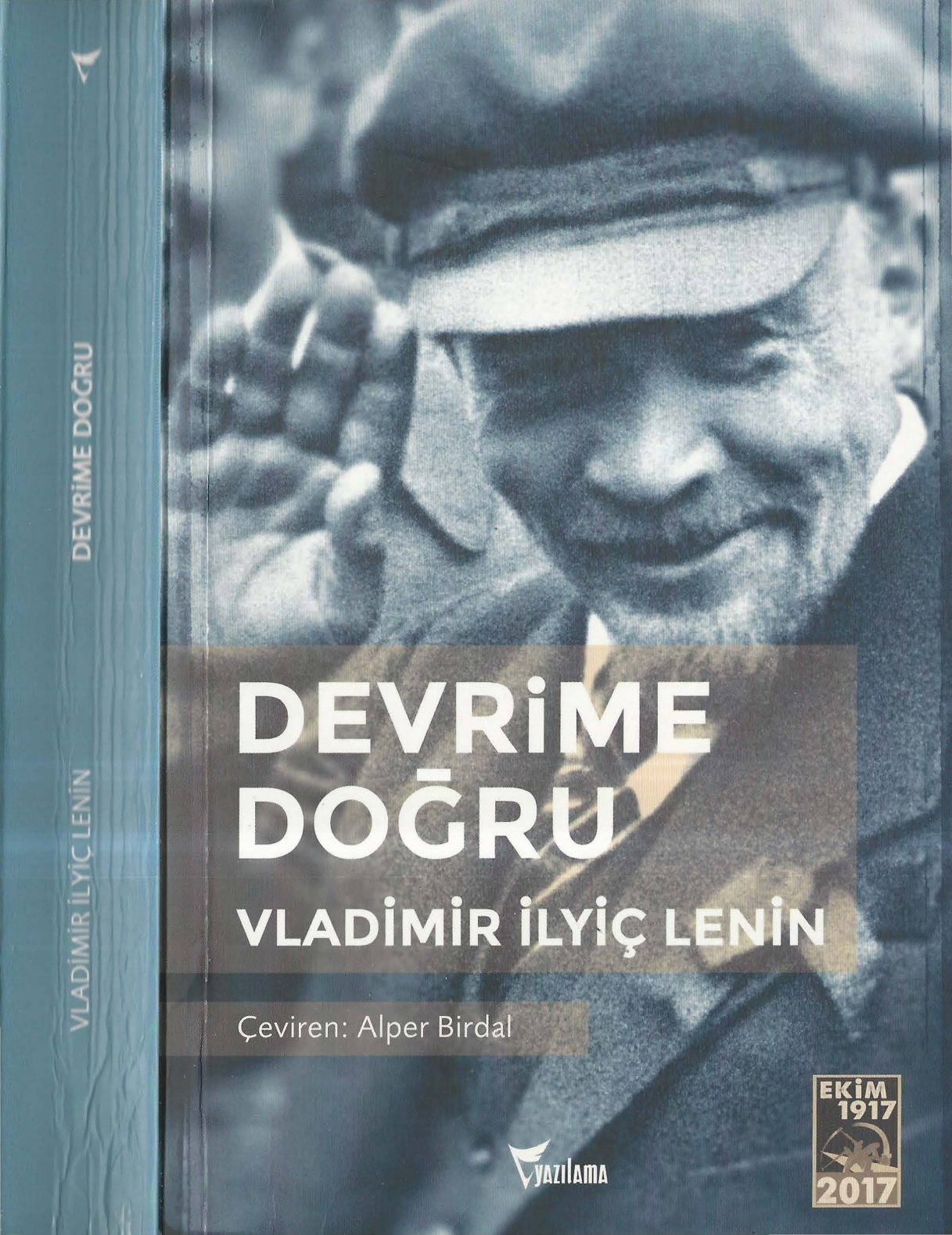

DEVRİME DOĞRU
VLADİMİR İLYİÇ LENİN
Çeviren: Alper Birdal
EKİM 1917
2017
Yazılama
DEVRİME DOĞRU
VLADİMİR İLYİÇ LENİN

Devrime Doğru

Yazılama Yayınevi: 170
Dünyaya Pencere: 43

Devrime Doğru

Vladimir İlyiç Lenin

Çeviren: Alper Birdal
Editör: Kemal Okuyan
Düzelti: Yaşar Uzunlar
Kapak Tasarımı: Levent Karaoğlu
Sayfa Düzeni: Umut Tuna
ISBN: 978-605-9988-95-7
Birinci Baskı: Ocak 2018

© Yazılama Yayınevi

Baskı: Mutlu Basım Yayın - Bahri Mutlu
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi
C Blok No: 256 Topkapı - İSTANBUL
Tel: 0 212 577 72 08
Sertifika no: 18569

Yazılama Yayınevi Hizmetleri Ltd. Şti.
Serasker Cad. Osmancık Sokak
Betül Han 9/13 Kadıköy - İstanbul
Sertifika No: 12411
Tel: 0 216 338 52 59
iletisim@yazilama.com
www.yazilama.com

Devrime Doğru

Vladimir İlyiç Lenin

Çeviren
Alper Birdal

Yazılama

İÇİNDEKİLER

Bern'de Düzenlenen Uluslararası Bir Toplantıda Yapılan Konuşma 9

Barış Programı 13

RSDİP Merkez Komitesi'nin İkinci Sosyalist Konferansa Sunduğu Öneriler 23

Alman Şovenizmi, Alman Olmayan Şovenizm 33

Junius Broşürü 37

Proleter Devrimin Askeri Programı Uluslararası 53

Sosyalist Komiteye ve Bütün Sosyalist Partilere Çağrı Üzerine Tezler 69

Savaşa ve Hükümetlerinin Safında Yer Alan Sosyalistlere Karşı Mücadeleyi Destekleyen İşçilere 83

1905 Devrimi Üzerine Ders 91

Uzaktan Mektuplar 109

İlk Devrimin İlk Aşaması 111

Yeni Hükümet ve Proletarya 125

Proleter Milis Gücü Hakkında 139

Barış Nasıl Sağlanır? 153

Devrimci Proleter Devletinin İnşasıyla İlgili Görevler 161

Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Rus Devrimi'ndeki Görevleri 165

Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri 173

Nasıl Geldik? 181

Blankizm 185

İkili İktidar 189

Nisan Tezlerini Savunan Bir Makale ya da Konuşmaya İlişkin Notlar 193

Taktik Üzerine Mektuplar 195

Proletaryanın Devrimimizdeki Görevleri 209

Rusya'daki Siyasi Partiler ve Proletaryanın Görevleri 249

Kapitalistlerle Anlaşma mı, Kapitalistlerin Alaşağı Edilmesi mi? 263

Karşıdevrim Saldırıya Geçti 267

Bolşevikler ve Ordunun 'Moralinin Bozulması' 271

Karşıdevrimle Nasıl Mücadele Etmeli? 275

Devrim, Taarruz ve Partimiz 277

'Jakobenizm' İşçi Sınıfını Korkutabilir mi? 281

Sınıfsal Bir Değişim 285

Tüm İktidar Sovyetlere! 288

Anayasal Yanılsamalar 291

Kamenev'in Stockholm Konferansı Hakkında MYK'da Yaptığı Konuşma 307

RSDİP Merkez Komitesi'ne 311

Tavizler Üzerine 315

Bolşevikler İktidarı Almalıdır 323

Marksizm ve Ayaklanma 327

Rus Devrimi ve İç Savaş 335

Devrimin Görevleri 353

Kriz Olgunlaşmıştır 363

Bolşevikler İktidarı Elinde Tutabilir mi? 373

İşçilere, Köylülere ve Askerlere 421

Yoldaşlara Mektup 425

Bolşevik Parti Üyelerine Mektup 445

Merkez Komitesi Üyelerine Mektup 451

Rusya Yurttaşlarına! 455

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Toplantısı 457

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri İkinci Tüm Rusya Kongresi 461

Bern'de Düzenlenen Uluslararası Bir Toplantıda Yapılan Konuşma[1]

8 ŞUBAT 1916

Yoldaşlar! Avrupa'daki savaş on sekiz ayı aşkın süredir bütün şiddetiyle devam ediyor. Ve bu savaşla geçen her gün, her ay, "anavatanın savunulması" gibi sözlerin kapitalist bir aldatmacadan başka bir şey olmadığını söyleyen Zimmerwald Manifestosu'nun[2] işçi kitleleri açısından gerçeği ifade ettiği daha da açık hale geliyor. Her geçen gün bu savaşın kimin en büyük payı elde edeceği, kimin en çok sayıda ülkeyi yağmalayacağı ve en çok sayıda ülkeyi zapt edip esaret altına alacağı konusunda kavga eden *kapitalistler, büyük soyguncular, arasındaki bir* savaş olduğu daha da belirgin bir hal alıyor.

Bu, özellikle de İsviçreli yoldaşlara inanılmaz gelebilir, ancak yine de *Rusya'da* da yalnızca ölüm saçan çarlığın ya da kapitalistlerin değil, sözde ve eski sosyalistlerin bir kısmının da Rusya'nın bir "savunma savaşı" verdiğini, Rusya'nın sadece Alman işgaline karşı savaştığını söyledikleri doğru. Oysa bütün dünya çarlığın on yıllardır farklı uluslara mensup yüz milyonu aşkın insan üzerinde tahakküm kurduğunu, Rusya'nın Çin'e, İran'a, Ermenistan'a

1 Bu konuşma, Bern'de gerçekleştirilen Uluslararası Sosyalist Komite genişletilmiş toplantısı sırasında düzenlenen uluslararası bir mitingde yapılmıştır.

2 Enternasyonalistlerin Eylül 1915'te düzenlediği Zimmerwald Konferansı'nda kabul edilmiştir.

ve Galiçya'ya yönelik yağmacı bir politika izlediğini biliyor. *Ne Rusya'nın, ne Almanya'nın, ne de Büyük Güçlerden herhangi birinin "savunma savaşı" verdiğini iddia etmeye hakkı var;* bütün Büyük Güçler emperyalist, kapitalist bir savaş, yağmacı bir savaş sürdürüyor; bu, küçük, yabancı devletler üzerinde tahakküm kurmayı amaçlayan, yığınların çektiği korkunç acıları, proletaryanın kanını akıl almaz zenginliklerine zenginlik katmak üzere saf altına dönüştüren kapitalistlerin kârı adına verilen bir savaş.

Bundan dört yıl önce, Kasım 1912'de, savaşın elinin kulağında olduğu hayli açık bir şekilde görülmeye başlandığında bütün dünyadan sosyalist partilerin temsilcileri Basel'de düzenlenen Uluslararası Sosyalist Kongrede bir araya gelmişti. O zaman bile eli kulağındaki savaşın Büyük Güçler, en yırtıcı hayvanlar arasındaki bir savaş olacağına; savaşın sorumluluğunun *bütün* Büyük Güçlerin hükümetlerinin ve kapitalist sınıflarının omuzlarında olacağına dair hiçbir kuşku yoktu. Tüm dünyanın sosyalist partilerince oybirliğiyle kabul edilen Basel Manifestosu bu gerçeği açık bir şekilde dile getirmekteydi. *Basel Manifestosu "savunma savaşı" veya "anavatanın savunulması" hakkında tek kelime etmiyordu.* Manifesto istisnasız *bütün* Büyük Güçlerin hükümetlerini ve burjuvazilerini kınıyordu. Açık bir şekilde savaşın işlenebilecek en büyük suç olduğunu, işçilerin birbirlerine silah doğrultmayı bir suç olarak göreceğini, savaşın dehşetinin ve işçiler arasında yaratacağı öfkenin kaçınılmaz olarak bir *proleter devrimine* neden olacağını söylüyordu.

Savaş başladığında bu savaşın niteliğinin Basel'de doğru bir şekilde tanımlandığı görüldü. Ancak sosyalist örgütler ve emek örgütleri Basel kararlarını uygulamak konusunda tam bir birlik içinde hareket etmediler; bölündüler. Bugünse tüm ülkelerdeki sosyalist örgütler ve emek örgütlerinin iki büyük kampa bölündüğünü görüyoruz. Liderler, atanmışlar ve memurlardan oluşan daha küçük kesim sosyalizme ihanet etti ve hükümetlerinden yana saf tuttu. Sınıf bilincine sahip işçi kitlelerinin de içinde olduğu diğer kesimse savaşa karşı mücadele etmek üzere gücünü toplamaya ve proleter devrimi için mücadele etmeye devam ediyor.

Bu ikinci kesimin görüşlerinin ifadesini bulduğu belgelerden birine atıf yapmak gerekirse o, Zimmerwald Manifestosu'dur.

Rusya'da savaşın en başından itibaren Duma'da *işçileri temsil eden vekiller,* savaşa ve çarlık monarşisine karşı kararlı bir devrimci mücadele yürüttüler. Beş işçi vekili – Petrovskiy, Badayev, Muranov, Şagov ve Samoylov – savaşa karşı bildiriler dağıtıp, büyük bir gayretle devrimci ajitasyon çalışmaları yürüttü. Çarlık bu beş vekilin tutuklanması talimatı verdi; yargılanıp ömür boyu Sibirya'da sürgüne mahkûm edildiler. Rus işçi sınıfının liderleri aylar boyunca Sibirya'da çürüdü ancak davaları yenilgiye uğramadı; yürüttükleri çalışma bütün Rusya'da sınıf bilincine sahip işçilerce sürdürülüyor.

Yoldaşlar! Çeşitli ülkelerin temsilcilerinin, işçilerin savaşa karşı verdiği devrimci mücadeleleri anlatan konuşmalarını dinlediniz. Ben yalnızca en büyük ve en zengin ülke olan Amerika Birleşik Devletleri örneğini bunlara eklemek istiyorum. Bu ülkenin kapitalistleri şu anda Avrupa'nın savaşından muazzam kârlar elde ediyorlar. Ve savaş çığırtkanlığı yapanlar arasında onlar da var. Amerika'nın da savaşa girmek üzere hazırlık yapması gerektiğini, yeni, sonu hiç gelmeyecek bir silahlanma süreci için halkın milyonlarca dolarının hortumlanması gerektiğini söylüyorlar. Ve Amerika'da da sosyalistlerin bir kesimi bu yanlış, canice çağrıya cevap veriyor. Size Amerikalı sosyalistlerin en popüler liderinin, Amerikan Sosyalist Partisi'nin Başkan adayı Yoldaş Eugene Debs'in yazdıklarını okuyayım.

11 Eylül 1915'te Amerika'da yayımlanan haftalık dergi *The Appeal to Reason*'da[3] şunları söylüyor: *"Ben kapitalist bir asker değilim; ben bir işçi sınıfı devrimcisiyim. Plütokrasinin nizami ordusuna değil, halkın gayrinizami ordusuna bağlıyım. Egemen sınıf adına savaşmak üzere verilen her emre karşıyım... Tek bir savaş dışında tüm savaşlara karşıyım; o savaş, yani dünya çapında verilen toplumsal devrim savaşı içinse kanımla canımla savaşırım. O savaşta egemen sınıfın beni mecbur bırakacağı her şekilde savaşmaya hazırım..."*

Amerikan işçilerinin değerli lideri *Eugene Debs*'in, Amerikalı Bebel'in, onlara söylediği işte budur.

3 Amerikan sosyalistlerinin 1895'te Girard, Kansas'ta kurulan gazetesi. Gazete Amerikan Sosyalist Partisi'yle resmi olarak bağlantılı olmasa da sosyalist fikirler yayıyordu ve işçiler arasında çok popülerdi.

Bu, yoldaşlar, bir kez daha *dünyanın bütün ülkelerinde işçi sınıfı güçlerinin harekete geçmeye başladığını* gösteriyor. Savaş halka korkunç acılar çektiriyor ancak geleceğe dair umutsuz olamayacağımız gibi, umutsuz olmak için herhangi bir nedenimiz de yok.

Savaşta veya savaş nedeniyle hayatını kaybeden milyonlarca kurban boşuna yitirilmiş olmayacak. Açlıktan ölmekte olan, siperlerde hayatlarını feda eden milyonlar yalnızca acı çekmiyor, aynı zamanda gücünü topluyor, savaşın gerçek nedeni hakkında kafa yoruyor, daha azimli hale geliyor ve daha berrak bir devrimci kavrayış geliştiriyor. *Bütün* ülkelerde kitlelerin hoşnutsuzluğu ve öfkesi artıyor; savaşa karşı grevler, mitingler, protesto eylemleri düzenleniyor. İşte bu, mutlaka Avrupa'daki savaşı izleyecek olan proleter devrimin gerçekliğidir.

Berner Tagwacht, sayı: 33
9 Şubat 1916

Barış Programı

Sosyal Demokrat "barış programı" sorunu, "Zimmerwald grubunun"[4] İkinci Uluslararası Konferansı'nın gündemindeki en

4 İkinci Uluslararası Sosyalist Konferans, İsviçre'nin Kienthal kentinde 24-30 Nisan 1916'da düzenlenmiştir.

Konferansa 10 ülkeden – Avusturya, Fransa, Almanya, İtalya, Norveç, Polonya, Portekiz, Sırbistan, İsviçre ve Rusya – 43 delege katılmıştır. Britanya'dan bir delegeyle Gençlik Enternasyonali'nden bir delege konferansa konuk olarak dahil olmuştur. Britanya Bağımsız İşçi Partisi, ABD, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve İsveç delegeleri ise vize alamamış, bu nedenle konferansa katılamamıştır. Bazı sol kanat örgütlerse diğer partileri vekil tayin etmiştir: Letonya Bölgesi Sosyal Demokratları RSDİP Merkez Komitesi'ne, Hollanda Solu delegesi H. Roland-Holst ise Polonya ve Litvanya Krallığı Sosyal Demokratları Bölgesel Yürütme Kurulu'na vekâlet vermiştir.

Konferansta Rusya'yı, Lenin'in başkanlığını yaptığı üç kişilik RSDİP Merkez Komitesi delegasyonu, iki kişilik Menşevik Örgüt Komitesi delegasyonu ve üç kişilik Sol Sosyalist Devrimciler delegasyonu temsil etmiştir. Konferansa Almanya'dan Merkezci Haase-Ledebour grubundan yedi delege, *Internationale* grubundan iki delege ve Bremen sol kanat radikallerinden bir delege katılmıştır. İtalya Konferansta yedi delegeyle temsil edilmiş; Fransa'dan üç Merkezci ve bir sendikalist (Guilbeaux) delege, Polonya'dan dört ve İsviçre'den de beş delege katılmıştır.

Konferansta şu sorunlar tartışılmıştır: (1) Savaşı sona erdirme mücadelesi, (2) proletaryanın barış sorununa ilişkin tavrı, (3) ajitasyon ve propaganda, (4) parlamento faaliyetleri, (5) kitle mücadelesi ve (6) Uluslararası Sosyalist Büronun toplantıya çağrılması.

Lenin, Bern'deki Uluslararası Sosyalist Komite genişletilmiş toplantısından (5-9 Şubat 1916) hemen sonra İkinci Uluslararası Sosyalist Konferans için kapsamlı bir hazırlık yapmaya başlamıştır. Konferans için resmi çağrı yapılmasını beklemeksizin yurtdışındaki bütün Bolşevik seksiyonlara ve çeşitli ülkelerdeki sol kanat sosyalistlere, genişletilmiş Uluslararası Sosyalist

Komite toplantısı ve Konferans çağrısı hakkında kendisinin de katkılarıyla hazırlanan bir mektup göndererek Konferansa yönelik hazırlıkların acilen yapılması ve delegelerin seçilmesi ihtiyacına işaret etmiştir. Hazırladığı "RSDİP Merkez Komitesi'nin İkinci Sosyalist Konferansa Sunduğu Öneriler" başlıklı metin de Bolşeviklerin bütün örgütlerinde ve Fransa, Almanya, Britanya, İsviçre, İtalya, Hollanda, Norveç, İsveç ve başka ülkelerdeki Sol Sosyal Demokratlar arasında tartışılmak üzere dolaşıma sokulmuştur. Lenin bu mektuplardan bazılarında Zimmerwald Solu Bürosu'nun Konferansa yönelik bir rapor ve tezler hazırlaması gerektiğini vurgulamış ve Konferans öncesinde ve esnasında sol kanatla bir dizi toplantı yapmıştır.

Lenin ve Bolşeviklerin yaptığı çalışmalar sonucunda sol kanat Konferanstan, Zimmerwald'da olduğundan daha güçlü çıkmıştır. Alman Uluslararası Sosyalistler grubu delegesi, *Internationale* grubunun iki delegesi, Fransız sendikalist Guilbeaux, Sırp Sosyal Demokratlarının temsilcisi Kacleroviç ve İtalyan sosyalist Giacinto Serrati gruba katılmıştır. Böylece Kienthal Konferansı'nda 12 delegeye sahip olan Zimmerwald Solu, bir noktada 19 oyun 12'sini, yani yarıdan fazlasını alabilmiştir. Bu durum, uluslararası işçi sınıfı hareketi içerisinde enternasyonalizme yönelişin bir ifadesi olmuştur. Kienthal Konferansı sırasında Lenin, "RSDİP Merkez Komitesi'nin İkinci Sosyalist Konferansa Sunduğu Öneriler"i tartışmak üzere Sol'u bir dizi toplantıya çağırmıştır. Konferansta sol kanat güçlerinin Kautskyci çoğunluğa karşı birlikte ve örgütlü bir şekilde hareket etmesini sağlamıştır. Zimmerwald Solu, Lenin'in temel önermelerini içeren barış sorunu hakkındaki bir karar taslağı hazırlamış ve Konferansa sunmuştur. Konferansta sağ kanat çoğunluk tam anlamıyla ifşa olmamak üzere bir dizi başlıkta solu izlemiş, ancak sosyal şovenlerden kopulmasına muhalefet etmeye devam etmiştir.

Lenin, Konferansta aktif bir rol üstlenmiştir: Uluslararası Sosyalist Büro'nun (USB) toplantıya çağrılmasına ilişkin komisyonun üyesi olan Lenin birkaç kez konuşma yapmış, delegelerle görüşmüş ve oturumlar sırasında onlarla not alışverişinde bulunmuştur.

Mücadelenin odağında USB'nin toplantıya çağrılması yer almıştır; Sol, alınan kararın eklerinden bir tanesinde USB'nin faaliyetini sert bir şekilde eleştirmiş ancak toplantıya çağrılması ihtimalini, Zimmerwald Grubu temsilcilerinin ortak mücadele önerisinin tartışılacağı bir genişletilmiş Uluslararası Sosyalist Komite toplantısı yapılmasını gözeterek reddetmemiştir. Konferansta barış için mücadele hakkında bir kararla "Yıkıma ve Katliama Maruz Kalan Halklara Çağrı" başlıklı bir metin kabul edilmiştir.

Zimmerwald Solu, Fransız parlamento grubu azınlığı tarafından savaş borçları lehine oy vermesiyle ilgili olarak, bu tür davranışların sosyalizme ve savaş karşıtı mücadeleye uygun olmadığını belirten bir önerge vermiştir. Lenin, Kienthal Konferansı'nın Bolşeviklerin emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesi, [işçi sınıfının] kendi emperyalist hükümetlerini yenilgiye uğratması ve bir Üçüncü Enternasyonal kurulmasına yönelik kritik önerilerinin kabul edilmemiş olmasına rağmen ileriye doğru atılan bir adım olduğunu söylemiştir. Konferans, enternasyonalist unsurların kristalize olmasına

önemli meselelerden bir tanesidir. Okurun sorunun *temellerine* inmesini sağlamak üzere İkinci Enternasyonal'in en otoriter temsilcisi ve tüm ülkelerdeki sosyal şovenlerin en önde gelen lideri Kautsky'nin konuyla ilgili bir beyanını aktaralım.

"Enternasyonal, savaş zamanı için uygun bir araç değildir; o, esas itibarıyla, barışın bir aracıdır... Barış mücadelesinin, barış zamanında sınıf mücadelesinin bir aracı..." (*Neue Zeit.* 27 Kasım 1914.) "Enternasyonal tarafından formüle edilen bütün barış programları, Kopenhag, Londra ve Viyana kongrelerinin programlarının tamamı, haklı olarak, ulusların bağımsızlığının tanınmasını talep etmektedir. Bu talep, mevcut savaşta da pusulamız olmalıdır." (*Aynı yerde.* 21 Mayıs 1915.)

Birkaç sözcükten ibaret olan bu alıntılar, sosyal şovenlerin uluslararası birliğinin ve uzlaşmanın "programını" mükemmel bir şekilde ifade ediyor. Herkes Viyana'da Südekum'un dost ve yandaşlarının bir araya geldiğini ve tam da onun ruhuna uygun bir şekilde "anavatanın savunulması" kisvesi altında Alman emperyalizminin davasının bayraktarlığını yaptığını biliyor. Fransız, İngiliz ve Rus Südekum'larsa Londra'da bir araya gelerek aynı kisve altında "kendi" ulusal emperyalizmlerinin davasının bayraktarlığını yaptılar. Londra ve Viyana'daki sosyal şovenizm kahramanlarının asıl siyaseti emperyalist savaşa katılmayı meşrulaştırmak, hangi ülkenin burjuvazisinin başka ülkeleri talan etmek konusunda üstünlüğe sahip olacağını belirlemek üzere Alman işçilerin Fransız, Fransız işçilerin Alman işçiler tarafından öldürmesini meşrulaştırmaktır. Ve Londra ve Viyana kahramanları, bu asıl siyasetlerini gizlemek üzere şu *ifadeye* başvurmaktadır: "Ulusların bağımsızlığını tanıyoruz", başka bir deyişle ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını tanıyor, ilhakları reddediyoruz vesaire vesaire.

İki tarafın da ulusların bağımsızlığı için değil, onları köleleştirmek üzere verdikleri bir savaşa katılmayı meşrulaştıran bu "onayın" alçakça bir yalan, rezil bir ikiyüzlülük olduğu gün gibi ortada. Büyük otorite Kautsky ise bu ikiyüzlülüğü teşhir etmek, foyasını meydana çıkarmak ve mahkûm etmek yerine onu *kutsuyor.*

---

ve ideolojik açıdan Marksizm-Leninizm temelinde seferber edilmesine yardımcı olmuştur. Bu unsurlar daha sonra, Lenin ve Bolşeviklerin girişimiyle, Komünist (Üçüncü) Enternasyonal'in çekirdeğini oluşturmuştur.

Kautsky'ye göre, sosyalizme ihanet eden şovenistlerin işçileri aldatmaya yönelik ortak arzusu Enternasyonal'in barış sorunu hakkındaki "fikir birliğinin" ve güçlülüğünün bir kanıtı!!! Kautsky, işçiler açısından gayet açık olan bu milliyetçi, kaba, aşikâr, alçakça ikiyüzlülüğü onları kör etmek üzere tasarlanmış enternasyonalist, inceltilmiş, örtülü bir ikiyüzlülüğe dönüştürüyor. Kautsky'nin siyaseti sınıf hareketi açısından Südekum'unkinden yüz kat daha zararlı ve tehlikelidir; Kautsky'nin ikiyüzlülüğü yüz kat daha tiksindiricidir.

Bu sadece Kautsky için geçerli değil. Rusya'da Akselrod, Martov ve Çkeydze, Fransa'da Longuet ve Pressemane, İtalya'da Treves vs. tarafından benimsenen siyaset de büyük ölçüde aynı. Nesnel açıdan bu siyaset, işçi sınıfı içerisinde burjuva yalanlarının güçlendirilmesi, işçilere burjuva fikirleri telkin etmek anlamına geliyor. Südekum ve Plehanov'un sadece "kendi" ülkelerinin kapitalistlerinin yalanlarını yinelemekten başka bir şey yapmadıkları çok açık olsa da Kautsky'nin *aynı* yalanları kutsayıp "fikir birliğine sahip" Enternasyonal'in "en büyük doğrusu" düzeyine çıkartması o kadar açık değil. İşçilerin Südekumları ve Plehanovları araları geçici olarak açılmış, otoriter ve fikir birliğine sahip "sosyalistler" olarak görmesi tam olarak burjuvazinin istediği şey. Burjuvazinin istediği tam da bu; işçilerin barış hakkında ikiyüzlü, faydasız ve çekimser sözlerle savaş zamanında devrimci mücadeleden *saptırılması;* "ilhakların olmadığı", demokratik bir "barış" vs. vs. umuduyla yatıştırılıp uyutulması.

Sosyalist barış programının ilk ve en temel maddesi, proletarya üzerindeki burjuva etkisini *güçlendiren* Kautskyci barış programının *maskesinin düşürülmesi* olmak durumundayken Huysmans yalnızca ona tahkim mahkemeleri, dış politikanın demokratikleştirilmesi vb. unsurlar ekleyerek Kautsky'nin barış programını popülerleştirmiştir.

Kautskycilerin tahrif ettiği sosyalist doktrinin temel varsayımlarını hatırlayalım. Savaş, savaşmakta olan güçlerin egemen sınıflarının savaşın patlak vermesinden çok önce benimsedikleri siyasetin şiddet yoluyla devam ettirilmesidir. Barış da, askeri operasyonların rakiplerin güçlerinde neden olduğu değişikliklerin *kayıt altına alınarak, tam olarak aynı* siyasetin sürdürülmesidir.

Savaş, savaştan önce izlenen politikaların doğrultusunu değiştirmez, yalnızca onların gelişimini *hızlandırır.*

1870-71 savaşı, Almanya'nın kurtuluşu ve birleşmesine yönelik (on yıllar boyunca izlenen) ilerici burjuva siyasetinin bir devamıydı. III. Napoleon'un bozguna uğraması ve devrilmesi bu kurtuluşu hızlandırmıştır. O dönemin sosyalistlerinin barış programı bu ilerici burjuva sonucu hesaba katıyor ve Fransa'nın yağmalanmaması, cumhuriyetle onurlu bir barış yapılması çağrısı yaparak demokrat burjuvaziye destek olunmasını savunuyordu.

Bu örneği körü körüne 1914-16'nın emperyalist savaşının mevcut şartları altında tekrar etmeye çalışmak tam bir soytarılıktır! Bu savaş, dünyayı yağmalamış, sömürgeler elde etmiş vs. çürümüş, gerici burjuvazinin siyasetinin bir devamıdır. Nesnel durum nedeniyle mevcut savaş, burjuva ilişkiler temelinde herhangi bir demokratik "ilerlemeye" neden *olamaz*; sonucu ne olursa olsun yalnızca genel olarak baskının, özel olaraksa ulusal baskının şiddetlenmesine ve uzatılmasına neden olabilir.

1870-71 savaşı burjuva demokratik ilerleme yönündeki gelişimi hızlandırdı; III. Napoleon'un devrilmesine ve Almanya'nın birleşmesine yol açtı. *Bu* savaşsa *yalnızca* sosyalist devrim doğrultusundaki gelişmeyi hızlandırmaktadır. *O zaman* (burjuva) demokratik bir barışın *nesnel* bir tarihsel zemini vardı. Şimdiyse böyle bir zemin yok ve demokratik bir barışa ilişkin her türlü ifade, nesnel açıdan amacı işçileri sosyalizme yönelik devrimci mücadele vermekten alıkoymak olan birer burjuva yalanından başka bir şey değil! *O zaman* sosyalistler (III. Napoleon'un devrilmesine ve Almanya'nın birleşmesine yönelik) demokratik barış programlarıyla derin kökleri bulunan ve kendisini on yıllardır göstermekte olan, *kitlelerin* burjuva demokrat hareketini destekliyordu. Şimdiyse sosyalistler, burjuva ilişkiler temelinde demokratik barış programlarıyla, proletaryayı *sosyalist* devrimden uzaklaştırmak üzere burjuvazinin halkı *aldatmasına* yardım ediyor.

Tıpkı "anavatanın savunulmasına" ilişkin sözlerin kitlelere sahtekârca ulusal kurtuluş savaşı ideolojisini aşılaması gibi, demokratik bir barış hakkındaki sözler de kitlelere aynı burjuva yalanını *farklı bir biçimde* aşılamaktadır.

Kautskyciler, gafil avlayacakları kişilerin, bu itirazın aslında var

olan sosyalist görevlerin yerine var olmayan burjuva demokratik görevleri geçirdiğini fark etmeyeceklerini umarak, "bu, barış programınızın olmadığı, demokratik taleplere karşı olduğunuz anlamına gelir" diyor.

Bizse Kautskycilere, yok öyle bir şey beyler diyoruz. Biz demokratik taleplerden *yanayız,* onlar için *içtenlikle yalnızca* biz mücadele ediyoruz, çünkü nesnel tarihsel durum bu taleplerin sosyalist devrim haricinde ilerletilmesini olanaksız kılıyor. Örneğin Kautsky ve şürekâsının işçileri burjuva yalanlarıyla aldatmak üzere kullandıkları "pusulayı" ele alalım.

Südekum ve Plehanov, "barış programları" konusunda "aynı fikirdeler". Kahrolsun ilhaklar! Ulusların bağımsızlığını destekleyin! Ve şunu da bir kenara yazın: Südekumlar Rusya'nın Polonya'ya, Finlandiya'ya vs. yönelik tavrının ilhakçı bir tavır olduğunu söylerken *haklıdır.* Ve Plehanov da Almanya'nın Alsace-Lorraine'e, Sırbistan'a, Belçika'ya vs. yönelik tavrının ilhakçı olduğunu söylerken haklıdır. İkisi de haklı, öyle değil mi? Ve Kautsky bu yolla Alman Südekumlarla Rus Südekumları "uzlaştırıyor"!!!

Oysa aklı başında her işçi hem Kautsky'nin hem de *her iki* Südekum'un birden sahtekâr olduğunu hemen görecektir. Bu apaçık. Bir sosyalistin görevi ikiyüzlü bir demokrasiyle barış yapmak değil, onu *teşhir etmektir.* Peki, bu nasıl teşhir edilebilir? Gayet basit bir şekilde. Ulusların bağımsızlığının "tanınması" *yalnızca* ezen ulusun temsilcisi, hem savaştan önce hem de savaştan sonra, *kendi* "anavatanı" tarafından ezilmekte olan ulusun ayrılma hakkını talep ettiğinde samimi kabul edilebilir.

Yalnızca bu talep Marksizme uygundur. Marx İrlanda için özgürlük talep ederken, ayrılmanın ardından bir federasyon kurulması ihtimali bulunduğunu varsaymasına karşın, bu talebi Britanya proletaryasının çıkarları doğrultusunda öne sürmüştü. Başka bir ifadeyle ayrılma hakkını ülkeleri bölmek ve yalıtmak için değil, daha kalıcı ve demokratik bağlar yaratmak için talep ediyordu. Ezen ve ezilen ulusların bulunduğu, devrimci demokrat ülkeleri gerici olanlardan ayırt edecek özel şartların bulunmadığı (on dokuzuncu yüzyılın kırklı yıllarında olduğu gibi) her örnekte, Marx'ın İrlanda'yla ilgili siyaseti proletaryanın siyasetine bir model teşkil etmelidir. Ancak emperyalizm, tam da ulusların ezenler

ve ezilenler olarak bölünmesinin asli ve tipik bölünme olduğu bir çağdır ve Avrupa'da gerici ve devrimci uluslar arasında bir ayrım çizgisi çizmek tam anlamıyla imkânsızdır.

1913 gibi erken bir tarihte partimiz, ulusal sorun hakkındaki bir kararında, kendi kaderini tayin hakkı kavramını burada ifade edildiği şekilde uygulamanın Sosyal Demokratların görevi olduğunu belirtmişti. Ve 1914-16 savaşı bütünüyle haklı olduğumuzu gösterdi.

Kautsky'nin *Neue Zeit*'ta 3 Mart 1916'da yayımlanan son makalesini ele alalım. Kautsky, Avusturya'da Alman şovenizminin bayraktarlığını yapmasıyla nam salan, Viyana merkezli şoven *Arbeiter Zeitung*'un[5] editörü Austerlitz'le *aynı görüşte* olduğunu açıkça ilan ediyor. Başka bir deyişle bir "milliyetler devleti" içinde ulusal özerklik ezilen uluslar için yeterlidir ve bu ulusların siyasi bağımsızlığa yönelik eşit haklar talep etmesine gerek yoktur. Bununla birlikte Kautsky aynı makalede "Polonyalıların Rus devletine bağlı kalmasının hayati önemde olduğunu" kanıtlamanın imkansız olduğunu iddia etmektedir!!!

Bu ne anlama geliyor? Bu, Kautsky'nin Hindenburg'u, Südekum'u, Austerlitz'i ve şürekâsını memnun etmek için, Rusya bir "milliyetler devleti" olsa bile Polonya'nın Rusya'dan *ayrılma hakkını* tanıdığı, ama mesele Polonyalıların Almanya'dan ayrılma hakkı olduğunda tek kelime dahi etmediği anlamına geliyor!!! Yine aynı makalede Kautsky, Fransız sosyalistlerin Alsace-Lorraine'in *savaş yoluyla* özgürleştirilmesini istedikleri için enternasyonalizmden saptığını ilan ediyor. Ancak Alsace-Lorraine'in *Almanya'dan* ayrılma hakkını talep etmeyi reddeden Alman Südekumlar ve şürekâsının enternasyonalizmden saptığına ilişkin tek bir söz etmiyor!

Kautsky, İrlanda'yla ilişkili olarak Britanya'ya, Polonya ve Alsace-Lorraine vs. ile ilişkili olarak Almanya'ya da uygulanabilecek

5 *Arbeiter Zeitung* (İşçi Gazetesi) – Avusturyalı Sosyal Demokratların 1889'dan itibaren Viyana'da yayımlanan merkezi yayın organı. Gazete, Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyal şoven bir pozisyon almıştır. Lenin gazeteyi "sosyalizme ihanet eden Viyana" gazetesi olarak adlandırmıştır. Gazete 1934'te kapanmış ve 1945'te, Avusturya Sosyalist Partisi'nin merkezi yayın organı olarak yeniden yayın hayatına dönmüştür.

bir slogan olan "milliyetler devleti" ifadesini açık bir şekilde sosyal şovenizmi savunmak için kullanıyor. "İlhaklarla mücadele" sloganını, şovenistlerle "*barış* programına", düpedüz bir ikiyüzlülüğe dönüştürüyor. Ve yine aynı makalede bir dediği bir dediğini tutmayan Kautsky, "Enternasyonal, devletlerin sınırları değişeceği zaman bundan etkilenen halkların rızasının alınmasını talep etmekten hiç vazgeçmemiştir" buyuruyor. Südekum ve şürekâsının Almanya tarafından ilhak edilecek toprakları için Alsacelıların ve Belçikalıların, Austerlitz ve şürekâsınınsa Avusturya tarafından ilhak edilecek toprakları için Polonyalıların ve Sırpların "rızasını" istedikleri açık değil mi?

Peki ya Rus Kautskyci Martov'a ne demeli? Martov, Gvozdyovcu dergi *Naş Golos*'ta[6] (Samara) ulusların kendi kaderini tayin hakkının, emperyalist bir savaşta ille de anavatanın savunulması anlamına gelmediğine ilişkin tartışmasız doğruyu kanıtlamaya çalışıyor. Ancak Martov, Büyük Ruslar tarafından ezilen ulusların *ayrılma hakkını* talep etmeyen bir Rus Sosyal Demokratın kendi kaderini tayin hakkı ilkesine ihanet ettiği gerçeği hakkında hiçbir şey söylemiyor ve böylece Aleksinskiylere, Gvozdyovlara, Potresovlara ve de Plehanovlara barış elini uzatıyor! Martov bu konuda illegal yayınlarda da tek bir söz etmiyor! Hollandalı Gorter'e saldırıyor; oysa Gorter, her ne kadar hatalı bir şekilde ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini reddediyorsa da, Hollanda Doğu Hint Adaları'nın *siyasi bağımsızlığını* talep ederek bu ilkeyi doğru bir şekilde *uyguluyor* ve bu talebe katılmayan Hollandalı oportünistlerin sosyalizme ihanetlerini teşhir ediyor. Öte yandan Martov kendisiyle sekreterliği paylaşan, 1912-1915 arasında tasfiyeci basında ayrılma hakkını ve genel olarak kendi kaderini tayin hakkını *reddeden tek* yazar olan Semkovski'ye karşı herhangi bir tartışma yürütmüyor.

Martov'un da kendi kaderini tayin hakkını en az Kautsky kadar ikiyüzlü bir şekilde "savunduğu", onun da en az Kautsky kadar şovenistlerle *barışma* arzusunun üzerini örtmeye çalıştığı gayet açık değil mi?

6 *Naş Golos* (Sesimiz) – 1915-1916'da Samara'da yayımlanan sosyal şoven, Menşevik bir gazete.

Trotskiy'e ne demeli? Trotskiy de tüm benliğiyle kendi kaderini tayin hakkının *yanında,* ama onun için de bu boş laftan ibaret; zira o da *belirli* bir ulusa mensup olan bir sosyalistin "anavatanı" tarafından ezilen ulusların ayrılma hakkını talep etmiyor; o da Kautsky ve Kautskycilerin ikiyüzlülüğü konusunda *sessiz!*

"İlhaklarla" böyle "mücadele etmek", işçilerin aldatılmasına hizmet eder ve Sosyal Demokratların programını *açıklamaz;* bu, enternasyonalistlerin görevinin somut bir şekilde ortaya konulması değil sorunun kendisinden *kaçmaktır;* bu, milliyetçiliğe karşı mücadele değil milliyetçi önyargılara, bencil milliyetçi çıkarlara ("biz" bütün burjuvalar ve sosyal şovenler, "anavatanımızın" başka ulusları ezmesinden çeşitli "yararlar" elde ediyoruz!) verilen bir tavizdir.

Sosyal Demokrasinin "barış programı" en başta barış hakkında burjuvaların, sosyal şovenlerin ve Kautskycilerin sözlerindeki ikiyüzlülüğü teşhir etmek zorundadır. Bu yapılması gereken ilk ve en temel iştir. Bunu yapmadığımız takdirde, isteyerek veya istemeyerek, kitlelerin *aldatılmasına* yardımcı oluruz. Bizim "barış programımız" bu sorunla ilgili esas demokratik hususun – ilhakların reddedilmesi – sözde kalmayıp pratiğe dökülmesini, milliyetçi ikiyüzlülüğün değil enternasyonalizmin propagandasının güçlendirilmesine hizmet etmesini talep eder. Bunun için ilhakların reddedilmesinin, yani kendi kaderini tayin hakkının tanınmasının, yalnızca *bütün* ülkelerin sosyalistleri kendi ulusları tarafından ezilen ulusların ayrılma hakkını talep ettiğinde samimi olduğunu kitlelere anlatmalıyız. Kitleleri devrimci mücadeleye çekebilmek ve "demokratik bir barış" sağlamak için devrimci önlemler alınmasının zorunluluğunu açıklayabilmek için, pozitif bir slogan olarak, devletler arasında bağlanan borçların reddedilmesi sloganını öne çıkarmalıyız.

Son olarak bizim "barış programımız" emperyalist güçlerin ve emperyalist burjuvazinin demokratik bir barış *sağlayamayacağını* açıklamak zorunda. Böyle bir barış *geçmişte,* emperyalist *olmayan* bir kapitalizme ilişkin gerici ütopyada ya da kapitalizm *altında* eşit uluslardan oluşan bir birlik kurulmasında *değil, gelecekte,* proletaryanın sosyalist devriminde aranmalı ve bunun için mücadele edilmelidir. Gelişmiş emperyalist devletlerde hiçbir demokratik

talep, sosyalizm bayrağı altında verilen devrimci mücadele dışında bir yolla kayda değer ölçüde ya da kalıcı bir şekilde karşılanamaz.

Sosyalist devrim vaadinde bulunmaksızın ya da onun için mücadele etmeyi reddederek – ki bu mücadele bugün, savaş sırasında verilmek zorundadır – uluslara "demokratik" bir barış vaat eden herkes proletaryayı aldatmaktadır.

Sozsial-Demokrat, sayı: 52
25 Mart 1916

RSDİP Merkez Komitesi'nin İkinci Sosyalist Konferansa Sunduğu Öneriler

(Gündemin 5, 6, 7a, 7b ve 8 numaralı maddeleri hakkında *tezler:* Savaşı sonlandırma mücadelesi; barış sorunlarına ilişkin tutum, *parlamenter* mücadele ve kitle mücadeleleri ve Uluslararası Sosyalist Büro'nun toplantıya çağrılması.[7])

(Uluslararası Sosyalist Komite, İkinci Konferansın toplanmasına yönelik çağrısında, bağlı örgütleri yukarıdaki sorunları tartışmaya ve önerilerini göndermeye davet etmiştir. Partimiz, bu davete cevap olarak aşağıdaki tezleri sunmaktadır.)

* * *

1. Savaşın bir bütün olarak savaşan devletlerin ve bunların egemen sınıflarının savaş patlak vermeden önce uzun süredir, bazen on yıllardır, sürdürdükleri siyasetin şiddet aracılığıyla devamı

7 Uluslararası Sosyalist Büro (USB.), İkinci Enternasyonal'in Brüksel'de bulunan daimi yürütme ve istihbarat kurumuydu. İkinci Enternasyonal'in Paris Kongresi'nde (1900) alınan bir kararla kurulmuştu. İkinci Enternasyonal içindeki tüm ulusal partilerin USB'de iki delegesi bulunuyor ve Büro yılda dört defa toplanıyordu; oturumlar arasındaki dönemde yönetiminden Belçika Emek Partisi sorumluydu. Büronun başkanlığını Vandervelde, sekreterliğini Huysmans yapıyordu. Lenin de, RSDİP temsilcisi olarak 1905'ten itibaren Büronun üyeleri arasındaydı. Haziran 1914'ten itibarense Lenin'in önerisiyle RSDİP'yi temsilen M. M. Litvinov bu göreve getirildi. Birinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde USB, sosyal şovenlerin istediği gibi şekillendirdikleri bir araçtı.

olması gibi, savaşı sona erdiren barış da savaş sırasında ve savaş sonucunda güçler dengesinde meydana gelen değişikliklerin değerlendirilmesinden ve kayıt altına alınmasından başka bir şey olmayacaktır.

2. Mevcut –burjuva– toplumsal ilişkiler temelden değişmediği sürece emperyalist bir savaş yalnızca emperyalist bir barışa, yani zayıf ulus ve ülkelerin, sadece savaştan önce değil savaş sırasında da muazzam büyüyen mali sermaye tarafından daha fazla, daha geniş ölçüde ve daha yoğun bir şekilde ezilmesine yol açabilir. Burjuvazinin ve Büyük Güçlerin her iki kampının da, savaş öncesinde ve savaş sırasında izlediği politikaların içeriği yoğunlaşmış bir ekonomik baskıya, ulusların esaretine ve siyasi gericiliğe neden olmaktadır. Bu nedenle burjuva toplumsal düzeni ayakta kaldığı sürece savaşı izleyecek barış, savaşın sonucu her ne olursa olsun, kitlelerin ekonomik ve siyasi şartlarındaki bu kötüleşmeyi kalıcı hale getirmek zorundadır.

Emperyalist bir savaştan demokratik bir barışın çıkabileceğini düşünmek, teorik açıdan, savaş öncesinde ve savaş sırasında yürütülen politikaların tarihsel bir incelemesini yapmak yerine, bunu kaba ifadelerle ikame etmek anlamına gelir. Pratik olaraksa bu, halk kitlelerinin siyasi bilincini bulandırarak onları aldatmak, egemen sınıfların yaklaşmakta olan barışı için zemin hazırlamak amacıyla izlediği gerçek politikaların üzerini örtmek ve bu politikaları hoş göstermek, esas meseleyi, yani bir dizi devrim olmaksızın demokratik bir barışın mümkün olmadığını kitlelerden gizlemek anlamına gelir.

3. Sosyalistler reform için mücadele etmeyi reddetmezler. Sosyalistler bugün bile, örneğin, parlamentoda kitlelerin durumunda az da olsa iyileşme sağlayacak düzenlemelerin, harap olmuş bölgelerde yaşayanlara yönelik yardımların arttırılması, ulusal baskının azaltılması vb. lehine oy kullanmalıdır. Ancak reformların, tarihin ve güncel siyasi durumun devrimci çözümler getirilmesini dayattığı sorunların çaresi gibi sunulması düpedüz bir burjuva aldatmacasıdır. Mevcut savaşın ön plana çıkardığı sorunlar tam olarak böyle sorunlardır. Bunlar emperyalizmin, yani kapitalist toplumun varoluşunun temel sorunları; dünyanın, geçmiş birkaç on yıl içerisinde yalnızca muazzam bir hızla değil – ve bu nokta

bilhassa önemlidir – muazzam bir eşitsizlikle de gelişen "Büyük" Güçler arasındaki yeni güç dengesine karşılık gelecek şekilde yeniden paylaşılmasıyla kapitalizmin çöküşünün geciktirilmesine ilişkin sorunlardır. Kitleleri yalnızca birtakım sözlerle kandırmayan, toplumsal güçler arasındaki ilişkilerde bir değişimi beraberinde getirebilecek gerçek siyasi eylem artık yalnızca iki biçimden birini alabilir: ya "kendi" ulusal burjuvazisinin başka ülkeleri talan etmesine yardımcı olmak (ve bunu "anavatanın savunulması" veya "ülkenin kurtarılması" diye adlandırmak) ya da savaşan bütün ülkelerde, kitleler arasında mayalanmakta olan proleter sosyalist devrimi güçlendirmek ve teşvik etmek; henüz başlamakta olan grevlere ve kitle eylemlerine vs. yardımcı olmak; devrimci kitle mücadelesinin henüz zayıf olan dışavurumlarını, proletaryanın burjuvaziyi alaşağı edecek genel saldırısına dönüştürmek üzere yaygınlaştırmak ve keskinleştirmek.

Mevcut durumda bütün sosyal şovenlerin, yağmacı kapitalistlerin şu veya bu grubu adına sürdürülen asıl, yani emperyalist, siyaseti "haysiyetsiz" saldırı ve "haysiyetli" savunma hakkında ikiyüzlü sözlerle örtbas ederek halkı aldatması gibi, yaklaşmakta olan barışın, sanki kapitalistler ve diplomatlar tarafından hazırlanmakta olan bu barış "basitçe" "haysiyetsiz" saldırıları ortadan kaldırabilir ve "haysiyetli" ilişkileri yeniden tesis edebilirmiş gibi ve sanki bu barış aynı emperyalist politikanın, yani finansal yağmanın, sömürgeci gaspın, ulusal baskının, siyasi gericiliğin ve her biçimiyle şiddetlendirilmiş kapitalist sömürünün bir devamı, gelişimi ve de kalıcı hale getirilmesi olmayacakmış gibi, "demokratik bir barış" olacağının savunulması da yalnızca halkın aldatılmasına hizmet etmektedir. Kapitalistlerin ve diplomatlarının şu anda ihtiyaç duydukları şey, burjuvazinin asıl siyasetini örtbas etmek, kitlelerin bu siyasetin hakiki doğasını anlamasını zorlaştırmak ve kitleleri devrimci mücadeleden saptırmak üzere burjuvazinin "sosyalist" hizmetkârlarının "demokratik barış" hakkındaki sözlerle halkı körleştirmesi, aldatması ve uyuşturmasıdır.

4. Artık İkinci Enternasyonal'in önde gelen temsilcilerinin de hazırlanmasına dahil olduğu "demokratik" barış programı, tam da böyle bir burjuva aldatmacası ve ikiyüzlülüğüdür. Bu Enternasyonal'in en yetkili, en üst düzey ve de "teorik" sözcüleri

– örneğin Arnhem Kongresi'nde[8] Huysmans ve *Die Neue Zeit*'te Kautsky – bu programı, emperyalist hükümetler barış anlaşması üzerinde uzlaşana kadar devrimci mücadelenin askıya alınması şeklinde formüle etmişlerdir; bu sırada ilhakların ve savaş tazminatlarının sözlü olarak reddedilmesinden, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının sözlü olarak tanınmasından, dış politikanın demokratikleştirilmesinden, tahkim mahkemelerinin devletler arasındaki ihtilafları incelemesinden, silahsızlanmadan, bir Avrupa Birleşik Devletleri'nden[9] vs. vs. bahsetmeye devam etmektedirler. Bu "barış programının" asıl siyasi önemi, "Enternasyonal'in bu sorun hakkındaki fikir birliğini" kanıtlamak üzere Londra Konferansı (Şubat 1915) ve Viyana Konferansı'nda (Nisan 1915) bu programın ana fikri, yani "ulusların bağımsızlığının" oybirliğiyle kabul edilmesine atıf yapan Kautsky tarafından özellikle güçlü bir şekilde ortaya konmuştur. Böylece Kautsky, tarafların *ikisinin de* savaşı zayıf ulusların "bağımsızlığını" sistematik bir biçimde ihlal ederek ve kendi baskılarını pekiştirmek ve genişletmek *amacıyla* sürdürmekte olduğu gerçeğine rağmen, ulusların "bağımsızlığının" ya da kendi kaderini tayin hakkının sözde, ikiyüzlü bir şekilde tanınmasını –hiç kimseyi bağlamayan ve hiçbir kapıya çıkmayan bu kabulü– emperyalist savaşta "kendi" hükümetlerinin desteklenmesiyle birleştiren sosyal şovenlerin halkı kasıtlı bir şekilde aldatmalarına bütün dünyanın gözü önünde açıkça onay vermiştir.

Nesnel açıdan bu ucuz "barış programı", devrimci bir mücadele ortaya koymaya başlayan işçileri şoven liderleriyle "uzlaştırarak", sosyalist partilerde işleri, liderlerinin büyük bölümünün burjuvazinin safına geçmesine neden olan savaş öncesi duruma döndürmek üzere sosyalist hareket içerisindeki krizin derinliğini önemsizmiş gibi göstererek burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki tahakkümünü güçlendirmektedir. Bu "Kautskyci" politikanın makul ifadelerle gizlenmiş olması ve yalnızca Almanya'da değil bütün ülkelerde uygulandığı izlenimi yaratılması, onu proletarya açısından daha da tehlikeli kılmaktadır. Örneğin Britanya'da bu

8 Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'nin 8-9 Ocak 1916'da Arnhem'de düzenlediği kongre.

9 [Lenin, Toplu Eserler] 21. ciltte yer alan "Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı"na bakınız.

politika liderlerin büyük bölümü tarafından, Fransa'da Longuet, Pressemane ve diğerleri tarafından, Rusya'da ise Akselrod, Martov, Çkeydze ve diğerleri tarafından izlenmektedir; Çkeydze bir yandan Zimmerwald'i desteklermiş gibi yaparak mevcut savaşta "ülkenin savunulmasına" ilişkin şoven fikri "ülkeyi kurtarma" ifadesinin arkasına saklamakta, diğer yandansa grubunun resmi bir açıklamasında Huysmans'ın Arnhem'de yaptığı dile düşmüş konuşmaya övgüler dizmektedir; ancak ne Duma'da ne de basında işçilerin savaş sanayisi komitelerine katılımına gerçekten karşı çıkmış, aksine böyle bir katılımı savunan gazetelerde çalışmayı sürdürmüştür. İtalya'da benzer bir politika Treves tarafından yürütülmektedir: İtalyan Sosyalist Partisi'nin merkezi yayın organı *Avanti!*'nin[10] 5 Mart 1916'da Treves'i ve diğer "reformist-olasılıkçıları", "parti yönetimini ve Oddino Morgari'yi Zimmerwald'de birliği sağlamak ve yeni bir Enternasyonal yaratmak üzere harekete geçmekten alıkoymak için her yola başvuranları" vs. teşhir etmek konusunda savurduğu tehdide bir bakın!

5. Bugün "barış sorunlarının" en önemlisi ilhaklar sorunudur. Bu sorun süregitmekte olan sosyalist ikiyüzlülüğü ve gerçek sosyalist propaganda ve ajitasyonun görevlerini en çarpıcı şekliyle ortaya koymaktadır.

İlhakların ne anlama geldiğini ve sosyalistlerin ilhaklara karşı neden ve nasıl mücadele edeceklerini açıklamak gerekiyor. Sosyalistler genel olarak, ülkeler arasındaki sınırların ortadan kalkmasını ve daha büyük devletler kurulmasını savunduklarından, ne el konulan *bütün* "yabancı" topraklar ilhak edilmiş sayılır, ne, bu tarih biliminin en temel kavramlarının son derece gerici bir yorumu ve alaya alınması olacağından, *statükodaki* her değişim ilhak olarak nitelenebilir, ne de askeri olarak ele geçirilen bütün topraklar ilhak sayılabilir; zira sosyalistler halkın büyük çoğunluğunun çıkarları doğrultusunda uygulan şiddeti ve verilen savaşları reddedemez. İlhak yalnızca, belirli bir bölgedeki *halkın iradesine*

10 *Avanti!* (İleri!) – İtalyan Sosyalist Partisi'nin Aralık 1896'da kurulan günlük merkezi yayın organı. Gazete, Birinci Dünya Savaşı sırasında tutarsız bir enternasyonalizm sergilemiş ve reformistlerle ilişkisini sürdürmüştür. Gazete bugün de İtalyan Sosyalist Partisi'nin merkezi yayın organı olmaya devam etmektedir.

rağmen el konulan topraklar için kullanılmak durumundadır; başka bir ifadeyle ilhak kavramı ayrılmaz bir şekilde ulusların kendi kaderini tayin hakkı kavramına bağlıdır.

Bununla birlikte mevcut savaş kaçınılmaz bir şekilde – tam da savaşan güçlerin oluşturduğu *her iki* grup göz önünde bulundurulduğunda emperyalist bir savaş olmasından ötürü – burjuvazinin ve sosyal şovenlerin, düşman bir devlet tarafından gerçekleştirildiğinde ilhakla şiddetli bir şekilde "mücadele etmesi" olgusunu ortaya çıkarmıştır. "İlhaklara karşı" böyle bir "mücadele" ve ilhaklar konusunda bu tür bir "görüş birliği" düpedüz ikiyüzlülüktür. Alsace-Lorraine için savaşılmasını savunan Fransız sosyalistlerle Alsace-Lorraine'in, Almanya Polonya'sının vs. Almanya'dan ayrılma hakkını talep etmeyen Alman sosyalistlerin ve Polonya'nın yeniden çarlık boyunduruğu altına girmesi için yürütülen savaşı "ülkeyi kurtarma" savaşı olarak niteleyen, "ilhaksız bir barış" adına Polonya topraklarının Rusya tarafından ilhak edilmesini talep eden Rus sosyalistlerinin vs. vs. *aslında ilhakçı* oldukları açıktır.

İlhaklara karşı verilen mücadelenin yalnızca bir ikiyüzlülükten ya da içi boş bir sözden ibaret olmasına izin vermemek; bu mücadelenin, kitleleri enternasyonlist bir ruhla gerçek anlamda eğitmesini sağlamak için sorun, ilhaklarla ilgili sahtekârlığın üzerini örtecek şekilde değil, kitlelerin gözünü açacak şekilde sunulmalıdır. Sosyalistler açısından ulusların eşitliğini destekler gibi yapmak ya da ilhaklara karşı olduğuna ilişkin nutuk çekmek, yemin etmek ya da Tanrı'ya yakarmak yeterli *değildir.* Bütün ülkelerin sosyalistleri, *kendi* "anavatanları" tarafından ezilen ulusların ve *sömürgelerin* derhal ve kayıtsız şartsız *ayrılma hakkını* talep etmek zorundadır.

Bu koşul olmaksızın ulusların kendi kaderini tayin hakkının ve enternasyonalizmin ilkelerinin *kabul edilmesi*, Zimmerwald Manifestosu'nda olsa bile, en iyi ihtimalle bir evrak-ı metruke olarak kalır.

6. Sosyalistlerin "barış programı" ve "savaşı sona erdirme mücadelesi" programı, "demokratik barış" yalanını, artık tüm ülkelerdeki demagojik bakanlar, pasifist burjuvalar, sosyal şovenler ve Kautskyciler tarafından halk arasında *yayılmakta olan* savaşan tarafların barışçıl niyetlerini vs. teşhir ederek işe başlamak zorundadır. Temel hedefi kitlelere bir devrimin gerekliliğini anlatmak

ve her yerde patlak vermekte olan *devrimci* mücadeleleri desteklemek, bu mücadelelere yardımcı olmak ve geliştirmek (kitleleri heyecanlandırmak; protestolarda, siperlerde, grevlerde, mitinglerde kardeşlik bağları kurmak; cepheden gönderilen mektuplarda –örneğin *Fransa'daki*– akrabaları savaş borçlarına katılmamaya çağırmak vb.) olmayan bütün "barış programları" halkı aldatmış olacak ve bir ikiyüzlülük olarak kalacaktır.

Savaşı sona erdirmek üzere bütün halk *hareketlerini* desteklemek, yaygınlaştırmak ve yoğunlaştırmak sosyalistlerin görevidir. Ancak bu görev sadece, parlamentoda yaptığı konuşmalarda askerlere silahlarını bırakmaları çağrısında bulunan, devrimi ve emperyalist savaşı sosyalizm için verilecek bir iç savaşa dönüştürmeyi öğütleyen Liebknecht gibi *sosyalistlerce* yerine getirilmektedir.

Kitleleri devrimci mücadeleye çekmek ve "demokratik" bir barışı mümkün kılmak üzere devrimci önlemler alınmasının gerekliliğini anlatmak için üzerinde kafa yormamız gereken pozitif bir slogan, devletlerin yüklendiği borçların reddedilmesidir.

Zimmerwald Manifestosu'nun yaptığı gibi, işçilerin başkalarının davası için değil kendi davaları için fedakârlıkta bulunması gerektiğini söyleyerek devrime işaret etmek yeterli değil. Kitlelere gidecekleri yol *açık* ve kesin bir şekilde gösterilmelidir. Kitleler, nereye ve neden gideceklerini bilmek zorundadır. Savaş sırasında yapılan kitlesel devrimci eylemlerin, başarılı bir şekilde geliştirildikleri takdirde, yalnızca emperyalist savaşın *sosyalizm* için verilen bir iç savaşa dönüştürülmesine yol açacağı açıktır ve bunu kitlelerden gizlemek zararlıdır. Tam tersine henüz daha yolun başındayken bu amaç, şu anda ulaşılması ne kadar güç görünürse görünsün, açıkça dile getirilmelidir. Zimmerwald Manifestosu'nda yapıldığı gibi, mevcut savaşta "anavatanın savunulmasından söz eden kapitalistlerin yalan söylediklerini" söylemek ve işçilerin, devrimci mücadelelerinde ülkelerinin askeri durumunu göz ardı etmeleri gerektiğini belirtmek yeterli değildir; burada yalnızca ima edilmekte olanın, yani sadece kapitalistlerin değil, sosyal şovenlerin ve Kautskycilerin de "anavatanın savunulması" sözünün mevcut emperyalist savaşa uygulanmasına izin vererek yalan söylediklerinin ve savaş sırasında işçiler "kendi" hükümetlerini yenilgiyle tehdit etmediği sürece devrimci mücadele verilmesinin

imkânsız olduğunun açıkça dile getirilmesi gerekmektedir; gerici bir savaşta hükümetin yenilgisinin, kalıcı ve demokratik bir barışı beraberinde getirebilecek tek şey olan devrimi kolaylaştıracağı açık bir biçimde belirtilmelidir. Son olarak kitlelere, kendi yasadışı örgütlerini ve askeri sansürden ari, yani illegal bir basın yaratmadıkları sürece, henüz başlamakta olan devrimci mücadeleye ciddi bir destek sunmanın, onu geliştirmenin, bazı adımlarını eleştirmenin, hatalarını düzeltmenin ve devrimci mücadeleyi sistematik bir şekilde genişletip keskinleştirmenin de imkânsız olacağı anlatılmalıdır.

7. Sosyalistlerin parlamentolarda verdiği mücadele konusuna gelince, Zimmerwald kararının yalnızca Devlet Duması'nda bulunan ve Sibirya'ya sürgün edilen partimiz üyesi beş Sosyal Demokrat vekile yönelik desteğini beyan etmediğini, bu vekillerin taktikleriyle de dayanışma içinde olduğunu ifade ettiğini akılda bulundurmak gerekiyor. Kitlelerin devrimci mücadelesi, yalnızca parlamentoda bütünüyle yasal zeminde yürütülen sosyalist faaliyetle yetinilerek desteklenemez. Bu sadece işçiler arasında meşru bir hoşnutsuzluğun ortaya çıkmasına, işçilerin Sosyal Demokrasinin saflarından parlamento karşıtı anarşizmin ya da sendikalizmin saflarına geçmesine neden olur. Sosyal Demokrat vekillerin konumlarını yalnızca parlamentoda konuşma yapmak için değil, işçilerin parlamento dışındaki yeraltı örgütlenmesine ve devrimci mücadelesine mümkün olan her şekilde yardım etmek üzere de kullanacaklarını ve kitlelerin kendisinin, illegal örgütleri aracılığıyla liderlerinin bu faaliyetlerini denetlemek zorunda oldukları açık bir şekilde ifade edilmelidir.

8. Uluslararası Sosyalist Büro'nun toplantıya çağrılması sorunu, temel bir ilke sorunundan, yani eski partilerin ve İkinci Enternasyonal'in birleştirilip birleştirilemeyeceği sorunundan ibarettir. Uluslararası işçi hareketinin Zimmerwald'ın çizdiği yol doğrultusunda ileriye doğru attığı her adımın Zimmerwald çoğunluğunun pozisyonuyla uyumsuzluğu giderek daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır; zira Zimmerwald çoğunluğu bir yandan eski partilerin ve İkinci Enternasyonal'in siyasetini işçi hareketi içerisindeki *burjuva* siyasetiyle, proletaryanın değil burjuvazinin çıkarlarını gözeten bir siyasetle özdeşleştirmekte (örneğin

Zimmerwald Manifestosu'nda yer alan "kapitalistlerin, anavatanın savunulmasından" söz ederken yalan söyledikleri ifadesi; ayrıca 10 Şubat 1916 tarihli Uluslararası Sosyalist Komite genelgesinde[11] yer alan daha net ifadeler), diğer yandansa Uluslararası Sosyalist Komite, Uluslararası Sosyalist Büro'dan kopmaktan korkmakta ve Büro yeniden toplandığında kendisini resmi olarak feshedeceği sözü vermektedir.[12]

Zimmerwald'de böyle bir sözün, oylanmak şöyle dursun, tartışmaya dahi açılmadığını belirtiyoruz.

Zimmerwald'den bu yana geçen altı ay, Zimmerwald ruhuyla yürütülen *gerçek* çalışmanın – boş lafların değil çalışmanın – dünyanın her yerinde daha derin ve yaygın bir hal alan *bölünmeyle* ilişkili olduğunu göstermiştir. Almanya'da illegal savaş karşıtı broşürler partinin kararlarına rağmen, yani hizipçi bir tarzda basılmaktadır. Karl Liebknecht'in en yakın dostu Milletvekili Otto Ruhle açıkça, aslında biri burjuvaziye yardım eden, diğeri ise onunla mücadele eden iki partinin olduğunu söylediğinde Kautsky dahil birçokları ona hakaret etmiş ancak söylediklerini reddetmemiştir. Fransa'da Sosyalist Parti'nin bir üyesi, Bourderon, bir bölünmenin kararlı bir şekilde karşısında olsa da partinin merkez komitesini ve parlamento grubunu tasvip etmediğini belirten, kabul edildiği takdirde anında bir bölünmeye neden olacak bir karar sunmuştur *(desapprouver Comm. Adm. Perm. et Gr. Parl.).* Britanya'da ılımlı *Labour Leader*'da yazan ILP üyesi T. Russell Williams, açıkça bir bölünmenin kaçınılmaz olduğunu kabul etmiş ve yerel teşkilatların temsilcilerinden gelen mektuplarda

11 USK'nin "Bağlı Bütün Parti ve Gruplara Çağrı"sı, 5-9 Şubat 1916'da Bern'de toplanan genişletilmiş USK toplantısında oybirliğiyle kabul edilmiştir. Lenin'in başkanlığını yaptığı RSDİP. Merkez Komitesi delegasyonu, Çağrı'yı Zimmerwald'da yapılan Birinci Uluslararası Sosyalist Konferansın kararlarına göre ilerleme olarak değerlendirdiğini, ancak bütün noktalarda tatmin edici bulmadığını kaydetmiştir. Çağrı, *USK Bülteni*'nin 29 Şubat 1916 tarihli 3. sayısında ve *Sozsial-Demokrat*'ın 25 Mart 1916 tarihli 52. sayısında yayımlanmıştır.

12 USK'nin 29 Eylül 1915 tarihli ve *USK Bülteni*'nin 27 Kasım 1915 tarihli 2. sayısında yayımlanan resmi bildirisinde, Birinci Zimmerwald Konferansı'nın kararlarının aksine USK'nin, USB Lahey'de yeniden faaliyetlerine başladığı anda kendisini ortadan kalkmış kabul etmeye hazır olduğu belirtilmiştir. Bu ifade, İkinci Enternasyonal'in restore edilmesine yardımcı olmaktaydı.

görüldüğü üzere bu konuda destek de bulmuştur. Amerika örneği ise belki de en öğreticisidir, çünkü orada, tarafsız bir ülkede bile Sosyalist Parti içinde uzlaştırılamaz ölçüde birbirine düşman iki akım ortaya çıkmıştır: bir tarafta sözde "hazır olmanın", yani savaşın, militarizmin ve denizlerdeki [Amerikan çıkarlarının] savunulmasının taraftarları, diğer tarafta ise açık bir şekilde, tam da yaklaşmakta olan savaşla bağlantılı olarak, sosyalizm için iç savaş verilmesini savunan Sosyalist Parti'nin eski başkan adayı Eugene Debs gibi sosyalistler.

Aslında dünyanın her yerinde hâlihazırda bir bölünme söz konusudur; savaşla ilgili hiçbir şekilde uzlaştırılamaz iki işçi sınıfı siyaseti kristalize olmuştur. Gözlerimizi bu gerçeğe kapatmamalıyız; aksi takdirde sonuç yalnızca işçi kitlelerinin kafasını karıştırmak, zihnini bulandırmak, tüm Zimmerwaldcıların resmi olarak tarafını tuttuğu devrimci kitle mücadelesine engel olmak ve Uluslararası Sosyalist Komite'nin 10 Şubat 1916 tarihli genelgesinde açıkça kitleleri "yanlış yönlendirmekle" ve sosyalizme karşı "komplo" *(Pakt)* kurmakla suçladığı liderlerin kitleler üzerindeki etkisini artırmak olacaktır.

İflas etmiş Uluslararası Sosyalist Büro'yu yeniden canlandırma görevi, bütün ülkelerin sosyal şovenlerine ve Kautskycilerine aittir. Sosyalistlerin görevi ise sosyalizm bayrağı altında burjuva siyaseti izleyenlerle ayrışmanın kaçınılmazlığını kitlelere anlatmaktır.

Şubat-Mart 1916'da yazılmıştır.

22 Nisan 1916'da *Bulletin. Internationale Sozialistische Kommission zu Berne*, sayı: 4'te yayımlanmıştır.

Alman Şovenizmi, Alman Olmayan Şovenizm[13]

Bildiğimiz gibi Alman şovenistleri sözde Sosyal Demokrat –aslında artık Ulusal-Liberal– Parti liderlerinin büyük çoğunluğu üzerinde etkili olmayı başarmış bulunuyor. Artık bu durumun Potresov, Levitski ve şürekâsı gibi Alman olmayan şovenistler için de ne denli geçerli olduğunu görüyoruz. Şimdilik, P. B. Akselrod'un Almanca yazdığı broşürde büyük bir gayretle ve yanlış bir şekilde savunmasına ve "enternasyonlist" diye nitelemesine karşın, aralarında mutlaka Kautsky'nin de sayılması gereken Alman şovenistlerini ele almak durumundayız.

Alman şovenizminin özelliklerinden bir tanesi, "sosyalistlerin" – tırnak içinde sosyalistlerin – ulusların bağımsızlığından, kendi ulusları tarafından ezilenleri hariç tutarak söz etmeleridir. Bunu doğrudan dile getirmeleriyle, bunu söyleyenleri savunmaları, meşrulaştırmaları ve önlerinde siper olmaları arasında pek bir fark bulunmuyor.

(Katkıcıları içinde Lensch, Haenisch, Grünwald ve emperyalist Alman burjuvazisinin diğer bütün "sosyalist" uşaklarının da bulunduğu küçük bir dergi olan *Die Glocke*'nin yayımcısı Parvus'un da aralarında olduğu) Alman şovenistleri uzun uzun ve büyük bir

13 Bu makale ilk olarak 1916'da, Ekim 1913'le Mart 1918 arasında Petersburg'da aralıklı bir şekilde çıkan *Voprosi Strahovania* (Sigorta Sorunları) dergisinin 5. sayısında yayımlanmıştır. Bu, Birinci Dünya Savaşı sırasında Petersburg'da yayımlanan tek yasal Bolşevik dergidir. Yalnızca işçi sigortası için değil, sekiz saatlik iş günü, büyük arazilere el konulması ve demokratik bir cumhuriyet gibi gerçek Bolşevik sloganlar için de mücadele vermiştir.

şevkle, örneğin, Britanya tarafından ezilen halkların bağımsızlığı hakkında konuşurlar. Almanya'nın yalnızca sosyal şovenleri, yani sözde sosyalist gerçekte şovenist olanlar değil, bütün burjuva basını da var gücüyle Britanya'nın sömürgelerini nasıl utanmazca, gaddar ve gerici bir şekilde yönettiği konusunda borazanlık yapmaktadır. Alman gazeteleri büyük bir zevkle, sinsice, haz duyarak ve kendinden geçerek Hindistan'daki kurtuluş hareketini anlatmaktadır.

Alman burjuvazisinin böylesine kindar bir hazla dolu olmasının nedenini anlamak kolay: Hindistan'daki Britanya karşıtı hareketi canlandırarak kendi askeri pozisyonunu geliştirmeyi ummaktadır. Elbette bu umutlar aptalcadır, çünkü dışarıdan, yabancı bir dilde, çok uzakta bulunan kendine özgü, milyonlarca insandan oluşan bir halkın hayatının ciddi ciddi etkilenebileceğini düşünmek, hele de bu etki sistematik bir şekilde değil yalnızca geçici olarak, savaş sırasında gerçekleşiyorken, tek kelimeyle imkânsızdır. Emperyalist Alman burjuvazisi aslında Hindistan'ı etkilemeye çalışmaktan çok, kendi kendisini avutmaya, daha ziyade Alman halkını kandırmaya ve dikkatini kendi ülkesinden yurtdışına yönlendirmeye çalışmaktadır.

Ancak buradan genel, teorik bir soru çıkmaktadır: Bu tür argümanların sahteliğinin kökeninde ne yatmaktadır; Alman emperyalistlerin ikiyüzlülüğü tam olarak nasıl teşhir edilebilir? Sahteliğin kökenine işaret eden doğru teorik yanıt daima, apaçık nedenlerle kendi yalanlarını örtbas etmeye, gizlemeye; onları süslü lafların, her türlü sözün, dünyadaki her şey, hatta enternasyonalizm hakkındaki sözlerin arkasına saklamaya meyleden sahtekârları teşhir etmenin bir aracıdır. Ne yazık ki görünüşte Alman "Sosyal Demokrat" Partisi'ne bağlı olan Alman burjuvazisinin bütün ajanları, Lenscheler, Südekumlar, Scheidmannlar bile enternasyonalist olduklarında ısrar etmektedirler. İnsanları söyledikleri üzerinden değil, yaptıkları üzerinden yargılamak gerekir. Bu çoktandır bilinen bir doğru. Rusya'da Potresov'u, Levitski'yi, Bulkin'i ve şürekâsını ettikleri sözler üzerinden yargılayacak olan var mı? Tabii ki yok.

Alman şovenistlerinin sahtekârlığının kökeni, savaştaki düşmanları olan Britanya tarafından ezilen halkların bağımsızlığına yönelik sempatilerini haykırmalarına ve mahcup, bazen çok mahcup bir şekilde, *kendi* ülkeleri tarafından ezilen halkların

bağımsızlığı konusunda sessiz kalmalarına dayanıyor.

Danimarkalıları ele alalım. Prusya Schleswig'i ilhak ettiğinde, bütün "Büyük" Güçlerin alışkanlık haline getirdiği gibi, Danimarkalıların yaşadığı bir bölgeyi de zapt etti. Bu halkın hakları öylesine açık bir şekilde ihlal edildi ki Avusturya, kentin kuzey bölgesindeki nüfusa Danimarka'ya katılmayı isteyip istemediklerinin sorulacağı ve bu doğrultuda oy kullanmaları halinde Danimarka'ya katılmalarına izin verileceği bir plebisit düzenlenmesini taahhüt eden 23-30 Ağustos 1866 tarihli Prag Barış Anlaşması'yla Schleswig üzerindeki "haklarını" Prusya'ya devretti. Ancak bu koşul, 1871'de bu "nahoş" maddeyi siliveren Prusya tarafından yerine getirilmedi.

Büyük Güçlerin şovenizmine karşı hiçbir zaman kayıtsız kalmayan Friedrich Engels, Prusya tarafından küçük bir ülkenin haklarının ihlal edildiği bu örneğe özel olarak dikkat çekmiştir.[14] Ancak günümüzün sosyal şovenleri, Kautsky'nin de yaptığı gibi, sözde ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanırken, "kendi" ulusları tarafından ezilen bir ulusun kurtuluşu için hiçbir zaman tutarlı ve kararlı bir demokratik ajitasyon çalışması yapmamıştır. Şovenizm meselesinin bütün sırrı, özü ve de teşhiri işte budur.

Bir zamanlar Rusya'da kelime oyunu yapılarak *Russkoye Znamya*'nın sık sık *Prusskoye Znamya*[15] gibi davrandığını söylemek popülerdi. Oysa bu sadece *Russkoye Znamya* için geçerli değil; zira Rusya'da Potresov, Levitski ve şürekâsı, Almanya'da Lensch, Kautsky ve şürekâsı nasıl düşünüyorsa aynen öyle düşünüyor. Örneğin tasfiyeci *Raboçeye Utro*'ya baktığınızda benzer "Prusyalı", daha doğrusu uluslararası şovenist argümanları ve düşünce yöntemlerini görürsünüz. Şovenizm, ulusal markası ne olursa olsun, kendisini gizlemek için kullandığı pasifist sözler ne olursa olsun kendi türüne karşı sadıktır.

31 Mayıs 1916'da *Voprosi Strahovania* sayı: 5 (54)'te yayımlanmıştır.

---

14 Engels, "Tarihte Şiddetin Rolü", *Die Neue Zeit* içinde (1895/96, cilt 1), "Gewalt und Ökonomie bei der Herstellung des neuen Deutschen Reiches" ("Yeni Alman İmparatorluğu'nun Kuruluşunda Şiddet ve Ekonomi") başlığı altında.

15 *Russkoye Znamya* (Rus Bayrağı) – Rus Halklarının Birliği'nin yayın organı olan, 1905 ile 1917 arasında Petersburg'da yayımlanan gerici gazete.

Junius Broşürü

En sonunda hiçbir şekilde Almanya'da yürürlükte olan aşağılık Junker sansürüne uygun hale getirilmeyen, illegal olarak basılan, savaşla ilgili sorunlarla ilgilenen Sosyal Demokrat bir broşür yayımlandı! Partinin "radikal sol" kanadından olduğu aşikâr olan yazar kendisini Junius[16] (Latince yaşça küçük olan anlamına geliyor) diye adlandırmış, broşürüne ise *Sosyal Demokrasinin Krizi* başlığını koymuş. Bern'de USK'ye (Uluslararası Sosyalist Komite) sunulmuş ve *USK Bülteni*'nin 3. sayısında yayımlanmış bulunan "Uluslararası Sosyal Demokrasinin Görevleri Üzerine Tezler" de broşürün ekinde yer alıyor; bu tezler, 1915 ilkbaharında *Internationale* başlığıyla bir sayı yayımlanan (Zetkin, Mehring, R. Luxemburg, Thalheimer, Duncker, Ströbel ve diğerlerinin makalelerini içeren) bir dergi çıkaran aynı adlı grup tarafından hazırlanmış ve grup, 1915-16 kışında Almanya'nın her yerindeki Sosyal Demokratları, bu tezlerin kabul edildiği bir konferansta bir araya getirmişti.[17]

Yazar giriş bölümünde, 2 Ocak 1916 tarihli broşürün Nisan 1915'te yazıldığını ve "hiçbir değişiklik yapılmadan" yayımlandığını söylüyor. "Dış şartlar" broşürün daha erken yayımlanmasına engel olmuş. Broşür, "Sosyal Demokrasinin krizinden" ziyade, savaşın çözümlenmesine, bunun hem Almanya hem de diğer Büyük

16 Rosa Luxemburg.

17 1 Ocak 1916'da Karl Liebknecht'in Berlin'deki evinde toplanan Sol Sosyal Demokratların Almanya konferansı. Konferansta *Internationale* grubunun, Rosa Luxemburg tarafından hazırlanan tezleri kabul edilmiştir.

Güçler açısından emperyalist bir savaş olduğunun gösterilmesine ve resmi partinin davranışının devrimci bir eleştirisine odaklanıyor. Junius'un son derece canlı bir üslupla yazılmış olan broşürü, burjuvazinin ve Junkerlerin safına geçmiş olan eski Almanya Sosyal Demokrat Partisi'ne karşı verilen mücadelede kuşkusuz önemli bir rol oynadı ve oynamaya da devam edecek; yazarı bu açıdan yürekten kutluyoruz.

1914-16 arasında yurtdışında yayımlanan Rusça Sosyal Demokrat yazına vakıf Rus okurlar açısından Junius'un broşürü, ilkesel açıdan yeni bir şey söylemiyor. Ancak broşüre bakıldığında ve bu Alman devrimci Marksistin argümanları, örneğin, partimizin Merkez Komite manifestosunda (Eylül-Kasım 1914), Bern kararlarında (Mart 1915) ve bunlar hakkındaki sayısız yorumlarda söylenenlerle karşılaştırıldığında, Junius'un argümanlarının hayli eksikli olduğu ve iki hata içerdiği açık hale geliyor. Junius'un kusur ve hatalarını eleştirmekle devam etmeden önce bunu Marksistler için çok gerekli olan özeleştiri ve Üçüncü Enternasyonal'in ideolojik temeli olacak görüşleri bütünlüklü bir testten geçirmek adına yaptığımızı güçlü bir şekilde vurgulamalıyız. Bir bütün olarak bakıldığında Junius'un broşürü mükemmel bir Marksist çalışmadır ve kusurları büyük olasılıkla, bir ölçüde, arızidir.

Junius'un broşüründeki en önemli hata ve legal (hemen baskı alınmış olsa da) dergiye, *Internationale*'ye, göre açık bir geri adım olan husus, sosyal şovenizmle (yazar ne bu ifadeyi, ne de daha az isabetli sosyal yurtseverlik ifadesini kullanmaktadır) oportünizm arasındaki bağlantı konusunda sessiz kalmasıdır. Yazar haklı olarak Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin "teslimiyetinden" ve çöküşünden, "resmi liderlerinin" "ihanetinden" söz etmekte, ancak bunun ötesine geçmemektedir. Oysa *Internationale*, "Merkezi", yani Kautskyciliği eleştiriyor ve omurgasızlığı, Marksizmi peşkeş çekmesi ve oportünistlere yaltaklanması üzerinden çok isabetli bir şekilde onunla alay ediyordu. Dergi ayrıca, örneğin 4 Ağustos 1914'te her koşul altında savaş borçları *lehine* oy kullanmayı kafaya koymuş olan oportünistlerin bir ültimatom vermelerine ilişkin çok önemli gerçeği açığa çıkararak, gerçekte nasıl bir rol oynadıklarını teşhir etmekle *işe başlamıştı.* Oysa ne Junius'un broşüründe ne de tezlerde oportünizm ya da Kautskyizm hakkında bir şey söyleniyor!

Bu, teorik açıdan yanlıştır, çünkü "ihaneti" İkinci Enternasyonal'in bütün tarihini kapsayan uzun bir geçmişi olan bir *eğilim* olarak oportünizmle ilişkilendirmeden *açıklamak* imkânsızdır. Bu pratik-siyasi açıdan hatalıdır, çünkü *iki eğilimin*, açık oportünist eğilimle (Legien, David, vb.) örtülü oportünist eğilimin (Kautsky ve şürekâsı) anlamını ve rolünü açıklığa kavuşturmadan "Sosyal Demokrasinin krizini" anlamak veya aşmak olanaksızdır. Bu, Otto Ruhle'nin 13 Ocak 1916'da *Vorwärts*'ta yayımlanan, doğrudan doğruya ve açık bir şekilde Alman Sosyal Demokrat Partisi'nde bölünmenin *kaçınılmaz* olduğuna işaret eden tarihi makalesine göre bir geri adımdır (*Vorwärts* editörleri Ruhle'ye süslü ve ikiyüzlü Kautskyci sözleri tekrar ederek yanıt vermiştir, çünkü *hâlihazırda* iki partinin var olduğu ve bu iki partinin uzlaştırılamayacağı savına karşı öne sürebilecekleri tek bir maddi argümanları yoktur). Bu şaşırtıcı derecede tutarsızdır, çünkü *Internationale*'nin 12 numaralı tezi, "önde gelen ülkelerin sosyalist partilerinin resmi temsilcilerinin ihaneti" ve "emperyalist burjuva siyasetinin ilkelerini benimsemiş olmaları" nedeniyle *doğrudan doğruya* yeni bir "Enternasyonal" yaratmak gerektiğini belirtmektedir. Eski Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ya da Legien'e, David'e ve şürekâsına müsamaha gösteren *partinin* "yeni" bir Enternasyonal'e katılabileceğini iddia etmenin saçmalığı ise ortada.

Internationale grubunun neden böyle bir geri adım attığını bilemiyoruz. Bir bütün olarak Almanya'da devrimci Marksizmin çok önemli bir kusuru, çizgisini sistematik bir biçimde koruyabilen ve kitleleri yeni görevlerin ruhuna uygun şekilde eğitebilen, derli toplu illegal bir örgüte sahip olmamasıdır; böyle bir örgütün oportünizme ve Kautskyizm'e karşı net bir duruş sergilemesi de gerekir. Devrimci Alman Sosyal Demokratlar, Bremen'deki *(Bremer Bürger-Zeitung)*[18] ve Brunswick'teki *(Volksfreund)*[19] son iki günlük

[18] *Bremer Bürger-Zeitung* (Bremer Yurttaşlarının Gazetesi) – Alman Sosyal Demokrat Partisi Bremen grubunun günlük yayın organı. 1890'dan 1919'a kadar yayımlanmıştır; 1914-15'te Alman Sol Sosyal Demokratlarının yayın organıyken, 1916'da Kautskycilerin eline geçmiştir.

[19] *Volksfreund* (Halkın Dostu) – 1871'e Brunswick'te kurulan günlük Sosyal Demokrat bir gazete; 1914 ve 1915'te Alman Sol Sosyal Demokratlarının yayın organıyken 1916'da Kautskycilerin eline geçmiştir.

gazetelerinden de mahrum bırakıldıklarından, ki her iki gazete de Kautskycilerin eline geçmiştir, bu artık her zamankinden daha da gereklidir. *Yalnızca* "Almanya'nın Enternasyonal Sosyalistleri" (AES) grubu açık ve net bir biçimde konumunu korumaktadır.

Internationale grubunun bazı üyelerinin bir kez daha ilkesiz Kautskyizm bataklığına saplandığı açık. Örneğin Ströbel, *Die Neue Zeit*'ta Bernstein ve Kautsky'ye selam çakacak kadar işi ileriye götürdü! Ve daha geçen gün, 15 Ağustos 1916'da, Kautskyci pasifizmin en kaba biçimlerinden birini savunduğu "Pasifizm ve Sosyal Demokrasi" başlıklı bir makalesi gazetelerde yayımlandı. Junius ise Kautsky'nin "silahsızlanma", "gizli diplomasiye son verilmesi" vs. hakkındaki fantastik planlarına şiddetle karşı çıkıyor. Belki de *Internationale* grubunda iki eğilim vardır; biri devrimci, diğeri ise Kautskyizme meyleden iki eğilim...

Junius'un hatalı önermelerinden ilki *Internationale* grubunun 5 numaralı tezinde yer almaktadır: "Bu dizginlerinden boşanmış emperyalizm döneminde (çağında) artık ulusal savaşlar olamaz. Ulusal çıkarlar yalnızca bir aldatma aracı değil, emekçi kitleleri can düşmanlarının, emperyalizmin, hizmetine sokmanın da bir aracıdır..." Bu ifadeyle sona eren beşinci tezin başlangıcında mevcut savaşın emperyalist bir doğasının olduğu saptanmaktadır. Genel olarak ulusal savaşların yadsınması bir öngörü ya da *mevcut* savaşın ulusal değil, emperyalist bir savaş olduğuna ilişkin bütünüyle doğru fikrin yanlışlıkla haddinden fazla vurgulanmasının bir sonucu olabilir. Çeşitli Sosyal Demokratlar, *mevcut* savaşın ulusal bir savaş olduğuna dair yanlış iddialar karşısında benzer bir yanlışa düşerek *her türlü* ulusal savaş olasılığını yadsıdıklarından bu hatanın ele alınması gerekmektedir.

Junius *mevcut* savaşta "emperyalist ortamın" belirleyici etkisini vurgulamakta, "Sırp milliyetçiliğinin arkasında Rus emperyalizmi vardır" diyerek Sırbistan'ın arkasında Rusya'nın olduğunu söylemekte; örneğin Hollanda'nın savaşa girmesinin de benzer şekilde emperyalist olacağını, çünkü ilk olarak Hollanda'nın kendi sömürgelerini savunacağını, ikinci olarak da *emperyalist* koalisyonlardan biriyle ittifak kuracağını belirtmekte kesinlikle haklıdır. Bunlar *mevcut* savaşla ilgili tartışmasız gerçeklerdir. Ve Junius açısından en önemli hususa, "hâlihazırda Sosyal Demokrat

siyasete egemen olan ulusal savaş heyulasıyla" (s. 81) mücadele etmeye yaptığı özel vurguya baktığımızda da akıl yürütmesinin doğru ve gayet isabetli olduğunu kabul etmemiz gerekir.

Bununla birlikte bu doğruyu abartmak, Marksizmin somut olma gerekliliğinden sapmak, bu savaşa ilişkin değerlendirmeyi emperyalizm koşullarında gerçekleşebilecek tüm savaşlara genellemek, emperyalizme *karşı* ulusal hareketleri yadsımak hata olur. "Artık ulusal savaşlar mümkün değildir" tezinin savunulması için öne sürülebilecek tek argüman, dünyanın "büyük" emperyalist güçlerden oluşan küçük gruplara bölünmüş olduğu ve bu nedenle herhangi bir savaşın, ulusal bir savaş olarak başlasa bile, emperyalist güçlerden ya da koalisyonlardan birinin çıkarlarını içeren emperyalist bir savaşa *dönüşeceğidir* (Junius, s. 81).

Bu argümanın yanılgısıysa açıktır. Elbette hem doğada hem de toplumda bütün ayrım çizgilerinin hem alışılageldik hem de dinamik olduğu ve her görüngünün belirli şartlar altında karşıtına dönüşebileceği Marksist diyalektiğin temel bir ilkesidir. Ulusal bir savaş emperyalist bir savaşa ve *emperyalist bir savaş ulusal bir savaşa* dönüşebilir. İşte size bir örnek: Büyük Fransız Devrimi'nin savaşları ulusal savaşlar olarak başladı ve gerçekten de öylelerdi. Bunlar devrimci, büyük devrimin karşıdevrimci monarşilerin oluşturduğu koalisyona karşı savunulmasına yönelik, savaşlardı. Ancak Napoleon, Fransız İmparatorluğu'nu kurup bir dizi büyük, güçlü ve köklü Avrupa devletine diz çöktürdüğünde Fransızların bu ulusal savaşları, Napoleon'un emperyalizmine karşı ulusal kurtuluş savaşlarına yol açan emperyalist savaşlar haline geldi.

Yalnızca bir sofist emperyalist savaşla ulusal savaşın birbirlerine *dönüşebileceğine* dayanarak bu iki savaş arasındaki farkı inkâr edebilir. Diyalektiğin sofizme çıkan bir köprü işlevi görmesi –Yunan felsefesinin tarihi bunun bir örneğidir– nadir rastlanan bir durum değildir. Ancak biz diyalektiğe bağlı kalmayı sürdürüyor ve sofizmle genel olarak her türlü dönüşümün olanaklılığını reddederek değil, *verili* görüngüyü somut koşulları ve gelişimi içinde çözümleyerek mücadele ediyoruz.

1914-16 emperyalist savaşının ulusal bir savaşa dönüşmesi ihtimali çok düşüktür çünkü *ilerlemeyi* nesnel olarak bu savaşı burjuvaziye karşı bir iç savaşa dönüştürmek için mücadele eden

proletarya temsil etmektedir. Ayrıca mevcut iki kapitalist koalisyon içinde yer alan güçler arasında büyük bir fark bulunmamaktadır ve uluslararası mali sermaye her yerde gerici bir burjuvazi yaratmıştır. Buna karşın böyle bir dönüşümün *imkânsız* olduğu ileri sürülemez; örneğin Avrupa proletaryası, diyelim ki, yirmi yıl daha etkisiz olmaya devam ederse; mevcut savaş Napoleon'unki gibi zaferlerle ve bir dizi büyük ulus devlete diz çöktürülmesiyle sonuçlanırsa; Avrupa dışındaki emperyalizmin (en başta Japon ve Amerikan) de sosyalizme geçişi bu ülkeler arasındaki bir savaşla bir yirmi yıl daha durdurulabilirse, Avrupa'da büyük bir ulusal savaş mümkün hale gelir. Böyle bir savaş Avrupa'yı on yıllarca *geriye* götürür. Bu çok olası değildir. Ancak imkânsız da değildir, çünkü dünya tarihinin hep düz ve ileriye doğru değil, zaman zaman geriye doğru da büyük sıçramalar yaparak aktığını inkâr etmek hem diyalektiğe hem de bilime aykırıdır ve de teorik olarak yanlıştır.

Dahası emperyalizm çağında sömürgelerin ve yarı sömürgelerin ulusal savaşlar vermesi yalnızca olası değil, aynı zamanda *kaçınılmazdır.* Sömürgeler ve yarı sömürgeler (Çin, Türkiye, İran) neredeyse bir milyarlık bir nüfusa, yani dünya nüfusunun *yarısından* fazlasına sahiptir. Bu ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri ya hâlihazırda çok güçlüdür ya da büyümekte ve gelişmektedir. Tüm savaşlar siyasetin başka araçlarla sürdürülmesidir. Sömürgelerin ulusal kurtuluş siyaseti *kaçınılmaz olarak* sömürgelerin emperyalizme *karşı* verecekleri ulusal savaşlarla sürdürülecektir. Bu tür savaşlar mevcut "büyük" emperyalist güçler arasında bir emperyalist savaşa yol *açabilir* de açmayabilir de; bu koşullara bağlıdır.

Örneğin İngiltere ve Fransa sömürgeler için Yedi Yıl Savaşı'nı vermiş, yani (kölecilik ya da ilkel kapitalizm temelinde olduğu gibi gayet gelişmiş, modern kapitalizm temelinde de mümkün olan) emperyalist bir savaşa tutuşmuştur. Fransa yenilmiş ve sömürgelerinin bir bölümünü kaybetmiştir. Bundan birkaç yıl sonra Kuzey Amerika devletleri yalnızca İngiltere'ye karşı bir ulusal kurtuluş savaşı başlatmıştır. Bugün Birleşik Devletler dediğimiz toprakların halen bazı bölümlerini elinde tutan Fransa ve İspanya, İngiltere'ye olan düşmanlıkları nedeniyle, yani kendi emperyalist çıkarlarına uygun bir biçimde İngiltere'ye karşı ayaklanan devletlerle dostane antlaşmalar imzalamıştır. Fransız askerleri

Amerikalılarla birlikte İngilizlere karşı savaşmıştır. Bu örnekte emperyalist rekabetin çok büyük öneme sahip olmayan, yardımcı bir unsur olduğu bir ulusal kurtuluş savaşıyla karşı karşıyayız. Bu, 1914-16 savaşında gördüğümüzün tam tersidir (Avusturya-Sırbistan savaşının barındırdığı ulusal unsur, her şeyi belirleyen emperyalist rekabete kıyasla büyük bir öneme sahip değildir). O halde emperyalizm kavramını rasgele uygulamak ve ulusal savaşların "imkânsız" olduğu sonucuna ulaşmak saçma olur. Örneğin İran, Hindistan ve Çin'in ittifakıyla yürütülecek bir ulusal kurtuluş savaşı hem mümkün hem de muhtemeldir; zira bu ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerinin mantıksal sonucu böyle bir savaş olabilir. Böyle bir savaşın günümüzün emperyalist güçleri arasındaki emperyalist bir savaşa dönüşmesi pek çok somut faktöre bağlı olacaktır ve bu faktörlerin ortaya çıkacağına kesin gözüyle bakmak abestir.

Üçüncü olarak emperyalizm çağında ulusal savaşların Avrupa'da bile imkânsız olduğu düşünülmemelidir. "Emperyalizm çağı" mevcut savaşı emperyalist bir savaş haline getirmiştir ve kaçınılmaz olarak (sosyalizmin zaferine kadar) yeni emperyalist savaşlar doğuracaktır. Bu "çağ" mevcut büyük güçlerin politikalarını adamakıllı emperyalist politikalara dönüştürmüştür, ancak hiçbir şekilde, örneğin, (ilhak edilmiş ya da ulusal açıdan ezilen) küçük ülkelerin emperyalist güçlere karşı ulusal savaşlarını olanaksızlaştırmadığı gibi, Doğu Avrupa'da büyük ölçekli ulusal hareketleri de olanaksızlaştırmamıştır. Junius, örneğin Avusturya konusunda yalnızca "iktisadi" faktörleri değil, özgül siyasi faktörleri de dikkate alan hayli makul bir yaklaşım ortaya koyuyor. "Avusturya'nın iç bütünlükten yoksun olduğunu" kaydediyor, "Habsburg monarşisinin burjuva devletinin bir siyasi örgütlenmesi değil, sosyal asalakların oluşturduğu çeşitli kliklerin gevşek bir birliği" olduğunu ve "Avusturya-Macaristan'ın tasfiyesinin tarihsel açıdan Türkiye'nin çözülmesinin bir devamı ve aynı zamanda da tarihsel gelişim sürecinin bir gerekliliği olduğunu" ortaya koyuyor. Bu, büyük ölçüde Balkan ülkeleri ve Rusya için de geçerli. Ve eğer "büyük" güçlerin hepsinin birden mevcut savaşta dermanı kalmaz ya da Rusya'da bir devrim zafere ulaşırsa ulusal savaşlar, üstelik de zafere ulaşan ulusal savaşlar, gayet mümkündür. Bir yandan emperyalist

güçlerin müdahalesi her durumda pratik olarak mümkün *değildir*. Diğer yandan, küçük bir devletin bir deve karşı savaşının umutsuz vaka olduğu görüşüne, umutsuz bir savaşın da en nihayetinde bir savaş olduğu gerçeğine dayanılarak karşı çıkılmalıdır. Dahası "dev" ülkelerde yürürlükte olan bazı faktörler – örneğin devrimlerin patlak vermesi – "umutsuz" bir savaşı gayet "umutlu" bir savaşa dönüştürebilir.

"Ulusal savaşların artık mümkün olmadığı" konusundaki hatalı önerme üzerinde, yalnızca bu önerme teorik açıdan açık bir şekilde yanlış olduğu için ayrıntılı bir şekilde durmadık; Üçüncü Enternasyonal'in yalnızca bayağılaştırılmamış Marksizm temelinde kurulmasının olanaklı olduğu bir dönemde "Sol"un Marksist teoriye gamsız bir tutumla yaklaşmasının esef verici olacağına hiç şüphe yok. Ancak bu hata pratik siyaset açısından da hayli zararlıdır, zira gerici savaşlar dışında savaş olamayacağını öne sürdüğünden "silahsızlanmaya" ilişkin saçma bir propagandaya neden olmaktadır. Bu hata, ulusal hareketlere karşı kayıtsızlık biçimini alan gülünç ve alenen gerici tutuma da sebep olmaktadır. Ve "büyük" Avrupa ülkelerinin, yani yığınla küçük ülkeyi ve sömürge halkını ezen ulusların üyeleri, görünüşte bilimsel bir havayla "artık ulusal savaşlar mümkün değil" dediğinde bu tutum şovenizme dönüşmektedir! Emperyalist güçlere karşı ulusal savaşlar yalnızca mümkün ve muhtemel olmakla kalmayıp kaçınılmaz, *ilerici* ve *devrimcidirler* de; kuşkusuz başarılı olmaları ezilen ülkelerde muazzam sayıda insanın (Hindistan ve Çin örneklerinde yüz milyonların) ortak çabasını ya da özel olarak ulusal savaşlar lehine bir uluslararası konjonktürü (örneğin dermansızlıkları, savaş, kendi karşıtlıkları vs. nedeniyle paralize olmuş emperyalist güçlerin müdahale edememesi) ya da büyük güçlerden birinde eş zamanlı olarak proletaryanın burjuvaziye karşı ayaklanmış olmasını (bu sonuncusu proletaryanın zaferi açısından en arzu edilir ve elverişli ihtimaldir) gerektirmektedir.

Bununla birlikte Junius'u ulusal hareketlere karşı kayıtsızlıkla suçlamak adil olmaz. Hiç değilse Sosyal Demokratların parlamento grubunun günahları arasında, Kamerunluların yerel liderinin "ihanet" suçundan (savaşa karşı bir ayaklanma örgütlemeye çalışmıştır) idam edilmesi kararı karşısında sessiz kalmasının da

olduğunu belirtmektedir. Junius başka bir yerde (halen "Sosyal Demokratlar" arasında sayılan Legienler, Lenschler ve diğer alçaklar lehine) sömürge halklarının da diğer bütün uluslarla birlikte birer ulus olarak görülmesi gerektiğini özellikle vurgulamaktadır. Junius açık ve seçik bir şekilde şöyle demektedir: "Sosyalizm her ulusun bağımsızlık ve özgürlük hakkını, kendi kaderini bağımsız bir şekilde belirleme hakkını tanır"; "enternasyonal sosyalizm ulusların özgür, bağımsız ve eşit olma hakkını tanır, ancak böyle uluslar yaratmaya yalnızca sosyalizm muktedirdir ve yalnızca sosyalizm ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını gerçekleştirebilir. Ve bu sosyalist slogan," diye belirtiyor Junius haklı bir şekilde, "diğer sosyalist sloganlar gibi mevcut durumu meşrulaştırmaya değil ileriye giden yola işaret etmeye ve proletaryayı, dönüşüme yönelik aktif devrimci siyasette harekete geçirmeye hizmet eder" (s. 77-78). Bütün Alman Sol Sosyal Demokratların, sosyalizmde bile ulusların kendi kaderini tayin hakkını yadsıyan birtakım Hollandalı ve Polonyalı Sosyal Demokratların dar kafalılığına teslim olduğunu düşünmek büyük bir hata olur. Yine de *bu* hatanın özel olarak Hollandalı-Polonyalı kökenlerini başka bir yerde tartışacağız.

Junius'un ortaya attığı bir başka hatalı argüman da anavatanın savunulması sorunu üzerine. Bu, emperyalist bir savaş sırasında en önemli sorunlardan bir tanesidir. Junius, bu sorunla ilgili tek doğru yaklaşımı partimizin sergilediğini belirterek inancımızı tazeliyor: bu emperyalist savaşın yağmacı, köleci, gerici karakteri *nedeniyle*, bu savaşa karşı çıkmanın (ve onu) sosyalizm için verilen bir iç savaşa (dönüştürmeye çalışmak) mümkün ve gerekli *olduğundan*, proletarya anavatanın savunulmasına karşıdır. Ancak Junius, mevcut savaşın, bir ulusal savaştan farklı olarak, emperyalist karakterini parlak bir şekilde ortaya koyarken *bu ulusal olmayan savaşa* bir ulusal program iliştirmek gibi hayli tuhaf bir hata yapıyor. Bu kulağa inanılmaz gelse de gerçek.

Hem Legien hem de Kautksy çizgisindeki resmi Sosyal Demokratlar, (halk kitlelerini savaşın emperyalist karakteri konusunda aldatmak üzere yabancı "işgali" konusunda en çok gürültü çıkartanlar) burjuvaziye yaltaklanırken bu "işgal" argümanını tekrarlamaya özellikle gayret ettiler. Şimdi naif ve saf insanları 1914 sonunda muhalefete katıldığına inandırmaya çalışan Kautsky, (yeri

gelmişken, Rus Örgütlenme Komitesi'nin bir üyesi olan Spectator üzerinden) bu "argümanı" kullanmaya devam ediyor! Junius bu argümanı çürütmek üzere, "burjuvazinin tarihinde işgal ve sınıf mücadelesinin, resmi efsanenin iddia ettiğinin aksine, çelişmediğini, bunlardan birinin diğerinin aracı ve ifadesi olduğunu" gösteren, son derece öğretici tarihsel örneklere atıf yapıyor. Örneğin Fransa'da Bourbonlar Jakobenlere karşı yabancı işgalcilerden yardım istedi; 1871'de burjuvazi Komün'e karşı yabancı işgalcileri çağırdı. Marx, *Fransa'da İç Savaş*'ta şöyle yazıyordu:

> "Eski toplumun halen ortaya koyabildiği en destansı çaba ulusal savaştır ve artık bunun da devletin, sırf sınıflar arasındaki mücadeleyi ve bu sınıf mücadelesinin bir iç savaşa dönüşmesiyle alaşağı edilmesini ertelemeyi amaçlayan bir üçkâğıdı olduğu görülmüştür."[20]

"Tüm zamanların klasik örneği," diyor Junius 1793'e atfen, "Büyük Fransız Devrimi'dir." Bütün bunlardansa şu sonucu çıkarıyor: "O halde yüz yıllık deneyim, halk kitlelerinin haysiyetini, kahramanlığını ve manevi kudretini sıkıyönetimin değil, amansız sınıf mücadelesinin artırdığını ve sınıf mücadelesinin dış düşmana karşı en iyi korunma ve savunma biçimi olduğunu gösteriyor."

Junius'un pratiğe ilişkin çıkardığı sonuçsa şu: "Evet, Sosyal Demokratların görevi büyük bir tarihsel kriz sırasında ülkelerini savunmaktır. Ancak Reichstag'daki Sosyal Demokrat grubun en büyük suçu, 4 Ağustos 1914'te, 'Tehlike anında anavatanımızı savunmasız bırakmayacağız' denilen resmi deklarasyona rağmen tam da bu konuda yalan söylemiş olmasıdır. En büyük tehlike anında anavatanı savunmasız bırakmışlardır. Zira anavatana karşı en öncelikli görevleri mevcut emperyalist savaşın arkasında gerçekte neyin yattığını göstermekti; anavatana yönelik saldırıyı örten bu vatansever ve diplomatik yalanları bir kenara atmaktı; yüksek sesle ve açık bir şekilde mevcut savaşta hem zaferin hem de yenilginin Alman halkı için aynı ölçüde ölümcül olduğunu ilan etmekti; anavatanın sıkıyönetim nedeniyle boğazlanmasına sonuna kadar direnmekti; halkın derhal silahlandırılmasının ve kendisinin savaş ve barış konusunda karar almasına izin verilmesinin zorunlu olduğunu ilan etmekti; hükümetin dikkatli bir şekilde

20 Marx ve Engels, *Seçme Eserler*, cilt I, Moskova, 1958, s. 540.

denetlenmesini güvence altına almak için savaş süresince daimi bir halk temsilcileri oturumunu tereddütsüz talep etmekti; yalnızca özgür bir halk ülkesini başarılı bir şekilde savunabileceği için siyasi haklar üzerindeki bütün kısıtlamaların derhal kaldırılmasını talep etmekti ve nihayet, Avusturya ve Türkiye'yi muhafaza etmeyi, yani Avrupa'da ve Almanya'da gericiliği kalıcılaştırmayı hedefleyen emperyalist savaş programına 1848'in yurtseverlerinin ve demokratlarının eski, gerçek anlamda ulusal programıyla, Marx, Engels ve Lassalle'ın programıyla –birleşik, Büyük Alman Cumhuriyeti sloganıyla– karşı çıkmaktı. Ülkenin üzerinde dalgalandırmamız gereken bayrak buydu; bu bayrak, gerçek anlamda ulusal kurtuluş bayrağı olurdu; Almanya'nın en iyi gelenekleriyle ve proletaryanın uluslararası sınıf siyasetiyle uyumlu olurdu... Dolayısıyla parlamenterlerimizi 'istemeye istemeye' emperyalist savaştan yana olmaya iten bu trajik çelişki, bu zorlu ikilem –anavatanın çıkarları ya da proletaryanın uluslararası dayanışması– bütünüyle hayal ürünüdür; burjuva milliyetçi bir kurgudur. Öte yandan ülkenin çıkarlarıyla proleter Enternasyonal'inin sınıfsal çıkarları arasında, hem savaş hem de barış zamanında, tam bir uyum söz konusudur; gerek savaş gerekse barış sınıf mücadelesinin, Sosyal Demokrat programın en kararlı mücadelesinin, en güçlü şekilde geliştirilmesini gerektirir."

Junius'un argümanı bu şekilde. Bu argümanın hatası ise son derece aşikâr ve çarlığın gizli ve açık uşakları, Plehanov ve Çenkeli, ve belki Martov ve Çkeydze bile, teorik doğruluk adına değil, paçayı sıyırmak, izlerinin üzerini örtmek ve işçilerin gözünü boyamak amacıyla sinsi bir şekilde Junius'un bu sözlerini değerlendirebilir; bu nedenle Junius'un hatasının *teorik* kaynağını daha ayrıntılı ele almamız gerekiyor.

Junius, emperyalist savaşa ulusal bir programla "karşı çıkılması" gerektiğini ileri sürüyor. İleri sınıfı, yüzünü geleceğe değil geçmişe dönmeye çağırıyor! 1793-1848 arasında Fransa'da, Almanya'da ve bütün Avrupa'da *nesnel olarak* gündemde olan bir *burjuva* demokratik devrimdi. Bu *objektif* tarihsel duruma "gerçek anlamda ulusal", yani o zaman var olan demokrasinin ulusal *burjuva* programı karşılık geliyordu; 1793'te bu program burjuvazinin ve halkın en devrimci unsurları tarafından uygulandı; 1848'de ise Marx

tarafından tüm ilerici demokrasi adına ilan edildi. O dönemde *nesnel olarak* feodal ve hanedanlık savaşlarına devrimci demokrat savaşlarla, ulusal kurtuluş savaşlarıyla karşı duruluyordu. O çağın tarihsel görevlerinin içeriği böyleydi.

Bugünse Avrupa'nın en büyük gelişmiş devletlerinde *nesnel* durum farklı. Bir an için geçici olarak geriye doğru gidişlerin olabileceği ihtimalini bir kenara bırakırsak ilerleme, yalnızca *sosyalist* toplum doğrultusunda, yalnızca *sosyalist devrim* doğrultusunda gerçekleşebilir. İlerleme açısından, ilerici sınıf açısından, burjuvazinin emperyalist savaşına, en üst düzeyde gelişmiş kapitalizmin savaşına, *nesnel olarak* yalnızca burjuvaziye *karşı* bir savaşla, yani esas olarak proletaryayla burjuvazi arasında iktidar için verilen bir iç savaşla karşı konulabilir; zira böyle bir savaş *verilmediği takdirde* ciddi bir ilerleme sağlanması *imkânsızdır*; böyle bir savaşı – yalnızca özel şartlar altında – sosyalist devleti burjuva devletlerine karşı savunma savaşı izleyebilir. Şartlı savunmanın bakış açısını, yani Rusya'da bir devrimin ve cumhuriyetin zafere ulaşması koşuluyla anavatanın savunulmasını kabul etmeye hazır olan (neyse ki sayıları çok az olan ve çabucak *Prizıv grubuna* teslim ettiğimiz) Bolşevikler bu nedenle Bolşevizmin *lafzına* uygun davranmış olsalar da onun *ruhuna* ihanet etmişlerdir; zira önde gelen Avrupalı güçlerin emperyalist savaşının içine çekilen Rusya *da*, bir cumhuriyet yönetimi altında bile olsa, emperyalist bir savaş vermiş olacaktır!

Junius, işgale karşı en iyi savunmanın sınıf mücadelesi olduğunu söyleyerek Marksist diyalektiği yetersiz bir şekilde uygulamakta, doğru yolda bir adım atarken anında bu yoldan sapmaktadır. Marksist diyalektik, her tarihsel durumun somut analizinin yapılmasını gerektirir. Sınıf mücadelesinin işgale karşı savunmanın en iyi yolu olduğu, *hem* burjuvazi feodalizmi yıkarken *hem de* proletarya burjuvaziyi devirirken doğrudur. Bu, tam da her türlü sınıfsal tahakkümle ilişkili olarak doğru olduğundan *fazla geneldir* ve bu nedenle *mevcut özgün* durum açısından yetersizdir. Burjuvaziye karşı iç savaş da sınıf mücadelesinin bir biçimidir ve sınıf mücadelesinin yalnızca bu biçimi Avrupa'yı (yalnızca tek bir ülkeyi değil, bütün Avrupa'yı) işgal tehlikesinden koruyabilir. 1914-16'da "Büyük Alman Cumhuriyeti" *de* var olmuş olsaydı *emperyalist* bir

savaş veriyor olurdu.

Junius, sorunun doğru çözümüne ve doğru slogana –sosyalizm için burjuvaziye karşı iç savaş– çok yaklaşıyor, ancak sanki doğrunun bütününü söylemekten korkuyormuş gibi 1914'te, 1915'te ve 1916'daki "ulusal savaş" fantezisine *geri* dönüyor. Sorunu teorik bir açıdan değil de tamamen pratik bir açıdan ele aldığımızda da Junius'un hatası aynı derecede açık. Burjuva toplumunun tamamı, köylülük dahil, Almanya'daki bütün sınıflar savaştan *yanaydı* (büyük bir olasılıkla *aynı durum* Rusya için de geçerliydi –en azından hali vakti yerinde olan köylüler, köylülüğün orta kesiminin çok büyük bölümü ve yoksul köylülerin de kayda değer bir kısmı açıkça burjuva emperyalizminin büyüsüne kapılmıştı). Burjuvazi tepeden tırnağa silahlanmıştı. Bu koşullar altında bir cumhuriyet programı, kalıcı bir parlamento, subayların halk tarafından seçilmesi ("silahlı ulus") vs. "ilanında bulunmak" *pratik olarak bir devrim "ilan etmek"* (*yanlış* bir devrimci programla!) anlamına gelirdi.

Junius aynı zamanda haklı olarak bir devrimin "yapılamayacağını" söylüyor. 1914-16 döneminde devrim gündemdeydi; savaşın derinliklerinde saklıydı; savaşın kendisinden *açığa çıkıyordu.* Bu, devrimci sınıf adına *"beyan edilmeliydi"* ve programı korkusuz ve eksiksiz bir şekilde ilan edilmeliydi; savaş zamanında halkı hesapsız bir felakete mahkûm eden en büyük gericiye, cani burjuvaziye karşı iç savaş verilmeden sosyalizm olanaksızdır. Devrimci kriz *hangi hızda gelişirse gelişsin uygulanabilecek olan* sistematik, tutarlı, pratik önlemler; olgunlaşmakta olan devrime uygun önlemler planlanmalıydı. Bu önlemler partimizin kararında belirtilmiştir: (1) Savaş borçlarına karşı oy verilmesi; (2) "sınıflar arası ateşkesin" ortadan kaldırılması; (3) illegal bir örgüt yaratılması; (4) askerler arasında kardeşlik kurulması; (5) kitlelerin bütün devrimci faaliyetlerinin desteklenmesi.[21] *Bütün* bu adımların başarıya ulaşması *kaçınılmaz olarak* iç savaşa yol açar.

1914, 1915 ve 1916'da hükmünü yitiren eski ulusal Alman programının değil, büyük bir tarihsel programın, proleter

[21] "Yurtdışındaki RSDİP Grubu Konferansı", V.İ. Lenin, *Collected Works,* c.21 içinde, Progress Publishers, Moskova, ikinci baskı, 1974.

enternasyonalizminin ve sosyalizmin programının ilan edilmesi kuşkusuz çok önemlidir. "Siz burjuvalar yağma için savaşıyorsunuz; biz, savaşan *tüm* devletlerin işçileri sosyalizm için size savaş ilan ediyoruz" – 4 Ağustos 1914'te, Legienler, Davidler, Kautskyler, Plehanovlar, Guesdeler, Sembatlar vb.'nin aksine proletaryaya ihanet etmeyen sosyalistlerin parlamentolarda yapması gereken konuşma böyle bir konuşmaydı.

Junius'un hatasının akıl yürütme sürecindeki iki tür yanlıştan kaynaklandığı açık. Junius'un emperyalist savaşa kararlı bir şekilde karşı çıktığı ve yine kararlı bir şekilde devrimci taktiklerden *yana* olduğuna kuşku yok; Plehanovların Junius'un "savaşın sürdürülmesine ilişkin yaklaşımından" şeytani bir zevk duyması bu *gerçeği* ortadan kaldırmıyor. Bu tür olası iftiralara hemen ve açık açık yanıt verilmeli.

Ancak ilk olarak Junius Alman Sosyal Demokratların, hatta bir bölünmeden, devrimci sloganları mantıksal sonuçlarına vardırmaktan korkan Solcuların "ortamından" tam olarak kopamıyor.[22] Bu yanlış bir korkudur ve Almanya'nın Sol Sosyal Demokratları kendilerini bu korkudan kurtarmak zorundadır ve *kurtaracaklardır da.* Bunu sosyal şovenlerle verdikleri mücadele içerisinde *mutlaka yapacaklardır.* Gerçek şu ki *kendi* sosyal şovenlerine karşı kararlı, sağlam ve *samimi* bir mücadele vermektedirler ve onlarla, bir ellerinde (Skobelev gibi) "Dünyanın Bütün Liebknechtlerine" bayrağını dalgalandırırken diğer elleriyle Çenkeli ve Potresov'un sırtını sıvazlayan Martovlar ve Çkeydzeler arasındaki en büyük, en temel, en ilkesel fark budur!

İkinci olarak Junius'un, geride kötü anılar bırakmış olan

22 Junius'un hangisinin, zaferin mi yoksa yenilginin mi daha iyi olduğu konusundaki argümanlarında da aynı hataya rastlıyoruz. İkisinin de aynı ölçüde kötü olduğu (tahribatın, silahlanmanın artması vs.) sonucuna varıyor. Bu, devrimci proletaryanın değil pasifist küçük burjuvazinin bakış açısıdır. Proletaryanın "devrimci müdahalesinden" söz edilecekse –ki hem Junius'un hem de *Internationale* grubunun tezleri, maalesef çok genel hatlarıyla, bundan bahsetmektedir– şu sorular, *başka* bir bakış açısıyla sorulmak zorundadır: (1) Yenilgi riski olmaksızın "devrimci müdahale" mümkün mü? (2) Bu risk alınmadan burjuvazinin ve *kendi* ülkesinin hükümetinin başına bela olmak mümkün mü? (3) Biz her zaman yenilgilerin devrimci sınıfın davasına yardımcı olduğunu iddia etmedik mi ve gerici savaşlara ilişkin tarihsel deneyim de bunu göstermiyor mu?

Menşevik "aşamalar teorisi" türünden bir şeylere ulaşmak istediği açıktır; Junius, devrimci programı "daha uygun", "daha popüler" ve *küçük burjuvazi* açısından daha kabul edilebilir bir ucundan *başlayarak* hayata geçirmek istemektedir. Bu, "tarihi kurnazlıkla alt etmeye", cahilleri kurnazlıkla alt etmeye çalışan bir plana benzemektedir. Sanki, tabii ki *hiç kimse* gerçek anavatanı savunmanın daha iyi bir yoluna karşı çıkamaz ve gerçek anavatan Büyük Alman Cumhuriyeti, en iyi savunma *ise* milis gücü, kalıcı bir parlamento vesairedir demektedir. Bir kez kabul edildiğinde bu program otomatik olarak sonraki aşamaya, sosyalist devrime yol açacaktır.

Muhtemelen Junius'un taktiklerini bilinçli ya da yarı bilinçli olarak bunun gibi bir akıl yürütme belirlemiştir. Bu akıl yürütmenin yanlış olduğunu söylemeye bile gerek yok. Junius'un broşürü akla, devrimci sloganları mantıksal sonuçlarına götürerek tasarlamaya ve kitleleri sistematik olarak bu doğrultuda eğitmeye alışmış, illegal bir örgütte başka hiç yoldaşı olmayan *tek başına* bir adamı getiriyor. Ancak bu eksiklik –ki bunu unutmak büyük bir hata olur– Junius'un şahsi başarısızlığı değil, ikiyüzlülüğün, ukalalığın ve oportünistlere "yakınlığın" belirlediği adi Kautskyci şebekeye bulaşmış olan bütün Alman Solcularının zayıflığının bir sonucu. Junius'un taraftarları yalıtılmışlıklarına *rağmen* illegal bildiriler yayımlamaya *başlamayı* ve Kautskyizm'e savaş başlatmayı başarmıştır. Bu doğru yolda daha da ilerlemeyi başaracaklardır.

Temmuz 1916'da yazılmıştır.
Ekim 1916'da *Sbornik Sozsial-Demokrata,* sayı: 1'de yayımlanmıştır.
İmza: N. Lenin

Proleter Devrimin Askeri Programı[23]

Mevcut emperyalist savaşta "anavatanın savunulmasından" bahseden sosyal şoven yalanlarla mücadele eden Hollandalı, İskandinav ve İsviçreli devrimci Sosyal Demokratlar arasında, eski Sosyal Demokrat asgari programın bir "milis gücü" kurulması ya da "silahlı bir ulus" yaratılması talebinin "silahsızlanma" talebiyle değiştirilmesini savunan sesler duyulmaktadır. *Jugend-Internationale* bu konuyla ilgili bir tartışma başlatmış ve tartışmanın sonuçlarını 3. sayıda, silahsızlanmayı savunan bir başyazıyla birlikte yayımlamıştır. Üzülerek belirtmek isteriz ki R. Grimm'in son tezlerinde de[24] "silahsızlanma" düşüncesine ödün verilmektedir. *Neues*

---

23 "Proleter Devrimin Askeri Programı" (Lenin, bu metne bir mektubunda "Silahsızlanma Üzerine" başlıklı makale diye atıf yapmaktadır) İsviçre, İsveç ve Norveç Sol Sosyal Demokrat yayınlarında yayımlanmak üzere Almanca yazılmıştır. Ancak metin o dönemde basılmamıştır. Lenin, Rusça basımı için metinde ufak tefek değişiklikler yapmıştır. "'Silahsızlanma' Sloganı" başlıklı makale *Sbornik Sozsial-Demokrata* sayı: 2'de, Aralık 1916'da yayımlanmıştır.

Orijinal Almanca metin Eylül-Ekim 1917'de, Uluslararası Sosyalist Gençlik Örgütleri Birliği'nin yayın organı *Jugend-International*'in 9. ve 10. sayılarında "Das Militärprogramm der Proletarischen Revolution" başlığıyla yayımlanmıştır. Makale, şu editöryal girişle basılmıştır: "Lenin'in Rus devriminin adından en çok bahsedilen liderlerinden biri olduğu günümüzde, bu deneyimli ve yiğit devrimcinin siyasi programının büyük bir kısmını ortaya koyduğu aşağıdaki makale özellikle ilgi çekicidir. Makale bize Nisan 1917'de Zürih'ten ayrılmasından kısa bir süre önce ulaştı." Başlığın *Jugend-International* editörleri tarafından atıldığı açıktır.

24 Robert Grimm'in *Grütlianer* sayı: 162-164'te, 14-17 Temmuz 1916'da yayımlanan *savaş sorunu üzerine tezlerine* atıf yapılmaktadır. İsviçre'nin savaşın içine çekilmesi tehlikesinin artmasıyla Sosyal Demokrat Parti içerisinde

Leben[25] ve *Vorbote* dergilerinde de tartışmalar başlatılmıştır.

Silahsızlanmayı savunanların pozisyonuna daha yakından bakalım.

I

Başlıca argümanları silahsızlanma talebinin militarizme ve bütün savaşlara karşı verilen mücadelenin en açık, en kararlı ve en tutarlı ifadesi olduğudur.

Ancak silahsızlanma savunucularının bu en önde gelen argümanının altında temel bir hata yatmaktadır. Sosyalistler, sosyalistliği bırakmadan, bütün savaşlara karşı çıkamazlar.

İlk olarak sosyalistler hiçbir zaman devrimci savaşlara karşı çıkmamıştır ve hiçbir zaman da karşı çıkamazlar. Emperyalist "Büyük" Güçlerin burjuvazisi baştan aşağı gericileşmiştir ve hâlihazırda bu burjuvazinin verdiği savaşı gerici, köle sahiplerinin verdiği, canice bir savaş olarak değerlendiriyoruz. Peki ama *bu* burjuvaziye *karşı* verilen bir savaşı nasıl değerlendireceğiz? Örneğin bu burjuvazi tarafından ezilen ve ona bağımlı hale gelmiş olan halklar tarafından ya da sömürge halkları tarafından kurtuluş için verilen savaşı? *Internationale* grubunun 5 numaralı tezinde şunu okuyoruz: "Dizginlerinden boşanmış emperyalizm çağında artık ulusal savaşlar mümkün değildir." Bunun yanlış olduğu apaçık.

Yirminci yüzyılın, "dizginlerinden boşanmış emperyalizm" yüzyılının tarihi sömürge savaşlarıyla dolu. Ancak biz Avrupalıların, dünya halklarının çoğunluğunu ezen emperyalistlerin, alışılagelmiş, rezil Avrupalı şovenizmimizle "sömürge savaşları" diye adlandırdığımız bu savaşlar çoğunlukla ulusal savaşlar ya da ezilen halkların ulusal başkaldırılarıdır. Emperyalizmin ana özelliklerinden bir tanesi, en geri ülkelerde bile kapitalist gelişimi hızlandırması, böylece ulusal baskıya karşı mücadeleyi artırması ve

savaş konusuyla ilgili bir tartışma başlamıştı. Nisan 1916'da Yürütme Kurulu Grimm, Müller, Naine, Pflüger ve başka bazı önde gelen parti liderlerine basına görüşlerini açıklamaları talimatı verdi ve bu liderlerin makaleleri *Berner Tagwacht, Volksrecht* ve *Grütlianer*'de yayımlandı.

25 *Neues Leben* (Yeni Hayat) – İsviçre Sosyal Demokrat Partisi'nin Ocak 1915'le Aralık 1917 arasında Bern'de yayımlanan aylık dergisi. Zimmerwald Sağı adına konuşan yayın, 1917 başlarında sosyal şoven bir pozisyon aldı.

şiddetlendirmesidir. Bu bir gerçektir ve bu gerçekten kaçınılmaz olarak emperyalizmin çoğu zaman ulusal savaşlara neden olmak zorunda olduğu sonucu çıkar. Broşüründe yukarıda aktarılan "tezleri" savunan *Junius*, emperyalist çağda emperyalist bir Büyük Güce karşı verilen her ulusal savaşın rakip bir emperyalist Büyük Gücün müdahalesine yol açtığını söylüyor. Dolayısıyla her ulusal savaş emperyalist bir savaşa dönüşüyor. Ancak bu argüman da yanlıştır. Bu *mümkündür* ama her zaman gerçekleşmez. 1900'le 1914 arasındaki sömürge savaşlarının birçoğu bu yolu izlememiştir. Ve örneğin mevcut savaşın ardından, eğer bu savaş bütün savaşan tarafların tam anlamıyla bitap düşmesiyle sonuçlanırsa, diyelim ki Çin tarafından Hindistan, İran, Siyam vb. ile ittifak halinde Büyük Güçlere karşı "hiçbir şekilde" ulusal, ilerici, devrimci bir savaş "verilemeyeceğini" ileri sürmek basitçe zırvalıktır.

Emperyalizm altında her türlü ulusal savaş ihtimalini reddetmek teorik olarak yanlış, tarihsel olarak açık bir şekilde hatalı ve pratik olaraksa Avrupa şovenizmine eşdeğerdir: Avrupa, Afrika, Asya vesairede yüz milyonları ezen uluslara mensup olan bizler, ezilen halkları "uluslarımıza" karşı savaş vermelerinin "imkânsız" olduğunu söylemeye davet ediyoruz!

İkinci olarak, bir iç savaş da en az diğerleri kadar bir savaştır. Sınıf mücadelesini kabul eden hiç kimse, bütün sınıflı toplumlarda doğal ve belirli şartlar altında sınıf mücadelesinin kaçınılmaz bir devamı, gelişimi ve yoğunlaşması olan iç savaşları reddedemez. Bu, bütün büyük devrimler tarafından doğrulanmıştır. İç savaşı reddetmek ya da unutmak, tam bir oportünizme saplanmak ve sosyalist devrimi inkâr etmektir.

Üçüncü olarak tek ülkede sosyalizmin zaferi bir çırpıda genel olarak bütün savaşları ortadan kaldırmaz, tam tersine savaşları varsayar. Kapitalizmin gelişimi farklı ülkelerde muazzam derecede eşitsiz bir biçimde ilerler. Meta üretimi kapsamında bundan farklısı da olamazdı. Buradan su götürmez bir biçimde, sosyalizmin eş zamanlı olarak *bütün ülkelerde* zafere ulaşamayacağı sonucu çıkar. Sosyalist devrim önce bir veya birkaç ülkede zafere ulaşacak, diğer ülkeler ise kapitalist ya da prekapitalist olmaya devam edecektir. Bu yalnızca sürtünmeye neden olmakla kalmaz, diğer ülkelerin burjuvazilerinin sosyalist devletin muzaffer proletaryasını

ezmeye yönelik doğrudan girişimlerini de beraberinde getirir. Bu tür durumlarda vereceğimiz savaş meşru ve haklı bir savaş olacaktır. Sosyalizm için, diğer ulusların da burjuvaziden kurtulması için verilen bir savaş olacaktır. Öyleyse Engels, 12 Eylül 1882'de Kautsky'ye yazdığı mektupta *zaten zafere ulaşmış olan* sosyalizmin "savunma savaşları" vermesinin mümkün olduğunu açıkça belirtirken tamamen haklıdır. Engels'in aklında, muzaffer proletaryanın diğer ülkelerin burjuvazilerine karşı savunulması vardı.

Yalnızca tek bir ülkede değil, bütün dünyada burjuvaziyi alaşağı ettiğimizde, onun hakkından bütünüyle geldiğimizde ve onu mülksüzleştirdiğimizde savaşlar imkânsız hale gelecektir. Ve bilimsel bir bakış açısıyla en önemli şeyden, burjuvazinin direnişini kırmaktan – sosyalizme *geçişin* en zor ve en fazla mücadele gerektiren görevinden – kaçınmamız ya da bunu önemsiz görmemiz büsbütün yanlış – ve büsbütün devrimciliğe aykırı – olacaktır. "Sosyal" vaizler ve oportünistler her zaman geleceğin barışçıl sosyalizmi hakkında hayal kurmaya hazırdırlar. Ancak onları devrimci Sosyal Demokratlardan ayıran en temel nokta, bu güzel geleceğe ulaşmak için gereken şiddetli sınıf mücadelesi ve sınıf *savaşları* üzerinde kafa yormayı reddetmeleridir.

Sözlerin bizi ayartmasına izin vermemeliyiz. Örneğin "anavatanın savunulması" ifadesi, hem açık oportünistlerin hem de Kautskycilerin bu ifadeyi *mevcut* yağma savaşına ilişkin burjuva yalanlarının üzerini örtmek ve bu yalanları geçiştirmek üzere kullanmaları nedeniyle birçoklarının nefretini uyandırmıştır. Bu bir gerçek. Ancak buradan siyasi sloganların ötesindeki anlamı görmeyi bırakmamız gerektiği sonucu çıkmaz. Mevcut savaşta "anavatanın savunulmasını" kabul etmek, bu savaşın "adil", proletaryanın çıkarlarına uygun bir savaş olduğunu kabul etmekten ne daha azı ne de daha fazlasıdır – tekrar ediyoruz, ne daha azı ne de daha fazlasıdır – çünkü işgaller her savaşta ortaya çıkabilir. Ezilen ulusların emperyalist Büyük Güçlere *karşı* verdikleri savaşlarda ya da zafer kazanan proletaryanın bir burjuva devletin Gallifetlerine *karşı* savaşında "anavatanın savunulmasını" reddetmekse tam bir ahmaklık olur.

Teorik olarak her savaşın siyasetin başka araçlarla sürdürülmesi olduğunu unutmak büyük hata olacaktır. Mevcut emperyalist

savaş Büyük Güçlerin oluşturduğu iki grubun emperyalist politikalarının devamıdır ve bu politikalar, emperyalist çağın ilişkilerinin toplamı tarafından ortaya çıkarılmış ve beslenmiştir. Ancak yine bu çağın kendisi zorunlu olarak ulusal baskıya karşı mücadeleye ve burjuvaziye karşı proletaryanın mücadelesine yönelik politikaları, bunun sonucunda da, birincisi devrimci ulusal başkaldırı ve savaşların, ikincisi burjuvaziye *karşı* proleter ayaklanmaları ve proletaryanın verdiği savaşların ve üçüncüsü devrimci savaşın bu iki çeşidinin bir bileşiminin vs. olanaklı ve kaçınılmaz olduğunu da ortaya çıkarmıştır.

II

Buna aşağıdaki genel değerlendirme eklenmelidir.

Silah kullanmayı öğrenmek ve silah edinmek için mücadele etmeyen bir ezilen sınıf yalnızca köle muamelesi görmeyi hak eder. Burjuva pasifist ya da oportünist olmadığımız takdirde, sınıf mücadelesi haricinde çıkışı bulunmayan ve asla da bulunamayacak olan sınıflı bir toplumda yaşadığımızı unutamayız. İster köleliğe, ister serfliğe, isterse de şimdi olduğu gibi ücretli emeğe dayalı olsun, bütün sınıflı toplumlarda ezen sınıf daima silahlıdır. Yalnızca modern daimi ordu değil, modern milis gücü bile –üstelik burjuva cumhuriyetlerinin en demokratiğinde, örneğin İsviçre'de dahi– proletaryaya *karşı* silahlanmış burjuvaziyi temsil eder. Bu öylesine açık bir gerçeklik ki üzerinde durmaya bile gerek yok. Kapitalist ülkelerde grevcilere karşı askerlerin kullanıldığını hatırlamak yeter.

Proletaryaya karşı silahlanmış burjuvazi modern kapitalist toplumun temel ve başlıca gerçeklerinden bir tanesidir. Ve bu gerçek karşısında devrimci Sosyal Demokratlar silahsızlanma "talep etmeye" teşvik edilecek! Bu, sınıf mücadelesi bakışının bütünüyle bir kenara bırakılmasıyla, devrim düşüncesinin bir bütün olarak reddedilmesiyle aynı anlama gelmektedir. Sloganımız, burjuvaziyi yenmek, mülksüzleştirmek ve silahsızlandırmak için proletaryayı silahlandırmak olmak zorundadır. Bu, devrimci bir sınıf açısından mümkün olan yegâne taktiktir; kapitalist militarizmin *nesnel gelişimini* mantıksal olarak takip eden ve bu gelişimin dayattığı taktik

budur. Proletarya yalnızca burjuvaziyi silahsızlandırdıktan *sonra*, dünya-tarihsel misyonuna ihanet etmeksizin, bütün silahları hurdaya çıkarabilecektir. Ve proletarya bunu mutlaka yapacaktır; ancak *bu koşul yerine getirildikten sonra, kesinlikle öncesinde değil.*

Mevcut savaş gerici Hıristiyan sosyalistler arasında, sızlanıp duran küçük burjuvazi içerisinde *yalnızca* korku ve dehşet üretiyorsa, yalnızca silahların her şekilde kullanımından, kan dökülmesinden, ölümden vs. tiksinme duygusu uyandırıyorsa şunu söylemek durumundayız: kapitalist toplumun kendisi *sonu gelmeyen bir dehşettir,* hep öyle olmuştur. Eğer bu savaşların en gericisi şimdi o toplumu *dehşete son vermeye* hazırlıyorsa umutsuzluğa kapılmamız için bir neden yoktur. Ancak silahsızlanma "talebi" ya da daha doğrusu silahsızlanma hayali, burjuvazinin kendisinin, açıkça görüldüğü gibi, tek meşru ve devrimci savaşın – emperyalist burjuvaziye karşı iç savaşın – yolunu açtığı bir zamanda nesnel olarak umutsuzluğun bir ifadesidir.

Bazıları buna ruhsuz bir teori diyebilir, ancak onlara iki dünya-tarihsel gerçeğini hatırlatırız: Bir yandan tröstlerin rolü ve kadınların sanayide istihdam edilmesi, diğer yandan 1871 Paris Komünü ve Rusya'daki Aralık 1905 ayaklanması.

Burjuvazi tröstleri teşvik etmeyi, kadınları ve çocukları fabrikalara sürüklemeyi, onları yozlaştırmayı ve eziyete tabi kılmayı, aşırı yoksulluğa mahkûm etmeyi kendisine iş edinmiştir. Biz böyle bir gelişim "talep etmiyoruz", bunu "desteklemiyoruz". Peki ama *nasıl* savaşacağız? Tröstlerin ve sanayide kadınların istihdam edilmesinin ilerici olduğunu açıklayarak. Küçük zanaatçılık sistemine, tekel öncesi kapitalizme, kadınların evde angaryaya tabi tutulmasına dönüşü istemiyoruz. Tröstlere vesaireye ve sosyalizmde onların ötesine doğru ileri!

Gerekli değişiklikler yapıldığı takdirde bu argüman, halkın şu anda olduğu gibi militarize edilmesine de uygulanabilir. Bugün emperyalist burjuvazi hem gençliği hem de yetişkinleri militarize etmektedir; yarın kadınları da militarize etmeye başlayabilir. Tavrımız şu olmalı: böylesi daha iyi! Tam gaz devam edin! Ne kadar hızlı hareket edersek kapitalizme karşı silahlı ayaklanmaya o kadar yaklaşırız. Sosyal Demokratlar Paris Komünü örneğini unutmadıysa gençliğin vs. militarize edilmesinden nasıl olur da

korkabilir? Bu "ruhsuz bir teori" ya da hayal değildir. Bu gerçektir. Ve aslında bütün ekonomik ve siyasi gerçeklere karşın Sosyal Demokratlar emperyalist çağın ve emperyalist savaşların kaçınılmaz olarak bu tür gerçeklerin yinelenmesini beraberinde getirdiğinden şüphe etmeye başlarlarsa, bu çok acınası bir durum olur.

Bir burjuva Paris Komünü'nü gözlemledikten sonra Mayıs 1871'de bir İngiliz gazetesine şunları söylüyordu: "Fransız ulusu yalnızca kadınlardan oluşsa ne kadar berbat bir ulus olurdu!" Paris Komünü'nde kadınlar ve genç kızlar, erkeklerle yan yana savaştılar. Burjuvazinin devrilmesine yönelik geleceğin savaşlarında da durum bundan farklı olmayacak. Kadınlar tıpkı 1871'de olduğu gibi silah altına alınacak ve günümüzün sindirilmiş uluslarından – ya da daha doğru bir ifadeyle hükümetlerden çok, oportünistler tarafından altüst edilen günümüzün emek hareketinden – er ya da geç, ama mutlak olarak, devrimci proletaryanın "berbat uluslarının" bir uluslararası birliği çıkacak.

Artık toplumsal hayatın bütünü militarize ediliyor. Emperyalizm, Büyük Güçler arasında dünyanın paylaşılması ve yeniden paylaşılması için verilen amansız bir mücadeledir. Dolayısıyla emperyalizm bütün ülkelerde, tarafsız ve küçük olanlarda bile, daha fazla militarizasyona yol açmak zorundadır. Proleter kadınlar buna nasıl karşı çıkacak? Yalnızca bütün savaşlara ve askeri olan her şeye lanet okuyarak mı, yalnızca silahsızlanma talep ederek mi? Ezilen ve gerçekten devrimci olan sınıfın kadınları hiçbir zaman bu utanç verici rolü kabul etmeyecektir. Oğullarına şunu söyleyecekler: "Yakında büyüyeceksin. Sana bir silah verecekler. O silahı al ve savaş sanatını gerektiği gibi öğren. İşçilerin bu bilgiye mevcut savaşta olduğu gibi ve sosyalizme ihanet edenlerin sana söyledikleri gibi kendi kardeşlerine, başka ülkelerdeki işçilere ateş etmek için ihtiyacı yok. İşçilerin bu bilgiye kendi ülkelerinin burjuvazisiyle savaşmak, sömürüye, yoksulluğa ve savaşa son vermek ve bunu sofu dileklerle değil, burjuvaziyi yenip silahsızlandırarak yapmak için ihtiyacı var."

Mevcut savaşla ilişkili böyle bir propagandadan, tam da böyle bir propagandadan uzak duracaksak, uluslararası devrimci Sosyal Demokrasi, sosyalist devrim ve savaşa karşı savaş hakkında hoş sözler edip durmayı bıraksak daha iyi ederiz.

III

Silahsızlanma savunucuları programdaki "silahlı ulus" maddesine de, oportünizme taviz vermeyi kolaylaştırdığı iddiasıyla karşı çıkıyor. Esas noktayı, yani silahsızlanmanın sınıf mücadelesiyle ve toplumsal devrimle ilişkisini yukarıda ele aldık. Şimdiyse silahsızlanma talebiyle oportünizm arasındaki ilişkiyi incelememiz gerekiyor. Bu talebin kabul edilemez olmasının başlıca nedenlerinden bir tanesi, yarattığı yanılsamalarla birlikte, kaçınılmaz olarak oportünizme karşı mücadelemizi zayıflatması ve bu mücadelenin altını oymasıdır.

Kuşkusuz bu mücadele şu anda Enternasyonal'in karşı karşıya olduğu ana, acil sorundur. Emperyalizme karşı mücadele oportünizme karşı mücadeleye sıkı sıkıya bağlanmadığı takdirde ya boş laftır ya da sahtekârlıktır. Zimmerwald ve Kienthal'in[26] temel

---

26 Lenin, Zimmerwald ve Kienthal'de yapılan uluslararası sosyalist konferanslara atıf yapmaktadır.

İlk *Zimmerwald Konferansı* 5-8 Eylül 1915'te, 11 Avrupa ülkesinden – Almanya, Fransa, İtalya, Rusya, Polonya, Romanya, Bulgaristan, İsveç, Norveç, Hollanda ve İsviçre – 38 delegenin katılımıyla toplanmıştır. Lenin, RSDİP Merkez Komitesi delegasyonuna başkanlık etmiştir.

Konferansta şunlar tartışılmıştır: (1) Çeşitli ülkelerin raporları, (2) Alman ve Fransız temsilcilerin ortak bir deklarasyonu, (3) Zimmerwald Solu'nun karar önerisi, (4) Zimmerwald Manifestosu, (5) Uluslararası Sosyalist Komite seçimleri, (6) Savaş mağdurlarıyla dayanışma mesajı.

Konferansta Lenin ve Sol Sosyal Demokratların ısrarıyla devrimci Marksizmin bazı temel ilkelerinin de dahil edildiği "Avrupa Proletaryasına" başlıklı manifesto kabul edilmiştir. Konferansta ayrıca Alman ve Fransız delegasyonlarının savaş mağdurları ve siyasi faaliyetleri nedeniyle zulme uğrayanlarla dayanışmaya yönelik mesajı kabul edilmiş ve Uluslararası Sosyalist Komite (USK) seçilmiştir.

Zimmerwald Solu grubu bu konferansta kurulmuştur.

Lenin'in konferansa ve Bolşevik taktiklere ilişkin değerlendirmesi "İlk Adım" ve "Uluslararası Sosyalist Konferansta Devrimci Marksistler, 5-8 Eylül 1915" başlıklı makalelerde bulunabilir.

İkinci Uluslararası Konferans 24-30 Nisan 1916 tarihleri arasında Bern yakınlarındaki bir köy olan *Kienthal*'de, 10 ülkeden – Rusya, Almanya, Fransa, İtalya, İsviçre, Polonya, Norveç, Avusturya, Sırbistan, Portekiz – 43 delegenin katılımıyla toplanmıştır. Konferansa ek olarak Britanya'dan dayanışma amacıyla gelen bir delegeyle Gençlik Enternasyonali Sekretaryası'ndan bir temsilci katılmıştır. Britanya Bağımsız İşçi Partisi temsilcisi, ABD'li

sorunlarından – Üçüncü Enternasyonal'in embriyosu olan bu iki toplantının muhtemel bir fiyaskoyla sona ermesinin başlıca nedenlerinden – bir tanesi, oportünistlerden kopma ihtiyacının ilan edilmesi şöyle dursun, oportünizmle mücadele sorununun açık bir şekilde ortaya dahi konmamış olmasıdır. Avrupa emek hareketinde oportünizm – geçici olarak – zafer kazanmıştır. Oportünizmin iki tonu, bütün büyük ülkelerde göze çarpmaktadır: birincisi Plehanov, Scheidemann, Legien, Albert Thomas ve Sembat, Vandervelde, Hyndman, Henderson ve diğerlerinin açık, kinik, dolayısıyla da daha az tehlikeli olan oportünizmi, ikincisi ise örtülü, Kautskyci oportünizm; yani Almanya'da Kautsky-Haase ve Sosyal Demokrat Emek Grubu,[27] Fransa'da Longuet, Presseman,

sosyalistler ve Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve İsveç delegeleri, kendilerine pasaport verilmediği için konferansa katılamamıştır. Bazı sol gruplarsa başka partilerin delegelerince temsil edilmiştir: Letonya Sosyal Demokratlarına RSDİP Merkez Komitesi, Hollanda Solu'nun temsilcisi Henriette Roland-Holst'a Polonya ve Litvanya Sosyal Demokratlarının temsilcisi vekâlet etmiştir. RSDİP Merkez Komitesi Lenin ve iki delege tarafından temsil edilmiştir.

Konferansta şunlar tartışılmıştır: (1) Savaşı sona erdirme mücadelesi, (2) Proletaryanın barış sorununa ilişkin tavrı, (3) Ajitasyon ve propaganda, (4) Parlamento faaliyetleri, (5) Kitle mücadelesi, (6) Uluslararası Sosyalist Büronun toplantıya çağrılması.

Lenin önderliğindeki Zimmerwald Solu gerek etkisi, gerekse temsiliyeti açısından bir önceki Zimmerwald Konferansı'na göre güçlenmiştir. Zimmerwald Solu, Kienthal'de 12 delegeyi bir araya getirmiş ve bazı önerileri 20'ye ya da toplamın neredeyse yarısına ulaşan sayıda oy almıştır. Bu, dünya emek hareketi içindeki güçler dengesinin enternasyonalizm lehine değişmekte olduğunu göstermiştir.

Konferansta "Yıkım ve Ölümün Pençesindeki Halklara" yönelik bir manifesto ve pasifizmi ve Uluslararası Sosyalist Büro'yu eleştiren bir karar kabul edilmiştir. Lenin, Konferans kararlarını enternasyonalist güçlerin emperyalist savaşa karşı birliğine doğru atılan bir başka adım olarak değerlendirmiştir.

Zimmerwald ve Kienthal konferansları Batı Avrupa Sosyal Demokrat hareketi içerisindeki sol unsurların Marksizm-Leninizmin ilkeleri temelinde birleşmesine yardımcı olmuştur.

27 *Sosyal Demokrat Emek Grubu* (Arbeitgemeinschaft) – Sosyal Demokrat Reichstag grubundan kopan Reichstag üyelerince Mart 1916'da kurulan Alman Merkezcilerin örgütü. Grubun liderleri Hugo Haase, Georg Ledebour ve Wilhelm Dittmann'dı. *Lose Blätter*'i (Broşürler) yayımlamış ve Nisan 1916'a kadar *Vorwärts*'ın yayın kuruluna hâkim olmuştur. Yayın kurulundan ihraç edilen grup Berlin'de kendi yayını olan *Mitteilungsblätter*'i (Bilgi

Mayeras ve diğerleri, İngiltere'de Ramsay MacDonald ve Bağımsız İşçi Partisi'nin diğer liderleri, Rusya'da Martov, Çkeydze ve diğerleri ve İtalya'da Treves ile diğer sözde Sol reformistlerdir.

Açık oportünizm devrime, yeni ortaya çıkmakta olan devrimci hareket ve patlamalara net bir şekilde ve doğrudan karşıdır. Hükümetlerle doğrudan ittifak halindedir; bu ittifakların biçimiyse – bakanlık mevkilerinin kabul edilmesinden, (Rusya'da) savaş sanayi komitelerine katılıma kadar[28] – çeşitlidir. Maskeli oportünistler, yani Kautskycilerse, emek hareketi açısından daha zararlı ve tehlikelidir, çünkü makul, sözde "Marksist" ifadeler ve pasifist sloganlarla, açık oportünistlerle ittifak kurulmasına yönelik savunularını gizlemektedirler. Oportünizmin var olan bu iki biçimine karşı mücadele proleter siyasetin *bütün* alanlarında, parlamentoda, sendikalarda, grevlerde, silahlı kuvvetler içinde vs. verilmek zorundadır. Oportünizmin var olan bu iki biçiminin *de* başlıca ayırt edici özelliği, hem *mevcut savaşla devrim arasındaki bağlantıya* ilişkin somut sorunun hem de *devrimin diğer somut sorunlarının* hasıraltı edilmesi, üzerinin örtülmesi ya da polis baskısı bahanesiyle

---

Kitapçıkları) çıkarmaya başlamıştır. Berlin örgütünün çoğunluğunun desteğine sahip olan grup, Nisan 1917'de kurulan Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi'nin omurgası haline gelmiştir. Bu yeni parti açık bir şekilde sosyal şovenlerin meşrulaştırılması için çalışmış ve sosyal şovenlerle birliğin korunmasını savunmuştur.

28 Rusya'da *savaş sanayisi komiteleri*, emperyalist burjuvazi tarafından savaşın sürdürülmesinde çarlık yönetimine yardımcı olmak üzere kurulmuştur. Merkezi Savaş Sanayi Komites'inin başkanlığını Rusya'nın en büyük kapitalistlerinden biri olan, Oktobristlerin lideri Guçkov yapmış, sanayici Konovalov, banker ve şeker kralı Tereşçenko ve başka büyük kapitalistler de komite içinde yer almıştır. İşçileri etki altına almaya, şoven duyguları güçlendirmeye ve "sivil bir barışın" sağlandığı izlenimi vermeye çalışan burjuvazi bu komiteler içerisinde "işçi grupları" organize etmeye karar vermiştir. Bolşeviklerin komitelere karşı boykotu işçiler tarafından desteklenmiştir. Petrograd'da 27 Eylül (10 Ekim) 1915'te düzenlenen bir işçi temsilcileri toplantısında, boykot düzenleme ve savaştan devrimci bir şekilde çekilme çağrısı yapan Bolşevik karar tasarısı, Menşeviklerin 81 oyuna karşılık 95 oy alarak kabul edilmiştir. Bolşeviklerden yana delegeler olmadan düzenlenen ikinci bir toplantıdaysa Menşevikler, K. A. Gvozdyov başkanlığında bir "işçi grubu" seçmeyi başarabilmiştir.

Bolşevik propaganda sonucunda "işçi grubu" seçimleri 239 bölgeden yalnızca 70'inde yapılabilmiş ve işçi temsilcileri sadece 36 bölgede seçilebilmiştir.

geçiştirilmesidir. Ve bu, savaştan önce, eli kulağında olan *bu* savaşla proleter devrimi arasındaki bağlantı Basel Manifestosu'nda[29] sayısız defa, gerek resmi gerekse gayri resmi olarak vurgulanmış olmasına karşın yapılmaktadır. Silahsızlanma talebinin temel sorunu, devrimin tüm somut sorunlarından kaçmasıdır. Yoksa silahsızlanmayı savunanlar yeni bir devrim türünü, silahsız bir devrimi mi savunuyor?

Devam edelim. Reformlar için mücadele etmeye kesinlikle karşı değiliz. Ve bütün çabalarımıza rağmen mevcut savaştan bir devrimin çıkmaması halinde – beterin beterinin olması durumunda – insanlığın ikinci bir emperyalist savaşa tutuşması gibi üzücü bir ihtimalin olduğunu yadsımıyoruz. Biz, *aynı zamanda* oportünistlere de karşı olan bir reform programından yanayız. Reformlar için verilen mücadeleyi yalnızca onlara bıraksak ve ne idüğü belirsiz bir "silahsızlanma" fantezisinin peşine düşüp hazin gerçeklerden

---

29 Savaş meselesiyle ilgili *Basel Manifestosu*, 24-25 Kasım 1912'de İsviçre'nin Basel kentinde, Birinci Balkan Savaşı'nın ardından yaklaşmakta olan emperyalist dünya savaşına karşı mücadeleyi tartışmak üzere toplanan olağanüstü Uluslararası Sosyalist Kongre'de kabul edilmiştir. Kongreye 555 delege katılmıştır. RSDİP Merkez Komitesi'nden altı delege kongreye katılmıştır. Kongrenin açılış gününde muazzam bir savaş karşıtı miting ve uluslararası katılımlı bir yürüyüş düzenlenmiştir.

25 Kasım'da oybirliğiyle kabul edilen Manifesto, halkları artmakta olan dünya savaşı tehlikesine karşı uyarmıştır. Manifesto'da şunlar söylenmektedir: "Akla ve insanlığa dayanan hiçbir gerçek gerekçesi olmamasına karşın Avrupa'nın büyük ulusları sürekli olarak birbirine girme noktasında bulunmaktadır... Hükümetler eğer bir dünya savaşı fikrinin işçiler arasında öfke ve infiale yol açacağını idrak edemiyorlarsa bu tam bir deliliktir. İşçiler, kapitalistlerin kârı, hanedanların şerefi ve gizli diplomatik antlaşmalar uğruna birbirlerini vurmayı bir suç olarak görmektedir."

Manifesto, emperyalistlerin hazırlamakta olduğu savaşın yağmacı amaçlarını teşhir etmiş, bütün işçileri kararlı bir şekilde savaş tehlikesine karşı mücadele etmeye, "kapitalist emperyalizmin gücünün karşısına işçi sınıfı enternasyonalizmiyle dikilmeye" ve emperyalist bir savaşın patlak vermesi halinde, siyasi ve iktisadi krizden sosyalist devrimi hızlandırmak üzere yararlanmaya çağırmıştır.

Kautsky, Vandervelde ve diğer İkinci Enternasyonal liderleri de bu Manifesto lehine oy kullanmış, ancak dünya savaşı patlak verir vermez, uluslararası sosyalist kongrelerin diğer savaş karşıtı kararlarıyla ilgili yaptıkları gibi, bu Manifesto'dan da geri adım atmış ve emperyalist hükümetlerle aynı safta yer almışlardır.

kaçmaya çalışsak buna çok memnun olurlardı. "Silahsızlanma" yalnızca nahoş gerçeklikle mücadele etmek değil, ondan kaçmak anlamına gelir.

Böyle bir programda şuna benzer bir şey söyleyebiliriz: "1914-16 emperyalist savaşında anavatanın savunulması sloganını kabul etmek, emek hareketinin bir burjuva yalanı yardımıyla yozlaştırılmasıdır." Somut bir soruna verilen böyle somut bir cevap, silahsızlanma talebine ve "her türlü" vatan savunmasının reddedilmesine kıyasla teorik olarak daha doğru, proletarya açısından daha yararlı ve oportünistler açısından daha katlanılmaz olacaktır. Ve buna şunu ekleyebiliriz: "Bütün emperyalist Büyük Güçlerin – İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya, Rusya, Japonya, ABD – burjuvazileri öylesine gericileşmiş, dünyaya hâkim olmayı öylesine kafaya koymuşlardır ki, *bu ülkelerin burjuvazilerince* verilecek *her türlü savaş* gerici olmaya mahkûmdur. Proletarya böyle savaşlara karşı çıkmakla kalmamalı, böyle savaşlarda 'kendi' hükümetlerinin yenilmesini istemeli ve savaşı engellemek üzere başlatılan ayaklanma başarısız olduğu takdirde bu yenilgiyi devrimci bir ayaklanma başlatmak için kullanmalıdır."

Milis gücü sorunuyla ilgili ise şunu söylemeliyiz: Biz, burjuvazinin değil proletaryanın milis gücünden yanayız. Dolayısıyla ABD ya da İsviçre, Norveç gibi ülkelerde bile, yalnızca düzenli ordu için değil bir burjuva milis gücü için de "ne tek bir kuruş ne de tek bir adam" veririz. Bilhassa en özgür cumhuriyetçi ülkelerde (örneğin İsviçre'de) milis gücü artan ölçüde, özellikle 1907 ve 1911'de, Prusyalılaştırılmış ve grevcilere karşı kullanılmak suretiyle orta malına dönüştürülmüştür. Subayların halk tarafından seçilmesini, tüm askeri yasaların iptalini, yabancı ve yerli işçilere eşit haklar verilmesini (bu husus, İsviçre gibi giderek daha fazla sayıda yabancı işçiyi pervasızca sömürürken onlara haklarını vermeyen emperyalist devletler açısından özellikle önemlidir) talep edebiliriz. Ayrıca belirli bir ülkenin, diyelim ki, her yüz sakininden bir gönüllü askeri eğitim birliği oluşturulmasını, maaşı devlet tarafından ödenen eğitmenlerin serbest seçimlerle belirlenmesini vs. talep edebiliriz. Yalnızca bu şartlar altında proletarya, köle sahipleri için değil *kendisi* için askeri eğitim alabilir ki proletaryanın çıkarları böyle bir eğitimi gerekli kılmaktadır. Rus Devrimi,

devrimci hareketin elde ettiği her başarının, belirli bir şehrin, belirli bir sanayi kasabasının ele geçirilmesi ya da ordunun belirli bir bölümünün kazanılması gibi kısmi bir başarının bile, kaçınılmaz bir şekilde muzaffer proletaryayı yalnızca böyle bir program uygulamaya *mecbur bıraktığını* göstermiştir.

Son olarak oportünizmin programlarla değil eylemlerle yenilebileceğini söylemek gerekiyor. İflas etmiş İkinci Enternasyonal'in en büyük ve ölümcül hatası sözlerinin eylemlerine uymaması, ikiyüzlü ve ilkesiz bir devrimci laf ebeliğini alışkanlık haline getirmiş olmasıdır (Kautsky ve şürekâsının Basel Manifestosu'na ilişkin mevcut tavrına dikkat). Toplumsal bir fikir, yani delinin birinin icadı olmayıp, belirli bir toplumsal çevreden çıkan ve bu çevreyi etkileyebilecek bir fikir olarak silahsızlanma açıkça, istisnai bir biçimde uzun zamandır dünyanın girdiği savaş ve kanla belirlenen yolun dışında duran ve böyle de kalmayı uman bazı küçük devletlerin kendine has "sakin" koşullarının ürünüdür. Bunu görmek için örneğin silahsızlanmanın Norveçli savunucularının argümanlarını göz önünde bulundurmamız yeter. "Biz küçük bir ülkeyiz," diyorlar. "Ordumuz küçük; Büyük Güçlere karşı yapabileceğimiz hiçbir şey yok [ve sonuç olarak Büyük Güçlerin şu ya da bu grubunun oluşturduğu *ittifaka* zorla dahil edilmemize karşı direnmek için yapabileceğimiz bir şey de yok]... Biz taşramızda barış içinde yaşamaya devam etmeyi, taşra politikamızı sürdürmeyi, silahsızlanma, zorunlu arabuluculuk, kalıcı tarafsızlık vs. talep etmeyi istiyoruz" (Belçikalılarınki gibi bir "kalıcılık" kuşkusuz, değil mi?).

Küçük devletlerin uzak durmak üzere sergiledikleri küçük çabalar; küçük burjuvazinin dünya tarihinin büyük çarpışmalarından mümkün olduğunca uzak durmak, dar görüşlü pasifliğini sürdürmek üzere göreli tekelci konumundan istifade etme arzusu; silahsızlanma fikrine bazı küçük devletlerde bir düzeyde başarı kazandıran ve onu bir ölçüde popüler kılan *nesnel* toplumsal ortam işte budur. Elbette bu, gerici ve baştan aşağı yanılgılara dayanan bir çabadır, çünkü emperyalizm öyle ya da böyle küçük devletleri dünya ekonomisi ve siyasetinin girdabına çekmektedir.

Örneğin emperyalist ortamın İsviçre'de emek hareketi için öngördüğü nesnel olarak *iki* yol bulunmaktadır: burjuvaziyle ittifak

halindeki oportünistler ülkeyi emperyalist burjuva turistlerin kârlarıyla ayakta duran cumhuriyetçi-demokrat, tekelci bir federasyona dönüştürmeye ve bu "sakin" tekelci konumu mümkün olduğunca kârlı ve sakin kılmaya çalışmaktadır.

Gerçek İsviçreli Sosyal Demokratlarsa İsviçre'nin göreli özgürlüğünü ve "uluslararası" konumunu, sıkı bir ittifak içinde oldukları Avrupa işçi partilerinin devrimci unsurlarının zaferine yardımcı olmak üzere kullanmaya çabalamaktadır. İsviçre, neyse ki, "kendine ait ayrı bir dile" sahip değildir; üç dünya dilini, savaşan üç komşu devletin dillerini konuşmaktadır.

Yirmi bin İsviçreli parti üyesi bir tür "ek savaş vergisi" olarak haftada iki santim verecek olsa yılda 20.000 Frankımız, yani savaşan devletlerin işçileri ve askerleri arasında – kurmay sınıflarının koyduğu yasaklara rağmen – dağıtılmak üzere, işçilerin başlangıç aşamasındaki ayaklanmaları, siperlerde nasıl kardeşlik kurdukları, silahlarının "kendi" ülkelerinin emperyalist burjuvazilerine karşı-devrimci mücadelede kullanılmasına ilişkin umutları vs. hakkındaki gerçekleri anlatan ve üç dilde basılan düzenli bir yayın çıkarmak için gerekenden bile fazla kaynağımız olur.

Bu yeni bir şey değil. Bu, yetersiz bir ölçekte olsa da en iyi gazeteler, *La Sentinelle, Volksrecht* ve *Berner Tagwacht*[30] tarafından daha önce yapıldı. Ancak böyle bir faaliyet aracılığıyla Aarau Parti

30 *La Sentinelle* – Fransız İsviçre'sinde bulunan Neuchâtel Kantonu Sosyal Demokrat örgütünün 1890'dan 1906'ya kadar La Chaux-de-Fonds'da yayımlanan ve 1910'da yeniden yayımlanmaya başlanan yayın organı. Birinci Dünya Savaşı'nda enternasyonalist bir siyaset izlemiş ve 13 Kasım 1914 tarihli sayısında (sayı 265) RSDİP Merkez Komitesi Manifestosu, "Savaş ve Rus Sosyal Demokrasisi"nin kısaltılmış bir versiyonunu yayımlamıştır.

Volksrecht (Halkın Hakkı) – 1898'de Zürih'te kurulan ve Birinci Dünya Savaşı sırasında Ernst Nobs'un yayın yönetmenliğini yaptığı günlük Sosyal Demokrat gazete. Sol Zimmerwaldcıların makalelerinin yanı sıra Lenin'in "H. Greulich'in Anavatanın Savunulması Savunusu Üzerine On İki Kısa Tez", "RSDİP'nin Rus Devrimindeki Görevleri", "Cumhuriyetçi Şovenlerin Oyunları" gibi makalelerini de basmıştır. Bugün *Volksrecht*'in ülke ve dünya meselelerine ilişkin politikası pratik açıdan burjuva basınınkiyle aynıdır.

Berner Tagwacht – 1893'te Bern'de kurulan Sosyal Demokrat gazete. Liebknecht, Mehring ve diğer sol sosyalistlerce Birinci Dünya Savaşı'nın ilk günlerinde yayımlanmıştır. 1917'de sosyal şovenlere açık destek vermiştir.

Kongresi'nde[31] alınan müthiş karar yalnızca müthiş bir karar olmanın ötesine geçebilir.

Şu anda bizi ilgilendiren soru şudur: Silahsızlanma talebi İsviçreli Sosyal Demokratlar arasında bu devrimci eğilime karşılık gelmekte midir? Gelmediği açık. Silahsızlanma nesnel olarak küçük devletlerin bilhassa, fazlasıyla ulusal bir programıdır. Bu kesinlikle uluslararası devrimci Sosyal Demokrasinin uluslararası programı değildir.

Eylül 1916'da yazılmıştır.

İlk olarak *Jugend Internationale* dergisinin Eylül ve Ekim 1917 tarihli 9 ve 10. sayılarında yayımlanmıştır.

İmza: *N. Lenin*

31 İsviçre Sosyal Demokrat Partisi'nin *Aarau Kongresi* 20-21 Kasım 1915'te toplanmıştır. Kongrenin ana konusu partinin enternasyonalist Zimmerwald grubuna ve şu eğilimler arasındaki mücadeleye yönelik tavrı olmuştur: (1) Zimmerwald karşıtları (H. Greulich, P. Pflüger ve diğerleri), (2) Zimmerwald Sağının destekçileri (R. Grimm, P. Graber ve diğerleri) ve (3) Zimmerwald Solunun destekçileri (F. Platten, E. Nobs ve diğerleri). Grimm, partiyi Zimmerwald'la bağ kurmaya çağıran bir karar tasarısı önermiş ve Zimmerwald Sağının siyasi programını desteklemiştir. Sol güçlerse, Lozan kolunun gündeme taşıdığı bir değişiklik önerisi çerçevesinde, emperyalist savaşa yalnızca zafere ulaşan proleter devriminin son verebileceğini ilan ederek savaşa karşıdevrimci kitle mücadelesi verilmesi çağrısında bulunmuştur. Grimm'in baskısıyla bu değişiklik önerisi geri çekilmiş, ancak parti seksiyonlarından birinin delegeliğini yapan bir Bolşevik olan M. M. Haritonov tarafından yeniden önerilmiştir. Grimm ve destekçileri taktik değerlendirmeler sonucunda değişiklik önerisini onaylamak zorunda kalmış ve öneri 258'e karşı 141 oyla kabul edilmiştir.

Uluslararası Sosyalist Komiteye ve Bütün Sosyalist Partilere Çağrı Üzerine Tezler[32]

İLK TASLAK

1. Dünya siyasetinde emperyalist savaştan bir dizi burjuva hükümeti tarafından yapılan emperyalist barış çağrılarına doğru dönüş, dünya sosyalizminin gelişimine yönelik dönüşle örtüşmektedir.

2. Bu dönüşlerden ilki, emperyalist burjuvazinin ve hükümetlerin halkları aldatmayı ve "sakin" ve itaatkâr bir şekilde bu yağmacı savaşın tüm maliyetini üstlenmeye şartlandırmayı, milyonlarca proleteri barışçıl bir şekilde silahsızlandırmayı, sömürgeleri

32 Bu "ilk taslak" Ocak 1917 başlarında yazılmıştır. El yazmaları Lenin'in şu notunu içerir: (USB'ye ve basında yayımlanmaya yönelik).

7 Ocak 1917'de Uluslararası Sosyalist Komite'nin Kautskyci Başkanı Robert Grimm, İsviçre Sosyalist Partisi Yürütme Kurulu'nu, Solun itirazlarına rağmen savaş sorununun tartışılacağı olağanüstü parti kongresini belirsiz bir süre için ertelemeye ikna etti. Aynı gün Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Merkezci muhalefeti Berlin'de bir konferans toplayarak, çerçevesi Kautsky tarafından çizilen ve daha sonra bir dizi Alman gazetesinin yanı sıra İsviçre'de de 11 Ocak'ta Sosyalist *Volksrecht* tarafından yayımlanan *"Ein Freidenmanifest der deutschen Parteiopposition"* başlıklı pasifist bir manifestoyu kabul etti. Bu manifesto Sağ Zimmerwaldcılarla sosyal şovenlerin açık ittifakı anlamına geldiğinden Lenin taslağını değiştirmiş, ancak yayımlanmasını ertelemeye karar vermiştir. El yazmasında şu not yer alır: "7 Ocak 1917'den önce yazılmış, dolayısıyla kısmen eskimiştir." Lenin daha sonra bu taslağı temel alarak, "Savaşa ve Hükümetlerinin Safında Yer Alan Sosyalistlere Karşı Mücadele Eden İşçilere" başlıklı çağrısını yazmıştır.

paylaşmayı ve değersiz ödünler vererek zayıf ulusları mali açıdan (ve mümkün olduğunca siyasi açıdan da) boğazlamaya yönelik bir anlaşma hazırladığını örtbas etmeyi amaçlayan bir sürü göstermelik ve duygusal ifade, söz ve de vaat üretmesine neden olmuştur. Söz konusu anlaşma, yapılması öngörülen emperyalist barışın özünü ve özetini teşkil etmektedir ve özellikle de savaş sırasında birbiriyle savaşan *her iki* emperyalist koalisyonun *bütün* güçleri arasında bağlanan mevcut gizli yağma anlaşmalarının doğrudan bir devamıdır.

3. İkinci dönüş, sosyalizme ihanet eden ve burjuva milliyetçiliğine veya emperyalizme ilhak eden sosyal şovenlerle Almanya'da Kautsky ve şürekâsının, İtalya'da Turati ve şürekâsının, Fransa'da Longuet-Pressemane-Merrheim ve şürekâsının vs. temsil ettiği *Zimmerwald'ın Sağ kanadı* arasındaki bir "uzlaşmadır". Bu iki eğilim, pratikte emperyalist siyaseti ve barışı *gizlemeye*, bunları teşhir etmek yerine, *süslemeye* hizmet eden içi boş, anlamsız ve hiçbir yere çıkmayan pasifist sözler temelinde birleşerek, işçilere yönelik en büyük aldatmacaya dönük, burjuva emek politikasının emek hareketi içerisinde sosyalist lafazanlıkla perdelenmesine, hükümetlere ve burjuvaziye bu yağmacı emperyalist savaşı "anavatanın savunulması" bahanesiyle yürütmesinde yardımcı olan liderlerin ve işçi sınıfının ayrıcalıklı kesimlerinin hâkimiyetinin pekiştirilmesine dönük en kritik adımı atmaktadır.

4. Sosyal pasifist siyaset veya sosyal pasifist ağzın siyaseti artık Avrupa ülkelerindeki başlıca sosyalist partilerde egemen durumdadır (Kautsky'nin Alman Sosyal Demokrat yayınlarında çıkan beş pasifist makalesine, Chemnitz'deki sosyal emperyalist liderlerin *Volksstimme*'de yayımlanan, pasifist sözler temelinde Kautskycilerle tam bir barış yapmaya ve birlik kurmaya hazır olduklarını söyleyen açıklamasına; Almanya'da Kautskyci muhalefetin 7 Ocak 1917 tarihli pasifist manifestosuna; Fransız Sosyalist Partisi Kongresi'nde birlikte oy kullanan Longuetcilerle Renaudel ve şürekâsına ve Genel Emek Konfederasyonu Kongresi'nde yanıltıcı pasifist sözlerden oluşan kararlar *lehine* oy kullanan Jouhaux ve Merrheim'ın yanı sıra Broutchoux'ya; 17 Aralık 1916'da benzer bir pasifist açıklama yayımlayan Turati'ye ve Turati'nin duruşunun

İtalyan Sosyalist Partisi'nin bütünü tarafından savunulmasına bakınız). *Her iki* emperyalist koalisyonun mevcut, yani *burjuva* hükümetlerince hazırlanmakta olan barışın şartları her ne olursa olsun bu politika, sosyalist ve sendikal (Jouhaux ve Merrheim) teşkilatların hükümet entrikalarının ve gizli emperyalist diplomasinin birer *aracına* dönüştüğünü göstermektedir.

5. Her iki emperyalist koalisyonun burjuva hükümetlerince hazırlanmakta olan barışın muhtemel şartları aslında savaşın şu ana kadar neden olduğu ve bundan sonra neden olabileceği *değişen güç* dengelerine göre belirlenmektedir. Temel olarak ve başlıca özellikleri itibarıyla bu değişiklikler şunlardır: (a) Almanya'nın başını çektiği emperyalist koalisyon şu ana kadar rakibinden daha güçlü olduğunu göstermiştir. Almanya ve Almanya'nın müttefiki olan güçlerin işgal ettikleri topraklar, dünyanın (sömürgelerin, zayıf ülkelerin, mali sermayenin nüfuz alanlarının vs.) emperyalistler arasında, barış antlaşmasıyla sadece resmiyete dökülecek olan, yeniden paylaşımında birer *teminat* olarak kullanılacaktır; (b) Britanya'nın başını çektiği emperyalist koalisyon ilkbaharda askeri durumunu iyileştirmeyi ummaktadır, ancak (c) savaşın neden olduğu yorgunluk ve *en başta* mali oligarşinin halkları eşi görülmemiş "savaş kârları" üzerinden hâlihazırda soyduğundan daha da *fazla* soymasının zor olması gerçeği, proleter devrimi korkusuyla da birleşerek, bazı burjuva çevrelerin emperyalist haydutların iki kampı arasında yapılacak bir anlaşmayla savaşın mümkün olan en kısa sürede sona erdirilmesine yönelik girişimlerde bulunmasına yol açmaktadır; (d) dünya siyasetinde Almanya'ya karşı İngiliz-Rus koalisyonundan (en az aynı ölçüde emperyalist olan) Almanya ve Rusya'nın İngiltere'ye karşı koalisyonuna doğru belirgin bir kayma yaşanmaktadır. Bunun temelinde çarlığın, Fransa, İngiltere, İtalya vs. ile yaptığı gizli antlaşmalarda kendisine söz verilen İstanbul'u zapt edecek gücünün olmaması, bu nedenle de hem Galiçya, Ermenistan ve belki de Romanya vesairenin bölünmesi hem de yine Almanya'yla ittifak halinde Asya'nın talan edilmesi üzerinden bir telafi arayışına girmesi yatmaktadır; (e) dünya siyasetindeki bir diğer önemli değişim, son dönemde (çok daha zayıf olan Japon emperyalizmi gibi) silahlanmasını görülmemiş düzeyde artıran

ve "işçilerinin" dikkatini (*Avrupa'yla ilgili!*) ucuz pasifist sözlerle bu silahlanmadan başka yere çekmekten büyük memnuniyet duyacak olan Amerika Birleşik Devletleri mali sermayesinin Avrupa aleyhine muazzam ölçüde zenginleşmesidir.

6. Burjuvazi, proleter devrimi korkusuyla kendisini bu nesnel siyasi durumu, bu emperyalist gerçekliği mümkün olan her yolla gizlemeye ve süslemeye mecbur hissetmektedir. İşçileri uyutmaya, dikkatlerini başka yöne çekmeye çalışmaktadır ve bunun en iyi aracı da "demokratik" bir barış, "genel olarak" küçük uluslar için özgürlük, "silahlanmanın kısıtlanması" vs. üzerine ikiyüzlü, kaçamak sözlerle yürütülen geleneksel diplomasinin aldatıcılığıdır. Halkın bu şekilde uyutulması emperyalist burjuvaziye gitgide daha kolay gelmektedir, zira örneğin "ilhaklara dayanmayan barış"tan söz eden *bütün* burjuvalar *rakibinin* yaptığı toprak ilhaklarını göz önünde bulundurmakta ve *hâlihazırda kendisinin* yapmış olduklarını "acizane bir suskunluk" içinde geçiştirmektedir. Almanlar *fiili olarak* yalnızca İstanbul'u, Belgrad'ı, Bükreş'i, Brüksel'i ilhak ettiklerini değil, Alsace-Lorraine'i, Schleswig'in bir kısmını, Prusya Polonya'sını vs. de ilhak ettiklerini "unutmaktadır". Çarlık ve onun uşağı Rus emperyalist burjuvaları (Plehanov, Potresov ve onların türü, yani partinin Rusya'daki Örgütlenme Komitesi'nin çoğunluğu dahil) Rusya'nın sadece Erserum ve Galiçya'nın bir kısmını değil, Finlandiya'yı, Ukrayna'yı vs. de ilhak ettiğini "unutmaktadır". Fransız burjuvazisi İngilizlerle birlikte Almanya'nın sömürgelerini talan ettiğini "unutmaktadır". İtalyan burjuvazisi Trablus'u, Dalmaçya'yı, Arnavutluk'u vesaire talan ettiğini "unutmaktadır" ve liste böyle uzayıp gitmektedir.

7. Nesnel olarak hal böyleyken gerçek sosyalist siyasetin, (bilinçli, Marksist siyaset bir yana) dürüst işçi sınıfı siyasetinin görevinin en başta ve en öncelikli olarak tutarlı, sistematik, cesur ve çekincesiz bir şekilde *kendi hükümetinin ve kendi burjuvazisinin pasifist ve demokratik ikiyüzlülüğünü teşhir etmek* olduğu apaçık ortadadır. Bu olmaksızın sosyalizmle, sendikalizmle, enternasyonalizmle ilgili edilen tüm sözler düpedüz halkın kandırılması anlamına gelir. Çünkü kendi ülkesinin değil, emperyalist rakiplerin ilhaklarını teşhir etmek (ister bu rakiplerin adını vererek, isterse

"genel" olarak veya benzeri "diplomatik" yöntemlerle gerçek düşüncelerini gizleyip ilhakları topa tutmak suretiyle onları ima ederek) sosyalist kılığına girmiş olan Scheidemann ve şürekâsı, Sembat ve şürekâsı, Plehanov ve şürekâsı vs. de dahil *her türlü* satılık gazetecinin, her türlü emperyalistin sorunu ve de işidir.

8. Turati ve şürekâsı, Kautsky ve şürekâsı, Longuet ve Merrheim ve şürekâsı, bunun tam da kendilerinin görevi olduğunu kesinlikle kavrayamamaktadır. Uluslararası sosyalist hareket içerisinde ve *nesnel olarak pratikte* – niyetlerinin ne kadar yüce erdemlere dayandığından bağımsız olarak – basitçe "kendi" emperyalist burjuvazilerinin halkı *aldatmasına*, emperyalist amaçlarını *allayıp pullamasına* yardımcı olan bir eğilimi temsil etmektedirler. Sosyal pasifistler, yani lafta sosyalist olup, hakikatte burjuva-pasifist ikiyüzlülüğün aracı olanlar, artık tam da yüzyıllar boyunca egemen sınıfların – köle sahiplerinin, feodal beylerin ve kapitalistlerin – siyasetini allayıp pullamaya ve kişinin komşusuna yönelik Hıristiyanca bir sevgi beslemesi ve Mesih'in emirlerini yerine getirmesi gerektiğini vaaz ederek bu sınıfların egemenliğini *katlanılabilir* kılmaya gayret eden Hıristiyan papazların oynadıkları rolün aynısını oynamaktadır.

9. İşçileri yanlış yönlendirmeyi değil, gözlerini gerçekliğe açmalarını sağlayacak bir siyaset şunlardan oluşmalıdır:

(a) Sosyalistler bütün ülkelerde, barış sorununun böylesine doğrudan bir şekilde ortaya konulduğu bir zamanda, hata yapmaksızın ve her zaman olduğundan daha dikkatli bir şekilde *kendi* hükümetlerini ve *kendi* burjuvazilerini teşhir etmelidir. Sosyalistler *kendi* burjuvazilerinin emperyalist müttefikleriyle sömürgelerin paylaşılması, nüfuz alanları, başka ülkelerde ortak mali girişimler, hisse senetlerinin satın alınması, tekelci düzenlemeler, imtiyazlar vs. için yaptığı ve yapmakta olduğu gizli anlaşmaları teşhir etmelidir.

Zira hazırlanmakta olan emperyalist barışın sahte olmayan, hakiki *temeli* ve özü *yalnızca ve yalnızca* burada yatmaktadır. Diğer her şey halkı kandırmayı amaçlamaktadır. Bu sloganlarla ant içenler aslında ilhaklara dayanmayan demokratik bir barışı vs.

desteklememektedir; kaldı ki ilhaklara dayanmayan demokratik bir barışı *gerçekten* desteklemek *pratikte, eylemleriyle* hakiki sosyalizmin ve hakiki demokrasinin bu büyük ilkelerini yerle bir eden *kendi* burjuvazisini teşhir etmek anlamına gelir.

Zira her parlamento üyesi, her yayın yönetmeni, her sendika sekreteri, her gazeteci ve halk önderi, hükümetin ve finansörlerinin gizli tuttuğu, emperyalist pazarlıkların gerçek temelini açığa çıkaran bilgileri *her zaman edinebilir.* Bir sosyalistin bu görevi *yerine getirememesi,* sosyalizme *ihanettir. Hiçbir* hükümetin, özellikle de şu anda, gerçek siyasetini, antlaşmalarını, mali pazarlıklarını vs. teşhir eden bilgilerin serbestçe yayımlanmasına izin vermeyeceğine hiç şüphe yok. Ancak bu, böyle bir teşhirden vazgeçmek için bir gerekçe olamaz. Tam tersine bu, sansüre boyun eğmeyi reddetmek ve gerçekleri özgür bir şekilde, yani sansürsüz, yasadışı bir şekilde yayımlamak için bir gerekçedir.

Başka bir ülkenin sosyalisti, "kendi" ülkesiyle savaş halindeki bir ülkenin hükümetini ve burjuvazisini, yalnızca diğer ülkenin dilini, tarihini, birtakım özelliklerini vs. bilmediğinden değil, *böyle* bir ifşaat *enternasyonalist* bir görev değil, *emperyalist* bir entrika olacağı için de teşhir edemez.

Enternasyonalizm yemini ederek enternasyonalist olunmaz. *Kendi* burjuvazisiyle, *kendi* sosyal şovenleriyle, *kendi* Kautskycileriyle gerçekten enternasyonalist bir biçimde mücadele edene enternasyonalist denir.

(b) Sosyalistler bütün ülkelerde propagandalarında her şeyden önce yalnızca *kendi* hükümetlerinin değil, *gerçekte* o hükümete hizmet eden *kendi* sosyal şovenlerinin de sözlerine güvenilmemesi gerektiğini vurgulamalıdır.

(c) Sosyalistler bütün ülkelerde her şeyden önce gerçekten kalıcı ve gerçekten demokratik bir barışın (ilhakların olmadığı vs.), *yalnızca* bu barış mevcut burjuva hükümetlerince ya da genel olarak *burjuva* hükümetlerce *değil,* burjuvazinin egemenliğine son veren ve onu mülksüzleştirme yolunda ilerleyen *proleter* hükümetlerce inşa edildiği takdirde sağlanabileceğine ilişkin tartışmasız gerçeği kitlelere anlatmalıdır.

Savaş, artık burjuvazinin safına geçmiş olan bütün sosyalist

liderlerce savaştan önce yinelenen modern kapitalist toplumun, özellikle[33] de gelişmiş ülkelerde, sosyalizme geçiş için yeterince olgunlaştığı gerçeğini bir kez daha yeterince açık ve hayli pratik bir biçimde teyit etmiştir. Örneğin Almanya 66 milyon insanın iktisadi yaşantısını *tek bir merkezden* yönetebiliyor ve halkın enerjisini 100-200 finans kodamanı veya aristokrat, monarşi vs.'nin çıkarları adına verilen yağmacı bir savaşa yönlendirebiliyorsa bunun *aynısı*, mücadeleleri sınıf bilincine sahip, sosyal emperyalist ve sosyal pasifist etkiden kurtulmuş işçilerce yönetildiği takdirde, nüfusun onda dokuzunun çıkarları doğrultusunda mülksüz kitleler tarafından da yapılabilir.

Sosyalizme yönelik tüm propaganda soyut ve genel olandan somut ve doğrudan doğruya pratik olana doğru yeniden şekillendirilmelidir: Bankalara el koyun ve kitlelere dayanarak, kitlelerin çıkarları doğrultusunda W.U.M.B.A.'nın[34] Almanya'da yaptığının *aynısını* yapın!

(d) Sosyalistler tüm ülkelerde, "demokratik barış" sözü sadece *emperyalist* barışı gizlemeyi amaçlayan sahte, *Hıristiyanca* bir söz olarak değil ciddi, samimi ve dürüst bir söz olarak ele alınacaksa işçilerin böyle bir barışı *derhal* elde etmek için *yalnızca* tek bir aracının olduğuna ilişkin tartışmasız gerçeği kitlelere anlatmalıdır. Bu araç, *işçilerin silahlarını kendi hükümetlerine doğrultmasıdır* (yani bunu söylediği için ağır cezaya çarptırılan Karl Liebknecht'in tavsiyesini dinlemesidir. Başka bir ifadeyle Liebknecht, 1 Kasım 1914 tarihli Parti manifestomuzda emperyalist savaşı proletaryanın burjuvaziye karşı, sosyalizm için verdiği bir iç savaşa dönüştürmek diye tanımlanan şeye çağırıyordu.)

Bütün sosyalist partilerin imzaladığı 24 Kasım 1912 tarihli Basel Manifestosu şu anda devam etmekte olan savaşı öngörmekteydi. Ve eli kulağındaki savaşla ilgili hükümetleri *"proleter devrimiyle"* tehdit ettiğinde, Paris Komünü'ne atıf yaptığında doğruyu, şimdi sosyalizme ihanet edenlerin namertçe geri bastığı bir doğruyu,

---

33 El yazmasında "özellikle" kelimesinin üzerinde "en azından" ifadesi yazılıdır. – *Der.*

34 *Waffen-und Munitionsbeschaffungsamt* – Silah ve Mühimmat Tedarik Dairesi

dile getiriyordu. Çünkü 1871'de Parisli işçiler III. Napoleon'un muhteris planları için onlara verdiği mükemmel silahları, dünyanın her yerindeki sosyalistleri kendilerine hayran bırakacak şekilde, kahramanca girişimlerini gerçekleştirip burjuva egemenliğine son vermek ve sosyalizmi kurmak üzere iktidarı ele geçirmek için kullanabildiyse, bazı ülkelerde daha iyi örgütlenmiş ve sınıf bilinci daha yüksek işçilerin çok daha iyi silahlara sahip olduğu ve savaşla geçen her günün kitleleri aydınlatıp kökten değiştirdiği bugün bu bin kat daha yapılabilir, mümkün ve başarılabilir bir girişimdir. Bütün ülkelerde bu doğrultuda sistematik bir propaganda ve ajitasyon çalışması başlatmanın önündeki başlıca engelin, Scheidemannlar artı Kautsky vesairenin yalan yanlış savundukları gibi "kitlelerin yorgunluğu" olmadığı kesindir. "Kitleler" henüz ateş etmekten yorulmuş değildir ve ilkbaharda, sınıf düşmanları Türkiye, Romanya, Ermenistan, Afrika vs.'nin bölünmesi konusunda bir çeşit düzenleme yapamazsa daha da çok ateş etmeye devam edecektir. Başlıca engel, sınıf bilincine sahip işçilerin bir bölümünün sosyal emperyalistlere ve sosyal pasifistlere *inanmasıdır.* Günümüzün en önemli görevi bu eğilimlere, *fikirlere, siyaset* yöntemlerine duyulan inancı yerle bir etmektir.

Böyle bir girişimin geniş kitlelerin *hassasiyetlerinden* bakıldığında ne ölçüde hayata geçirilebilir olduğu yalnızca en kararlı ve güçlü şekilde her yerde böyle bir propaganda ve ajitasyon başlatılarak; kitleler içerisinde birikmekte olan öfkenin tüm devrimci dışavurumlarına, Rus burjuvazisini açıkça devrimin ilerlemekte olduğunu kabul etmek ve Helfferich'i Reichstag'da "Potsdam Meydanı'nı cesetlerle doldurmaktansa Sol Sosyal Demokratları hapiste tutmak daha iyidir" demek zorunda bırakan, yani onları kitlelerin Solun ajitasyonuna yanıt *verdiklerini* kabul etmek zorunda bırakan grev ve eylemlere en içten ve en sadık şekilde destek olarak *kanıtlanabilir.*

Her halükârda sosyalistlerin kitlelerin önüne açık bir şekilde koyması gereken alternatif şudur: ya kapitalistlerin kârları için, hayat pahalılığıyla, açlıkla, milyarlara ulaşan borç yüküyle başa çıkmak için birbirinizi öldürmeye devam edecek ve demokratik ve reformist vaatlerle perdelenmiş emperyalist *mütareke* maskaralığını kabul edeceksiniz ya da burjuvaziye karşı ayağa kalkacaksınız.

Açıkça, herkesin önünde hükümetleri şu anda sürdürülmekte olan *böyle* bir savaş karşısında "proleter devrimi" ile tehdit eden devrimci bir partinin, bugün kitleler tepeden tırnağa silahlanmışken, savaş sanatı konusunda mükemmel bir şekilde eğitilmişken ve şu ana değin yardımcı olduğu emperyalist yıkımın anlamsızlığından usanmışken, işçileri ve genel olarak kitleleri, tüm düşünce ve çabalarını başkaldırmaya yöneltmeye çağırmaması ahlaki açıdan bir intihar olur.

(e) Sosyalistler faaliyetlerini, devrimci emek hareketine burjuva fikirler aşılayarak onu sürekli yozlaştıran ve bugün burjuvazinin savaştan sonra güya yapacağı reformlara "bel bağlamak" şeklinde özel bir biçim alan reformizme karşı mücadeleye odaklamalıdır. Reformistler, proletaryayı sosyalist devrime çağırarak, sosyalist devrimi popülerleştirerek ve hazırlayarak "pratik" boyutu "gözden kaçırdığımızı", reformları elde etme şansından "mahrum kaldığımızı" iddia ediyor.

Hem sosyal şovenlerin hem de işi sokak eylemlerini "maceracılıkla" suçlamaya kadar vardıran Kautsky'nin yandaşlarının mutat olarak ileri sürdükleri bu iddia, büsbütün bilim dışı, temelden yanlış bir burjuva yalanıdır.

Savaş süresince dünya kapitalizmi yalnızca genel olarak yoğunlaşma doğrultusunda değil, genel olarak tekellerden, geçmişte olduğundan daha geniş bir ölçekte, *devlet kapitalizmine* doğru bir dönüşüm geçirmiştir. Bu yönde iktisadi reformlar yapılması kaçınılmazdır.

Siyasi alanda emperyalist savaş, siyasi olarak bağımsız ancak mali olarak bağımlı küçük ulusların, savaş sırasında İrlanda ya da Çek "vakaları" (yani ayaklanmalar ya da alayların bir bütün olarak taraf değiştirmesi) yaşanması riskindense müttefik yapılmalarının emperyalistler açısından *bazen* daha avantajlı olduğunu göstermiştir. O halde küçük ulusları boğazlama politikasına paralel olarak – bu emperyalizmin hiçbir zaman vazgeçemeyeceği bir politikadır – emperyalizmin tekil örneklerde yeni kurulan küçük ulus devletlerle ya da Polonya gibi melez devletlerle (bütünüyle mali boğazlamadan kaynaklanan) "gönüllü" bir ittifak politikası izlemesi gayet mümkündür.

Bununla birlikte buradan Sosyal Demokratların, kendi davalarına ihanet etmeksizin, bu tür emperyalist "reformlar" lehine veya bunlara destek olmak üzere "oy kullanabileceği" sonucu çıkmaz.

Yalnızca burjuva reformizmi, ki *esas itibarıyla* Kautsky, Turati ve Merrheim'ın konumu budur, sorunu *ya* devrimden vazgeçmek, ki bu reform anlamına gelir, *ya da* hiçbir reformun yapılmaması şeklinde ortaya koyabilir.

Oysa dünya tarihinin tüm deneyimi, tıpkı 1905 Rus Devrimi deneyimi gibi, bize bunun tam tersini öğretmektedir: *ya* devrimci sınıf mücadelesi, ki reformlar (devrim tamamıyla başarıya ulaşmadığında) *her zaman* bunun bir yan ürünüdür *ya da* hiçbir reformun yapılmaması.

Çünkü değişimi zorunlu kılan *yegâne gerçek* güç, İkinci Enternasyonal örneğinde olduğu gibi kâğıt üzerinde kalmayan, aksaya aksaya devrimin kuyruğunda değil, en önünde yürüyen partilerin yürüttüğü kitlesel devrimci propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmalarında ifadesini bulan halkın devrimci enerjisidir.

Sosyal Demokrasi, dünya tarihinin şu anda içinden geçtiğimiz gibi *"kritik"* dönemlerinde yalnızca devrimi açıkça savunarak, devrime karşı çıkanları ya da ona "kuşkuyla" yaklaşanları işçi partileri içerisinden temizleyerek, parti faaliyetinin *bütün* veçhelerine devrimci bir içerik kazandırarak kitlelerin davasında, devrim geniş kitleler tarafından desteklendiği takdirde tam bir başarıya ulaşmasını ya da devrim yalnızca kısmen başarıya ulaştığı takdirde reformlar, yani burjuvazinin verdiği ödünler elde etmesini teminat altına alabilir.

Aksi takdirde Scheidemann ve Kautsky'nin politikası galebe çalarsa, reformların sıfıra indirgenmeyeceğinin ya da proletaryanın bu reformları devrim için verilen yeni bir mücadelede kullanması olasılığını *ortadan kaldıran* polis tehditleri ve gerici kısıtlamalarla uygulanmamasını sağlayacak *hiçbir* şey yoktur.

(f) Sosyalistler Karl Liebknecht'in sloganını hayata geçirmek için ellerinden geleni yapmalıdır. Bu ismin kitleler nezdindeki popülaritesi devrimci faaliyetin hem mümkün olduğunu hem de başarıya ulaşabileceğini gösteren bir *teminattır.* Scheidemann ve şürekâsının, Kautsky ve şürekâsının bu isme yönelik tavırları bir

ikiyüzlülük örneğidir: *lafta* "tüm ülkelerin Liebknecht'lerine" inanmakta, *fiiliyatta* ise Liebknecht'in taktiklerine karşı mücadele etmektedirler.

Liebknecht sadece Scheidemannların (Renaudellerin, Plehanovların, Bissolatilerin) değil, Kautsky'nin (Longuet'nin, Axelrod'un, Turati'nin) *eğilimiyle* de köprüleri atmıştır.

Liebknecht, *2 Ekim 1914* gibi erken bir tarihte Parti Yürütmesine yazdığı mektupta şunları söylüyordu:

> "Ich habe erklärt, dass die deutsche Partei, nach meiner innersten überzeugung, von der Haut bis zum Mark regeneriert werden muss, wenn sie das Recht nicht verwirken will, sich sozialdemokratisch zu nennen, wenn sie sich die jetzt gründlich verscherzte Achtung der Welt wiedererwerben will." (*Klassenkampf gegen den Krieg!* Material zum "Fall Liebknecht". Seite 22.) (Geheim gedruckt in Deutschland: "Als Manuskript gedruckt".)[35]

Tüm partiler Liebknecht'in sloganını hayata geçirmelidir ve partiyi Scheidemannlardan, Legienlerden, Renaudellerden, Sembatlardan, Plehanovlardan, Vanderveldelerden ve şürekâsından kurtarmadan ya da Kautsky, Turati, Longuet ve Merrheim'ın temsil ettiği eğilime taviz verme politikasını reddetmeden bu sloganın uygulanabileceğini düşünmek bütünüyle saçmalık olur.

* * *

10. Dolayısıyla Zimmerwald'ı destekleyenlerin aşağıdaki önerileri tartıştığı bir konferans yapılmasını öneriyoruz:

(1) Belirli bir eğilimin – Longuet, Merrheim, Kautsky, Turati, vs. – Kienthal'de ilkesel olarak reddedilmiş bulunan sosyalist pasifizmi ve bunun yukarıda bahsedilen *eğilimlerin* temsilcileri tarafından gerçekleştirilen somut savunusu, kesin ve koşulsuz olarak (yukarıda formüle edilen tezler temelinde) burjuva reformizmi olarak nitelenmeli ve reddedilmelidir.

---

35 Kendisini Sosyal Demokrat bir parti olarak niteleme hakkını yitirmek istemiyorsa, dünyanın gözünde artık fazlasıyla örselenmiş olan itibarını geri kazanmak istiyorsa, Alman partisinin tepeden aşağı yenilenmesi gerektiğine ilişkin derin inancımı ifade etmiş bulunuyorum. (*Savaşın Ardından Sınıf Mücadelesi!* "Liebknecht Davası" Tutanakları, s. 22.) (Almanya'da gizli bir şekilde basılmış, el yazması olarak yayımlanmıştır.)

(2) Sosyal şovenizmle benzer şekilde kesin bir örgütsel kopuş sağlanmalıdır.

(3) İşçi sınıfına acil devrimci görevleri, tam da kitlelerin savaşla ve burjuvazinin sahte ve ruhsuz pasifist sözleriyle ilgili sabrının tükenmesiyle bağlantılı olarak anlatılmalıdır.

(4) Açık bir şekilde pasifist bir yol izleyen İtalyan Sosyalist Partisi'nin ve 4 Kasım 1916'da Zürih'te dolaylı vergilere izin verilmesi yönünde oy kullanan ve 7 Ocak 1917'de "Merkezci" R. Grimm ve sosyal vatansever Greulich, G. Müller ve şürekâsıyla ittifak halinde savaş sorununu tartışmak üzere 11 Şubat 1917'de toplantıya çağırılan özel parti kongresinin belirsiz bir süre için ertelenmesini sağlayan ve artık açıktan, parti anavatanın savunulmasını reddettiği takdirde parlamentodan istifa etme tehdidi savuran aynı sosyal vatansever liderlerin ültimatomunu süklüm püklüm kabul eden İsviçre Sosyal Demokrat Partisi'nin siyaseti Zimmerwald ve Kienthal ruhu ve kararlarından tam bir kopuş olarak yaftalanmalı ve mahkûm edilmelidir.

Hazin İkinci Enternasyonal deneyimi, genel sözlerle formüle edilen "genel" devrimci kararlarla reformist eylemlerin *pratiğin kendisinde* bir araya getirilmesinin – enternasyonalist görevlerin, uluslararası birliğin birer bileşeni olan her bir partinin taktiklerindeki temel sorunların gerçekten enternasyonalist bir tarzla, *birlikte* tartışılması reddedildiğinde – neden olduğu muazzam tahribatı net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Zimmerwald Konferansı'ndan önce ve Konferansın kendisinde partimiz, pasifizmi ve soyut bir barış vaaz edilmesini bir burjuva aldatmacası olarak kesin bir şekilde mahkûm ettiğini yoldaşlara anlatmayı görev bilmiştir (partimizin kararının Almanca tercümesi *Sosyalizm ve Savaş* broşüründe, Fransızca tercümesi ise ayrı bir broşürde yayımlanarak Konferansta dağıtılmıştır). Örgütlenmesine bizim de katıldığımız *Zimmerwald Solu*, sosyal şovenizmle mücadele *ettiği sürece* Zimmerwald grubunu desteklediğimizi göstermek üzere Konferansta ayrı bir grup olarak kurulmuştur.

Zimmerwald çoğunluğu ya da Zimmerwald Sağının sosyal şovenizmle mücadele etmeye değil, – buna içtenlikle ikna olmuş bulunuyoruz – onunla içi boş pasifist sözler zemininde birleşmeye,

ona tamamen teslim olmaya doğru *yüz seksen derecelik bir dönüş* yaptığı artık kesin bir şekilde görülmektedir. Ve bu şartlarda Zimmerwald'ın birliği yanılsamasını ve Zimmerwald'in Üçüncü Enternasyonal için verdiği mücadeleyi desteklemenin emek hareketine verilebilecek en büyük zarar olduğunu açıkça ifade etmeyi görev biliyoruz. Bunu bir "tehdit" veya "ültimatom" olarak değil kararımızın, bu durum değişmediği takdirde Zimmerwald grubunun üyesi olarak kalmayacağımızın, açık bir ifadesi olarak ilan ediyoruz.

26 Aralık 1916'dan (7 Ocak 1917) önce yazılmıştır.
İlk olarak *Lenin Miscellany XVII*'de yayımlanmıştır.

Savaşa ve Hükümetlerinin Safında Yer Alan Sosyalistlere Karşı Mücadeleyi Destekleyen İşçilere

Uluslararası durum giderek daha açık ve tehditkâr bir hal alıyor. Savaşan koalisyonların her ikisi de son zamanlarda savaşın emperyalist doğasını hayli çarpıcı bir biçimde ortaya koydu. Kapitalist hükümetler ve burjuva ve sosyalist pasifistler içi boş, pasifist yalanlarını – demokratik bir barış, ilhaklara dayanmayan bir barış vs. – ne kadar gayretli bir şekilde yaymaya çalışırsa foyaları o kadar hızlı meydana çıkıyor. Almanya, bir kısmını devasa kolonyal mülklerle değiştokuş etmek haricinde ganimetinden hiç kimseye pay vermeye niyeti olmadığını gösteren açık bir kararlılıkla bir dizi küçük ulusu demir yumruğuyla eziyor ve ikiyüzlü pasifist sözleri, hemen bir emperyalist barış anlaşması yapmaya hazır oluşunun üzerini örtmek için kullanıyor.

İngiltere ve müttefikleri de İstanbul'a sahip olmak, Galiçya'yı boğmak, Avusturya'yı parçalamak, Almanya'yı yerle bir etmek üzere durmaksızın katliama devam etmelerinin "adil" bir barış için verilen savaş olduğunu ileri sürerek Almanya'dan aldıkları sömürgelere, Türkiye'nin bir bölümüne vs. aynı şekilde sıkı sıkıya yapışmış bulunuyor.

Savaşın başlangıcında yalnızca bir avuç insanın teorik olarak ikna olduğu gerçek, giderek sınıf bilincine sahip daha fazla işçi açısından apaçık bir hale geliyor; öyle ki her ülkede hükümete karşı proletaryanın önderliğinde devrimci bir kitle mücadelesi

verilmediği, burjuva egemenliği ortadan kaldırılmadığı, sosyalist devrim gerçekleştirilmediği takdirde savaşa karşı, savaşı sona erdirmeye ve kalıcı bir barış tesis etmeye yönelik ciddi bir mücadele verilmesi mümkün değil. Ve halklar üzerinde eşi görülmemiş bir baskı kuran savaşın kendisi insanlığı bu noktaya getiriyor; bu açmazdan çıkışın tek yolu onu devlet kapitalizmine doğru dev adımlar atmak zorunda bırakıyor ve bu da planlı toplumsal ekonominin kapitalistlerin çıkarına değil, kapitalistleri mülksüzleştirerek, devrimci proletaryanın önderliği altında, şu anda açlıktan ve savaşın neden olduğu diğer felaketlerden dolayı perişan durumdaki kitlelerin çıkarlarına uygun bir şekilde nasıl işletilebileceğini ve bunun neden gerekli olduğunu pratik olarak gösteriyor.

Bu gerçek daha açık bir şekilde görüldükçe, bağımsız bir Sol kanat olarak hareket ettiğimiz Zimmerwald'da ve Konferansın hemen ardından Sol kanat adına tüm sosyalist partilere ve sınıf bilincine sahip işçilere yönelik manifestoda işaret ettiğimiz gibi, iki uzlaşmaz sosyalist eğilim, politika ve yönelim arasındaki uçurum da giderek açılıyor. Bu uçurumun bir yanında burjuvazinin ve burjuva hükümetlerin safına geçen resmi sosyalizmin ve onun temsilcilerinin açık iflaslarını gizleme ve kitleleri, sosyalizme tam boy ihanet etmek anlamına gelen bu edimle uzlaştırma çabaları, diğer yanında ise bu iflası bütün boyutlarıyla teşhir etme, proletaryanın safından burjuvazinin safına geçen "sosyal vatanseverlerin" burjuva siyasetini ifşa etme, onların kitleler üzerindeki etkisini kırma ve savaşa karşı gerçek bir mücadelenin olanağını ve örgütsel temelini yaratma çabaları bulunuyor.

Konferansta çoğunluğa sahip olan Zimmerwald Sağı, sosyal vatanseverlerden kopma ve dişimizle, tırnağımızla bir Üçüncü Enternasyonal kurma fikrine karşı mücadele etmiştir. O zamandan bu yana bu ayrışma İngiltere'de kesin bir olgu halini almış, Almanya'da ise "muhalefetin" 7 Ocak 1917'de yapılan son konferansı, gözlerini bile bile gerçeklere kapatmayan herkese bu ülkede de birbiriyle uzlaşması olanaksız, zıt yönlerde çalışan iki işçi partisinin bulunduğunu göstermiştir. Bunlardan biri büyük ölçüde yeraltında çalışan ve liderlerinden biri Karl Liebknecht olan sosyalist bir partidir. Diğeri ise işçileri savaşla ve hükümetle uzlaştırmaya çalışan her yönüyle burjuva, sosyal vatansever bir partidir. Aynı

ayrım, dünyanın bütün ülkelerinde de gözlenecektir.

Zimmerwald'ın Sağ kanadı Kienthal Konferansı'nda *kendi* siyasetini yürütmesine olanak sağlayacak denli büyük bir çoğunluğa sahip olamadı. Konferans, sosyal vatansever Uluslararası Sosyalist Büro'ya karşı, bu Büroyu en sert şekilde kınayan ve işçileri, içerdiği sosyalist süslemelere bakılmaksızın sahte pasifist sözlere karşı uyaran bir karar lehine oy kullandı. İşçilere, burjuvaziyi devirmeye ve sosyalizmi örgütlemeye *dayanmaksızın* yaratılan barış umutlarının aldatıcı doğasını açıklamaktan kaçınan sosyalist pasifizm, işçilerin kaderini burjuvazinin eline terk eden, emperyalist hükümetleri ve birbirleriyle yaptıkları anlaşmaları olumlu bir şekilde sunan ve kitleleri, gelişmelerin güncel kıldığı, olgunlaşmakta olan sosyalist devrim yolundan uzaklaştıran burjuva pasifizminin bir yansımasından başka bir şey değildir.

Peki, sonra ne oldu? Kienthal Konferansı'ndan sonra Zimmerwald Sağı bir dizi önemli ülkede, Fransa'da, Almanya'da ve İtalya'da, bütünüyle Kienthal'in kınadığı ve reddettiği sosyal pasifizme kaydı! İtalya'da Sosyalist Parti, parlamento grubunun ve grubun baş sözcüsü Turati'nin – bugün yanlışlığı bütünüyle teşhir edilmiş olan – pasifist sözlerini, tam olarak aynı sözler, burjuvazinin muazzam savaş kârları edindiği ve edinmeye devam ettiği Almanya, İtilaf Devletleri ve bir dizi tarafsız ülkenin burjuva hükümetlerinin temsilcileri tarafından da ediliyorken, zımnen kabul etti. Pasifist sözlerin aslında emperyalist ganimetin paylaşımına ilişkin mücadelenin yeni dönemi için uydurulan bir kılıf olduğu açığa çıkmıştır!

Almanya'da Zimmerwald Sağı'nın lideri Kautsky, işçilerin umudunu burjuvaziye, kaderini ise aldatmacalara bağlayan, benzer şekilde anlamsız ve tarafsız bir pasifist manifesto yayımladı. Hakiki sosyalistler, pratikte Karl Liebknecht'in taktiklerini uygulayan Almanya'nın gerçek enternasyonalistleri, *Internationale* grubu ve Almanya Enternasyonal Sosyalistleri ise resmi olarak kendilerini bu manifestodan ayrı tutmak zorunda kaldı.

Fransa'da, Zimmerwald Konferansı katılımcılarından Merrheim ve Bourderon ve Kienthal Konferansı katılımcılarından Raffin-Dugens mevcut şartlarda emperyalist burjuvazinin çıkarına son derece uygun olan, tüm Zimmerwald ve Kienthal açıklamalarında

sosyalizme ihanet etmekle suçlanan Jouhaux ve Renaudel'in bile desteklediği anlamsız, nesnel olarak ve bütünüyle sahte pasifist kararlar *lehine* oy kullandı!

Aynı Merrheim'ın Jouhaux'yla, Bourderon ve Raffin-Dugens'in Renaudel'le birlikte oy kullanması rastlantısal ya da münferit bir durum değildir. Bu, sosyal vatanseverlerle sosyal pasifistlerin enternasyonal sosyalistlere *karşı* her yerde gerçekleşmesi an meselesi olan *birlikteliğinin* çarpıcı bir ifadesidir.

Bir sürü emperyalist hükümetin tutanaklarında geçen pasifist sözler, yani Kautsky'nin, Turati'nin, Bourderon'un ve Merrheim'ın – ve bunlardan bir birine, bir ötekine dostluk eli uzatan Renaudel'in – pasifist sözlerinin aynıları, pasifizmin *gerçek* siyasette halkı *susturmanın*, hükümetlerin emperyalist kıyımı devam ettirmek üzere kitleleri şartlandırmasını *sağlamanın* bir aracı olduğunu ortaya koymaktadır!

Zimmerwald kaçkınlarının bu topyekûn iflası, Zimmerwaldcıların özgürce toplanabildiği ve merkez üsleri olarak hizmet eden tek Avrupa ülkesinde, İsviçre'de daha da çarpıcı bir şekilde açığa çıkmaktadır. Kongresini savaş sırasında hükümetin müdahalesi olmaksızın gerçekleştiren ve Alman, Fransız ve İtalyan işçiler arasında savaşa karşı uluslararası dayanışmayı teşvik etmek konusunda diğer bütün partilerden daha avantajlı bir konumda bulunan İsviçre Sosyalist Partisi, resmi olarak Zimmerwald'le bağ kurmuştur.

Ve buna karşın bu partinin liderlerinden biri, Zimmerwald ve Kienthal konferanslarının yöneticisi, Bern Uluslararası Sosyalist Komitesi'nin önemli bir üyesi ve temsilcisi, Ulusal Meclis Üyesi R. Grimm, bir işçi sınıfı partisini etkileyen böylesine kritik bir sorun hakkında *ülkesinin* sosyal vatanseverlerinin safına *geçmiştir*. Grimm, İsviçre Sosyalist Partisi'nin 7 Ocak 1917'deki Parteivorstand'ında,[36] anavatanın savunulması sorunu ve partinin, sosyal pasifizmi kınayan Kienthal Konferansı kararlarına ilişkin tavrının ivedilikle tartışılması amacıyla toplantıya çağrılan parti kongresini belirsiz bir süre için *erteleme* kararı alınmasını sağlamıştır.

36 Yürütme Kurulu

Uluslararası Sosyalist Komite'nin imzaladığı Aralık 1916 tarihli bir manifestoda Grimm, hükümetlerin pasifist sözlerini ikiyüzlülük olarak tanımlamakta, ancak Merrheim ve Jouhaux'yu, Raffin-Dugens ve Renaudel'i birleştiren sosyalist pasifizm hakkında tek kelime etmemektedir. Grimm bu manifestoda sosyalist azınlıkları hükümetlere ve sosyal vatansever uşaklarına karşı mücadeleye davet etmekte, ama aynı zamanda İsviçre partisindeki "sosyal vatansever uşaklarla" birlikte parti kongresini *gömmek* için çaba harcamakta, böylece sınıf bilincine sahip ve samimi bir şekilde enternasyonalist İsviçreli işçilerin haklı öfkesine neden olmaktadır.

7 Ocak 1917 tarihli Parteivorstand'ın İsviçreli sosyal vatanseverlerin İsviçreli sosyalist işçilere *karşı*, Zimmerwald'a muhalif İsviçrelilerin Zimmerwald'a *karşı* kazandığı bir zafer olduğu gerçeği hiçbir özrün arkasına saklanamaz.

Burjuvazinin emek hareketi içerisindeki istikrarlı ve açık hizmetkârlarının yayın organı *Grütlianer*, Greulich ve Pflüger türü sosyal vatanseverlerin, ki bunlara Seidel, Huber, Lang, Schneeberger, Dürr vb. de eklenmelidir, kongrenin toplanmasını, işçilerin anavatanın savunulması konusunda bir karara varmasını engellemek istediklerini, kongre toplandığı ve Zimmerwald ruhuna uygun bir karar aldığı takdirde *istifa etme* tehdidi savurduklarını duyurduğunda herkesin bildiğinin doğru olduğunu teyit etmiştir.

Grimm, Parteivorstand'da ve 8 Ocak 1917'de gazetesi *Berner Tagwacht*'ta kongrenin işçiler hazır olmadığı için ertelenmek zorunda olduğunu, hayat pahalılığına karşı kampanya yürütmenin zorunlu olduğunu, "Sol"un kendisinin de ertelemeden yana olduğunu vs. iddia ederek rezil ve tahammül edilemez bir yalana başvurmuştur.[37]

Gerçekte hem ehveni şeri tercih etmek hem de sosyal vatanseverleri ve yeni dostları Grimm'i teşhir etmek konusunda sabırsızlanan Sol, yani samimi Zimmerwaldcılar, kongreyi *Mart'a* kadar ertelemeyi önermiş, kongrenin *Mayıs*'a ertelenmesi yönünde oy kullanmış ve kanton toplantılarının *Temmuz'dan* önce yapılmasını teklif etmiştir; ancak bu önerilerin *tamamı* Zimmerwald ve

37 Belli ki burada 8 Ocak 1917 tarihli *Berner Tagwacht*'ın (sayı: 6) "Parteibeschlüsse" ("Parti Kararları") başlıklı başyazısına atıf yapılmaktadır.

Kienthal konferanslarının yöneticisi Robert Grimm'in başını çektiği "anavatan savunucularının" karşı oylarıyla reddedilmiştir!!

Gerçekte soru şudur: Bern Uluslararası Sosyalist Komitesi'nin ve Grimm'in gazetesinin *yabancı* sosyal vatanseverlere küfrü basıp, önce sessizlikleriyle, sonra da Grimm'in saf değiştirmesiyle İsviçreli sosyal vatanseverlere *göğsünü siper etmesine* izin mi verilecek, yoksa dürüst bir enternasyonalist politika, *yurtiçindeki* sosyal vatanseverlerle mücadele etmeyi en başa yazan bir politika mı benimsenecek?

Gerçekte soru şudur: İsviçre partisinde sosyal vatanseverlerin ve reformistlerin hâkimiyetinin üzeri devrimci sözlerle örtülecek mi, yoksa onların karşısına hayat pahalılığına karşı mücadele sorununun yanı sıra savaşa karşı mücadele etmeyi, sosyalist devrim için mücadeleyi güncel kılan *devrimci* bir program ve taktiklerle mi çıkacağız?

Gerçekte soru şudur: Çoktan utanç verici bir şekilde iflas etmiş olan İkinci Enternasyonal'in *en berbat* gelenekleri Zimmerwald'da da sürdürülecek mi; işçiler, parti liderlerinin Parteivorstand'da yaptıkları ve söyledikleri konusunda karanlıkta mı bırakılacak; devrimci sözlerin sosyal vatanseverliğin ve reformizmin kepazeliğinin üzerini örtmesine izin mi verilecek, yoksa *hakiki* enternasyonalist mi olacağız?

Gerçekte soru şudur: Partinin, Zimmerwald grubunun tamamı için çok önemli olduğu İsviçre'de de sosyal vatanseverlerle enternasyonalistler arasında, burjuva reformistlerle devrimciler arasında, işçi sınıfına sosyalist devrim gerçekleştirmesinde yardım eden proletaryanın rehberleriyle reformlar ya da reform vaatleri aracılığıyla işçileri devrimden saptırmak isteyen burjuvazinin ajanları veya "uşakları" arasında; Grütliancılarla Sosyalist Parti arasında açık, ilkeli ve siyasi açıdan dürüst bir bölünmeyi savunacak mıyız; yoksa Sosyalist Parti içinde Grütliancıların, yani Sosyalist Parti içindeki sosyal vatanseverlerin "Grütliancı" politikalarının izinden giderek işçilerin zihinlerini mi bulandıracağız?

Bırakalım İsviçreli sosyal vatanseverler, Grütliancı siyasetlerini, yani kendi ulusal burjuvazilerinin siyasetini, yürütmek isteyen "Grütliancılar" yabancıları suiistimal etsin; bırakalım İsviçre partisinin diğer partilerin eleştirilerine karşı "dokunulmazlığını"

savunsunlar; bırakalım köhnemiş burjuva reformist siyasetin, Almanya'da ve başka ülkelerdeki partilerin 4 Ağustos 1914'te çöküşüne neden olan siyasetin bayraktarlığını yapsınlar; Zimmerwald'e yalnızca sözde değil özde de bağlı olan bizler, enternasyonalizmi başka şekilde yorumluyoruz.

Artık Zimmerwald ve Kienthal konferanslarının başkanı tarafından kesin bir şekilde ortaya konulduğu ve kutsandığı gibi çürümüş Avrupa sosyalizminde her şeyin aynı kalmasına yönelik çabaları pasif bir şekilde izlemeye, Karl Liebknecht'in asıl sloganını, uluslararası işçi hareketinin bu liderinin eski partileri "baştan aşağı yenileme" çağrısını *görmezden gelirken,* sahtekârca Liebknecht'le dayanışma mesajları yayımlamaya hazır değiliz. Tüm ülkelerin sınıf bilincine sahip, Karl Liebknecht'i ve taktiklerini büyük bir coşkuyla destekleyen işçilerinin bizim yanımızda olduğuna inanıyoruz.

Burjuva reformist pasifizmin safına geçmiş bulunan Zimmerwald Sağını teşhir ediyoruz.

Grimm'in Zimmerwald'a ihanetini teşhir ediyor ve Uluslararası Sosyalist Komite'deki konumundan alınması için bir konferans toplanmasını talep ediyoruz.

Zimmerwald'ın sözü uluslararası sosyalizm ve devrimci mücadeledir. Bu söz, sosyal vatanseverliğe ve burjuva reformizmine kol kanat gerilmesine hizmet edemez.

En başta kendi ülkenizdeki sosyal vatanseverlere karşı mücadele çağrısı yapan gerçek enternasyonalizmin safında olun! Sosyalist devrimci işçilere *karşı* sosyal vatanseverlere taviz vererek yürütülmesi imkânsız olan gerçek devrimci taktiklerin safında olun!

Aralık 1916 (eski takvim) sonunda yazılmıştır.
İlk defa 1924'te *Proletarskaya Revolutsiya,*
sayı: 5 (28)'de yayımlanmıştır.

1905 Devrimi Üzerine Ders[38]

Genç arkadaşlarım ve yoldaşlarım,

Bugün, haklı olarak Rus Devriminin başlangıcı sayılan "Kanlı Pazar"ın on ikinci yıldönümü.

Papaz Gapon'un başını çektiği binlerce işçi – Sosyal Demokrat işçiler değil, sadık, mütedeyyin tebaa – Çara dilekçelerini vermek üzere başkentin dört bir yanından akın akın kent merkezine, Kışlık Saray'ın önündeki meydana gelmişti. İşçiler ikonalar taşıyordu. O zamanki liderleri Gapon'un Çara yazdığı bir mektupta, Çarın kişisel güvenliği teminat altına alınmış ve ondan halkın huzuruna çıkması istenmişti.

Askeri birlikler göreve çağırıldı. Uhlanlar ve Kazaklar kalabalığa kılıçlarla saldırdılar. Dizlerinin üzerine çökmüş Çara gitmelerine izin vermeleri için Kazaklara yalvaran silahsız işçilere ateş açtılar. Polis raporlarına göre o gün binden fazlası katledildi, iki binden fazlası yaralandı. İşçilerin öfkesi tarif edilemezdi.

22 Ocak 1905'in, "Kanlı Pazar"ın, genel resmi böyleydi.

Bu olayın tarihsel önemini daha iyi anlayabilesiniz diye işçilerin bildirisinden birkaç parça okumam gerek. Dilekçe şu sözlerle başlıyor:

"Biz St. Petersburg işçileri ve sakinleri huzurunuza geldik. Bizler istibdat ve zorbalık altında ezilen talihsiz, hakarete uğramış

---

38 *1905 Devrimi Üzerine Ders* 9 (22) Ocak 1917'de Zürih Halkevi'nde düzenlenen bir genç işçiler toplantısında Almanca olarak verilmiştir. Lenin, ders üzerine çalışmaya 1916'nın son günlerinde başlamıştır. Y. A. Karpinskiy'e 7 (20) Aralık'ta yazdığı ve konu hakkında literatür istediği bir mektupta derse atıf yapmıştır.

köleleriz. Sabrımız kalmadı, çalışmayı bıraktık ve bize yalnızca **olmadığında** hayatın bir işkenceye dönüştüğü şeyi vermeleri için **efendilerimize** yalvardık. Ancak bu reddedildi; işverenler nezdinde her şey kanunsuzdu. Şimdi binlercemiz buradayız. Tüm Rus halkı gibi bizim de insan hakları namına hiçbir hakkımız yok. Resmi görevlilerinizin filleri nedeniyle köleleştik."

Dilekçe şu talepleri içeriyor: af, temel haklar, adil ücretler, toprağın tedricen halka devredilmesi, genel ve eşit oy hakkı temelinde kurucu bir meclisin toplantıya çağırılması. Dilekçe şu sözlerle son buluyor:

"Efendimiz, halkınıza yardım etmeyi reddetmeyin! Sizi halkınızdan ayıran duvarı yıkın. Taleplerimizin karşılanması için emir verin ve taleplerimizin karşılanacağına söz verin; böylece Rusya'yı mutlu edeceksiniz; aksi takdirde bulunduğumuz yerde ölmeyi göze aldık. Önümüzde yalnızca iki yol var: ya özgürlük ve mutluluk ya da mezar."

Bir papazın önderlik ettiği, hiç eğitim almamış cahil işçilerin bu dilekçesini *bugün* okumak insanın üzerinde tuhaf bir izlenim bırakıyor. İnsan gayriihtiyari bu naif dilekçeyi, aslında burjuvazinin lafebesi olmaktan başka bir şey olmayan sosyal pasifistlerin, sözüm ona sosyalistlerin mevcut barış kararlarıyla karşılaştırıyor. Devrim öncesi Rusya'sının aydınlanmamış işçileri, Çarın *egemen sınıfın*, yani büyük burjuvaziye binlerce bağla bağlı bulunan ve tekellerini, imtiyazlarını ve kârlarını şiddetin her biçimiyle savunmaya hazır bulunan büyük toprak sahipleri sınıfının başı olduğunu bilmiyorlardı. "İyi eğitim almış" gibi davranan – şaka yapmıyorum – günümüzün sosyal pasifistleri ise emperyalist bir yağma savaşı vermekte olan burjuva hükümetlerinden "demokratik" bir barış beklemenin, barışçıl dilekçelerin kanlı Çarı demokratik reformlar yapmaya sevk edeceğine inanmak kadar aptalca olduğunu anlamıyorlar.

Yine de bu ikisi arasında büyük bir fark var – günümüzün sosyal pasifistleri büyük ölçüde nazik öğütlerle halkı devrimci mücadeleden döndürmeye çalışan sahtekârlardan oluşuyorken, devrim öncesi Rusya'sının eğitimsiz işçileri eylemleriyle, siyasi bilinçle ilk kez tanışan özü sözü bir insanlar olduklarını kanıtladılar.

22 Ocak 1905'in tarihsel önemi, muazzam halk kitlelerinin

siyasi bilinçle ve devrimci mücadeleyle bu tanışmasında yatıyor.

O zamanlar Rus liberallerinin lideri ve yurtdışında yayımlanan illegal, sansüre uğramayan, bir yayın organının yayımcısı olan Bay Pyotr Struve, "Kanlı Pazar"dan *iki gün* önce, "Rusya'da henüz devrimci bir halk yok" diye yazıyordu. Cahil köylülerden oluşan bir ülkenin devrimci bir halk üretebileceği fikri, burjuva reformistlerin bu "iyi eğitim almış", burnu havada ve son derece aptal liderine olağanüstü saçma görünüyordu. O zamanların reformistlerinin – günümüzün reformistleri gibi – bir devrimin olanaksız olduğuna ilişkin inancı çok sağlamdı!

22 Ocak (veya eski tarihle 9 Ocak) 1905'ten önce Rusya'nın devrimci partisi küçük bir gruptan ibaretti ve o dönemin reformistleri (tıpkı bugünün reformistleri gibi) bizi alaycı bir şekilde bir "hizip" olarak niteliyordu. Birkaç yüz örgütçü, yerel örgütlerde birkaç bin üye, büyük bölümü yurtdışında basılıp Rusya'ya, ayda birden daha sık olmamak kaydıyla, muazzam zorluklarla ve büyük fedakârlıklarla sokulan yarım düzine devrimci gazete – 22 Ocak 1905'ten önce Rusya'daki devrimci partilerin, özelde de Sosyal Demokrasinin durumu buydu. Bu koşullar, dar kafalı ve küstah reformistlerin Rusya'da henüz devrimci bir halk olmadığı iddiasına biçimsel bir gerekçe kazandırıyordu.

Ancak birkaç ay içinde bu resim tamamen değişti. Sayısı yüzlerle ölçülen Sosyal Demokratlar, "birden bire" binlere ulaştı; bu binler, iki-üç milyon proleterin lideri haline geldi. Proletaryanın mücadelesi her yere maya çaldı; elli ila yüz milyon arasında bir sayıya ulaşan köylü kitleleri arasında devrimci hareketler ortaya çıktı; köylü hareketi orduda yansıma buldu ve asker ayaklanmalarına, ordunun bir bölümüyle başka bir bölümü arasında silahlı çatışmalara yol açtı. Böylece 130.000.000 nüfusa sahip devasa bir ülke devrim yoluna girdi; böylece uyuşuk Rusya, devrimci proletaryanın ve devrimci halkın Rusya'sına dönüştü.

Bu dönüşümü incelemek, bunun nasıl mümkün olduğunu, tabir caizse, yöntemlerini ve yollarını anlamak gerekiyor.

Bu dönüşümdeki temel faktör *kitle greviydi.* Rus Devriminin özgünlüğü, toplumsal içeriği itibarıyla bir *burjuva demokratik devrim,* mücadele yöntemleri itibarıylaysa bir *proleter* devrimi olmasıydı. Doğrudan ve kendi güçleriyle ulaşabileceği ilk hedefi

demokratik bir cumhuriyet kurmak, sekiz saatlik iş günü ve soyluluğa ait devasa topraklara el konulması olduğundan – bunlar 1792-93 Fransız burjuva devriminin hemen hemen bütünüyle hayata geçirdiği önlemlerdi – bir burjuva demokratik devrimdi.

Rus Devrimi aynı zamanda, yalnızca proletaryanın devrimin öncü gücü, hareketin önderi olması nedeniyle değil, kitleleri harekete geçirmenin başlıca aracı ve kritik olayların bir dalga gibi yükselmesindeki en tipik görüngü özel olarak proletaryaya ait bir mücadele silahı – grev – olduğu için de bir proleter devrimiydi.

Rus Devrimi, kitle grevinin olağanüstü önemli bir rol oynadığı tarihteki *ilk* büyük devrimdi ve kuşkusuz sonuncusu da olmayacaktı. Rus Devrimine yol açan olayların ve devrimin aldığı siyasi biçimler silsilesinin, bunların *zeminini* ortaya koymak üzere *grev* istatistikleri incelenmeden anlaşılmasının mümkün olmadığı dahi söylenebilir.

Kuru istatistiklerin bir ders açısından pek de uygun olmadığını ve dinleyenleri sıkmasının muhtemel olduğunu çok iyi biliyorum. Yine de hareketin bütününün gerçek nesnel zeminini anlayabilmeniz için birkaç rakama atıf yapmaktan kendimi alamayacağım. Devrimden önceki on yıl içerisinde Rusya'da greve çıkan işçilerin yıllık ortalama sayısı 43.000'di; yani on yıl boyunca 430.000. Devrimin ilk ayında, Ocak 1905'te, grevci işçi sayısı ise 440.000'di. Başka bir deyişle *bir ay içinde* önceki on yılın tamamından *daha fazla* işçi greve çıktı!

Dünyadaki hiçbir kapitalist ülkede, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ya da Almanya gibi en gelişmiş kapitalist ülkeler dahil, Rusya'da 1905'te gerçekleşen muazzam grev hareketi gibi bir hareket görülmedi. Greve çıkan toplam işçi sayısı 2.800.000, yani ülkedeki fabrika işçisi sayısının iki katıydı! Bu elbette Rusya'daki kentli fabrika işçilerinin Batı Avrupa'daki kardeşlerinden daha eğitimli, daha güçlü ya da mücadeleye daha iyi uyum sağlamış olduğunu kanıtlamaz. Bunun tam tersi doğrudur.

Ancak bu, proletaryanın gizil haldeki enerjisinin ne denli büyük olabileceğini gösteriyor. Bu, devrimci bir dönemde – bunu, Rus tarihi hakkındaki en doğru verilere dayanarak en küçük bir abartı olmaksızın söylüyorum – proletaryanın sıradan, barışçıl zamanlarda olduğundan *yüz kat fazla* mücadele enerjisi üretebildiğini

gösteriyor. Bu, 1905'e kadar insanlığın, proletaryanın gerçekten yüce amaçlar uğruna ve gerçek anlamda devrimci bir biçimde verilen bir mücadele için ne denli büyük, ne denli muazzam bir çaba ortaya koyabildiğini – ve koyabileceğini – henüz bilmediğini gösteriyor!

Rus Devriminin tarihi, en kararlı şekilde ve büyük bir adanmışlıkla mücadele edenlerin ücretli işçilerin öncüleri, en diri unsurları olduğunu gösteriyor. Mücadeleye katılan imalathaneler ve fabrikalar ne kadar büyükse grevler de o kadar çetindi ve yıl boyunca o kadar sık tekrarlandı. Kent ne kadar büyükse mücadelede proletaryanın oynadığı rol o kadar önemli oldu. En çok sayıda işçinin ve sınıf bilinci en yüksek işçilerin yaşadığı üç büyük kent, St. Petersburg, Riga ve Varşova, diğer bütün kentlere ve elbette kırsal bölgelere kıyasla, işçilerin bütününe nispetle, en fazla sayıda grevci işçiyi çıkarttı.[39]

Rusya'da – muhtemelen diğer kapitalist ülkelerde de – metal işçileri proletaryanın öncüsünü temsil ediyor. Bu bağlamda şu öğretici gerçeği not ediyoruz: Bütün sektörler itibarıyla 1905 grevlerine katılan işçilerin oranı, istihdam edilen işçilerin yüzde 160'ına eşitken, *metal sanayisinde* bu oran yüzde 320'ydi! 1905 grevleri sonucunda Rus fabrika işçisinin ücretinden ortalama on ruble – savaş öncesi döviz kuruyla yaklaşık 26 frank – kaybettiği, yani bu kadar parayı mücadele adına feda ettiği tahmin ediliyor. Ancak metal işçilerini ele alırsak ücretlerdeki kaybın *bunun üç katı* olduğunu görüyoruz! İşçi sınıfının en diri unsurları en önde yürüyerek tereddüt edenlere önderlik etti, uyumakta olanları ayağa kaldırdı ve zayıf olanları cesaretlendirdi.

Ayırt edici bir özellik, devrim süresince iktisadi grevlerin siyasi grevlerle iç içe geçmiş olmasıydı. Grevin bu iki biçimi arasındaki yakın ilişkinin harekete müthiş bir güç kazandırdığına hiç kuşku yok. Çeşitli sektörlerdeki ücretli işçilerin kapitalistleri, koşullarında derhal, doğrudan iyileştirmeler yapmaya zorladığı gündelik örnekler olmasaydı geniş, sömürülen kitlelerin devrimci mücadeleye çekilmesi mümkün olmazdı. Bu mücadele Rus halkına yeni bir ruh kazandırdı. Ancak bundan sonra serf ruhlu, miskin,

39 El yazmasında bu paragrafın üzeri çizilmiş. – *Der.*

ataerkil, mütedeyyin ve itaatkâr Rusya eski benliğinden kurtuldu; ancak bundan sonra Rus halkı gerçekten demokratik ve gerçekten devrimci bir eğitim aldı.

Burjuva seçkinler ve onların sadık borazanı sosyal reformistler, kitlelerin "eğitimi" hakkında ukalalık yaptıklarında genellikle mürebbiye kılıklı, bilgiççe bir şeyi, kitleleri demoralize eden ve onlara burjuva önyargıları aşılayan bir şeyi kastederler.

Oysa kitlelerin gerçek eğitimi bağımsız siyasi ve özellikle de devrimci mücadeleden ayrılamaz. Yalnızca mücadele sömürülen sınıfları eğitir. Yalnızca mücadele bu sınıfların öz gücünün büyüklüğünü açığa çıkarır, ufkunu genişletir, yeteneklerini geliştirir, zihnini berraklaştırır, iradesini sağlamlaştırır. Gericilerin dahi 1905'in, bu mücadele yılının, bu "çılgın yıl"ın, ataerkil Rusya'yı kesin bir şekilde gömdüğünü kabul etmek zorunda kalmalarının nedeni budur.

1905'in grev mücadelelerinde metal işçileriyle tekstil işçileri arasındaki ilişkiyi daha yakından inceleyelim. Metal işçileri proletaryanın en iyi ücret alan, sınıf bilinci en yüksek ve en iyi eğitimli kesimiyken, 1905'te sayıları metal işçilerinin iki buçuk katı olan tekstil işçileri Rusya'daki işçi kitlesi içinde en geri ve en düşük ücret alan ve çoğu örnekte henüz köydeki yakınlarıyla bağlantıları kesin olarak kopmamış olan bir kesimdi. Bu da çok önemli bir ayrıntıyı gündemimize getiriyor.

1905'in bütünü boyunca metal işçilerinin grevlerinde siyasi grevlerin iktisadi grevlerden daha yoğun olması eğilimi görüldü; yılın sonlarına doğru bu eğilim, yılın başına göre daha da ağırlık kazandı. Tekstil işçileri arasında ise 1905'in başında iktisadi grevlerin çok daha ağır bastığını ve ancak yılın sonlarında siyasi grevlerin yoğunlaştığını görüyoruz. Buradan gayet açık bir biçimde ekonomik mücadelenin, yani koşulların acilen ve doğrudan iyileştirilmesine yönelik mücadelenin tek başına sömürülen kitlelerin en geri katmanını ayağa kaldırabildiği, onlara gerçek bir eğitim verebildiği ve onları – devrimci dönem boyunca – birkaç ay içerisinde siyasi mücadele veren bir orduya dönüştürebildiği sonucu çıkıyor.

Elbette bunun olması için işçilerin öncüsünün sınıf mücadelesini – reformistlerin sık sık aşılamaya çalıştığı gibi – küçük bir

üst katmanın çıkarları için değil, sömürülenlerin çoğunluğunun gerçek öncüsü olan proletaryanın ön plana çıkması ve 1905'te Rusya'da olduğu gibi ve Avrupa'da eli kulağındaki proleter devriminde de olması gerektiği ve olacağı gibi, çoğunluğu mücadeleye çekmek için verilen bir savaşım olarak görmesi gerekiyor.[40]

1905'in başlangıcı, bütün ülkeyi kasıp kavuran ilk büyük grev dalgasını beraberinde getirdi. Daha baharda, yalnızca iktisadi değil siyasi de olan Rusya'daki ilk büyük *köylü hareketinin* ortaya çıktığını görüyoruz. Bu tarihsel dönüm noktasının önemi, Rus köylülüğünün serfliğin en ağır biçimlerinden bir tanesinden henüz 1861'de kurtulduğu, köylülerin büyük kısmının okur-yazar olmadığı, tarifi imkânsız bir yoksulluk içinde yaşadıkları, toprak sahipleri tarafından ezildikleri, papazlar tarafından kandırıldıkları ve aralarındaki devasa mesafeler ve neredeyse hiç yol olmaması nedeniyle birbirlerinden yalıtılmış oldukları düşünülürse daha iyi anlaşılır.

Rusya, Çarlığa karşı ilk devrimci harekete, neredeyse tamamıyla soyluların temsil ettiği bir hareket, 1825'te tanık oldu. Bu tarihten, II. Aleksandr'ın teröristler tarafından bir suikastla öldürüldüğü 1881'e kadarsa hareketin liderliğini orta sınıf entelektüelleri yaptı. Bu entelektüeller müthiş bir fedakârlık gösterdi ve teröre dayalı mücadelelerindeki kahramanlıklarıyla bütün dünyayı hayrete düşürdü. Fedakârlıkları kesinlikle boşuna değildi. Kuşkusuz Rus halkının daha sonraki devrimci eğitimine – doğrudan ya da dolaylı olarak – katkıda bulundular. Ancak bir halk devrimi başlatmak konusundaki doğrudan hedeflerine ulaşamadılar; ulaşamazlardı da...

Bu yalnızca proletaryanın devrimci mücadelesiyle başarılabilirdi. Sadece tüm ülkeyi kasıp kavuran kitlesel grev dalgaları, emperyalist Rus-Japon Savaşı'ndan çıkarılan önemli derslerle bağlantılı grevler, geniş köylü yığınlarını ataletten kurtardı. "Grevci" sözcüğü köylüler arasında yepyeni bir anlam kazandı; bu sözcük artık geçmişte "öğrenci" sözcüğünün ifade ettiği gibi isyancı, devrimci anlamına geliyordu. Ancak "öğrenci" orta sınıfa, "okumuşlara", "seçkinlere" ait bir kavramdı ve bu nedenle de

40 El yazmasında önceki dört paragrafın üzeri çizilmiş. – *Der.*

halka yabancıydı. "Grevci" ise halktandı; sömürülen sınıfa aitti. O, St. Petersburg'dan sürgün edildiğinde çoğunlukla, köylülerine tüm kentleri kasıp kavuran ve hem kapitalistleri hem de soyluluğu mahvedecek olan büyük yangını anlattığı köyüne dönüyordu. Rus köylerinde yeni bir tip ortaya çıktı; sınıf bilincine sahip genç köylü. O "grevcilerle" bağlantılıydı, gazeteleri okuyordu, köylülere kentlerde olup biten olayları anlatıyordu, köylülerine siyasi taleplerin anlamını açıklıyor ve onları toprak sahibi soyluluğa, papazlara ve hükümet görevlilerine karşı mücadeleye çağırıyordu.

Köylüler koşullarını tartışmak üzere bir araya geliyor ve yavaş yavaş mücadelenin içine doğru çekiliyorlardı. Geniş kalabalıklar büyük arazilere saldırıyor, malikâneleri yakıyor ve levazıma, tahıla ve diğer gıda maddelerine el koyuyor, polisleri öldürüyor ve devasa arazilerin halka devredilmesini talep ediyordu.

1905 baharında, uyezd'lerin yaklaşık yedide birini, yani bir azınlığı kapsayan köylü hareketi henüz yeni başlıyordu.

Ancak proletaryanın kentlerdeki kitlesel grevleri ile kırsal alanlardaki köylü hareketinin birleşmesi, Çarlığın "en sağlam" ve son dayanağını da sarsmak için yeterli oldu. *Ordudan* bahsediyorum.

Donanmada ve orduda bir dizi *isyan* başladı. Devrim boyunca her yeni grev dalgasına ve köylü hareketine, Rusya'nın her yerinde görülen isyanlar eşlik etti. Bunlardan en ünlüsü, isyancılar tarafından ele geçirilerek Odessa'daki devrime katılan Karadeniz'de görev yapan *Prens Potemkin* kruvazöründe gerçekleşen isyandı. Gemi, devrimin yenilmesinden ve başka limanların (örneğin Kırım'daki Feodosya) ele geçirilmesine yönelik başarısız girişimlerden sonra Köstence'de Romen makamlarına teslim oldu.

Hareketin doruk noktasında olayların somut durumunun bir resmini çizmek üzere Karadeniz isyanının ufak bir kesitinin ayrıntılarını aktarmama izin verin.

> "Devrimci işçi ve denizciler giderek daha sık toplanıyordu. Askerlerin işçi toplantılarına katılmalarına izin verilmediğinden, büyük işçi kalabalıkları askeri toplantılara katılıyordu. Binlercesi geliyordu. Ortak eylem fikri çok canlı bir karşılık bulmuştu. Siyasi açıdan daha bilinçli bölüklerden delegeler seçilmişti.
>
> Bunun üzerine askeri makamlar harekete geçmeye karar verdi. Bazı

subaylar bu toplantılarda 'vatansever' konuşmalar yapmaya çalıştı ancak bütünüyle başarısız oldular: tartışmaya alışkın denizciler, subaylarının rezil olup kaçmasına neden oldu. Bunun üzerine toplantıların bütünüyle yasaklanmasına karar verildi. 24 Kasım 1905 sabahı tam teçhizatlı bir bölük denizci kışlaların kapısına gönderildi. Tuğamiral Pisaverskiy yüksek sesle, 'Hiç kimse kışladan ayrılmayacak! Emre itaat etmeyeni vurun!' emrini verdi. Emir verilen birlikten Petrov adlı bir denizci, sıradan öne doğru çıktı, herkes bakarken silahını doldurdu ve tek bir atışta Belostok Alayı Kaptanı Stein'ı vurup öldürdü ve silahını ikinci kez ateşleyerek Tuğamiral Pisarevskiy'i yaraladı. 'Tutuklayın şunu!' diye bağırdı subaylardan biri. Kimse kımıldamadı. Petrov silahını atıp, 'Neden kımıldamıyorsunuz? Gelin alın beni!' diye bağırdı. Tutuklandı. Dört bir yandan aceleyle gelen denizciler, Petrov'a kefil olduklarını ilan ederek öfkeli bir şekilde salıverilmesini talep ettiler. Heyecan doruk noktasına çıkmıştı.

Subaylardan biri, 'Petrov, yanlışlıkla ateş ettin, değil mi?' diye sordu, duruma bir çözüm bulmaya çalışarak.

'Ne kazası? Öne çıktım, silahımı doldurdum ve nişan aldım. Böyle kaza mı olur?'

'Salıverilmeni talep ediyorlar....'

Ve Petrov serbest bırakıldı. Ancak denizciler bununla tatmin olmamıştı; görevdeki bütün subaylar tutuklandı, silahları alındı ve karargâha kapatıldılar... Sayıları yaklaşık kırk olan denizci delegeleri bütün gece tartıştı. Subayları serbest bırakmaya, ancak bir daha kışlalara yaklaşmalarına izin vermemeye karar verdiler."

Bu küçük olay, isyanların birçoğunda olayların nasıl geliştiğini açık bir şekilde gösteriyor. Halk arasındaki devrimci kaynamanın orduya yayılmaması mümkün değildi. Ordu ve donanmadaki hareketin liderlerinin, büyük kısmı sanayi işçileri arasından gelen ve örneğin istihkâm erleri gibi daha fazla teknik eğitim almış olan *unsurlardan* oluşması tesadüf değildi. Ancak geniş kitleler halen fazlasıyla naifti; halen fazlasıyla pasif, fazlasıyla iyi huylu, fazlasıyla Hıristiyan bir ruh haline sahipti. Aniden parlayıveriyorlardı; herhangi bir adaletsizlik örneği, subayların fazla sert muameleleri, kötü yemekler vs. bir ayaklanmaya neden olabiliyordu. Fakat süreklilikten, net bir hedef algısından, yalnızca silahlı mücadelenin

en güçlü şekilde sürdürülmesinin, yalnızca bütün askeri ve sivil yetkililere karşı kazanılacak bir zaferin, yalnızca hükümetin devrilmesi ve ülke çapında iktidarın ele geçirilmesinin devrimin başarısını teminat altına alabileceğine ilişkin net bir kavrayıştan yoksunlardı.

Denizci ve askerlerden oluşan geniş kitleler kolaylıkla ayaklanabiliyordu. Ancak aynı gamsızlıkla, ahmakça tutuklu subayları serbest bırakabiliyorlardı. Subayların vaatlerle ve ikna edici sözlerle kendilerini pasifize etmesine izin veriyorlardı; subaylar böylece çok değerli bir zaman kazanmış, takviye birlikleri getirip isyancıların gücünü kırmış ve bunu hareketin en sert şekilde bastırılması ve liderlerinin idam edilmesi izlemişti.

1905 isyanlarının 1825 Dekabrist kalkışmasıyla kıyaslanması özellikle ilginçtir. 1825'te siyasi hareketin liderleri neredeyse bütünüyle subaylardan ve soyluluktan gelen subaylardan oluşuyordu. Napoleon Savaşları sırasında temas ettikleri Avrupa kaynaklı demokratik fikirlerle zehirlenmişlerdi. O zamanlar halen serflerden oluşan asker yığınları pasif kalmıştı.

1905'in tarihi ise bütünüyle farklı bir resim sunuyor. Birkaç istisna haricinde subayların ruh hali ya burjuva liberal, reformist ya da açıkça karşıdevrimciydi. İsyanların ruhu, askeri üniforma giyen işçi ve köylülerdi. Hareket halkın tüm kesimlerine yayıldı ve Rusya tarihinde ilk defa sömürülenlerin büyük çoğunluğunu kapsadı. Ancak bir yandan kitleler içinde süreklilik ve kararlılıktan – saflık hastalığından fazlasıyla mustariplerdi – diğer yandan askeri üniforma içindeki devrimci Sosyal Demokrat işçilerin örgütlülüğünden yoksunlardı – ordudaki Sosyal Demokrat işçiler liderliği ele alma, devrimci ordunun en önünde yürüme ve hükümete karşı bir hücum başlatma becerisinden yoksundu.

Yeri gelmişken bu iki eksikliğin – belki istediğimizden daha yavaş bir şekilde, ancak kesin olarak – yalnızca kapitalizmin genel gelişimiyle değil, mevcut savaş tarafından da giderileceğini belirtebilirim...[41]

Her hâlükarda Rus Devriminin tarihi, tıpkı 1871 Paris Komünü'nün tarihi gibi, bize militarizmin, ulusal ordunun bir

41 El yazmasında önceki üç paragrafın üzeri çizilmiş. – *Der.*

kesiminin diğerine karşı zafere ulaştığı bir mücadele olmaksızın hiçbir zaman ve hiçbir koşul altında yenilemeyeceğini ve ortadan kaldırılamayacağını öğretiyor. Sadece militarizmi kınamak, onu yerden yere vurmak ve "reddetmek", eleştirmek ve zararlı olduğunu kanıtlamak yetmiyor; barışçıl bir şekilde askere gitmeyi reddetmek aptalcadır. Görev, proletaryanın devrimci bilincini korumak ve proletaryayı yalnızca genel bir şekilde değil, onun en iyi unsurlarının, halk arasındaki kaynama doruk noktasına ulaştığında devrimci ordunun başına geçmesini sağlayacak şekilde somut olarak eğitmektir.

Herhangi bir kapitalist ülkedeki gündelik deneyim de bize aynı dersi vermektedir. Böyle bir ülkede yaşanan her "ufak" kriz bize, büyük bir kriz sırasında kaçınılmaz olarak büyük ölçekte gerçekleşecek olan savaşımların unsurlarını, nüvelerini, minyatür ölçekte göstermektedir. Grevler kapitalist bir toplumda yaşanan küçük krizler değil de nedir? Prusya'nın İçişleri Bakanı Herr von Puttkammer şu ünlü sözünde, "Her grevde devrim denilen çok başlı yılan saklıdır", haklı değil miydi? En barışçıl, – haşa! – en "demokratik" kapitalist ülkelerde bile grevler sırasında askeri birliklerin çağrılması, gerçekten *büyük* bir krizde meselenin *nasıl* şekilleneceğini göstermiyor mu?

Ama biz Rus Devriminin tarihine geri dönelim.

İşçi grevlerinin bütün ülkeyi ve sömürülenlerin en geniş, en geri katmanlarını nasıl altüst ettiğini, köylü hareketinin nasıl başladığını ve buna silahlı kuvvetler içindeki isyanların nasıl eşlik ettiğini göstermeye çalıştım.

Hareket doruk noktasına 1905 sonbaharında ulaştı. 19 (6) Ağustos'ta Çar, halk temsiliyetinin getirileceğine ilişkin bir bildiri yayımladı. Bulıgin Duması denilen meclis gülünç düzeyde düşük bir seçmen sayısını kapsayacak şekilde, genel oy hakkı temelinde oluşturulacaktı ve bu tuhaf "parlamentonun" herhangi bir yasama yetkisi olmayacak, yalnızca *istişari* yetkileri bulunacaktı!

Burjuvazi, liberaller ve oportünistler ödü kopmuş Çarın bu "hediyesine" sıkı sıkıya yapışmaya hazırdı. Tüm reformistler gibi 1905'te bizim reformistlerimiz de, reformların, özellikle de reform vaatlerinin, yalnızca tek bir amaç taşıdığı, halk arasındaki çalkantıyı hafifletmeyi, devrimci sınıfı mücadeleyi bırakmaya ya da en

azından gevşetmeye zorlamayı amaçladığında tarihsel şartların ortaya çıktığını kavrayamıyordu.

Rus devrimci Sosyal Demokrasisi Ağustos 1905'te bahşedilen bu aldatıcı anayasanın gerçek anlamını net bir şekilde görüyordu. Bu nedenle bir an bile tereddüt etmeksizin, "Kahrolsun danışma meclisi! Duma'yı boykot edin! Kahrolsun çarlık hükümeti! Onu devirmek için devrimci mücadeleye devam! Rusya'nın ilk gerçek, halk temsilcileri meclisini Çar değil, geçici bir devrimci hükümet toplamalı!" sloganlarını ortaya attı.

Tarih devrimci Sosyal Demokratların haklı olduğunu gösterdi, zira *Bulıgin Duması* hiçbir zaman toplanmadı. Toplanamadan önce devrimci fırtına tarafından yerle bir edildi. Ve bu fırtına Çarı, seçmen sayısında ciddi bir artış öngören ve Duma'nın yasama yetkilerini tanıyan yeni bir seçim kanunu yayımlamak zorunda bıraktı.[42]

Ekim ve Aralık 1905, yükselen Rus Devrimi dalgasının doruk noktasını teşkil etti. Halkın devrimci gücünün tüm kaynakları, daha önce hiç olmadığı kadar büyük bir nehri besledi. Daha önce söylediğim gibi Ocak 1905'te 440.000 olan grevci sayısı Ekim 1905'te yarım milyonun üzerine çıktı (tek bir ayda!). *Sadece* fabrika işçileri için geçerli olan bu sayıya birkaç yüz bin demiryolu işçisini, posta ve telgraf çalışanını vs. de eklemek gerekiyor.

Demiryolları genel grevi tüm demiryolu trafiğini durdurdu ve iktidarı en etkili şekilde paralize etti. Üniversitelerin kapıları ardına kadar açıldı ve barış zamanında yalnızca kuru akademik bilgelik tarafından genç dimağları dumura uğratmakta ve öğrencileri burjuvazinin ve Çarlığın uysal hizmetkârlarına dönüştürmekte kullanılan amfiler artık binlerce işçinin, zanaatkârın ve büro emekçisinin açıkça ve özgürce siyasi meseleleri tartıştığı halk toplantılarının mekânına dönüştü.

Basın özgürlüğü elde edildi. Sansür, basitçe göz ardı edildi. Hiçbir yayımcı zorunlu sansür nüshasını yetkililere göndermeye ve yetkililer de buna karşı herhangi bir önlem almaya cüret edemedi. Rus tarihinde ilk kez devrimci gazeteler St. Petersburg ve başka kentlerde özgür bir biçimde yayımlandı. Yalnızca St.

42 El yazmasında önceki dört paragrafın üzeri çizilmiş. – *Der.*

Petersburg'da, tirajları 50.000 ile 100.000 arasında değişen üç Sosyal Demokrat günlük gazete basıldı.

Proletarya hareketin en önünde yürüyordu. Devrimci eylemle sekiz saatlik iş gününü elde etmek üzere mücadeleye girişti. St. Petersburg proletaryasının mücadele sloganı *"sekiz saatlik iş günü ve silah!"* idi. Devrimin kaderinin yalnızca silahlı mücadeleyle belirlenebileceği gerçeği işçi kitleleri açısından giderek daha açık bir hal alıyordu.

Mücadelenin ateşi içinde özgün bir kitle örgütü, bütün fabrikaların delegelerinden oluşan ünlü İşçi Temsilcileri Sovyetleri kuruldu. Bazı kentlerde İşçi Temsilcileri Sovyetleri giderek artan ölçüde geçici bir devrimci hükümet, ayaklanmanın organı ve lideri rolü oynamaya başladı. Asker ve Donanma Temsilcileri Sovyetlerini örgütlemeye ve bunları İşçi Temsilcileri Sovyetleriyle birleştirmeye yönelik girişimler oldu.

Rusya'daki bazı şehirler bir süre için küçük, yerel "cumhuriyetlere" benzer bir yapı kazandı. Hükümet yetkilileri azledildi ve İşçi Temsilcileri Sovyetleri gerçek anlamda yeni hükümet olarak çalıştı. Ne yazık ki bu süreler tüm örneklerde çok kısa, "zaferler" çok zayıf, çok yalıtılmış olarak kaldı.

1905 sonbaharında köylü hareketi daha da büyük boyutlara ulaştı. Tüm uyezd'lerin üçte birinden fazlası "köylü karışıklıkları" denilen olgudan ve düzenli köylü ayaklanmalarından etkilendi. Köylüler en az iki bin malikâneyi yakıp kül etti ve yağmacı soyluluğun halktan çaldığı gıda stoklarını kendi aralarında paylaştı.

Ne yazık ki atılan adımlar yeterince kapsamlı değildi! Ne yazık ki köylüler tüm malikânelerin yalnızca on beşte birini yıktı; Rus coğrafyasından feodal büyük toprak sahipliği utancını silmek için *yok etmeleri gerekenin* yalnızca on beşte birini... Ne yazık ki köylüler çok dağınık, eylemleri birbirinden çok yalıtılmıştı; yeterince örgütlü değillerdi, yeterince agresif değillerdi ve devrimin yenilgiye uğramasının nedenlerinden bir tanesi tam da buydu.

Rusya'nın ezilen halkları arasında bir ulusal kurtuluş hareketi ateşi parladı. Rusya'nın nüfusunun *yarıdan fazlası, yaklaşık beşte üçü (kesin konuşmak gerekirse yüzde 57'si)* ulusal baskıya maruz kalmakta; bu halklar anadillerini konuşma özgürlüğüne bile sahip değiller, zorla Ruslaştırılıyorlar. Örneğin sayıları on milyonları

bulan Müslümanlar, çabucak bir Müslüman Birliği kurdular – bu, her çeşit örgütlenmenin hızla büyüdüğü bir dönemdi.

Bir sonraki örnek izleyenlere, özellikle de gençlere, Rusya'da ulusal kurtuluş hareketinin o dönemde emek hareketiyle birlikte nasıl yükseldiğini gösterecek.

Aralık 1905'te yüzlerce okulda Polonyalı çocuklar Rusça kitapları, resimleri ve Çarın portrelerini yaktılar, Rus öğretmenlere ve Rus okul arkadaşlarına "Defolun gidin! Rusya'ya geri dönün!" diyerek saldırdılar ve onları kovdular. Polonyalı ortaöğretim öğrencileri, diğerlerinin yanında şu talepleri ileri sürdü: (1) Bütün ortaöğretim okulları bir İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin denetimi altına girecektir; (2) Okul binalarında ortak öğrenci ve işçi toplantıları yapılacaktır; (3) Ortaöğretim öğrencilerinin, geleceğin proleter cumhuriyetine bağlılıklarının bir nişanesi olarak kızıl gömlek giymelerine izin verilecektir.

Hareket yükseldikçe, gericilik devrimle mücadele etmek üzere daha titiz ve kararlı bir şekilde silahlandı. 1905 Rus Devrimi, Karl Kautsky'nin 1902'de *Toplumsal Devrim* kitabında yazdığını doğruladı (o zamanlar, şimdi olduğu gibi sosyal vatanseverliğin ve oportünizmin bayrak tutanı değil, hâlâ devrimci bir Marksistti). Bu kitapta şöyle yazıyordu Kautsky:

"...Yaklaşan devrim ... hükümete karşı kendiliğinden bir ayaklanmadan ziyade, uzun süreli bir *iç savaşa* benzeyecek."

Gerçekten de öyleydi ve hiç kuşkusuz eli kulağındaki Avrupa devriminde de böyle olacak!

Çarlık, hırsını Yahudilerden çıkardı. Yahudiler bir yandan (toplam Yahudi nüfusuna göre), devrimci hareketin liderleri arasında özellikle yüksek bir paya sahipti. Ve Yahudiler bugün de, diğer uluslara kıyasla, enternasyonalistler arasında görece daha yüksek bir paya sahiptir. Diğer yandan da Çarlık, *pogromlara* önderlik etmediği durumda bile onları örgütlemek üzere halkın en cahil kesimlerinin en adi Yahudi karşıtı önyargılarını ustalıkla kullandı; 100 kentte 4.000'den fazla Yahudi katledildi ve 10.000'den fazlası sakat bırakıldı. Barışçıl Yahudilerin, eşlerinin ve çocuklarının maruz kaldığı bu acımasız katliamlar, uygar dünyanın tamamında tiksinti yarattı. Aklımdaki elbette uygar dünyanın gerçekten demokratik unsurlarının – ki bunlar *yalnızca* sosyalist işçilerden,

proleterlerden oluşuyor – duyduğu tiksinti.

Batı Avrupa'nın en özgür, en cumhuriyetçi ülkelerinde bile burjuvazi, en utanmaz mali işlemleri, özellikle de Çarlığın mali olarak desteklenmesini ve Rusya'nın sermaye ihracı vs. üzerinden emperyalist sömürüye tabi tutulmasını "Rus mezalimi" hakkında ikiyüzlü sözlerle bir araya getirmeyi gayet iyi becermiştir.

1905 Devrimi'nin doruk noktasına Moskova'daki Aralık ayaklanmasıyla ulaşıldı. Dokuz gün boyunca örgütlü ve silahlı işçilerden oluşan küçük bir grup isyancı – sayıları *sekiz binden* fazla değildi – Moskova garnizonuna güvenmemeye cüret eden Çarlık hükümetine karşı savaştı. Aslında hükümet garnizonu kilit altında tutmak zorunda kalmış ve isyanı St. Petersburg'daki Semenovskiy Alayı'nı getirerek bastırabilmişti.

Burjuvazi Moskova ayaklanmasını yapay bir ayaklanma olarak tarif etmekten ve ona alaycı bir şekilde yaklaşmaktan hoşlanıyor. Örneğin Almanca sözde "bilimsel" literatürde Herr Profesör Max Weber, Rusya'daki siyasi gelişmelere ilişkin uzun incelemesinde Moskova ayaklanmasını bir "darbe" diye adlandırıyor. "Lenin grubu," diyor bu "pek eğitimli" Herr Profesör, "ve Sosyalist Devrimcilerin bir kısmı bu *manasız* ayaklanmayı uzun zamandır hazırlıyordu."

Ödlek burjuvazinin bu akademik ukalalıkla yüklü örneğini gerektiği gibi değerlendirmek için grev istatistiklerinin yeniden hatırlanması lazım. Ocak 1905'te bütünüyle siyasi grevlere katılanların sayısı 123.000'ken Ekim'de bu sayı 330.000'e, *Aralık'ta ise en üst düzeyine çıkmış*, tek bir ayda *370.000* kişi bütünüyle siyasi grevlere katılmıştı! Yine devrimin ilerleyişini, köylü ve asker ayaklanmalarını anımsayalım; böylece burjuvazinin Aralık ayaklanmasıyla ilgili "bilimsel" görüşünün yalnızca absürt olmadığını görürüz. Bu, proletaryayı en tehlikeli sınıf düşmanı olarak gören ödlek burjuvazinin temsilcilerinin başvurduğu bir hiledir.

Gerçekte Rus Devriminin değiştirilemez eğilimi Çarlık hükümetiyle sınıf bilincine sahip proletaryanın öncüsü arasında silahlı, nihai bir savaşa doğru ilerliyordu.

Daha önce Rus Devriminin geçici yenilgisine neden olan zayıflıkların kaynaklarına işaret etmiştim.

Aralık ayaklanmasının bastırılması devrimin geri çekilişinin

başlangıcı oldu. Ancak bu dönemde de son derece ilginç anlar gözlemlenecekti. Bu açıdan işçi sınıfının en militan unsurlarının iki kez devrimin geri çekilişini durdurmaya ve yeni bir saldırı hazırlamaya çalıştıklarını anımsamak yeterlidir.

Fakat artık sürem neredeyse doluyor ve dinleyenlerin sabrını taşırmak istemem. Yine de kısa bir derste ele alınamayacak kadar büyük bir konu olan devrimin en önemli boyutlarını – sınıf karakterini, itici güçlerini ve mücadele yöntemlerini – ana hatlarıyla özetlediğim kanaatindeyim.[43]

Rus Devriminin dünya açısından önemi hakkında birkaç kısa yorumla bitirelim.

Rusya, coğrafi, iktisadi ve tarihsel olarak yalnızca Avrupa'ya değil Asya'ya da aittir. Bu nedenle Rus Devrimi sadece Avrupa'nın en büyük ve en geri ülkesini en sonunda uyandırmayı ve devrimci proletaryanın öncülüğünde devrimci bir halk yaratmayı başarmamıştır.

Rus Devrimi bundan daha fazlasını başarmıştır. Rus Devrimi, Asya'nın tamamına yayılan bir hareket ortaya çıkarmıştır. Türkiye, İran ve Çin devrimleri 1905'in muazzam ayaklanmasının derin bir iz bıraktığını ve *yüz milyonların* ileriye doğru hareketinde ifadesini bulan bu etkinin silinemez olduğunu kanıtlamıştır.

Rus Devrimi dolaylı olarak Batı ülkelerini de etkilemiştir. Çarın anayasa ilanına ilişkin haberlerin 30 Ekim 1905'te Viyana'ya ulaşmasının Avusturya'da genel oy hakkının nihai zaferinde belirleyici bir rol oynadığı unutulmamalıdır.

Avusturya Sosyal Demokrat Partisi Kongresi sırasında tam da Ellenbogen Yoldaş – o zamanlar henüz bir sosyal vatansever değil, bir yoldaştı – siyasi grevler hakkındaki raporunu sunarken bu haberi içeren bir telgraf kürsüye ulaşmıştır. Tartışma derhal ertelenmiştir. Avusturya Sosyal Demokrasisinin delegelerinin toplandığı salon "Yerimiz sokaklardır!" haykırışıyla yankılanmıştır. Ve sonraki günlerde Viyana en büyük sokak eylemlerine, Prag ise barikatlara tanıklık etmiştir. Avusturya'da genel oy hakkı mücadelesi kazanılmıştır.

Rus Devrimi hakkında, sanki bu geri kalmış ülkedeki olayların,

43 El yazmasında bu cümlenin üzeri çizilmiş. – *Der.*

mücadelenin seyri ve yöntemlerinin Batı Avrupa'daki yollarla çok az benzerliği varmış, dolayısıyla da pratik açıdan fazla bir öneme sahip değilmiş gibi konuşan Batı Avrupalılara sık sık karşılaşıyoruz.

Bundan daha yanlış bir şey olamaz.

Yaklaşmakta olan Avrupa devriminin biçim ve gereklilikleri kuşkusuz birçok açıdan Rus Devriminin aldığı biçimlerden farklı olacaktır.

Buna karşın Rus Devrimi – tam da burada bahsettiğim özel anlamdaki proleter karakteri nedeniyle – gerçekleşecek Avrupa devriminin *girizgâhıdır.* Kuşkusuz yaklaşmakta olan devrim yalnızca ve kelimenin tam anlamıyla bir proleter devrimi olabilir; içeriği itibarıyla proleter, sosyalist bir devrim. Yaklaşan devrim bir yandan yalnızca sert mücadelelerin, yalnızca iç savaşların insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarabileceğini, diğer yandan sadece sınıf bilincine sahip proleterlerin sömürülenlerin büyük çoğunluğunun liderliğini yapabileceğini ve yapacağını daha da açık bir şekilde gösterecektir.

Avrupa'nın hâlihazırda üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi görünmesi bizi yanıltmamalı. Avrupa devrime gebedir. Emperyalist savaşın muazzam dehşeti, her yerde hayat pahalılığının neden olduğu acılar devrimci bir ruh hali ortaya çıkarmaktadır ve egemen sınıflar, burjuvazi ve uşakları, hükümetler, büyük çalkantılar olmaksızın çıkamayacakları bir çıkmaza doğru giderek artan bir hızla ilerlemektedir.

Tıpkı 1905'te Rusya'da Çarlık hükümetine karşı proletaryanın önderliğinde demokratik bir cumhuriyet kurma amacıyla bir halk ayaklanmasının gerçekleşmesinde olduğu gibi, Avrupa'da da önümüzdeki yıllar, tam da bu yağma savaşı nedeniyle, proletaryanın önderliğinde mali sermayeye, büyük bankalara, kapitalistlere karşı halk ayaklanmalarına sahne olacaktır ve bu ayaklanmalar burjuvazinin mülksüzleştirilmesi, sosyalizmin zaferi haricinde bir şeyle sonuçlanamaz.

Eski kuşaktan olan bizlerin ömrü, yaklaşmakta olan bu devrimin nihai mücadelelerini görmeye vefa etmeyebilir. Ancak inanıyorum ki, İsviçre'nin ve bütün dünyanın sosyalist hareketi içerisinde müthiş bir şekilde çalışan gençlik sadece geleceğin proleter

devrimi için mücadele edecek kadar değil, onu zafere ulaştıracak kadar da şanslı olacaktır.

2 (9) Ocak 1917'den önce Almanca yazılmıştır.
İlk kez 22 Ocak 1925'te *Pravda*'nın 18. sayısında yayımlanmıştır.
İmza: *N. Lenin*

Uzaktan Mektuplar[44]

44 *Uzaktan Mektuplar* içerisinde yer alan ilk dört mektup 7-12 (20-25) Mart arasında, beşinci, tamamlanmamış, mektupsa Lenin'in 26 Mart (8 Nisan) 1917'de İsviçre'den ayrılmasından hemen önce yazılmıştır.

Rusya'daki devrimci gelişmeler, burjuva Geçici Hükümet ve Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu'nun bileşimi hakkındaki ilk haberlerin kendisine ulaşmasının hemen ardından Lenin, *Pravda* için bir makale üzerine çalışmaya başlamıştır – Lenin, basını propaganda ve örgütlenmenin önemli bir aracı olarak görmekteydi. 3 (16) Mart'ta Aleksandra Kollontay'a, "Şu anda esas olan basındır" diye yazıyordu. V. A. Karpinskiy'in kendisini partinin devrimdeki görevleri hakkında Rus göçmenlerine ve İsviçreli sosyalistlere Cenevre'de bir ders vermesi için davet eden mektubuna 8 (21) Mart'ta verdiği yanıtta, "Ders vermem ya da toplantılara katılmam uygun olmaz, çünkü *Pravda* için günlük yazılar yazmalıyım" diyordu.

"Uzaktan Mektuplar"ın birincisi ve ikincisi 9 (22) Mart'ta Petrograd'a iletmesi için Oslo'da bulunan Aleksandra Kollontay'a gönderildi. 17 (30) Mart'ta Lenin, J. S. Hanecki'ye ilk dört mektubun Petrograd'daki *Pravda*'ya ulaşıp ulaşmadığını, ulaşmadıysa mektupların birer suretini yollayabileceğini ekleyerek, sordu. Mektuplar, 19 Mart'ta (1 Nisan) onları bizzat *Pravda*'ya teslim eden Aleksandra Kollontay tarafından Petrograd'a götürülmüştü.

İlk mektup *Pravda*'nın 21-22 Mart'ta (3-4 Nisan) yayımlanan 14 ve 15'inci sayılarında, önemli ölçüde kısaltılmış olarak ve Mart ortasından itibaren L. B. Kamenev ve Y. V. Stalin'den oluşan yayın kurulunun yaptığı değişikliklerle çıktı. Mektubun tam metni ilk olarak, Lenin'in *Toplu Eserleri*'nin dördüncü Rusça baskısında, 1949'da yayımlandı.

İkinci, üçüncü ve dördüncü mektuplar 1917'de yayımlanmadı. Tamamlanmamış beşinci mektupta yer alan temel fikirler Lenin tarafından "Taktik Üzerine Mektuplar" ve "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri"nde geliştirildi.

Lenin, Rusya'ya gitmek üzere yola çıkmadan önce birinci ve ikinci mektupların Fransa ve İsviçre'de bulunan Bolşevikler arasında dolaşıma sokulması için gerekli önlemleri aldı.

BİRİNCİ MEKTUP

İlk Devrimin İlk Aşaması[45]

Emperyalist dünya savaşının ortaya çıkardığı ilk devrim patlak vermiş bulunuyor. Bu ilk devrim, ama kesinlikle sonuncusu değil.

İsviçre'de ulaşabildiğimiz kısıtlı bilgilerden hareketle bu ilk devrimin, yani 1 Mart 1917 *Rus Devriminin*, ilk aşaması sona erdi. Devrimimizin ilk aşaması kesinlikle onun son aşaması olmayacak.

Yüzyıllardır varlığını sürdüren ve her şeye rağmen 1905-07'nin muazzam, ülke çapında yayılan sınıf mücadelelerinden bir biçimde ayakta kalmayı başararak çıkan bir monarşinin yalnızca sekiz günde – Milyukov'un yurtdışındaki tüm Rusya temsilcilerine gönderdiği kendini öven telgrafında belirtilen süre bu – çökmesine neden olan böylesine bir "mucize" nasıl gerçekleşti?

Doğada veya tarihte mucizelere yer yoktur, ancak tarihteki her ani dönüm noktası, ki bu bütün devrimler için geçerlidir, öylesine zengin bir içeriğe sahiptir, mücadelenin ve rakip güçlerin işbirliğinin öylesine beklenmedik ve özgün bileşimlerini ortaya çıkartır ki, sıradan birine bu bir mucize gibi görünür.

Çarlık monarşisinin birkaç gün içinde çökmesi için

45 *Pravda*, ilk mektubun yaklaşık beşte birini kesti. Kesilen kısımlar büyük ölçüde Lenin'in Menşevik ve Sosyalist Devrimci liderleri burjuvazinin işbirlikçileri ve uşakları olarak nitelediği, Menşevik ve Sosyalist Devrimci liderlerin Britanya ve Fransız hükümetleri temsilcilerinin Kadetlere ve Oktobristlere II. Nikolay'ın tahttan çekilmesini sağlamakta yardımcı olduğu gerçeğini halktan gizleme çabalarını ve yağma savaşını sürdürmekte kararlı olan Geçici Hükümetin monarşist ve emperyalist eğilimlerini teşhir ettiği bölümlerdi.

dünya-tarihsel önemi bulunan bir dizi faktörün bir araya gelmesi gerekiyordu. Bu faktörlerden en önemli olanları üzerinde duralım.

Rus proletaryasının 1905-07 arasındaki üç yıl boyunca sergilediği muazzam sınıf mücadelesi ve devrimci enerji olmasaydı ikinci devrim muhtemelen, *başlangıç aşaması* sadece birkaç gün içinde tamamlanacak denli hızlı bir biçimde gerçekleşemezdi. İlk devrim (1905) toprağın sürülmesini, asırlık önyargıların sökülüp atılmasını, milyonlarca işçinin ve on milyonlarca köylünün siyasi yaşamın ve siyasi mücadelenin farkına varmasını ve Rus toplumunu oluşturan *bütün* sınıfların (ve bütün ana partilerin) gerçek niteliğini ve çıkarlarının, güçlerinin, eylem tarzlarının ve acil ve nihai amaçlarının gerçek düzenini birbirlerine – ve *dünyaya* – gösterdi. Bu ilk devrim ve onu izleyen karşıdevrim dönemi (1907-14), çarlık monarşisinin özünü açığa çıkardı; onun "nihai sınırına" ulaşmasına neden oldu; çürümüşlüğünü ve alçaklığını, Rasputin denilen canavarın hâkimiyeti altındaki Çar hizbinin olanca kinizmini ve haysiyetsizliğini gözler önüne serdi. İlk devrim ve onu izleyen karşıdevrim dönemi Romanov ailesinin; Rusya'yı Yahudilerin, işçilerin ve devrimcilerin kanıyla sulayan bu pogrom tacirlerinin, bu *toprak ağalarının,* milyonlarca desyatinlik toprağa sahip olan ve "kutsal mülkiyet hakkını" kendileri ve *sınıfları* adına korumak için her türlü gaddarlığa, her türlü suça tenezzül etmeye, sayısız yurttaşı felakete sürüklemeye ve boğazlamaya hazır olan bu "eşitlerin birincisinin" tüm canavarlığını ortaya koydu.

1905-07 Devrimi ve 1907-14 karşıdevrimi olmasaydı, Rus halkını oluşturan tüm sınıfların ve Rusya'da yaşayan tüm ulusların böylesine net bir şekilde "kendi kaderini tayin etmesi" mümkün olmazdı; sınıfların birbirleriyle ve çarlık monarşisiyle ilişkisinin bu şekilde tayin edilmesi Şubat-Mart 1917'nin sekiz günü sırasında kendisini dışa vurdu. Bu sekiz günlük devrim, mecazi bir ifade kullanacak olursak, sanki bir dizi küçük ve büyük provanın ardından "sahneye kondu"; "aktörler" birbirlerini tanıyor, rollerini, yerlerini ve konumlarını tüm ayrıntılarıyla, baştan aşağı, az ya da çok önem taşıyan bütün siyasi eğilimlere ve eylem tarzlarına kadar biliyorlardı.

Zira Guçkovların, Milyukovların ve onların çanak yalayıcılarının "büyük isyan" diye ilan ettikleri 1905'in ilk büyük devrimi,

on iki yıllık bir gecikmenin ardından, 1917'nin "muhteşem", "şanlı" devrimine yol açtı – Guçkovlar ve Milyukovlar onu "şanlı" ilan ettiler, çünkü devrim onları *(şimdilik)* iktidara getirdi. Ancak bu, bir yandan dünya tarihinin seyrini hızlandırmaya muktedir olan, diğer yandan da dünya çapında eşi görülmemiş bir şiddete sahip – iktisadi, siyasi, ulusal ve uluslararası – krizlere neden olan büyük, muazzam ve çok güçlü bir "rejisör" gerektiriyordu. Dünya tarihinin olağanüstü düzeyde hızlanmasının ötesinde, kirli, eli kanlı Romanov monarşisinin böyle bir anda, *bir çırpıda* devrilebilmesi için tarihin ani bir dönüş yapması gerekiyordu.

Bu çok güçlü "rejisör", bu muazzam hızlandırıcı, emperyalist dünya savaşıydı.

Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in de hâlihazırda savaşa kısmen girmiş ve yarın tamamen girecek olmaları nedeniyle bunun bir dünya savaşı olduğu artık su götürmez bir gerçek.

Bunun *her iki* taraf açısından bakıldığında emperyalist bir savaş olduğu da aynı şekilde su götürmez bir gerçek. Bu gerçeği yalnızca kapitalistler ve onların çanak yalayıcıları, sosyal vatanseverler ve sosyal şovenler ya da genel eleştirel tanımlar yerine Rusya'da tanınan isimleri kullanacak olursak, bir yandan yalnızca Guçkovlar ve Lvovlar, Milyukovlar ve Şingaryovlar, diğer yandan da yalnızca Gvozdyovlar, Potresovlar, Çenkeliler, Kerenskiyler ve Çkeydzeler inkâr edebilir veya gizleyebilir. *Gerek* Alman, *gerekse* İngiliz-Fransız burjuvazileri bu savaşı yabancı ülkeleri yağmalamak ve küçük ulusları boğazlamak, dünya üzerinde mali egemenlik kurmak, sömürgeleri paylaşmak ve yeniden paylaşmak, çeşitli ülkelerin işçilerini yanlış yönlendirerek ve bölerek, çökmek üzere olan kapitalist düzeni kurtarmak üzere yürütüyorlar.

Emperyalist savaşın, nesnel bir zorunlulukla, proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği sınıf mücadelesini görülmemiş düzeyde hızlandırması ve şiddetlendirmesi, düşman sınıflar arasında bir iç savaşa dönüşmesi kaçınılmazdı.

Bu dönüşüm, ilk aşaması öncelikle iki güç tarafından – biri, tüm bilinçsiz çanak yalayıcıları ve tüm bilinçli liderleri, İngiliz ve Fransız elçileri ve kapitalistleriyle birlikte burjuva ve toprak sahibi Rusya'nın tamamı; diğeri ise asker ve köylü temsilcilerini de kazanmaya başlayan İşçi Temsilcileri Sovyeti – çarlığa vurulan

ortak darbeyle kendini gösteren Şubat-Mart 1917 Devrimiyle *başlamıştır.*[46]

46 Lenin burada Şubat Devriminin ilk günlerinde ortaya çıkan Petrograd İşçi Temsilcileri Sovyeti'ne atıf yapıyor. Sovyet seçimleri tek tek fabrikalarda kendiliğinden başlamış ve birkaç gün içinde başkentteki bütün fabrikalara yayılmıştı. 27 Şubat'ta (12 Mart), Sovyet ilk toplantısı için bir araya gelmeden önce Menşevik tasfiyeciler K. A. Gvozdyov ve B. O. Bogdanov ile Duma üyeleri N. S. Çkeydze, M. I. Skobelev ve diğerleri, Sovyeti denetimleri altına almak üzere kendilerini Sovyetin Geçici Yürütme Kurulu ilan ettiler. Sovyet, aynı gün yapılan ilk toplantısında A. G. Şliyapnikov, N. N. Suhanov ve Y M. Steklov'la birlikte Yürütme Kurulu'nu oluşturan Çkeydze, Kerenskiy ve Skobelev'den bir Başkanlık Divanı oluşturdu. Sosyalist partilerin merkez ve Petrograd komitelerinin temsilcilerinin dahil edilmesi yönünde bir hüküm getirildi. Sosyalist Devrimciler önce Sovyetin örgütlenmesine karşı çıksalar da daha sonra V. A. Aleksandroviç, V. M. Zenzinov ve diğerlerinden oluşan temsilcilerini Sovyette görevlendirdiler.

Sovyet kendisini işçi ve askerlerin organı ilan etti ve Birinci Sovyetler Kongresi'ne (Haziran 1917) kadar fiili olarak Rusya'daki tüm Sovyetlerin merkezi olarak çalıştı. 1 (14) Mart'ta Yürütme Kurulu, aralarında F. F. Linde, A. I. Panderin ve A. D. Sadovskiy'in de bulunduğu asker temsilcilerini içerecek şekilde genişletildi.

Diğerlerinin yanı sıra N. S. Çkeydze, Y. M. Steklov, B.O. Bogdanov, P. I. Stucka, P. A. Krasikov, K. A. Gvozdyov, N. S. Çkeydze ve A. F. Kerenskiy'den oluşan Yürütme Kurulu Bürosu, Sovyeti Duma Komitesi'nde temsil etmek üzere görevlendirildi.

28 Şubat'ta (13 Mart) Sovyet, Petrograd ve Rus Halkına Yönelik Manifestosu'nu yayımladı. Manifestoda halk Sovyetle birlikte hareket etmeye ve yerel işlerin idaresini ele almaya çağırılıyordu. Sovyet, 3 (14) Mart'ta – gıda, savunma, kamu düzeni ve basın hakkında – bir dizi komisyon atadı. Bu komisyonlardan sonuncusu İzvestiya'nın, N. D. Sokolov, Y. M. Steklov, N. N. Suhanov ve K. S. Grineviç'i içeren, V. A. Bazarov ve B. V. Avilov'un ise bir şekilde sonradan eklendikleri ilk yayın kurulunu oluşturdu.

Yürütme Kurulu toplantılarına, danışman sıfatıyla, dört Devlet Duması'nın Sosyal Demokrat üyeleri, Asker Komisyonlarından beş temsilci, Merkezi Sendika Bürosu'ndan iki temsilci, bölge Sovyetlerinden temsilciler, İzvestiya Yayın Kurulu ve diğer teşkilatlar da katılıyordu.

Sovyet, bölge Sovyetlerini örgütlemek ve bir milis gücü oluşturmaya (1.000 işçi başına 100 gönüllü) başlamak üzere özel temsilciler görevlendirdi.

Sovyetin önderliği uzlaşmacı unsurların elinde olsa da militan işçi ve askerlerin baskısı Sovyeti, çarlık yanlısı subayların tutuklanması, siyasi mahkûmların serbest bırakılması gibi bir dizi devrimci önlem almak zorunda bıraktı.

Sovyet 1 (14) Mart'ta, "Petrograd Garnizonuna Yönelik 1 Numaralı Emir"i yayımladı. Bu emir, ordunun devrimcileştirilmesinde çok önemli bir rol

Bu üç siyasi kamp – (1) Çarlık monarşisi, feodal toprak sahiplerinin, eski bürokrasinin ve askeri kastın başı; (2) (Kerenskiy ve Çkeydze'nin başlıca temsilcisi olduğu) küçük burjuvazinin peşinden gittiği burjuva ve toprak sahibi-Oktobrist-Kadet Rusya; (3) Bütün proletaryayı ve halkın en yoksul kesimlerini müttefiki haline getirmeye çalışan İşçi Temsilcileri Sovyeti – bu üç *temel* siyasi güç, "ilk aşamanın" ilk sekiz gününde bile, bu satırların yazarı gibi olayların çok uzağında olduğundan dış basında yer alan kuru aktarımlarla yetinmek zorunda bulunan bir gözlemci açısından dahi, kendilerini tam olarak ve açık bir biçimde gösterdi.

Ancak bunu daha ayrıntılı ele almadan önce mektubumun büyük önem taşıyan bir etmene, yani emperyalist dünya savaşına ilişkin bölümüne dönmem gerekiyor.

Savaş, savaşan güçleri, birbiriyle savaşan kapitalist grupları, kapitalist sistemin "patronlarını", kapitalist kölelik sisteminin köle sahiplerini birbirlerine *demir zincirlerle* bağladı. *Tek bir kanlı yumak* oluşturdular – tarihin içinden geçtiğimiz anında sosyal ve siyasi hayatın karakteri budur.

Savaş patlak verdiğinde burjuvazinin safına geçen sosyalistler – Almanya'da tüm o Davidler ve Scheidemannlar ve Rusya'da Plehanovlar, Potresovlar, Gvozdyovlar ve şürekâsı – devrimcilerin "hayallerine", Basel Manifestosu'nun "hayallerine", emperyalist savaşı bir iç savaşa dönüştürmeye yönelik "gülünç hayale" karşı avaz avaz ve uzun uzun feryat ettiler. Kapitalistlerin çeşitli ülkelerin emekçi sınıflarını "adapte etmesine", ehlileştirmesine, yanlış yönlendirmesine ve bölmesine yardım eden bu sosyalistler, kapitalizmin sergilediğini iddia ettikleri güce, kararlılığa ve intibak

---

oynadı. Bu tarihten itibaren bütün askeri birlikler, siyasi eylemlerinde yalnızca Sovyet tarafından yönlendirilecek, bütün silahlar bölük ve kıta askerleri komitelerinin emir ve denetimi altında olacak, Geçici Devlet Duması Komitesi'nin yayımladığı emirlere Sovyetin emirleriyle çelişmediği sürece uyulacaktı.

Ancak can alıcı bir anda, 1 (14) Mart'ı izleyen gece, Sovyet Yürütmesi'nin uzlaşmacı liderleri yetkilerini gönüllü olarak burjuvaziye devrederek burjuvazinin ve toprak sahiplerinin temsilcilerinden oluşan Geçici Hükümeti tanıdılar. Kadetlerin solundaki gazetelerin ülke dışına çıkmasına izin verilmediğinden bu durum yurtdışında bilinmiyordu. Lenin, iktidarın teslim edildiğini ancak Rusya'ya döndükten sonra öğrendi.

kabiliyetine ilişkin her telden övgüler dizdiler!

Ama "son gülen iyi güler". Burjuvazi, savaşın ortaya çıkarttığı devrimci krizi uzun süre ertelemeyi başaramadı. Kriz, kısa süre önce Almanya'yı ziyaret eden bir gözlemciye göre "dâhiyane bir şekilde örgütlenmiş açlığın" pençesindeki Almanya'dan başlayıp *yine açlığın* baş gösterdiği ancak örgütlenmenin Almanya'ya göre çok daha az "dâhiyane" olduğu İngiltere ve Fransa'ya kadar bütün ülkelerde karşı konulamaz bir güçle büyüyor.

Devrimci krizin ilk olarak, düzensizliğin en yoğun ve proletaryanın (özel nitelikleri sayesinde değil, 1905'in yaşayan gelenekleri nedeniyle) en devrimci olduğu Rusya'da patlak vermesi doğaldı. Rusya ve müttefiklerin uğradığı bir dizi ağır yenilgi krizi hızlandırdı. Bu yenilgiler eski hükümet mekanizmasını ve eski düzeni sarstı ve halkı oluşturan *bütün* sınıfların öfkesini artırdı; orduyu hırçınlaştırdı, tutucu aristokratlardan ve olağanüstü sahtekâr bürokratik unsurlardan oluşan eski komuta kademesinin önemli bir kısmını yok ederek yerine genç, diri, büyük ölçüde burjuvalardan, halktan ve küçük burjuvalardan oluşan bir kadronun geçmesine neden oldu. Burjuvazinin dizlerine kapanan ya da basitçe omurgasız olanlar, "yenilgiyi kabul etmek" konusunda sızlananlar, artık geri ve barbar çarlık monarşisinin yenilgisiyle devrim ateşinin *başlangıcı* arasında tarihsel bir bağlantı olduğu gerçeğiyle yüz yüze bulunuyor.

Öte yandan savaşın başlarında alınan yenilgiler kargaşayı derinleştiren olumsuz birer unsurken, İngiliz-Fransız mali sermayesi, İngiliz-Fransız emperyalizmiyle Rus Oktobrist-Kadet sermayesi arasında Nikolay Romanov'a karşı doğrudan *bir komplo örgütlemek üzere bağlantı kurulması* da bu krizi hızlandıran bir unsur oldu.

Durumun çok önemli olan bu boyutu, malum nedenlerle İngiliz-Fransız basını tarafından örtbas edilirken Alman basını tarafından inadına vurgulandı. Biz Marksistler gerçekle aklı başında bir şekilde yüzleşmeli ve ne savaşan emperyalist gruplardan ilkinin yalanlarının, resmi ve diplomatik palavralarının, ne de savaşan diğer gruptaki mali ve askeri rakiplerinin sinsi ve yapmacık sırıtışlarının bizi aldatmasına izin vermeliyiz. Şubat-Mart Devrimi boyunca olayların seyri açık bir şekilde, II. Nikolay'la (umuyoruz

ve öyle olması için çabalıyoruz ki sonuncu Nikolay'la) II. Wilhelm arasında "bağımsız" anlaşmalar ve ayrı bir barış yapılmasını önlemek amacıyla uzun süredir her türlü girişimde bulunan İngiliz ve Fransız elçiliklerinin, ajanları ve "bağlantıları", yani Oktobristler ve Kadetler vasıtasıyla ve generallerin, ordunun ve St. Petersburg garnizonu subaylarının da bir kısmıyla birlikte Nikolay Romanov'u *tahttan indirmek* üzere doğrudan bir komplo örgütlediğini göstermektedir.

Sakın kendimizi kandırmayalım. Bazı Ö.K. destekçileri ya da Gvozdyov-Potresov siyasetiyle enternasyonalizm arasında gidip gelen ve sık sık küçük burjuva pasifizmine savrulan Menşevikler gibi artık işçilerin partisiyle Kadetler arasında yapılacak bir "anlaşmayı" övmeye, işçilerin partisinin Kadetleri "desteklemesini" vb. yüceltmeye hazır olanların düştüğü hataya düşmeyelim. Onlar, ezberledikleri eski (ve hiçbir şekilde Marksist olmayan) öğretiye uygun bir biçimde İngiliz-Fransız emperyalizminin komplosunu ve Guçkovlar ve Milyukovların "başkumandan" Nikolay Romanov'u tahtından indirip, yerine daha enerjik, daha diri ve kabiliyetli *kumandanlar* geçirmek istediğini örtbas etmeye çalışmaktadır.

Devrimin bu kadar çabuk ve – yüzeysel bir bakışla – bu kadar radikal bir biçimde başarıya ulaşması bütünüyle özgün bir tarihsel durumun sonucudur; *mutlak anlamda farklı, mutlak anlamda heterojen* sınıf çıkarları, *birbiriyle mutlak anlamda çelişen* siyasi ve toplumsal mücadeleler, üstelik son derece "uyumlu" bir biçimde *birleşmiştir.* Yani *emperyalist savaşı sürdürmek amacıyla,* savaşı daha da şiddetli ve inatçı bir şekilde yürütmek amacıyla, Guçkovlar İstanbul'u, Fransız kapitalistleri Suriye'yi, İngiliz kapitalistleri Mezopotamya'yı vesaire alabilsinler diye *milyonlarca* Rus işçi ve köylüsünün *daha katledilmesi* amacıyla Milyukov, Guçkov ve şürekâsını iktidarı almaya sevk eden İngiliz-Fransız emperyalizminin komplosundan söz ediyoruz. Bir yanda bu vardı. Diğer yanda ise *ekmek* için, *barış* için, *gerçek özgürlük* için yürütülen, devrimci bir karakter taşıyan, proleter ve kitlesel halk hareketi (kırda ve kentlerde yaşayanların en yoksul kesiminin tamamını kapsayan bir hareket).

Rusya'nın devrimci proletaryasının, İngiliz parasıyla "yamanan" ve çarlık emperyalizmi kadar tiksindirici olan Kadet-Oktobrist

emperyalizmini "desteklediğinden" söz etmek ahmaklık olur. Devrimci işçiler, rezil çarlık *monarşisini* büyük ölçüde yıkmış bulunuyor ve temellerine varıncaya kadar da yıkacak. Bazı kısa ve olağanüstü tarihsel konjonktürlerde Buchanan'ın, Guçkov'un, Milyukov'un ve şürekâsının bir hükümdarı, tercihen yine bir Romanov (!) olan *başka bir hükümdarla değiştirme* mücadelesinden *istifade etmiş oldukları* gerçeği devrimci işçileri ne memnun etmekte ne de dehşete düşürmektedir.

Durum yalnızca ve yalnızca bu şekilde gelişmiştir. Gerçeklerden korkmayan, devrim sürecinde toplumsal güçler dengesini aklı başında bir değerlendirmeye tabi tutan, her "mevcut durumu" sadece mevcut, var olan özellikleri açısından değil temel motivasyonlar, hem Rusya'da hem de dünyada proletarya ile burjuvazi arasındaki daha derin çıkar ilişkisi açısından da değerlendiren bir siyasetçinin benimseyebileceği yaklaşım, yalnızca ve yalnızca budur.

Petrograd işçileri, Rusya'nın bütünündeki işçiler gibi, fedakâr bir şekilde çarlık monarşisine karşı savaştı; özgürlük, köylülere toprak verilmesi ve emperyalist katliama karşı *barış için* mücadele etti. Emperyalist İngiliz-Fransız sermayesi bu katliamı devam ettirmek ve yoğunlaştırmak üzere saray entrikalarına başvurdu; muhafız subaylarıyla birlikte komplolar kurdu, Guçkovları ve Milyukovları kışkırtıp cesaretlendirdi ve aslında proletaryanın mücadelesi çarlığa ilk darbeleri indirdikten hemen sonra *iktidarı ele geçiren, bütünüyle yeni bir hükümet* hazırladı.

Oktobristlerden ve Barışçı Islahat Partisi'nden[47] Lvov ve

47 *Oktobristler* – Çarın, 17 (30) Ekim 1905 Manifestosu'nun ilanından sonra kurulan karşıdevrimci On Yedi Ekim Birliği'nin üyeleri. Grup, büyük burjuvazi ve topraklarını kapitalist bir çizgide yöneten toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil ediyor ve savunuyordu. Liderleri Moskova'da büyük bir imalatçı ve gayrimenkul sahibi olan A. İ. Guçkov ve zengin bir toprak sahibi olan M. V. Rodzyanko'ydu. Oktobristler Çarın iç ve dış politikasına tam desteklerini sundular ve Birinci Dünya Savaşı'nda sorumlu bir hükümet, başka bir ifadeyle burjuvazinin ve toprak sahiplerinin güvenini kazanmış bir hükümet talep eden düzmece bir muhalefet grubu olan "İlerici Blok"a katıldılar. Oktobristler Şubat Devriminden sonra iktidar partisi oldu ve sosyalist devrimi savuşturmak için elinden geleni yaptı. Liderleri Guçkov, Birinci Geçici Hükümette savaş bakanıydı. Parti, Büyük Ekim Devriminin ardından Sovyet iktidarına karşı savaşan ana güçlerden biri haline geldi.

Barışçı Islahat Partisi büyük burjuvazi ve toprak sahiplerinin oluşturduğu

Guçkov'un, daha dün Cellat Stolıpin'le suç ortaklığı yapanların, *gerçekten önemli* mevkileri, ordu ve bürokraside hayati, belirleyici mevkileri kontrol ettiği, Milyukov ve diğer Kadetlerin[48] birer sahne süsü, sadece duygusal, ukala konuşmalar yapan birer tabela olmanın ötesine geçmediği ve Trudovik[49] Kerenskiy'in, işçileri ve köylüleri aldatmak üzere çaldıkları bir balalaykadan başka bir şey olmadığı bu yeni hükümet, tesadüfen bir araya gelmiş insanlardan oluşmuyordu.

Onlar Rusya'da iktidara gelmiş yeni bir sınıfın, ülkemizi iktisadi anlamda uzun zamandır yönetmekte olan ve 1905-07 Devrimi sırasında, 1907-14 karşıdevrimi sırasında ve son olarak da – ve

anayasal monarşi yanlısı bir örgütlenmeydi. Parti nihai şeklini Birinci Duma'nın dağılmasından sonra, 1906'da aldı. "Sol" Oktobristlerle "Sağ" Kadetleri birleştiren partinin önde gelen liderleri P. A. Heiden, N. N. Lvov, P. P. Ryabuşinskiy, M. A. Stahoviç, Y. N. ve G. N. Trubetskoy ve D. N. Şipov'du. Oktobristler gibi Barışçı Islahat Partisi de sanayi ve ticaret burjuvazisi ile arazilerini kapitalist bir çizgide yöneten toprak sahiplerinin çıkarlarını korumaya ve savunmaya çalışıyordu. Parti, Üçüncü Duma'da Demokratik Reform Partisi ile birleşerek İlerici grubu kurdu.

48 *Kadetler* – ismi Anayasal-Demokrat Parti'den gelen, liberal-monarşist Rus burjuvazisinin ana partisi. Ekim 1905'te kurulan parti büyük ölçüde kapitalistlerden, Zemstvo liderlerinden, toprak sahibi ve burjuva entelektüellerinden oluşuyordu. Başlıca liderleri P. N. Milyukov, S. A. Muromtsev, V. A. Maklakov, A. İ. Şingaryov, P. B. Struve ve F. İ. Rodiçev'di. Kadetler, emperyalist burjuvazinin partisine dönüştü; Birinci Dünya Savaşı'nda aktif bir şekilde çarlık hükümetinin yağmacı politikalarını destekledi ve Şubat Devriminde monarşiyi kurtarmaya çalıştı. Geçici Hükümetin hâkim gücü olarak halk aleyhine ve ABD, İngiliz ve Fransız emperyalizmi lehine karşıdevrimci bir politika izledi. Sovyet iktidarının amansız düşmanı olan Kadetler, bütün silahlı karşıdevrimci eylemlerde ve dış müdahalelerde aktif bir rol oynadı. Liderlerinin çoğu karşıdevrimci güçlerin yenilgisinden sonra göç etti ve Sovyet karşıtı, karşıdevrimci çalışmalarını yurtdışında sürdürdü.

49 *Trudovik* – Nisan 1906'da Narodnik kökenli küçük burjuva demokratlar, köylüler ve aydınlar tarafından oluşturulan, Devlet Dumalarındaki Trudovik grubunun üyeleri. Grup Kadetlerle devrimci Sosyal Demokratlar arasında gidip gelmiş ve Birinci Dünya Savaşı'nda çoğu üyesi sosyal şoven bir pozisyon benimsemiştir.

Trudovikler zengin köylülerin, kulakların, sözcülüğünü yapmış ve Şubat Devriminden sonra aktif bir şekilde Geçici Hükümeti desteklemiştir. Temsilcilerinden biri, Zarudniy, Temmuz olaylarının ardından Adalet Bakanı olmuş ve Bolşeviklere karşı polis müdahalesini yönetmiştir. Trudovikler Ekim Devrimi'nden sonra karşıdevrimci güçlerle birlikte saf tutmuştur.

özellikle hızlı bir şekilde – 1914-17 savaş döneminde kendisini siyasi açıdan hızlı bir biçimde örgütleyen, yerel yönetim organlarının, kamusal eğitimin, çeşitli kongrelerin, Dumanın, savaş sanayii komitelerinin vs. denetimini ele geçiren kapitalist toprak sahipleri ve burjuvazinin temsilcileridir. Bu yeni sınıf 1917'ye gelindiğinde "neredeyse bütünüyle" *iktidardadır*, bu nedenle de çarlığı devirmek ve burjuvazinin yolunu açmak için yalnızca ilk darbelere ihtiyaç duymuştur. Muazzam bir çaba harcanmasını gerektiren emperyalist savaş, geri kalmış Rusya'nın kalkınmasını öylesine hızlandırdı ki, "bir çırpıda" (*görünüşte* bir çırpıda) İtalya'ya, İngiltere'ye ve neredeyse Fransa'ya *yetiştik*. Bir "koalisyona", "ulusal" (emperyalist katliamı sürdürmeye ve halkı kandırmaya uygun hale getirilen) bir "parlamenter" hükümete sahip olduk.

Mevcut savaş konusunda milyar dolarlık "İngiltere ve Fransa şirketinin" temsilcisinden başka bir şey olmayan bu hükümetin yanı başında, proletaryanın ve kent ve kır nüfusu içerisindeki bütün yoksul kesimlerin çıkarlarını ifade eden gayri resmi, henüz tam gelişmemiş ve görece zayıf bir *işçi hükümeti* ortaya çıktı. Bu, hem askerler ve köylülerle hem de elbette köylülerden çok, özellikle ve öncelikle tarım işçileriyle bağ kurmaya çalışan Petrograd'daki İşçi Temsilcileri Sovyeti'dir.

Marksist taktikleri olası tek sağlam zemine, *gerçeklere* dayandırabilmek için en başta mümkün olan en objektif kesinlikle tanımlamaya çalışmamız gereken *gerçek* siyasi durum budur.

Çarlık monarşisi paramparça olmuş, ancak nihai olarak yok edilmemiştir.

Emperyalist savaşı "belirli bir sona kadar" sürdürmek isteyen ve gerçekte "İngiltere ve Fransa" denilen mali şirketin bir ajanı olan Oktobrist-Kadet burjuva hükümeti, halk üzerindeki iktidarını sürdürmesine ve emperyalist kıyımı devam ettirme olasılığına uygun düşecek şekilde halka azami ölçüde özgürlük *sözü* ve sus payı *vermek zorundadır*.

İşçi Temsilcileri Sovyeti işçilerin bir örgütü, işçi yönetiminin embriyosu, halkın *barış*, *ekmek* ve özgürlük için mücadele eden *yoksul* kesiminin, yani nüfusun onda dokuzunu oluşturan kitlenin tamamının çıkarlarının temsilcisidir.

Bu üç gücün çatışması ortaya çıkmış olan durumu, devrimin

ilk aşamasından ikincisine kadar *geçiş niteliğinde* olan durumu belirlemektedir.

Birinci ve ikinci güç arasındaki zıtlık derin *değil* geçicidir; *yalnızca* mevcut konjonktürün, emperyalist savaşta olayların ani dönüşümünün bir sonucudur. Yeni hükümetin *tamamı* monarşisttir, çünkü Kerenskiy'in *sözde* cumhuriyetçiliği ciddiye alınamaz; bir devlet adamına yakışmamaktadır ve *nesnel olarak* siyasi bir safsatadan ibarettir. Çarlık monarşisine nihai darbeyi indirmeyen yeni hükümet, toprak sahibi Romanov Hanedanı'yla *pazarlık yapmaya başlamıştır* bile. Burjuvazinin Oktobrist-Kadet türü, sermayenin imtiyazlarının emekçi halka karşı korunması için bürokrasinin ve ordunun başında duran bir monarşiye *ihtiyaç duymaktadır.*

Çarlık yanlısı gericilikle mücadelenin çıkarları açısından işçilerin yeni hükümeti *desteklemesi* gerektiğini söyleyenler (ve bunun Potresovlar, Gvozdyovlar, Çenkeliler ve bütün *müphemliğine* rağmen Çkeydze tarafından söylendiği açıktır) işçilere ihanet etmektedir, proletaryanın davasına, barış ve özgürlük davasına ihanet etmektedir. Çünkü gerçekte *tam da* bu yeni hükümetin eli kolu emperyalist sermaye tarafından, emperyalist *savaş* ve yağma politikası tarafından bağlanmış *bulunmaktadır; tam da* bu yeni hükümet (halka danışmaksızın!) hanedanla pazarlık masasına *oturmuştur, çarlık monarşisini restore etmeye çalışmaktadır,* Mihail Romanov'un yeni kralcık olması için ricacı olmuştur, tahtı desteklemek üzere önlemler almaktadır, meşrû (yasal, eski hukuka dayanarak yöneten) monarşiyi Bonapartist, plebisite dayalı (düzmece bir plebisite dayanarak yöneten) bir monarşiyle değiştirmek için uğraşmaktadır.

Hayır, çarlık monarşisine karşı gerçek bir mücadele verilecekse, özgürlük yalnızca sözde, Milyukov ve Kerenskiy'in palavralara dayalı vaatlerinde değil, gerçekte de teminat altına alınacaksa işçiler yeni hükümeti *desteklememelidir;* hükümet işçileri "desteklemelidir"! Çünkü özgürlüğün ve çarlığın tamamen yıkılmasının tek *teminatı, proletaryanın silahlandırılmasında,* İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin rolünün, öneminin ve iktidarının güçlendirilmesinde, genişletilmesinde ve geliştirilmesinde yatmaktadır.

Gerisi boş laf ve palavradır; liberal ve radikal kamptan siyasetçilerin kendi kendilerini kandırması, düzenbazlığıdır.

İşçilerin silahlandırılmasına yardımcı olun ya da en azından bunun önüne geçmeyin ki Rusya'da özgürlük daim olsun, monarşi bir daha restore edilemesin ve cumhuriyet güvende olsun.

Aksi takdirde Guçkovlar ve Milyukovlar monarşiyi restore edecek ve söz verdikleri "özgürlüklerin" *hiçbirini*, kesinlikle hiçbirini bahşetmeyecek. *Tüm* burjuva devrimlerinde burjuva politikacıları halkı vaatlere boğmuş, işçileri vaatlerle kandırmıştır.

Potresovlar, Gvozdyovlar ve Çkeydzeler, tıpkı Plehanov'un dün dediği gibi, bizimki de bir burjuva devrimi, *o halde* işçiler burjuvaziyi desteklemeli diyorlar.

Biz Marksistlerse, bizimki de bir burjuva devrimi, *o halde* işçiler, burjuva politikacılarının aldatmacalarına karşı halkın gözünü açmalı, halka verilen sözlere inanmamayı, yalnızca *kendi* gücüne, *kendi* örgütlenmesine, *kendi* birliğine ve kendi *silahlarına* dayanmayı öğretmeli diyoruz.

Oktobristlerin ve Kadetlerin hükümeti, Guçkovların ve Milyukovların hükümeti, samimi bir şekilde bunu istese bile (yalnızca çocuklar Guçkov ve Lvov'un samimi olduğunu düşünebilir), halka *ne barış, ne ekmek ne de özgürlük verebilir.*

Barış getiremez çünkü bu bir savaş hükümetidir; emperyalist katliamın sürmesi, Ermenistan'ı, Galiçya'yı ve Türkiye'yi yağmalamak, İstanbul'u ilhak etmek, Polonya'yı, Kurlandiya'yı, Litvanya'yı vs. yeniden fethetmek için kurulmuş bir *yağma* hükümetidir. Bu, eli kolu İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi tarafından bağlanmış bir hükümettir. Rus sermayesi *yüz milyarlarca* rubleyi idare eden ve adına "İngiltere ve Fransa" denilen dünya çapında yayılmış "şirketin" bir kolundan ibarettir.

Ekmek veremez çünkü bu bir burjuva hükümetidir. *En iyi ihtimalle* halka, Almanya'nın yaptığı gibi "dâhiyane bir şekilde örgütlenmiş bir açlık" verebilir. Ancak halk, açlığı kabul etmeyecektir. Halk, ekmeğin olduğunu ve yalnızca *sermayenin ve toprak sahipliğinin kutsallığına saygı duymayan* yöntemlerle elde edilebileceğini, muhtemelen çok kısa bir süre içinde, öğrenecektir.

Özgürlük veremez çünkü bu, halktan *korkan* ve hâlihazırda Romanov Hanedanı'yla pazarlık masasına oturmuş bulunan toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin hükümetidir.

Bu hükümete yönelik acil tavrımızın taktik sorunları başka bir

makalede tartışılacaktır. Burada, devrimin ilk aşamasından ikincisine *geçiş* niteliğinde olan mevcut durumun özgünlüğünü ve şu anda "günün göreviyle" ilgili sloganın neden *"İşçiler, çarlığa karşı iç savaşta proleter kahramanlığının, halk kahramanlığının mucizelerini sergilediniz. Devrimin ikinci aşamasında zafere giden yolun taşlarını döşemek için örgütlenmeye, proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesine ilişkin mucizeler gerçekleştirmek zorundasınız"* olması gerektiğini açıklayacağız.

Şu an için kendimizi devrimin bu aşamasında sınıf mücadelesi ve sınıf güçlerinin konumuyla sınırladığımızda önümüzde şu soru duruyor: bu devrimde proletaryanın *müttefikleri* kimlerdir?

Proletaryanın *iki* müttefiki var: Birincisi geniş, yarı proleter kitle ve kısmen de sayıları milyonları bulan ve Rusya'da nüfusun ezici çoğunluğunu teşkil eden küçük köylülük. Bu kitle açısından barış, ekmek, özgürlük ve toprak *yaşamsaldır.* Bu kitlenin bir ölçüde burjuvazinin, özellikle de yaşam koşulları kendisininkilerle en yakın olan, burjuvaziyle proletarya arasında gidip gelen küçük burjuvazinin etkisi altında olması kaçınılmaz. Savaşın verdiği ve savaş Guçkov, Lvov, Milyukov ve şürekâsı tarafından daha güçlü bir şekilde sürdürüldüğünde *daha da* amansız hale gelecek olan dersler *kaçınılmaz olarak* bu kitleyi proletaryaya doğru ittirecek, onu proletaryayı izlemek zorunda bırakacaktır. Yeni düzenin göreli özgürlük ortamından ve İşçi Temsilcileri Sovyetlerinden, öncelikle ve her şeyden evvel bu kitleyi *aydınlatmak* ve örgütlemek üzere istifade etmeliyiz. Köylü Temsilcileri Sovyetleri ve Tarım İşçileri Sovyetleri kurulması; acil görevlerimizden bir tanesi budur. Bu bağlamda yalnızca tarım işçilerinin kendi bağımsız Sovyetlerini kurmaları için değil, mülksüz, en yoksul köylülerin hali vakti yerinde köylülerden *bağımsız olarak* örgütlenmesi için de çaba harcamalıyız. Şu anda acilen ihtiyaç duyulan örgütlenmenin özel görevleri ve biçimleri bir sonraki mektupta ele alınacak.

Rus proletaryasının ikinci müttefiki, savaşan ülkelerin ve genel olarak bütün ülkelerin proletaryasıdır Hâlihazırda bu müttefik savaşın baskısı altındadır ve Avrupalı sosyal şovenler – Rusya'da Plehanov, Gvozdyov ve Potresov'un yaptığı gibi burjuvazinin safına geçen adamlar – sık sık onun adına konuşmaktadır. Ancak proletaryanın onların etkisinden kurtulması emperyalist savaşla

geçen her ay daha da ilerlemektedir ve Rus Devrimi bu süreci *kaçınılmaz olarak* muazzam ölçüde hızlandıracaktır.

Proletarya bu iki müttefikle, mevcut geçiş durumunun özelliklerinden yararlanarak, ilk olarak Guçkov-Milyukov yarı monarşisinin yerine demokratik bir cumhuriyet kurmaya ve köylülüğün toprak sahipleri üzerinde tam bir zafer kazanmasını sağlamaya, ardından da savaş yorgunu halka *barış*, *ekmek* ve özgürlük verebilecek yegâne düzene, *sosyalizme* doğru ilerleyebilir ve ilerleyecektir.

N. Lenin
7 (20) Mart 1917'de yazılmıştır.
21-22 Mart 1917'de *Pravda*'nın 14 ve 15. sayılarında yayımlanmıştır.

İKİNCİ MEKTUP

Yeni Hükümet ve Proletarya

Bugün itibarıyla (8 [21] Mart) elimde bulunan ana belge, Rusya'daki devrim hakkında bir dizi haber içeren muhafazakâr ve burjuva İngiliz gazetesi *The Times*'ın 16 Mart tarihli nüshası. En hafif deyişle, Guçkov ve Milyukov hükümetine bundan daha fazla meyleden bir kaynak bulmak kolay olmaz.

Gazetenin muhabiri, *birinci* Geçici Hükümet, yani Rodzyanko başkanlığındaki, aralarında iki "sosyalistin" de olduğu, gazetenin ifadesiyle Kerenskiy ve Çkeydze, on üç üyeli Duma[50] halen mevcutken, 1 (14) Mart'ta St. Petersburg'tan bildiriyor:

"Üst Kamaranın [Devlet Konseyi] M. Guçkov, M. Stahoviç, Prens Trubetskoy ve Profesör Vasilyev, Grimm ve Vernadskiy'i de içeren 22 seçilmiş üyesinden oluşan bir grup dün Çara," ondan

50 *Birinci Geçici Hükümet* veya Devlet Duması Geçici Komitesi 27 Şubat'ta (12 Mart) kuruldu. O tarihte Duma Duayenler Konseyi, Çara bir telgraf çekerek dikkatini başkentteki kritik duruma çekti ve onu "anavatanı ve hanedanı kurtarmak üzere" acil önlem almaya çağırdı. Çar, Duma Başkanı M. V. Rodzyanko'ya Duma'yı dağıtan bir kararname yollayarak yanıt verdi. Bu tarihe gelindiğinde isyancı halk, Duma üyelerinin özel bir konferans için toplanmış bulunduğu Duma binası olan Taurida Sarayı'nı kuşatmış ve saraya giden bütün yolları kapatmıştı. Askerler ve silahlı işçiler binayı işgal ettiler. Duma bu şartlar altında aceleyle "Petrograd'da düzenin korunması ve çeşitli kurum ve kişilerle iletişim için" bir Geçici Komite seçti.

Geçici Komite, ikisi de aşırı sağcı olan V. V. Şulgin ve V. N. Lvov, Oktobrist S. İ. Şidlovsky, İ. İ. Dmitryukov, M. V. Rodzyanko (başkan), İlerici V. A. Rjevskiy ve A. İ. Konovalov, Kadet P. N. Milyukov ve N. V. Nekrasov, Trudovik A. F. Kerenskiy ve Menşevik N. S. Çkeydze'den oluşuyordu.

"hanedanı", vs. vs. kurtarmasını, Duma'yı toplamasını ve "ülkenin güvenini" kazanmış bir kişiyi hükümet başkanı olarak görevlendirmesini rica eden "bir telgraf çekti". "Telgraf çekildiği sırada, bugün dönecek olan İmparatorun ne yapmaya karar vereceği bilinmiyordu," diye yazıyor muhabir, "ancak bir husus oldukça net. Majesteleri sadık tebaasının en ılımlı unsurlarının isteklerine uymazsa Emperyal Duma Geçici Komitesi'nin sahip olduğu etki bir bütün olarak, bir cumhuriyet kurulmasını isteyen ancak nizami herhangi bir yönetim kurmaya muktedir olmayan ve kaçınılmaz bir biçimde ülkenin içeride anarşiye, dışarıda ise felakete sürüklenmesine neden olacak sosyalistlerin eline geçecek...."

Bunlar ne kadar da siyasi ferasetle ve netlikle yüklü satırlar. Tıpkı (onları yönlendirmiyorsa eğer) Guçkovlar ve Milyukovlar gibi düşünen bu İngiliz beyefendi, sınıf güçleri ve çıkarlarının durumunu ne kadar da iyi kavramış! Aksi takdirde "etkinin" "sosyalistlerin" eline geçeceğinin bütünüyle farkında olan "sadık tebaasının en ılımlı unsurları", yani monarşist toprak sahipleri ve kapitalistler iktidarı ele almak istiyor. Niye "sosyalistlerin" eline geçiyor da başkasının eline geçmiyor? Çünkü bu İngiliz Guçkovcu, siyasi sahnede *başka* bir toplumsal güç olmadığının *ve olamayacağının* bütünüyle farkında.

Devrimi proletarya gerçekleştirdi. Kahramanlık sergiledi, kanını akıttı, en geniş emekçi ve yoksul kitleleriyle yolu açtı; proletarya ekmek, barış ve özgürlük talep ediyor, cumhuriyet talep ediyor ve sosyalizme sempati duyuyor. Ancak başını Guçkovlar ve Milyukovların çektiği bir avuç toprak sahibi ve kapitalist, büyük çoğunluğun iradesine ya da mücadelelerine ihanet etmek ve çökmek üzere olan monarşiyle anlaşmaya varmak, onu tahkim etmek, kurtarmak istiyor: Majesteleri, Lvov ve Guçkov'u görevlendirin ve biz de halka karşı monarşinin yanında yer alalım. Yeni hükümetin politikasının anlamı, özeti ve de özü tam olarak budur!

Peki ama bu aldatmacayı, halkın kandırılmasını, nüfusun ezici çoğunluğunun iradesinin hiçe sayılmasını nasıl gerekçelendirecekler?

Halka iftira ederek, yani burjuvazinin eski ama hiç eskimeyen yöntemiyle... Ve İngiliz Guçkovcu da karalıyor, çıkışıyor, tükürüyor, böğürüyor: "İçeride anarşi, dışarıda felaket", "nizami yönetimin" olmaması!!

Bu doğru değil Guçkovcu Bey! İşçiler cumhuriyet istiyor ve

cumhuriyet, monarşiden çok daha "nizami" bir yönetimi temsil ediyor. İkinci Romanov'un kendisine ikinci bir Rasputin edinmeyeceğinin ne garantisi var? Felaket tam da savaşın sürdürülmesinin, yani tam da yeni hükümetin sonucu olacak. Yalnızca kırdaki işçilerle köylülerin ve kentlilerin en yoksul kesiminin desteklediği bir proleter cumhuriyeti barışı güvence altına alabilir, ekmek, düzen ve özgürlük temin edebilir.

Anarşi hakkındaki bütün bağırış çağırış savaştan, savaş borçlarından kâr etmek isteyen, halka *karşı* monarşiyi restore etmek isteyen kapitalistlerin bencil çıkarlarını gizlemeyi amaçlayan bir örtüden başka bir şey değil.

"... Dün," diye devam ediyor muhabir, "Sosyal Demokrat Parti, kent çapına yayılan hayli kışkırtıcı bir bildiri yayımladı. [Sosyal Demokrat Parti] salt doktriner bir parti, ancak bugünkü gibi zamanlarda fitne çıkarmak konusunda muazzam bir güce sahip. Subayların ve halkın daha ılımlı unsurlarının desteğini almaksızın anarşiye engel olamayacaklarının farkına varan Bay Kerenskiy ve Bay Çkeydze, daha ihtiyatsız ve bilinçsiz bir şekilde Geçici Komite'nin görevini zorlaştıran bir tavır takınmaya doğru sürüklenen ortaklarıyla hesaplaşmak zorunda..."

Ey yüce Guçkovcu İngiliz diplomat! Ne kadar da "ihtiyatsız" bir şekilde gerçeği ağzından kaçırıyorsun!

"Sosyal Demokrat Parti" ve onun, "Kerenskiy ve Çkeydze'nin hesaplaşmak zorunda olduğu daha ihtiyatsız ortakları" açık ki, partimizin Ocak 1912 Konferansı'nda[51] yeniden kurulan Merkez ya

---

[51] 9 (22) Mart'ta Rusya'daki MK Bürosu'nun bileşimi şöyleydi: A. İ. Yelizarova, K. S: Yeremeyev, V. N. Zalejskiy, P. A. Zalutskiy, M. İ. Kalinin, V. M. Molotov, M. S. Olminskiy, A. M. Smirnov, Y. D. Stasova, M. İ. Ulyanova, M. İ. Haharev, K. M. Şvedçikov, A. C. Şliyapnikov ve K. İ. Şutko. 12 (25) Mart'ta G. İ. Bokii ve M. K. Muranov MK Bürosu'na eklendi, Y. V. Stalin ise konuşma hakkına sahip ancak oy kullanma hakkı olmayan üye olarak Büro'ya alındı.

RSDİP'nin Petrograd Komitesi 2 (15) Mart 1917'de yapılan bir toplantıda, illegal komitelerde çalışan herkesten ve yeni seçilen üyelerden oluşturuldu. Komite bileşimi şöyleydi: B. V. Avilov, N. K. Antipov, B. A. Jemçujin, V. N. Zalejskiy, M. İ. Kalinin, N. P. Komarov, L. M. Mihaylov, V. M. Molotov, K. Orlov, N. İ. Podvoyskiy, P. İ. Strucka, V. V. Schmidt, K. İ. Şutko ve Merkez Komitesi Bürosu'nu temsilen A. G. Şliyapnikov.

Ocak 1912'de RSDİP Altıncı (Prag) Konferansı kararıyla Menşevikler partiden ihraç edilmiştir.

da St. Petersburg Komitesi'nden, yani "doktrine" ya da *sosyalizmin* temellerine, ilkelerine, öğretilerine, amaçlarına bağlılıkları nedeniyle sürekli olarak burjuvazinin tacizkâr "doktriner" sözüne maruz kalan "Bolşeviklerden" başkası değil. Belli ki İngiliz Güçkovcu, tacizkâr fitneci ve doktriner sözlerini manifestoya[52] ve partimizin cumhuriyet, barış, çarlık monarşisinin tamamen ortadan

RSDİP Altıncı Tüm Rusya Konferansı 5-17 (18-30) Ocak 1912'de Prag'da toplanmış ve esasen bir parti kongresi vasfı taşımıştır.

Konferansın öne çıkan figürü Lenin'di. Mevcut durum ve partinin görevleri, Uluslararası Sosyalist Büro'nun çalışmaları hakkında raporlar sundu ve tartışmalarda yer aldı. Ayrıca ana gündem maddelerinin tamamıyla ilgili kararlar hazırladı.

Konferansın "Tasfiyecilik ve Tasfiyeciler Grubu" ile "Yurtdışındaki Parti Örgütü" hakkındaki kararları büyük bir teorik ve pratik önem taşıyordu. Konferans, tasfiyecilerin davranışlarıyla kendilerini kesin olarak partinin dışına yerleştirdiklerini ve RSDİP'den ihraç edildiklerini ilan etti. Yurtdışındaki parti karşıtı grupların – Menşevik Golos grubu, Vperyod ve Trotskiy grupları – faaliyetlerini kınadı; yurtdışında, MK'nın denetim ve yönlendirmesi altında çalışan tek bir partinin olması zorunluluğunu teslim etti ve "Sosyal Demokrat faaliyetin Rusya'daki merkezine, yani Merkez Komitesi'ne boyun eğmeyen, Rusya'yla bağımsız bir biçimde iletişim kurarak karışıklığa neden olan" parti gruplarının "RSDİP adını kullanmaya haklarının olmadığını" belirtti. Konferansta "Parti Çalışmasının Niteliği ve Örgütsel Biçimleri" hakkında bir karar alındı, Lenin'in Örgütsel Kuralları onaylandı, bir Parti Merkez Komitesi seçildi ve Rusya'da bir MK Bürosu kuruldu.

Prag Konferansı Bolşevik Parti'nin, yeni türde bir partinin kuruluşunda ve birliğinin sağlamlaştırılmasında büyük bir rol oynamıştır. Menşeviklere karşı verilen mücadeleyle geçen tarihsel dönemin bütününü özetlemiş, Bolşeviklerin zaferini konsolide etmiş ve Menşevik tasfiyecileri partiden atmıştır. Yerel parti örgütleri, Konferans kararları temelinde parti etrafında daha sıkı kenetlenmiştir. Konferans partiyi, Rusya çapında bir örgütlenme haline getirerek güçlendirmiş ve yeni devrimci yükseliş koşullarında siyasi hattını ve taktiklerini tanımlamıştır. Prag Konferansı uluslararası alanda da büyük öneme sahiptir. Oportünistlerle tam bir örgütsel kopuş gerçekleştirerek, İkinci Enternasyonal partilerinin devrimci unsurlarına oportünizme karşı kararlı bir mücadelenin nasıl verileceğini göstermiştir.

52 Burada Merkez Komitesi tarafından 28 Şubat (13 Mart) 1917'de İzvestiya'nın (sayı: 1) eki olarak yayımlanan *Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Rusya'nın Bütün Yurttaşlarına Yönelik Manifestosu*'na atıf yapılmaktadır. Lenin, Manifesto'nun kısaltılmış bir versiyonunu 9 (22) Mart 1917 tarihli *Frankfurter Zeitung*'un sabah baskısından öğrenmiştir. Sonraki gün Oslo üzerinden Petrograd'daki *Pravda*'ya şu telgrafı çekmiştir: "Merkez Komitesi Manifestosu'ndan parçaları henüz okudum. En iyi dileklerimle. Yaşasın barışın ve sosyalizmin müjdecisi proleter milis güçleri!"

kaldırılması ve halkı ekmeği için mücadele etmeye çağırma tutumuna yönelik kullanıyor.

Halk için ekmek ve barış; bu fitne, Guçkov ve Milyukov'a bakanlık koltuğu verilmesi "düzen" oluyor. Eski ve tanıdık laflar!

O halde Kerenskiy ve Çkeydze'nin İngiliz Guçkovcu tarafından betimlenen taktikleri neler?

Tereddüt: Guçkovcu bir yandan onları övüyor; subayların ve daha ılımlı unsurların "desteği" olmadan (İyi çocuklar! Akıllı çocuklar!) anarşinin önüne geçilemeyeceğinin "farkına varmışlar" (bizlerse doktrinimize, sosyalist öğretilerimize bağlı kalarak hep topluma anarşi ve savaş getirenin kapitalistler olduğunu, yalnızca *bütün* siyasi iktidarın proletaryaya ve halkın en yoksul kesimlerine devredilmesinin bizi savaştan, anarşiden ve açlıktan kurtarabileceğini düşündük!). Diğer yandansa "daha ihtiyatsız ortaklarıyla", yani Bolşeviklerle, Merkez Komitesi tarafından restore edilen ve birleştirilen Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'yle "hesaplaşmak zorundalar".

Kerenskiy ve Çkeydze'yi hiçbir zaman bağlı olmadıkları, onların ve kitabi temsilcilerinin (Sosyalist Devrimciler, Popüler Sosyalistler,[53] Menşevik Ö.K. destekçileri[54] vesaire) her zaman

---

53 *Sosyalist Devrimciler* – 1901 sonu, 1902 başında çeşitli Narodnik grup ve çevrelerin birleşmesiyle ortaya çıkan, Rusya'daki bir küçük burjuva partisi olan Sosyalist Devrimci Parti'nin üyeleri. Sosyalist Devrimciler proletaryayla küçük mülk sahipleri arasındaki sınıf farklılıkları karşısında ilgisizdi; köylülük içerisindeki sınıf farklılaşmasını ve çatışmalarını önemsiz görüyor ve devrimde proletaryanın öncü rolünü yadsıyordu. Sosyalist Devrimcilerin görüşleri Narodizm ve revizyonizmin eklektik bir karışımıydı. Bolşevik Parti, Sosyalist Devrimcilerin sosyalist kılığına girme girişimlerini teşhir etmiş, köylülük üzerinde etkili olmak üzere onlara karşı kararlı bir mücadele vermiş ve bireysel terörizm taktiklerinin işçi sınıfı hareketi açısından tehlikesini ortaya koymuştur.

Sosyalist Devrimcilerin hitap ettiği köylülüğün homojen bir sınıf olmaması gerçeği, siyasi ve ideolojik istikrarsızlıklarında, örgütsel bölünmüşlüklerinde ve sürekli olarak liberal burjuvaziyle proletarya arasında gidip gelmelerinde belirleyici olmuştur. Birinci Rus Devriminde (1905-07) de Sosyalist Devrimci Parti'nin sağ kanadı partiden koparak, Kadetlere daha çok benzeyen yasal Trudovik Halk Sosyalist Partisi'ni, sol kanatsa yarı anarşist Maksimalistler Birliği'ni kurmuştur. Sosyalist Devrimcilerin çoğunluğu Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyal şoven bir pozisyon benimsemiştir.

54 Örgütlenme Komitesi – Tasfiyecilerin Ağustos 1912 Konferansı'nda yola

suiistimal ettiği, mahkûm ettiği, önemsiz bir yeraltı çevresi, bir doktrinerler cemaati vesaire olmakla suçladığı Bolşevik Parti'yle "hesaplaşmaya" zorlayan güç nedir? Devrim zamanında, *kitle* eyleminin baskın olduğu bir zamanda aklı başında siyasetçilerin "doktrinerlerle hesaplaştığı" nerede ve ne zaman görülmüş??

Zavallı İngiliz Guçkovcumuzun kafası karmakarışık; mantıklı bir argüman üretmeyi başaramamış, bütünlüklü bir yalan söylemeyi ya da doğrunun bütününü dile getirmeyi de başaramamış; yalnızca kendini ele vermiş.

Kerenskiy ve Çkeydze Merkez Komite'nin Sosyal Demokrat Partisi'yle, partinin proletarya, kitleler, üzerindeki etkisi nedeniyle hesaplaşmak zorunda. Partimiz Duma'daki temsilcilerinin 1914 gibi erken bir tarihte tutuklanmasına ve Sibirya'ya sürgün edilmesine *rağmen,* St. Petersburg Komitesi'nin savaş sırasındaki yeraltı faaliyetleri, savaşa ve çarlığa karşı çalışmaları nedeniyle baskı görmesine rağmen kitlelerin, devrimci proletaryanın yanında olmak üzere kurulmuştur.

Bir İngiliz atasözünde söylendiği gibi "gerçekler inatçıdır". Size bu sözü hatırlatırım pek saygıdeğer İngiliz Guçkovcu! Partimizin devrimin şanlı günlerinde St. Petersburg işçilerine yol göstermesi ya da en azından sadık bir biçimde onlara yardım etmesi İngiliz Guçkovcunun *"kendisinin"* de kabul etmek *zorunda olduğu* bir gerçektir. Ve İngiliz Guçkovcumuz, Kerenskiy ve Çkeydze'nin burjuvaziyle proletarya *arasında* salınıp durduklarını da aynı ölçüde kabul etmek zorundadır. Gvozdyovcular, "savaşın sonuna

çıkan başlıca Menşevik merkez. Örgütlenme Komitesi Birinci Dünya Savaşı'nda sosyal şoven bir siyaset izlemiş, çarlık Rusya'sının savaşta oynadığı rolü olumlamış ve milliyetçi propaganda yapmıştır. *Naşa Zarya* (Şafağımız) ve bunun kapanmasının ardından, daha sonra *Dyelo* adını alan, *Naşe Dyelo* (Davamız) adlı bir dergiyle, sonradan *Utro* adını alan *Raboçeye Utro* (İşçilerin Sabahı) adlı bir gazete çıkarmışlardır. Ö.K., Ağustos 1917'de Menşevik Merkez Komitesi seçimlerine kadar çalışmaya devam etmiştir. Rusya içinde faaliyette bulunan Ö.K.'nın yanı sıra beş sekreterden – P. B. Akselrod, İ. S. Astrov-Poves, Y. O. Martov, A. S. Martınov ve S. Y. Semkovskiy – oluşan bir Yurtdışı Sekretaryası bulunmaktaydı. Merkez yanlısı bir çizgi izleyen Yurtdışı Sekretaryası, Rus sosyal şovenlerine verdiği desteği örtbas etmek üzere enternasyonalist bir jargon kullanıyordu. Yurtdışı Sekretaryası Şubat 1915 ile Mart 1917 arasında yayımlanan bir gazete, İzvestiya (Haberler), çıkarıyordu.

kadar sürdürülmesini savunanlar", yani sosyal şovenler, yani emperyalist yağma savaşının savunucuları artık bütünüyle burjuvazinin peşinden gitmektedir; Kerenskiy, bakanlık, yani ikinci Geçici Hükümet koltuğuna oturarak bütünüyle burjuvazinin safına geçmiştir; Çkeydze ise geçmemiştir; o halen burjuvazinin Geçici Hükümetiyle en yoksul halk kitleleri, İşçi Temsilcileri Sovyeti ve Merkez Komite tarafından birleştirilen Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi arasında *salınmaya* devam etmektedir.

Sonuç olarak devrim özellikle işçileri, işçi sınıfı hareketi ve küçük burjuvazi içerisindeki ana parti ve eğilimler arasındaki sınıf farklılıklarını açık bir şekilde kavramaya çağırmaktaki ısrarımızı – örneğin yaklaşık on sekiz ay önce, 13 Ekim 1915'te Cenevre'de *Sozsial-Demokrat*'ın 47. sayısında yazdıklarımızı – haklı çıkarmıştır.

"Bugüne kadar Sosyal Demokratların, devrimci şovenlerle değil ama demokrat küçük burjuvaziyle birlikte geçici bir devrimci hükümete girmesini kabul edilebilir gördük. Devrimci şovenlerden kastımız, Almanya'ya karşı zafer kazanmak – başka ülkeleri yağmalamak – Rusya'daki diğer halklar üzerinde Büyük Rus hakimiyetini konsolide etmek vs. üzere çarlığa karşı zafer kazanmak isteyenlerdir. Devrimci şovenizm küçük burjuvazinin sınıfsal konumuna dayanmaktadır. Küçük burjuvazi her zaman için burjuvaziyle proletarya arasında gidip gelir. Mevcut durumda da şovenizmle proleter enternasyonalizmi arasında gidip gelmektedir (bu da, demokratik devrimcilik anlamında bile tutarlı bir biçimde devrimci olmasına engel olmaktadır). Mevcut durumda Trudovikler, Sosyalist Devrimciler, *Naşa Zarya* (artık *Dyelo*), Çkeydze'nin Duma grubu, Örgütlenme Komitesi, Bay Plehanov ve benzerleri, Rusya'daki bu küçük burjuvazinin siyasi sözcülüğünü yapmaktadır. Rusya'da devrimci şovenlerin kazanması durumunda mevcut savaşta *onların* "anavatanlarını" savunmaya karşı çıkarız. Bizim sloganımız şudur: Şovenistlere karşıyız; ister devrimci ister cumhuriyetçi olsunlar, bizler şovenistlere *karşı,* uluslararası proletaryanın sosyalist devrimi için ittifakın *yanındayız.*"

* * *

İngiliz Guçkovcuya dönelim.

"... Emperyal Duma Geçici Komitesi," diye devam ediyor, "karşı karşıya olduğu tehlikeleri göz önünde bulundurarak, dün bunu hiçbir zorluk olmadan yapması mümkün olmasına ve asıl niyeti bu olmasına karşın Bakanları tutuklamaya çekindi. Böylece, korkutucu Komün girişiminden ve iç savaş kargaşasından geçmek zorunda kalmaksızın yeni rejimden her şekilde faydalanmamızı ["biz" = İngiliz mali sermayesi ve emperyalizmi] sağlayabilecek müzakereler için kapı açık bırakılmış oldu..."

Guçkovcular *kendilerinin* faydalanabilecekleri bir iç savaştan *yana*, ancak halkın, yani emekçilerin büyük bölümünün yararlanabileceği bir iç savaşa *karşı*.

"... Tüm ulusu temsil eden Duma Geçici Komitesi [bunun toprak sahipleri ve kapitalistlerden oluşan Dördüncü Duma Komitesi için söylendiğini bir düşünün!] ile yalnızca sınıf çıkarlarını temsil eden İşçi Temsilcileri Konseyi [bu, bir kulağından girip ötekinden çıkan sözler arasında birtakım kelimeleri hatırlayan ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin proletaryayı ve yoksulları, yani halkın onda dokuzunu temsil ettiği gerçeğini gizlemeye çalışan bir diplomatın dilidir] arasındaki ilişkiler, çok güçlü bir tahakküm kuran mevcut kriz koşullarında makul insanlar arasında, bir çatışma çıkması ihtimaline ilişkin, ki bunun sonuçları tarif edilemeyecek kadar kötü olabilir, azımsanamayacak bir korku yaratmıştır.

"Neyse ki bu tehlike, hitabet yeteneği çok güçlü genç bir avukat olan, İşçi destekçilerinin çıkarları doğrultusunda [yani işçilerin oyunu almak, onlarla oynaşmak için] Komiteyle birlikte çalışmanın zorunluluğunu açıkça kavramış bulunan [bunu yine, ama Guçkovcunun kanaatine göre belli ki daha az açıklıkla, "kavramış" olan Çkeydze'den farklı olarak] Bay Kerenskiy'in etkisi sayesinde en azından şimdilik ["en azından" sözüne dikkat!] bu tehlike savuşturulmuştur. Bugün [1 (14) Mart, Çarşamba] imzalanan tatminkâr bir anlaşma[55] sayesinde gereksiz sürtüşmenin önüne geçilecektir."

---

55 Duma Geçici Komitesi ile Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu'nun Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderleri arasında 1 (14) Mart 1917'de imzalanan anlaşmaya atıf yapılıyor. Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu gönüllü bir şekilde iktidarı burjuvaziye teslim etmiş ve Duma Geçici Komitesi'ne istediği gibi bir Geçici Hükümet kurma yetkisi vermiştir.

Bu anlaşmanın ne olduğunu, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin *bütünüyle* yapılıp yapılmadığını ve şartlarının ne olduğunu bilmiyoruz. İngiliz Guçkovcu bu defa, bu *esas* nokta hakkında hiçbir şey söylemiyor. Ve bu boşuna da değil! Söz konusu şartların açık, sarih, herkesin bildiği şartlar olması burjuvazinin lehine olmaz, zira bu durumda onları ihlal etmeleri zorlaşır!

* * *

Yukarıdaki satırlar, çok önemli iki metni okuduğumda zaten yazılmış bulunuyordu. Bunlardan ilki Paris merkezli hayli muhafazakâr ve burjuva *Le Temps*[56] gazetesinde 20 Mart'ta yayımlanan, yeni hükümetin "desteğini" isteyen İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin manifestosu[57]; ikincisi ise Skobelev'in, Zürih merkezli bir gazeteden *(Neue Zürcher Zeitung,* 1 Mit.-bl., 21 Mart) Berlin merkezli bir gazeteye *(National-Zeitung*[58]*)* kadar bir dizi yayında yer alan 1 (14) Mart'ta Devlet Duması'nda yaptığı konuşmanın bazı pasajlarıydı.

İşçi Temsilcileri Sovyeti manifestosu, eğer metin Fransız emperyalistleri tarafından tahrif edilmemişse, son derece dikkat çekici

---

56 *Le Temps* – Paris'te 1861'den 1942'ye kadar yayımlanan günlük gazete. İktidardaki unsur adına konuşan gazete, aslen Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın yayın organıydı.

57 İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Kurulu Manifestosu 3 (16) Mart 1917'de İzvestiya'da (sayı: 4) Prens Lvov yönetiminde bir Geçici Hükümet kurulacağı haberiyle aynı zamanda yayımlanmıştı. Yürütme Kurulu'nun Sosyalist Devrimci ve Menşevik üyeleri tarafından hazırlanan manifesto, demokratik güçlerin "taahhütlerini yerine getirdiği ve eski rejime karşı kararlı bir mücadele verdiği sürece" yeni hükümetin destekleneceğini ilan ediyordu.

Manifesto, Sovyetin, Kerenskiy'i yeni hükümete katılmakla görevlendirdiği gerçeğinden söz etmiyordu, zira Yürütme Kurulu 1 (14) Mart'ta "demokratik temsilcileri hükümette görevlendirmemeye" karar vermişti. *Le Temps,* muhabirinden aldığı bilgiye dayanarak bunu haberleştirdi. 2 (15) Mart'ta Sovyet, "azınlığın karşı çıkışına kulak asmayarak" Kerenskiy'in yeni hükümete Adalet Bakanı olarak girmesini onayladı.

58 *Neue Zürcher Zeitung* – 1780'de Zürih'te kurulan ve 1821'e kadar *Zürcher Zeitung* adıyla yayımlanan, bugün de İsviçre'nin en etkili gazetesi olan bir burjuva gazetesi.

National-Zeitung – 1848 ile 1938 arasında Berlin'de yayımlanan kapitalist bir gazete; 1914'ten itibaren *Acht-Uhr Abendsblatt. National-Zeitung* adıyla çıkmıştır.

bir belge. St. Petersburg proletaryasının, en azından manifestonun yayımlandığı tarihte, ağırlıklı olarak küçük burjuva politikacılarının etkisi altında olduğunu gösteriyor. Bu kategorideki politikacılara, yukarıda da belirtildiği gibi, Kerenskiy ve Çkeydze gibi insanları da dahil ettiğimi anımsayacaksınız.

Manifestoda iki siyasi fikir ve bunlara karşılık gelen iki slogan olduğunu görüyoruz:

İlk olarak manifesto, (yeni) hükümetin "ılımlı unsurlardan" oluştuğunu söylüyor. Bu kesinlikle eksikli, Marksist değil, salt liberal bir niteliğe sahip tuhaf bir tanım. Bir açıdan – bir sonraki mektubumda ne anlamda olduğunu açıklayacağım – artık devrimin ilk aşamasının tamamlanmasıyla, ben de oluşabilecek bütün hükümetlerin "ılımlı" olmak zorunda olduğunu kabul etmeye hazırım. Ancak bu hükümetin emperyalist savaşa devam etmek istediğinin, İngiliz sermayesinin ajanı olduğunun, monarşiyi restore etmek, toprak sahipleri ve kapitalistlerin egemenliğini tahkim etmek istediğinin kendimizden ve halktan gizlenmesine kesinlikle izin verilemez.

Manifesto bütün demokratların yeni hükümeti "desteklemek" zorunda olduğunu, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Kerenskiy'den Geçici Hükümete katılmasını istediğini ve Kerenskiy'e bunun için izin verdiğini ilan ediyor. Şartlarsa şunlar: Vaat edilen reformların daha savaş sürerken uygulanması, ulusların "özgür kültürel" (yalnızca bu mu??) gelişimine ilişkin teminatlar (tamamıyla Kadet, acınacak düzeyde liberal bir program) ve Geçici Hükümetin faaliyetlerini denetlemek üzere İşçi Temsilcileri Sovyeti ile "ordu mensuplarından"[59] oluşan özel bir komitenin kurulması.

59 Yabancı basın, Petrograd Sovyeti'nin Geçici Hükümeti denetlemek üzere özel bir kurul görevlendirdiğini haberleştirmişti. Lenin bu habere dayanarak ilk başta bu denetim kurulunun örgütlenmesini olumlu karşılamış, ancak bununla birlikte kurulun beklentileri karşılayıp karşılamayacağının yalnızca deneyimle görülebileceğini belirtmişti. Aslında İrtibat Komitesi denilen, 8 (21) Mart'ta Yürütme Kurulu tarafından Geçici Hükümet'in çalışmalarını "etkilemek" ve "kontrol etmek" üzere oluşturulan bu kurul yalnızca Geçici Hükümet'in, Sovyet'in prestijini kullanarak karşıdevrimci politikalarına kılıf uydurmasına yardımcı oldu. İrtibat Komitesi M. İ. Skobelev, Y. M. Steklov, N. N. Suhanov, V. N. Filippovskiy, N. S. Çkeydze ve Komiteye sonradan katılan V. M. Çernov ve İ. G. Tsereteli'den oluşuyordu. Komite, işlevleri Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu Bürosu tarafından devralındıktan sonra, Nisan 1917'de lağvedildi.

İkinci kategorideki fikir ve sloganlar içinde yer alan bu Denetim Komitesi'ni ayrıca daha sonra tartışacağız.

Rus Louis Blanc, Kerenskiy'in görevlendirilmesinin ve yeni hükümeti destekleme çağrısının devrime ve proletaryanın davasına klasik bir ihanet olduğu, bu tür bir politikanın liderliğini yapanların ve bu politikayı destekleyenlerin sosyalizme ne kadar bağlı olduklarından bağımsız olarak, on dokuzuncu yüzyıldaki bir dizi devrimin ölümüne neden olanlar gibi bir ihanet içinde olduğu söylenebilir.

Proletarya bir savaş hükümetini, bir restorasyon hükümetini destekleyemez ve desteklememelidir. Gericilikle mücadele etmek, Romanovlar ve dostlarının monarşiyi restore etme ve karşıdevrimci bir ordu toplama girişimlerini püskürtmek için Guçkov ve şürekâsını desteklemeye değil, *proleter* milis gücünün örgütlenmesine, yaygınlaştırılmasına ve güçlendirilmesine, işçilerin önderliği altındaki halkın silahlandırılmasına ihtiyaç var. Bu başlıca, temel, radikal önlem alınmaksızın ne monarşinin restorasyonuna ve vaat edilen özgürlükleri ortadan kaldırma ya da budama girişimlerine ciddi bir direniş gösterilebilir, ne de insanlara ekmek, *barış* ve özgürlük getirecek yolda sağlam adımlarla ilerlenebilir.

Kerenskiy'le birlikte birinci Geçici Hükümetin (on üçlerin Duma komitesi) üyesi olan Çkeydze'nin ikinci Geçici Hükümete yukarıda bahsedilen ya da benzeri ilkesel nedenlerle girmekten geri durduğu doğruysa, ona bu nedenle prim verilebilir. Bunu dürüstçe ifade etmek gerek. Ne yazık ki böyle bir yorum olgularla ve en başta da daima Çkeydze'yle kol kola olmuş Skobelev'in yaptığı konuşmayla çelişmektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz kaynağa güvenecek olursak Skobelev şunları söylüyor: "Sosyal [? belli ki Sosyal Demokrat] grup ve işçilerin Geçici Hükümetin amaçlarıyla teması son derece düşük (çok az irtibat halinde)"; işçiler barış talep ediyor ve savaş devam ettirilecek olursa ilkbaharda her durumda bir felaket patlak verecek; "işçiler, siyasi amaçları toplumun [liberal toplumun] amaçlarından ne kadar uzak olursa olsun toplumla [liberal toplumla] geçici bir anlaşmaya [*eine vorläufige Waffenfreundschaft*] vardı", "liberaller, savaşın anlamsız [*unsinnige*] amaçlarını terk etmeli" vs.

Bu konuşma yukarıda, *Sozsial-Demokrat*'tan aktardığımız pasajda burjuvaziyle proletarya arasında "gidip gelme" diye

adlandırdığımız durumun bir örneğidir. Liberaller, liberal olarak kalırken savaşın, yalnızca kendileri tarafından değil yüz milyarlarla ölçülen dünya çapındaki bir güç olan İngiliz-Fransız mali sermayesi tarafından da belirlenen "saçma sapan" amaçlarını *"terk edememektedir"*. Mesele liberalleri "tavlamak" değil, işçilere liberallerin neden bir çıkmazda olduklarını, neden ellerinin kollarının *bağlı* olduğunu, neden hem çarlığın İngiltere ve diğer ülkelerle yaptığı antlaşmaları hem de Rus sermayesiyle İngiliz-Fransız sermayesi arasındaki anlaşmaları *gizlediklerini* vesaire *açıklamaktır*.

Skobelev işçilerin liberal toplumla, niteliği her ne olursa olsun, bir anlaşmaya vardığını söylüyor ve buna karşı çıkmıyor, Duma kürsüsünden bunun işçiler açısından ne kadar zararlı olduğunu açıklamıyorsa, bu anlaşmayı *onaylıyor* demektir. Ve tam da yapmaması gereken şey bu.

Skobelev'in İşçi Temsilcileri Sovyeti'yle Geçici Hükümet arasındaki anlaşmayı doğrudan veya dolaylı, açıkça veya örtülü bir biçimde onaylaması onun burjuvaziye doğru salınmasıdır. Skobelev'in işçilerin barış istediğine; amaçlarının, liberallerin amaçlarından cennetin yeryüzünden uzak olduğu kadar uzak olduğuna ilişkin sözleriyse proletaryaya doğru salınımıdır.

Ele almakta olduğumuz İşçi Temsilcileri Sovyeti manifestosunda bütünüyle proleter, gerçekten devrimci ve yapı itibarıyla tamamıyla doğru olan ikinci siyasi fikir, yani Geçici Hükümet üzerinde bir proleter-asker denetimi kurulması, bir "Denetim Komitesi" (Rusçada komiteye böyle denip denmediğini bilmiyorum; ifadeyi Fransızcadan serbest çeviriyle kullanıyorum) kurulması fikridir.

İşte bu gerçek bir şey! Kanlarını halk için özgürlük, barış, ekmek için akıtan işçilere yaraşır bir fikir! Bu çarlığa, monarşiye ve monarşist Guçkov, Lvov ve şürekâsına karşı *gerçek teminatlar* elde edilmesine yönelik *gerçek bir adım!* Bu, Rus proletaryasının her şeye rağmen, 1848'de Louis Blanc'ı "yetkilendiren" Fransız proletaryasından daha ileride olduğunun bir göstergesi! Proleter yığınların içgüdülerinin ve zihninin belagatle, bağırış çağırışla, reform ve özgürlük vaatleriyle, "işçiler tarafından yetkilendirilen bakan" unvanıyla ve benzeri süslü püslü sözlerle tatmin olmadığını, yalnızca gerçekten bulabileceği yerde, proletaryanın, sınıf bilincine sahip işçilerin öncülük ettiği *silahlı* halk kitlelerinde destek aradığının bir kanıtı.

Bu, doğru yolda atılmış bir adım, ancak *yalnızca* ilk adım.

Bu "Denetim Komitesi" sadece siyasi türde bir parlamenter kurum, Geçici Hükümete "soru sorup" ondan cevap alan bir komite olarak kalırsa Geçici Hükümetin oyuncağı olacak, hiçbir sonuç vermeyecektir.

Öte yandan derhal ve bütün engellere rağmen, tüm halka, tüm erkek ve kadınlara uzanan, yalnızca ortadan kaldırılmış ve çözülmüş polis teşkilatının yerini almakla kalmayıp, onun ister anayasal monarşist, isterse cumhuriyetçi demokrat *herhangi* bir hükümet tarafından, *ne* St. Petersburg'da *ne de* Rusya'nın başka bir yerinde restore edilmesini *olanaksız kılacak* bir *işçi milisinin* ya da *işçilerin iç güvenlik kuvvetinin* oluşturulmasına yol açarsa, o zaman Rusya'nın ileri işçileri hakikaten yeni ve büyük zaferlere, savaşa karşı kazanılacak zafere, gazetelerin haberleştirdiği gibi, St. Petersburg'da Devlet Duması önündeki meydanda toplanan süvari birliklerinin renklerini süsleyen sloganın hayata geçirilmesine giden yolu açmış olacaktır:

"Yaşasın Bütün Ülkelerin Sosyalist Cumhuriyetleri!"

Bu işçi milisi hakkındaki düşüncelerimi bir sonraki mektubumda aktaracağım.

Bir sonraki mektupta bir yandan bütün halkı kapsayan ve işçilerin öncülüğünde bir milis gücü kurulmasının günümüzün doğru sloganı olduğunu ve Rus Devriminin (ve dünya devriminin) içinden geçmekte olduğu bu geçiş sürecinin taktik görevlerine karşılık geldiğini, diğer yandan da başarılı olması için bu işçi milisinin ilk olarak bütün halkı kucaklaması, *herkesi kapsayabilecek* düzeyde kitlesel bir örgütlenme olması, gerçek anlamda her iki cinsiyetten de sağlıklı olan *bütün* insanları kapsaması gerektiğini, ikinci olarak da yalnızca polis fonksiyonlarını değil, genel devlet işlevlerini de askeri işlevlerle ve toplumsal üretim ve dağıtımın denetimiyle birleştirmek doğrultusunda ilerlemesi gerektiğini göstermeye çalışacağım.

N. Lenin

Zürih, 9 (22) Mart 1917

Not: 7 (20) Mart tarihli bir önceki mektubuma tarih atmayı unutmuşum.

İlk kez 1924'te *Bolşevik* dergisinin 3-4. sayılarında yayımlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Proleter Milis Gücü Hakkında

Dün Çkeydze'nin müştereddit taktikleriyle ilgili vardığım sonuç bugün, 10 (23) Mart'ta, iki belgeyle tamamıyla doğrulandı. Belgelerden ilki *Frankfurter Zeitung*'da[60] Stockholm'den telgrafla geçilerek yayımlanan, partimizin, St. Petersburg'daki Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesi'nin ilan ettiği manifestodan pasajlar içeren bir haber. Bu belgede Guçkov hükümetinin desteklenmesi veya devrilmesiyle ilgili tek bir söz yok; işçiler ve askerler İşçi Temsilcileri Sovyeti etrafında örgütlenmeye, çarlığa karşı ve cumhuriyet için, sekiz saatlik iş günü için, büyük arazilere ve tahıl stoklarına el konulması için ve en önemlisi, yağma savaşına son vermek için mücadele etmek üzere Sovyetteki temsilcilerini seçmeye çağırılıyor. Bu bağlamda Merkez Komitemizin, barışın *savaşan bütün ülkelerin proleterleri* arasındaki ilişkiyle sağlanmak zorunda olduğuna ilişkin son derece doğru düşüncesi özellikle önemli ve bilhassa acildir.

Burjuva hükümetleri arasındaki pazarlıklardan ve ilişkilerden barış beklemek kendi kendini ve halkı kandırmaktan başka bir şey değildir.

İkinci belge de yine telgrafla Stockholm üzerinden başka bir

60 *Frankfurter Zeitung* – 1856'dan 1943'e kadar Frankfurt-am-Main'da yayımlanan etkili bir kapitalist günlük gazete. 1949'dan sonra *Frankfurter Allgemeine Zeitung* adıyla yeniden yayımlanmaya başlayan gazete, Batı Almanya tekellerinin çıkarlarını savunmaktadır.

Alman gazetesine (*Vossiche Zeitung*[61]) geçilen, Duma'daki Çkeydze grubu, işçi grubu (? Arbeiterfraction) ve on beş işçi sendikasının temsilcileri arasında 2 (15) Mart'ta düzenlenen bir konferansa ve sonraki gün yayımlanan manifestoya ilişkin bir haber. Telgrafta bu manifestonun on bir maddesinden yalnızca üçüne, birinci madde, yani cumhuriyet talebine; yedinci madde, yani barış talebi ve barış görüşmelerinin hemen başlatılması talebine ve üçüncü madde, yani "Rus işçi sınıfı temsilcilerinin hükümete yeterli ölçüde katılımı" talebine yer veriliyor.

Bu son nokta doğru aktarılmışsa, burjuvazinin neden Çkeydze'yi övdüğünü anlayabilirim. Neden başka bir yerde aktardığım İngiliz Guçkovcuların *The Times*'taki övgülerinin Fransız Guçkovcuların *Le Temps*'daki övgüleriyle tamamlandığını anlayabilirim. Fransız milyonerleri ve emperyalistlerinin bu gazetesi 22 Mart'ta, "İşçi partilerinin liderleri, özellikle Bay Çkeydze, emekçi sınıfların isteklerini yumuşatmak üzere tüm etkisini kullanıyor" diye yazıyordu.

Doğrusu işçilerin Guçkov-Milyukov hükümetine "katılımını" talep etmek teorik ve siyasi açıdan zırvalıktır: bu hükümete bir azınlık olarak katılmak onun piyonu olmak anlamına gelir; "eşit koşullarda" katılım olanaksızdır, zira savaşı sürdürme talebiyle ateşkes yapma ve barış görüşmelerine başlama talebi uzlaştırılamaz; çoğunluk olarak "katılım" ise Guçkov-Milyukov hükümetini *devirecek* güce sahip olmayı gerektirir. Pratikte "katılım" talebi en berbat Louis Blankizmden, yani sınıf mücadelesi ve sınıf mücadelesinin verildiği gerçek koşullara karşı tam bir kayıtsızlıktan, içi boş laflara meftun olmaktan, işçiler arasında aldatıcı fikirler yaymaktan, *gerçek* bir sınıf gücü ve *gerçek* bir devrimci güç, halkın yoksul kesimlerinin *tamamının güvenini kazanan*, toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan ve *ona örgütlenmesinde*, ekmek, barış, özgürlük mücadelesinde *yardım eden* bir proleter milis gücü yaratmak için kullanılması gereken çok değerli bir zamanı Milyukov ya da Kerenskiy'le müzakerelerle kaybetmekten başka bir şey değildir.

61 *Vossiche Zeitung* – 1704'ten 1934'e kadar Berlin'de yayımlanan ılımlı liberal bir gazete.

Çkeydze ve grubu tarafından yayımlanan bu manifestonun hatası (Ö.K., Örgütlenme Komitesi *partisinden* bahsetmiyorum, çünkü ulaşabildiğim kaynaklar Ö.K. hakkında tek bir söz etmiyor), 2 (15) Mart konferansında Çkeydze'nin en yakın işbirlikçisi Skobelev'in, gazetelere göre sarf ettiği, "Rusya ikinci, gerçek [*wirklich*] bir devrimin arifesinde" sözleri düşünüldüğünde daha da garip bir hal alıyor.

Skobelev ve Çkeydze'nin gerekli pratik sonuçlara varmayı unuttukları gerçek budur. Buradan, bulunduğum bu uğursuz mesafeden bakarak ikinci devrimin ne kadar yakın olduğunu söylemem mümkün değil. Sahada olması nedeniyle Skobelev olan biteni daha iyi görebilir. Dolayısıyla çözümü hakkında gerekli somut verilere sahip olmadığım ve olamayacağım sorunları önüme koymayacağım. Sadece Skobelev'in, "dışarıdan bir tanığın", yani partimizden olmayan birinin ilk mektubumda çıkardığım bir sonuca, Şubat-Mart Devriminin, devrimin yalnızca *ilk* aşaması olduğu sonucunu teyit ettiğinin altını çiziyorum. Rusya, devrimin bir sonraki aşamasına ya da Skobelev'in ifadesiyle "ikinci bir devrime" doğru ilerleyen özgün bir tarihsel *geçiş* döneminden geçmektedir.

Marksist olmak ve dünyadaki devrimlerin yarattığı deneyimlerden ders almak istiyorsak bu *geçiş* döneminin özgünlüğünün tam olarak nerede yattığını ve bu dönemin özgül, nesnel özelliklerinden hangi taktiklerin çıktığını anlamak zorundayız.

Durumun özgünlüğü, Guçkov-Milyukov hükümetinin ilk zaferi şu üç ana nedenle olağanüstü kolay bir şekilde elde etmiş olmasında yatmaktadır: (1) İngiliz-Fransız mali sermayesi ve ajanlarının yardımı; (2) Ordunun komuta kademesinin bir kısmının yardımı; (3) Rus burjuvazisinin bütününün kır ve kent yerel yönetimleri, Devlet Duması, savaş sanayii komiteleri vesaire şeklinde hâlihazırda var olan örgütlenmesi.

Guçkov hükümeti bir cenderede tutulmuştur: sermayenin çıkarlarına bağlı olması nedeniyle yağmacı, talancı savaşı sürdürmeye çalışmak, sermayenin ve toprak sahiplerinin muazzam kârlarını korumak, monarşiyi restore etmek zorundadır. Devrimci kökenine ve çarlıktan demokrasiye doğru ani bir değişim geçirme ihtiyacına bağlı olması, ekmeğe ve barışa aç yığınların baskısı altında bulunması nedeniyle hükümet, mümkün olduğunca çok yalan söylemek,

ayak sürümek, zamana oynamak, "beyanda bulunmak" ve vaat etmek (fiyatların roket hızıyla arttığı bir dönemde çok ucuz olmaya devam eden tek şey vaatlerdir) ve mümkün olduğunca az şey yapmak, bir eliyle verdiği ödünleri diğer eliyle geri almak zorundadır.

Belirli şartlar altında yeni hükümet en iyi ihtimalle, bir biçimde Rus burjuvazisi ve burjuva entelijansiyanın bütününün örgütleme becerisine dayanarak, çöküşünü geciktirebilir. Ancak bu durumda bile çöküşüne *engel olamaz,* çünkü burjuva ilişkiler reddedilmeksizin, devrimci önlemler alınmaksızın, gerek Rus gerekse dünya proletaryasının yüce tarihsel kahramanlığına başvurulmaksızın emperyalist savaş denilen korkunç canavarın pençesinden ve dünya kapitalizminin yarattığı açlıktan kurtulmak *imkânsızdır.*

O halde buradan çıkan sonuç şudur: yeni hükümeti bir vuruşta deviremeyiz; devirebilsek bile (devrimci dönemlerde mümkün olanın sınırları bin kat genişler) Rus burjuvazisinin ve burjuva entelijansiyanın tamamının muhteşem örgütlenmesinin karşısına *proletaryanın,* kır ve kent yoksullarından, yarı proleterlerden ve küçük mülk sahiplerinden oluşan devasa kitlenin bütününe önderlik eden *aynı ölçüde muhteşem örgütlenmesiyle dikilmedikçe* iktidarı elimizde tutamayız.

St. Petersburg'da "ikinci devrimin" hâlihazırda patlak vermiş olup olmadığından (devrimin gerçekten hangi tempoyla olgunlaşmakta olduğunun yurtdışından değerlendirilebileceğini düşünmenin kesinlikle absürt olacağını söylemiştim), bir süreliğine ertelenmiş olup olmadığından ya da bazı bölgelerde (buna ilişkin işaretlerin açık olduğu) zaten başlamış olup olmadığından bağımsız olarak, *her halükarda,* yeni devrimin arifesinde, yeni devrim sırasında ve yeni devrimin ertesi gününde sloganımız *proleter örgütlenmesi* olmalıdır.

İşçi yoldaşlar! Dün, çarlık monarşisini devirirken proleter kahramanlığının mucizelerini sergilediniz. Yakın gelecekte (belki de bu satırlar yazılırken, hemen şimdi), emperyalist bir savaş vermekte olan toprak sahipleri ve kapitalistlerin iktidarını devirirken bir kez daha aynı kahramanca mucizeleri sergileyeceksiniz. Bu bir sonraki, "gerçek" devrimde *proleter örgütlenmesinin mucizelerini* sergilemediğiniz takdirde *kalıcı bir zafer* elde edemeyeceksiniz!

İçinde bulunduğumuz dönemin sloganı örgütlenmedir. Ancak

kendimizi bununla sınırlandırmak hiçbir şey söylememek anlamına gelir, çünkü bir yandan örgütlenmeye her zaman ihtiyaç vardır; dolayısıyla yalnızca "kitlelerin örgütlenmesinin" zorunluluğuna atıf yapmak hiçbir şeyi açıklamaz. Diğer yandan da kendisini yalnızca bununla sınırlandıran herkes liberallerin yardakçısı haline gelir, çünkü *liberallerin* iktidarlarını güçlendirmek için istedikleri *tek şey* işçilerin *olağan* "yasal" ("normal" burjuva toplumunun bakış açısından) örgütlerinin ötesine geçmemesi, yani *yalnızca* partilerine, sendikalarına, kooperatiflerine vs. vs. katılmalarıdır.

Sınıf içgüdüleriyle hareket eden işçiler devrimci dönemlerde *sadece* olağan örgütlerine değil, bütünüyle farklı bir örgütlenmeye gereksinimleri olduğunun farkına varmıştır. İşçiler haklı olarak 1905 Devrimimiz ve 1871 Paris Komünü deneyimlerinin işaret etiği yola girerek İşçi Temsilcileri Sovyeti'*ni* kurmuş, *asker* temsilcilerini, kuşkusuz kırdaki ücretli emekçilerin temsilcilerini ve daha sonra da (şu ya da bu biçimde) yoksul köylülüğün bütününden gelen temsilcileri bu örgüte çekerek onu geliştirmeye, yaygınlaştırmaya ve güçlendirmeye başlamıştır.

En öncelikli ve önemli – kesinlikle ertelenmeye tahammülü olmayan – görev Rusya'nın istisnasız her yerinde, bütün meslekler ve proletaryanın ve yarı proleter nüfusun istisnasız bütün katmanlarına, yani iktisadi açıdan daha eksikli ama daha popüler bir anlatımla, çalışan ve sömürülen halkın bütününe yayılan bu tür örgütler kurmaktır. Daha sonra söyleyeceğimi baştan söyleyerek, (bu yeni türdeki proleter örgütlerindeki özel rolünü daha sonraki mektuplarımda tartışmayı umduğum) partimizin köylü kitlesinin bütününe yönelik, özellikle ücretli işçi ve tahıl satmayan küçük köylülerin Sovyetlerini, hali vakti yerinde köylülerin Sovyetlerinden *ayrı bir şekilde* kurmasını tavsiye etmesi gerektiğinden söz etmeliyim. Bu olmaksızın genel anlamda gerçek bir işçi sınıfı siyaseti[62] yürütmek ya da milyonlarca insan için bir ölüm kalım sorunu, son derece önemli bir pratik sorun olan, *tahılın* uygun

[62] Kırsal bölgelerde artık küçük ve kısmen de orta köylülük açısından mücadele gelişecektir. Varlıklı köylülere dayanan toprak sahipleri, onları burjuvazinin boyunduruğu altına almaya çalışacaktır. Kırdaki ücretli işçiler ve kır yoksullarına dayanan bizlerse onları kent proletaryasıyla yakın bir ittifaka yönlendirmeliyiz.

şekilde dağıtımı, tahıl üretiminin artırılması vs. sorununa doğru bir yaklaşım sergilemek olanaksız olacaktır.

Şu soru sorulabilir: İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin işlevi ne olmalı? Sovyetler, "ayaklanmanın, devrimci iktidarın organları olarak görülmeli," diye yazmıştık 13 Ekim 1915'te Cenevre *Sozsial -Demokrat*'ın 47. sayısında.

1871 Komünü ve 1905 Rus Devrimi deneyimlerinden çıkarılan bu teorik önerme açıklanmalı ve tam olarak Rusya'daki mevcut devrimin mevcut aşamasının pratik deneyimi temelinde somut olarak geliştirilmelidir.

Devrimci bir *hükümete,* (belirli bir geçiş dönemi için) bir *devlete* ihtiyacımız var. Bizi anarşistlerden ayırt eden şey bu. Devrimci Marksistlerle anarşistler arasındaki fark, devrimci Marksistlerin yalnızca merkezi, büyük ölçekli komünist üretimden, anarşistlerinse birbirinden kopuk küçük üretimden yana olması değildir. Aramızdaki fark tam da yönetim, yani devlet sorunuyla ilgili, bizim devletin devrimci biçimlerini devrimci bir tarzda sosyalizm mücadelesi için kullanmayı *savunmamız,* anarşistlerinse buna *karşı çıkmasıdır.*

Bir devlete ihtiyacımız var. Ancak burjuvazinin, anayasal monarşilerden en demokratik cumhuriyetlere kadar, her yerde yarattığı *türde* bir devlete değil. Ve bu noktada da oportünistlerden ve Paris Komünü derslerini ve Marx ve Engels'in bu derslere ilişkin çözümlemesini[63] tahrif eden ya da unutmuş bulunan eski, çürüyen sosyalist partilerdeki Kautskycilerden farkımız da budur.

Bir devlete ihtiyacımız var, ama burjuvazinin ihtiyaç duyduğu gibi, hükümet organlarının halktan ayrı ve halka karşı bir polis gücü, ordu ve bürokrasi (memurlar kastı) biçimini aldığı türde bir devlete *değil.* Bütün burjuva devrimleri yalnızca *bu* tür devlet aygıtını geliştirmiş, yalnızca *onu* bir partiden diğerinin eline

63 Sonraki mektuplarımdan birinde veya ayrı bir makalede, Marx'ın özellikle *Fransa'da İç Savaş*'ta, Engels'in bu eserin üçüncü baskısına yazdığı önsözde, yine Marx'ın 12 Nisan 1871 ve Engels'in 18-28 Mart 1875 tarihli mektuplarında ortaya koydukları bu çözümlemeyi ve Kautsky'nin Pannekoek'la 1912'de girdiği "devletin yok edilmesi" tartışmasında Marksizmi nasıl baştan aşağı tahrif ettiğini ayrıntılı bir şekilde ele alacağım. [Lenin'in *Devlet ve Devrim* adlı eserine bakınız.]

aktarmıştır.

Proletarya ise mevcut devrimin kazanımlarını korumak ve geliştirmek, barış, ekmek ve özgürlüğü elde etmek istiyorsa bu "hazır" devlet aygıtını, Marx'ın ifadesiyle, *"parçalamalı"* ve polis teşkilatı, ordu ve bürokrasiyi *silahlı halkın bütünüyle birleştirerek* onun yerine yeni bir devlet koymalıdır.

Öte yandan proletarya mevcut devrimin kazanımlarını muhafaza etmek ve barışı, ekmeği ve özgürlüğü kazanmak üzere daha da ilerlemek istiyorsa bu "hazır" devlet aygıtını Marx'ın deyişiyle *"paramparça etmek"* ve polis teşkilatı, ordu ve bürokrasiyi *silahlı halkın bütünüyle birleştirmek* suretiyle onu yenisiyle ikame etmek zorundadır. Proletarya, 1871 Paris Komünü ve 1905 Rus Devrimi deneyimlerinin gösterdiği yolu izleyerek, devlet iktidarının organlarını *kendi* ellerine almalarını, devlet iktidarının organlarını *bizzat oluşturmalarını* sağlamak üzere halkın *bütün* yoksul, sömürülen kesimlerini örgütlemek ve silahlandırmak zorundadır.

Ve Rusya'nın işçileri hâlihazırda ilk devrimin ilk aşamasında, Şubat-Mart 1917'de bu yola *girmiş* bulunmaktadır. Şu anda yapılması gereken tek şey, bu yeni yolun ne olduğunu açık bir şekilde kavramak, bu yolda daha da kararlı ve inatçı bir şekilde ilerlemektir.

İngiliz-Fransız ve Rus kapitalistler II. Nikolay'ı "sadece" uzaklaştırmak ya da sadece "korkutmak" ve eski devlet aygıtını, polis teşkilatını, orduyu ve bürokrasiyi olduğu gibi bırakmak istediler.

İşçilerse bundan daha ileriye giderek, o aygıtı paramparça etti. Ve şimdi yalnızca İngiliz-Fransız kapitalistler değil, Alman kapitalistler de, örneğin Rus askerlerin, Guçkov ve Milyukov'un destekçisi Amiral Nepenin vakasında olduğu gibi, kendi subaylarını vurduklarını gördüklerinde öfke ve dehşet içinde *uluyor.*

İşçilerin eski devlet aygıtını paramparça ettiğini söyledim ama paramparça etmeye *başladılar* demek daha doğru olur.

Somut bir örneği ele alalım.

St. Petersburg ve başka bazı yerlerde polis teşkilatı kısmen yok edildi, kısmen de dağıtıldı. Guçkov-Milyukov hükümeti burjuvazinin emrindeki, halktan ayrı ve ona karşı olan silahlı kuvvetlerin özel bir örgütlenmesi olan polis teşkilatını *restore etmeksizin* monarşiyi restore *edemez* ya da genel olarak iktidarı elinde tutmaya

devam edemez. Bu, gün gibi ortada.

Öte yandan yeni hükümet devrimci halkı hesaba katmak, onu kısmi tavizlerle ve vaatlerle oyalamak, zamana oynamak zorunda. Bu nedenle kısmi önlemlere başvuruyor; seçilmiş görevlileri bulunan bir "halk milisi" kuruyor (bu kulağa son derece takdire şayan, müthiş demokratik, devrimci ve güzel geliyor!) – *ancak... ancak,* birincisi, kendi milisini kırsal ve kentsel yerel yönetim organlarının denetimine, yani Kanlı Nikolay'ın ve Cellat Stolıpin'in çıkardığı yasalara uygun bir şekilde seçilmiş toprak sahipleriyle kapitalistlerin emrine bırakıyor!! İkincisi, halkın gözünü boyamak üzere buna "halk milisi" adını verse de halkın *tamamını* bu milis gücüne katılmaya çağırmıyor ve patronları ve kapitalistleri işçi ve memurlara *kamu hizmetinde,* yani milis gücünde harcadıkları *saatler ve günler karşılığında* olağan ücretlerini ödemeye *mecbur etmiyor.*

Onların oyunu işte bu. Guçkov ve Milyukovların yönettiği toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümeti kâğıt üzerinde bir "halk milisine" sahipken, gerçekte yavaş yavaş ve sessizce *burjuvazinin* halk düşmanı milisini restore ediyor. Bunun için bu güç ilk başta (yabancı gazetelerin St. Petersburg milis gücüne ilişkin tarifine göre) "sekiz bin öğrenci ve öğretmenden" oluşacak – düpedüz oyuncak! – ve yavaş yavaş eski ve yeni *polis teşkilatından* teşkil edilecek.

Polis teşkilatının restorasyonuna engel olun! Yerel yönetim organlarının elinizden kayıp gitmesine izin vermeyin! Gerçekten halkın tamamını kucaklayan, gerçekten herkesi kapsayan ve proletaryanın öncülük ettiği bir milis gücü kurun! Günümüzün görevi, sınıf mücadelesini, devrimci hareketi ve polisten, jandarmadan, köy bekçilerinden, toprak sahipleri ve kapitalistlerin halk üzerinde silahlı güçler vasıtasıyla hâkimiyet kurmasından nefret eden her işçinin, her köylünün, sömürülen her emekçinin demokratik içgüdüsünü ileriye götürmekle de uyumlu olan, içinden geçtiğimiz anın sloganı budur.

Onların, yani Guçkovlar ve Milyukovların, toprak sahipleri ve kapitalistlerin nasıl bir polis teşkilatına ihtiyacı var? Çarlık monarşisinde var olanın aynısına. Dünyadaki bütün burjuva ve burjuva demokrat cumhuriyetler, kısacık süren devrimci dönemlerin

ardından *tam olarak* böyle bir polis teşkilatı, şu ya da bu şekilde burjuvaziye tabi olan, halktan ayrı ve ona karşı özel bir silahlı güç kurmuş ya da onu restore etmiştir.

Bizim, proletaryanın, tüm emekçi halkın nasıl bir milis gücüne ihtiyacı var? Hakiki bir *halk* milisine, yani ilk olarak halkın *tamamından, her iki* cinsiyetten bütün yetişkin yurttaşlardan oluşan ve ikinci olarak bir halk ordusunun işlevleriyle polis işlevlerini, kamu düzeni ve kamu idaresinin başlıca ve temel organının işlevlerini bir araya getiren bir milis gücüne ihtiyacımız var.

Bu önermeleri daha anlaşılır kılmak adına tamamen şematik bir örneği ele alacağım. Proleter milisi için herhangi bir "plan" hazırlamayı düşünmenin absürt olacağını söylemeye gerek yok: işçiler ve halkın tamamı onu pratik olarak, gerçekten kitlesel bir ölçekte kurduktan sonra geliştirecek ve herhangi bir teorisyenin yapabileceğinden yüz kat daha iyi bir şekilde örgütleyecektir. Ben bir "plan" önermiyorum, yalnızca fikrimi örneklemek istiyorum.

St. Petersburg'un yaklaşık iki milyon nüfusu var. Bu nüfusun yarısından fazlası, yani bir milyonu 15 ila 65 yaş arasında. Hatta bunun da dörtte birini, şu anda meşru nedenlerle kamu hizmetinde herhangi bir rol alamayacak olan fiziksel açıdan elverişsiz olanlar vs. olduğunu düşünerek çıkartalım. Kalan 750.000'nin milis gücünde, diyelim ki on beş günde bir hizmet vermesi (ve bu süre karşılığında patronlarından ücretlerini alması) halinde 50.000 kişilik bir ordu ortaya çıkar.

Bizim ihtiyaç duyduğumuz *türde*ki "devlet" *işte budur!*

Sözde değil özde "halk milisi" olan bir milis gücü işte budur.

Özel bir polis teşkilatının ya da halktan ayrı özel bir ordunun restorasyonunu önlemek üzere bu yoldan ilerlemeliyiz.

Yüzde 95'i işçilerden ve köylülerden oluşacak böyle bir milis, halkın ezici bir çoğunluğunun *gerçek* aklını, iradesini ve gücünü ifade edecektir. Böyle bir milis gücü bütün halkı gerçek anlamda silahlandıracak ve askeri eğitimden geçirecek, yalnızca Guçkov ya da Milyukov'unkinin değil, her türlü gericiliğin restore edilmesine, çarlık ajanlarının her türlü tertibine karşı güvence olacaktır. Böyle bir milis gücü İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin yürütme organı olacak, halkın tamamının bir örgütlenmesi olduğu için onun *sonsuz* saygı ve güvenine sahip olacaktır. Böyle bir milis

gücü demokrasiyi, kapitalistlerin halkı köleleştirmesinin ve ona eziyet etmesinin üzerini örten hoş bir tabela olmaktan çıkararak onu gerçekten *kitleleri her türlü devlet işine* katılımını sağlayacak şekilde *eğitmenin* bir aracına dönüştürecektir. Böyle bir milis gücü gençleri siyasete çekecek ve onlara siyasi hayatı yalnızca sözle değil, eylemle, çalışmayla da öğretecektir. Böyle bir milis gücü, bilimsel bir ifadeyle, "refah politikasının", hıfzıssıhha denetiminin vesaire alanına giren işlevleri geliştirecek ve bu tür işler için bütün yetişkin kadınları seferber edecektir. Kadınlar kamu hizmetine, milis gücüne, siyasi hayata çekilemezlerse; kadınlar bunaltıcı ev ve mutfak ortamından kopartılmazlarsa, gerçek özgürlüğü garanti etmek *imkânsız olacak*, sosyalizm bir yana, demokrasiyi bile inşa etmek *olanaksız olacaktır.*

Böyle bir milis gücü, hem 1905-07 hem de 1917'de halkın devrimci mücadelesinde doğal ve kaçınılmaz olarak öncü konumunda olan sanayi işçileri ve kentli işçiler, yoksul kitleler üzerinde yönlendirici bir etkide bulunabileceği için proleter bir milis gücü olacaktır.

Böyle bir milis gücü, mutlak bir düzen ve özenle denetlenen yoldaşça bir disiplin sağlayacaktır. Aynı zamanda savaşan bütün ülkelerin tecrübe etmekte olduğu ağır krizde, krizle gerçekten demokratik bir biçime mücadele etmeyi, tahıl ve diğer istihkakların gerektiği gibi ve hızlı bir şekilde dağıtımının sağlanmasını, bugün Fransızların "sivil seferberlik", Almanlarınsa "sivil kamu hizmetleri" dedikleri ve hayata geçirilmediği takdirde bu yağmacı, dehşet verici savaşın açtığı ve açmaya devam ettiği yaraların sarılmasının *imkânsız olduğu – imkânsız olduğunun görüldüğü* – "genel kamu hizmetinin" getirilmesini olanaklı kılacaktır.

Rus proletaryası kanını yalnızca demokratik reformlar hakkında hoş vaatler dinlemek için mi akıttı? *Her bir* emekçinin *bir an önce* hayatında biraz olsun iyileşme olduğunu görmesini, bunu hissetmesini talep etmeyecek ve bunu güvence altına almaya çalışmayacak mı? Peki ya her ailenin ekmeği olması gerektiğini? Her çocuğun bir şişe iyi süte ulaşabilmesini ve zengin bir aileden tek bir yetişkinin bile bütün çocuklara süt temin edilene kadar fazladan süte el uzatmaya cüret edememesini talep etmeyecek mi? Çarın ve aristokrasinin boşalttığı sarayların ve lüks dairelerin

boş kalmamasını, evsizlerin ve muhtaçların barınma ihtiyacının karşılanmasını talep etmeyecek mi? Bu önlemleri kadınların da erkeklerle eşit ölçüde dahil olduğu bir halk milisi dışında kim uygulayabilir?

Bu önlemler *henüz* sosyalizm anlamına gelmiyor. Bunlar üretimin yeniden örgütlenmesiyle değil tüketimin düzenlenmesiyle ilişkili. Bu önlemler henüz "proletarya diktatörlüğünü" teşkil etmiyor, yalnızca "proletarya ve yoksul köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünü" ifade ediyor. Mesele, teorik bir sınıflandırma bulma meselesi değil. Devrimin karmaşık, acil, hızla gelişen pratik görevlerini, teoriyi öncelikle ve esas olarak bir *eylem kılavuzu* olarak görmek yerine, dar kapsamlı, genel geçer bir "teoriyle" çözmeye kalkışırsak büyük bir hata yapmış oluruz.

Doğrudan devrimci mücadelede cesaret, inisiyatif ve fedakârlık mucizeleri sergileyen Rus işçileri "proleter örgütlenmesinin mucizelerini" sergilemeye yetecek sınıf bilincine, metanete ve kahramanlığa sahip mi? Bunu bilmiyoruz ve bu konuda tahminde bulunmanın da bir faydası yok, çünkü bu tür soruların yanıtı *yalnızca* pratik tarafından verilebilir.

Kesin olarak bildiğimiz ve bir parti olarak kitlelere anlatmak zorunda olduğumuz şeyse, bir yandan, eşi görülmemiş bir krizi, açlığı ve haddi hesabı olmayan zorlukları vücuda getiren tarihin motorunun muazzam gücüdür. Bu devindirici güç, savaşan *her iki* kampın kapitalistlerinin yağmacı amaçları doğrultusunda verilen savaştır. Bu "devindirici güç" en zengin, en özgür ve en aydınlanmış uluslardan bazılarını felaketin eşiğine getirmiştir. Halkları, sahip oldukları enerjiyi son damlasına kadar harcamaya *zorlamakta*, onları dayanılmaz koşullara sürüklemekte, (Marx'ın sosyalistleri her zaman uyardığı bir aldatmaca olan) birtakım "teorilerin" uygulanmasını değil, en olağanüstü pratik önlemlerin alınmasını gündeme getirmektedir; zira bu olağanüstü önlemler *olmaksızın* milyonlarca insanı– açlığa bağlı olarak hemen ve kesin bir şekilde gerçekleşecek olan – ölüm beklemektedir.

İleri sınıfın devrimci coşkusunun, nesnel durum bütün halkın olağanüstü önlemler almasını *gerektirdiğinde çok şey* yapabileceğinin kanıtlanmasına ihtiyaç yok. *Bu* boyut, Rusya'daki herkes tarafından açıkça görülüyor ve *hissediliyor.*

Devrimci dönemlerde nesnel durumun, hayatın genel akışının hızıyla ve aynı ölçüde beklenmedik bir şekilde değiştiğini kavramak önemlidir. Ve taktiklerimizi ve acil görevlerimizi verili her durumun özgünlüğüne göre uyarlayabilmek zorundayız. Şubat 1917'den önce acil görev, cesur bir devrimci-enternasyonalist propaganda yürütmek, kitleleri mücadeleye çağırmak, ayağa kaldırmaktı. Şubat-Mart günleri doğrudan düşmanı, çarlığı ezmek için verilen fedakârca bir mücadelenin kahramanlığını gerektiriyordu. Şimdi devrimin ilk aşamasından ikincisine, çarlığın "icabına bakmaktan" Guçkov-Milyukov'un temsil ettiği toprak sahibi ve kapitalist emperyalizmin "icabına bakmaya" *geçiş* sürecindeyiz. Acil görev, basmakalıp örgütler oluşturmaya yönelik basmakalıp işler yapmak anlamında değil, ezilen sınıfları, devletin askeri, siyasi ve iktisadi işlevlerini ele geçirmek üzere daha önce eşi görülmemiş genişlikte kitleler halinde örgütlenmeye katmak anlamında örgütlenmektir.

Proletarya bu fevkalade göreve farklı yollardan yaklaşmıştır ve yaklaşacaktır. Şubat-Mart Devrimi, Rusya'nın bazı bölgelerinde iktidarı neredeyse bütünüyle proletaryanın eline bıraktı. Başka bölgelerdeyse proletarya, belki de biraz "cebri" bir şekilde, proleter milis gücü oluşturmaya ve geliştirmeye başladı. Yine başka bölgelerde belki de, proleter örgütlenmeleri büyüyene, askerler ve işçiler bir araya gelene, köylülük içindeki hareket serpilene ve çoğunluğun Guçkov ve Milyukov'un emperyalist savaş hükümeti konusunda gözlerinin açılıp bu hükümetin İşçi Temsilcileri Sovyeti "hükümetiyle" değiştirildiği an yaklaşana kadar kırda ve kentlerdeki yerel yönetim organlarını devrimci merkezlere vs. dönüştürmek, genel oy hakkı vs. temelinde hemen seçim yapılması için gayret edecek.

St. Petersburg yakınlarında, 1905'ten 1917'e kadar Rusya'nın devrimci mücadelelerinin himayesi altında göreli barışçıl bir şekilde demokrasiyi geliştiren ve halkın çoğunluğunu sosyalizme kazanan en ileri, gerçek anlamda cumhuriyetçi ülkelerden birinin, Finlandiya'nın, bulunduğunu da unutmamalıyız. Rus proletaryası Finlandiya Cumhuriyeti'nin, ayrılma hakkı da dahil, tam bir özgürlüğe kavuşmasını (Kadet Rodiçev'in Helsingfors'ta son derece alçakça Büyük Rusların ayrıcalıkları için pazarlık ettiği bugün, tek

bir Sosyal Demokratın bile bu konuda tereddüt edeceği kuşkuludur[64]) garanti edecek ve tam da bu yolla Finli işçilerin tüm Rusya proletaryasının davasına *tam* güvenini ve yoldaşça desteğini kazanacaktır. Zor ve büyük bir girişimde hata yapılması kaçınılmazdır, biz de bu hatalara engel olamayız. Finli işçiler daha iyi örgütçülerdir; bize bu alanda yardım edecek, sosyalist cumhuriyetin kurulması için *kendi bildikleri yolda* ilerleyeceklerdir.

Rusya'da hakiki devrimci zaferler – Finlandiya'da bu zaferlerin koruduğu barışçıl örgütsel başarılar – Rus işçilerin yeni bir ölçekte devrimci örgütsel görevlere geçişi – iktidarın proletarya ve halkın en yoksul kesimleri tarafından ele geçirilmesi – Batıda sosyalist devrimin teşvik edilmesi ve gelişmesi – bizi *barışa* ve *sosyalizme* götürecek olan yol budur.

N. Lenin

Zürih, 11 (24) Mart 1917

İlk kez *The Communist International* dergisinin 3-4. sayılarında, 1924'te yayımlanmıştır.

64 Geçici Hükümet, kurulduktan kısa bir süre sonra Oktobrist M. A. Stahaviç'i Finlandiya Genel Valisi ve Kadet F. İ. Rodiçev'i de Fin İşleri Bakanı (ya da Yetkilisi) tayin etti. 8 (21) Mart'ta Geçici Hükümet, "Finlandiya Grandükalığı Anayasasının Onaylanması ve Yürürlüğe Konulması Hakkında" başlığını taşıyan ilk bildirisini yayımladı. Bu kapsamda Fin Genel Meclisinin Rus Hükümetinin onayına tabi olması şartıyla Finlandiya'ya özerklik tanındı. Fin mevzuatına aykırı kanunlar savaş süresince yürürlükte kalmaya devam edecekti.

Geçici Hükümet, Fin Genel Meclisinden "Rus vatandaşlarına ticaret ve sanayide Finlandiya vatandaşlarıyla eşit haklar" vermek üzere Anayasayı değiştirmesini istedi, çünkü çarlık hükümeti döneminde bu tür bir eşitlik, Fin yasalarını hiçe sayarak empoze edilmişti. Geçici Hükümet aynı zamanda, "Kurucu Meclisin toplanmasını askıya alarak" Finlandiya'nın kendi kaderini tayin hakkını tartışmayı reddetti. Bu da, ancak Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden, Sovyet Hükümetinin 18 (31) Aralık 1917'de Finlandiya'ya tam bağımsızlığını vermesinden sonra çözülebilen keskin bir ihtilafa neden oldu.

DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Barış Nasıl Sağlanır?

Neue Zürcher Zeitung'da (24 Mart tarihli 517. sayı) Berlin'den telgrafla geçilen şu haberi daha yeni (12/25 Mart) okudum:

> "İsveç'ten Maksim Gorkiy'in hükümete ve Yürütme Komitesi'ne ateşli bir dille yazılmış selamını ilettiği bildirildi. Gorkiy halkın, gerici egemenlere karşı zaferini selamlıyor ve Rusya'nın bütün evlatlarını görkemli yeni Rus devletinin inşa edilmesine yardım etmeye çağırıyor. Aynı zamanda hükümeti, barışı sağlayarak kurtuluş davasını taçlandırmaya davet ediyor. Bu, diyor Gorkiy, uğruna her türlü bedel ödenecek bir barış olmamalı; artık Rusya'nın uğruna her türlü bedel ödenecek bir barış için çaba harcamak konusunda hiç olmadığı kadar az nedeni var. Bu, Rusya'nın dünyadaki diğer uluslarla birlikte onurlu bir şekilde yaşamasına olanak sağlayacak bir barış olmalı. İnsanlık çok fazla kan döktü; yeni hükümet, barışı erken bir şekilde sağlamayı başarabilirse yalnızca Rusya'ya değil bütün insanlığa büyük bir hizmette bulunmuş olacak."

Maksim Gorkiy'in mektubu böyle aktarılmış.

Her yeri cahilce önyargılarla dolu bu mektubu okurken derin bir üzüntü duymamak elde değil. Bu satırların yazarı, Gorkiy'le Capri'de yaptığı görüşmelerde birçok kez onu siyasi hataları nedeniyle uyarmış ve eleştirmiştir. Gorkiy bu eleştirileri eşsiz gülümseyişinin cazibesiyle ve şu samimi sözlerle savuşturmuştur: "Kötü bir Marksist olduğumu biliyorum. Üstelik biz sanatçılar her zaman biraz sorumsuz oluruz." Buna karşı çıkmak kolay değil.

Gorkiy'in muazzam sanatsal yeteneğinin dünya işçi sınıfı

hareketine büyük yararı dokunduğu ve bundan sonra da dokunacağına şüphe yok.

Ama Gorkiy niye siyasete burnunu sokuyor?

Bana göre Gorkiy'in mektubu sadece küçük burjuvazi arasında değil, küçük burjuvaziden etkilenen işçilerin bir kesimi arasında da hayli yaygın olan önyargıları dile getiriyor. Partimizin sarf ettiği enerjinin *tamamı*, sınıf bilincine sahip işçilerin çabalarının bütünü bu önyargılara karşı ısrarlı, azimli, çok yönlü bir mücadeleye odaklanmak zorunda.

Çarlık hükümeti mevcut savaşı zayıf ülkeleri soymak ve boğazlamak için verilen *emperyalist*, yağmacı bir savaş olarak başlattı ve sürdürdü. Toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümeti olan Guçkov ve Milyukovların hükümeti de *yine aynı türdeki* bu savaşı sürdürmek zorunda ve sürdürmek de istiyor. Bu hükümeti demokratik bir barış sağlamaya çağırmak, genelev patronlarına namuslu olmalarını vaaz etmeye benziyor.

Ne demek istediğimi açıklamama izin verin.

Emperyalizm nedir?

Taslağı Parus Yayınevi'ne devrimden önce gönderilip, onlar tarafından kabul edilen ve *Letopis*[65] dergisinde tanıtılan *Emperya-*

---

65 *Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması* 1916'nın ilk yarısında yazılmış ve 19 Haziran'da (2 Temmuz) Paris üzerinden Petrograd'a gönderilmiştir. Kitabın, Maksim Gorkiy'in girişimiyle, savaşa katılan Batı Avrupa ülkeleri hakkında popüler araştırmalardan oluşan bir dizi yayımlamakta olan Parus Yayınevi tarafından basılması planlanmıştı. Lenin, dizinin editörü olan M. N. Pokrovskiy üzerinden yayıncıyla temas halindeydi. 29 Eylül 1916'da Gorkiy, Paris'teki Pokrovskiy'e Lenin'in kitabının "gerçekten mükemmel" olduğunu ve dizinin olağan akışının dışında, diziye ek olarak yayımlanacağını yazdı. Ancak Parus'un editörleri Lenin'in Kautsky'nin dönekliğine yönelik eleştirilerine şiddetle karşı çıkmış ve Kautsky'nin ultra emperyalizm teorisine ilişkin tüm eleştirileri silmek ve Lenin'in bir dizi formülasyonunu tahrif etmek suretiyle metni önemli ölçüde değiştirmiştir. Kitap en sonunda 1917 ortasında, Lenin'in yazdığı 26 Nisan tarihli önsözle birlikte basılmıştır.

Parus (Seyir) ve *Letopis* (Kronik) – Gorkiy tarafından Petrograd'da kurulan yayınevi ve derginin adları.

Letopis – Katkı koyanlar arasında eski Bolşeviklerin (Machçı V. A. Bazarov ve A. A. Bogdanov) ve Menşeviklerin bulunduğu, Gorkiy'in edebiyat editörü olduğu edebiyat, bilim ve siyaset dergisi. *Letopis*'e katkıda bulunanlar arasındaki diğer önde gelen yazarlar Aleksandr Blok, Valeri Bryusov,

lizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması kitabımda bu soruya şöyle yanıt vermiştim:

"Emperyalizm, kapitalizmin tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin kurulduğu; sermaye ihracının bariz bir önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşımının başladığı; dünyanın tüm bölgelerinin en büyük kapitalist güçler arasında paylaşılmasının tamamlandığı bir gelişim aşamasına ulaşmasıdır" (*Letopis* tarafından, henüz sansür devam etmekteyken V. İlyin imzasıyla, "Modern Kapitalizm" başlığı altında basılacağı duyurulan adı geçen kitabın VII. bölümü).

Bütün mesele, sermayenin muazzam boyutlara ulaşmış olduğu gerçeğine dayanmaktadır. En büyük kapitalistlerin oluşturduğu az sayıdaki birlik (karteller, konsorsiyumlar, tröstler) *milyarları* yönlendirmekte ve bütün dünyayı kendi arasında paylaşmaktadır. Dünya *tamamıyla* paylaşılmış bulunmaktadır. Savaşa en güçlü multimilyarderlerden oluşan iki grubun, İngiltere-Fransa ve Almanya'nın, dünyanın *yeniden paylaşılmasına* yönelik çatışması neden olmuştur.

İngiltere-Fransa'nın başını çektiği kapitalist grup Almanya'yı soymak, (hâlihazırda hemen hemen hepsine el konulmuş bulunan) sömürgelerinden mahrum bırakmak ve daha sonra da Türkiye'yi yağmalamak istiyor.

Almanya'nın başını çektiği kapitalist grup ise Türkiye'ye *kendisi* el koymak ve küçük komşu devletleri (Belçika, Sırbistan, Romanya) ele geçirerek sömürgelerini kaybetmiş olmanın zararını tazmin etmek istiyor.

"Kurtuluş" için verilen "ulusal" savaş, "hak ve adalet için verilen savaş" konusundaki her türlü burjuva yalanıyla ve kapitalistlerin sıradan halkı kandırmak için her zaman kullandığı lakırdılarla gizlenen gerçek budur.

Rusya bu savaşı yabancıların parasıyla sürdürmektedir. Rus sermayesi, İngiliz-Fransız sermayesinin *ortağıdır.* Rusya bu savaşı Ermenistan'ı, Türkiye'yi ve Galiçya'yı talan etmek üzere

---

Fyodor Gladkov, Sergey Yesenin, A. V. Lunaçarskiy, Vladimir Mayakovskiy, Vyaçeslav Şişkov ve A. Çaplıgin'dir. *Letopis* Aralık 1915'le Aralık 1917 arasında yayımlanmıştır. Parus Yayınevi ise 1915'ten 1918'e kadar varlığını sürdürmüştür.

vermektedir.

Mevcut bakanlarımız Guçkov, Lvov ve Milyukov şans eseri iş başına gelmiş kişiler değildir. Onlar, toprak sahipleri ve kapitalist sınıfın temsilcileri ve liderleridir. Sermayenin çıkarlarına *tabidirler.* Kapitalistler artık çıkarlarından daha fazla feragat edemez; kendi göbeğini kendisi kesmek zorundadır.

İkinci olarak Guçkov-Milyukov ve şürekâsı İngiliz-Fransız sermayesine *tabidir.* Savaşı yabancıların parasıyla vermişlerdir ve halen de vermektedirler. *Her yıl yüz milyonlarla* faiz ödeme ve bu *haracı,* ümüğünü sıktıkları Rus işçi ve köylülerden çıkarma sözü vererek milyarlarla borçlanmışlardır.

Üçüncü olarak Guçkov-Milyukov ve şürekâsı İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve diğer kapitalist harami gruplarına, bu savaşın yağmacı amaçlarıyla ilişkili olarak yapılan doğrudan *antlaşmalarla bağlıdır.* Bu antlaşmalar Çar II. Nikolay tarafından imzalanmıştır. Guçkov-Milyukov ve şürekâsı, iktidarı çarlık monarşisinin elinden almak için işçilerin verdiği mücadeleden istifade etmiş ve Çarın yaptığı *antlaşmaları onaylamıştır.*

Bu, Guçkov-Milyukov hükümetinin bütünü tarafından, St. Petersburg Telgraf Kurumu tarafından 7 (20) Mart'ta dolaşıma sokulan bir bildirgeyle yapılmıştır. Bildirgede "[Guçkov ve Milyukov'un başında olduğu] hükümet, bizi diğer güçlere bağlayan bütün antlaşmalara sadık kalacaktır," denilmektedir. Yeni Dışişleri Bakanı Milyukov, 5 (18) Mart 1917'de yurtdışındaki bütün Rus temsilciliklerine gönderdiği telgrafta *aynı şeyi* yinelemiştir.

Bunların hepsi *gizli* antlaşmalardır ve Milyukov ve şürekâsı bu antlaşmaları açıklamaya iki nedenle *karşı çıkmaktadır*: (1) Yağma savaşına karşı çıkan halktan korkmaktadırlar; (2) Antlaşmaların gizli kalması konusunda ısrar eden İngiliz-Fransız sermayesine tabidirler. Ancak olup bitenleri gazetelerden takip eden herkes bu antlaşmaların Çin'in Japonya; İran, Ermenistan, Türkiye (özellikle İstanbul) ve Galiçya'nın Rusya; Arnavutluk'un İtalya; Türkiye ve Almanya'nın sömürgelerininse Fransa ve İngiltere, vs. tarafından talan edilmesini öngördüğünü bilmektedir.

Durum budur.

Öyleyse Guçkov-Milyukov hükümetini hızlı, dürüst, demokratik ve iyi komşuluk ilişkilerine yakışır bir barış sağlamaya çağırmak,

iyi kalpli köy papazının toprak sahipleri ve tüccarları "Tanrının yolunda yürümeye", komşularını sevmeye ve onlara diğer yanağını uzatmaya çağırmasından farksızdır. Toprak sahipleri ve tüccarlar bu vaazları dinledikten sonra halkı ezmeye ve soymaya devam edip, "mujikleri" teskin etme ve rahatlatma becerisi nedeniyle papazı över.

Mevcut emperyalist savaşta burjuva hükümetlerine sofuca barış çağrılarında bulunan herkesin – bilinçli olsun ya da olmasın – oynadığı rol bunun tam olarak aynısıdır. Burjuva hükümetleri ya bu tür çağrıları dinlemeyi reddeder, hatta onları yasaklar, ya da bu tür çağrılara izin vererek herkesi, sadece en hızlı ve "en adil" barışı sağlamak üzere savaştıkları ve bütün suçun düşmanda olduğu konusunda temin eder. Aslında *burjuva* hükümetleriyle barış hakkında konuşmanın kendisi *halkın aldatılmasıdır.*

Ülkeleri, pazarları ve imtiyazları bölüşmek üzere dünyayı kana bulayan kapitalist gruplar "onurlu" bir barış *sağlayamaz.* Onlar yalnızca *utanç verici, ganimetlerin paylaşılmasına, Türkiye'nin ve sömürgelerin parçalanmasına* dayalı bir barışa imza atabilir.

Ayrıca Guçkov-Milyukov hükümeti, şu anda genel olarak barışa karşıdır, çünkü İstanbul'u *da* elde etmek *ve* çarlığın her zaman insanlık dışı uygulamalarla ve arsızca ezdiği Polonya'yı Almanlardan geri almak istemelerine karşın şu anda sahip olabilecekleri *"yegâne"* "ganimet" Ermenistan ve Galiçya'nın bir kısmı olacaktır. Dahası Guçkov-Milyukov hükümeti özünde yalnızca, Almanya'dan zorlukla elde ettiği sömürgeleri korumak ve *bunun yanı sıra* Almanya'yı, Belçika'yı ve Fransa'nın bir bölümünü geri vermeye mecbur etmek isteyen İngiliz-Fransız sermayesinin temsilcisidir. İngiliz-Fransız sermayesi, Almanya'nın "hakkından gelmelerine" yardımcı olabilecekleri için Guçkov ve Milyukovların II. Nikolay'ı saf dışı etmesine yardım etmiştir.

Öyleyse ne yapmalı?

Barış (üstelik gerçekten demokratik, gerçekten onurlu bir barış) sağlamak için siyasi iktidarın toprak sahipleri ve kapitalistlerin değil, *işçilerin ve en yoksul köylülerin* elinde olması zorunludur. Toprak sahipleri ve kapitalistler nüfusun önemsiz bir kısmını temsil etmektedir ve herkesin bildiği gibi kapitalistler savaştan muazzam kârlar elde etmektedir.

İşçiler ve en yoksul köylülerse nüfusun *büyük* çoğunluğudur. Savaştan kâr etmemekte, tam tersine savaş nedeniyle perişanlığa ve açlığa sürüklenmektedirler. Ne sermayeye ne de yağmacı kapitalist grupların antlaşmalarına tabidirler; savaşı sona *erdirebilirler* ve bunu samimiyetle istemektedirler.

Rusya'da siyasi iktidar İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri *Sovyetlerinin* elinde olsaydı, bu Sovyetler ve onların seçeceği *Tüm Rusya Sovyeti*, partimizin (Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi) ana hatlarını 13 Ekim 1915 gibi erken bir tarihte merkezi yayın organı *Sozsial -Demokrat*'ın 47. sayısında yayımladığı (daha sonra sıkı çarlık sansürü nedeniyle Cenevre'de yeniden basılan) barış programını uygulayabilir ve hiç şüphesiz uygulamak isterdi.

Bu program muhtemelen şu şekilde olacaktır:

1) Tüm Rusya İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti (veya geçici olarak onun adına hareket eden St. Petersburg Sovyeti) çarlık monarşisi *veya* burjuva hükümetler tarafından imzalanan antlaşmalardan *hiçbirine bağlı olmadığını* derhal ilan eder.

2) Çarlık monarşisinin ve istisnasız *tüm* burjuva hükümetlerinin yağmacı amaçlarını halk nezdinde teşhir etmek üzere *bütün* bu antlaşmaları derhal yayımlar.

3) Savaşan *bütün* güçlere *acil bir ateşkes* yapmaları yönünde kamuoyu önünde hemen bir çağrıda bulunur.

4) İşçilerimizin ve köylülerimizin aşağıda belirtilen *barış şartlarını* derhal tüm halkın bilgisine sunar:

Bütün sömürgelerin özgürleştirilmesi;

Bütün bağımlı, ezilen ve eşit olmayan şartlara tabi ülkelerin özgürleştirilmesi.

5) Burjuva hükümetlerinden herhangi bir iyilik beklemediğini ilan eder ve bütün ülkelerin işçilerine bu hükümetleri devirme ve bütün siyasi iktidarı İşçi Temsilcileri Sovyetlerine devretme çağrısında bulunur.

6) Burjuva hükümetlerinin bu canice, yağmacı savaşı sürdürmek üzere aldıkları milyarlık borçları *kapitalist seçkinlerin kendilerinin* geri ödeyebileceklerini ve işçi ve köylülerin bu borçları

tanımayı reddettiğini ilan eder. Bu borçlar için faiz ödenmesi, kapitalistler ganimetleri paylaşabilsinler diye yıllar boyunca işçilere birbirlerini öldürten kapitalistlere *haraç* ödemek anlamına gelir.

İşçi ve köylüler! – diyecektir İşçi Temsilcileri Sovyeti – bu seçkinlere, bu kapitalistlere Afrika'daki sömürgelerin, Türkiye'nin vs. paylaşılması amacıyla yürütülen bir savaş için *her yıl yüz milyonlarca* ruble ödemeye razı mısınız?

İşçi Temsilcileri Sovyeti, kanımca, *bu* barış şartları nedeniyle *herhangi bir* burjuva hükümete ve dünyadaki *bütün* burjuva hükümetlere karşı *savaş vermeyi* kabul etmiş olacaktır, çünkü bu gerçekten adil bir savaş olacak, çünkü *bütün ülkelerdeki* işçi ve emekçiler *bu savaşın başarısı için çalışacaktır.*

Alman işçisi artık Rusya'nın savaşçı monarşisinin yerini *savaşçı* bir cumhuriyetin, emperyalist savaşı sürdürmek isteyen ve çarlık monarşisinin yaptığı yağma antlaşmalarını onaylayan kapitalist bir cumhuriyetin aldığını görmektedir.

Siz söyleyin, Alman işçinin yerinde siz olsanız *böyle* bir cumhuriyete güvenir miydiniz?

Siz söyleyin, her zaman 1905 Devrimi'nin taze anılarının ayakta tuttuğu Rus halkı tam bir özgürlük elde etse ve bütün iktidar İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin eline geçse bu savaş, yeryüzünde kapitalizmin egemenliği devam edebilir mi?

N. Lenin

Zürih, 12 (25) Mart 1917

İlk kez 1924'te *The Communist International,* 3-4. sayılarda yayımlanmıştır.

BEŞİNCİ MEKTUP

Devrimci Proleter Devletinin İnşasıyla İlgili Görevler

Önceki mektuplarda Rusya'da devrimci proletaryanın görevleri şöyle formüle edilmişti: (1) Devrimin sonraki aşamasına ya da ikinci devrime giden en kesin yolun bulunması, (2) İkinci devrimin siyasi iktidarı toprak sahipleri ve kapitalistlerden (Guçkovlar, Lvovlar, Milyukovlar, Kerenskiyler) işçi ve en yoksul köylülerin hükümetine devretmesi. (3) Bu yeni hükümetin İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyeti modeline göre örgütlenmesi, yani (4) *Bütün* burjuva devletlere özgü eski devlet aygıtını, orduyu, polis teşkilatını ve bürokrasiyi (memurlar kastını) paramparça etmesi ve bu aygıtın yerine (5) Yalnızca kitlesel bir örgütlenmeyi değil, silahlı halkın bütününü kapsayan bir örgütlenmeyi geçirmesi. (6) *Yalnızca* böyle bir hükümet, "böyle" bir sınıfsal bileşim ("proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü") ve bu tür organlar ya da yönetim ("proleter milis gücü") içinde bulunduğumuz dönemin son derece zor ve acil olan *başlıca* görevini başarılı bir şekilde *yerine getirebilecektir: barışın,* emperyalist bir barışın değil, emperyalist güçler arasında yapılan, ganimetin kapitalistler ve onların hükümetleri arasında paylaşılmasına yönelik bir anlaşmanın değil, bir dizi ülkede proleter devrimi olmaksızın elde edilmesi imkânsız olan gerçekten kalıcı ve demokratik bir barışın sağlanması. (7) Rusya'da proletaryanın zaferi *ancak* işçiler ilk adımdan itibaren, büyük arazilere el konulması (ve "104"ün tarım

programının halen *köylülüğün* tarım programı olduğunu varsayarsak bütün toprakların kamulaştırılması[66]) için mücadele eden köylülerin büyük çoğunluğu tarafından desteklenirse çok yakın bir gelecekte elde edilebilir. (8) Böyle bir köylü devrimiyle bağlantılı olarak ve buna dayanarak proletarya, köylülüğün *en yoksul* kesimiyle ittifak halinde temel tarımsal ürünlerin üretiminin ve dağıtımının *denetlenmesine,* "herkesi kapsayan kamu hizmetinin" getirilmesine vs. yönelik adımlar atabilir ve atmalıdır. Bunlar, savaş sonrası dönemde birçok açıdan daha da yakıcı hale gelecek olan, savaşın neden olduğu şartların mutlak bir kaçınılmazlıkla dayattığı adımlardır. Bir bütün olarak ve gelişim süreçleri boyunca bu adımlar Rusya'da doğrudan doğruya, bir çırpıda gerçekleştirilemeyecek olan, ancak bu tür geçiş önlemleri sonucunda gayet ulaşılabilir ve acil olan *sosyalizme geçiş* sürecini teşkil edecektir. (9) Bu bağlamda *kırsal bölgelerde* bir an önce özel İşçi Temsilcileri Sovyetleri, yani diğer köylü temsilcileri Sovyetlerinden *ayrı* olarak tarımda çalışan ücretli işçilerin Sovyetlerini örgütleme görevi büyük bir aciliyet taşımaktadır.

Rus ve dünya devriminin, sınıf güçlerinin değerlendirilmesinin yanı sıra 1871 ve 1905 deneyimlerine dayanarak çerçevesini çizdiğimiz programı kısaca budur.

Şimdi de bu programın bir bütün olarak genel bir incelemesini yapmaya ve geçerken, "İkinci" (1889-1914) Enternasyonal'in baş teorisyeni ve "Merkez"in, artık bütün ülkelerde görülen, sosyal şovenlerle devrimci enternasyonalistler arasında gidip gelen bu

---

66 *"104"lerin tarım programı* – Trudovik Duma üyelerinin, Birinci Devlet Duması'nın 23 Mayıs (5 Haziran) 1906'da yapılan 13. toplantısına sundukları toprak reformu yasa tasarısı. Tasarının amacı "içerdiği maden yatakları ve sularla birlikte bütün toprakların halkın bütününe ait olduğu ve tarıma elverişli arazilerden yalnızca bu arazileri kendi emeğiyle işleyenlerin yararlandığı bir sistem kurmaktı" (Devlet Duması Belge ve Kaynakları, Moskova, 1957, s. 172). Trudovikler bütün devlet, hanedan, manastır ve kilise topraklarının yanı sıra arazinin büyüklüğünün ilgili bölge için belirlenen emek normunu aşması halinde temlik edilecek özel mülk konumundaki arazilerin de bir kısmını içeren bir "ulusal toprak fonu" kurulmasını savunuyordu. Bu şekilde temlik edilen araziler için kısmi tazminatlar ödenecekti. Küçük araziler, arazi sahibinin mülkü olmaya devam edecek, ancak bir süre sonra ulusal fon kapsamına alınacaktı. Reformun uygulanışını genel, doğrudan ve eşit oy hakkı ve gizli oylama usulüne göre seçilen yerel komiteler denetleyecekti.

"bataklığın", en önemli temsilcisi K. Kautsky'nin konuya nasıl yaklaştığını ele almaya çalışalım. Kautsky bu konuyu 6 Nisan 1917 (yeni takvim) tarihli *Die Neue Zeit* dergisinde, "Rus Devriminin Başarı Şansı" başlıklı makalesinde tartışmıştır.

"İlk olarak," diye yazıyor Kautsky, "devrimci proleter rejimin (devlet sistemi) önünde ne tür görevler olduğunu belirlememiz gerekir."

"Proletaryanın," diye devam ediyor yazar, "acilen iki şeye ihtiyacı var: demokrasi ve sosyalizm."

Ne yazık ki Kautsky, bu tartışma götürmeyecek tezi fazlasıyla genel bir biçimde ortaya koymakta, böylece özünde hiçbir söylememekte ve hiçbir şeye açıklama getirmemektedir. Burjuva ve emperyalist hükümetin üyeleri Milyukov ve Kerenskiy, biri ilk kısmına, diğeri ikinci kısmına olmak kaydıyla bu genel teze hemen katılacak....[67]

26 Mart (8 Nisan) 1917 tarihinde yazılmıştır.

İlk kez 1924 yılında *Bolşevik* dergisi sayı: 3-4'te yayımlanmıştır.

67 El yazması burada kesiliyor – *Der.*

Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Rus Devrimi'ndeki Görevleri[68]

DERS ÖZETİ

Lenin'in iki buçuk saatlik dersi iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Lenin, çarlık monarşisinin sekiz gün gibi kısa bir sürede çökmesi gibi bir "mucizeye" yol açan tarihsel şartları ele almıştır. Bu şartlardan en önemlisi, 1917'nin "şanlı devriminden" ziyadesiyle memnun olan mevcut durumunun egemenleri, Guçkovlar ve Milyukovlar tarafından alçakça suçlanan 1905-07'nin "büyük ayaklanmasıdır". Gerçek bir etkiye sahip olan 1905 Devrimi "zemini düzlememiş", tüm parti ve sınıfların eylem içinde görülmesini, çarlık yanlısı kliğin tüm barbarlığı ve vahşetinin teşhir edilmesini sağlamamış olsaydı 1917'nin hızlı zaferi hiçbir zaman mümkün olamazdı.

1917'de birbirinden çok farklı toplumsal güçlerin çarlığa karşı hamlelerinin bir araya gelmesini olanaklı kılan hayli olağanüstü bir konjonktür ortaya çıkmıştır. Birincisi diğerlerine kıyasla çok

68 "RSDİP'nin Rus Devrimi'ndeki Görevleri" ("Rus Devrimi, Önemi ve Görevleri") başlıklı ders, 14 (27) Mart 1917'de Zürih Halkevi'nde İsviçreli işçilerce düzenlenen bir toplantıda Almanca verilmiştir. Lenin dersin bir özetini hem *Volksrecht*'e hem de daha sonra, 31 Mart'ta (13 Nisan), Rusya'ya gitmek üzere Stockholm'den geçerken İsveç'te yayımlanan Sol Sosyal Demokrat *Politiken*'e vermiş, özet 15 Nisan'da (sayı: 86) bu dergide "Rus Devrimi Üzerine Lenin. Hükümetler Arasında Değil, Halklar Arasında Doğrudan Barış Görüşmeleri" başlığıyla bir miktar kısaltılarak yayımlanmıştır.

daha baskın olan ve bütün dünyayı soyan İngiliz-Fransız mali sermayesi 1905 Devrimi'ne karşı çıkmış ve (1906 borcuyla) Çarın devrimi ezmesine yardım etmiştir. Ancak İngiliz-Fransız mali sermayesi, Guçkov ve Milyukovların yanı sıra ordunun komuta kademesinin bir kısmının da II. Nikolay'ı tahttan indirmeye ya da onu taviz vermeye zorlamaya yönelik komplosunu örgütleyerek, mevcut devrimde gayet aktif bir rol üstlenmiştir. Dünya siyaseti ve uluslararası mali sermayenin bakış açısından Guçkov-Milyukov hükümeti, "İngiltere ve Fransa" adlı bankacılık şirketinin bir ajanından, süregiden emperyalist katliamın bir aracından başka bir şey değildir. İkincisi çarlığın aldığı askeri yenilgiler sonucunda eski komuta kademesinin yerini yeni, genç, büyük ölçüde burjuva subaylar almıştır. Üçüncüsü çökmekte olan çarlık rejimine karşı Ermenistan'ı, Galiçya'yı, İstanbul'u vs. ele geçirerek zenginleşmek umuduyla toprak sahipleriyle ortak bir mücadelede güçlerini birleştiren Rus burjuvazisinin tamamı, 1905'le 1914 arasında, özellikle de 1914-1917 arasında güçlerini yoğun bir şekilde organize etmiştir. Dördüncüsü bu *emperyalist* güçlere, alttan alta örgütlenen ve hızla gelişen bir işçi sınıfı hareketi eklenmiştir. Devrimi gerçekleştiren proletarya, *barış, ekmek* ve özgürlük talep etmiştir. Emperyalist burjuvaziyle hiçbir ortak noktası yoktur ve önderliğini, işçi ve köylülerden oluşan ordunun çoğunluğuna bırakmıştır. Emperyalist savaş iç savaşa dönüşmeye *başlamıştır.*

Dolayısıyla mevcut devrimin, bunun yalnızca emperyalist savaşın beraberinde getirdiği ilk devrimin *ilk aşaması* olduğunu gösteren temel çelişkisi budur. Guçkov-Milyukov'un toprak sahipleri ve kapitalistleri temsil eden hükümeti halka ne barış, ne ekmek ne de özgürlük verebilir. Bu, yağma savaşının devamı için kurulmuş bir hükümettir. Açık bir şekilde Çarın yaptığı uluslararası antlaşmalara bağlı kalacağını ilan etmiştir ve bunların tamamı yağmacı antlaşmalardır. Bu hükümet en iyi ihtimalle krizi *erteleyebilir,* ancak açlığı önleyemez. Kaç "söz" verdiğinden (sözler ucuzdur) bağımsız olarak ülkeye özgürlük de getiremez, çünkü toprak sahiplerinin ve sermayenin çıkarlarına bağımlıdır. Bu hükümet daha en başından, monarşiyi restore etmek amacıyla hanedanla bir *anlaşma* yapmaya çalışmıştır.

Tam da bu nedenle yeni hükümeti sözüm ona "gericilikle

mücadelenin" çıkarları adına "desteklemeye" dayanan taktiklerin benimsenmesi aptallığın daniskası olur. Bu mücadele, hem Çarlığa hem de Guçkov ve Milyukovların monarşiyi restore etme çabalarına karşı tek ciddi, tek etkili güvence olan *proletaryanın silahlandırılmasını* gerektirmektedir.

Bu nedenle Rusya'nın "ikinci, gerçek *[wirklich]* bir devrimin arifesinde" olduğunu söyleyen Vekil Skobelev haklıdır.

Halkın böyle bir devrim için ihtiyaç duyduğu örgüt hâlihazırda mevcuttur ve büyümektedir. Bu örgüt, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetidir. Ve İngiliz-Fransız sermayesinin ajanlarının, *The Times* ve *Le Temps* muhabirlerinin bu örgütü itibarsızlaştırmak konusunda böylesine telaşlı olmaları boşuna değildir.

İşçi Temsilcileri Sovyeti hakkında basında çıkan haberlerin dikkatli bir incelemesi, Lenin'in basında üç ayrı eğilim olduğu sonucuna ulaşmasına neden olmuştur. İlk eğilim, sosyal vatanseverliğe en yakın olanıdır. Bu eğilim, boş lafların kahramanı, Guçkov ve Milyukov'un piyonu, "Louis Blanc tarzı siyasetin" en sakil örneği, Kautsky ve şürekâsının temsil ettiği Avrupalı sosyal vatanseverler ve sosyal pasifistlerin ruhuna uygun boş vaatlerin ve tumturaklı sözlerin ustası Kerenskiy'e bel bağlamaktadır. Kerenskiy aslında işçileri, yağma savaşının sürdürülmesine "razı etmektedir". Emperyalist burjuvazi Kerenskiy üzerinden işçilere şunları söylemektedir: size bir cumhuriyet, sekiz saatlik iş günü (ki St. Petersburg'da *zaten* geçerlidir) vereceğiz; size her türlü özgürlüğü vaat ediyoruz; ama bütün bunları Türkiye ve Avusturya'yı yağmalamamıza, Alman emperyalizminin ganimetlerini kapışmamıza ve İngiliz-Fransız emperyalizminin ganimetlerini güvence altına almamıza yardımcı olmanız için yapacağız.

İkinci eğilimi Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partimizin Merkez Komitesi temsil etmektedir. Gazeteler, Merkez Komitemizin 18 Mart'ta St. Petersburg'da yayımlanan manifestosuna yer vermiştir. Bu manifesto demokratik bir cumhuriyet, sekiz saatlik iş günü, topraklara el konulması ve köylülere devredilmesini, tahıl stoklarına el konulmasını, Guçkov ve Milyukov hükümeti tarafından *değil*, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tarafından yürütülen barış görüşmelerinin derhal başlatılmasını talep etmektedir. Manifestoya göre bu Sovyet, *gerçek* devrimci hükümettir (Lenin, *The*

Times muhabirinin de Rusya'da *iki hükümetten* bahsettiğini sözlerine eklemiştir). Barış görüşmeleri, savaşan ülkelerin burjuva hükümetleriyle *değil, proletaryalarıyla* yürütülecektir. Manifesto tüm işçilere, köylülere ve askerlere İşçi Temsilcileri Sovyeti delegelerini seçme çağrısında bulunmaktadır.

Gerçek anlamda sosyalist, gerçekten devrimci taktikler yalnızca bunlardır.

Üçüncü eğilimiyse Çkeydze ve arkadaşları temsil etmektedir. *Müterediddittirler* ve bu durum, *The Times* ve *Le Temps*'ın onlara bir gün övgüler dizip ertesi gün lanet okuyan değerlendirmelerine de yansımaktadır. Çkeydze *ikinci* Geçici Hükümete katılmayı reddettiğinde, savaşın *iki* taraf açısından da emperyalist bir savaş olduğunu söylediğinde vs., işçi sınıfı siyasetinin izinden gidiyordu. Ancak Çkeydze *ilk* Geçici Hükümette (Duma Komitesinde) yer aldığında; bildirgesinin 3. maddesinde "ausreichende Teilnahme der Vertreter der russischen Arbeiterschaft an der Regierung" (enternasyonalistlerin emperyalist savaş hükümetine katılımı!) talebini öne sürdüğünde; (Skobelev'le birlikte) *emperyalist* hükümeti (işçilere, elleri kolları mali sermayenin çıkarları tarafından bağlanmış *burjuvazinin* emperyalizmden kopamayacağını açıklamak yerine) barış görüşmeleri başlatmaya çağırdığında; Çkeydze'nin dostları – Tulyakov ve Skobelev – Guçkov ve Milyukov hükümetinin talimatı üzerine, liberal generallere başkaldıran askerleri (Amiral Nepenin'in öldürülmesi Alman emperyalistlerini bile *kederlendirmiştir!)* "pasifize etmeye" çalıştığındaysa *burjuva* siyasetinin izinden gidiyor ve devrime zarar veriyordu.

Lenin, Gorkiy'in sosyal pasifist çağrısına da hücum ederek, büyük yazarın siyasete karışmasından ve küçük burjuva önyargılarını pekiştirmesinden duyduğu üzüntüyü dile getirdi.

Lenin dersin ikinci kısmını proletaryanın taktiklerine ayırdı. İçinde bulunduğumuz andaki özgün tarihsel durumu devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına, Çarlığa karşı ayaklanmadan burjuvaziye karşı, emperyalist savaşa karşı ayaklanmaya *geçiş* anı ya da hükümetin Kurucu Meclisi toplama "sözünü" tutması halinde bir Uzlaşmaya geçiş süreci olarak tanımladı.

Geçiş niteliği taşıyan bu duruma uygun olarak dönemin özgün görevi, *proletaryanın örgütlenmesidir.* Bu, sosyalizme ihanet eden,

tüm ülkelerin sosyal vatanseverleri ve oportünistleri için olduğu gibi, Kautskyciler için de yeterli olan rutin bir örgütlenme değil, *devrimci bir örgütlenmedir.* İlk olarak *bütün* halkı kucaklamak, ikinci olaraksa *askeri işlevlerle hükümet işlevlerini* bir araya getirmek zorundadır.

İkinci Enternasyonal'e hâkim olan oportünistler Marx ve Engels'in devrim döneminde devlet hakkındaki öğretisini tahrif etmiştir. Benzer şekilde Kautsky de Pannekoek'le tartışmasında (1912) Marx'ın görüşlerinden[69] sapmıştır. Marx, 1871 Komünü deneyimine dayanarak bize şunu öğretmiştir: "die Arbeiterklasse nicht die fertige Staatsmaschine einfach in Besitz nehmen und sie für ihre eigenen Zwecke in Bewegung setzen kann". Das Proletariat soll (muß?) diese Maschine (Armee, Polizei, Bürokratie) *zerbrechen*[70]. Das ist es, was die Opportunisten (Sozialpatrioten) und Kautskyaner (Sozialpazifisten) entweder bestreiten oder vertuschen. Das ist die wichtigste praktische Lehre der Pariser Kommune und der russischen Revolution von 1905.

Wir unterscheiden uns vonden Anarchisten dadurch, daß wir die Notwendigkeit des *Staates* fur die revolutionäre Umwälzung anerkennen. Wir unterscheiden uns aber von den Opportunisten und Kautskyanern dadurch, daß wir sagen: Wir brauchen nicht die "fertige" Staatsmaschinerie, wie sie in den demokratischsten bürgerlichen Republiken existiert, sondern die *unmittelbare Macht bewaffneter und organisierter Arbeiter.* Das ist der Staat, den *wir* brauchen. Das sind, ihrem Wesen nach, die Kommune von 1871 und die *Arbeiterdelegiertenräte* von 1905 und 1917. Auf diesem Fundament müssen wir weiterbauen.[71] Polis teşkilatının

---

69 Bu konu *Devlet ve Devrim*'in "Kautsky'nin Pannekoek'la Tartışması" başlıklı VI. bölüm, 3. kısmında daha ayrıntılı ele alınmaktadır.

70 Marx'ın *Louis Bonaparte'ın On Sekiz Brumaire'i, Fransa'da İç Savaş, Uluslararası İşçi Birliği Genel Konseyi Çağrısı*'na ve Engels'in 12 Nisan 1871 tarihli L. Kugelmann'a Mektubu'na; ayrıca Marx ve Engels, *Komünist Manifesto* Almanca Baskıya Önsöz'e bakınız.

71 "İşçi sınıfı basitçe var olan devlet aygıtını ele geçirip onu kendi amaçları için kullanamaz." Proletarya bu aygıtı (orduyu, polisi, bürokrasiyi) paramparça etmek zorundadır. Oportünistlerin (sosyal vatanseverlerin) ve Kautskycilerin (sosyal pasifistlerin) inkâr ettikleri veya asgari düzeye indirdikleri tam da budur. Bu, Paris Komünü ve 1905 Rus Devriminden çıkarılacak en önemli derstir.

yeniden kurulmasına *engel olun!* Halk milisini proletaryanın öncülüğünde, milis hizmetinde harcanan zamanın karşılığının kapitalistler tarafından ödendiği, gerçek anlamda *tüm halkın milisine*, "bizim devletimize" dönüştürmek üzere güçlendirin. İşçi sınıfının *dün* çarlığa karşı verdiği savaşta sergilediği, *yarınsa* Guçkov ve Milyukovlara karşı vereceği savaşta sergileyeceği *"proletaryanın kahramanlığına dayalı mucizeleri", "proleter örgütlenmesinin mucizeleriyle" tahkim edin.* İçinde bulunduğumuz anın sloganı budur! Başarının teminatı budur!

İşçiler açlık, tahıl stoklarının dağıtılması ihtiyacı, "Zivildienstpflicht"in[72] kaçınılmazlığı, barışın güvence altına alınması gibi *nesnel* şartlar tarafından bu yola sokulmuş bulunuyor. Bizim barış şartlarımız, diyor Lenin, şunlardır: (1) Devrimci bir hükümet olarak İşçi Temsilcileri Sovyeti, derhal çarlık hükümeti veya burjuvazi tarafından imzalanmış *hiçbir* antlaşmanın kendisini *bağlamadığını* ilan eder; (2) Devrimci hükümet bu alçak, talancı antlaşmaları derhal yayımlar; (3) Savaşan *bütün* ülkelere, hemen geçerli olmak kaydıyla açık bir ateşkes teklifinde bulunur; (4) *Bütün* sömürgelerin ve ezilen *bütün* ulusların özgürleştirilmesini barışın bir koşulu olarak sunar; (5) Herhangi bir burjuva hükümetine güveninin olmadığını ilan eder ve tüm ülkelerin işçi sınıflarını bu hükümetleri devirmeye çağırır; (6) Burjuvazi tarafından anlaşmaya bağlandıkları için savaş borçlarının *kapitalistler* tarafından ödenmesi gerektiğini ilan eder.

Bu politika işçilerin ve yoksul köylülerin çoğunluğunu İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin yanına çekecektir. Büyük topraklara el konulmasını garanti edecektir. *Bu henüz sosyalizm olmayacaktır.* İşçilerin ve yoksul köylülerin, barışı, özgürlüğü ve ekmeği teminat altına alan zaferi anlamına gelecektir. *Bu* barış şartları için

Bizi anarşistlerden ayırt eden husus, devrimci dönüşümlerimizi gerçekleştirmek için devletin gerekli olduğunu teslim etmemizdir. Öte yandan en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde mevcut olanlar dahil, "var olan" devlet aygıtına değil, silahlı ve örgütlü işçilerin doğrudan iktidarına ihtiyacımız olduğu hususu da bizi oportünistlerden ve Kautskycilerden ayırt etmektedir. Bizim ihtiyaç duyduğumuz devlet budur. 1871 Komünü ve 1905 ve 1917'nin İşçi Temsilcileri Sovyetleri öz itibarıyla tam da bu devlettir. Yapıyı bu temel üzerinde inşa etmek zorundayız.

72 Sivil kamu hizmetleri

bizler de devrimci bir savaş vermeye hazır olmalıyız! Lenin, Sosyal Demokrat hareketin peşinen böyle bir devrimci savaştan *feragat etmediğine* ilişkin *Sozsial-Demokrat'ın 47. sayısında* (13 Ekim 1915) yayımlanan açıklamayı hatırlattı. Tüm ülkelerin sosyalist proletaryasının yardımı garanti edilecektir. Sosyal vatanseverlerin (Guesde'in utanç verici mektubu, "Önce zafer, sonra cumhuriyet" gibi) kirli çağrıları yok olup gidecektir.

Konuşmacı sözlerini şöyle tamamladı: "Yaşasın Rus Devrimi! Yaşasın zaten *başlamış* bulunan dünya işçilerinin devrimi!"

15-16 (28-29) Mart 1917'de yazılmıştır.

31 Mart ve 2 Nisan 1917'de *Volksrecht*'in 77 ve 78. sayılarında yayımlanmıştır.

Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri[73]

[NİSAN TEZLERİ]

Petrograd'a ancak 3 Nisan gecesi varabildiğim için 4 Nisan'daki toplantıda devrimci proletaryanın görevleri hakkındaki raporu yalnızca kendi adıma ve yetersiz hazırlıktan kaynaklanan çekincelerle sunabildim.

Kendi açımdan – ve bana *dürüstçe* karşı çıkanlar açısından – işleri kolaylaştırmak için yapabileceğim tek şey, tezleri *yazılı olarak* hazırlamaktı. Yazdıklarımı okudum ve metni Yoldaş Tsereteli'ye verdim. Tezleri önce Bolşeviklerin bir toplantısında, ardından da Bolşevik ve Menşeviklerin bir toplantısında olmak üzere *iki kez*, çok yavaş bir şekilde okudum.

Bu şahsi tezlerimi, raporda çok daha ayrıntılı bir şekilde geliştirilen çok kısa açıklayıcı notlarla birlikte yayımlıyorum.

73 *Pravda*'nın 7 Nisan 1917 tarihli 26. sayısında N. Lenin imzasıyla yayımlanan bu makale, Lenin tarafından 4 (17) Nisan 1917'de Taurida Sarayı'nda düzenlenen iki toplantıda (Bolşeviklerin bir toplantısıyla İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm Rusya Konferansı'na katılan Bolşevik ve Menşevik delegelerin ortak bir toplantısında) okunan ünlü Nisan Tezlerini içermektedir. Makale *Sozsial-Demokrat* (Moskova), *Proletari* (Harkov), *Kransnoyarskiy Raboçi* (Krasnoyarsk), *Vperyod* (Ufa), *Bakinskiy Raboçi* (Bakü), *Kavkazskiy Raboçi* (Tiflis) ve diğer Bolşevik gazetelerde yeniden yayımlanmıştır.

TEZLER

1) Lvov ve şürekâsının yeni hükümetinin idaresinde, tam da bu hükümetin kapitalist yapısı nedeniyle, Rusya açısından yağmacı bir emperyalist savaş olmaya devam ettiğine hiçbir şüphe bulunmayan savaşa ilişkin tavrımızda, "savaşı devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürme" politikasına en küçük bir ödün dahi verilemez.

Sınıf bilincine sahip proletarya, savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesini sadece şu koşullarda gerçekten meşru kılacak bir devrimci savaşa rıza gösterebilir: (a) iktidarın proletaryaya ve proletaryayla ittifak halindeki köylülüğün en yoksul kesimlerine geçmesi; (b) tüm ilhakların yalnızca sözde değil, eylemlerle de reddedilmesi; (c) kapitalistlerin her türlü çıkarından gerçek bir kopuşun gerçekleşmesi.

Savaşı bir fetih aracı olarak değil, yalnızca bir zorunluluk olarak gören, savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi gerektiğine inanan kitlelerin geniş kesimlerinin kuşku götürmez iyi niyetini, bu kitlelerin burjuvazi tarafından aldatıldığı gerçeğini göz önünde bulundurarak büyük bir titizlikle, kararlılıkla ve sabırla onlara hatalarını, sermayeyle emperyalist savaş arasındaki kopmaz bağı açıklamak ve sermaye alaşağı edilmeden savaşın gerçek anlamda demokratik bir barışla, şiddetin dayatmadığı bir barışla sona erdirilmesinin *imkânsız olduğunu* göstermek zorunludur.

Bu görüşe yönelik en yaygın kampanya, cephedeki ordu içerisinde örgütlenmelidir.

Kardeşlik bağları kurma.

2) Rusya'daki mevcut durumun özgünlüğü, ülkenin – proletaryanın sınıf bilincinin ve örgütlülüğünün yetersiz olması nedeniyle iktidarı burjuvazinin eline bıraktığı – devrimin ilk aşamasından, proletaryanın ve köylülüğün en yoksul kesimlerinin iktidarı ele almak zorunda olduğu *ikinci aşamasına geçmekte* olmasıdır.

Bu geçişin özelliği, bir yandan yasalarla tanınan hakların azami düzeye çıkması (Rusya *artık* savaşan ülkeler düşünüldüğünde dünyadaki en özgür ülkedir), diğer yandan kitlelere yönelik şiddet

uygulanmaması ve son olarak da barışın ve sosyalizmin en azılı düşmanlarına, kapitalistlerin hükümetine yönelik ahmakça ve bilinçsizce güven duyulmasıdır.

Bu özgün durum bizden, siyasi hayata gözlerini henüz yeni açmış olan, daha önce görülmemiş ölçüde geniş proleter kitleler arasında parti çalışmasının özel şartlarına kendimizi adapte etme becerisi göstermemizi talep etmektedir.

3) Geçici Hükümet hiçbir şekilde desteklenmemelidir; bu hükümetin verdiği tüm sözlerin, özellikle de ilhaklardan vazgeçilmesiyle ilgili olanların bütünüyle yalan olduğu açıklanmalıdır. Kapitalistlerin bir hükümeti olan *bu* hükümetin, emperyalist bir hükümet olmayı *bırakması* yönündeki kabul edilemez, yanılsamalara neden olan "talebin" yerini bu hükümetin teşhiri almalıdır.

4) İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin çoğunluğunda partimizin azınlıkta olduğu görülmeli, Halkçı Sosyalistlerden Sosyalist Devrimcilere ve Örgütlenme Komitesi'nden[74] (Çkeydze, Tsereteli vs.),

74 *Sosyalist Devrimciler (S.R.'ler)* – Rusya'da 1901 sonunda ve 1902 boyunca çeşitli Narodnik grup ve çevrelerin birleşmesiyle (Sosyalist Devrimciler Birliği, Sosyalist Devrimciler Partisi ve diğerleri) kurulan küçük burjuva bir parti. S.R.'lerin görüşleri Narodizm'le revizyonizmin eklektik bir karışımıydı; Lenin'in saptamasına göre "Narodnik görüşlerdeki fikir ayrılıklarını Marksizme yönelik revaçta olan bazı oportünist 'eleştirilerle' gidermeyi" (V, I. Lenin, *Toplu Eserler,* cilt: 9, s. 310) denemişlerdi. S.R.'lerin büyük kısmı Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyal şoven bir konum benimsedi.

S.R.'ler Şubat 1917'de burjuva demokratik devrimin zaferinden sonra Menşevikler ve Kadetlerle birlikte, burjuvazi ve toprak sahiplerinin karşıdevrimci Geçici Hükümetinin başlıca dayanağı oldu; partinin önderleri (Kerenskiy, Avksentyev, Çernov) bu hükümetin üyeleriydi. S.R. Partisi, köylülerin büyük toprak sahipliğinin lağvedilmesine yönelik taleplerini reddetti; Geçici Hükümetteki S.R. bakanlar, büyük topraklara el koyan köylüleri cezalandırmaya yönelik harekâtların emrini verdi. Ekim'deki silahlı ayaklanmanın arifesinde bu parti açık bir şekilde, kapitalist sistemi savunmak üzere karşıdevrimci burjuvazinin yanında saf tuttu ve kendisini devrimci kitle hareketinden izole olmuş bir konumda buldu.

Kasım 1917 sonunda partinin sol kanadı ayrı bir Sol Sosyalist Devrimci Parti kurdu. Sol S.R.'ler köylü kitleler üzerindeki etkilerini sürdürmek adına resmi olarak Sovyet hükümetini tanıdı ve Bolşeviklerle bir anlaşma yaptı, ancak çok kısa bir süre içinde Sovyet iktidarına karşı çıktı.

Dış askeri müdahale ve iç savaş yıllarında S.R.'ler karşıdevrimci yıkıcı faaliyetlerde bulundu; müdahalede bulunanları ve beyaz muhafızların

Steklov'a vs. vs. kadar burjuvazinin etkisine teslim olan ve bu etkiyi proletarya içinde yayanların *tamamından oluşan bir bloka* karşı şu ana kadar küçük bir azınlık durumunda olduğu kabul edilmelidir.

Kitlelerin İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin devrimci hükümetin *tek olası* biçimi olduğunu görmeleri sağlanmalıdır; dolayısıyla görevimiz, *bu* hükümet burjuvazinin etkisine teslim olduğu sürece Sovyetlerin taktiklerindeki hataları, özellikle kitlelerin pratik ihtiyaçlarına göre uyarlayarak sabırlı, sistemli ve kararlı bir şekilde *açıklamaktır.*

Azınlıkta kaldığımız sürece hem hataları eleştirme ve teşhir etme çalışmasını sürdürmeli hem de halkın deneyim yoluyla hatalarının üstesinden gelebilmesi için tüm devlet iktidarının İşçi Temsilcileri Sovyetlerine devredilmesi gerektiğini telkin etmeliyiz.

5) Parlamenter cumhuriyet değil – İşçi Temsilcileri Sovyetlerinden parlamenter cumhuriyete dönmek geri bir adım olacaktır

---

generallerini cansiperane destekledi; karşıdevrimci komplolarda rol aldı ve Sovyet devletinin ve Komünist Parti'nin liderlerine yönelik terör eylemleri gerçekleştirdi. İç Savaş'tan sonra Sovyet karşıtı faaliyetlerini hem ülke içerisinde hem de yurtdışında bulunan beyaz muhafız göçmenler arasında sürdürdü.

Halkçı Sosyalistler (N.S.'ler) – 1906'da Sosyalist Devrimci Parti'nin sağ kanadından kopan küçük burjuva Halkçı Sosyalist İşçi Partisi'nin üyeleri. N.S.'ler Kadetlerle ortak bir bloku temsil ediyordu. Lenin onları "Sosyal Kadetler", "küçük burjuva oportünistler" ve Kadetlerle S.R.'ler arasında gidip gelen "Sosyalist Devrimci Menşevikler" diye adlandırıyor ve bu partinin "programından hem cumhuriyetçiliği hem de toprakla ilgili tüm talepleri silmesi nedeniyle Kadetlerden çok az farkı olduğunu" (V.I. Lenin, *Toplu Eserler,* cilt: 11, s. 228) vurguluyordu. Partinin liderleri A. V. Peşehonov, N. F. Annenskiy, V. A. Myakotin ve diğerleriydi. N.S.'ler Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyal şoven bir konum aldı. Şubat 1917 burjuva demokratik devriminden sonra Trudoviklerle birleşerek, temsil edildikleri Geçici Hükümeti aktifbir şekilde desteklediler. N.S.'ler Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra Sovyet hükümetine karşı komplolara ve silahlı eylemlere katıldı. Parti, dış askeri müdahale ve iç savaş sırasında ortadan kalktı.

Örgütlenme Komitesi (Ö.K.) 1912'de tasfiyecilerin Ağustos konferansında kuruldu. Ö.K., Birinci Dünya Savaşı sırasında çarlık adına savaşı meşrulaştırdı ve milliyetçi ve şoven fikirleri savundu. *Naşe Zarya* dergisini, bu dergi kapandıktan sonra *Naşe Dyelo,* daha sonra da *Dyelo* dergilerini ve *Raboçeye Utro,* ardından da *Utro* gazetelerini yayımladı. Ö.K. Ağustos 1917'de Menşevik Parti Merkez Komitesi seçilene kadar işlevini sürdürdü.

– tüm ülkede baştan aşağı örgütlenmiş İşçi, Tarım Emekçileri ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin cumhuriyeti.

Polisin, ordunun ve bürokrasinin lağvedilmesi.[75]

Tamamı seçilmiş ve herhangi bir zamanda görevden alınabilir olan devlet görevlilerinin maaşlarının, yetkin bir işçinin ortalama ücretini aşmaması.

6) Tarım programındaki ağırlığın Tarım Emekçileri Temsilcileri Sovyetlerine kaydırılması.

Büyük toprakların tamamına el konulması.

Ülkedeki *bütün* toprakların devletleştirilmesi, toprağın yerel Tarım Emekçileri ve Köylü Sovyetlerinin denetiminde olması. Yoksul Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin ayrı bir şekilde kurulması. Büyük arazilerin her birinde, Tarım Emekçileri Temsilcileri Sovyetlerinin denetiminde ve kamu hesabına çalışan (yerel şartlara ve diğer koşullara bağlı olarak ve yerel makamların kararları uyarınca büyüklüğü 100 ila 300 desyatin arasında olan) model çiftliklerin kurulması.

7) Ülkedeki bütün bankaların derhal tek bir ulusal banka altında birleştirilmesi ve bu bankanın İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin denetiminde olması.

8) *Acil* görevimiz sosyalizmi "başlatmak" değil, İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin *denetiminde* toplumsal üretimin ve ürünlerin dağıtımının başlatılmasıdır.

9) Partinin görevleri:

(a) Parti kongresinin hemen toplantıya çağrılması;

(b) Parti programının esas olarak aşağıdaki başlıklarda değiştirilmesi:

(1) Emperyalizm ve emperyalist savaş sorunu,

(2) Devlete ilişkin tavrımız ve bir "komün devleti"[76] *talebimiz,*

(3) Eskimiş bulunan asgari programımızın değiştirilmesi;

---

75 Yani daimi ordunun yerini tüm halkın silahlandırılması almalıdır.

76 Yani Paris Komünü'nün prototipi olduğu gibi bir devlet.

(c) Partinin adının değiştirilmesi.[77]

10) Yeni bir Enternasyonal.

Devrimci bir Enternasyonal, *sosyal şovenlere* ve "Merkeze"[78] karşı bir Enternasyonal yaratmak üzere inisiyatif almalıyız.

Okurun, dürüst muhalifler "örneğini" nadir görülen bir istisna olarak özellikle vurgulamak durumunda kalmamın nedenini daha iyi anlaması için okuru yukarıdaki tezlerle Bay Goldenberg'in şu karşı çıkışını karşılaştırmaya davet ediyorum: Lenin, diyordu Goldenberg, "iç savaş bayrağını devrimci demokrasinin tam ortasına dikti" (Plehanov'un *Yedintsvo*'sunun[79] 5. sayısından aktarılmıştır).

Harika değil mi?

Yazdım, tekrar ediyorum ve ayrıntılı bir şekilde açıklıyorum: "... savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi gerektiğine inanan *kitlelerin geniş* kesimlerinin kuşku götürmez iyi niyetini, bu kitlelerin burjuvazi tarafından aldatıldığı gerçeğini göz önünde bulundurarak büyük bir titizlikle, kararlılıkla ve *sabırla* onlara hatalarını ... onlara açıklamak zorunludur..."

Buna karşın kendilerine Sosyal Demokrat diyen, *ne* savaşın sonuna kadar sürdürülmesine inanan *geniş* kesimler *ne de* buna inanan *yığınlar* içinde bulunan burjuva beyefendiler hiç istiflerini bozmadan görüşlerimi şöyle sunuyorlar: "İç savaş bayrağı [!] (ne tezlerde ne de konuşmamda bununla ilgili tek bir söz yok!) 'devrimci demokrasinin tam ortasına [!!] dikilmiştir (!)"

---

77 Tüm dünyada liderleri sosyalizme ihanet etmiş ve burjuvazinin safına geçmiş bulunan ("savaşı sonuna kadar sürdürme yanlıları" ve müteredditt "Kautskyciler") "Sosyal Demokrasi" yerine kendimizi Komünist Parti diye adlandırmalıyız.

78 Uluslararası Sosyal Demokrat hareket içerisinde "Merkez", şovenistlerle (= "savaşı sonuna kadar sürdürme yanlıları") enternasyonalistler, yani Almanya'da Kautsky ve şürekâsı, Fransa'da Longuet ve şürekâsı, Rusya'da Çkeydze ve şürekâsı, İtalya'da Turati ve şürekâsı, Britanya'da MacDonald ve şürekâsı vs. arasında gidip gelen eğilimdir.

79 *Yedinstvo (Birlik)* – Mart-Kasım 1917 arasında, daha sonra da farklı bir isim altında Aralık 1917 ile Ocak 1918 arasında Petrograd'da yayımlanan bir günlük gazete. Yazı işleri müdürlüğünü G. V. Plehanov yapmıştır. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan Menşeviklerin en sağında yer alanları bir araya getirmiş ve burjuva Geçici Hükümete koşulsuz destek vermiştir. Bolşevik Parti'ye karşı azgın bir mücadele yürütmüştür.

Bu ne anlama geliyor? Bunun pogrom ajitasyonundan, *Russkaya Volya*'dan[80] ne farkı var?

Yazdım, tekrar ediyorum ve ayrıntılı bir şekilde açıklıyorum: "İşçi Temsilcileri Sovyetleri devrimci hükümetin *tek olası* biçimidir; dolayısıyla görevimiz, Sovyetlerin taktiklerindeki hataları, özellikle kitlelerin pratik ihtiyaçlarına göre uyarlayarak sabırlı, sistemli ve kararlı bir şekilde *açıklamaktır*."

Buna karşın belirli bir muhalifler topluluğu görüşlerimi "devrimci demokrasinin tam ortasında iç savaş" çağrısı yapmak diye sunuyor!

Geçici Hükümete, Kurucu Meclisi erken bir tarihte, daha doğrusu herhangi bir tarihte toplantıya çağırmadığı ve kendisini vaatlerle sınırlandırdığı için hücum ettim. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri olmaksızın Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasının garanti edilemeyeceğini, başarısının ise imkânsız olduğunu ileri sürdüm.

Ve bana Kurucu Meclisin hızlı bir şekilde toplantıya çağrılmasına karşı olduğum görüşü atfedildi!

On yıllardır sürdürdüğüm siyasi mücadele bana rakiplerin dürüstlüğünün nadir görülen bir istisna olduğunu öğretmemiş olsaydı buna "deli saçması" deyip geçerdim.

Plehanov, gazetesinde konuşmamı "deli saçması" olarak nitelemiş. Pek güzel Bay Plehanov! Ancak polemiğinizde ne denli becerisiz, incelikten yoksun ve kalın kafalı olduğunuza bir bakın. İki saat boyunca deli saçması olan bir konuşma yaptıysam yüzlerce dinleyici nasıl olup da bu "deli saçmalarına" müsamaha gösterdi? Dahası neden kendi gazeteniz "deli saçmasına" tam bir sütun ayırdı? Tutarsız, son derece tutarsız!

Elbette bağırıp çağırmak, küfretmek ve böğürmek Marx ve Engels'in 1871'de, 1872'de ve 1875'te Paris Komünü deneyimi ve proletaryanın ihtiyaç duyduğu *türdeki* devlet hakkında

---

80 *Russkaya Volya* (Rus İradesi) – Büyük bankalar tarafından kurulup yönetilen bir burjuva gazetesi. Bolşeviklere karşı isyanı teşvik eden bir kampanya yürütmüştür. Lenin, bu gazeteyi en haysiyetsiz burjuva gazetelerinden bir tanesi olarak nitelemiştir. Aralık 1916'yla Ekim 1917 arasında Petrograd'da yayımlanmıştır.

yazdıklarıyla[81] bağ kurmaya çalışmaktan, bunları açıklamaktan, anımsamaktan daha kolay.

Açık ki Marksizmi hatırlamak eski Marksist Plehanov'un umurunda bile değil.

4 Ağustos 1914'te *Alman* Sosyal Demokrasisini "kokuşmuş bir ceset" olarak tanımlayan Rosa Luxemburg'un sözlerini alıntıladım. Ve Plehanovlar, Goldenbergler ve yandaşları buna "alındı". Kimin adına? *Alman* şovenistler adına; çünkü onlara şoven denmişti!

Bu zavallı Rus sosyal şovenler, sözde sosyalist özde şoven olanlar, başlarına büyük bela aldılar.

81 Bkz. Marx ve Engels, *Seçme Eserler,* cilt 1, Moskova, 1962, s. 21-22, 516-30, cilt 2, Moskova, 1962, s. 42, 463-64.

Nasıl Geldik?[82]

İngiliz ve Fransız hükümetlerinin göçmen enternasyonalistlere Rusya'ya giriş izni vermediği haberi sosyalist basında yer almış bulunuyor.

Buraya ulaşan, çeşitli partilere üye (aralarında 19 Bolşevik'in, 6 Bundcunun[83] ve Paris'te yayımlanan enternasyonalist gazete *Naşe Slovo*'nun[84] taraftarlarının bulunduğu) otuz iki siyasi göçmen aşağıdakilerin bilinmesini görev saymaktadır:

Sahip olduğumuz ve bahsi geçen "Müttefik" hükümetlerinin bu bağlamda oynadıkları elim rol hakkında herkese açık bir fikir verecek olan bir dizi belgeyi Stockholm'den alır almaz (İsveç-Rusya sınırı bütünüyle Britanya hükümetinin ajanlarının kontrolünde

---

82 Bu makale, Lenin'in kendisiyle birlikte İsviçre'den ülkeye dönen göçmenler adına 4 (17) Nisan 1917'de Petrograd'a varmasının ertesi gününde Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu'na sunduğu bir rapordur.

83 *Bund* (Litvanya, Polonya ve Rusya Yahudi İşçiler Birliği) 1897'de Vilna'da düzenlenen Yahudi Sosyal Demokrat grupların ilk kongresinde kuruldu. Örgüt, büyük ölçüde Rusya'nın batı bölgelerindeki Yahudi esnaflar arasında bulunan yarı proleter unsurların bir birliğiydi.

Bundcular, Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) sırasında sosyal şoven bir konum aldı. Bund 1917'de burjuva Geçici Hükümeti destekledi ve Ekim Sosyalist Devrimi'nin düşmanlarının safında savaştı. Dış askeri müdahale ve iç savaş esnasında Bund liderleri karşıdevrimle güçlerini birleştirdiler. Aynı zamanda sıradan üyeler arasında Sovyet iktidarıyla işbirliği yapmak yönünde bir değişim gerçekleşiyordu. Bund, Mart 1921'de kendisini feshetme kararı aldı ve bazı üyeleri, genel usul kuralları uyarınca Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) üyeliğine kabul edildi.

84 *Naşe Slovo* (Sözümüz) – Ocak 1915-Eylül 1916 arasında Paris'te yayımlanan Menşevik-Troçkist günlük gazete.

olduğundan orada bıraktığımız) yayımlayacağız. Bu hususta şunu da eklememiz gerekir: Yirmi üç grubun temsilcilerinden oluşan (aralarında Merkez Komitesi'nin, Örgütlenme Komitesi'nin, Sosyalist Devrimcilerin ve Bund'un da bulunduğu) Zürih Göçmenlerin Ülkelerine Dönmesi Komitesi, Britanya hükümetinin göçmen enternasyonalistlerin kendi ülkelerine dönmelerinin ve emperyalist savaşa karşı rol almalarının engellenmesine karar verdiğini kamuoyuna açıklayan bir kararı oybirliğiyle kabul etti.

Britanya hükümetinin bu niyeti devrimin ilk günlerinden itibaren göçmenler açısından son derece açık bir hal aldı. Sosyalist Devrimci Parti (M. A. Natalison), RSDİP Örgütlenme Komitesi (L. Martov) ve Bund (Kosovskiy) temsilcilerinin katıldığı bir konferansta bu göçmenler için, Rusya'da enterne edilmiş olan Alman ve Avusturyalı mahkûmlar karşılığında Almanya üzerinden geçiş izni alınmasına yönelik bir plan hazırlandı.

İsviçreli sosyalistler üzerinden bu planı hayatı geçirmek üzere adımlar atılırken bu amaçla Rusya'ya bir dizi telgraf çekildi.

Rusya'ya çekilen bu telgraflara yanıt verilmesi, açık ki Geçici "Devrimci Hükümetimiz" (ya da destekçileri) tarafından geciktirildi.

İki hafta boyunca Rusya'dan bir yanıt gelmesini bekledikten sonra yukarıda bahsedilen planı kendimiz (Geçici Hükümetin göçmenlerin geçişini sağlamak için hiçbir şey yapmayacağına hâlâ ikna olmamış başka göçmenler bir süre daha beklemeye karar verdiler) uygulamaya karar verdik.

Bütün süreç, İsviçreli enternasyonalist bir sosyalist olan Fritz Platten tarafından yürütüldü. Platten, İsviçre'deki Alman Büyükelçisiyle dikkatli bir biçimde formüle edilmiş bir anlaşma yaptı. Bu anlaşmanın metni daha sonra yayımlanacaktır. Ana noktaları şunlardır: (1) Savaş hakkındaki görüşlerinden bağımsız olarak bütün göçmenlerin geçişine izin verilecektir. (2) Göçmenlerin seyahat edecekleri vagon, yabancı ülkede politik dokunulmazlık imtiyazına sahip olacak, Platten'in izni olmaksızın hiç kimsenin vagona girme hakkı bulunmayacaktır; pasaport ya da bavul kontrolü yapılmayacaktır. (3) Yolcular Rusya'da göçmenlere, göçmen sayısına karşılık gelen sayıda Avusturyalı ve Alman savaş esiriyle takas edilmesi karşılığında geçiş izni verildiği yönünde ajitasyon

yapmayı kabul eder.

Alman Sosyal Demokrat çoğunluk adına yolcularla iletişim kurma çabalarının tamamı yolcular tarafından kararlı bir şekilde geri çevrilmiştir. Yol boyunca Platten vagona eşlik etmiştir. Platten bizimle birlikte Petrograd'a seyahat etmeye karar vermiş, ancak Rusya sınırında (Tornio) – umarız ki geçici bir süre için – gözaltına alınmıştır. Bütün müzakereler bir dizi yabancı enternasyonalist sosyalistin katılımıyla ve onlarla tam bir uyum içinde gerçekleştirilmiştir. Yolculuk protokolü iki Fransız sosyalist, Loriot ve Guilbeaux, Liebknecht grubundan bir sosyalist (Hartstein), İsviçreli sosyalist Platten, Polonyalı Sosyal Demokrat Broziski, İsveçli Sosyal Demokrat vekiller Lindhagen, Carleson, Ström, Ture Nerman ve diğerleri tarafından imzalanmıştır.

"Karl Liebknecht bugün Rusya'da olsaydı Milyukovlar onun Almanya'ya dönmesine hemen izin verirdi; Bethmann-Hollwegler de siz Rus enternasyonalistlerinin Rusya'ya gitmenize izin veriyor. Sizin işiniz Rusya'ya gidip orada Alman ve Rus emperyalizmiyle savaşmaktır." Bu enternasyonalist yoldaşların bize söyledikleri budur. Haklı olduklarını düşünüyoruz. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Kurulu'na sunulmak üzere yolculuğumuza ilişkin bir rapor hazırlayacağız. Yürütme Kurulu'nun, başta Avusturyalı sosyalist Otto Bauer olmak üzere bir dizi savaş esirinin serbest bırakılmasını sağlayacağını ve sadece sosyal vatanseverlerin değil tüm göçmenlerin Rusya'ya dönüşüne yönelik bir izin temin edeceğini umuyoruz. Yürütme Kurulu'nun *Reç*'in[85] solunda yer alan hiçbir gazetenin ülke dışına yollanmasına, hatta İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Manifestosu'nun[86] bile dış basında yayımla-

---

85 *Reç* (Söylev) – Kadet Partisi'nin Şubat 1906'dan itibaren St. Petersburg'da yayımlanan günlük merkezi yayın organı. 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi tarafından kapatılmıştır. Ağustos 1918'e kadar çeşitli adlar altında yeniden yayımlanmıştır.

86 Lenin, Petrograd Sovyeti'nin 14 (27) Mart 1917'de düzenlenen toplantısında kabul edilen ve ertesi gün başlıca gazetelerde yayımlanan "Dünya Halklarına" başlıklı çağrısına atıfta bulunmaktadır. Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderler, savaşa son verilmesini talep eden devrimci kitlelerin baskısı altında bu çağrıyı yayımlamak zorunda kalmıştır.

Çağrıda savaşan ülkelerin emekçi halkları barışa destek vermeye davet edilmiştir. Bununla birlikte çağrı savaşın yağmacı doğasını teşhir

narak dünya işçilerine ulaşmasına izin verilmediği bu eşi görülmemiş duruma da bir son vereceğini ümit ediyoruz.

4 (17) Nisan 1917'de yazılmıştır.

5 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 24. sayısında ve İzvestiya'nın 32. sayısında yayımlanmıştır.

etmemiş, barış için verilecek mücadele konusunda pratik herhangi bir adım önermemiş ve esas itibarıyla burjuva Geçici Hükümetin emperyalist savaşı sürdürmesini meşrulaştırmıştır.

Blankizm

Fransız sosyalist Louis Blanc 1848 Devrimi sırasında konumunu sınıf mücadelesinden, sözüm ona "sosyalist" lafebeliğiyle bezeli olan, gerçekteyse burjuvazinin proletarya üzerindeki etkisini güçlendirme eğiliminde olan küçük burjuva yanılsamalara doğru değiştirerek kötü bir üne kavuşmuştu. Louis Blanc yardım için yüzünü burjuvaziye dönmüş, burjuvazinin "emeğin örgütlenmesi" meselesinde – bu muğlak terim "sosyalist" eğilimleri ifade etme iddiasındadır – işçilere yardımcı *olabileceğini* ummuş ve başkalarının da bu yönde umutlanmasına neden olmuştur.

Günümüzde sağ "Sosyal Demokrasi" içerisinde, Rusya'da Örgütlenme Komitesi partisinde, Blankizm ciddi bir avantaj elde etmiş bulunuyor. Çkeydze, Tsereteli, Steklov ve kısa süre önce toplanan Tüm Rusya Sovyetler Konferansı lideri olan, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin mevcut liderleri gibi daha pek çokları Louis Blanc'la aynı konumu almıştır.

Kabaca Kautsky, Longuet, Turati ve daha birçoklarının temsil ettiği uluslararası Merkezci eğilimle aynı pozisyona sahip olan bu liderler günümüz siyasi hayatının pek çok önemli meselesinde Louis Blanc'ın küçük burjuva görüşlerini benimsemiş bulunmaktadır. Örneğin savaş sorununu ele alalım.

Bu konuyla ilgili proleter bakış açısı, savaşın sınıfsal açıdan tam bir tarifinin yapılması ve emperyalist savaşla, yani kapitalist ülke grupları *arasındaki* (bunların monarşi ya da *cumhuriyet* olmalarından *bağımsız olarak*), kapitalist ganimetin paylaşılmasına yönelik savaşla uzlaşmaz bir karşıtlık içinde olunmasıdır.

Küçük burjuva bakış açısı, (savaşın açıkça meşrulaştırılmasına, "anavatanın savunulmasına", yani *kendi* ilhak "haklarının" düpedüz savunulmasına dayanan) burjuva bakış açısından, küçük burjuvazinin ilhakları "reddetmesiyle", emperyalizmi "kınamasıyla", burjuvaziden dünyadaki emperyalist ilişkiler ve kapitalist ekonomik düzen çerçevesi içerisinde kalırken emperyalist olmaktan vazgeçmesini "talep etmesiyle" farklılaşmaktadır. Mutedil, zararsız, karaktersiz bir belagatle yetinen küçük burjuvazi *pratikte* çaresizce burjuvazinin *peşinden* gitmekte, bazı başlıklarda sözde proletaryaya "yakınlık gösterirken", kapitalizmin boyunduruğunu parçalamaya giden yolu, yani emperyalizmin dünyasından kurtuluşun tek yolunu kavramayı beceremeyerek ya da kavramak istemeyerek fiiliyatta burjuvaziye bağlı kalmaya devam etmektedir.

Burjuva hükümetlerden ilhaklardan vazgeçilmesi yönünde *"resmi bir deklarasyonda"* bulunmasını "talep etmek" küçük burjuva küstahlığının doruk noktasıdır ve antiemperyalist "Zimmerwaldcı" tutarlılığın bir örneğidir. Bunun Blankizmin en berbat türü olduğunu görmek zor değil. Evvela hiçbir deneyimli burjuva siyasetçi, "genel olarak" ilhaklara karşı bağlayıcı olmadığı ölçüde herhangi bir anlam da taşımayan, "zekice", tumturaklı sözler etmekte zorluk yaşamaz. Ama iş *eylemlere* geldiğinde, her zaman (artık burjuva Almanya'nın emperyalist yağmacıları tarafından ilhak edilmiş olan) Kurland'ın[87] Rusya tarafından ilhak edilmediğini ilan edebilecek kadar acınası bir cürete sahip olan *Reç*'in yaptığı gibi hokkabazlıklara başvurulabilir!

Siyasetle azıcık ilgisi olanlar bile Kurland'ın *her zaman* Rusya tarafından *ilhak edilmiş* olduğunu bildiğine göre bu en rezilinden bir sahtekârlıktır; işçilerin burjuvazi tarafından en utanmaz şekilde kandırılmasıdır.

Reç'e açıkça ve doğrudan meydan okuyoruz: (1) "İlhak" kavramının ister Almanların, İngilizlerin ve Rusların gerçekleştirdikleri olsun, isterse geçmişteki ve bugünküler olsun, dünyadaki istisnasız bütün ilhaklar için aynı şekilde uygulanabilecek siyasi bir tanımını yapın; (2) Size göre, sözde değil ama fiiliyatta *ilhaklardan*

87 *Kurland* – Riga Körfezi'nin batı ve güneybatısında bulunan Baltık bölgesinin eski adı.

vazgeçilmesinin ne anlama geldiğini açık ve kesin bir şekilde ifade edin. "Fiiliyatta ilhaklardan vazgeçilmesi" kavramının böyle siyasi bir tanımının yapılması yalnızca Almanlar için değil, İngilizler ve ilhak gerçekleştirmiş diğer tüm ülkeler için de geçerli olacaktır.

Reç'in ya bu meydan okumamızı kabul etmeyeceğini ya da tarafımızdan tüm ulus önünde teşhir edileceğini iddia ediyoruz. Ve tam da *Reç*'in değindiği Kurland sorunu nedeniyle tartışmamız teorik değil, büyük aciliyete ve hayati bir öneme sahip pratik bir tartışmadır.

İkincisi bir an için burjuva bakanların dürüstlük timsali olduklarını, Guçkovların, Lvovların, Milyukovların ve yandaşlarının kapitalizmi korurken samimi bir şekilde ilhaklardan vazgeçme ihtimaline *inandıklarını* ve gerçekten de ilhaklardan vazgeçmek *istediklerini* varsayalım.

Bir an için bunu bile farz edelim; bu Blankist varsayımda bulunalım.

Bu durumda şu soruyu sorma hakkımız var: Yetişkin bir kişi, insanların *yaptıklarına* bakmaksızın sadece kendileri hakkındaki *düşünceleriyle* yetinebilir mi? Bir Marksistin iyi dilekler ve ifadeleri nesnel gerçeklerden ayırt *etmemesi* mümkün mü?

Hayır, değil.

İlhaklar mali sermaye, bankacılık sermayesi, emperyalist sermaye bağları nedeniyle sürdürülüyor. İlhakların modern, ekonomik temeli *tam da burada yatıyor.* Bu açıdan bakıldığında ilhaklar, ilhak edilen ülkelerdeki binlerce işletmeye "yatırılan" milyarlar değerindeki sermayenin siyasi olarak garanti altına alınmış *kârlarıdır.*

Kapitalizmin boyunduruğundan kurtulmaya dönük kararlı adımlar *atılmaksızın,* istenilse bile ilhaklardan vazgeçilmesi *mümkün değildir.*

Bu, *Yedinstvo, Raboçaya Gazeta*[88] ve küçük burjuvazimizin diğer "Louis Blanc"larının yapmaya hazır oldukları ve aslında yaptıkları gibi, kapitalizmi devirmek açısından hiçbir kararlı adım atmamamız, ilhakları hiç değilse bir nebze kabul etmemiz sonucuna

88 *Raboçaya Gazeta* (İşçi Gazetesi) – Menşeviklerin Mart 1917 ile Kasım 1917 arasında Petrograd'da yayımlanan günlük merkezi yayın organı.

varmamız gerektiği anlamına mı geliyor?

Hayır. Kapitalizmi devirmek için kararlı adımlar *atılmalıdır.* Bu adımlar ustalıkla ve yavaş yavaş, *yalnızca* sınıf bilincine ve işçilerle yoksul köylülerin büyük çoğunluğunun örgütlü faaliyetine dayanılarak atılmalıdır. Ancak bu adımlar her durumda atılmalıdır. İşçi Temsilcileri Sovyetleri *hâlihazırda* bu adımlardan bazılarını Rusya'nın bir dizi bölgesinde atmaya başlamıştır.

Günün konusu Louis Blanc'larla – Çkeydze'lerle, Tsereteli'lerle, Steklov'larla, Ö.K. partisiyle, Sosyalist Devrimci Parti'yle vs. yollarımızı kesin ve geri dönüşü olmayacak şekilde ayırmaktır. Kitlelerin, küçük burjuva yanılsamaların ne denli zararlı olduğu görülmediği durumda ve sosyalizme doğru dikkatli, tedrici, iyi düşünülmüş, ancak sağlam ve doğrudan adımlar atmak konusunda sınıf bilincine sahip işçilerle güç birliği yapılmadığı takdirde Blankizmin devrimin ilerleyişini mahvedeceğini ve devrimin, hatta özgürlüğün başarısını büsbütün imkânsız kılacağını görmesi sağlanmalıdır.

"İnsanlığın savaş, açlık ve milyonlarca insanın daha yok edilmesi tehlikesine karşılık sosyalizmden başka bir kurtuluşu yoktur."

Pravda, Sayı: 27, 8 Nisan 1917
İmza: *N. Lenin*

İkili İktidar

Bütün devrimlerin temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Bu sorun kavranmadıkça devrimi yönlendirmekten söz etmek şöyle dursun, devrime aklı başında bir katılım dahi gösterilemez.

Devrimimizin en göze çarpan özelliği bir *ikili iktidar* doğurmuş olmasıdır. En başta bu gerçek kavranmalıdır; aksi takdirde ilerlememiz mümkün değil. Bir süre için bir bütün olarak doğru bulunmuş olsalar da farklı *biçimlerde* somutlanan eski "formülleri", örneğin Bolşevizmin formüllerini nasıl tamamlayacağımızı ve değiştireceğimizi bilmek durumundayız. Daha önce *hiç kimse* bir ikili iktidar hakkında düşünmemişti; düşünemezdi de.

İkili iktidar nedir? Geçici Hükümetin, *burjuvazinin* hükümetinin, yanında şu ana kadar zayıf ve henüz başlangıç aşamasında bulunan, ama gerçekten de var olan ve gelişen *başka bir hükümet* daha ortaya çıkmıştır: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri.

Bu diğer hükümetin sınıfsal bileşimi nedir? Proletaryadan ve (asker üniforması giymiş olan) köylülerden oluşmaktadır. Bu hükümetin siyasi doğası nedir? Devrimci bir diktatörlük, yani merkezi devlet iktidarının çıkarttığı *herhangi bir kanuna değil*, doğrudan doğruya devrimci müsadereye, halkın tabandan gelişen inisiyatifine dayanan bir güçtür. Bu, halen Avrupa ve Amerika'nın gelişmiş ülkelerinde yaygın olan, bilindik anlamda parlamenter burjuva demokratik cumhuriyetlerden tamamıyla farklı türde bir iktidardır. Bu sık sık gözden kaçsa da, üzerinde yeterince düşünülmese de, meselenin can alıcı noktası budur. *Bu*, 1871 Paris Komünü'yle *aynı türde* bir iktidardır. Böyle bir iktidarın temel özellikleri şunlardır:

(1) İktidarın kaynağı daha önce tartışılmış ve parlamento tarafından yasalaştırılmış bir kanun değil, halkın tabandan gelen, bulunduğu yerelliklere dayanan doğrudan inisiyatifidir; güncel bir ifadeyle söylemek gerekirse doğrudan "el koymadır"; (2) Halktan kopmuş ve halka karşı konumlandırılmış olan polis ve ordunun yerini tüm halkın doğrudan silahlandırılmasının almasıdır; böyle bir iktidar altında devlet düzeni silahlı işçiler ve köylülerin *kendisi* tarafından, silahlı halkın *kendisi* tarafından sağlanır; (3) Memur kastının, bürokrasinin, yerini ya halkın doğrudan egemenliği alır ya da bu, en azından, halkın özel denetimi altına alınır; memurlar sadece seçilmiş olmakla kalmaz, halkın ilk talebinde *geri de çağrılabilir;* burjuva ölçülerinde yüksek ücretli *"işlere"* sahip ayrıcalıklı bir grup olmaktan çıkıp basit temsilcilere indirgenirler; ücretleri, vasıflı bir işçinin olağan ücretini *aşmayan,* "hizmetin özel bir kolunun" çalışanları haline gelirler.

Özel bir devlet türü olarak Paris Komünü'nün özü yalnızca ve yalnızca budur. Bu öz unutulmuş ya da Plehanovlar (Marksizme düpedüz ihanet eden şovenistler), Kautskyler ("Merkez"in adamları, yani şovenizmle Marksizm arasında gidip gelenler) ve genel olarak bugün borusu öten tüm Sosyal Demokratlar, Sosyalist Devrimciler vs. vs. tarafından çarpıtılmıştır.

Onlar boş sözlerle, bahanelerle, dalaverelerle paçayı kurtarmaya çalışmaktadırlar; devrim üzerinden binlerce kez kendi kendilerini kutlamakta ancak İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin *ne olduğunu değerlendirmeyi* reddetmektedirler. Bu Sovyetler var olduğu sürece, bir iktidar *oldukları sürece,* Rusya'da Paris Komünü *türünde* bir devletimizin olduğu yönündeki açık gerçeği teslim etmeyi reddetmektedirler.

"Oldukları sürece" sözcüklerini vurguladım çünkü Sovyetler henüz yeni ortaya çıkmış bir iktidardır. Burjuva Geçici Hükümetle yaptığı doğrudan anlaşmalar ve verdiği bir dizi gerçek taviz üzerinden pozisyonunu burjuvaziye *teslim etmiştir ve etmeye devam etmektedir.*

Neden? Çkeydze, Tsereteli, Steklov ve şürekâsı bir "hata" yaptığı için mi? Saçmalık! Bir Marksist değil, ancak bir cahil böyle düşünebilir. Bunun nedeni *sınıf bilincinin yetersizliğidir.* İsmini andığım liderlerin "hatası" küçük burjuva pozisyonlarından, işçilerin

zihnini berraklaştırmak yerine *bulandırmakta* oldukları gerçeğinden; küçük burjuva yanılsamaları dağıtmak yerine *aşılamakta* olmalarından; halkı burjuvazinin etkisinden kurtarmak yerine bu etkiyi *güçlendirmelerinden* kaynaklanmaktadır.

Bu söylenenlerden, neden yoldaşlarımız da sorunu "basitçe" "Geçici Hükümet derhal devrilmeli mi?" diye koyduklarında birçok hata yaptıkları anlaşılmış olmalı.

Benim cevabım şudur: (1) Geçici Hükümet oligarşik, burjuva ve halka ait olmayan bir hükümet olduğu ve barış, ekmek ya da tam bir özgürlük *getiremediği* için devrilmelidir; (2) Geçici Hükümet, İşçi Temsilcileri Sovyetleriyle, özellikle de en başta gelen Sovyet olan Petrograd Sovyeti'yle doğrudan ve dolaylı, resmi ve hakiki bir *anlaşma* üzerinden iktidarda tutulduğu için şu anda devrilemez; (3) *İkinci* hükümetin – İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin – *"desteğine"* dayandığı için genel anlamda "devrilemez" ve bu ikinci hükümet işçilerin ve köylülerin çoğunluğunun aklını ve iradesini doğrudan ifade eden olası tek devrimci hükümettir. İnsanlık henüz İşçi, Tarım Emekçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinden daha üstün ve daha iyi bir hükümet türüyle tanışacak düzeyde evrimleşmedi.

Sınıf bilincine sahip işçilerin iktidarı haline gelmek için çoğunluğu sınıf bilincine sahip işçilerin saflarına kazanmalıyız. Halka karşı şiddet *kullanılmadığı sürece* iktidara giden başka bir yol yoktur. Bizler Blankist değiliz; bir azınlık tarafından iktidara el konulmasını savunmuyoruz. Bizler Marksistiz; küçük burjuvazinin zehrine, şovenizme ve savaşın sonuna kadar sürdürülmesine, lafebeliğine ve burjuvaziye bağımlılığa karşı proletaryanın sınıf mücadelesini savunuyoruz.

Proletaryanın Komünist Partisini yaratalım; bu partinin unsurları Bolşevizmin önde gelen taraftarlarınca zaten yaratılmış bulunmaktadır; saflarımızı proletaryanın sınıf çalışması için sıklaştıralım ve böylece proleteryanın, köylülüğün *en yoksul* kesimlerinin giderek daha geniş yığınları yanımızda yer alsın. Çünkü *gerçek deneyim*, "Sosyal Demokratların", Çkeydzelerin, Tseretelilerin, Steklovların ve diğerlerinin, "Sosyalist Devrimcilerin", daha da saf anlamda küçük burjuvaların vesaire küçük burjuva yanılsamalarını darmadağın edecektir.

Burjuvazi, burjuvazinin tam iktidarını savunur.

Sınıf bilincine sahip işçiler, İşçi, Tarım Emekçileri, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin tam iktidarını; maceracı eylemlerin değil, proletaryanın zihninin *berraklaştırılmasının,* proletaryanın burjuvazinin etkisinden *kurtarılmasını* olanaklı kılacağı tam bir iktidarını savunur.

Küçük burjuvazi – "Sosyal Demokratlar", Sosyalist Devrimciler vs. vs. – kararsızdır ve bu nedenle böyle bir netleşmeye ve özgürleşmeye *engel olmaktadır.*

Görevlerimizi belirleyen gerçek, *sınıf* güçlerinin doğrultusu budur.

Pravda, sayı: 28, 9 Nisan 1917
İmza: *N. Lenin*

Nisan Tezlerini Savunan Bir Makale ya da Konuşmaya İlişkin Notlar

(1) İktisadi çöküş an meselesidir. Bu nedenle burjuvazinin ortadan kaldırılması hatadır.

(Bu, burjuvazinin vardığı sonuçtur. Çöküş ne kadar yakınlaşırsa, burjuvazinin ortadan kaldırılmasının önemi o kadar artacaktır.)

(2) Proletarya örgütsüz, zayıf ve sınıf bilincinden yoksundur.

(Doğru. Bu nedenle bütün işimiz, kitleleri uyutan, onları burjuvaziye güven duymaya teşvik eden *küçük burjuva* liderlerle, sözde Sosyal Demokratlarla – Çkeydze, Tsereteli, Steklov'la – mücadele etmektir.

İşimiz küçük burjuvaziyle – Çkeydze, Steklov, Tsereteli – birlik sağlamak değil, proleter devrimi *mahveden* bu Sosyal Demokratların *kesin yenilgisini* sağlamaktır.)

(3) Mevcut aşamada devrim, burjuva devrimidir. Dolayısıyla "sosyalist deneye" ihtiyaç yoktur.

(Bu bütünüyle burjuva bir argümandır. Hiç kimse "sosyalist bir deneyden" söz etmemektedir. Somut Marksist önerme, mevcut kurumların ve sınıfların dikkate alınmasını gerektirmektedir.)

Devrimi boğanlar – Çkeydze, Tsereteli, Steklov – süslü sözlerle onu geriye, İşçi Temsilcileri Sovyetlerinden burjuvazinin müşterek yönetimine, bilindik burjuva parlamenter cumhuriyete *doğru* çekmektedir.

Ustalıkla, dikkatli bir şekilde halkın zihnini berraklaştırmak ve proletarya ve yoksul köylülüğü *ileriye*, "ikili iktidardan" İşçi

Temsilcileri Sovyetlerinin *tam iktidarına doğru* yönlendirmeliyiz ve bu, Marx'ın kastettiği anlamda, 1871 deneyimi anlamındaki bir komündür.

Sorun, ne kadar hızlı hareket edileceği değil, nereye doğru hareket edileceğidir.

Sorun, işçilerin hazır olup olmadıkları değil, *ne için* ve *nasıl* hazırlık yapmaları gerektiğidir.

İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin savaş vs. hakkındaki manifestoları ve çağrıları, düpedüz halkı uyutmak üzere tasarlanmış küçük burjuva martavallardan ibaret olduğundan, daha önce söylediğim gibi görevimiz her şeyden önce halkın zihnini berraklaştırmak, onu Çkeydze, Steklov, Tsereteli ve şürekâsının *burjuva* etkisinden kurtarmaktır.

İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin, yani Çkeydze, Tsereteli ve Steklov'un "savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi" politikası, üzerini süslü sözlerle örterek kitleleri Geçici Devrimci Hükümetle uzlaştırma çabası olduğundan yüz kat daha zararlı bir şoven eğilimdir.

Çkeydze, Tsereteli, Steklov ve şürekâsının aldattığı kör, aydınlanmamış kitleler savaşın siyasetin bir devamı olduğunu, *hükümetler* tarafından verildiğini görmemektedir.

"Halkın", hükümetin *sınıfsal niteliğini* değiştirerek savaşa son verebileceği ya da savaşın niteliğini değiştirebileceği açıklığa kavuşturulmalıdır.

4-12 (17-25) Nisan 1917 arasında yazılmıştır.

İlk kez 21 Ocak 1933'te *Pravda*, sayı: 21'de yayımlanmıştır.

Taktik Üzerine Mektuplar[89]

ÖNSÖZ

4 Nisan 1917'de, ilki Bolşeviklerin Petrograd'daki bir toplantısında olmak üzere başlıkta belirtilen konu hakkında bir rapor sunma fırsatım oldu. Toplantının katılımcıları evlerine dönmek zorunda olduklarından raporu sunmayı ertelememe izin veremeyecek olan Tüm Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Konferansı delegeleriydi. Toplantının ardından oturum başkanı Yoldaş G. Zinovyev benden, tüm toplananlar adına raporumu hemen, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin birleşmesi sorununu tartışmak üzere bir araya gelen Bolşevik ve Menşevik delegelerin ortak bir toplantısında tekrar sunmamı istedi.

Raporumu toplantının ardından hemen bir kez daha sunmak benim için zor olsa da, bu hem *fikri yoldaşlarım* hem de yola çıkmak üzere oldukları için sunuşu ertelememe izin veremeyecek olan Menşevikler tarafından benden talep edildiğinden reddetme hakkımın olmadığını düşündüm.

Raporumu sunarken, 7 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 26. sayısında yayımlanan tezleri[90] okudum.

Hem tezler hem de raporum, Bolşevikler ve *Pravda*'nın editörleri arasında görüş farklılıklarına neden oldu. Bir dizi görüşmenin ardından oybirliğiyle farklılıklarımızı *açık bir şekilde* tartışmanın

89 Lenin'in *Taktik Üzerine Mektuplar. Birinci Mektup* başlıklı broşürü 1917'de Petrograd'da Bolşevik yayınevi Priboy tarafından üç baskı olarak yayımlanmıştır. Nisan Tezleri üç baskıda da ek olarak verilmiştir.

90 Bu tezleri, *Pravda*'nın aynı sayısında yer alan kısa bir yorumla birlikte bu mektuba ek olarak yeniden yayımlıyorum.

ve böylece partimizin 20 Nisan 1917'de Petrograd'da toplanacak Tüm Rusya Konferansı'na (Merkez Komite önderliğinde birleşmiş olan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi) malzeme olarak sunmanın yerinde olacağı sonucuna vardık.

Bir tartışma yürütülmesine ilişkin bu karar uyarınca, sorunun *kapsamlı* bir incelemesini yaptığımı iddia etmediğim, yalnızca işçi sınıfı hareketinin *pratik* görevleri açısından özellikle hayati olan başlıca argümanları özetlemeye çalıştığım aşağıdaki *mektupları* yayımlıyorum.

* * *

BİRİNCİ MEKTUP

MEVCUT DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Marksizm, sınıfların ilişkilerinin ve her tarihsel duruma özgü somut özelliklerin tam ve doğrulanabilir bir analizini yapmamızı gerektirir. Biz Bolşevikler her zaman, siyasete bilimsel bir temel kazandırmak açısından kesinlikle yaşamsal olan bu gerekliliği karşılamaya çalıştık.

Marx ve Engels her zaman, "Bizim teorimiz bir dogma değil eylem kılavuzudur"[91] diyor, en iyi ihtimalle tarihsel sürecin her bir *döneminin somut* iktisadi ve siyasi şartlarına göre kaçınılmaz olarak değişiklik gösterebilen *genel* görevleri belirlemeye yarayan "formüllerin" ezberlenmesi ve tekrarlanmasıyla haklı olarak alay ediyordu.

O halde devrimci proletaryanın partisinin bugün görevlerini ve faaliyet biçimlerini tanımlarken kılavuz alması gereken, açık bir şekilde saptanan nesnel *gerçekler* nelerdir?

Hem 21-22 Mart 1917'de *Pravda*'nın 14 ve 15. sayılarında yayımlanan *Uzaktan Mektuplar*'ımın ilkinde ("İlk Devrimin İlk Aşaması") hem de tezlerimde "Rusya'da bugünkü durumun özgünlüğünü" devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına *geçiş* olarak tanımladım. Bu nedenle temel sloganı, *şu* anda yerine getirmemiz gereken "günümüzün görevini" şu şekilde değerlendirdim: "İşçiler,

91 Bkz. Engels'in F. A. Sorge'a 29 Kasım 1886 tarihli mektubu (Marx ve Engels, *Seçme Yazışmalar*, Moskova, 1955, s. 469-73.)

Çarlığa karşı iç savaşta proleter kahramanlığının, halk kahramanlığının mucizelerini gerçekleştirdiniz. Devrimin ikinci aşamasında zaferinizin yolunu hazırlamak için örgütlenmenin, proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinin mucizelerini gerçekleştirmek zorundasınız" (*Pravda*, sayı: 15).

Peki, nedir bu birinci aşama?

Devlet iktidarının burjuvaziye geçmesidir.

1917'nin Şubat-Mart devriminden önce Rusya'da devlet iktidarı eski sınıfın, yani Nikolay Romanov'un başında bulunduğu feodal toprak sahibi soyluluğun elindeydi.

Devrimden sonra iktidar *başka* bir sınıfın, yeni bir sınıfın, yani *burjuvazinin* elinde.

Devlet iktidarının bir *sınıftan* diğerine geçmesi, kelimenin bilimsel ve pratik, siyasi anlamıyla *devrimin* ilk, başlıca, temel göstergesidir.

Bu kapsamda Rusya'da burjuva devrimi ya da burjuva demokratik devrim *tamamlanmıştır.*

Ancak bu noktada kendilerini rahatlıkla "eski Bolşevikler" diye adlandıran insanların feryat figan karşı çıktıklarını işitiyoruz. Biz her zaman, diyorlar, burjuva demokratik devrimin yalnızca "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüyle" tamamlanacağını söylemedik mi? Yine bir burjuva demokratik devrim olan tarım devrimi tamamlandı mı? Tam tersine bunun *henüz başlamamış* olduğu bir gerçek değil mi?

Cevabım şu: *Bir bütün olarak* Bolşevik sloganlar ve fikirler tarih tarafından doğrulanmış değil; ancak *somut olarak* meseleler *farklı* bir şekilde, beklenenden çok daha orijinal, çok daha özgün, çok daha değişken bir şekilde gelişti.

Bu gerçeği yok saymak ya da görmezden gelmek, yeni ve yaşayan gerçekliğin özgünlüklerini *incelemek* yerine, şuursuzca *ezberledikleri* formülleri tekrarlayarak partimizin tarihinde birçok kez üzücü bir rol oynamış olan bu "eski Bolşeviklerin" izinden gitmek anlamına gelecektir.

"Proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü" Rus Devriminde *zaten* bir gerçeklik[92] haline gelmiştir; çünkü bu

92 Belli bir biçimde ve belli bir ölçüye kadar.

"formül" yalnızca *sınıflar arasında bir ilişki* öngörmekte, bu ilişkiyi, işbirliğini *hayata geçiren somut bir siyasi kurum* tasavvur etmemektedir. "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti" – işte "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün" hâlihazırda gerçekleşmiş şekli budur.

Bu formül çoktan eskimiştir. Olaylar onu formüller âleminden gerçeklik âlemine taşımış, ete kemiğe bürünmesini sağlamış, somutlaştırmış ve *böylece* dönüştürmüştür.

Önümüzde yeni ve farklı bir görev bulunmaktadır: Bu diktatörlük *içerisinde*, proleter unsurlarla (savaşın sonuna kadar sürdürülmesine karşı çıkanlar, enternasyonalistler, bir komüne geçilmesini savunan "Komünist" unsurlar) *küçük mülk sahibi* ya da *küçük burjuva* unsurlar (Çkeydze, Tsereteli, Steklov, Sosyalist Devrimciler ve savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesini savunan, komüne doğru ilerlemeye karşı çıkan ve burjuvaziyi ve burjuva hükümeti "desteklemekten" yana olan diğerleri) arasında bir ayrışma gerçekleştirmek.

Bugün "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünden" söz eden bir kişi, zamanın gerisindedir ve sonuç olarak fiiliyatta proleter sınıf mücadelesine karşı küçük burjuvazinin safına *geçmiştir;* böyle bir kişi devrim öncesi "Bolşevik" antikalar arşivine (buna "eski Bolşevikler" arşivi de denilebilir) gönderilmelidir.

Proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü, hayli orijinal bir biçimde ve son derece önemli bir dizi değişiklikle zaten gerçekleşmiş bulunmaktadır. Bunları sonraki mektuplarımdan birinde ele alacağım. Şu an için bir Marksistin, tüm teoriler gibi en iyi ihtimalle temel ve genel olanın ana hatlarını çizen, hayatı tüm karmaşıklığı içerisinde kavramaya ancak *yakınsayabilen* dünün teorilerine saplanıp kalmak yerine gerçek hayatı, *gerçekliğin* hakiki olgularını dikkate almak zorunda olduğunu anlamak hayati bir önem taşımaktadır.

"Teori, dostum, gridir; ama ebedi hayat ağacı yeşildir."[93]

Burjuva devriminin "tamamlanması" sorununu *eskisi gibi* ele

93 Lenin burada Goethe'nin *Faust.* Erster Teil, Studierzimmer tragedyasından Mefistofeles'in sözlerini aktarıyor.

almak Marksizmi hükümsüz kılmak anlamına gelir.

Eski düşünce tarzına göre burjuvazinin egemenliğini proletarya ve köylülüğün diktatörlük biçimini alan egemenliği *izleyebilirdi* ve *izlemeliydi.*

Gerçek hayatta ise işler *daha şimdiden farklı* gelişti; bu iki egemenlik biçimi son derece orijinal, yeni ve eşi görülmemiş bir biçimde *iç içe geçti. Hem* burjuva egemenliğine (Lvov ve Guçkov hükümeti) *hem de gönüllü bir şekilde* iktidarı burjuvaziye terk eden, gönüllü bir şekilde kendisini burjuvazinin bir eklentisine dönüştüren proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne aynı anda, bir arada, sahibiz.

Zira Petrograd'da iktidarın aslında işçi ve askerlerin elinde olduğunu unutmamalıyız; yeni hükümet onlara karşı şiddete *başvurmuyor,* zaten başvuramaz da; çünkü bir polis teşkilatı *yok,* halktan ayrı bir ordu *yok,* halk *üzerinde* ezici bir güce sahip bir bürokrasi *yok.* Bu bir gerçek; Paris Komünü türünde bir devletin özelliği olan bir gerçek. Bu gerçek, eski şemalara uymuyor. İnsanın "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü" hakkında artık anlamsız hale gelmiş sözleri *genel olarak* tekrarlamak yerine, şemaları gerçeklere nasıl uyarlayacağını bilmesi gerekir.

Konuyu daha fazla aydınlatmak üzere bu soruna daha yakından bakalım.

Bir Marksist, sınıf ilişkilerinin dikkatli bir çözümlemesine dayanan zemini terk etmemelidir. Burjuvazi iktidardadır. Peki, ama köylü kitleleri *de* yalnızca farklı bir sosyal tabakadan, farklı bir türde, farklı bir karakterde burjuvazinin parçası değil mi? *Bu* tabakanın iktidara *gelemeyeceği,* böylece burjuva demokratik devrimi "tamamlayamayacağı" nereden çıkıyor? Bu neden imkânsız olsun?

Eski Bolşeviklerin iddiaları çoğunlukla bunun gibi.

Benim cevabım, bunun gayet mümkün olduğudur. Ancak bir Marksist belirli bir durumu değerlendirirken, neyin mümkün olduğundan *değil,* neyin gerçek olduğundan hareket etmek zorundadır.

Ve gerçeklik, askerlerin ve köylülerin özgürce seçilen temsilcilerinin özgürce ikinci, paralel, hükümete katıldıkları ve özgürce bu hükümetin parçası haline geldikleri, onu geliştirdikleri ve tamamladıkları *olgusunu* ortaya koymaktadır. Ve yine aynı ölçüde özgür

bir şekilde iktidarı burjuvaziye *teslim etmektedirler* – burjuvazinin sadece güç yoluyla *değil*, sınıf bilincinin ve örgütlenmenin eksikliği, rutinleşme ve kitlelerin ezilmişliği sayesinde de iktidarını koruduğunu hep bildiğimiz ve buna defalarca işaret ettiğimiz için bu, Marksist teoriyi kesinlikle ihlal etmeyen bir olgudur.

Günümüzün bu gerçekliği göz önünde bulundurulduğunda, bu olguya sırtımızı çevirmek ve "olasılıklardan" bahsetmek basitçe saçmadır.

Belki de köylülük bütün toprağa ve iktidara el koyabilir. Bu olasılığı unutmaksızın, kendimi yalnızca bugünle sınırlandırmaksızın, bu *yeni* görüngüyü, yani bir yanda tarım emekçileriyle yoksul köylüler, diğer yanda ise mülk sahibi köylüler arasındaki genişleyen ayrışmayı dikkate alarak, kesin ve net bir biçimde tarım programını formüle ettim.

Ama başka bir olasılık daha var; köylülerin, savaşı sonuna kadar sürdürmeye dayalı bir konum benimseyerek burjuvazinin etkisine teslim olan ve toplanma tarihi dahi belirlenmemiş olan Kurucu Meclisi beklemeyi öğütleyen Sosyalist Devrimcilerin küçük burjuva partisinin tavsiyesine uyması da mümkündür.[94]

Köylülerin burjuvaziyle, artık Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyetleri üzerinden yalnızca şeklen değil, fiilen de yaptıkları anlaşmalarını *sürdürmesi* ve uzatması da mümkündür.

Pek çok şey mümkündür. Tarımsal hareketi ve tarım programını unutmak büyük bir hata olacaktır. Ancak burjuvaziyle köylülük arasında bir *anlaşma* ya da – daha az hukuki, ama daha sınıfsal ve iktisadi bir ifade kullanacak olursak – *sınıf uzlaşması* bulunduğunu gösteren *gerçekliği* unutmak da bundan daha küçük bir hata olmayacaktır.

Bu olgu gerçek olmaktan çıktığında, köylülük burjuvaziden ayrıldığında, burjuvaziye rağmen toprağa ve iktidara el koyduğunda bu, burjuva demokratik devrimin yeni bir aşaması olacaktır ki bu

94 Sözlerim yanlış yorumlanmasın diye Tarım Emekçileri ve Köylü Sovyetlerinin, en katı düzen ve disiplini *bizzat* tesis etmesi, makinelere, yapılara ya da hayvanlara en küçük bir zarar gelmesine izin vermemesi, tam tersine bunları *geliştirmeleri* kaydıyla derhal tüm topraklara el koymasından yana olduğumu hemen belirtmeliyim; zira askerlerin *iki kat* fazla ekmeğe ihtiyacı var ve halkın açlık çekmesine izin verilmemeli.

konu ayrıca ele alınacak.

Bir Marksist gelecekte böyle bir aşamanın ortaya çıkmasının mümkün olduğunu göz önünde bulundurarak, köylülüğün burjuvaziyle *anlaşma içinde* olduğu *bugüne* ilişkin görevlerini unutacak olursa bir küçük burjuvaya dönüşecektir. Çünkü pratikte proletaryaya küçük burjuvaziye *güvenmesini* vaaz ediyor olacaktır ("bu küçük burjuvazi, bu köylülük, burjuva demokratik devrim halen devam ediyorken burjuvaziden kopmalı"). Köylülüğün burjuvazinin kuyruğundan *gitmediği,* Sosyalist Devrimcilerin, Çkeydzelerin, Tseretelilerin ve Steklovların burjuva hükümetinin eklentisi *olmadığı* böylesine hoş ve tatlı bir gelecek "ihtimali" nedeniyle, köylülüğün halen burjuvazinin kuyruğunda olduğu ve Sosyalist Devrimcilerin ve Sosyal Demokratların, "Majesteleri" Lvov'un Muhalefeti[95] olarak burjuvazinin eklentisi olma rollerinden henüz vazgeçmedikleri *tatsız günümüzü* unutmuş olacaktır.

Bu farazi kişi tatlı bir Louis Blanc'a ya da şeker bir Kautskyciye benzeyecektir, kesinlikle devrimci bir Marksiste değil.

Peki ama sübjektivizme düşme, henüz tamamlanmamış ve köylü hareketini henüz tüketmemiş olan burjuva demokratik devrimi "atlayıp" sosyalist devrime ulaşmayı isteme tehlikesiyle karşı karşıya değil miyiz?

"Çara hayır, *işçilerin* hükümeti kurulsun"[96] demiş olsaydım bu tehlikeyle karşı karşıya kalabilirdim. Ama ben böyle bir şey *söylemedim;* başka bir şey söyledim. Ben Rusya'da (burjuva hükümeti hariç) İşçi, Tarım Emekçileri, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinden *başka bir hükümet olamayacağını* söyledim. Rusya'da iktidarın artık Guçkov ve Lvov'dan *sadece* Sovyetlere geçebileceğini söyledim. Ve aslında bu Sovyetlerde, sıradan, sokaktaki adamın

95 "Majestelerinin Muhalefeti" ifadesi Kadet Partisi'nin lideri P. N. Milyukov'a ait. Milyukov, 19 Haziran (2 Temmuz) 1909'da Londra Belediye Başkanı'nın verdiği bir öğle yemeğinde yaptığı konuşmada şunları söylemişti: "Rusya'da bütçeyi kontrol eden bir alt yasama organı olduğu sürece Rus Muhalefeti, Majestelerine Muhalif olmaya değil, Majestelerinin Muhalefeti olmaya devam edecektir" (*Reç,* sayı: 167, 21 Haziran [4 Temmuz] 1909).

96 *"Çara hayır; işçilerin hükümeti kurulsun"* - 1905'te Parvus ve Trotskiy tarafından ortaya atılan anti Bolşevik slogan. Karşıdevrimci Troçkizm'in temel önermelerinden birine dönüşen köylülüğün olmadığı bir devrime ilişkin bu slogan Lenin tarafından sert bir şekilde eleştirilmiştir.

mesleki sınıflandırmasıyla köylüler, askerler, yani bilimsel, Marksist bir ifadeyle, sınıf karakterizasyonuyla ifade edecek olursak küçük burjuvazi ağır basmaktadır.

Tezlerimde, henüz ortadan kalkmamış olan köylü hareketini ya da genel olarak küçük burjuva hareketini atlamamaya, herhangi bir şekilde "iktidarın" bir işçi hükümeti tarafından "ele geçirilmesi" fikrine *oynamamaya,* her çeşit Blankist maceracılığa karşı büyük özen gösterdim; çünkü açıkça Paris Komünü deneyimine atıf yaptım. Ve bu deneyim, bildiğimiz gibi ve Marx'ın 1871'de, Engels'in 1891'de ayrıntılı bir şekilde gösterdiği gibi, Blankizmi kesinlikle dışlıyor, mutlak anlamda *çoğunluğun* doğrudan ve tartışmasız egemenliğini ve çoğunluğun kendisi *bilinçli bir şekilde* davrandığı ölçüde kitlelerin hareketini sağlıyordu.

Tezlerde sorunu kesin bir şekilde İşçi, Tarım Emekçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri *içerisinde nüfuz mücadelesi* sorununa indirgedim. Bu konuda herhangi bir kuşkuya yer bırakmamak üzere tezlerde *iki defa, "kitlelerin pratik* ihtiyaçlarına göre uyarlanmış" sabırlı ve kararlı "açıklayıcı" çalışma yürütme gereksinimini vurguladım.

Cahiller veya Bay Plehanov gibi Marksizme ihanet edenler anarşizm, Blankizm vesaire hakkında bağırıp çağırabilirler. Ancak düşünmek ve öğrenmek isteyenler Blankizmin iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi olduğunu, Sovyetlerinse, *hiç kuşkusuz,* halkın *çoğunluğunun* doğrudan örgütlenmesi olduğunu anlamamazlık edemezler. Sovyetler *içerisinde* nüfuz elde etmeye hasredilen bir çalışma basitçe Blankizm bataklığına *dalamaz.* Anarşizm bataklığına da dalamaz, zira anarşizm, burjuva egemenliğinden proletaryanın egemenliğine *geçiş* döneminde *bir devlete ve devlet iktidarına ihtiyaç olduğunu* reddederken ben, herhangi bir yanlış anlama ihtimalini ortadan kaldıracak bir kesinlikle bu dönemde, Marx'ı ve Paris Komünü'nden alınan dersleri izleyerek sıradan bir parlamenter burjuva devlet değil, daimi bir ordusu *olmayan,* halka karşı bir polis gücü *olmayan,* halkın üzerinde bir bürokrasisi *olmayan* türde de olsa bir devlete ihtiyaç olduğunu *savundum.*

Bay Plehanov, gazetesi *Yedinstvo*'da avazı çıktığı kadar bağırarak bunun anarşizm olduğunu söylerken yalnızca Marksizmden

kopmuş olduğuna ilişkin yeni kanıtlar sunuyordu. *Pravda*'nın 26. sayısında Marx ve Engels'in 1871'de, 1872'de ve 1875'te bu konu hakkında bize ne öğrettiklerini söylemesini istediğimde Bay Plehanov yalnızca tartışılan sorun hakkında sessiz kalıp, kuduruk burjuvazinin tarzıyla taciz diye bağırmakla yetindi.

Eski Marksist Bay Plehanov, Marksist devlet öğretisini anlamayı *kesinlikle* başaramamıştır. Yeri gelmişken, bu anlayış kıtlığının nüveleri anarşizm hakkında yazdığı Almanca broşürde[97] de bulunmaktadır.

* * *

Şimdi de Yoldaş Y. Kamenev'in *Pravda*'nın 27. sayısında tezlerime ve yukarıda ifade edilen görüşlerime yönelik "itirazlarını" nasıl formüle ettiğini görelim. Bu, tezlerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

"Lenin Yoldaş'ın genel şemasına gelince," diye yazıyor Kamenev Yoldaş, "burjuva demokratik devrimin *tamamlandığı* varsayımından hareket ettiği ve bu devrimin doğrudan doğruya sosyalist bir devrime dönüşmesine dayandığı ölçüde bu bize kabul edilemez gelmektedir."

Burada iki büyük hata var.

Birincisi, burjuva demokratik devrimin "tamamlanması" sorunu yanlış bir şekilde *konulmuştur.* Sorun, nesnel gerçekliğe tekabül *etmeyecek* şekilde soyut, basit, tek renkli denebilecek bir biçimde ortaya konmuştur. Sorunu *bu şekilde* ele almak, şu anda "burjuva demokratik devrimin tamamlanıp tamamlanmadığını" sormak ve *başka hiçbir şey* söylememek en azından iki renkli olan olağanüstü karmaşık gerçekliği görememek anlamına gelir. Bu, teoride böyle. Pratikte ise bunun anlamı çaresizce *küçük burjuva devrimciliğine* teslim olmaktır.

Aslında gerçeklik bize *hem* iktidarın burjuvazinin eline geçişini (alışılageldik türde "tamamlanmış" bir burjuva demokratik devrimi) *hem de* gerçek hükümetin yanında "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünü" temsil eden paralel bir hükümetin varlığını göstermektedir. Bu "ikinci hükümetin"

97 Lenin, Plehanov'un ilk olarak 1894'te Almanca basılan *Anarşizm ve Sosyalizm* broşürüne atıf yapmaktadır.

kendisi iktidarı burjuvaziye *vermiş, kendisini* burjuva hükümetine zincirlemiştir.

Bu gerçeklik Kamenev yoldaşın, "burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığını" söyleyen eski Bolşevik formülü tarafından kapsanıyor mu?

Kapsanmıyor. Bu formül artık hükümsüz. Hiçbir işe yaramaz. Ölü. Ve onu canlandırmaya çalışmanın hiçbir faydası yok.

İkincisi, pratik bir soru. Mevcut durumda Rusya'da burjuva hükümetinden *bağımsız*, "proletarya ve köylülüğün" özel bir "devrimci demokratik diktatörlüğünün" ortaya çıkmasının hâlâ mümkün olup olmadığını kim bilebilir? Marksist taktikler bilinmeyenlere dayanamaz.

Ama *eğer* bu mümkünse, buna doğru giden tek bir yol vardır; proleter komünist unsurların küçük burjuva unsurlardan derhal, kararlı ve geri dönüşü olmayan bir biçimde ayrılması.

Neden?

Çünkü küçük burjuvazinin tamamı, rastlantı eseri değil, zorunluluk nedeniyle şovenizme (=savaşın sonuna kadar sürdürülmesi), burjuvazinin "desteklenmesine", burjuvaziye bağımlılığa, onsuz yapamayacağı *korkusuna* vs. vs. yüzünü dönmüştür.

Küçük burjuvazi bugün bile iktidarı alabilecek durumda, ama *onu almak istemiyorken* nasıl olup da iktidara doğru "ittirilebilir"?

Bu ancak proleter, komünist, partinin ayrışmasıyla, bu küçük burjuvaların çekingenliğinden *bağımsız* bir proleter sınıf mücadelesi vermesiyle başarılabilir. Yalnızca sözde değil fiiliyatta da küçük burjuvazinin etkisinden kurtulmuş proleterlerin bir araya gelmesi küçük burjuvazinin ayağının altındaki zemini, belli şartlar altında iktidarı almak *zorunda* kalacağı düzeyde ısıtabilir; Guçkov ve Milyukov'un – yine belli şartlar altında – iktidarı bütünüyle, eninde sonunda onlar da *"savaşın sonuna kadar sürdürülmesi taraftarı"* olduklarından Çkeydze, Tsereteli, S.R.'ler ve Steklov'a vermekten yana olmaları bile ihtimal dahilindedir.

Sovyetlerdeki proleter unsurları (yani proleter, komünist, partiyi) küçük burjuva unsurlardan hemen şimdi, acilen ve geri dönüşsüz bir şekilde ayrıştırmak, olası iki durumda *da*; Rusya'nın "proletarya ve köylülüğün" burjuvaziden bağımsız, özel bir "devrimci demokratik diktatörlüğünü" tecrübe etmesi durumunda ya

da küçük burjuvazinin kendisini burjuvaziden koparmayı başaramadığı ve ebediyen (yani sosyalizm kurulana kadar) bizimle onun arasında salındığı durumda *da* hareketin çıkarlarını doğru bir şekilde ifade eder.

İnsanın eylemlerine "burjuva demokratik devrim tamamlanmamıştır" diyen basit formülle yön vermesi, küçük burjuvazinin burjuvaziden bağımsız olabilmesini kesin olarak garanti etme işini kendi üzerine almasına benziyor. İçinde bulunduğumuz anda böyle bir işin altına girmekse, küçük burjuvazinin merhametine sığınmak anlamına gelir.

Bu arada proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü "formülüyle" bağlantılı olarak *İki Taktik*'te (Temmuz 1905), şunu *(On İki Yıl*, s. 435[98]) vurgulamayı ihmal etmediğimi de belirtmek yerinde olur:

"Dünyadaki her şey gibi proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün de bir geçmişi ve geleceği vardır. Geçmişi otokrasi, serflik, monarşi ve ayrıcalıktır... Geleceği ise özel mülkiyete karşı mücadele, ücretli işçinin işverene karşı mücadelesi, sosyalizm için mücadeledir..."

Kamenev yoldaşın hatası, 1917'de bile proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün sadece *geçmişini* görmesidir. Oysa ücretli işçinin ve küçük mülk sahibinin çıkarları ve politikalarının, "savaşın sonuna kadar sürdürülmesi", emperyalist savaşa yönelik tavır gibi önemli bir sorunla ilgili olarak bile *gerçekten* birbirine yakınsamış olması nedeniyle hâlihazırda bu diktatörlüğün *geleceği* başlamış bulunmaktadır.

Bu da beni Kamenev yoldaşın yukarıda alıntılanan argümanının ikinci hatasına getiriyor. Kamenev, şemamın "bu [burjuva demokratik] devrimin hemen sosyalist devrime dönüşümüne dayandığını" söyleyerek beni eleştiriyor.

Bu doğru değil. Yalnızca devrimimizin "hemen" *sosyalist* bir devrime "dönüşmesine dayanmadığım" gibi, 8 numaralı tezde, "Sosyalizmi 'getirmek' *acil* görevimiz *değildir*..." diyerek aslında buna karşı bir uyarıda da bulundum.

Devrimimizin hemen sosyalist bir devrime dönüşmesi

---

98 Lenin burada 1907 sonunda St. Petersburg'da basılan yazılarından oluşan cilde atıf yapıyor: Vl. İlyin, *On İki Yıl. Toplu Makaleler. Cilt I. Rus Marksizmi ve Sosyal Demokrasisinde İki Eğilim.*

gerektiğine dayanan bir kişinin hemen sosyalizmin getirilmesi görevine karşı olamayacağı açık değil mi?

Ayrıca Rusya'da bir "komün devleti" (Paris Komünü'ne benzer tarzda örgütlenmiş bir devlet) bile "hemen" gündeme *getirilemez*, çünkü bunun için tüm (veya çoğu) Sovyetlerdeki temsilcilerin *çoğunluğunun* S.R.'lerin, Çkeydze'nin, Tsereteli'nin, Steklov'un vs. benimsedikleri taktiklerin ve politikaların ne denli hatalı ve zararlı olduğunu açık bir şekilde görmesi gerekir. Bana gelince, bu açıdan yalnızca "sabırlı" bir şekilde açıklamaya "dayandığımı" açıkça ilan ettim ("derhal" gerçekleştirilebilecek bir değişime yol açmak için sabırlı olmak gerekir mi?)

Kamenev yoldaş bir şekilde kendi sabırsızlığının altından kalkamamış ve Paris Komünü'nün "derhal" sosyalizmi getirmek istediği yönündeki burjuva önyargısını yinelemiştir. Oysa böyle bir şey söz konusu değil. Komün, ne yazık ki, sosyalizmi getirmek konusunda çok yavaştı. Komünün asıl özü, burjuvazinin onu aradığı yerde değil, özel bir *devlet* türü yaratmasındaydı. Böyle bir devlet Rusya'da *zaten* ortaya çıkmıştır; bu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleridir!

Kamenev yoldaş *var olan* Sovyetler *olgusu,* onların önemi, türü ve sosyopolitik karakteri açısından komün devletiyle benzerliği konusunda düşünmemiş ve *olguyu* incelemek yerine, "yakın" gelecek için "dayandığımı" ileri sürdüğü bir şey hakkında konuşmaya başlamıştır. Ne yazık ki sonuç pek çok burjuvanın kullandığı yöntemin bir tekrarıdır: Dikkati Sovyetlerin *ne olduğu* sorusundan; parlamenter cumhuriyetin bir *üst* biçimi olup olmadıkları, halk açısından *daha kullanışlı, daha demokratik,* mücadele, örneğin tahıl kıtlığı vs. ile mücadele açısından *daha uygun* olup olmadıkları sorusundan; bu gerçek, acil, yaşamsal konudan içi boş, sözde bilimsel ama gerçekte hiçbir anlamı olmayan, profesörlere yakışacak denli ölü olan "acil bir dönüşüme dayanma" sorununa çevirmiştir.

İçi boş *bir* soru yanlış bir biçimde ortaya atılmıştır. Ben *yalnızca ve yalnızca* işçilerin, askerlerin ve köylülerin zor *pratik* sorunlarla, tahıl üretiminin sorunlarıyla, tahılı daha iyi dağıtma ve askerlere daha iyi tedarik etme vs. vs. sorunlarıyla memurlardan, polisten daha iyi başa çıkacağına "dayanıyorum".

Sovyetlerin *kitlelerin* bağımsız çalışmasını bir parlamenter cumhuriyetten daha hızlı ve etkili bir biçimde hayata geçireceğine bütünüyle inanıyorum (bu iki devlet türünü daha ayrıntılı bir biçimde başka bir mektupta karşılaştıracağım). Sovyetler sosyalizme doğru hangi *adımların* atılacağına ve bu adımların nasıl atılması gerektiğine daha etkin, daha pratik ve daha doğru bir şekilde karar verecektir. Bir banka üzerinde denetim sağlanması, tüm bankaların tek bir bankada birleştirilmesi *henüz* sosyalizm değildir, ama sosyalizme *doğru atılan bir adımdır.* Bugün bunun gibi adımlar Almanya'da Junkerler ve burjuvazi tarafından halka karşı atılmaktadır. Yarın Sovyetler, bütün devlet iktidarı elinde olursa, bu adımları daha etkili bir şekilde halk yararına atabilecektir.

Bu tür adımları *zorunlu kılan* nedir?

Açlık. İktisadi düzensizlik. Eli kulağındaki çöküş. Savaşın dehşeti. Savaşın insanlığa verdiği zararın dehşeti.

Kamenev yoldaş makalesini, "devrimci Sosyal Demokrasi, bir grup komünist propagandiste dönüşmeyi değil, sonuna kadar devrimci proleter kitlelerin partisi olarak kalmayı istiyorsa, ki kalmalıdır, bakış açısını geniş kapsamlı bir tartışmaya taşımayı umduğunu" söyleyerek tamamlıyor.

Bu sözler bana, durumun tamamıyla hatalı bir değerlendirmesini yaptığını ele veriyor gibi görünüyor. Kamenev yoldaş bir "kitle partisini" bir "propagandistler grubuyla" karşı karşıya koyuyor. Oysa "kitleler" şu anda savaşın "devrimci" amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi deliliğine teslim olmuş bulunuyor. Şu anda enternasyonalistler açısından kitlelerle birlikte "olmayı dilemek", yani genel salgına teslim olmak yerine "kitle" sarhoşluğuna direnebileceklerini göstermek daha uygun değil mi? Avrupa'da savaşan tüm ülkelerde şovenistlerin nasıl kendilerini "kitlelerle birlikte olma" dileği üzerinden meşrulaştırmaya çalıştıklarını görmedik mi? "Kitle" sarhoşluğuna karşı bir süre için azınlıkta kalabilmeyi becermek zorunda değil miyiz? İçinde bulunduğumuz anda proleter çizgiyi savaşın sonuna kadar sürdürülmesi çizgisinden ve küçük burjuva "kitle" sarhoşluğundan *ayırt etmenin* anahtarı propagandistlerin çalışmasına dayanmıyor mu? Savaşın sonuna kadar sürdürülmesi salgınının koşullarını oluşturan, kitleler içindeki sınıf farklılıklarından bağımsız olarak proleter ve proleter olmayan

kitlelerin bu şekilde bütünleşmesiydi. *Proleter* bir hattı savunan bir "grup propagandistten" aşağılayıcı bir şekilde söz etmek pek de münasip görünmüyor.

8-13 (21-26) Nisan 1917 arasında yazılmıştır.

Priboy Yayınevi tarafından broşür şeklinde Nisan 1917'de yayımlanmıştır.

Proletaryanın Devrimimizdeki Görevleri

(PROLETARYA PARTİSİ İÇİN PLATFORM TASLAĞI)

Rusya'nın içinden geçmekte olduğu tarihsel dönem aşağıdaki temel özelliklere sahiptir:

GERÇEKLEŞEN DEVRİMİN SINIFSAL KARAKTERİ

1. Bütün devlet aygıtına (orduya, polise ve bürokrasiye) hâkim olan bir avuç feodal toprak sahibinin temsil ettiği eski çarlık iktidarı devrilmiş ve bertaraf edilmiş, ancak bütünüyle yıkılmamıştır. Monarşi resmi olarak ortadan kaldırılmamıştır; Romanov çetesi monarşist entrikalar çevirmeye devam etmektedir. Feodal toprak sahiplerinin muazzam büyüklükteki arazileri ortadan kaldırılmamıştır.

2. Rusya'da devlet iktidarı yeni bir *sınıfın*, burjuvazinin ve burjuvalaşmış toprak sahiplerinin eline geçmiştir. *Bu açıdan* Rusya'da burjuva demokratik devrim tamamlanmıştır.

İktidara gelen burjuvazi, 1906-14 arasında Kanlı Nikolay'a ve Cellat Stolıpin'e verdiği ateşli destekle nam salan aleni monarşistlerle (Guçkov ve Kadetlerin sağında yer alan diğer siyasetçiler) bir blok (ittifak) oluşturmuştur. Lvov ve şürekâsının yeni burjuva hükümeti, Rusya'da monarşinin restorasyonuna çalışmış ve bunun için Romanovlarla görüşmeye başlamıştır. Bu hükümet, devrimci sözlerin ardına saklanarak eski rejimin yandaşlarını kritik konumlara getirmektedir. Eski devlet aygıtını (orduyu, polisi ve bürokrasiyi) mümkün olduğunca az reformdan geçirmeye ve yönetimini

burjuvaziye devretmeye çalışmaktadır. Yeni hükümet, kitle eyleminin devrimci inisiyatifini ve devrimin gerçekten başarıya ulaşmasının *yegâne* garantisi olan iktidarın halk tarafından *aşağıdan* ele geçirilmesini engellemek için ne lazımsa yapmaya başlamıştır.

Bu hükümet şu ana kadar Kurucu Meclisin toplanması için bir tarih bile belirlememiştir. Feodal çarlık yanlılığının maddi temeli olan büyük topraklara dokunmak için parmağını dahi oynatmamaktadır. Bu hükümet tekelci mali örgütlerin, büyük bankaların, kapitalistlerin sendikalarının ve kartellerinin vs. eylemlerine yönelik inceleme başlatmayı ve bunları kamuoyuna açıklamayı ya da bunlar üzerinde denetim kurmayı aklından dahi geçirmemektedir.

Yeni hükümetin kilit önemdeki pozisyonları, belirleyici bakanlık mevkileri (İçişleri Bakanlığı ve Savaş Bakanlığı, yani ordu, polis ve bürokrasi – halkı ezmekte kullanılan aygıtın tamamı – üzerinde hâkimiyet) açık monarşistlerin ve büyük toprak sahipliği sisteminin destekçilerinin elindedir. Bir zamanların zoraki cumhuriyetçisi Kadetler, halk üzerindeki *hâkimiyetle* ya da devlet aygıtıyla herhangi bir ilişkisi olmayan önemsiz makamlara atanmıştır. Bir Trudovik, "sözüm ona sosyalist" olan A. Kerenskiy'in tumturaklı sözlerle halkı uyutmak ve dikkat dağıtmak haricinde herhangi bir işlevi yoktur.

Tüm bu nedenlerle yeni burjuva hükümet, iç politika alanında bile proletaryanın güvenini hak etmemektedir ve proletaryanın bu hükümete vereceği herhangi bir destek kesinlikle kabul edilemez.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ POLİTİKASI

3. Nesnel şartlar dolayısıyla bugün ön plana çıkmış olan dış politika alanında yeni hükümet, emperyalist güçlerle – Britanya, Fransa ve diğerleri – ittifak halinde kapitalist ganimetlerin paylaşılması ve küçük ve zayıf uluslara boyun eğdirilmesi amacıyla yürütülen bir savaşın, yani emperyalist savaşın sürdürülmesinden yanadır.

Rus kapitalizminin ve onun güçlü hamisi ve efendisi olan, dünyanın en zenginlerinin, İngiliz-Fransız emperyalist kapitalizminin çıkarlarına tabi olan yeni hükümet, Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti aracılığıyla Rusya halklarının açık çoğunluğu adına hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde dile getirilen istekleri dikkate

almaksızın halkların, kapitalistlerin çıkarları adına katledilmesine bir son vermek üzere hiçbir gerçek adım atmamıştır. Yağmacı bir niteliğe sahip olduğu (İran'ın parçalanması, Çin'in talan edilmesi, Türkiye'nin talan edilmesi, Avusturya'nın parçalanması, Doğru Prusya'nın ilhak edilmesi, Alman sömürgelerinin ilhak edilmesi vs.) açık olan ve herkesin bildiği üzere Rusya'yı yağmacı İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine bağlayan gizli antlaşmaları dahi yayımlamamıştır. Yeni hükümet bu antlaşmaların, yüzyıllar boyunca başka tiranlar ve despotlardan daha fazla sayıda ulusu talan eden ve ezen ve yalnızca onları ezmekle kalmayıp Büyük Rus ulusunu başka ulusların celladına dönüştürerek onun onurunu da ayaklar altına alan çarlık tarafından imzalandığını *doğrulamıştır.*

Yeni hükümet bu utanç verici, yıkıcı antlaşmaların varlığını doğrulamış ve Rusya halklarının çoğunluğunun İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri üzerinden açıkça dile getirdiği talebine rağmen tüm savaşan ülkelere acil bir ateşkes önerisinde bulunmamıştır. Burjuva diplomatların dilinde, her zaman saf ve naif ezilen halk kitlelerinin aldatılmasına hizmet etmiş olan ve halen de hizmet etmeye devam eden resmi, tumturaklı, ağdalı ama kesinlikle içi boş deklarasyonlar ve sözler yardımıyla bundan kaçmıştır.

4. Dolayısıyla yeni hükümetin dış politika alanında azıcık bile güvene layık olmaması bir yana, ondan Rusya halklarının barış iradesini ilan etmesini, ilhakları tanımamasını vesaire talep etmeyi sürdürmek pratikte halkı aldatmak, halka sahte umutlar vermek ve halkın zihninin berraklaşmasını geciktirmek anlamına gelmektedir. Bu, halkın, gerçek toplumsal niteliği göstermelik dileklerle değil, savaşı yürüten hükümetin sınıfsal karakteriyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıfla Rusya'nın, Britanya'nın, Fransa'nın vs. emperyalist mali sermayesi arasındaki bağlantıyla, bu sınıfın izlediği *gerçek ve güncel siyasetle* belirlenen bir savaşın sürdürülmesiyle dolaylı olarak uzlaştırılmasıdır.

İKİLİ İKTİDARIN ÖZGÜN YAPISI VE SINIFSAL ÖNEMİ

5. Devrimimizin ana özelliği, bu dikkatli bir değerlendirmeyi zorunlu kılan bir özelliktir, devrimin zaferinden hemen sonraki günlerde ortaya çıkan *ikili iktidardır.*

Bu ikili iktidar, birisi elinde iktidar organlarını tutmakta

bulunan burjuvazinin ana, gerçek, esas hükümeti olan Lvov ve şürekâsının "Geçici Hükümeti", diğeri ise devlet iktidarının herhangi bir organına sahip olmayan ancak doğrudan halkın, silahlı işçilerin ve askerlerin açık ve tartışmasız çoğunluğunun desteğine dayanan, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti biçimini almış tamamlayıcı ve paralel, "denetleyici" bir hükümet olmak üzere *iki* hükümetin varlığıyla belirginlik kazanmıştır.

Bu ikili iktidarın sınıfsal kökeni ve önemi şudur: Mart 1917 Rus Devrimi sadece çarlık monarşisini ortadan kaldırmakla, tüm iktidarı burjuvaziye devretmekle kalmayıp proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne *doğru da yol almıştır.* Petrograd Sovyeti ve diğer yerel Sovyetler tam olarak bu diktatörlüğü (hukuka değil, doğrudan silahlı halk kitlelerine dayanan bir iktidarı), tam olarak yukarıda bahsedilen sınıfların bir diktatörlüğünü teşkil etmektedir.

6. Rus Devriminin ikinci çok önemli özelliği ise tüm göstergelerin işaret ettiği gibi, yerel Sovyetlerin çoğunluğunun güvenine sahip olan Petrograd Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin, Geçici Hükümet'in desteklenmesine ilişkin bir anlaşma yaparak ve kendi rolünü Kurucu Meclisin toplanmasının (ki Geçici Hükümet şu ana kadar bununla ilgili bir tarih bile ilan etmemiştir) gözlemciliğiyle, denetçiliğiyle sınırlandırarak *gönüllü bir şekilde* devlet iktidarını burjuvaziye ve *onun* Geçici Hükümetine devretmekte, gönüllü bir şekilde üstünlüğü bu hükümete *terk etmekte* olmasıdır.

Tarihte örneği görülmemiş olan bu sıra dışı özellik iki diktatörlüğün, burjuvazinin diktatörlüğüyle (keza Lvov ve şürekâsının hükümeti bir diktatörlük, yani hukuka, halkın daha önce ifade edilmiş olan iradesine değil, iktidarın belirli bir sınıf, burjuvazi, tarafından güç yoluyla ele geçirilmesine dayanarak kurulmuştur) proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünün (İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti) *iç içe geçmesine* neden olmuştur.

Bu tür bir "iç içe geçmenin" uzun süre devam edemeyeceğine dair en küçük bir kuşku dahi yoktur. Bir devlette iki iktidar *olamaz.* Bir tanesi sona ermek zorundadır ve Rus burjuvazisinin tamamı hâlihazırda her yerde ve her şekilde Sovyetleri dışarıda tutmak ve zayıflatmak, onları bir hiçe indirgemek ve burjuvazinin tam bir iktidarını kurmak için elinden geleni yapmaktadır.

İkili iktidar yalnızca devrimin sıradan bir burjuva demokratik devrim olmanın ötesine geçtiği *ancak henüz* proletarya ve köylülüğün "katıksız" bir diktatörlüğü olma noktasına *ulaşamadığı* bir *geçiş* aşamasını ifade etmektedir.

Bu geçiş niteliğindeki kararsız durumun sınıfsal önemi (ve sınıfsal açıklaması) şudur: Tüm devrimler gibi bizim devrimimiz de halkın çarlığa karşı mücadelesinde muazzam bir kahramanlık göstermesini ve özveride bulunmasını gerektirmiştir; ayrıca eşi görülmemiş denli büyük sayıda sıradan yurttaşı çabucak *hareketin içine çekmiştir.*

Bilim ve pratik siyasetin bakış açısından *her* gerçek devrimin başlıca belirtilerinden bir tanesi, siyasi hayata ve *devletin örgütlenmesine* aktif, bağımsız ve etkin bir şekilde katılmaya başlayan "sıradan yurttaşların" sayısındaki hızlı, ani ve beklenmedik artıştır.

Rusya'daki durum da budur. Rusya hâlihazırda kaynamaktadır. On yıllar boyunca siyaseten uykuda olan ve çarlığın korkunç baskısının, toprak sahipleri ve kapitalistlerin insanlık dışı sömürüsünün altında siyaseten ezilen milyonlarca, on milyonlarca insan *uyanmış ve şevkle* siyasete *ısınmıştır.* Peki kimdir bu milyonlar, on milyonlar? Büyük kısmı küçük mülk sahipleri, küçük burjuvalar, kapitalistlerle ücretli işçiler arasında duran insanlardır. Rusya, Avrupa'daki bütün ülkeler içinde en küçük burjuva olanıdır.

Devasa bir küçük burjuva dalgası her şeyi ezip geçmiş ve yalnızca sayısal üstünlüğüyle değil, ideolojik olarak da sınıf bilincine sahip proletaryayı boğmuştur; yani işçilerin çok geniş kesimlerini küçük burjuva siyasi görüşleriyle zehirlemiş, işçilerin kafasını küçük burjuva fikirlerle doldurmuştur.

Küçük burjuvazi (toplumsal *üretimdeki konumu* bakımından) proleterler gibi değil efendiler gibi yaşadığından gerçek hayatta burjuvaziye bağımlıdır ve görüşlerinde burjuvazinin izinden gider.

Bugün Rusya'da *halk kitlelerinin* siyasetini – barışın ve sosyalizmin en azılı düşmanları olan – kapitalistlere yönelik mantık dışı bir güven karakterize etmektedir; Avrupa'daki en küçük burjuva ülkenin sosyal ve ekonomik toprağında devrimci bir hızla *yetişen* meyve işte budur. Geçici Hükümet'le İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti arasındaki *"anlaşmanın"*, Guçkovlara – gerçek iktidara – koca bir dilim, Sovyet'e ise yalnızca (şimdilik) vaatler ve

pohpohlamalar, dalkavukluk, boş sözler, güvenceler ve Kerenskiylerin süklüm püklüm duruşlarını veren anlaşmanın *sınıfsal* zemini işte budur (resmi anlaşmadan çok, verilen *gerçek desteğe,* iktidarın mantık dışı bir güven sonucunda teslim edilmesine götüren zımni anlaşmaya atıf yaptığımın altını çiziyorum).

Öte yandan Rusya'da proletaryanın yetersiz sayısal gücü, yetersiz sınıf bilinci ve örgütlenmesine sahibiz.

Sosyalist Devrimciler dahil tüm Narodnik partiler her zaman için küçük burjuva olmuştur. Bu, Örgütlenme Komitesi partisi (Çkeydze, Tsereteli vs.) için de geçerlidir. Partisiz devrimciler (Steklov ve diğerleri) de benzer şekilde akıntıya kapılmış ya da ona karşı duramamış, karşı duracak zamanı bulamamıştır.

YUKARIDAKİLERDEN ÇIKAN TAKTİKLERİN ÖZGÜN YAPISI

7. Bireyleri vesaire değil nesnel gerçekleri, kitleleri ve sınıfları hesaba katmak zorunda olan Marksistler açısından yukarıda tarif edilen güncel durumun özgün yapısı, *içinde bulunduğumuz* momente uygun taktiklerin özgün yapısını belirlemek durumundadır.

Durumun özgünlüğü ilk olarak (Partimizin Merkez Komite üyelerinden Teodoroviç'in Petrograd'da düzenlenen Tüm Rusya Demiryolu Çalışanları Kongresi'nin dünkü oturumunda çok yerinde bir şekilde belirttiği gibi) "devrimci demokrat lafebeliğinin tatlı suyuna sirke sıkmayı" gerektirmektedir. Bizim işimiz eleştiridir, küçük burjuva Sosyalist Devrimci ve Sosyal Demokrat partilerin hatalarını *açıklamaktır, bilinçli* proleter unsurları, Komünist Partiyi, sımsıkı bir araya getirmektir ve proletaryayı "genel" küçük burjuva zehrinden *kurtarmaktır.*

Bu, propaganda çalışmasından "başka bir şey değilmiş" gibi *görünebilir,* ama aslında bu en *pratik devrimci* çalışmadır; çünkü durma noktasına gelen, kendi kendisini vaatlerle boğan ve harici engeller *nedeniyle değil,* burjuvazinin *şiddeti nedeniyle değil* (Guçkov hâlâ asker kitlesine karşı şiddet kullanmak konusunda yalnızca tehdit savurmaktadır), halkın mantık dışı güveni *nedeniyle* "yerinde saymaya" devam eden bir devrim başka şekilde ilerletilemez.

Yalnızca bu mantık dışı güveni aşarak (ve onu sadece ideolojik

olarak, yoldaşça ikna ederek, *deneyimden çıkan derslere* işaret ederek aşabiliriz ve aşmalıyız) kendimizi bu süregiden *devrimci lafebeliği cümbüşünden* kurtarabilir ve hem proletaryanın hem de genel olarak kitlelerin bilincini harekete geçirebilir, *yerelliklerde* cesur ve kararlı bir inisiyatif göstermesini – özgürlüklerin, demokrasinin ve tüm toprakların halkın malı olması ilkesinin bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmesini, gelişimini ve güçlendirilmesini – sağlayabiliriz.

8. Burjuva ve toprak sahiplerinin hükümetlerinin dünya çapındaki deneyimi, halka boyun eğdirmenin *iki* yöntemini ortaya çıkarmıştır. Bunlardan birincisi şiddettir. Lakabı Büyük Sopa olan I. Nikolay Romanov ve Kanlı II. Nikolay, Rus halkına bu cellatların pratikleriyle en çok nelerin yapılabileceğini ve nelerin yapılamayacağını göstermiştir. Ancak en ileri düzeyde, bir dizi büyük devrimden ve kitlelerin devrimci hareketlerinden "ders alan" İngiliz ve Fransız burjuvazileri tarafından geliştirilen bir yöntem daha vardır. Bu, aldatma, pohpohlama, hoş sözlerle, milyonlarca vaatle, küçük rüşvetlerle kandırma ve önemli olanı elde tutarken önemsiz olandan taviz verme yöntemidir.

Rusya'daki mevcut durumun özgünlüğü baş döndürücü bir hızla birinci yöntemden ikincisine, halkın şiddetle ezilmesinden *pohpohlamaya* ve vaatlerle kandırmaya geçiştir. Kedi Vaska dinler ama yemeye devam eder.[99] Milyukov ve Guçkov iktidarı elinde tutmakta, kapitalistlerin kârlarını korumakta, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesinin çıkarları doğrultusunda emperyalist savaşı sürdürmekte ve tehdit eden, baskı yapan, hokkabazlık eden, yalvaran, talep eden ve ilan eden Çkeydze, Tsereteli ve Steklov gibi "aşçıların" konuşmalarına cevaben ortaya attıkları vaatlerle, belagatle ve tumturaklı konuşmalarla yollarını bulmaya çalışmaktadır... Kedi Vaska dinler ama yemeye devam eder.

Ancak muhakeme eksikliğine dayanan bu saflık ve mantık dışı güven, özellikle deneyimin (sosyal ve ekonomik konumlarının) kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterler ve *yoksul* köylüler arasında günden güne azalacaktır.

Küçük burjuvazinin liderleri halka, burjuvaziye güvenmeyi

99 Krilov'un "Kedi ve Aşçı" başlıklı fablından alıntı.

öğretmek "zorundadır". Proleterlerse halka, burjuvaziye güvenmemeyi öğretmek zorundadır.

SAVAŞIN DEVRİMCİ AMAÇLARLA SONUNA KADAR SÜRDÜRÜLMESİ VE BUNUN SINIFSAL AÇIDAN ÖNEMİ

9. *Savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi*, "hemen hemen her şeyi" ezip geçen küçük burjuva dalgasının en önemli, en çarpıcı dışavurumudur. Bu, Rus Devriminin ilerlemesinin ve başarısının en azılı düşmanıdır.

Bu başlıkta teslim olanlar ve kendilerini ayrıştırmayı başaramayanlar, devrim açısından kaybedilmiştir. Ancak kitleler, liderlerinden farklı bir şekilde teslim olur ve kendilerini *farklı bir şekilde*, farklı bir gelişim rotasıyla, farklı araçlarla ayrıştırır.

Savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi bir yandan kitlelerin burjuvazi tarafından aldatılmasının, köylülerin ve işçilerin bir bölümünün muhakeme eksikliğine dayanan saflığının bir sonucudur; öte yandansa ilhaklarla ve banka kârlarıyla bir ölçüde ilgili olan ve başka halklara karşı bir celladın işini üstlenerek Büyük Rusları demoralize eden çarlık geleneğini "gözü gibi" savunan küçük mülk sahiplerinin çıkarlarının ve bakış açısının bir ifadesidir.

Burjuvazi, halkın devrimle ilgili asil gururunu istismar ederek ve Rusya söz konusu olduğunda, devrimin bu aşaması nedeniyle, Guçkov ve Milyukov'un cumhuriyete yakın yönetimlerinin çarlık monarşisinin yerini alması nedeniyle savaşın *sosyal ve siyasal* niteliği değişmiş gibi davranarak halkı kandırmaktadır. Ve Rusya'nın diğer haklarına, Büyük Olmayan Ruslara, bir tür mal ve Büyük Rusların mülkü gözüyle bakmalarına neden olan asırlık önyargılar sayesinde halk – bir süre için – buna inanmıştır. Büyük Rus halkının ona diğer halkları aşağı, "doğal olarak" Büyük Rusya'ya ait görmeyi öğreten çarlık tarafından böylesine alçakça demoralize edilmesi *bir anda* ortadan kalkamazdı.

Yapmamız gereken, savaşın toplumsal ve siyasal niteliğinin bireylerin ya da grupların, hatta ulusların "iyi niyetiyle" değil, savaşı sürdüren *sınıfın* konumu tarafından, savaşın devamı olduğu sınıf *siyaseti* tarafından, modern toplumdaki hâkim iktisadi güç olan sermaye *bağları* tarafından, uluslararası sermayenin *emperyalist*

karakteri tarafından, Rusya'nın mali olarak, bankacılık ve diplomasi açısından Britanya, Fransa ve diğerlerine bağımlılığı tarafından belirlendiğini kitlelere *anlatabilmektir.* Bunu halkın anlayabileceği bir ustalıkla anlatmak *kolay değildir;* hiçbirimiz bunu birdenbire, hiç hata yapmadan gerçekleştiremeyiz.

Ancak amaç ya da propagandamızın mesajı bu ve yalnızca bu olmalıdır. Savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesine verilecek en küçük bir taviz bile, hangi hoş sözlere, "pratik" değerlendirmelere dayandırılırsa dayandırılsın, *sosyalizme ihanettir, enternasyonalizmin* tamamen terk edilmesidir.

"Kahrolsun Savaş!" kuşkusuz doğru bir slogandır. Ancak içinde bulunduğumuz momentin bize dayattığı görevlerin özgün doğasını ve geniş halk kitlelerine *farklı bir şekilde yaklaşma* zorunluluğunu hesaba katmamaktadır. Bu bana, sadece ve doğrudan doğruya "Kahrolsun Çar!" sloganıyla kıra gidip bir temiz dayak yiyen "eski güzel günlerin" deneyimsiz ajitatörünü hatırlatıyor. Savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi gerektiğine inanan kitleler, kişisel anlamda değil sınıfsal anlamda *dürüsttür,* yani *aslında* ilhaklardan ve başka halklara boyun eğdirilmesinden kazanacağı hiçbir şey olmayan *sınıflara* (işçiler ve yoksul köylüler) mensuptur. Bu, sermayenin egemenliğinden vazgeçmeden ilhaklardan *vazgeçilemeyeceğini* gayet iyi bilen ve halkı hoş sözlerle, sonu gelmez vaatlerle ve güvencelerle ahlaksızca kandıran burjuva ve "entelektüel" kardeşliğe benzemez.

Savaşın sonuna kadar sürdürülmesi gerektiğine inanan sıradan insan, konuyu sokaktaki adamın basitliğiyle kavramaktadır: "İlhakları istemiyorum, ama Almanlar *bana* 'sataşıyor'; o nedenle emperyalist çıkarları değil, haklı bir davayı savunuyorum." Böyle bir adama, bunun kişisel dilekleriyle ilgili bir mesele değil, bir kitle, *sınıf,* siyasi ilişkiler ve koşullar, savaşla sermayenin çıkarları ve uluslararası bankalar şebekesi arasındaki bağlantı vesaire meselesi olduğu tekrar tekrar açıklanmak zorundadır. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesine karşı yalnızca bu şekilde verilecek bir mücadele ciddi bir mücadele olacak ve – çok çabuk elde edilecek olmasa bile gerçek ve kalıcı – bir başarı vaat edecektir.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10. Savaş, "istenildiği zaman" sona erdirilemez. Savaşan ülkelerden birinin kararıyla da sona erdirilemez. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan bir askerin söylediği gibi "süngünüzü toprağa saplayarak" da sona erdirilemez.

Savaş çeşitli ülkelerin sosyalistleri arasındaki bir "anlaşmayla", tüm ülkelerin proletaryalarının "eylemiyle", halkların "iradesiyle" vesaire de sona erdirilemez. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini tam boy savunan ya da bunu kısmen savunan, kısmen enternasyonalist gazetelerdeki makaleleri, sayısız kararı, çağrıyı, manifestoyu ve Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin kararlarını dolduran bu tür sözler küçük burjuvazinin işe yaramaz, masum ve göstermelik dileklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış iradesinin ortaya çıkarılması", proletaryanın devrimci eylemler *dizisi* (Rus proletaryasından sonra sıra Almanlarda) vb. sözler kadar zararlı bir şey yok. Tüm bunlar Blankizmdir, tatlı rüyalardır, "siyasi kampanyaya" oynamaktır ve aslında yalnızca Kedi Vaska fablının bir tekrarıdır.

Savaş, *yalnızca* kapitalistlerin çıkarları adına sürdürülmekte olduğuna ve savaşın yalnızca onları zenginleştirdiğine kuşku olmamasına rağmen doymak bilmez kapitalistlerin kötü niyetinin bir sonucu değildir. Savaş, dünya kapitalizminin yarım yüzyıllık gelişiminin ve milyarlarca bağlantısının bir ürünüdür. Sermaye iktidarı devrilmeden ve devlet iktidarı *başka bir* sınıfa, proletaryaya geçmeden emperyalist savaştan sıyrılmak ve demokratik, baskıcı olmayan bir barış sağlamak *imkânsızdır.*

Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi, emperyalist savaşın bir iç savaşa dönüşümünün başlangıcıdır. Bu devrim, savaşın sona erdirilmesine yönelik *ilk* adımı atmıştır, ancak *ikinci* bir adımı, yani devlet iktidarının proletaryaya devredilmesini, savaşın sona ermesine *kesinlik* kazandırılmasını gerekli kılmıştır. Bu, dünya çapında bir "yarılmanın", kapitalist çıkarlar cephesinde bir yarılmanın başlangıcı olacaktır ve proletarya ancak *bu* cephede bir yarılmaya neden olarak insanlığı savaşın dehşetinden *kurtarabilir* ve ona barışın nimetlerini *sunabilir.*

Rus Devrimi İşçi Temsilcileri Sovyetlerini yaratarak *hâlihazırda*

Rus proletaryasını doğrudan doğruya kapitalizm cephesinde böyle bir "yarılmaya" neden olma noktasına getirmiştir.

DEVRİMİMİZDEN DOĞMAKTA OLAN YENİ TÜRDE BİR DEVLET

11. İşçi, Asker, Köylü ve diğerlerinin Temsilcileri Sovyetleri, yalnızca sınıfsal önemleri, *Rus* Devrimindeki rollerinin çoğunluk açısından açık hale gelmemesi anlamında değil, yeni bir *devlet* biçimi, daha doğrusu *yeni türde bir devlet* olmaları açısından da anlaşılmamıştır.

Burjuva devletin en kusursuz, en ileri türü *parlamenter demokratik cumhuriyettir:* iktidar, parlamentoya devredilmiştir; devlet aygıtı, idarenin araç ve organları, alışılmış türdedir; daimi ordu, polis ve pratikte yerinden edilemez, ayrıcalıklı ve halkın *üzerinde* duran bürokrasi.

Ancak on dokuzuncu yüzyılın sonlarından bu yana devrimci dönemler, demokratik devletin daha *üst* bir biçiminin, belirli açılardan devlet olmaktan çıkan, Engels'in deyişiyle "kelimenin tam anlamıyla artık bir devlet olmayan"[100] bir devlet türünün gelişmesini sağlamıştır. Bu, Paris Komünü türünde, halktan ayrı daimi ordu ve polisin *yerini* halkın kendisinin doğrudan silahlandırılmasının aldığı bir devlettir. Burjuva yazarlar tarafından bütünüyle yanlış sunulan ve tu kaka edilen ve başka şeylerin yanı sıra yanlış bir şekilde hemen sosyalizmi "getirme" amacı atfedilen Komünün özünü oluşturan tam da *bu özelliğidir.*

Rus Devriminin 1905'te ve 1917'de yaratmaya *başladığı* devlet türü budur. Halkın temsilcilerinin bir Tüm Rusya Kurucu Meclisinde ya da Sovyet Konseyinde vs. bir araya geldiği bir İşçi, Asker, Köylü ve diğerlerinin Temsilcilerinin Sovyetleri Cumhuriyeti bugün, tam da bu anda ülkemizde *gerçekleşmiş bulunmaktadır.* Bu, Kadet profesörlerin bir burjuva parlamenter cumhuriyet için kanun tasarılarını hazırlamalarını ya da küçük burjuva "Sosyal Demokrasinin" Bay Plehanov ya da Kautsky gibi bilgiçlerinin ve müritlerinin Marksist devlet öğretisini tahrif etmeyi bırakmasını beklemeksizin kendi kendilerine, *kendi bildikleri şekilde* bir

[100] Bkz. Marx ve Engels, *Seçme Eserler,* cilt II, Moskova, 1962, s. 42.

demokrasi kuran milyonların inisiyatifiyle gerçekleşmektedir.

Marksizm, genel olarak devrim, özel olarak da kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde bir devlete ve devlet iktidarına duyulan *ihtiyacı* kabul etmesiyle anarşizmden ayrılır.

Marksizm, Plehanov, Kautsky ve şürekâsının küçük burjuva, oportünist "Sosyal Demokratlığından", bu iki dönemde de ihtiyaç duyulanın olağan burjuva parlamenter cumhuriyet türünde bir devlet değil, Paris Komünü türünde bir devlet olduğunu kabul etmesiyle ayrılır.

Bu ikinci türdeki devletle eski devlet arasındaki ana farklılıklar şunlardır:

Bir burjuva parlamenter cumhuriyetten monarşiye geri dönüş (tarihin gösterdiği gibi) hayli kolaydır, çünkü tüm baskı mekanizması – ordu, polis ve bürokrasi – dokunulmadan kalmıştır. Komün ve Sovyet, bu mekanizmayı paramparça eder ve onu ortadan kaldırır.

Burjuva parlamenter cumhuriyet, *kitlelerin* bağımsız siyasi yaşantısına, devlet yaşantısının aşağıdan yukarı *demokratik* bir şekilde örgütlenmesine katılımına köstek olur ve onu bastırır. Sovyetlerdeki durum bunun tam tersidir.

Sovyetler, Paris Komünü tarafından geliştirilmekte olan ve Marx'ın "emeğin iktisadi kurtuluşunu sağlamak için en sonunda keşfedilen siyasi biçim"[101] diye tarif ettiği türde bir devleti yeniden üretir.

Zaman zaman bize Rus halkının Komünün "devreye sokulmasına" henüz hazır olmadığı söyleniyor. Bu, köylülerin özgürleşmeye hazır olmadıklarını ileri süren serf sahiplerinin argümanıydı. Komün, yani Sovyetler, hem iktisadi gerçeklikte hem de halkın büyük çoğunluğunun zihninde tam anlamıyla olgunlaşmamış *hiçbir* reformu "devreye sokmaz", "devreye sokmayı" amaçlamaz ve devreye sokmamalıdır. Savaşın neden olduğu iktisadi çöküş ve kriz derinleştikçe, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaraların iyileştirilmesini *kolaylaştıracak* en mükemmel siyasi biçime yönelik ihtiyaç da o kadar acil hale gelecektir. Rus halkının örgütsel deneyimi ne kadar azsa, burjuva politikacıların ve "ensesi kalın"

[101] Bkz. Marx ve Engels, *Seçme Eserler,* cilt I, Moskova, 1962, s. 522-23.

bürokratların değil, *halkın kendisinin* örgütsel gelişimine o kadar büyük bir kararlılıkla *ilerlemek* zorundayız.

Sahte Marksizmin, Plehanov, Kautsky ve şürekâsı tarafından tahrif edilen Marksizmin eski önyargılarına ne kadar erken ışık tutarsak, halkın her yerde ve hemen İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerini örgütlemesine, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin halkın denetiminde *tam olarak* vücut bulmasına o kadar aktif bir şekilde yardımcı olmaya başlarız ve Lvov ve şürekâsı Kurucu Meclisin toplanmasını ne kadar ertelerse, halkın (Kurucu Meclis üzerinden ya da Lvov, Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasını çok uzun bir süre için ertelerse ondan bağımsız olarak) bir İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti lehine karar vermesi o kadar kolaylaşır. Halkın örgütsel gelişimine yönelik yeni çalışmada başlangıçta hatalar yapılması kaçınılmazdır, ancak Bay Lvov'un davet ettiği hukuk profesörlerinin Kurucu Meclisin toplanmasına, burjuva parlamenter cumhuriyetin devamına ve İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin boğulmasına yönelik kanunlarını hazırlamalarını *beklemektense* hata yapıp ilerlemek daha iyidir.

Örgütlenir ve propagandamızı ustalıkla yürütürsek sadece proleterler değil, köylülerin onda dokuzu da polisin restore edilmesine, yerinden edilemez ve ayrıcalıklı bürokrasiye ve halktan kopuk bir orduya karşı çıkacaktır. Ve yeni türde devletin temsil ettiği de tam olarak budur.

12. Polisin yerini halk milisinin alması devrimin bütününün gidişatından kaynaklanan bir reformdur ve bugün Rusya'nın çoğu bölgesinde hayata geçirilmektedir. Halka, olağan burjuva devrimlerinin çoğunluğunda bu reformun hayli kısa ömürlü olduğunu ve burjuvazinin – en demokrat ve cumhuriyetçi olanın bile – eski, çarlık iktidarındaki gibi, halktan kopuk, burjuvazinin emrinde ve halkı her şekilde ezme kabiliyetine sahip bir polis teşkilatını restore ettiğini anlatmalıyız.

Polisin restore edilmesini *engellemenin* tek bir yolu vardır ve bu da halk milisi yaratmak, onu orduyla birleştirmektir (daimi ordunun yerini tüm halkın silahlandırılmasının alması). Bu milis on beşle altmış beş yaş arasında, önerilen bu muhtemel yaş sınırlarının ergenlerin ve yaşlıların da katılımına işaret etmesi kaydıyla, her iki cinsiyetten istisnasız tüm yurttaşları kapsamalıdır. Kapitalistler,

milis görevine ayrılan günler için işçilerine, hizmetkârlarına vs. ödeme yapmalıdır. Kadınların yalnızca genel olarak siyasi hayatta bağımsız bir rol üstlenmekle kalmayıp gündelik görevlerde ve herkesi kapsayan kamu hizmetlerinde de böyle bir rol üstlenmeleri sağlanmadığı takdirde, sosyalizm bir yana, tam ve istikrarlı bir demokrasiden bile söz edilemez. Ve kadınların erkeklerle sadece sözde değil gerçekte de eşit koşullarda olması sağlanmadıkça bu tür bir "polis", hasta ve evsiz çocukların bakımı, gıda teftişi vb. işlevleri hiçbir zaman tatmin edici bir şekilde yerine getiremez.

Proletaryanın devrimi teminat altına almak, güçlendirmek ve geliştirmek için halkın önüne koyması gereken görevler, polisin restorasyonunun önlenmesi ve bir halk milisi oluşturulması için halkın bütününün örgütsel güçlerinin seferber edilmesidir.

TARIM PROGRAMI VE ULUSAL PROGRAM

13. İçinde bulunduğumuz momentte yakın gelecekte Rus kırında kesin olarak güçlü bir tarım devriminin gelişip gelişmeyeceğini söyleyemeyiz. Bir tarafta tarım emekçileri, ücretli işçiler ve yoksul köylüler ("yarı proleterler") diğer tarafta zengin ve orta halli köylüler (kapitalistler ve küçük kapitalistler) şeklindeki ayrışmanın son dönemlerde daha derin bir hal aldığına kuşku bulunmasa da, köylülük içindeki sınıf farklılıklarının ne büyüklükte olduğunu tam olarak ortaya koymamız mümkün değil. Bu tür sorular deneyim üzerinden yanıtlanabilir ve yanıtlanacaktır.

Ancak proletaryanın partisi olarak hiç kuşkusuz, hem derhal tarımsal bir program (bir toprak programı) ileri sürme hem de Rusya'da zirai bir köylü devriminin *çıkarlarına* uygun şekilde hemen gerçekleştirilebilecek pratik önlemleri savunma görevine sahibiz.

Bütün toprakların devletleştirilmesini, yani devletin tüm topraklarının merkezi iktidarın malı haline gelmesini talep etmeliyiz. Bu iktidar yeniden iskâna yönelik toprak fonunun büyüklüğünü vs. belirlemek, ormanların korunmasına, toprak ıslahına vs. yönelik mevzuat çıkarmak ve kendisiyle toprak sahibi arasına, yani devletle kiracı, çiftçi, arasına herhangi bir aracının girmesini kesin olarak yasaklamalıdır (toprağın herhangi bir şekilde devren kiralamasını yasaklamalıdır). Bununla birlikte toprağın *kullanımı*,

toprak sahipliği ve kullanım hakkını tayin eden *yerel düzenlemelerin* belirlenmesi, hiçbir durumda bürokratların ve memurların eline bırakılmamalı, bütünüyle ve yalnızca bölgesel ve yerel *Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin* elinde olmalıdır.

Tahıl üretimi tekniklerini geliştirmek, hasılayı artırmak ve kamu denetimi altında büyük ölçekli rasyonel üreticiliği geliştirmek için el konulan tüm büyük arazilerin *Tarım Emekçileri Temsilcileri Sovyeti* tarafından büyük birer model çiftliğe dönüştürülmesinin güvence altına alınmasını sağlamak üzere köylü komiteleri içerisinde çaba sarf etmeliyiz.

Proletaryanın partisi, küçük burjuva lafebeliğinin ve Sosyalist Devrimciler arasında yaygın olan siyasetin, özellikle de "geçim" standartları ya da "emek" standartları, "toprağın toplumsallaştırılması" vs. hakkındaki boş konuşmaların etkisini ortadan kaldırmak için meta üretimi altında küçük ölçekli çiftçiliğin insanlığı yoksulluktan ve baskıdan kurtaramayacağının anlaşılmasını sağlamak zorundadır.

Proletaryanın partisi, Köylü Temsilcileri Sovyetlerini ille de hemen bölmeksizin Tarım Emekçileri Temsilcileri Sovyetleriyle yoksul (yarı proleter) köylülüğün temsilcilerinin ayrı Sovyetlerinin örgütlenmesi ihtiyacını ya da en azından *bu sınıfsal konumdan* gelen temsilcilerin, genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri içerisinde ayrı gruplar veya partiler şeklinde düzenli, ayrı konferanslar düzenlemesi gerektiğini açıklamalıdır. Aksi takdirde Narodniklerin[102] genel olarak köylülük hakkında yaptıkları tüm o süslü küçük burjuva konuşmalar, mülksüz kitlenin *kapitalistlerin* bir çeşidinden başka bir şey olmayan zengin köylülük tarafından aldatılmasına kalkan olacaktır.

Pek çok Sosyalist Devrimcinin ve köylülere Kurucu Meclis'in toplanmasından önce büyük arazilere el koymamalarını ve bir tarım reformu başlatmamalarını salık veren İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin burjuva liberal ya da salt bürokratik vaazlarının etkisini ortadan kaldırmak için proletaryanın partisi köylülüğü bir an önce tarım reformunu kendi başına başlatmaya ve büyük

[102] Burada *Narodnik* ifadesi, Narodnik eğilimden gelen üç küçük burjuva partisini, Trudovikleri, Sosyalist Devrimcileri ve Halkçı Sosyalistleri ifade etmek için kullanılıyor.

arazilere derhal, yerelliklerindeki köylü temsilcilerinin kararlarına dayanarak el koymaya çağırmalıdır.

Aynı zamanda cephedeki askerler ve kentler için gıda üretiminin *artırılmasının* zorunlu olduğunda ve hayvanlara, avadanlığa, makinelere, binalara vs. zarar vermenin ya da bunların tahrip edilmesine neden olmanın kesinlikle kabul edilemeyeceği konusunda ısrar etmek son derece önemlidir.

14. Proletaryanın partisi ulusal soruna ilişkin en başta, çarlık tarafından ezilen ya da devlete zorla katılan veya zorla devletin sınırları içerisinde tutulan, yani ilhak edilen bütün ulusların ve halkların ayrılma özgürlüğünün ilan edilmesi ve derhal gerçekleştirilmesini savunmalıdır.

İlhaklardan vazgeçilmesine ilişkin, pratikte ayrılma hakkının kullanılmasının eşlik etmediği bütün açıklamalar, deklarasyonlar ve manifestolar halkın burjuvalar tarafından aldatılmasından ya da göstermelik küçük burjuva dileklerden başka bir şey değildir.

Proletaryanın partisi mümkün olduğunca büyük bir devlet yaratmak için çalışır, çünkü bu emekçi halkın yararınadır; proletaryanın partisi bütün ulusları *birbirine yakınlaştırmak* ve *daha da bütünleşmelerini* sağlamak için çaba sarf eder; ancak proletaryanın partisi bu hedefe şiddetle değil, yalnızca işçilerin ve tüm ulusların emekçi halklarının kardeşçe birliği üzerinden ulaşmak ister.

Rus cumhuriyeti ne kadar demokratik olur ve kendisini bir İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti şeklinde örgütlemekte ne ölçüde başarıya ulaşırsa, *tüm* uluslardan emekçi halkları böyle bir cumhuriyete *gönüllü* olarak katılmaya sevk eden güç de o kadar büyük olacaktır.

Tam bir ayrılma özgürlüğü, en geniş anlamda yerel (ve ulusal) özerklik ve ulusal azınlıkların haklarına ilişkin ayrıntılı güvenceler; devrimci proletaryanın programı budur.

BANKALARIN VE KAPİTALİST SENDİKALARIN DEVLETLEŞTİRİLMESİ

15. Proletaryanın partisi hiçbir durumda küçük köylülerin ağırlık taşıdığı bir ülkede, nüfusun çoğunluğu bir sosyalist devrim ihtiyacını kavramadığı sürece kendisine sosyalizmi "getirme" hedefini koymaz.

Yalnızca burjuva sofistler bu gerçekten, "Marksizme yakın" sloganların arkasına saklanarak, zamanı çoktan gelmiş bulunan acil devrimci önlemlerin, *savaş sırasında bir dizi burjuva devlet tarafından* sık sık *başvurulmuş olan* ve eli kulağındaki toptan iktisadi kargaşa ve açlıkla mücadele için mutlak anlamda alınması gereken önlemlerin ertelenmesi politikasının meşrulaştırılması sonucunu çıkartabilir.

Toprağın, bütün bankaların ve kapitalist sendikaların devletleştirilmesi ya da en azından bunlar üzerinde *derhal* İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin *denetiminin* kurulması gibi önlemler – hiçbir şekilde sosyalizmin "getirilmesini" ifade etmeyen önlemler – konusunda kesinlikle ısrar edilmelidir ve mümkün olan her durumda bu önlemler devrimci bir şekilde uygulanmalıdır. Yalnızca sosyalizme doğru atılan adımlar ve iktisadi olarak tam anlamıyla uygulanabilir olan bu tür önlemler olmaksızın savaşın açtığı yaraların sarılması ve eli kulağındaki çöküşten kaçınılması imkânsız olacaktır ve devrimci proletaryanın partisi, savaş yoluyla utanılacak bir şekilde servetine servet katan kapitalistlerin ve bankerlerin muazzam kârlarına el uzatmaya hiçbir zaman tereddüt etmeyecektir.

SOSYALİST ENTERNASYONAL İÇİNDEKİ DURUM

16. Rusya işçi sınıfının uluslararası yükümlülükleri, tam da içinden geçtiğimiz dönemde büyük bir güçle ön plana çıkmaktadır.

Bugünlerde yalnızca tembeller enternasyonalizm yemini etmemektedir. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan şovenistler, Plehanov ve Potresov, hatta Kerenskiy bile kendilerine enternasyonalist demektedir. O halde bugün sözüm ona enternasyonalizmin karşısına açık, kesin ve kararlı bir şekilde gerçek enternasyonalizmi çıkarmak proletaryanın partisi için daha da acil bir görev haline gelmiştir.

Tüm ülkelerin işçilerine yapılan çağrıların, enternasyonalizme bağlılık konusunda verilen içi boş güvencelerin, doğrudan ya da dolaylı olarak bazı savaşan ülkelerde devrimci proletaryanın bir "dizi" eylem yapmasını sağlamaya yönelik girişimlerin, savaşan ülkelerin sosyalistleri arasında devrimci mücadele *sorunu hakkında* "anlaşmalara" varmaya yönelik yorucu çabaların, bir barış kampanyası başlatmak *amacıyla* çağrı yapılan sosyalist kongrelerle

ilgili koparılan bütün o yaygaranın vs. vs. – bu tür fikirleri, girişimleri ve planları ortaya atanların ne kadar samimi olduğundan bağımsız olarak – nesnel önemi göz önünde bulundurulduğunda, bunların tamamı sadece lafebeliğine ve *en iyi ihtimalle,* halkın şovenistler tarafından *aldatıldığını* gizlemeye yarayan masum ve göstermelik dileklere tekabül etmektedir. Parlamenter hokkabazlık yöntemleri konusunda çok mahir ve başarılı olan *Fransız* sosyal şovenler uzun zamandır, *bir yandan* sosyalizme ve Enternasyonal'e inanılmaz bir yüzsüzlükle ihanet edip diğer yandan emperyalist savaşı sürdüren hükümetlerde çeşitli mevkileri (Çkeydze, Skobelev, Tsereteli ve Steklov'un yakın zamanda Rusya'da yaptıkları gibi) işgal etmekte, bir yandan krediler *ya da borçların* oylanmasını kabul eder, *kendi ülkelerinde* devrimci mücadeleye karşı çıkarken vs. diğer yandan pasifist ve enternasyonalist sözlere başvurarak atıp tutmakta rekor kırmaktadır.

İyi insanlar çoğunlukla emperyalist dünya savaşının acımasız ve vahşi ortamını unutuyor. Bu ortam, bu sözlere müsamaha göstermez ve masum ve göstermelik dileklerle alay eder.

Yalnızca ve yalnızca tek bir gerçek enternasyonalizm türü vardır ve bu, kişinin *kendi* ülkesindeki devrimci hareketin ve devrimci mücadelenin gelişmesi için cansiperane çalışması ve *bu mücadeleyi* (propagandayla, duygudaşlıkla ve maddi destekle) desteklemesidir; gerçek enternasyonalizmin çizgisi istisnasız *her* ülkede *yalnızca* budur.

Bunun dışındaki her şey aldatmaca ve Manilovculuktur.[103]

Savaşın devam ettiği iki yıl boyunca *bütün* ülkelerdeki uluslararası sosyalist hareket ve işçi sınıfı hareketi içinde üç eğilim ortaya çıktı. *Gerçekliği* göz ardı eden ve bu üç eğilimin varlığını, onları çözümlemeyi, gerçekten enternasyonalist olan eğilim adına tutarlı bir mücadele vermeyi reddeden herkes aciz kalmaya, savunmasızlığa ve hata yapmaya mahkûmdur.

Bu üç eğilim şunlardır:

1) Sosyal şovenler, yani sözde sosyalist, özde şoven olanlar.

[103] *Manilovculuk* – Gogol'un Ölü Canlar'ında sevecen, duygusal bir toprak sahibi olarak betimlenen ve adı, faydasız, zayıf iradeli hayalperestler ve palavracılarla özdeşleşen bir karakter olan Manilov'dan geliyor.

Emperyalist bir savaşta (ve daha da önemlisi mevcut emperyalist savaşta) "anavatanın savunulmasını" destekleyenler.

Bunlar bizim *sınıf* düşmanlarımızdır. Burjuvazinin safına geçmişlerdir.

Tüm ülkelerdeki resmi Sosyal Demokrat partilerin resmi liderlerinin çoğunluğu bunlardır – Rusya'da Plehanov ve şürekâsı, Almanya'da Scheidemannlar, Fransa'da Renaudel, Guesde ve Sembat, İtalya'da Bissolati ve şürekâsı, Britanya'da Hyndman, Fabianlar[104] ve İşçi Partisi üyeleri ("İşçi Partisi"nin liderleri), İsveç'te Branting ve şürekâsı, Hollanda'da Troelstra ve partisi, Danimarka'da Stauning ve partisi, Amerika'da Victor Berger ve diğer "anavatanın savunulması" yandaşları vesaire.

2) "Merkez" olarak bilinen ikinci eğilim sosyal şovenlerle gerçek enternasyonalistler arasında gidip gelen kişilerden oluşmaktadır.

"Merkez"in tamamı Marksist olduğuna yemin etmekte ve kendisini Marksist ilan etmekte, barıştan yana olduğunu, hükümetler üzerinde her türlü "baskıyı" kuracağını, kendi hükümetlerinden her şekilde "halkın barış iradesini ortaya çıkarmalarını talep etmekten" yana olduğunu, her tür barış kampanyasını desteklediğini, ilhakların olmadığı bir barıştan yana olduğunu vs. vs. – *ve sosyal şovenlerle de barıştan yana olduğunu* – beyan etmektedir. "Merkez" birlikten yanadır, bölünmeye karşıdır.

"Merkez" şatafatlı küçük burjuva sözlerin, sözde enternasyonalizmin ve fiiliyatta ödlek bir oportünizm ve sosyal şovenlere yaltaklanmanın âlemidir.

---

104 Lenin, Hannibal'le yapılan savaşta beklemeye dayalı taktikleri ve tayin edici taarruzlardan kaçınması nedeniyle Cunctator (Erteleyen) lakabını alan Romalı General Quintus Fabius Maximus'tan (M.Ö. III. yüzyıl) alan, 1884'te kurulan reformist bir İngiliz örgüt olan *Fabian Derneği'ne* atıf yapıyor. Fabian Derneği'nin üyeleri esas olarak burjuva entelektüellerdi – akademisyenler, yazarlar ve siyasetçiler (Webb'ler, Ramsay MacDonald, Bernard Shaw ve diğerleri). Fabiancılar proletaryanın sınıf mücadelesinin ve sosyalist devrimin gerekliliğini reddetmekte ve kapitalizmden sosyalizme küçük ve tedrici reformlar yoluyla geçilebileceği görüşünü savunmaktaydı. Lenin Fabiancılığı *"olağanüstü oportünist* bir eğilim" (bkz. Lenin, *Toplu Eserler,* cilt 13, s. 358) olarak betimlemiştir. Fabian Derneği 1900'de İşçi Partisi'ne katıldı. Fabian sosyalizmi İşçi Partisi ideolojisinin kaynaklarından bir tanesidir. Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında Fabianlar sosyal şoven bir konum benimsemiştir.

Meselenin özü "Merkezin", kendi hükümetine karşı bir devrimin zorunluluğuna ikna olmamış olmasıdır; "Merkez" devrim öğütlemez; cansiperane bir devrim mücadelesi vermez ve böyle bir mücadeleden kaytarmak için kulağa "Marksistmiş" gibi gelen, en bayağı *bahanelere* dayanır.

Sosyal şovenler bizim *sınıf düşmanımızdır,* işçi sınıfı hareketi içerisindeki *burjuvalardır. Nesnel* olarak burjuvazi tarafından (daha yüksek ücretlerle, itibar sağlayan makamlarla vs.) satın alınmış olan ve *kendi burjuvazilerinin* küçük ve zayıf halkları talan edip ezmesine ve kapitalist ganimetlerin paylaşımı *için* savaşmasına yardım eden bir katmanı, grupları ya da işçi sınıfının bazı kesimlerini temsil etmektedirler.

"Merkez" ise legalitenin çürüttüğü, parlamenter ortamın vs. bozduğu sıradan iman sahipleri, rahat pozisyonlara ve hafif işlere alışmış bürokratlardır. Tarihsel ve ekonomik anlamda *ayrı* bir katman değildir; yalnızca işçi sınıfı hareketinin geçmişte kalmış bir evresinden – proletaryaya büyük, çok büyük bir ölçekte yavaş, sürekli ve sistematik örgütsel çalışma yapma sanatı başta olmak üzere değerli katkıları olan 1871'le 1914 arasındaki evre – *toplumsal devrim çağını* başlatan birinci emperyalist dünya savaşının patlak vermesiyle *nesnel olarak* zorunlu hale gelen yeni bir *evreye geçişini* temsil etmektedir.

"Merkezin" önde gelen lideri ve sözcüsü, İkinci Enternasyonal'in (1889-1914) en önde gelen otoritesi, Ağustos 1914'ten bu yana bir Marksist olarak tam bir acizlik timsali, eşi görülmemiş bir omurgasızlığın, en sefil bocalama ve ihanetlerin vücut bulmuş hali olan Karl Kautsky'dir. Bu "Merkezci" eğilim Kautsky'yi, Haase'yi, Ledebour'u ve adına işçi ya da emek grubu[105] denilen Reichstag'daki topluluğu; Fransa'da Longuet'i, Pressemane'ı ve genel olarak azınlıkçılar[106] (Menşevikler) denilenleri; Britanya'da Phi-

[105] İşçi ya da *emek grubu* – Arbeitsgemeinschaft (Sosyal Demokrat Emek Grubu) – Mart 1916'da Reichstag'daki resmi Sosyal Demokrat gruptan kopan üyelerce kurulan Alman Merkezcilerin bir örgütlenmesi. Daha sonra, 1917'de, açıkça sosyal şovenleri meşrulaştırmaya çalışan ve onlarla birliğin korunmasını savunan Almanya Bağımsız Merkezci Sosyal Demokrat Parti'nin çekirdeğini oluşturmuştur.

[106] *Azınlıkçılar* ya da *Longuetciler* – 1915'te kurulan Fransız Sosyalist Partisi'ndeki azınlık. Azınlıkçılar sosyal reformist Longuet'nin takipçileriydi;

lip Snowden'ı, Ramsay MacDonald'ı, Bağımsız İşçi Partisi'nin[107] başka birçok liderini ve Britanya Sosyalist Partisi'nin[108] bazı li-

Merkezci görüşlere sahiplerdi ve sosyal şovenlerle uzlaşma arayan bir politika izliyorlardı. Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyal pasifist bir konum benimsediler. Rusya'da Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra kendilerini proletarya diktatörlüğü yanlısı ilan etmiş olsalar da gerçekte ona karşıydılar. Sosyal şovenlerle işbirliği politikasını sürdürdüler ve ilhakçı Versailles Antlaşması'nı desteklediler. Aralık 1920'de Tours'da yapılan, Solun çoğunluğu elde ettiği Fransız Sosyalist Partisi kongresinde kendilerini azınlık durumunda bulan Longuetciler, açıktan reformist olanlarla birlikte partiden ayrılarak İki Buçukuncu Enternasyonal'e katıldılar ve bu Enternasyonal'in çökmesinin ardından İkinci Enternasyonal'e geri döndüler.

107 *Bağımsız İşçi Partisi* – 1893'te aktif grev hareketi içinde ve Britanya işçi sınıfının burjuva partilerinden bağımsızlığını sağlamayı amaçlayan yükselen dalga sırasında ortaya çıkan "yeni sendikaların" liderleri tarafından kurulan reformist bir örgüt. Bağımsız İşçi Partisi (ILP) üyeleri "yeni sendikacıları" ve eski sendikaların bazı üyelerinin yanı sıra Fabian görüşlere sahip aydınları ve küçük burjuvaları da içeriyordu. Partinin liderleri James Keir ve Ramsay MacDonald'dı. ILP kurulduğu günden itibaren esas olarak parlamenter mücadele biçimlerine ve Liberal Parti'yle yapılan parlamenter anlaşmalara odaklanarak burjuva-reformist bir konum aldı. Lenin'in sözleriyle Bağımsız İşçi Partisi, "gerçekte her zaman burjuvaziye bağımlı olan oportünist bir partiydi" (bkz. V.I. Lenin, *Britanya Üzerine*, Moskova, s. 401).

ILP, emperyalist savaşın patlak vermesi üzerine savaşa karşı bir manifesto yayımladı, ancak kısa bir süre sonra sosyal şoven bir konum benimsedi.

108 *Britanya Sosyalist Partisi* (BSP), Sosyal Demokrat Parti'nin başka sosyalist gruplarla birleşmesi sonucunda 1911'de Manchester'da kuruldu. Propagandasını Marksist fikirler doğrultusunda sürdüren BSP, "oportünist değildi ve Liberallerden gerçekten bağımsızdı" (bkz. V.I. Lenin, *Toplu Eserler*, cilt: 19, s. 273). Ancak az sayıda üyeye sahip olması ve kitlelerle temasının zayıf olması nedeniyle sekter bir karaktere sahipti. Birinci Dünya Savaşı sırasında parti içerisinde enternasyonalist eğilimle (William Gallacher, Albert Inkpin, John MacLean, Theodore Rothstein ve diğerleri) Hyndman'ın başını çektiği sosyal şoven eğilim arasında sert bir mücadele başladı. Enternasyonalist eğilim içerisinde bir dizi başlıkta Merkezci bir konum alan tutarsız unsurlar bulunuyordu. Şubat 1916'da partinin aktif üyelerinden bir grup, enternasyonalistlerin bir araya getirilmesinde önemli bir rol oynayan *The Call* (Çağrı) gazetesini kurdu. BSP'nin Nisan 1916'da toplanan yıllık konferansı Hyndman ve yandaşlarının sosyal şoven konumunu kınayarak partiden ayrıldı.

Britanya Sosyalist Partisi, Ekim Devrimi'ni selamlamış ve üyeleri, Sovyet Rusya'nın dış müdahaleye karşı savunulmasında Britanya işçi sınıfı içerisinde büyük bir rol oynamıştır.

1919'da parti örgütlerinin çoğunluğu (98'e karşı 4) Komünist Enternasyonal'e katılma yönünde tavır aldı. BSP, Komünist Birlik Grubu'yla birlikte, Büyük Britanya Komünist Partisi'nin kurulmasında da önemli bir rol oynadı.

derlerini; Amerika Birleşik Devletleri'nde Morris Hillquit'i ve pek çok başkalarını; İtalya'da Turati'yi, Tréves'i, Modigliani'yi ve diğerlerini; İsviçre'de Robert Grimm ve diğerlerini; Avusturya'da Victor Adler ve şürekâsını; Rusya'da Örgütlenme Komitesi partisini, Akselrod'u, Martov'u, Çkeydze'yi, Tsereteli'yi ve diğerlerini kapsamaktadır.

Haliyle bireyler zaman zaman bilincinde olmaksızın sosyal şoven bir konumdan "Merkezci" bir konuma ya da "Merkezci" bir konumdan sosyal şoven bir konuma kaymaktadır. Tüm Marksistler, bireylerin bir sınıftan diğerine serbestçe hareket edebilmesine karşın sınıfların birbirinden ayrı olduğunu bilir; benzer şekilde siyasi hayattaki *eğilimler* de, bireyler bir eğilimden diğerine serbestçe geçebilmelerine ve eğilimleri *kaynaştırmaya* yönelik her türlü girişim ve çabalara rağmen birbirlerinden ayrıdır.

3) Üçüncü eğilimi, gerçek enternasyonalistlerin eğilimini, en iyi "Zimmerwald Solu"[109] temsil etmektedir. (Okurun bu eğilimin

1920'de toplanan Birinci Kongre'de (Birlik Kongresi) BSP yerel teşkilatlarının ezici çoğunluğu Komünist Parti'ye katıldı.

109 *Zimmerwald Solu* grubu Eylül 1915'te Zimmerwald'de toplanan Uluslararası Sosyalist Konferans'ta Lenin'in girişimiyle kurulmuştur. Grup RSDİP Merkez Komitesi, İsveç, Norveç, İsviçre ve Almanya'dan Sol Sosyal Demokratlar, Polonya Sosyal Demokrat muhalefet ve Letonya bölgesi Sosyal Demokratlarının delegelerinden oluşmaktaydı. Lenin'in başkanlığını yaptığı Zimmerwald Solu grubu Konferansın Merkezci çoğunluğuna karşı bir mücadele yürütmüş ve emperyalist savaşı kınayan, sosyal şovenlerin ihanetini teşhir eden ve savaşa karşı aktif bir mücadele verilmesinin zorunlu olduğunu öne süren karar önerileri sunmuştur. Bu karar taslakları Merkezci çoğunluk tarafından reddedilmiştir. Ancak Zimmerwald Solu, kendi karar taslağında yer alan bir dizi önemli hususun Konferansın kabul ettiği manifestoya dahil edilmesini sağlayabilmiştir. Bu manifestoyu savaşa karşı mücadeleye yönelik bir ilk adım olarak gören Zİmmerwald Solu, manifesto lehine oy kullanmış ve özel bir açıklamayla manifestonun eksiklerine ve yetersizliğine ve manifesto lehine oy vermesinin nedenlerine işaret etmiştir. Grup, Zimmerwald örgütlenmesi içerisinde kalırken görüşlerini açıklamaya ve uluslararası ölçekte bağımsız bir şekilde çalışmaya devam edeceğini ilan etmiştir. Grup, Lenin, Zinovyev ve Radek'ten oluşan bir yürütme organı, bir Büro, seçmiştir. Zimmerwald Solu, Lenin'in yazdığı bir dizi makalenin de yayımlandığı Almanca *Vorbote* (Haberci) dergisini çıkarmıştır.

Tutarlı bir enternasyonalist konum alan yegâne grup olan Bolşevikler, Zimmerwald Solu'na kılavuzluk etmiştir. Lenin, Radek'in oportünist gelgitlerine karşı çıkmış ve diğer Solcuların hatalarını eleştirmiştir. Zimmerwald Solu

başlangıcını ilk elden öğrenmesi için, ek olarak Zimmerwald Solu manifestosuna yeniden yer veriyoruz.)

Bu eğilimin ayırt edici özelliği hem sosyal şovenizmden hem de "Merkezcilikten" bütünüyle kopması ve *kendi* emperyalist hükümetlerine ve *kendi* emperyalist burjuvazisine karşı yürekli bir devrimci mücadele vermesidir. İlkesiyse şudur: "Baş düşmanımız ülke içindedir." Süslü sosyal pasifist sözlerle (bir sosyal pasifist sözde sosyalist, gerçekteyse bir burjuva pasifisttir; burjuva pasifistler sermaye egemenliğinin boyunduruğundan *kurtulmaksızın* ebedi bir barışın geleceğini hayal eder) ve proletaryanın devrimci mücadelesinin ve mevcut savaşla *bağlantılı olarak* proletaryanın sosyalist devriminin olanaklılığını, uygunluğunu veya güncelliğini inkâr etmek üzere istihdam edilen tüm *düzenbazlarla* amansız bir mücadele vermektedir.

Bu eğilimin Almanya'da en öne çıkan temsilcisi, Karl Liebknecht'in de bağlı olduğu Spartaküs grubu ya da *Internationale*[110] grubudur. Karl Liebknecht bu eğilimin ve *yeni*, gerçek,

kısa süre içerisinde dünya Sosyal Demokrasisi içerisindeki enternasyonalist unsurların toplanma noktası haline gelmiştir. Nisan 1916'da Kienthal, İsviçre'de düzenlenen İkinci Uluslararası Sosyalist Konferans'ta Zimmerwald Solu, Konferansın 43 delegesinden 12'sine sahip olmuş ve bir dizi meselede toplam oyların yaklaşık yarısını almıştır. Çeşitli ülkelerden Zimmerwald Solu'na bağlı Sosyal Demokratlar, aktif bir devrimci çalışma yürütmüş ve ülkelerinde Komünist Partilerin kurulmasında önemli roller üstlenmiştir.

Zimmerwald Solu hakkında Lenin'in şu makalelerine bakınız: "İlk Adım", "Uluslararası Sosyalist Konferans'ta Devrimci Marksistler, 5-8 Eylül 1915" (V.I. Lenin, *Toplu Eserler*, cilt: 21, s. 383-93).

110 Daha sonra Spartaküs Birliği adını alan *Internationale* grubu Alman Sol Sosyal Demokratlar Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Franz Mehring, Clara Zetkin ve diğerleri tarafından Birinci Dünya Savaşı'nın başında kurulmuştur. Grup, Alman emek hareketinin tarihinde önemli bir rol oynamıştır. Grup, Sol Sosyal Demokratların Ocak 1916'da yapılan ulusal konferansında, Rosa Luxemburg tarafından hazırlanan ve önerilen uluslararası Sosyal Demokrasinin görevleri hakkındaki tezleri kabul etmiştir. *Internationale* grubu kitleler içerisinde emperyalist savaşa ve Sosyal Demokrasinin liderlerinin ihanetine karşı, devrimci propaganda yürütmüştür. Bununla birlikte grup, çok önemli teorik ve siyasi başlıklarda yapılan hatalardan azade değildir: Ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesinin Marksist yorumunu (yani ayrılma ve ayrı bir devlet kurma hakkının dahil edilmesini) reddetmiş, emperyalizm çağında ulusal kurtuluş savaşlarının olanaklı olduğunu yadsımış ve devrimci partinin rolünü küçümsemiştir. Lenin, Alman Solunun

proleter Enternasyonal'in en ünlü temsilcisidir.

Karl Liebknecht Alman işçi ve askerlerini *silahlarını kendi hükümetlerine çevirmeye* çağırmıştır. Karl Liebknecht bunu parlamento (Reichstag) kürsüsünden yapmıştır. Ardından da "Kahrolsun Hükümet!" sloganını taşıyan illegal bildirilerle birlikte Berlin'deki en büyük meydanlardan biri olan Potsdamer Platz'daki bir mitinge gitmiştir. Tutuklanmış ve *ağır hapis cezasına* çarptırılmıştır. Liebknecht şu anda, savaş karşıtı faaliyetleri nedeniyle tutuklanmış binlerce değilse bile *yüzlerce gerçek* Alman sosyalist gibi bir Alman cezaevinde hapis yatmaktadır.

Karl Liebknecht konuşmalarında, mektuplarında yalnızca *kendi* Plehanovlarına ve Potresovlarına (Scheidemannlar, Legienler, Davidler ve yandaşlarına) değil, *kendi Merkezcilerine,* kendi Çkeydzelerine ve Tseretelilerine de (Kautsky, Haase, Ledebour ve şürekâsı) acımasızca saldırmıştır.

Karl Liebknecht ve arkadaşı Otto Rühle, yüz on vekilden ikisi, disiplini ihlal etmiş, "Merkez"in ve şovenistlerin birliğini yıkmış ve *hepsine birden karşı çıkmıştır. Yalnızca* Liebknecht sosyalizmi, proletaryanın davasını, proleter devrimini temsil etmektedir. Alman Sosyal Demokrasisinin geri kalanı, (yine Spartaküs grubunun bir üyesi ve liderlerinden biri olan) Rosa Luxemburg'un çok yerinde ifadesiyle *"kokuşmuş bir cesettir".*

Almanya'da gerçek enternasyonalistlerin oluşturduğu bir başka grup da Bremen'de yayımlanan gazete *Arbeiterpolitik*'tir.

Gerçek enternasyonalistlere en yakın olanlar şunlardır: Fransa'da Loriot ve arkadaşlarının (Bourderon ve Merrheim sosyal pasifizme kaymıştır) yanı sıra Cenevre'de *Demain* dergisini çıkaran bir Fransız olan Henri Guilbeaux; Britanya'da *The Trade Unionist* gazetesi ve Britanya Sosyalist Partisi'nin ve Bağımsız İşçi Partisi'nin bazı üyeleri (örneğin açıkça sosyalizme *ihanet eden* liderlerden kopulması çağrısında bulunan Russel Williams),

---

hatalarını, "Junius Broşürü", "Proleter Devrimin Savaş Programı" ve diğer makalelerinde eleştirmiştir (bkz. V.İ. Lenin, *Toplu Eserler,* cilt: 22 ve 23). *Internationale* grubu 1917'de, örgütsel bağımsızlığını koruyarak Almanya Bağımsız Merkezci Sosyal Demokrat Partisi'ne katılmıştır. Almanya'da Kasım 1918 devriminden sonra "Bağımsızlar"dan kopmuş ve aynı yılın Aralık ayında Almanya Komünist Partisi'ni kurmuştur.

Britanya'nın burjuva hükümeti tarafından savaşa karşı verdiği devrimci mücadele nedeniyle *ağır cezaya* çarptırılan İskoç sosyalist öğretmen *MacLean* ve yine aynı suçtan hapiste bulunan yüzlerce Britanyalı sosyalist. Gerçek enternasyonalistler yalnızca ve yalnızca bunlardır. Amerika Birleşik Devletleri'nde Sosyalist İşçi Partisi[111] ve Ocak 1917'de *The Internationalist* gazetesini çıkarmaya başlayan oportünist Sosyalist Parti[112] içindekiler;

111 *Amerika Sosyalist İşçi Partisi* (SLP) 1876'da Philedelphia'da toplanan birlik kongresi sonucunda Birinci Enternasyonal'in Amerikan seksiyonları ve diğer sosyalist örgütlerin birleşmesiyle kuruldu. Kongrede Marx ve Engels'in dostu F. A. Sorge önemli bir rol oynadı. Partinin büyük çoğunluğu Amerikan işçi sınıfıyla teması zayıf göçmenlerden oluşuyordu. Parti ilk yıllarda sekterliğe ve dogmatizme dayalı hatalar yapan Lasallecılar tarafından kontrol ediliyordu. Parti liderlerinden bazıları partinin başlıca görevinin parlamenter faaliyet olması gerektiğini savunarak kitlelerin ekonomik mücadelesine öncülük etmeyi hafife aldılar; diğer bir kısmıysa sendikacılığa ve anarşizme kaydı. Liderlerin ideolojik ve taktik bocalamaları partiyi zayıflattı ve bir dizi grubun partiden kopmasına neden oldu. Marx ve Engels, Amerikan sosyalistlerinin sekterliğini sert bir şekilde eleştirmiştir.

Doksanlarda partinin önderliği, başını D. De Leon'un çektiği sol kanadın eline geçti, ancak bu grup da anarkosendikalist hatalar yaptı. SLP işçi sınıfının kısmi taleplerini karşılamak üzere mücadeleden çekildi, reformist sendikalarda çalışmayı bıraktı ve zamanla emek hareketiyle zaten zayıflamış olan bağlarını tamamen yitirdi. Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında SLP enternasyonalizme meyletti. Rusya'da Ekim Devrimi'nin gerçekleşmesinin etkisiyle SLP'nin daha devrimci bölümü Amerikan Komünist Partisi'nin örgütlenmesinde aktif bir rol aldı. Bugün SLP, ABD'deki emek hareketi üzerinde hiçbir etkisi olmayan küçük bir örgüttür.

112 *Amerikan Sosyalist Partisi* (SP), 1901'de Sosyalist İşçi Partisi'nden ve ABD Sosyal Demokrat Partisi'nden kopan grupların birleşmesi sonucunda, örgütleyicilerinden birinin Amerikan emek hareketinin popüler liderlerinden olan Eugene Debs olduğu Indianapolis'te düzenlenen birlik kongresiyle kurulmuştur. Göçmen Amerikalı işçilerin yanı sıra küçük çiftçiler ve küçük burjuvaziden gelen üyelere sahip olan partinin karışık bir toplumsal bileşimi bulunmaktaydı. Partinin Merkezci ve sağ oportünist önderliği (Victor L. Berger, Morris Hillquit ve diğerleri) proletarya diktatörlüğünün gerekli olduğunu yadsımış, devrimci mücadele yöntemlerini reddetmiş ve parti faaliyetlerini esas olarak seçim kampanyalarına katılıma indirgemiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında SP içinde üç eğilim ortaya çıkmıştır: Hükümetin emperyalist politikasını destekleyen sosyal şovenler, antiemperyalizm davasına yalnızca inanır gibi yapan Merkezciler ve enternasyonalist bir tutum alan ve aktif bir şekilde savaş karşıtı mücadele veren devrimci azınlık.

Sosyalist Parti'nin liderliğini Charles Ruthenberg, William Foster, William Haywood ve diğerlerinin yaptığı ve proleter üyeler tarafından desteklenen

Hollanda'da *De Tribune* gazetesini yayımlayan "Tribune'cüler"[113] Partisi (Pannekoek, Herman Gorter, Wijnkoop ve Zimmerwald'de Merkezci olsa da artık saflarımıza katılmış olan Henriette Roland-Holst); İsveç'te Lindhagen, Ture Nerman, Carleson Strölm ve Zimmerwald'de "Zimmerwald Solu"nun örgütlenmesinde kişisel olarak çalışan ve şu anda savaşa karşı verdiği devrimci mücadele nedeniyle hapiste olan Z. Hölmglund'un liderliğini yaptığı Gençlerin Partisi veya Sol[114]; Danimarka'da Trier ve başını *Bakan* Stauning'in çektiği, artık bütünüyle *burjuva* olan Danimarka "Sosyal Demokrat" Partisi'nden ayrılmış olan arkadaşları; Bulgaristan'da "Tesnyaki"[115]; İtalya'da en yakın olanlar parti sek

sol kanadı, partinin oportünist önderliğine karşı ve proletaryanın bağımsız siyasi çizgisi lehine ve sanayide sınıf mücadelesi ilkelerine dayanan sendikaların yaratılması adına mücadele etmiştir. 1919'da Sosyalist Parti'de bir bölünme gerçekleşmiştir. SP'den kopan sol kanat, çekirdeğini teşkil ettiği Amerikan Komünist Partisi'nin kurulmasında başrolü oynamıştır.

Günümüzde Sosyalist Parti küçük, sekter bir örgüttür.

113 *Tribune'cüler* – Sözcülüğünü *De Tribune* gazetesinin yaptığı Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'nin üyeleri. Tribune'cülerin liderleri David Wijnkoop, Herman Gorter, Anton Pannekoek ve Henriette Roland-Holst'tu. Tribune'cüler tutarlı bir devrimci parti değildi, ancak Felemenk emek hareketinin sol kanadını temsil ediyordu ve Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında ana hatlarıyla enternasyonalist bir konum benimsedi.

Tribune'cüler 1918'de Hollanda Komünist Partisi'ni kurdu.

De Tribune – Hollanda Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin sol kanadı tarafından 1907'de kurulan gazete. Gazete, 1909'da partiden ihraç edilip Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'ni kuran solcuların resmi yayın organı haline geldi; 1918'deyse Hollanda Komünist Partisi'nin yayın organı oldu ve 1940'a kadar bu ad altında yayın hayatına devam etti.

114 *Gençlerin Partisi* ya da *Sol* – İsveçli Sosyal Demokratların sol kanadına Lenin tarafından verilen isim. Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında enternasyonalist bir konum aldılar ve Zimmerwald Solu'yla ittifak kurdular. Mayıs 1917'de İsveç Sol Sosyal Demokrat Partisi'ni kurdular. Partinin 1919'da düzenlenen kongresinde Komünist Enternasyonel'e katılma kararı alındı. Partinin devrimci kanadı 1921'de İsveç Komünist Partisi'ni kurdu.

115 *Tesnyaki* – Devrimci Bulgaristan Sosyal Demokrat Emek Partisi 1903'te Sosyal Demokrat Parti'nin bölünmesi sonrasında kuruldu. Partinin kurucusu ve lideri D. Blagoev, sonraki liderleri ve Blagoev'in öğrencileri ise G. Dimitrov, V. Kolarov ve diğerleriydi. Tesnyaki 1914-18'de emperyalist savaşa karşı çıktı. 1919'da Komünist Enternasyonal'e katıldı ve daha sonra Bulgaristan İşçi Partisi (Komünist) olarak yeniden örgütlenen Bulgaristan Komünist Partisi'ni kurdu.

reteri Constantino Lazzari ve merkezi yayın organı *Avanti*'nin[116] yayın yönetmeni Serrati; Polonya'da Radek, Hanecki ve "Bölge Yürütmesi" altında birleşen Sosyal Demokratların diğer liderleriyle Rosa Luxemburg, Tyszka ve "Baş Yürütme"[117] altında birleşen Sosyal Demokratların diğer liderleri; İsviçre'de *kendi* ülkelerinde sosyal şovenlere ve "Merkeze" karşı mücadele etmek üzere "referandum" (Ocak 1917) argümanını hazırlayan ve 11 Şubat 1917'de Töss'te toplanan Zürih Kantonu Sosyalist Kongresi'nde savaşa karşı tutarlı bir devrimci karar sunan Solcular; Avusturya'da kısmen, bir bakana düzenlediği kahramanca ama düşüncesizce silahlı saldırı nedeniyle Friedrich Adler'in hayatını mahvetmekte olan baş gerici Avusturya Hükümeti tarafından kapatılan Adler'in Viyana'daki Karl Marx Kulübü üzerinden faaliyet gösteren Friedrich Adler'in genç solcu dostları vesaire.

Solun kendi arasında bile var olduğu kesin olan ayrımlar, bir görüş farklılığı meselesi değildir. Bu, bir *eğilim* sorunudur. Mesele şu ki korkunç bir emperyalist savaş sırasında gerçekten enternasyonalist olmak kolay bir şey değildir. Böyle insanlar azdır, ancak sosyalizmin geleceği *yalnızca* böyle insanlara bağlıdır; *yalnızca* böyle insanlar *halkı* çürütenler değil, ona *önderlik edenlerdir.*

Reformistlerle devrimciler, Sosyal Demokratlarla genel olarak sosyalistler arasındaki ayrım, emperyalist savaş koşullarında nesnel olarak değişim geçirmek zorundaydı. Kendilerini burjuva hükümetlerden bir barış yapmalarını "talep etmekle" ya da "halkların barış iradesini ortaya çıkarmakla" vs. sınırlandıranlar *aslında* reformlara doğru kaymaktadır. Zira *savaş sorunu* nesnel olarak yalnızca *devrimci bir şekilde* çözülebilir.

Proletaryanın yapacağı bir devrim haricinde bu savaşın demokratik, zora dayanmayan bir barışla sonlandırılması ya da halkın,

---

116 *Avanti!* – Aralık 1896'da Roma'da kurulan İtalyan Sosyalist Partisi'nin günlük merkezi yayın organı. Gazete, Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında reformistlerden kopmaksızın tutarsız bir enternasyonalist çizgi izledi. 1926'da Mussolini'nin faşist hükümeti tarafından kapatıldı, ancak düzensiz olarak ülke dışında yayımlanmaya devam etti. 1943'te İtalya'da yeniden yayın hayatına döndü. *Avanti!* Günümüzde İtalyan Sosyalist Partisi'nin merkezi yayın organıdır.

117 *Bölgesel Yürütme* ve *Baş Yürütme* – Polonya ve Litvanya Krallığı Sosyal Demokratlarının yürütme organları.

savaştan muazzam bir zenginlik elde eden kapitalistlere faiz olarak ödenen *milyarların* yükünden kurtulması olanaksızdır.

Burjuva hükümetlerden her türlü reform talep edilebilir ve edilmelidir de; ancak Manilovculuğa ve reformizme saplanmaksızın, burjuva hükümetlerden halkı ve sınıfları emperyalist sermayeye bağlayan binlerce bağı *kopartması* talep edilemez. Ve bu bağlar koparılmaksızın savaşa karşı savaş hakkında edilen tüm sözler boş ve aldatıcı bir gevezelik olmanın ötesine geçemez.

"Kautskyciler", "Merkez", sözde devrimci gerçekte reformisttir; sözde enternasyonalist, gerçekte sosyal şovenlerin suç ortağıdır.

ZİMMERWALD ENTERNASYONALİ'NİN ÇÖKÜŞÜ – ÜÇÜNCÜ BİR ENTERNASYONAL KURMA İHTİYACI

17. Zimmerwald Enternasyonali en başından itibaren, *Zimmerwald Solu'nu* kendisini ayrıştırmak, kendisini diğerlerinden ayırmak ve (İsviçre'de Rusça, Almanca ve Fransızca basılan) *kendi* manifestosunu yayımlamak zorunda bırakan tereddütlü, "Kautskyci", "Merkezci" bir konum benimsemiştir.

Zimmerwald Enternasyonali'nin başlıca eksikliği ve *çöküşünün* nedeni (zira siyasi ve ideolojik açıdan çoktan çökmüştür) sosyal şovenizmden ve Lahey'de (Hollanda) vs. Vandervelde ve Huysman'ın başkanlık ettiği eski sosyal şoven Enternasyonal'den bütünüyle kopmak gibi çok önemli bir meselede gösterdiği tereddüt ve kararsızlıktır.

Rusya'da henüz Zimmerwald çoğunluğunun *Kautskycilerden başka bir şey* olup olmadığı bilinmemektedir. Oysaki göz ardı edilemeyecek ve artık Batı Avrupa'da genel olarak bilinen temel gerçek budur. Ultra şoven *Chemnitzer Volksstimme*'ın yayın yönetmeni ve Parvus'un ultra şoven *Glocke*'unun[118] katkıcılarından (tabi ki bir "Sosyal Demokrat" ve Sosyal Demokrasinin "birliğinin" ateşli bir savunucusu) olan Alman şovenisti Heilmann bile basında, Merkez veya "Kautskycilikle" *Zimmerwald çoğunluğunun* bir ve

---

118 *Volksstimme* – Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Ocak 1891'le Şubat 1933 arasında Chemnitz'de yayımlanan yayın organı.

Die Glocke – Alman Sosyal Demokrat Partisi üyesi, sosyal şoven Parvus (A. L. Gelfand) tarafından 1915-25 arasında önce Münih'te daha sonra Berlin'de iki haftada bir yayımlanan dergi.

aynı şey olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştır.

Bu gerçek 1916'nın sonu, 1917'nin başında kesin bir hal almıştır. Kienthal Manifestosu'nda[119] sosyal pasifizm kınansa da Zimmerwald Sağı'nın *tamamı*, Kautsky ve şürekâsının Ocak ve Şubat 1917'de yaptıkları bir dizi konuşmayla; Fransa'da Bourderon ve Merrheim'ın Sosyalist Parti'nin (Aralık 1916) ve Confédération Générale du Travail'ın (Fransız sendikaların ulusal örgütü; yine Aralık 1916'da) pasifist kararlar lehine sosyal şovenlerle *birlikte* oy kullanmasıyla; partinin tamamının sosyal pasifist bir pozisyon benimsediği, Turati'nin kendisininse 17 Aralık 1916'da yaptığı bir konuşmada emperyalist savaşı (tabi ki kasıtlı bir şekilde) aklayan *milliyetçi* sözlere "kaydığı" İtalya'da Turati ve şürekâsı eliyle, Zimmerwald çoğunluğunun *bütünü* sosyal pasifizme saplanmıştır.

Zimmerwald ve Kienthal konferanslarının başkanı Robert Grimm, Ocak 1917'de gerçek enternasyonalistlere *karşı kendi* partisindeki sosyal şovenlere (Greulich, Pflüger, Gustav Mümller ve diğerleri) katılmıştır.

Çeşitli ülkelerden *Zimmerwaldcıların* Ocak-Şubat 1917'de düzenlediği iki konferansta, Zimmerwald çoğunluğunun bu kuşkulu, ikiyüzlü davranışı, uluslararası gençlik örgütü sekreteri ve mükemmel enternasyonalist yayın organı *Die Jugendinternationale*'ın[120] yayın yönetmeni Munzenberg, Partimiz Merkez Komitesi'nin temsilcisi Zinovyev, Polonya Sosyal Demokrat Partisi'nden ("Bölge Yürütmesi") Radek ve Alman Sosyal Demokrat ve Spartaküs grubu üyesi Hastein'ı kapsayan bazı ülkelerin Sol enternasyonalistleri tarafından resmi olarak kınanmıştır.

Rus proletaryası herkesten daha fazlasına sahiptir; şu ana kadar dünyanın hiçbir yerinde işçi sınıfı Rusya'da olduğu kadar büyük bir devrimci enerji biriktirmeyi başaramamıştır. Ancak daha fazlasına sahip olandan daha fazlasını yapması beklenir.

Zimmerwald bataklığına daha fazla tolerans gösterilemez.

---

[119] 24-30 Nisan 1916'da Kienthal'de (İsviçre) toplanan "Zimmerwaldcıların" İkinci Uluslararası Konferansı'nda kabul edilen "Yıkım ve Ölümden Mustarip Halklara" başlıklı çağrıya atıf yapılmaktadır.

[120] *Die Jugendinternationale* (Gençlik Enternasyonali) – Zimmerwald Solu'yla bağlantılı Uluslararası Sosyalist Gençlik Örgütleri Birliği'nin yayın organı. Eylül 1915-Mayıs 1918 arasında Zürih'te yayımlanmıştır.

Zimmerwald "Kautskycilerinin" yüzü suyu hürmetine Plehanovların ve Scheidemannların şoven Enternasyonaliyle kısmi ittifaka devam etmemeliyiz. Zimmerwald'de yalnızca istihbarat edinmek amacıyla kalmalıyız.

Gecikmeksizin, acilen yeni, devrimci, proleter bir Enternasyonal kurması, daha doğrusu bu yeni Enternasyonal'in *zaten kurulmuş* ve işlemekte olduğunu açıkça ilan etmekten korkmaması gereken bizleriz.

Bu, tam olarak yukarıda sıraladıklarımdan oluşan "gerçek enternasyonalistlerin" Enternasyonalidir. Devrimci, enternasyonalist kitleyi yozlaştıranları değil, bu kitlenin ta kendisini temsil edenler yalnızca ve yalnızca onlardır.

Ve *bu tür* sosyalistlerin sayısı azsa, her bir Rus işçisi kendi kendisine Rusya'da Şubat-Mart 1917 Devriminin *arifesinde* gerçek anlamda sınıf bilincine sahip devrimcilerin çok olup olmadığını sormalıdır.

Mesele sayı meselesi değil, gerçek anlamda devrimci proletaryanın fikirlerine ve politikalarına doğru bir ifade kazandırmaktır. Mesele enternasyonalizmin "ilan edilmesi" değil, en zor zamanlarda bile gerçekten enternasyonalist olabilmektedir.

Kendimizi anlaşmalarla ve uluslararası kongrelerle kandırmayalım. Emperyalist savaş devam ettiği sürece uluslararası bağlantılar emperyalist burjuvazinin cenderesinde kalmaktadır. İşçi Temsilcileri Sovyetinin paralel hükümetine müsamaha göstermek zorunda kalan "cumhuriyetçi" Milyukov bile İsviçreli sosyalist, parti sekreteri, enternasyonalist ve Zimmerwald ve Kienthal konferansları katılımcısı *Fritz Platten'in,* eşinin Rus olmasına ve eşinin akrabalarını ziyaret etmek üzere gelmiş olmasına ve Riga'da 1905 Devrimine katılmış, bu nedenle bir Rus hapishanesinde yatmış, çıkmak için çarlık hükümetine kefalet ödemiş olmasına ve bu kefaleti geri almak istemesine rağmen Nisan 1917'de Rusya'ya girişine *izin vermemişse,* "cumhuriyetçi" Milyukov, Nisan 1917 Rusya'sında böyle bir şeyi *yapabilmişse,* burjuvazinin ilhakların olmadığı bir barış vesaire hakkındaki vaatlerine ve güvencelerine, sözlerine ve açıklamalarına ne kadar değer verilebileceğine buna bakarak karar verebilir.

Peki ya Trotskiy'in Britanya Hükümeti tarafından

tutuklanmasına ne demeli? Ya da Martov'un İsviçre'den ayrılmasına izin verilmemesine ve onu, Trotskiy'i bekleyen kaderin beklediği Britanya'ya çekme girişimine?

Yanılsamalara kapılmayalım. Kendi kendimizi kandırmamalıyız. Stockholm'den bile ne enternasyonalizme sadık kalmış sosyalistlerin *ne de mektuplarının* buraya gelmesine, üstelik bu gayet mümkün olmasına ve üstelik sert bir askeri sansür uygulanmasına rağmen, izin verilmediğine göre uluslararası kongreleri ya da konferansları "beklemek" basitçe enternasyonalizme *ihanet etmektir.*

Partimiz "beklememeli", derhal Üçüncü Enternasyonal'i *kurmalıdır.* Almanya ve Britanya'da hapse atılan yüzlerce sosyalist bu şekilde rahat bir nefes alacak, Almanya'da Wilhelm denilen alçak haydudun ödünü kopartan grevler ve mitingler düzenleyen binlerce işçi kararımızı, Karl Liebknecht'e ve sadece ona duyduğumuz kardeşçe güveni, *bugün bile* "savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesine" karşı olduğumuzu *illegal* bildirilerden öğrenecek, bunları okuyacak ve devrimci enternasyonalizm yönünden güçlenecektir.

Daha fazlasına sahip olanın daha fazlasını yapması gerekir. *Bugün* dünyada hiçbir ülke Rusya kadar özgür değildir. Bu özgürlüğü burjuvazinin ya da burjuva "savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi" politikasının desteklenmesini savunmak için değil, hem sosyal şoven hainlere hem de müteredditt "Merkezcilere" uzlaşmaz bir şekilde karşı olan bir Enternasyonali, *Üçüncü Enternasyonali,* cesur, dürüst, proletaryaya ve Liebknecht'e yaraşır bir şekilde *kurmak* üzere kullanalım.

18. Bu söylenenlerden sonra Rusya'daki Sosyal Demokratların bir araya gelmesinin mümkün olmadığını açıklamak üzere daha fazla nefes tüketmenin gereği yok.

Potresov ve *Raboçaya Gazeta*'yla aynı blokta yer almaya katlanabilen, İşçi Temsilcileri Sovyeti Yürütme Kurulu'nda borçlanma lehine oy kullanan[121] ve "savaşın sonuna kadar sürdürülmesi"

[121] Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu 7 (20) Nisan 1917'de 21'e karşı 14 oyla, Geçici Hükümetin devam eden emperyalist savaşı finanse etmek üzere çıkardığı "Bağımsızlık Kredisinin" desteklenmesi yönünde bir karar kabul etti. Yürütme Kurulu'nun Bolşevik üyeleri bu kredinin "'sivil mutabakat'ın en berbat biçimi" olduğunu ilan ederek krediye karşı çıktı ve konumunu ayrıntılı

politikasına saplanan Örgütleme Komitesi partisiyle, Çkeydze ve Tsereteli'yle bir araya gelmeyi bir an için bile düşünmektense Liebknecht gibi tek bir dostla kalmak daha iyidir ve *bu devrimci proletaryanın yanında kalmak anlamına gelir.*

Bırakalım ölüler, cenazelerini kendileri gömsünler.

Kararsızlara *yardım etmek* isteyen, önce kendisi kararsızlığı bırakmalıdır.

PARTİMİZİN BİLİMSEL OLARAK DOĞRU VE SİYASİ AÇIDAN PROLETARYANIN ZİHNİNİN NETLEŞTİRİLMESİNE YARDIMCI OLACAK ADI NE OLMALI?

19. Artık son hususa, Partimizin adına geliyorum. Kendimizi, tam da Marx ve Engels'in kendilerini adlandırdığı gibi, *Komünist Parti* olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve Sosyal Demokratlar tarafından şu iki ana noktada tahrif edilerek ihanete uğrayan *Komünist Manifesto*'yu temel aldığımızı yinelemeliyiz: (1) İşçilerin vatanı olmaması: emperyalist bir savaşta "anavatanın savunulması" sosyalizme ihanettir ve (2) Marksist devlet öğretisi, İkinci Enternasyonal tarafından tahrif edilmiştir.

"Sosyal Demokrasi" adı, Marx'ın sık sık işaret ettiği, özellikle de 1875'te *Gotha Programının Eleştirisi*'nde belirttiği ve Engels'in 1894'te daha popüler bir biçimde[122] yeniden teyit ettiği gibi *bilimsel* olarak doğru değildir. İnsanlık kapitalizmden doğrudan doğruya yalnızca sosyalizme, yani üretim araçlarının toplumsal mülkiyetine ve ürünlerin her bir bireyin gerçekleştirdiği iş miktarına göre bölüşülmesine geçebilir. Partimiz bundan da ilerisine bakmaktadır: Sosyalizm, zorunlu olarak tedricen, bayrağında "Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" düsturunun yazılı olduğu komünizme dönüşmelidir.

İlk argümanım budur.

İkincisiyse şu: Partimizin adının ikinci kısmı (Sosyal

bir şekilde açıklayan bir karar tasarısı sundu. YK'nın Bolşevik gruptan olmayan bazı temsilcileri de Bolşeviklerle birlikte oy kullandı. Sorun, gruplarda yapılan bir ön tartışmanın ardından Sovyet genel kurul toplantısına sunuldu.

[122] Bkz. Engels, *Internationales aus dem Volkstaat (1871-1875)*'e önsöz.

Demokratlar) da bilimsel olarak doğru değildir. Demokrasi bir *devlet* biçimidir ve biz Marksistler *her türlü* devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal'in (1889-1914) liderleri, Plehanov, Kautsky ve benzerleri, Marksizmi kabalaştırmış ve tahrif etmiştir.

Marksizm anarşizmden, sosyalizme geçiş için *bir devlete ihtiyaç olduğunu* kabul etmesiyle ayrılır; ancak (ve Kautsky ve şürekâsıyla farklılaştığımız nokta da burasıdır) bu sıradan bir parlamenter burjuva demokratik cumhuriyetin *devleti türünde bir devlet değil,* 1871 Paris Komünü ve 1905 ve 1917'nin İşçi Temsilcileri Sovyetleri gibi bir devlettir.

Üçüncü argümanım: *Yaşayan gerçeklik,* yani devrim, ülkemizde henüz zayıf ve embriyonik bir biçimde de olsa, *hâlihazırda* kelimenin tam anlamıyla devlet olmayan bu yeni türdeki "devleti" *gerçekten* yaratmıştır.

Bu, yalnızca liderlerin ürettiği bir teori değil, halkın pratik eyleminin *hâlihazırda* verdiği bir üründür.

Kelimenin tam anlamıyla devlet, halktan ayrılmış silahlı gruplar eliyle halk üzerinde hâkimiyet kurulmasıdır.

Bizim *ortaya çıkmakta olan,* yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bizim de silahlı gruplara ihtiyacımız vardır; bizim de *en katı* düzene ihtiyacımız vardır ve biz de her türlü çarlık yanlısı ya da Guçkovcu-burjuva karşıdevrim girişimini *acımasız bir şekilde* güçle bastırmak zorundayız.

Ancak bizim *ortaya çıkmakta olan* yeni devletimiz *artık* kelimenin tam anlamıyla bir devlet değildir, çünkü Rusya'nın bazı bölgelerinde bu silahlı gruplar, halkın üzerinde bir yere konulan, halktan kopuk ve nereden bakılırsa bakılsın yerinden edilemez bazı ayrıcalıklı kişilerden değil *kitlelerin kendisinden,* halkın tamamından oluşmaktadır.

Geriye, eski, *monarşist* idari organların, polisin, ordunun ve bürokrasinin yardımıyla burjuvazinin egemenliğini pekiştiren alışılageldik burjuva demokrasisine değil, ileriye bakmalıyız.

Demokrasi halkın egemenliği anlamına geldiği ve silahlı halk kendi kendisi üzerinde egemenlik kuramayacağı için daha şimdiden bir demokrasi olmaktan çıkan, ortaya çıkmakta olan yeni demokrasiye bakmalıyız.

Demokrasi ifadesi bir Komünist Partiye uygulandığında yalnızca

bilimsel olarak doğru olmamanın ötesinde, bugün, Mart 1917'den bu yana, devrimci halka takılan ve onu cesaretle ve özgürce, kendi inisiyatifine dayanarak yeniyi, "devletteki" *yegâne iktidarı* ve *her çeşit* devletin "sönümlenmesinin" müjdecisi olan İşçi, Köylü ve diğer Temsilcilerin Sovyetlerini kurmaktan *alıkoyan* bir *at gözlüğüne* dönüşmüştür.

Dördüncü argümanım: Sosyalizmin uluslararası düzeyde kendisini içinde bulduğu gerçek durumla hesaplaşmak zorundayız.

Bu, Marx ve Engels'in farkında olarak doğru olmayan, oportünist "Sosyal Demokrasi" ifadesini sineye çektikleri 1871'le 1914 arasındaki durumdan farklıdır. Çünkü *o günlerde,* Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş bir örgütsel ve eğitsel çalışmayı güncel görev haline getirmişti. Başka bir şey yapmak mümkün değildi. O zamanlar anarşistler (şimdi olduğu gibi) yalnızca teorik açıdan değil, iktisadi ve siyasi açıdan da temelden yanılıyordu. Anarşistler dünyanın durumunu, Britanyalı işçinin emperyalist kârlarla bozulmasını, Paris'te Komünün yenilgisini, Almanya'da burjuva ulusal hareketin kısa süre önce (1871) kazandığı zaferi, yarı feodal Rusya'da yüzyıllardır devam eden uykuyu kavrayamadıkları için dönemin niteliğini yanlış değerlendirmişlerdi.

Marx ve Engels ise dönemi doğru değerlendirmişler, uluslararası durumu ve toplumsal devrimin başlangıcına yaklaşımın *yavaş* olması gerektiğini kavramışlardı.

Biz de yeni dönemin özgünlüklerini ve biz yüklediği görevleri kavramak zorundayız. Marx'ın haklarında "ejderha dişleri ektim, pireler biçtim"[123] dediği kötü Marksistleri taklit etmeyelim.

Emperyalist savaşa, nesnel bir zorunluluk sonucunda emperyalizme dönüşen kapitalizm neden oldu. Savaş, insanlığı *derin bir uçurumun kenarına,* medeniyetin yok oluşunun, milyonlarca insanın daha katledilmesinin eşiğine getirdi.

Buradan *tek* çıkış proletaryanın devrimidir.

Tam da böyle bir devrimin başlamakta olduğu, burjuvaziye fazlaca güvenen, tereddütlü ilk adımlarını attığı, el yordamıyla ilerlediği bir anda; tam böyle bir anda "Sosyal Demokrat" liderlerin,

[123] Heine'ye ait bu deyiş Marx ve Engels tarafından *Alman İdeolojisi*'nde alıntılanmıştır.

"Sosyal Demokrat" parlamenterlerin, "Sosyal Demokrat" gazetelerin – ve halkı etkileyen *yayın organları* tam da bunlardır – çoğunluğu (gerçek budur; bu bir vakıadır), sosyalizmi *terk etmiş*, sosyalizme *ihanet etmiş* ve "kendi" ulusal burjuvazilerinin safına geçmiştir.

Halkın kafası karıştırılmış, halk *bu* liderler tarafından yanlış yönlendirilmiş ve aldatılmıştır.

Ve İkinci Enternasyonal kadar çürümüş, eskimiş ve miadını doldurmuş olan Parti adını koruyacak olursak bu aldatmacaya yardım ve yataklık etmiş oluruz!

"Birçok" işçinin Sosyal Demokrasiyi dürüst bir şekilde *kavradığını* varsaysak bile artık öznel olanın nesnel olandan nasıl ayırt edileceğini öğrenmenin zamanıdır.

Öznel olarak böylesi Sosyal Demokrat işçiler, proletaryanın en sadık önderleridir.

Ancak nesnel olarak dünyanın durumu, Partimizin eski adının halkı kandırmayı *kolaylaştırdığı* ve ileriye doğru yürüyüşe engel olduğu bir durumdur; zira her adımda, her gazetede, her parlamento grubunda kitleler, *liderleri*, yani sesleri en uzağa ulaşanları ve eylemleri en çok göze çarpanları görmektedir; ama bunlar yine "sözüm ona Sosyal Demokratlardır", hepsi sosyalizme ihanet edenlerle, sosyal şovenlerle "birlikten yanadır" ve hepsi de "Sosyal Demokrasinin" eski hesaplarının görülmesini talep etmektedir.

Peki ya karşı argümanlar neler?.. Anarşist-Komünistlerle karıştırılırız deniyor...

Neden Sosyal Milliyetçilerle, Sosyal Liberallerle ya da Fransız Cumhuriyeti'nin en önde gelen burjuva partisi ve halkın burjuvalarca aldatılmasının en usta temsilcisi olan Radikal Sosyalistlerle karıştırılmaktan korkmuyoruz?.. Bize şöyle deniyor: Halk buna alıştı, işçiler Sosyal Demokrat *Partilerini* "çok seviyor".

Tek argüman bu. Ancak bu argüman bir bilim olarak Marksizmi, devrimde yarının görevlerini, dünya sosyalizminin nesnel durumunu, İkinci Enternasyonal'in utanç verici çöküşünü ve proletaryayı kuşatan "sözüm ona Sosyal Demokrat" sürülerin pratik amacının verdiği zararı bir kenara bırakıyor.

Bu, rutinleşmeden, hareketsizleşmeden, duraksamadan yana bir argüman.

Oysa biz dünyayı yeni baştan kurmak için buradayız. Yüz milyonlarca insanı içine çeken ve milyarlık sermayenin dahil olduğu emperyalist dünya savaşına, proletarya insanlık tarihinin gördüğü en büyük devrimi yapmadığı takdirde gerçek anlamda demokratik bir barışla sona eremeyecek olan bu savaşa son vermek için buradayız.

Buna karşın kendi kendimizden korkuyoruz. "Pek kıymetli", kirlenmiş eski gömleğimizi çıkarmaktan imtina ediyoruz.

Oysa artık bu kirlenmiş gömleği çıkarıp tertemiz bir gömlek giymenin zamanıdır.

Petrograd, 10 Nisan 1917

NOT

Broşürüm, genel ekonomik düzensizlik ve St. Petersburg matbaalarının verimsizliği nedeniyle eskimiş oldu. Broşür 10 Nisan 1917'de yazıldı; bugün 28 Mayıs ve broşür halen basılmış değil!

Broşür Partimizin, Bolşevik Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Tüm Rusya Konferansı'ndan *önce* görüşlerimi propaganda etmek üzere bir platform *taslağı* olarak yazıldı. Birkaç kopya olarak yazıldı ve Konferans öncesinde ve esnasında Parti üyelerine dağıtılarak kısmen işlevini yerine getirebilmiş oldu. Ancak Konferans 24 Nisan'la 29 Nisan 1917 arasında gerçekleştirildi; kararlarıysa uzun süredir basılı bulunuyor (*Soldatskaya Pravda*'nın[124] 13. sayısının ekine bakınız); dikkatli bir okur broşürümün çoğu yerde bu kararların orijinal taslağı olarak kullanıldığını fark edecektir.

Bana düşen, broşürün bu kararlarla bağlantılı olarak ve bu kararları açıkladığı için halen bir miktar değeri olduğunu ummak ve burada iki noktayı ele almak.

124 *Soldatskaya Pravda* (Askerin Gerçeği) – 15 (28) Nisan 1917'de RSDİP (B) Petrograd Komitesi Askeri Örgütünün yayın organı olarak çıkmaya başlayıp, 19 Mayıs (1 Haziran) 1917'den itibaren RSDİP (B) Merkez Komitesi Askeri Örgütünün yayın organına dönüşen Bolşevik günlük gazete; 1917 Temmuz olayları sırasında gazete Geçici Hükümet tarafından kapatılmıştır; Temmuz-Ekim 1917 arasında *Raboçi i Soldat* (İşçi ve Asker) ve *Soldat* (Asker) adlarıyla çıkmıştır. Gazete, Ekim Devrimi'nden sonra eski adıyla yayımlanmaya devam etmiş ve Mart 1918'e kadar yayın hayatını sürdürmüştür.

27. sayfada Zimmerwald içerisinde yalnızca istihbarat amacıyla kaldığımızı öne sürdüm.[125] Konferans bu hususta bana katılmadı ve ben de Enternasyonal'le ilgili karara karşı oy kullanmak durumunda kaldım. Artık Konferansın hata yaptığı ve olayların seyrinin bunu kısa bir süre içerisinde düzelteceği açık hale gelmiş bulunuyor. Zimmerwald içerisinde kalarak (kendi irademize karşı) Üçüncü Enternasyonal'in kurulmasının ertelenmesine yardımcı oluyoruz; dolaylı olarak Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşuna köstek oluyor, ideolojik ve politik açıdan ölmüş olan Zimmerwald'ın ağırlığını omuzlarımızda taşıyoruz.

Tüm dünyanın işçi sınıfı partilerinin gözünde Partimizin pozisyonu, Üçüncü Enternasyonal'i ertelemeden *kurmanın bizim görevimiz* olduğu yönündedir. *Bugün* bunu bizden başka yapabilecek kimse yok ve işi ağırdan almak yalnızca bu sürece zarar verir. Sadece istihbarat edinmek amacıyla Zimmerwald içinde kalmayı sürdürsek bile yeni Enternasyonal'i kurmak için elimizin serbest kalmasını sağlamamız (ve aynı zamanda koşullar bunu mümkün kıldığı takdirde Zimmerwald'ı *kullanabilmemiz*) gerekir.

Konferansın yaptığı hata nedeniyle şu anda, en azından 5 Haziran 1917'ye kadar (*bir kez daha* ertelenmemesi durumunda (!) Zimmerwald Konferansı için belirlenen tarihe kadar. Şu ana kadar zaten bir kez ertelenmiş bulunuyor...) pasif bir şekilde beklemek zorundayız.

Konferanstan sonra Partimizin Merkez Komitesi tarafından oybirliğiyle alınan ve *Pravda*'nın 12 Mayıs tarihli 55. sayısında yayımlanan kararsa bu hatayı yarı yarıya düzeltmiştir; bakanlarla müzakere etmeye karar vermesi halinde Zimmerwald'den çıkma kararı alınmıştır. Solun ("üçüncü eğilimin", "gerçek enternasyonalistlerin") birinci uluslararası konferansını toplantıya çağırır çağırmaz hatanın diğer yarısının da hızla düzeltileceğini umduğumu belirtirim.

Ele almam gereken ikinci husus, 6 Mayıs 1917'de kurulan "koalisyon kabinesidir".[126] Broşür, bu hususta özellikle eskimiş *gibi*

[125] Bu metnin 238. sayfasına bakınız.

[126] Geçici Koalisyon Hükümeti, Dışişleri Bakanı Milyukov'un 18 Nisan (1 Mayıs) 1917'de İtilaf Devletleri hükümetlerine gönderdiği, Geçici Hükümetin çarlık hükümetinin emperyalist güçlerle – Britanya ve Fransa – imzaladığı

görünebilir.

Ancak aslında bütün bu hususlarda hiç de eskimiş değildir. Broşür bütünüyle *sınıf* analizine, on kapitalist bakana rehine olarak altı bakan veren Menşeviklerin ve Narodniklerin ölesiye korktukları bir şeye dayanmaktadır. Ve broşür tam da bütünüyle sınıf analizine dayandığı için eskimemiştir – Tsereteli, Çernov ve şürekâsının kabineye katılarak yaptıkları tek değişiklik, Petrograd Sovyeti'yle kapitalist hükümet arasındaki anlaşmanın *biçimindeki önemsiz* bir değişikliktir ve ben, broşürümde (8. sayfada) özellikle "resmi anlaşmadan çok, verilen gerçek desteğe atıf yaptığımı" vurguladım.

Geçen her gün Tsereteli, Çernov ve şürekâsının kapitalistlerin elindeki rehinelerden başka bir şey olmadıkları, "yenilenen" hükümetin ne dış ne de iç politikayla ilgili verdiği sözleri tutmak

bütün antlaşmalara sadık kalmaya hazır olduğunu teyit eden notun neden olduğu kriz sonucunda kuruldu. 20-21 Nisan'da (3-4 Mayıs) güçlü bir işçi ve asker hareketinin etkisiyle kendiliğinden gelişen protesto eylemleri nedeniyle Geçici Hükümet, politikasında bir değişiklik olduğu izlenimi yaratmak üzere Dışişleri Bakanı Milyukov ve Savaş Bakanı Guçkov'un istifasını kabul etti ve Petrograd Sovyeti'ne bir koalisyon hükümeti kurmasını önerdi. Yürütme Kurulu, Sovyet üyelerinin Geçici Hükümete katılmasını yasaklayan 1 (14) Mart tarihli kararına rağmen 1 (14) Mayıs gecesi yapılan özel bir toplantıda Geçici Hükümetin önerisini kabul etti. Parti gruplarının yaptığı hazırlık toplantılarında Bolşevikler, öneriye karşı çıkan tek gruptu. Sovyet temsilcilerinin hükümete katılması kararı iki çekimser oyla birlikte 44'e karşı 19 oyla kabul edildi. Bir koalisyon hükümeti kurulmasına ilişkin şartların müzakere edilmesi için Çkeydze, Tsereteli, Dan, Bogdanov (Menşevikler), Stankeviç, Bramson (Trudovikler), Gots, Çernov (SR'ler), Kamenev (Bolşevik), Yurenev (Bölgeler Arası grup üyesi) ve Suhanov'dan (bağımsız Sosyal Demokrat) oluşan bir komisyon görevlendirildi. 2 (15) Mayıs akşamı düzenlenen Petrograd Sovyeti acil toplantısında Yürütme Kurulunun bu adımı çoğunluk tarafından onaylandı. Müzakerelerin ardından 5 (18) Mayıs'ta yeni hükümetteki mevkilerin paylaşımına yönelik bir anlaşmaya varıldı ve 6 sosyalist bakan – Kerenskiy, Savaş ve Denizcilik Bakanı, Skobelev, Çalışma Bakanı, Çernov, Tarım Bakanı, Peşehonov, Gıda Tedariği Bakanı, Tsereteli, Posta ve Telgraf Bakanı ve Pereverzev, Adalet Bakanı – kabineye katıldı. 5 (18) Mayıs akşamı Petrograd Sovyeti Skobelev'in Geçici Hükümetle yapılan müzakerelerin sonuçlarına ilişkin raporunu dinledikten sonra temsilcilerinin, Sovyet'e karşı sorumlu olmak kaydıyla hükümete katılmalarına karar verdi ve yeni hükümete güveninin tam olduğunu beyan etti.

Lenin daha sonra, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuva hükümete katılarak "onu çökmekten kurtardığını ve onun hizmetkârı ve savunucusu haline getirilmelerine izin verdiklerini" yazdı.

niyetinde olduğu ya da tutabileceği daha da açık bir hale gelmektedir. Çernov, Tsereteli ve şürekâsı kapitalistlerin yardımcılarına, gerçekte devrimi boğan insanlara dönüşerek siyasi açıdan intihar etmiştir; Kerenskiy, kitlelere karşı güç kullanacak denli alçalmıştır (bkz. broşürün 9. sayfası: "Guçkov hâlâ asker kitlesine karşı şiddet kullanmak konusunda yalnızca tehdit savurmaktadır", ancak Kerenskiy bu tehditleri hayata geçirmek *zorunda kalmıştır*[127]). Çernov, Tsereteli ve şürekâsı kendilerini ve partilerini – Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler – siyasi olarak öldürmüştür. Günler geçtikçe halk bu durumu giderek daha net bir şekilde kavramaya başlayacaktır.

Koalisyon kabinesi, bu broşürde kısaca analiz edilen devrimimizin temel sınıf çelişkilerinin gelişiminde yalnızca geçici bir uğraktır. Bu durum uzun süre devam edemez; ya her yönden karşı-devrime doğru geri gitmek ya da devlet iktidarını diğer sınıflara devretmek zorundayız. Bir devrim zamanında, emperyalist savaşın ilerlediği bir dönemde, hareketsiz kalamayız.

N. Lenin

St. Petersburg, 28 Mayıs 1917

İlk kez Eylül 1917'de Priboy Yayınevi tarafından broşür olarak basılmıştır.

127 Lenin, Savaş Bakanı Kerenskiy'in 11 (24) Mayıs 1917'de yayımlanan ve üst rütbeli subaylara sahada itaatsizlik durumlarında askeri güç kullanma izni vermesinin yanı sıra bir "Asker Hakları Beyannamesi" de içeren emre atıf yapmaktadır. Bu husus, saldırıya geçmeyi reddeden askerleri ve subayları hedef almaktaydı. Kerenskiy, bu emrin yayımlanmasıyla eş zamanlı olarak alayları dağıtmaya ve "itaatsizliği teşvik etmekten" suçlu bulunan subay ve askerlere kovuşturma açmaya başlamıştı.

Rusya'daki Siyasi Partiler ve Proletaryanın Görevleri[128]

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Bu broşür Nisan 1917 başında, koalisyon kabinesi kurulmadan önce yazıldı. O zamandan bu yana köprünün altından çok su aktı, ancak başlıca siyasi partilerin ana özellikleri, devrimin sonraki

---

128 Bu broşür, Kadetler, SR'ler ve Menşeviklerin propagandalarında bildirileri yaygın bir şekilde kullanmaları ve kentin dört bir yanındaki duvarlara asmaları nedeniyle aslen bir bildiri olarak planlanmıştır. Lenin, her bir partinin ne olduğunu ve neyi savunduklarını anlatan bir bildirinin anti Bolşevik ilanların yanına asılması gerektiğine inanıyordu. Makale, bir bildiri olarak yayımlanmak için çok uzundu; önce Helsingfors'da yayımlanan Bolşevik gazete *Volna*'da yayımlandıktan sonra *Jizn i Znaniye* yayınevi tarafından elli bin kopya olarak broşür biçiminde yeniden basıldı. Matbaanın Kadet sempatizanı olan sahipleri baskıyı durdurmuş, ancak işçi komitesinin yardımıyla broşür 4 (17) Temmuz'da yayımlanmıştır. Ancak Temmuz olayları nedeniyle yayıncının deposunda saklanmış, birkaç gün sonra işçi mahallelerinde dolaşıma girmeye başlamıştır. İlk baskı çabucak tükenmiş ve V. D. Bonç-Bruyeviç'in tanıklığına göre yeni bir baskı yapılmıştır.

Broşür şu sunuş metniyle birlikte yayımlanmıştır: "Ana hatları *N. Lenin* tarafından Bolşeviklerin toplantılarında özetlenen platform taslağının açıklaması. Taslağın kendisinin basımı, Petrograd'daki matbaaların yetersizliği nedeniyle gecikmiştir."

Broşür, hem *The Class Struggle* (New York, Kasım-Aralık 1917, cilt 1, sayı: 4, s. 49-59) dergisinde hem de 15 Ocak 1918'de *The New York Evening Post*'ta İngilizce olarak yayımlanmıştır.

Broşürün ikinci baskısı, Lenin'in yazdığı bir önsözle 1918'de Moskova'da yayımlanmıştır.

tüm aşamalarında; 6 Mayıs 1917'de kurulan koalisyon kabinesi sırasında, Haziran (ve Temmuz) 1917'de Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerin Bolşeviklere karşı birleşmeleri sırasında, Kornilov olayları sırasında ve 1917 Ekim Devrimi sırasında ve sonrasında değişmeden kalmıştır.

Başlıca partilere ve *sınıfsal temellerine* ilişkin tanımlanan özelliklerin doğruluğu, Rus Devriminin seyrinin bütünü içerisinde teyit edilmiştir. Bugün devrimin Batı Avrupa'daki ilerleyişi orada da başlıca partilerin durumunun aynı olduğunu göstermektedir. Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin rolü, tüm ülkelerdeki sosyal şovenlerin (sözde sosyalist gerçekte şovenist olanların) yanı sıra Almanya'da Kautskyciler, Fransa'da Longuetciler vesaire tarafından oynanmaktadır.

N. Lenin
Moskova, 22 Ekim 1918

Aşağıdaki metin, Rusya'daki mevcut siyasi durumu ve bu durumun çeşitli partiler tarafından nasıl kavrandığını betimleyen soru ve cevapları, daha önemli olanlardan daha önemsiz olanlara doğru sıralayarak formüle etmeye çalışmaktadır.

SORULAR:

1) Rusya'da başlıca siyasi parti gruplaşmaları nelerdir?

A. (K.D.'nin sağı). Anayasal Demokratların sağında yer alan parti ve gruplar.

B. (K.D.). Anayasal Demokrat Parti (Kadetler ya da Halkın Özgürlüğü Partisi) ve benzer gruplar.

C. (S.D. ve S.R.). Sosyal Demokratlar, Sosyalist Devrimciler ve benzer gruplar.

D. ("Bolşevikler"). Doğru adlandırmayla Komünist Parti denmesi gereken, ancak şu anda Merkez Komitesi altında birleşmiş Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi ya da popüler adıyla "Bolşevikler" diye anılan parti.

2) Bu partiler hangi sınıfları temsil etmektedir? Hangi sınıfsal bakış açısını ifade etmektedir?

A. (K.D.'nin sağı). Feodal toprak sahipleri ve burjuvazinin (kapitalistler) en geri kesimleri.

B. (K.D.). Burjuvazinin, yani kapitalist sınıfın tamamı ve burjuvalaşmış, yani kapitaliste dönüşmüş toprak sahipleri.

C. (S.D. ve S.R.). Küçük mülk sahipleri, küçük ve orta köylüler, küçük burjuvazi ve işçilerin burjuvazinin etkisi altına girmiş kesimi.

D. ("Bolşevikler"). Sınıf bilincine sahip proleterler, ücretli işçiler ve onlara yakın duran yoksul köylülük (yarı proleterler).

3) Sosyalizme ilişkin tutumları nedir?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Sosyalizm, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin kârlarını tehdit ettiğinden kesinlikle ona düşman.

C. (S.D. ve S.R.). Sosyalizmden yana, ancak sosyalizmi düşünmek ya da gerçekleştirilmesi için hemen pratik adımlar atmak için henüz çok erken.

D. ("Bolşevikler"). Sosyalizmden yana. Sovyetler derhal sosyalizmin gerçekleştirilmesi için mümkün olan tüm pratik adımları atmalı.[129]

4) Hâlihazırda ne tür bir hükümet istiyorlar?

A. (K.D.'nin sağı). Anayasal bir monarşi; bürokrasi ve polisin mutlak iktidarı.

B. (K.D.). Burjuva parlamenter bir cumhuriyet, yani eski bürokrasi ve polis korunurken, kapitalistlerin egemenliğinin sağlamlaştırılması.

C. (S.D. ve S.R.). İşçi ve köylülere yönelik reformlar yapan bir burjuva parlamenter cumhuriyet.

D. ("Bolşevikler"). İşçi, Asker, Köylü ve Diğerlerinin Temsilcilerinin Sovyetlerinin bir cumhuriyeti. Daimi ordu ve polisin ortadan kaldırılıp bunların yerine tüm halkın silahlandırılmasının geçmesi; resmi görevlilerin seçimle işbaşı yapmalarının ötesinde görevden alınabilir olmaları; maaşlarının yetkin bir işçinin ücretini aşmaması.

5) Romanov monarşisinin restorasyonuna ilişkin tutumları nelerdir?

A. (K.D.'nin sağı). Bundan yanadırlar, ancak halktan korktukları için gizli ve dikkatli bir şekilde hareket etmektedirler.

B. (K.D.). Güçkovlar bir iktidar gibi görünürken Kadetler, Nikolay'ın kardeşlerinden birini ya da oğlunu tahta geçirmeyi destekliyorlardı; ancak halk iktidar gibi görünmeye başladığında monarşi karşıtına dönüştüler.

C. (S.D. ve S.R.) ve D. ("Bolşevikler"). Monarşinin herhangi bir biçim altında restorasyonuna kesinlikle karşı.

---

129 Bu adımların niteliğine ilişkin 20 ve 22. sorulara bakınız.

6) İktidarın ele geçirilmesine ilişkin tutumları nelerdir? Neyi düzen, neyi anarşi olarak görmektedirler?

A. (K.D.'nin sağı). Bir çar ya da yürekli bir general iktidara el koyarsa bu en doğal haktır, düzendir. Diğer her şey anarşidir.

B. (K.D.). Kapitalistler, zorla bile olsa iktidara el koyarsa bu düzendir; kapitalistlere karşı iktidara el konulmasıysa anarşi olacaktır.

C. (S.D. ve S.R.). Sovyetler tek başına tüm iktidara el koyarsa bu, anarşi tehdidi anlamına gelir. Bırakalım kapitalistler şu an için iktidarı, Sovyetler de "İrtibat Komisyonu'nu"[130] elinde tutmaya devam etsin.

D. ("Bolşevikler"). Tüm iktidar İşçi, Asker, Köylü, Tarım Emekçisi ve diğerlerinin Temsilcilerinin Sovyetlerinin elinde toplanmalıdır. Tüm propaganda, ajitasyon ve milyonların örgütlenmesi derhal bu amaca *yönlendirilmelidir.*[131]

7) **Geçici hükümet desteklenmeli mi?**

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Hâlihazırda kapitalistlerin çıkarlarını güvence altına alabilecek tek hükümet bu olduğundan tartışmasız desteklenmeli.

C. (S.D. ve S.R.). Sovyet'le olan anlaşmasını uygulaması ve İrtibat Komisyonu toplantılarına katılması şartıyla desteklenmelidir.

---

130 İrtibat Komisyonu Menşeviklerin ve S.R.'lerin kontrolündeki Petrograd Sovyeti Yürütme Kurulu tarafından 8 (21) Mart 1917'de Geçici Hükümetle irtibatı sürdürmek, onu "etkilemek" ve faaliyetleri üzerinde "denetim" kurmak amacıyla kuruldu. İrtibat Komisyonu aslında Geçici Hükümete burjuva politikasını sürdürmesi ve işçi kitlelerini, tüm iktidarın Sovyetlere devredilmesine neden olacak aktif devrimci mücadeleye katılmaktan alıkoyma çabasına yardımcı olmuştur. İrtibat Komisyonu üyeleri Çkeydze, Steklov, Suhanov, Filipovskiy ve Skobelev'di (daha sonra Çernov ve Tsereteli de Komisyona katıldı). Komisyon, Menşeviklerin ve S.R.'lerin burjuva Geçici Hükümete katıldıkları Mayıs 1917'ye kadar varlığını sürdürdü.

131 Anarşi, devlet iktidarının bütünüyle yadsınmasıdır; oysa Sovyetlerin *kendisi* bir devlet iktidarıdır.

D. ("Bolşevikler"). Hayır; bırakalım onu kapitalistler desteklesin. Bizim işimi halkı, Sovyetlerin oluşturduğu tam ve bölünmemiş iktidara *hazırlamaktır.*

8) Tam iktidardan mı, ikili iktidardan mı yana?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin tam iktidarından yana.

C. (S.D. ve S.R.). İkili iktidardan yana. Sovyetler, Geçici Hükümet üzerinde "denetim" kuruyor. İktidar olmadan denetimin olup olamayacağı hakkında kafa yormak kötüdür.

D. ("Bolşevikler"). Sovyetlerin baştan aşağı tüm ülkede tam iktidarından yana.

9) Bir kurucu meclis toplanmalı mı?

A. (K.D.'nin sağı). Hayır, çünkü böyle bir meclis toprak sahiplerine karşı önyargılı olabilir. Hiç belli olmaz; Kurucu Meclisteki köylüler, toprak sahiplerinin topraklarına el konulması gerektiğine karar verebilirler.

B. (K.D.). Evet, ama herhangi bir tarih belirlenmeksizin. Hukuk profesörlerine danışmak üzere mümkün olduğu kadar çok zaman harcanmalıdır, çünkü, ilk olarak, Bebel'in dediği gibi, hukukçular dünyadaki en gerici insanlardır ve ikinci olarak, bütün devrim deneyimleri, profesörlere tevdi edildiğinde halkın özgürlüğü davasının kaybedildiğini göstermektedir.

C. (S.D. ve S.R.). Evet ve mümkün olduğunca kısa bir süre içinde. Bir tarih belirlenmelidir; İrtibat Komisyonu'nun toplantılarında bunu zaten iki yüz kez söyledik ve yarın da bir kez daha, iki yüz birinci defa yine söyleyeceğiz.

D. ("Bolşevikler"). Evet ve mümkün olduğunca kısa bir süre içinde. Ancak Kurucu Meclisin toplanması ve başarısı tek bir şekilde temin edilebilir; Sovyetlerin sayısının ve *gücünün* artırılması, işçi kitlelerinin örgütlenmesi ve *silahlandırılmasıyla.* Yegâne güvence budur.

10) Devletin alışılageldik türde polise ve daimi orduya ihtiyacı var mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Kesinlikle var, çünkü bunlar kapitalistlerin egemenliğinin en sağlam teminatları; gerek olduğu takdirde, bütün ülkelerin deneyimlerinin gösterdiği gibi, bir cumhuriyetten monarşiye geri dönüş bu şekilde ciddi ölçüde kolaylaştırılır.

C. (S.D. ve S.R.). Bir yandan bunlar belki de zorunlu değildir. Öte yandan böylesine radikal bir değişim için çok erken değil mi? Bununla birlikte meseleyi İrtibat Komisyonu'nda gündeme getirmeliyiz.

D. ("Bolşevikler"). Kesinlikle yok. Tüm halkın silahlandırılmasına derhal her yerde ve hiçbir kısıtlama olmaksızın başlanmalıdır ve bunlar, milis ve orduyla birleştirilmelidir. Kapitalistler, işçilerin miliste görev yaptıkları günlerin ücretlerini ödemelidir.

11) Devletin alışılageldik türde bir bürokrasiye ihtiyacı var mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Kesinlikle var. Bunların onda dokuzu toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin oğulları ve kardeşleri. Halkın ayrıcalıklı ve pratikte kalıcı bir organı olmaya devam etmeliler.

C. (S.D. ve S.R.). Pratik olarak Paris Komünü tarafından ortaya atılan böyle bir soruyu aceleyle gündeme getirmek pek de uygun değil.

D. ("Bolşevikler"). Kesinlikle yok. Bütün memurlar ve her türlü vekil yalnızca seçimle işbaşına gelmekle kalmamalı, herhangi bir zamanda görevden alınabilmelidir de. Maaşları yetkin bir işçinin ücretinden fazla olmamalıdır. Bunların yerini (tedricen) halk milisi ve onun uzantıları almalıdır.

12) Subaylar askerler tarafından seçilmeli midir?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Hayır. Bu, toprak sahiplerine ve kapitalistlere zarar verir. Askerler başka türlü pasifize edilemezlerse onlara geçici olarak reform sözü verilmeli,

ama bu söz mümkün olan en kısa sürede geri alınmalıdır.

C. (S.D. ve S.R.). Evet, *seçilmelidir.*

D. ("Bolşevikler"). Subaylar yalnızca askerler tarafından seçilmekle kalmamalı, her bir subayın ve generalin attığı bütün adımlar, bu amaçla askerler tarafından seçilen kişilerce denetlenmelidir.

13) Askerlerin kendi kararlarıyla üstlerini görevden alması arzu edilir bir durum mudur?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Bu açıkça zararlıdır. Guçkov bunu zaten yasaklamış bulunmaktadır. Güç kullanmakla tehdit etmiştir. Guçkov desteklenmelidir.

C. (S.D. ve S.R.). Öyledir. Ancak üstlerin, konu İrtibat Komisyonu'na taşınmadan önce mi, yoksa sonra mı görevden alınması gerektiği açık değildir.

D. ("Bolşevikler"). Bu her açıdan arzu edilir ve zaruri bir durumdur. Askerler yalnızca seçilmiş yetkililere itaat edecek ve *saygı duyacaktır.*

14) Mevcut savaşı destekliyorlar mı, savaşa karşılar mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Kesinlikle destekliyorlar, çünkü bu savaş kapitalistlere görülmemiş kârlar sağlamakta ve işçileri bölüp birbirlerine kırdırırken, kapitalistlerin iktidarını sağlamlaştırmayı vaat etmektedir. Gerçek hedefi Wilhelm'i tahttan indirmek olan savaşı, ulusun savunulması için verilen bir savaş diye adlandırarak işçileri kandırmalıyız.

C. (S.D. ve S.R.). Genel olarak emperyalist savaşlara karşıyız, ancak aldatılmaya istekliyiz ve Guçkov, Milyukov ve şürekâsının emperyalist hükümetince verilen emperyalist savaşın desteklenmesini "savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi" diye adlandırmaya hazırız.

D. ("Bolşevikler"). Bütün emperyalist savaşlara ve kendi Geçici Hükümetimiz de dahil, bu tür savaşlar veren *bütün*

burjuva hükümetlere kesinlikle karşıyız; Rusya'da "savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesine" kesinlikle karşıyız.

15) Çar, Büyük Britanya, Fransa, vs. arasında yapılan (İran'ın zapt edilmesine, Çin'in, Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. bölünmesine yönelik) yağmacı uluslararası antlaşmalardan yana mı, bu antlaşmalara karşı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Kesinlikle ve bütünüyle *yana.* Aynı zamanda, hem İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi ve hükümetleri buna izin vermeyeceği hem de Rus sermayesi karanlık işlerini kamuoyu önünde ifşa etmeyi kaldıramayacağı için bu antlaşmaları yayımlamamalıyız.

C. (S.D. ve S.R.). Karşı, ancak yine de İrtibat Komisyonu ve kitleler içinde yapılacak bir dizi "kampanya" yardımıyla kapitalist hükümetin "etkilenmesinin" mümkün olduğunu umuyoruz.

D. ("Bolşevikler"). Karşı. Bütün mesele kitleleri, bu konuda kapitalist hükümetlerden herhangi bir şey beklemenin tamamıyla umutsuz olduğu ve iktidarın proletaryaya ve yoksul köylülüğe devredilmesinin zorunluluğu konusunda aydınlatmaktır.

16) İlhaklardan yana mı, ilhaklara karşı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Konu Alman kapitalistlerinin ve soyguncu liderleri Wilhelm'in yaptığı ilhaklarsa karşıyız. Ama konu eğer İngilizlerin yaptıklarıysa karşı değiliz çünkü onlar "bizim" Müttefikimiz. Çar tarafından ezilen halkları zorla Rusya sınırları içinde tutan kendi kapitalistlerimizin yaptıklarından söz ediyorsak, bunlardan *yanayız;* bunlara ilhak *demiyoruz.*

C. (S.D. ve S.R.). İlhaklara karşıyız, ancak yine de, kapitalist hükümetten bile ilhaklardan vazgeçilmesi sözü almanın mümkün olabileceğini umuyoruz.

D. ("Bolşevikler"). İlhaklara karşıyız. Kapitalist hükümetlerin

ilhaklardan vazgeçilmesine ilişkin verdikleri bütün sözler bütünüyle aldatmacadır. Bunu teşhir etmenin tek bir yöntemi vardır; *kendi* kapitalistleri tarafından ezilen halkların kurtuluşunu talep etmek.

17) Özgürlük kredisinden yana mı, krediye karşı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Bu kredi, hangi kapitalist grubun dünyaya hâkim olacağını *belirlemeye* yönelik bir savaş olan emperyalist savaşın yürütülmesini kolaylaştırdığından kesinlikle krediden yanayız.

C. (S.D. ve S.R.). "Savaşın devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürülmesi" tavrı bizi enternasyonalizmden bu açık sapmaya yönlendirdiği için krediden *yanayız.*

D. ("Bolşevikler"). Savaş, kapitalistlerle ittifak halinde ve kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda sürdürülen emperyalist bir savaş olmaya devam ettiği için krediye karşıyız.

18) Halkların barış iradesinin kapitalist hükümetlerce teminat altına alınmasından yana mı, karşı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Fransız cumhuriyetçi sosyal şovenlerin deneyimi halkın bu şekilde kandırılabileceğinin mükemmel bir kanıtı olduğundan bundan yanayız; istediğimiz her şeyi söyleyebiliriz ama pratikte Alman soyguncuları elde *ettikleri* ganimetlerden mahrum bırakırken, Almanlardan (ve sömürgelerinden) elde ettiğimiz ganimetleri korumalıyız.

C. (S.D. ve S.R.). Küçük burjuvazinin kapitalistlere ilişkin temelsiz umutlarının pek çoğundan henüz vazgeçmediğimiz için bundan *yanayız.*

D. ("Bolşevikler"). Sınıf bilincine sahip işçiler kapitalistlere ilişkin *herhangi bir umut* beslemediği ve kitlelerin bu tür umutların beyhudeliği konusunda gözünü açmak bizim görevimiz olduğundan buna karşıyız.

19) Bütün monarşiler ortadan kaldırılmalı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Hayır; Britanya, İtalya ve genel olarak İtilaf Devletleri monarşileri ortadan kaldırılmamalı, sadece Alman, Avusturya, Türk ve Bulgar monarşileri ortadan kaldırılmalıdır; zira onlara karşı kazanılacak zafer kârlarımızı misliyle artıracaktır.

C. (S.D. ve S.R.). Belirli bir "sıra" gözetilmelidir ve her durumda işe Wilhelm'le başlanmalıdır; İtilaf Devletleri monarşilerine gelince, biraz beklememiz daha iyi olabilir.

D. ("Bolşevikler"). Devrimlerin sırası olmaz. İstisnasız bütün ülkelerdeki *tüm* monarşilerin ortadan kaldırılması için *yalnızca gerçek* devrimcilere yardım etmeliyiz.

20) Köylüler bütün büyük arazilere derhal el koymalı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Asla. Kurucu Meclisi beklemeliyiz. Şingaryov, kapitalistler iktidarı Çardan aldıklarında bunun büyük ve şanlı bir devrim, köylüler toprak sahiplerinin arazilerine el koyduklarındaysa bunun keyfi bir eylem olduğunu açıklamış bulunuyor. Toprak sahipleri ve köylülerin eşit ölçüde temsil edildikleri, başkanlığını resmi görevlilerin, yani kapitalistler ve toprak sahipleri arasından gelen kişilerin yaptığı uzlaştırma komisyonları atanmalıdır.

C. (S.D. ve S.R.). Köylüler Kurucu Meclisi beklese daha iyi olur.

D. ("Bolşevikler"). Bütün topraklara derhal el konulmalı. Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından sıkı bir düzen sağlanmalı. Daha fazla tahıl ve et üretilmeli ve askerler daha iyi beslenmeli. Hayvanlara, avadanlığa vs. zarar verilmesine hiçbir şekilde izin verilmemeli.

21) Arazi kullanımı ve bütün kırsal işleri yalnızca Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin eline bırakabilir miyiz?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Toprak sahipleri ve kapitalistler genel olarak Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin kırda tam

ve bölünmemiş iktidarına karşıdır, ancak bu Sovyetler kaçınılmazsa bunu yalnızca Köylü Temsilcileri Sovyetleriyle sınırlandırmamız daha iyi olur, çünkü zengin köylüler de kapitalisttir.

C. (S.D. ve S.R.). Şu an için bu olabilir, ancak Sosyal Demokratlar "ilkesel olarak" tarımsal ücretli işçilerin ayrı bir örgütlenmesinin gerekli olduğunu reddetmez.

D. ("Bolşevikler"). Kendimizi yalnızca Köylü Temsilcileri Sovyetleriyle sınırlandıramayız, çünkü varlıklı köylüler de kapitalisttir ve her zaman tarım işçilerini, gündelikçileri ve yoksul köylüleri istismar etme ya da aldatma eğilimindedirler. Dolayısıyla kırsal nüfusun bu gruplarının ayrı örgütlenmeleri, hem Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde hem de tarım emekçileri temsilcilerinin ayrı Sovyetleri olarak bir an önce kurulmalıdır.

22) Halk, en büyük ve en güçlü kapitalist tekellere, bankalara, imalatçı sendikalarına vs. el koymalı mı?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Bu, toprak sahipleri ve kapitalistlere zarar verebileceği için katiyen hayır.

C. (S.D. ve S.R.). Genel olarak bu tür örgütlerin halkın tamamına devredilmesinden yanayız ancak şu anda bunu düşünmek ya da buna hazırlanmak için çok erken.

D. ("Bolşevikler"). İşçi Temsilcileri Sovyetlerini, Banka Çalışanları Temsilcileri Konseylerini vs. bütün bankaları tek bir ulusal bankada birleştirmeye, ardından İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin banka ve sendikalar üzerinde denetim kurmasına ve son olarak da bunların kamulaştırılmasına, yani mülkiyetlerinin tüm halka devredilmesine yönelik pratik ve uygulanabilir adımlar atmaya *hazırlamaya* derhal başlamalıyız.

23) Bugün halkların, tüm ülkelerin işçilerinin kardeşçe birliğini hayata geçirmek üzere ne tür bir sosyalist enternasyonale ihtiyacı var?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Genel olarak her türlü Sosyalist Enternasyonal, kapitalistler ve toprak sahipleri açısından zararlı ve tehlikelidir, ancak Alman Plehanov, yani Scheidemann, Rus Scheidemann'la, yani Plehanov'la bir mutabakata varır ve bunlar birbirlerinde sosyalist bilincin zerrelerini keşfederlerse, belki de biz kapitalistlerin, *kendi* kapitalist hükümetlerinden yana saf tutan *bu tür* sosyalistlerin *böyle* bir Enternasyonalini bağrına basması daha iyi olur.

C. (S.D. ve S.R.). Herkesi, Scheidemannları, Plehanovları ve "Merkezcileri", yani sosyal şovenizmle enternasyonalizm arasında gidip gelenleri birleştirecek bir Sosyalist Enternasyonale ihtiyacımız var. Karışım ne kadar büyük olursa "birlik" de o kadar büyük olur. Yaşasın büyük sosyalist birlik!

D. ("Bolşevikler"). Halkların sadece gerçekten devrimci işçileri birleştiren, halkların dehşet verici bir biçimde, canice katledilmesine son verebilecek ve insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarabilecek bir Enternasyonale ihtiyacı var. Yalnızca şu anda tutsak olan Alman sosyalist Karl Liebknecht gibi insanlar (gruplar, partiler vs.), yalnızca *kendi* hükümetlerine, *kendi* burjuvazilerine, *kendi* sosyal şovenlerine, *kendi* "Merkezlerine" karşı kararlı bir şekilde mücadele edenler bir an önce halkların ihtiyaç duyduğu bu Enternasyonali kurabilir ve kurmalıdır.

24) Cephede savaşan ülkelerin askerleri arasında kardeşlik bağları kurulması teşvik edilmeli mi?

A. (K.D.'nin sağı) ve **B.** (K.D.). Hayır, bu insanlığın boyunduruktan kurtulmasını hızlandırabileceği için toprak sahipleri ve kapitalistlerin çıkarları açısından kötüdür.

C. (S.D. ve S.R.). Evet, bu arzu edilebilir. Ancak kardeşlik

bağları kurulmasını savunmaya savaşan tüm ülkelerde hemen başlanıp başlanmaması gerektiği konusunda tam olarak ikna olmuş değiliz.

D. ("Bolşevikler"). Evet, bu faydalı ve zorunludur. Savaşan tüm ülkelerde cephenin *her iki* yanındaki askerler arasında kardeşlik bağları kurulmasına yönelik girişimlerin bir an önce teşvik edilmesi son derece önemlidir.

25) Çeşitli siyasi partilerin özelliklerine göre bayrakları ne renk olmalıdır?

A. (K.D.'nin sağı). Siyah, çünkü gerçek Kara Yüzler[132] onlardır.

B. (K.D.). Sarı, çünkü gönüllü olarak, seve seve kapitalizme hizmet eden işçilerin uluslararası bayrağı budur.

C. (S.D. ve S.R.). Pembe, çünkü siyasetlerinin bütünü göstermeliktir.

D. ("Bolşevikler"). Kızıl, çünkü uluslararası proleter devriminin bayrağı budur.

* * *

Bu broşür Nisan 1917 başında yazılmıştır. Bugün, 6 Mayıs 1917'den, "yeni" koalisyon hükümetinin kurulmasından sonra eskimiş olup olmadığı sorusuna yanıtım şudur: Hayır, İrtibat Komisyonu gerçek anlamda ortadan kalkmamış, sadece kabinedeki beyefendilerle paylaştığı başka bir odaya taşınmıştır. Çernovların ve Tseretelilerin başka bir odaya taşınması ne onların, ne de partilerinin politikalarını değiştirmiştir.

23, 26 ve 27 Nisan (6, 9 ve 10 Mayıs) 1917'de *Volna* gazetesinin 20, 22 ve 23. sayılarında yayımlanmıştır.

Jizn Znaniye Yayınevi tarafından Temmuz 1917'de broşür biçiminde basılmıştır.

---

[132] *Kara Yüzler* – Çarlık polisi tarafından devrimci hareketle mücadele etmek üzere örgütlenen monarşi yanlısı çeteler. Devrimcileri katletmiş, ilerici aydınlara saldırmış ve Yahudilere karşı pogromlar düzenlemişlerdir.

Kapitalistlerle Anlaşma mı, Kapitalistlerin Alaşağı Edilmesi mi?

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLİR?

Herkes savaşın nasıl sona erdirileceği konusunda düşünüp konuşuyor.

Pratik anlamda tüm işçi ve köylüler bu savaşın kapitalistler tarafından başlatıldığı ve *tüm* ülkelerin kapitalistlerinin savaşa ihtiyaç duyduğu konusunda hemfikir. İşçi, Asker ve *Köylü* Temsilcileri Sovyetleri kararlarının da söylediği bu.

Bu kuşku götürmez bir gerçek.

Savaşın *hangi yolla* sona erdirileceği sorununa geldiğimizdeyse fikirler farklılaşıyor (*herkes* savaşın *birden bire* sona erdirilemeyeceğini görüyor). Kapitalistlerle bir anlaşma yapmak üzere kolları sıvamalı mıyız ve eğer bunu yapacaksak ne tür bir anlaşma yapmalıyız? Yoksa bir işçi devrimi, yani kapitalistlerin alaşağı edilmesi yoluyla mı ilerlemeliyiz? Esas, en önemli mesele işte bu.

Partimiz bu sorunla ilgili, ikisi de *bu konuda kapitalistler lehine ve kapitalistler üzerinden bir karar verme eğilimi gösteren* Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinden ve Tüm Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetlerinden farklı düşünüyor.

Bu durum Tüm Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından alınan kararla çarpıcı bir biçimde teyit edildi. Dünya uluslarına yapılan dile düşmüş – ve aynı ölçüde karman çorman – çağrıyla uyum içindeki bu karar, şunu talep ediyor:

> "ilhakların ve tazminatların olmadığı, hangi devlet sınırları içerisinde yaşıyor olursa olsun her ulusun kendi kaderini tayin etme

hakkına sahip olduğu bir barış."

Burada ilhaklar sorunu, Petrograd Sovyeti'nin yayımladığı *İzvestiya*'da ve *Dyelo Naroda*'da (Pravda'nın 18 Mayıs tarihli 60. sayısına bakınız) kısa süre önce ortaya konulduğundan daha farklı bir şekilde formüle ediliyor.

Narodnik-Menşevik blok tarafından kontrol edilen bu iki gazete, "ilhakların olmadığı" bir barışın, savaştan önceki duruma geri dönüş (bunun için kullanılan Latince ifade *status quo ante bellum*) anlamına geldiğini ilan ederek iflah olmaz bir kafa karışıklığı içinde olduklarını kanıtlamaktadır.

Sorunun bu şekilde çözülmesi – gözlerimizi gerçeklere kapatmayalım – kapitalistlerle ve kapitalistler arasında bir anlaşma yapmak anlamına gelmektedir. Bu, eski (savaştan önce gerçekleştirilmiş) ilhakları koruyalım ama yenileri olmasın demektir.

Evvela, sosyalizme ihanet etmek istemeyen hiçbir sosyalist böyle bir çözümü kabul edemez. Kapitalistler arasında ganimetlerin, yani ilhakların, eski bölüşümü temelinde bir barış yapılması sosyalistlerin işi değildir. Bu açık. İkinci olarak böyle bir çözüm her halükarda *sermayeye karşı,* hiç değilse İngiliz-Japon sermayesine karşı, bir devrim olmadıkça hayata geçirilemez, çünkü aklı başında hiç kimse *bir devrim olmaksızın* ne Japonya'nın Jiazhou'yu, ne de Britanya'nın Bağdat'ı ve Afrika'daki sömürgelerini bırakacağından kuşku duyabilir.

Köylü kararında ilhaklara ilişkin *başka* bir tanım getiriliyor. Karar, *her* ulusun (savaştan *önce* ilhak edilenler de dahil) özgür olma ve "kendi kaderini tayin etme" hakkı olduğunu ilan ediyor.

Sosyalistler bir yana, gerçekten tutarlı tüm demokratlar açısından sorunun tek doğru çözümü budur. Hiçbir gerçek sosyalist ilhaklar sorununu başka bir şekilde ortaya koyamaz ya da *herhangi* bir ulusun kendi kaderini tayin etme ve ayrılma hakkını inkâr edemez.

Ancak kendimizi kandırmayalım. Böyle bir talep kapitalistlere karşı bir devrimi ima etmektedir. Ve bu talebi (bir devrim olmadığı takdirde) ilk geri çevirecek olan da, dünyadaki diğer tüm ülkelerden daha fazla ilhak edilmiş toprağa sahip olan Britanya'nın kapitalistleri olacaktır.

İster statükoyu yeniden tesis etmek adına ilhaklardan vazgeçilmesi olsun, isterse hem eski hem de yeni tüm ilhaklardan vazgeçilmesi olsun, bu taleplerden, dileklerden, hiçbiri sermayeye karşı bir devrim yapılmadan, kapitalistler alaşağı edilmeden gerçekleştirilemez. Bu konuda ne kendimizi ne de halkı kandırmalıyız.

Ya kapitalistlerle yapılacak bir anlaşmayı savunur ve böyle bir anlaşma yapılmasını umarız – ve bu halka en azılı düşmanlarına güvenmeyi salık vermek anlamına gelir – ya da yalnızca işçi devrimine inanır ve tüm çabamızı kapitalistlerin alaşağı edilmesine yoğunlaştırırız.

Savaşı *sona erdirmenin* bu *iki* yolu arasındaki *seçimimizi* yapmak zorundayız.

Pravda, sayı: 65
25 Mayıs (7 Haziran) 1917

Karşıdevrim Saldırıya Geçti

'HALKSIZ JAKOBENLER'

Karşıdevrim, saldırıya geçmek için yeterli gücü topladı. Kapitalistler, Narodnik ve Menşevik bakanların yardımıyla özgürlüğe karşı bir saldırı örgütlüyor.

12 ve 13'üncü tümenlere bağlı "45'inci, 46'ncı, 47'inci ve 52'nci alayların" dağıtılması kararı, "tahrikçilerin kovuşturulması" kararı (ne tuhaf laf! "Tahrikçiler" savaşın "faillerinden" daha mı önemli?); bununla birlikte Deniz Teğmeni Krusser'in Skuliany'deki *bir toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle tutuklandığına* ilişkin haberler ve son olarak da Geçici Hükümetin Kronstadt'a yönelik olağanüstü aşağılayıcı üslubu[133] (örneğin emirlere "sorgusuz sualsiz

[133] Geçici Hükümet tarafından 24 ve 27 Mayıs (6 ve 9 Haziran) 1917'de yayımlanan iki kararnameye atıf yapılmaktadır. İlk kararnamede "Geçici Hükümetin Kronstadt'taki durumu tehditkâr ve kesinlikle hoş görülemez bulduğu" belirtilmektedir. İkinci kararname ise "Kronstadt'taki tüm yurttaşların Geçici Hükümetin emirlerine sorgusuz sualsiz uymak zorunda olduğunu" ilan etmektedir.

Kronstadt'taki – Petrograd'ı denizden gelebilecek saldırılara karşı koruyan bir kale ve Baltık filosunun cephe gerisindeki ana üssü – denizciler, askerler ve askeri atölyelerde çalışan işçiler, Petrograd'da Ekim'de gerçekleşen silahlı ayaklanmanın zaferinde çok önemli bir rol oynadı. Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti ortaya çıktığı ilk günden itibaren Bolşeviklerin önderliğinde hareket etti. Bu, Kronstadt'ın devrimci geleneklerinin (1905 ve 1906 isyanları, 1915 *Gangut* zırhlısı ayaklanması) ve Kronstadt'ta savaş boyunca devrimci faaliyet yürüten güçlü bir Bolşevik örgütlenme bulunmasının bir sonucuydu.

Kronstadt Sovyeti'yle Geçici Hükümet Komiseri Pepelyaev arasındaki çatışma nedeniyle Sovyet'in partili olmayan bölümünün sunduğu ve

uyulmak zorundadır" – şu ana kadar hiçbir şeyle, *tek* bir itaatsizlikle bile suçlanmamış olan yurttaşlarla böyle mi konuşulur?); tüm bunlar birlikte ve karşıdevrimci kapitalistlerin sinsi savunucusu *Reç*'in vurgularıyla ("hükümet sonunda otoritenin diliyle konuştu") ele alındığında, açıkça karşıdevrimin saldırıya geçtiğine işaret etmektedir.

Bu "saldırı" garip bir etki yaratmaktadır. Cephede tahrikçiler, "itaatsizlik kışkırtıcılığı yapmakla" suçlananlar mahkeme önüne çıkarılmakta ve dört alay "dağıtılmaktadır" (telgrafta iki tümenin sekiz alayının dördünden söz edilse de Petrograd Sovyetinin yayımladığı İzvestiya'nın 76. sayısında aktarılan bu telgrafa göre bu sekiz alaydan yalnızca bir tanesi "tam kadro", bir diğeri de "neredeyse tam kadro" gelmiştir). Eğer siz hükümetteki beyler halkı bazı alayları dağıttığınız konusunda bilgilendiriyorsanız, bunu faydalı buluyorsanız, bununla ilgili bir telgrafın yerine ulaşmasına izin veriyorsanız, o zaman neden bize beş satırda, açık ve sade bir

---

Bolşeviklerin desteklediği karar önerisi 17 (30) Mayıs 1917'de kabul edilerek Hükümet Komiserliği makamı lağvedildi ve tüm iktidar Kronstadt Sovyeti'ne devredildi. Karar, Kronstadt kentindeki tek otoritenin, devleti ilgilendiren konularda Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'yle doğrudan iletişim kuran Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti olduğunu belirtiyordu.

Burjuva, S.R. ve Menşevik basın, Rusya'nın Kronstadt'ın saçtığı nifak tohumları nedeniyle bir çöküşün ve anarşinin eşiğine geldiğini iddia ederek Kronstadtlılara ve Bolşeviklere saldırdı.

Kronstadt vakasını çözmek üzere Petrograd Sovyeti'nden bir heyet (Çkeydze, Gotz ve diğerleri), ardından da Geçici Hükümetten bir heyet (Bakan Skobelev ve Tsereteli) kente gitti. İkinci heyet, Komiserin Sovyet tarafından seçilmesini ve Geçici Hükümet tarafından onaylanmasını içeren bir kararın Kronstadt Sovyeti'nden geçmesini sağlayarak bir uzlaşmaya varılmasını temin edebildi. Buna ek olarak Kronstadt Sovyeti'nin Geçici Hükümetin otoritesini tanıdığını ancak "bunun kesinlikle eleştiriyi ve devrimci demokrasinin tüm iktidarı İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine veren, merkezi otoritenin yeni bir örgütlenmesini yaratması arzusunu dışlamadığını" belirten genel bir siyasi karar kabul edildi. Kararda Bolşeviklerin bunu ideolojik etki üzerinden başarmasının umulduğu da ifade edildi. Karar, Kronstadt Bolşeviklerine "Kronstadt'ı Rusya'nın geri kalanından ayırma niyeti" atfedilmesinin şiddetli bir şekilde kınanmasıyla sona eriyordu.

Lenin, Kronstadt'taki devrimci eylemi erken buldu. Kronstadt Sovyeti'ndeki Bolşevik grubun çatışmayı çözmek için yaptığı müzakereler ve Kronstadt Parti örgünün yaptığı diğer çalışmalar Lenin tarafından yönetildi.

şekilde, kovuşturduklarınızın hangi nedenlerle itaatsizlik ettiklerini de anlatmıyorsunuz?

Beyler, şunlardan ya birini ya da diğerini yapın: ya sessizce çalışın – nasılsa askeri sansürünüz var – ve kamuoyunu bilgilendirmekle uğraşmayın veya onu haberlerinizle meşgul etmeyin ya da ille de kamuoyunu bilgilendirmeye karar verirseniz meselenin ne olduğunu tam olarak anlatın; olayın nedenini ve niçinini de açıklayın; kamuoyunun kovuşturduğunuz kişilerin özel bir hususla mı, yoksa genel bir hususla ilgili olarak mı itaatsizlikle suçlandığını bilmesine izin verin.

Muğlaklık kötü bir şeydir.

Krusser'in tutuklanması olayında her şey gayet açık. Bir adamı *bir toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle* apar topar içeri atmak pek de makul bir hareket sayılmaz. Bu basitçe aklınızı yitirdiğiniz anlamına mı geliyor? Neden; kabineyi Narodniklerle ve Menşeviklerle paylaşan siz Kadetler ve Sağcılar, gazetelerinizin tirajı muhaliflerinizinkilerden yüz değilse bile on kat fazla! Ve başlıca propaganda silahları konusunda böyle bir üstünlüğe sahipken bir adamı "bir toplantıda yaptığı konuşma" nedeniyle apar topar hapse atıyorsunuz! Korkudan balataları mı sıyırdınız beyler?

Biz, ulusun çoğunluğunun çıkarları adına devrimci güç kullanımına karşı değiliz.

Plehanov önceki gün 1793'ün Jakobenlerinden ve "şöyle şöyle insanların devrimin düşmanları" olduğuna dair *açık sözlü* beyanlarından söz ettiğinde de bu bağlamda düşündük: *Hiçbir parti*, sınırı Plehanov'un aktardığı bu husus konusunda, 1793'ün Jakobenlerini taklit etmeye çekmemeli.

Sorun şu ki bir Jakobenler var, bir de Jakobenler. Plehanov'un yirmi yıl önce, hâlâ sosyalistken alıntılamayı pek sevdiği Fransızların esprili bir deyişi "halksız Jakobenlerle" (*jacobins moins le peuple)* alay eder.

Gerçek Jakobenlerin, 1793'ün Jakobenlerinin, tarihsel büyüklüğü "halkı", ülkenin devrimci çoğunluğunu, *kendi* dönemlerinin *devrimci* ileri sınıflarının "arkasına almış" olmalarından kaynaklanıyordu.

"Halksız Jakobenler", sadece Jakoben gibi davranan, tüm ülkelerde halkı sömürenlerin, ezenlerin, monarşinin hizmetkârlarının,

tüm ülkelerde toprak sahiplerinin savunucularının halkın düşmanı olduğunu net bir şekilde, açıkça ve yüksek sesle ilan etmekten *korkanlar*, gülünç ve acınası bir haldedir.

Milyukov ve Plehanov Beyler, sizler tarih üzerine çalışmış kişilersiniz; 1793'ün *büyük* Jakobenlerinin tam da kendi zamanlarının gerici, sömürücü *azınlığını* halkın düşmanı olarak suçlamaktan kaçınmadığını inkâr edebilir misiniz? Tam da kendi zamanlarının gerici *sınıflarının* üyelerini...

Siz, mevcut hükümet, onun destekçileri, savunucuları, uşakları; açık, net ve resmi bir şekilde *tüm dünyada* hangi *sınıfları* "halkın düşmanı" olarak gördüğünüzü söyleyebilir misiniz?

Nasıl söyleyeceksiniz ki! Sizler halksız Jakobenlersiniz. Yalnızca Jakobenmiş gibi yapıyorsunuz. Daha çok sıradan toprak sahipleri ve kapitalist gericiliğin sıradan temsilcilerine benziyorsunuz.

* * *

İşçiler ve askerler! Tüm emekçi halk! Toprak sahipleri ve kapitalistlerin karşıdevrimi saldırıya geçiyor. *Tek bir* hükümet partisine, *hükümette yer alan hiçbir partiye* tek bir oy bile yok!

Oylar Bolşeviklere!

Pravda sayı: 68
28 Mayıs (10 Haziran) 1917

Bolşevikler ve Ordunun 'Moralinin Bozulması'

Herkes feryat figan "güçlü hükümet" istiyor. Tek kurtuluş bir diktatörlükte, "demir disiplinde", solun ve sağın dik başlı bütün unsurlarının susturulmasında ve onlara diz çöktürülmesinde. *Kimleri* susturmak istediklerini biliyoruz. Sağcılar gürültü falan çıkarmıyor, çalışıyorlar. Bazıları hükümette, bazılarıysa fabrikalarda; hepsi de lokavt tehditleri, alayların dağıtılmasına yönelik emirler ve ağır hapis cezası tehditleriyle çalışıyorlar. Konovalovlar ve Tereşçenkolar, Kerenskiylerin ve Skobelevlerin yardımıyla kendi iyilikleri için örgütlü bir şekilde çalışıyor. Ama onların susturulmasına gerek yok.

Sahip olduğumuz tek şey *ifade özgürlüğü.*

Ve bizi bu haktan mahrum bırakmak istiyorlar.

Pravda'nın cepheye girmesi yasaklandı. Kiev'in "ajanları" *Pravda*'yı dağıtmamaya karar verdi. Zemstvo Birliği gazete stantlarında *Pravda* satmıyor. Ve şimdi de bize "Leninizm tellallığına karşı sistematik bir mücadele yürütülmesi" (İzvestiya) sözü verilmiş bulunuyor. Öte yandan kendiliğinden her eylem, her aşırılık, nereden gelirse gelsin, *bizim üzerimize yıkılıyor.*

Bu da Bolşevizmle mücadelenin yöntemlerinden biri.

Epeyce denenmiş bir yöntem.

Net yönlendirici ilkelere sahip olamayan, içgüdüsel olarak demokrasinin resmi liderlerinin konumunun ne denli yanlış ve tatmin edici olmaktan uzak olduğunun farkında bulunan kitleler *kendisine el yordamıyla da olsa bir çıkış yolu* bulmak zorunda.

Bunun sonucu, hoşnutsuz, sınıf bilincine sahip her bir devrimcinin, köydeki evinin hasretini çeken ve savaşı hiç bitmeyecekmiş gibi gören öfkeli her bir askerin ve bazen de sırf postunu kurtarmaya çalışan insanların Bolşevizm bayrağı altında toplanmasıdır.

Bolşevizmin görüşlerini açık bir şekilde yayma şansının olduğu yerlerde hiçbir kargaşa olmadığını görüyoruz.

Bolşeviklerin olmadığı veya konuşmalarına izin verilmediği yerlerdeyse aşırılıkları, moral bozukluğunu ve sahte Bolşevikleri...

Ve bu tam da düşmanımızın ihtiyaç duyduğu şey.

"Bolşevikler ordunun moralini bozuyor" demek *ve sonrasında da Bolşeviklerin sesini kısmak* için bir bahaneye ihtiyaçları var.

Bolşevizm "düşmanlarının" iftiralarını ve Bolşevizmin gülünç bir şekilde tahrif edilmesini son bir kez daha teşhir etmek üzere ordu içerisinde Tüm Rusya Kongresi'nin arifesinde delegelerimizden biri tarafından dağıtılan bir bildirinin sonuç kısmını aktarıyoruz.

İşte şöyle:

> *"Yoldaşlar, söyleyeceklerinizi söylemek zorundasınız.*
>
> *"Burjuvaziyle herhangi bir anlaşmaya varılmasına izin vermeyin!*
>
> "Tüm iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine!
>
> "Bu, mevcut hükümeti derhal devirmemiz ya da ona itaat etmememiz anlamına gelmiyor. Halkın çoğunluğu bu hükümeti desteklediği ve beş sosyalistin kalanlarla başa çıkabileceğine inandığı sürece gücümüzü gelişigüzel ayaklanmalarla ziyan edemeyiz.
>
> "Asla!
>
> "Gücünüzü idareli kullanın! Toplantılarda bir araya gelin! Kararlar alın! Bütün iktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetine devredilmesini talep edin! Bizimle aynı fikirde olmayanları ikna edin! Alayınız adına aldığınız kararı Petrograd'daki Kongrede bana iletin ki sesinizi orada duyurabileyim!
>
> "Ancak Bolşevik kılığına girip, kendi ödleklikliklerini maskelemek üzere sizi ayaklanmaya ve kargaşaya kışkırtmaya çalışanlara dikkat edin! Şu anda sizlerin yanında olsalar da ilk tehlike işaretinde sizi eski rejime satacaklarını bilin.
>
> "Gerçek Bolşevikler sizi ayaklanmalara değil, bilinçli devrimci mücadeleye çağırıyor.

"Yoldaşlar! Tüm Rusya Kongresi, Kurucu Meclis toplanana kadar Geçici Hükümetin hesap vermek zorunda olduğu temsilciler seçecek.

"Yoldaşlar! Bu Kongrede şunları talep etmeliyim:

"Birincisi bütün iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine devredilmelidir.

"İkincisi halkımız adına derhal *savaşan ülkelerin, hem müttefiklerimizin hem de düşmanlarımızın, halklarına ve hükümetlerine, ilhakların veya tazminatların olmadığı bir barış teklifi* sunulmalıdır. Herhangi bir hükümet bu teklifi geri çevirecek olursa *kendi halkı tarafından devrilecektir.*

"Üçüncüsü insanların savaş üzerinden kazandıkları para, *kapitalistlerin savaş kârlarına el konulması yoluyla* devletin ihtiyaçları için harcanmalıdır.

"Yoldaşlar! *Savaş,* Rusya'da, Almanya'da ve Fransa'da yalnızca iktidarın demokrasiye devredilmesiyle, yalnızca *tüm ülkelerdeki burjuva hükümetlerin devrilmesiyle sona erdirilebilir.*

"Devrimimiz bunu başlatmış bulunmaktadır ve artık, Rusya'da halkın tam yetkili bir hükümetinin Avrupa'daki tüm hükümetlere barış teklifi götürmesiyle ve Batı Avrupa'nın devrimci demokratlarıyla ittifakımızın güçlendirilmesiyle dünya devrimine daha fazla itki kazandırmak görevimizdir.

"Kahrolsun bunun üzerine savaşı sürdürmekte ısrar eden burjuva hükümet.

"Bu hükümete ve onun yandaşlarına karşı, devrimci bir savaş vermeliyiz.

"Bunları Petrograd'daki hükümetimize söylemek üzere, Petrograd'daki Kongreye sizin adınıza delege seçildim.

"11. Ordu Komitesi Üyesi, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesi'nin Güneybatı Cephesi Kongresi Delegesi, Denizci Teğmen *Krilenko.*"

Partimizin kararlarını okuma zahmetine katlanan hiç kimse, bu kararların özünün Krilenko Yoldaş tarafından doğru bir şekilde ifade edildiğini görmeden edemez.

Bolşevikler proletaryayı, yoksul köylüleri ve tüm ezilen ve sömürülen halkları ayaklanma ve kargaşaya değil, bilinçli bir devrimci

mücadeleye çağırmaktadır.

Yalnızca gerçek bir halk yönetimi, ulusun çoğunluğuna ait bir yönetim, insanlığı kapitalizmin boyunduruğundan, emperyalist savaşın dehşetinden ve ıstırabından kurtarmaya ve adil ve kalıcı bir barışa giden *doğru* yolu izleyebilir.

Pravda, sayı: 72
3 (16) Haziran 2017

Karşıdevrimle Nasıl Mücadele Etmeli?

Yalnızca birkaç gün önce Bakan Tsereteli "tarihi" konuşmasında bir karşıdevrim olmadığını ilan etti. Bugünse bakanlığa bağlı *Raboçaya Gazeta*'da "Tehlikeli Belirtiler" makalesinde tamamıyla farklı bir nağme çalınıyor.

"Bir karşıdevrimin yaklaşmakta olduğunun açık göstergeleri var."

Hiç değilse en sonunda gerçeğin kabul edilmiş olmasına müteşekkiriz.

Ancak bakanlığın yayın organı şöyle devam ediyor: "[Karşıdevrimin] merkezinin nerede bulunduğunu ya da ne ölçüde örgütlü olduğunu bilmiyoruz."

Öyle mi? Karşıdevrimin merkezinin neresi olduğunu bilmiyorsunuz demek! Cehaletinizden kurtulmanıza yardım etmemize izin verin. Yaklaşmakta olan karşıdevrimin merkezi Geçici Hükümetin içerisinde, siz beyefendilerin altı meslektaşının da bulunduğu koalisyon Bakanlığının ta kendisindedir! Karşıdevrimin merkezi, Milyukov, Rodzyanko, Şulgin, Guçkov, A. Şingaryov, Manuilov ve şürekâsının hüküm sürdüğü Dördüncü Duma'nın konferans salonunun duvarları arasındadır, çünkü koalisyon kabinesindeki Kadetler, Milyukov ve şürekâsının sağ koludur. Karşıdevrimin personeli gerici generaller arasından devşirilmiştir. Bazı yüksek rütbeli emekli subayları kapsamaktadır.

Karşıdevrim konusunda yalnızca şikâyet etmenin ötesinde gerçekten bir şeyler yapmak istiyorsanız, onunla mücadele etmek istiyorsanız, şu konuda bize katılmanız gerekir: Kahrolsun on

kapitalist bakan!

Raboçaya Gazeta daha sonra karşıdevrimin ana aracının, antisemitizmi kışkırtan, kitleleri Yahudilere karşı provoke eden basın olduğuna işaret ediyor. Bu doğru. Ama buradan çıkan sonuç ne? Beyler, siz bir bakanlık partisisiniz, öyle değil mi? Bu rezil karşıdevrimci basını gemlemek için ne yaptınız? Bir yandan kendinizi "devrimci demokrat" diye adlandırırken diğer yandan dizginlerinden boşanmış, pervasız karşıdevrimci basına ilişkin devrimci önlemler almayı reddedebileceğinizi mi düşünüyorsunuz? Öyleyse neden ilan yayımını düzenleyen ve bu rezil karşıdevrimci basını ana gelir kaynağından, dolayısıyla da halkı aldatma şansından mahrum bırakan bir hükümet organı kurmuyorsunuz? Gerçekten bugün binlerce insanın *Novoye Vremya, Malenkaya Gazeta,*[134] *Russkaya Volya*[135] ve diğer sürüngenleri yayımlamak üzere üretken emekten uzak kalmasını meşrulaştıracak ne gibi bir kanıt var?

Partimize saldırmak için elinden geleni yapan karşıdevrimci basınla mücadele etmek için ne yaptınız? Hiçbir şey! Bu saldırıların malzemesini bizzat siz onlara verdiniz. Soldaki tehlikeyle mücadele etmekle meşguldünüz.

Ektiklerinizi biçiyorsunuz beyler.

Hep öyleydi, burjuvaziyle devrimci proletarya arasında yalpalamaya devam ettiğiniz sürece de öyle olacak.

Pravda, sayı: 84
17 (30) Haziran 1917

---

134 *Malenkaya Gazeta* (Küçük Gazete) – Petrograd'da Eylül 1914'le Temmuz 1917 arasında A. A. Suvorin, ml. tarafından yayımlanan gerici bir sarı gazete. Mayıs 1917'den itibaren "Parti Dışı Sosyalist Gazete" alt başlığıyla çıkmış, halkın sosyalizme olan sempatisini istismar etmiştir. Şubat burjuva demokratik devriminden sonra Bolşevik Parti'ye muhalefet etmiş ve Lenin'e karşı kirli bir iftira kampanyası yürütmüştür.

135 *Russkaya Volya* (Rusya'nın İradesi) – Çarlık yönetiminde İçişleri Bakanı olan A. D. Protopopov tarafından kurulan ve büyük bankaların finanse ettiği günlük bir burjuva gazetesi. Aralık 1916'dan itibaren Petrograd'da yayımlanmıştır. Şubat Devrimi'nden sonra Bolşeviklere karşı bir karalama kampanyası sürdürmüştür. 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de Devrimci Askeri Komite tarafından kapatılmıştır.

Devrim, Taarruz ve Partimiz

"Rus Devrimi bir dönüm noktasına ulaştı," diyordu Sovyetler Kongresi'ni taarruzun[136] başladığı konusunda bilgilendiren Tsereteli. Evet, hem dünya savaşının hem de Rus Devriminin seyrinde bir dönüm noktasına ulaşıldı. Üç ay süren yalpalamanın ardından Rus hükümeti gerçekten de "Müttefik" hükümetlerin talep ettiği kararı aldı.

Barış adına taarruz ilan edildi. Ve dünyanın emperyalistleri yine "barış adına" birliklerini savaşa yolladılar. Ne zaman bir taarruz olsa savaşan ülkelerdeki generaller birliklerinin moralini yükseltmek için başlatılan taarruzun erken bir barışa yol açabileceğini ileri sürer.

Rusya'nın "sosyalist" bakanları emperyalistlerin her zaman başvurdukları bu yöntemi sosyalizm, demokrasi ve devrim

136 Geçici Hükümet tarafından Rus ve İngiliz-Fransız emperyalistlerin isteği üzerine başlatılan taarruza atıf yapılmaktadır. Saldırı emrini 16 (29) Haziran'da Savaş Bakanı Kerenskiy vermiştir. 18 Haziran'da (1 Temmuz) Rus birlikleri taarruzu Güneybatı Cephesi'ne taşımıştır. Operasyon başlangıçta başarılı olmuş ve Ruslar ilerleme kat ederek birkaç bin esir almıştır. Daha sonraysa yorgunluk, birliklerin taarruzun amacını kavrayamaması ve yetersiz teknik hazırlık, Alman birliklerinin etkili bir atılım yapması ve Rus birliklerini düzensiz bir geri çekilmeye zorlamasıyla sonuçlanmıştır. Rus ordusu hezimete uğramış, on gün içerisinde 60 bin asker ve subay kaybetmiştir.

Taarruzun boşa çıkması Geçici Hükümet'le onu destekleyen, savaşın sürdürülmesi yanlısı S.R. ve Menşevik blokun politikasını bir bütün olarak bozguna uğratmıştır. Cephedeki yenilgi, giderek Bolşeviklerin haklı olduğuna ikna olmaya başlayan işçi ve askerler arasında Bolşevik etkiyi artırmıştır. Taarruza katılanların muazzam kayıplar verdiğine ilişkin haberler emekçileri öfkelendirmiş ve ülkede yeni bir siyasi krizin ortaya çıkmasını hızlandırmıştır.

hakkındaki sözcüklerin becerikli bir hokkabazın elindeki çıngırak gibi şıkırdadığı şatafatlı sözlerle süslediler. Ancak hiçbir şatafatlı söz Rusya'nın devrimci ordularının Britanya, Fransa, İtalya, Japonya ve Amerika'nın emperyalist planları adına savaşa yollandığı gerçeğini gizleyemez. Bir zamanlar Zimmerwaldcı, şimdiyse Lloyd George'un ortağı olan Çernov'un hiçbir argümanı Rus ordusunun ve Rus proletaryasının gerçekten ilhakçı amaçların peşinde koşmazken, bunun iki dünya tröstü arasındaki mücadelenin emperyalist, yağmacı doğasında en küçük bir değişikliğe neden olmadığı gerçeğini gizleyemez. Rusya'yı diğer ülkelerin emperyalistlerine bağlayan gizli antlaşmalar değiştirilmeden ve Rusya'nın müttefikleri Ribot, Lloyd George ve Sonnino kendi dış politikalarındaki ilhakçı amaçlardan söz ettiği sürece Rus birliklerinin taarruzu bu emperyalistlere hizmet etmeye devam edecektir.

Ancak Tsereteli ve Çernov tüm ilhaklardan vazgeçtiklerini defalarca ilan ettiklerini söyleyerek itiraz ediyorlar. Biz de, bu çok daha kötü diye cevap veriyoruz. Bu, yaptıklarınızın söylediklerinize uymadığı anlamına gelir, çünkü yaptıklarınız hem Rusya'nın hem de yabancıların emperyalizmine hizmet ediyor. Ve emperyalist "Müttefikler"le aktif bir biçimde işbirliği yapmaya başladığınızda Rus karşıdevrimine olağanüstü bir hizmette bulunmuş oldunuz. Bunun en iyi kanıtı, tüm Kara Yüzlerin ve tüm karşıdevrimcilerin siyasetinizdeki bu kesin dönüşten duydukları memnuniyettir. Evet, Rus Devrimi bir dönüm noktasına ulaştı. Rus hükümeti, "sosyalist" bakanları üzerinden emperyalist bakanların, Guçkov ve Milyukov'un, yapamayacağını yaptı. Rus ordusunu, feshedilmemiş gizli antlaşmalar adına ve bu antlaşmalar temelinde, Ribot ve Lloyd George tarafından açıkça ilan edilen planlar adına hareket eden kurmay heyetlerinin ve diplomatların hizmetine sundu. Ordu, özgürlük, devrim ve erken bir barış için fedakârlıkta bulunduğuna inandığı için ölüme yürüdü.

Ancak ordu bunu yalnızca, devrimin bu aşamasında Sosyalist Devrimci ve Menşevik partilerin izinden giden halkın bir parçası olduğu için yaptı. Bu genel ve temel gerçek, çoğunluğun, kapitalistlere bağımlı olan Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin küçük burjuva siyasetine duyduğu güven, Partimizin pozisyonunu ve davranışını belirlemektedir.

İşçileri ve askerleri, geçmişte olduğu gibi, umutlarını plansız ve dağınık eylemlere bağlamamaları konusunda kararlı bir şekilde uyararak hükümetin politikalarını teşhir etme çabalarımızı sürdürmeliyiz.

Bu, halkın devrimindeki bir aşama sorunudur. Emperyalizme bağımlı hale gelmiş Tsereteliler ve Çernovlar bilindik, kinik emperyalizmi gizlemeye hizmet eden küçük burjuva yanılsamalar ve küçük burjuva sözlerden oluşan bir evreyi devreye sokmaktadır.

Bu evre sona erdirilmelidir. Mümkün olduğunca hızlı ve zahmetsiz bir şekilde sona ermesine yardımcı olalım. Bu, halkı küçük burjuva yanılsamaların *son* kırıntılarından da kurtaracak ve iktidarın devrimci sınıfa geçmesine yol açacaktır.

Pravda, sayı: 87
21 Haziran (4 Temmuz) 1917

'Jakobenizm' İşçi Sınıfını Korkutabilir mi?

Bir "sosyalist düşünce" yayını (gülmeyin!) olan burjuva ve şoven *Dyen,* 91. sayısında *Reç*'in 18 Haziran tarihli gerçekten ilginç başyazısını ele alıyor. *Dyen,* bir *tarihçinin* gücenmiş bir karşıdevrimci burjuvayla birlikte içini döktüğü bu başyazının tek bir kelimesini bile anlayamamış. *Dyen*'e göre bu başyazı, "Kadetlerin – kesin bir kararla – koalisyon hükümetinden çekilme niyetini" ifade ediyor.

Saçmalık. Kadetler, Tseretelileri ve Çernovları korkutmak için tehdit savuruyor. Bu ciddi bir şey değil.

Ciddi ve ilginç olan, *Reç*'in 18 Haziran'daki başyazısının iktidar sorununu bir tarihçinin bakış açısından ortaya koymasıdır.

> "Önceki hükümet bileşimiyle Rus Devriminin seyrini belirlemek hiç değilse bir ölçüde mümkün olsa da," diye yazıyor, "bundan böyle bu gidişat tüm devrimlerde görülen kendiliğinden yasalar uyarınca belirlenmeye mahkûm... Kendini meşrulaştırmamış bir hükümet düzenlemesinin varlığını sürdürmeye devam etmesinin makul olmaması, sadece Bolşevikler ... ve sadece Sovyet'in çoğunluğu tarafından ortaya konulan bir sorun değildir [buna dikkat: *sadece* Bolşevikler tarafından değil!]... Bu, kapitalist bakanların kendilerinin de gündeme getirmek zorunda oldukları bir sorun."

Tarihçi, sadece Bolşeviklerin *değil,* sınıflar arasındaki ilişkilerin tamamının, bir bütün olarak toplumsal hayatın "kendini meşrulaştırmamış bir hükümet düzenlemesinin varlığını sürdürmeye devam etmesinin makul olmaması" sorununu ön plana çıkarttığını kabul etmekte haklıdır. Gördüğümüz şey aslında bir

tereddüttür. Saldırı, emperyalist burjuvazi açısından zafere ulaşabilecek yollardan bir tanesidir. Olası başka bir yol var mı?

Reç'teki tarihçi bu soruya şöyle yanıt veriyor:

> "Sovyetler 'tüm iktidarı' aldığında çok az iktidarı olduğunu kısa bir süre içinde görecek. Ve bu iktidar yokluğunu, Jön Türklerin[137] ya da Jakobenlerin tarihsel olarak sınanmış yöntemlerine başvurarak telafi etmek zorunda kalacak... Aynı mesele bir kez daha gündeme geldiğinde Jakobenizme ve terörizme tenezzül etmeye istekli olacaklar mı, yoksa bundan uzak durmaya mı çalışacaklar? Birkaç gün içerisinde yanıt bulacak yakıcı soru budur."

Tarihçi haklı. Birkaç gün içinde olsun ya da olmasın, kısa süre içerisinde yanıt bulacak soru budur. *Ya* saldırı, karşıdevrime dönüş, emperyalist burjuvazinin davasında başarı elde etmesi (ne kadar süre için?), Çernovların ve Tseretelilerin "sorumluluktan kurtulması" *ya da* "Jakobenizm".

Burjuva tarihçiler Jakobenizmi ("tenezzül edilecek") bir düşüş olarak görür. Proleter tarihçilerse Jakobenizmi, ezilen sınıfın özgürlük mücadelesindeki en yüksek *zirvelerden* biri olarak kabul eder. Jakobenler Fransa'ya demokratik devrimin ve cumhuriyet karşıtı bir monarklar koalisyonuna direnişin en iyi modellerinden birini kazandırmıştır. Jakobenlerin, en başta on sekizinci yüzyıl Fransa'sı kıtanın fazlasıyla geri ülkeleri tarafından çevrelendiği ve hiçbir bankanın, kapitalist sendikanın, makine endüstrisinin ve demiryollarının olmadığı Fransa'nın kendisi sosyalizmin maddi temellerine sahip olmadığı için kesin bir zafer kazanması mümkün değildi.

Yirminci yüzyılda Avrupa'da ya da Avrupa'yla Asya arasındaki sınır çizgisinde "Jakobenizm", yoksul köylülüğün desteğini alan ve sosyalizme ilerlemek için var olan maddi temeli değerlendiren,

---

137 *Jön Türkler* – Türk burjuvazisi ve toprak sahiplerinin 1889'da İstanbul'da kurduğu milliyetçi bir parti olan İttihat ve Terakki üyelerinin Avrupa'daki adı. Padişahın mutlak iktidarına sınır koymaya, feodal imparatorluğu burjuva anayasal monarşiye dönüştürmeye ve böylece Türk burjuvazisinin ülkenin iktisadi ve siyasi hayatındaki rolünü artırmaya çalışmışlardır. Temmuz 1908'de burjuvazinin en üst kesiminin silahlı kuvvetlerin desteğiyle gerçekleştirdiği bir devrimle iktidarı almışlardır. Kurdukları hükümet monarşiyi korumuş ve gerici bir siyaset izlemiştir. Jön Türk Partisi, Türkiye Birinci Dünya Savaşı'nda yenildikten sonra (1918 sonbaharı) kendini feshetmiştir.

yalnızca on sekizinci yüzyılda Jakobenlerin sağladığı bütün o muazzam, köklü, unutulmaz dönüşümleri değil, emekçi halk için dünya çapında bir zaferi de beraberinde getirecek olan devrimci sınıfın, proletaryanın, egemenliği olacaktır.

Burjuvazinin Jakobenizmden nefret etmesi doğaldır. Küçük burjuvazinin ondan çok korkması doğaldır. Sınıf bilincine sahip işçiler ve genel olarak emekçi halk, iktidarın devrimci, ezilen sınıfa devredilmesine güvenmektedir, çünkü *bu* Jakobenizmin özü, mevcut krizden çıkışın yegâne yolu, iktisadi altüst oluşun ve savaşın tek çaresidir.

Pravda, sayı: 90
24 Haziran (7 Temmuz) 1917

Sınıfsal Bir Değişim

Tüm devrimler, eğer gerçek devrimlerse, sınıfsal bir değişim anlamına gelir. Dolayısıyla halkı aydınlatmanın ve devrimi kullanarak halkı aldatanlarla mücadele etmenin en iyi yolu, mevcut devrimde gerçekleşen veya gerçekleşmekte olan sınıfsal değişimi çözümlemektir.

1904'ten 1916'ya kadar, çarlığın son yıllarında, Rusya'daki sınıfların göreli pozisyonları bilhassa net bir hal aldı. Başını II. Nikolay'ın çektiği bir avuç yarı feodal toprak sahibi iktidardaydı ve Avrupa'da daha önce eşine rastlanmamış kârlar elde eden ve yabancı ülkelerle onların yararına yağma antlaşmaları imzalanan mali kodamanlarla sıkı bir ittifak içindeydi.

Başını Kadetlerin çektiği liberal burjuvazi muhalefetteydi. Gericilikten çok, halktan korkuyorlar ve monarşiyle uzlaşmak suretiyle iktidara giderek daha fazla yaklaşıyorlardı.

Liderleri yeraltına itilmiş olan halk, yani işçiler ve köylülerse devrimciydi. Proleter ve küçük burjuva "devrimci demokratları" teşkil ediyorlardı.

27 Şubat 1917 Devrimi monarşiyi ortadan kaldırdı ve küçük bir saray darbesi isteyen İngiliz-Fransız emperyalistleriyle doğrudan bir uyum içinde çalışan liberal burjuvaziyi iktidara getirdi. Hiçbir koşulda, çeşitli şekillerde sınırlandırılmış bir seçim sistemine dayalı anayasal bir monarşinin ötesine geçmek istemiyorlardı. Ve devrim bunun ötesine geçerek monarşiyi tamamen ortadan kaldırdığında ve Sovyetleri (İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerini) kurduğunda liberal burjuvazinin tamamı karşıdevrimci oldu.

Bugün, devrimden dört ay sonra, liberal burjuvazinin ana partisi Kadetlerin karşıdevrimci karakteri gün gibi ortada. Bunu herkes görüyor. Ve herkes bunu kabul etmek zorunda. Ancak herkes buna karşı koymak ve bunun ne anlama geldiği hakkında düşünmek konusunda istekli değil.

Bugün Rusya, görüşlerini halk arasında özgürce savunan *siyasi partiler* arasında yapılan serbest bir anlaşmayla yönetilen demokratik bir cumhuriyet. 27 Şubat'tan bu yana geçen dört ay, önem taşıyan *tüm* partileri bütünüyle pekiştirmiş, onlara nihai şeklini vermiş, seçimler (Sovyet ve yerel idare seçimleri) sırasında ne olduklarının görülmesini sağlamış ve çeşitli sınıflarla bağlarını açığa çıkarmıştır.

Rusya'da bugün karşıdevrimci burjuvazi iktidardadır; küçük burjuva demokratlar, yani Sosyalist Devrimci ve Menşevik partilerse "majestelerinin muhalefeti" haline gelmiştir. Bu partilerin siyaseti esas itibarıyla karşıdevrimci burjuvaziyle *uzlaşma* siyasetidir. Küçük burjuva demokratlar, öncelikle yerel idareleri doldurarak (tıpkı çarlık döneminde önce zemstvo'larda[138] yer edinen liberallerin yaptığı gibi) iktidara gelmektedir. Bu küçük burjuva demokratlar, tam da Kadetlerin monarşiyi alaşağı etmeyi değil, iktidarı onunla paylaşmayı istemesi gibi, burjuvaziyi iktidardan indirmeyi değil, *iktidarı* burjuvaziyle *paylaşmayı* istemektedir. Küçük burjuva demokratlar (Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler) tıpkı, yirminci yüzyılda yaşıyor olduklarından, "taparcasına sevdikleri" hükümdarlarının ayaklarının dibinde birbirine sarılan kapitalistlerle toprak sahiplerinin sınıfsal akrabalığında olduğu gibi, küçük burjuvaziyle büyük burjuvazi arasındaki yakın sınıfsal akrabalık nedeniyle Kadetlerle uzlaşmaktadır.

Değişen, bu uzlaşmanın *biçimidir.* Monarşi iktidardayken bu uzlaşma henüz kabaydı ve Çar, bir Kadetin Duma'daki arka bahçesinin ötesine geçmesine izin vermiyordu. Demokratik bir

[138] *Zemstvo* – Çarlık Rusya'sında 1864'te merkezi idari birimlerde oluşturulan, kendi kendini yöneten kırsal idareler. Zemstvo'larda soyluluk hâkimdi ve bu birimlerin yetkisi bütünüyle yerel iktisadi ve sosyal konularla – hastane ve yol yapımı, istatistik, sigorta vb. – sınırlandırılmıştı. Hükümetin sakıncalı bulduğu bütün kararları bloke etme yetkisine sahip valilerin ve İçişleri Bakanlığının doğrudan denetimi altında çalışıyorlardı.

cumhuriyette uzlaşma, Avrupa'daki gibi rafine bir hal aldı; küçük burjuvazinin, zararsız bir azınlık olmak kaydıyla, bakanlıklarda (sermaye açısından) zararsız mevkiler işgal etmesine izin verildi.

Kadetler monarşinin yerini aldı. Tsereteliler ve Çernovlar da Kadetlerin yerini... Proleter demokrasisiyse *gerçek anlamda* devrimci demokrasinin yerini aldı.

Emperyalist savaş, gelişmeleri muazzam bir düzeyde hızlandırdı. Bu savaş olmasaydı Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler bakanlık mevkileri için on yıllar boyunca iç geçirmeye devam edebilirdi. Ancak aynı savaş başka gelişmeleri de hızlandırıyor. Çünkü sorunları reformist bir biçimde değil, devrimci bir biçimde *ortaya koyuyor.*

Sosyalist Devrimci ve Menşevik partiler burjuvaziyle anlaşarak Rusya'da pek çok reforma imza atabilirdi. Ancak dünya siyasetindeki nesnel durum devrimcidir ve reformlarla *ele alınamaz.*

Emperyalist savaş halkları ezmekte ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Küçük burjuva demokratlar felaketi belki bir süre için savuşturabilir. Ancak trajik bir sonu yalnızca devrimci proletarya önleyebilir.

Pravda, sayı: 92
27 Haziran (10 Temmuz) 1917

Tüm İktidar Sovyetlere!

"Doğayı kapıdan kovsanız bacadan geri gelir." Sosyalist Devrimci ve Menşevik partilerin, bu basit gerçeği tekrar tekrar kendi deneyimleri üzerinden öğrenmek "zorunda kalacağı" anlaşılıyor. "Devrimci demokrat" olmayı taahhüt etmiş ve kendilerini devrimci demokrat yerine koymuşlardı; şimdi de tüm devrimci demokratların varmak durumunda olduğu sonuçlara varmak zorundalar.

Demokrasi çoğunluğun egemenliğidir. Çoğunluğun iradesi açık olmadığı sürece, çoğunluğun iradesinin açık olmaması sağlandığı sürece, karşıdevrimci bir burjuva hükümet, hiç değilse birazcık inandırıcılıkla, "demokrat" kılığına sokularak halka sunulabilirdi. Ancak bu erteleme uzun bir süre boyunca devam edemez. 27 Şubat'tan bu yana geçen birkaç ay boyunca işçi ve köylülerin çoğunluğunun, ülke nüfusunun ezici çoğunluğunun iradesi, genel anlamda olmanın ötesine geçen bir açıklığa kavuştu. Bu irade kitle örgütlerinde, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde ifadesini buldu.

O halde kim devlet iktidarının Sovyetlere devredilmesine karşı çıkabilir? Böyle bir karşı çıkış demokrasiyi reddetmekten başka bir anlama gelmez! Buna karşı çıkmak, gerçekten özgür, gerçekten herkesin katıldığı seçimlerle vücut bulması ya da bastığı zemini *demokratik* bir şekilde koruması *imkânsız* olan bir hükümetin halka dayatılmasından başka bir anlam taşımaz.

İlk bakışta tuhaf görünse de Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin unuttuğu şey bu basit, son derece açık ve elle tutulur gerçektir. Pozisyonları öylesine yanlıştır, kafaları öylesine karışmış,

öylesine afallamış bir durumdadırlar ki koptukları bu gerçeği bir türlü "hatırlayamamaktadırlar". Petrograd ve Moskova'daki seçimler, Tüm Rusya Köylü Kongresi ve Sovyetler Kongresi'nin toplanmasının ardından Rusya çapında bütün sınıflar ve partiler neyi savunduklarını öylesine büyük bir açıklıkla ve ayrıntılı bir şekilde göstermiştir ki aklını kaçırmamış ya da kasıtlı olarak başına dert açmamış hiç kimse bu konuda herhangi bir yanılsamaya kapılamaz.

Kadet bakanları ya da Kadet hükümeti ya da Kadet politikaları hoş görmek demek, demokratlara ve demokrasiye meydan okumak demektir. 27 Şubat'tan bu yana siyasi krizin de, hükümet sistemimizin sarsaklığının ve yalpalamasının kaynağı da budur. Günlük, hatta saatlik olarak vuku bulan her dönemeçte, olabilecek en otoriter hükümet kurumları ve kongreleri adına halkın devrimci ruhuna ve demokrasisine çağrılar yapılmaktadır. Ama bilhassa bu hükümetin politikalarının tümü, devrimci ilkelerden uzaklaşma ve demokrasinin ihlal edilmesidir.

Bu uzun süre devam edemez.

İçinde bulunduğumuz gibi bir durumun bir gün bir nedenle, başka bir gün başka bir nedenle istikrarsızlık unsurları açığa çıkarması kaçınılmazdır. Ve ayak diremek pek de akıllıca bir politika sayılmaz. Olaylar, Partimizin uzun zaman önce çağrısını yaptığı gibi, düzensiz bir şekilde iktidarın Sovyetlere devredileceği bir noktaya doğru ilerlemektedir.

Pravda, sayı: 99
5 (18) Temmuz 1917

Anayasal Yanılsamalar[139]

Anayasal yanılsamalar insanların normal, hukuki, düzenli ve kanunlaştırılmış – kısacası "anayasal" – bir sistemin varlığına, gerçekte böyle bir sistemin var olmamasına karşın, inanması durumunda yapılan siyasi hataya verdiğimiz addır. İlk bakışta bugün, Temmuz 1917'de, Rusya'da herhangi bir anayasa taslağı hazırlanmamışken anayasal yanılsamaların ortaya çıkması sorunundan bahsedilemez. Oysa böyle düşünmek bütünüyle yanlış olur. Gerçekte Rusya'daki mevcut siyasi durumun en önemli özelliği olağanüstü çok sayıda insanın anayasal yanılsamalara sahip olmasıdır. Bu tablo değerlendirilmeksizin bugün Rusya'daki siyasi duruma ilişkin hiçbir şey anlaşılamaz. Her şeyden önce anayasal yanılsamaları sistematik bir şekilde ve kıyasıya teşhir etmediğimiz, tüm köklerini açığa çıkarmadığımız ve düzgün bir siyasi perspektifi yeni baştan kurmadığımız takdirde bugün Rusya'da taktik görevlerimizin doğru bir formülasyonuna yönelik hiçbir olumlu adım atılamaz.

Mevcut anayasal yanılsamaların en tipik örneği olan üç fikri ele alalım ve bunları dikkatli bir şekilde inceleyelim.

1 Numaralı Fikir, ülkemizin yakında bir Kurucu Meclise sahip olacağı, bu nedenle şu anda olup bitmekte olan her şeyin geçici, önemsiz ve belirleyicilikten uzak olduğu; Kurucu Meclis

139 *"Anayasal Yanılsamalar"* makalesi ilk olarak *Raboçi i Soldat*'ta 1917'de yayımlanmış, daha sonra "Mevcut Durum" başlığıyla broşür olarak basılmıştır. Gazetenin editörleri, gazetenin toplatılmasını önlemek ve Bolşevik Parti'nin silahlı ayaklanma hazırlıklarını gizlemek için "silahlı mücadele dahil" ifadesi yerine "çok sert biçimler dahil" ifadesini kullanmıştır.

tarafından yakında her şeyin değiştirileceği ve sıkı bir şekilde düzenleneceğidir. 2 Numaralı Fikir, Sosyalist Devrimciler veya Menşevikler gibi belli partilerin ya da bunların ittifaklarının halk arasında ya da Sovyetler gibi "en etkili" kurumlarda açık ve tartışmasız bir çoğunluğa sahip olduğu; bu nedenle bu partilerin ve kurumların iradesinin, genel olarak halkın çoğunluğunun iradesi gibi, görmezden gelinemeyeceği, cumhuriyetçi, demokratik ve devrimci Rusya'da ise daha da az ihlal edilebileceği fikridir. 3 Numaralı Fikirse *Pravda*'yı kapatmak gibi *bazı önlemlerin* Geçici Hükümet ya da Sovyetler tarafından meşrulaştırılmadığı, bu nedenle bunların hiçbir şekilde kati önlemler olarak değerlendirilemeyecek, yalnızca geçici bir evre, bir rastlantı olduğu fikridir.

Şimdi bu fikirlerin her birini ele alalım.

I

Birinci Geçici Hükümet, bir Kurucu Meclis toplama sözü verdi. Ülkeyi bir Kurucu Meclise hazırlamayı asıl işi olarak ele aldı. İkinci Geçici Hükümet, Kurucu Meclisin toplanması için 30 Eylül tarihini belirledi. Üçüncü Geçici Hükümet, 4 Temmuz'dan sonra, bu tarihi kesin bir şekilde yeniden teyit etti.

Buna karşı Kurucu Meclisin bu tarihte toplanmama ihtimali yüzde doksan dokuz. Ve toplansa bile – Rusya'da ikinci bir devrim zafere ulaşana kadar – Kurucu Meclisin Birinci Duma kadar etkisiz ve faydasız olma ihtimali yine yüze doksan dokuz. Bu durumu değerlendirmek üzere yalnızca bir an için zihninizi dumura uğratan mevcut boş lafların, vaatlerin ve küçük işlerin velvelesinden çıkıp, ana meseleye, kamusal yaşamda her şeyi belirleyen şeye, sınıf mücadelesine bakmanız yeterli.

Rusya'da burjuvazinin toprak sahipleriyle fazlasıyla içli dışlı olduğu açık. Basının tamamı, seçimler, Kadet Partisi'nin ve onun sağındaki partilerin politikalarının bütünü ve "ilgili" kişilerin "kongrelerinde" yapılan konuşmalar bunu gösteriyor. Burjuvazi, küçük burjuva Sosyalist Devrimci ve "Sol" Menşevik lafebelerinin anlayamadığını, yani Rusya'da özel toprak sahipliğinin devasa bir iktisadi devrim, bankaların halk denetimine tabi kılınması, sendikaların kamulaştırılması ve sermayeye karşı en acımasız devrimci önlemlerin alınması haricinde bir yolla *ortadan*

kaldırılamayacağını gayet iyi kavramış bulunuyor. Burjuvazi bunu son derece iyi anlamış durumda. Bununla birlikte aynı zamanda Rusya'daki köylülüğün ezici çoğunluğunun artık, büyük arazilere el konulmasından yana olduğunu ilan eden Çernov'un çok daha solunda olduğunu da bilmek, görmek ve hissetmek zorundalar. Zira burjuvazi Çernov'un hem örneğin 6 Mayıs'la 2 Temmuz arasında köylülerin çeşitli taleplerini ertelemek ve engellemek konusunda kaç tane kısmi ödün verdiğini hem de *Sağ* Sosyalist Devrimcilerin (ister inanın ister inanmayın Çernov, Sosyalist Devrimciler tarafından "merkezin" adamı olarak görülüyor!) Köylü Kongresi'nde ve Tüm Rusya Köylü Kongresi Yürütme Kurulu'nda köylüleri "rahatlatmak" ve vaatlerle onların gözünü boyamak için ne kadar çaba sarf ettiğini bizden daha iyi bilir.

Büyük burjuvazi, kapitalizmde "düzenin" (yani halkı kontrol altında tutmanın) hangi koşullar altında sürdürülebileceğini iktisadi ve siyasi deneyimlerinden öğrenmiş olmasıyla küçük burjuvaziden farklılaşır. Burjuvazi işadamlarından, büyük çaplı ticari işlemler yapan ve siyasi meselelere bile tam anlamıyla ticaret gibi yaklaşmaya alışkın kişilerden oluşur. Sözlere itimat etmektense, gözlerini daldan budaktan esirgemezler.

Bugün Rusya'da oluşturulacak bir Kurucu Mecliste, Sosyalist Devrimcilerin daha solunda bulunan köylülük çoğunlukta olacaktır. Burjuvazi bunu bilmektedir ve bu nedenle de Kurucu Meclisin erken toplanmasına muazzam bir direnç göstermek zorundadır. Kurucu Meclisin *toplanmasıyla* emperyalist savaşı II. Nikolay'ın imzaladığı gizli antlaşmaların ruhuna uygun bir şekilde sürdürmek ya da büyük arazileri veya bunlar için tazminat ödenmesini savunmak ya olanaksız ya da çok zor olacaktır. Savaş beklemez. Sınıf mücadelesi beklemez. Bu, 28 Şubat'la 21 Nisan arasındaki kısa kesitte bile yeterince açıktı.

Devrimin en başından itibaren Kurucu Meclis hakkında iki görüş var oldu. Bütünüyle anayasal yanılsamalara kapılmış bulunan Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler meseleye, sınıf mücadelesinden haberi olmayan küçük burjuvazinin bönlüğüyle yaklaştı: Kurucu Meclis ilan edilmiştir; bir Kurucu Meclis olacaktır ve söylenebilecek tek şey budur! Diğer her şey şeytan icadıdır. Bu arada Bolşeviklerse şunu söylemiştir: Yalnızca Sovyetlerin artan gücü ve

otoritesi Kurucu Meclisin toplanmasını ve başarılı olmasını garanti edebilir. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler hukuki fiile, Kurucu Meclisin ilan edilmesine, Kurucu Meclis sözü verilmesine, bir Kurucu Meclisin toplantıya çağrılacağının duyurulmasına vurgu yapmıştır. Bolşeviklerse sınıf mücadelesini vurgulamıştır: Sovyetlerin kazanması halinde Kurucu Meclisin toplanması kesin olacak, bu olmadığı takdirde böyle bir kesinlik bulunmayacaktır.

Gerçekleşen de tam olarak budur. Burjuvazi en başından itibaren hem açık hem de gizli bir şekilde, bir Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasına karşı sürekli ve kıyasıya bir mücadele vermiştir. Bu mücadele, Kurucu Meclisin toplanmasını savaş sonrasına kadar erteleme isteğine yol açmıştır. Bu, toplantı tarihinin birkaç kez ertelenmesi üzerinden ifadesini bulmuştur. 18 Haziran'dan ya da koalisyon kabinesinin kurulmasının üzerinden bir aydan fazla süre geçtikten sonra en sonunda toplantı tarihi belirlendiğinde Moskova'da yayımlanan bir burjuva gazetesi bunun Bolşevik propagandasının baskısıyla gerçekleştiğini ilan etmiştir. *Pravda* bu gazetenin sözlerini kelimesi kelimesine aktarmıştır.

4 Temmuz'dan sonra Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin yalakalığı ve korkaklığı karşıdevrimin "zaferine" neden olduğunda, kısa ama son derece önemli bir cümle – Kurucu Meclisin "mümkün olamayacak denli erken" toplanması!! – *Reç*'in sayfaları arasına sıkıştırılıvermiştir. Ve 16 Temmuz'da *Volya Naroda* ve *Russkaya Volya*'da Kadetlerin, bu kadar "kısa" bir süre içerisinde toplanmasının "imkânsız" olacağı gerekçesiyle Kurucu Meclisin toplanmasının ertelenmesi konusunda ısrarcı olduğu belirtilmiş ve karşıdevrimin şakşakçısı Menşevik Tsereteli'nin toplantı tarihinin 20 Kasım'a ertelenmesine razı olduğu eklenmiştir!

Kuşkusuz bu haber, böylesi "ifşaatlardan" faydalanması mümkün olmayan burjuvazinin isteğinin dışında basına sızmıştır. Ama cinayet açığa çıktı. 4 Temmuz'un peşinden sürüklenen karşıdevrimciler gerçeği yumurtlayıverdi. 4 Temmuz'dan sonra iktidarın karşıdevrimci burjuvazi tarafından ele geçirilmesini Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasına *karşı* bir önlem (çok ciddi bir önlem) izlemişti.

Bu bir gerçek. Ve bu gerçek anayasal yanılsamaların ne denli abes olduğunu ortaya koyuyor. Rusya'da yeni bir devrim

gerçekleşmediği, karşıdevrimci burjuvazi (en başta Kadetler) iktidardan indirilmediği ve halk Sosyalist Devrimci ve Menşevik partilere, burjuvaziyle uzlaşan partilere, güvenmekten vazgeçmediği takdirde Kurucu Meclis ya hiç toplanamayacak ya da yalnızca bir "Frankfurt münazara kulübü";[140] savaşın ve burjuvazinin "hükümeti boykot etmesi" ihtimalinin dehşete düşürdüğü küçük burjuvaların iktidarsız ve değersiz bir meclisi ve burjuvazi olmadan yönetmeye yönelik beyhude çabalarla, burjuvazi olmadan yola devam etme korkusu arasında parçalanmış bir meclis olarak kalacaktır.

Kurucu Meclis meselesi, burjuvaziyle proletarya arasındaki sınıf mücadelesinin seyrine ve sonucuna *tabidir. Raboçaya Gazeta* bir süre önce Kurucu Meclisin bir Kongre olabileceği düşüncesini ağzından kaçırdı. Bu, karşıdevrimci burjuvazinin Menşevik uşaklarının içi boş, acınası ve alçakça palavralarının bir örneği. Kurucu Meclis bir "Frankfurt münazara kulübü" ya da bir Birinci Duma değil bir Kongre olacaksa, karşıdevrimcilerle uzlaşmak yerine, onlara acımasız darbeler indirecek cesarete, yeterliliğe ve güce sahip olması gerekir. Bunun için iktidarın, günümüzün en ileri, en kararlı ve en devrimci sınıfının elinde olması şart. Bunun için söz konusu sınıf, kent ve kır yoksullarının (yarı proleterlerin) desteğini almak zorunda. Bunun için karşıdevrimci burjuvazi, yani en başta Kadetler ve yüksek rütbeli subaylarla acımasız bir şekilde hesaplaşılması gerek. Bir Kongre için gerekli olan gerçek, sınıfsal, maddi koşullar bunlar. *Raboçaya Gazeta*'nın palavrasının zırvalığını ve Sosyalist Devrimcilerle Menşeviklerin bugün Rusya'da toplanacak bir Kurucu Meclise ilişkin anayasal yanılsamalarının ne denli aptalca olduğunu anlamak için yalnızca bu şartları doğru ve açık bir şekilde alt alta yazmamız yeterli.

II

Marx, 1848'in küçük burjuva "Sosyal Demokratlarını", "halk" ve genel olarak halkın çoğunluğu hakkındaki boş sözleri olur olmaz

---

[140] Lenin, Mart Devrimi'nin ardından, Mayıs 1848'de toplanan ulusal bir parlamento olan Frankfurt Parlamentosu'na atıf yapıyor. Parlamentodaki çoğunluk, zamanını bir anayasa taslağı hakkında hiçbir sonuca varmayan görüşmelerle tüketirken, iktidarı kralın eline bırakan liberal burjuvazideydi.

kullandıkları için özellikle sert bir şekilde mahkûm etmişti.[141] İkinci fikri incelerken, "çoğunluk" hakkındaki anayasal yanılsamaları çözümlerken, bunu hatırlamakta fayda var.

Devlette çoğunluğun gerçekten karar alabilmesi için, sorunlara ilişkin çoğunluk tarafından karar alınabilmesini mümkün kılan ve bu olasılığın gerçekliğe tercüme edilmesini garanti altına alan bir siyasi sistemin, bir tür devlet iktidarının, sağlam bir şekilde kurulması da dahil belirli koşulların sağlanması gerekir. Bir tanesi budur. Bir diğeri ise söz konusu çoğunluğun sınıfsal bileşiminin ve bu çoğunluk içindeki (ve dışındaki) sınıflar arasındaki ilişkilerin devlet aygıtının uyumlu ve etkin bir şekilde kullanılabilmesini *sağlamasıdır.* Bütün Marksistler bu iki somut koşulun halk çoğunluğu ve devlet işlerinin çoğunluğun iradesine uygun şekilde yönetilmesi sorunu açısından belirleyici bir rol oynadığını bilir. Buna karşın Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin siyasi literatürü, daha da önemlisi siyasi davranışları, bu koşulların kavranmasından bütünüyle uzak olduklarını göstermektedir.

Devlette siyasi iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarıyla uyumlu bir sınıfın elindeyse o devlet gerçekten çoğunluğun iradesine uygun bir şekilde yönetilebilir. Ancak siyasi iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarından ayrışan bir sınıfın elindeyse her tür çoğunluk yönetiminin bir aldatmacaya ya da çoğunluğun baskı altına alınmasına dönüşmesi kaçınılmazdır. Bütün burjuva cumhuriyetleri bunun yüzlerce, binlerce örneğini sunmaktadır. Rusya'da burjuvazi hem iktisadi hem de siyasi hayatı yönetmektedir. Burjuvazinin çıkarları, özellikle de emperyalist savaş süresince, çoğunluğun çıkarlarıyla keskin bir karşıtlık içindedir. Dolayısıyla, formel anlamda hukuki değil ama materyalist ve Marksist bir bakış açısından bu çatışmayı teşhir etmek ve halkın burjuvazi tarafından aldatılmasıyla mücadele etmek zorundayız.

Sosyalist Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimizse gerçek rollerinin burjuvazinin halkı ("çoğunluğu") aldatmasında bir araç olmak, bu aldatmacanın bir taşıyıcısı olmak ve ona katkıda bulunmak olduğunu tam anlamıyla göstermiş ve kanıtlamıştır. Her ne

[141] Karl Marx, *Louis Bonaparte'ın On Sekiz Brumaire'*ne (Karl Marx ve Friedrich Engels, *Seçme Eserler,* cilt I, Moskova, 1973, s. 394-487) atıf yapılmaktadır.

kadar bireysel anlamda samimi Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler olabilse de temel siyasi fikirleri (ve elbette iktisadi) – proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin zaferi olmaksızın emperyalist savaştan kurtulmanın ve "ilhakların ve tazminatların olmadığı bir barışa" ulaşmanın mümkün olduğu ve yine aynı koşul yerine getirilmeksizin toprağın herhangi bir karşılık ödenmeksizin halka devredilmesinin ve halkın çıkarları doğrultusunda üretim üzerinde "denetim" sağlanmasının güvence altına alınabileceği – pratik anlamda küçük burjuva kendini aldatmadan ya da aynı anlama gelmek üzere, kitlelerin ("çoğunluğun") burjuvazi tarafından aldatılmasından başka bir şey değildir.

Küçük burjuva demokratların, Louis Blanc türü sosyalistlerin, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin anladığı şekliyle çoğunluk meselesine ilişkin ilk ve ana "düzeltmemiz" budur. Çoğunluk kendi içinde yalnızca biçimsel bir şey olduğunda ve maddi anlamda, gerçekte, burjuvazinin çoğunluğu aldatmasını sağlayan partilerin çoğunluğundan başka bir şey olmadığında "çoğunluğun" ne gibi bir değeri olabilir?

Ve elbette – ki bu da bizi ikinci "düzeltmemize", yukarıda bahsedilen temel koşulların ikincisine getiriyor – bu aldatmaca yalnızca sınıfsal kökenleri ve sınıfsal anlamı ortaya konulduğunda gerektiği gibi kavranabilir. Bu kendini kandırma, (açıkça söylemek gerekirse) bir "üçkâğıt" değil, bir sınıfın kendisini içinde bulduğu iktisadi durumdan kaynaklanan aldatıcı bir fikirdir. Küçük burjuvazi böyle bir iktisadi konumdadır; hayat şartları ona kendi kendisini kandırmasını dayatmaktadır; istemsiz ve kaçınılmaz bir şekilde bir burjuvaziye, bir proletaryaya doğru meyletmektedir. İktisadi açıdan küçük burjuvazinin bağımsız bir "çizgisinin" olması *imkânsızdır.*

Geçmişi onu burjuvaziye doğru, geleceği ise proletaryaya doğru çekmektedir. Aklıselimi onu proletaryaya, (Marx'ın ünlü deyişiyle) önyargısı[142] ise burjuvaziye doğru sürüklemektedir. Halkın çoğunluğunun devlet idaresinde gerçekten bir çoğunluk, çoğunluğun çıkarlarının gerçekten hizmetkârı ve çoğunluğun haklarının

142 Bkz. Karl Marx, *Louis Bonaparte'ın On Sekiz Brumairei* (Karl Marx ve Friedrich Engels, *Seçme Eserler,* cilt I, Moskova, 1973, s. 480).

gerçekten koruyucusu vesaire olabilmesi için belirli bir sınıfsal koşulun sağlanması, yani küçük burjuvazinin devrimci proletaryayla hiç değilse karar anı ve yerinde gücünü birleştirmesi gerekir.

Bu olmadan çoğunluk bir süre için varlığını sürdürebilecek, saman alevi gibi parlayabilecek, gürültü çıkarabilecek ve şöhrete kavuşabilecek, ancak mutlak ve kaçınılmaz bir şekilde başarısızlığa mahkûm olan bir kurgudan ibarettir. Bu arada Temmuz 1917 Rus Devriminin gösterdiği gibi, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin çoğunluğunun başarısızlığa uğradığı nokta da budur.

Dahası bir devrim, devletteki "normal" bir durumdan tam da devlet hayatının ihtilaflı meselelerinin silahlı mücadeleye kadar varan doğrudan sınıf ve halk mücadelesiyle tayin edilmesiyle farklılaşır. Kitlelerin özgür ve silahlı oldukları bir durumda başka türlüsü olamaz. Bu temel gerçek, devrim zamanında "çoğunluğun iradesini" ortaya çıkarmanın yeterli olmadığı anlamına gelir; karar anı ve yeri geldiğinde *daha güçlü olduğunuzu kanıtlamak, kazanmak* zorundasınızdır. Almanya'da Ortaçağ'daki Köylü Savaşından başlayarak, 1848, 1871 ve 1905 de dahil tüm büyük devrimci hareketler ve çağlar boyunca daha iyi örgütlenmiş, siyasi olarak daha bilinçli ve daha iyi silahlanmış bir azınlığın iradesini çoğunluğa dayatmasının ve onu yenmesinin sayısız örneğini görüyoruz.

Friedrich Engels deneyimden çıkarılması gereken dersi, bir ölçüde Almanya'da on altıncı yüzyılın köylü isyanıyla 1848 Devrimi'nin ortak dersini, yani ezilenlerin, hayattaki küçük burjuva konumları nedeniyle eylemlerindeki bölünmüşlüğü ve merkezileşme eksikliğini özel olarak vurgulamıştır.[143] Meseleye bu açıdan baktığımızda aynı sonuca, yani yalnızca küçük burjuva kitlelerden oluşan bir çoğunluğun hiçbir şeyi belirlemediği ve belirleyemeyeceği, çünkü birlikten yoksun milyonlarca kırsal küçük mülk sahibinin *yalnızca* ya burjuvazinin ya da proletaryanın öncülüğünde örgütlenebileceği, eylem içerisinde siyasi bilince ve (zafer için zorunlu olan) merkeziyetçiliğe kavuşabileceği sonucuna ulaşıyoruz.

Uzun vadede toplumsal hayatın sorunlarının sınıf mücadelesinin en acı ve şiddetli biçimiyle, iç savaşla, çözüme kavuşturulduğunu biliyoruz. Her savaşta olduğu gibi bu savaşta da – yine

143 Bkz. Friedrich Engels, *Almanya'da Köylü Savaşı*, Moskova, 1965.

herkesin bildiği ve ilkesel olarak hiç kimsenin itiraz etmediği bir gerçek – belirleyici olan ekonomidir. Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler bunu "ilkesel" olarak inkâr etmemelerine ve bugün Rusya'nın tam anlamıyla kapitalist niteliğini kavramalarına karşın, bu gerçekle aklı başında bir şekilde yüzleşmeye cesaret edememektedir. Rusya da dahil bütün kapitalist ülkelerin temelde üç ana güce, burjuvazi, küçük burjuvazi ve proletaryaya ayrılmış olduğu gerçeğini kabul etmekten korkmaktadırlar. Bunlardan birincisi ve üçüncüsü herkesin sözünü ettiği ve kabul ettiği sınıflardır. İkincisini ise – ki aslında sayısal anlamda çoğunluktur! – hiç kimse ne iktisadi ve siyasi açıdan ne de askeri olarak aklı başında bir şekilde değerlendirmeye çalışmamaktadır.

Gerçek yağ çekmez. Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin kendi varlıklarını kabul etmekten kaçmalarının nedeni budur.

III

Bu makaleyi yazmaya başladığımda *Pravda*'nın kapatılması yalnızca bir "vakaydı", henüz hükümet tarafından yasallaştırılmamıştı. Ancak şimdi, 16 Temmuz'dan sonra, hükümet *Pravda*'yı resmen kapatmış bulunuyor.

Tarihsel açıdan ve bir bütün olarak bakılacak olursa bu önlem, hazırlanış ve hayata geçiriliş süreci boyunca, Rusya'daki "anayasanın doğasını" ve anayasal yanılsamaların tehlikesini bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor.

Milyukov'un başkanlığını yaptığı Kadet Partisi ve *Reç* gazetesi Nisan'dan beri Bolşeviklere karşı baskıcı önlemler alınmasını talep ediyor. Çeşitli biçimlerde – *Reç*'te yer alan "devlet adamına yakışır" makalelerden Milyukov'un "tutuklayın şunları" (Lenin ve diğer Bolşevikleri) çığlıklarına kadar – bu baskı talebi, devrimde Kadetlerin siyasi programının ana unsuru değilse bile ana unsurlarından bir tanesi olageldi.

Kadet Partisi, Aleksinskiy ve şürekâsı Haziran ve Temmuz'da Bolşeviklerin Alman ajanı olduğu ya da Almanlardan para aldığı hakkındaki aşağılık iftirayı icat etmeden ve – herkesin bildiği, aksi yöndeki gerçeklere ve basılı belgelere rağmen – yine aynı ölçüde iftira niteliğindeki "silahlı ayaklanma" ya da "isyan" suçlamasından çok önce sistematik bir şekilde, inatla ve sürekli olarak

Bolşeviklere karşı baskıcı önlemler alınmasını talep etti. Bu talep şimdi karşılandığına göre bunun gerçek sınıfsal ve partisel kökenini unutanların ya da unutmuş gibi yapanların dürüstlüğü ya da zekâsı hakkında ne düşünmemiz gerekiyor? Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin, 4 Temmuz'da Bolşeviklere karşı baskıcı önlemlerin alınması şeklinde vuku bulan "hadisenin" bir "kaza" ya da "münferit" bir olay olduğuna inandıkları iddiasına dayanan beyhude çabalarını düpedüz sahtekârlık ya da inanılmaz bir siyasi aptallık olarak tanımlamak dışında elimizden ne gelir? Tartışmasız tarihsel gerçeklerin tahrif edilmesinin bir sınırı olmak zorunda!

20-21 Nisan hareketiyle 3-4 Temmuz hamlesinin benzer nitelikte olduğunu görmek için bu ikisini karşılaştırmamız yeter: ikisi de hoşnutsuzluğa, sabrın taşmasına ve öfkeye dayalı kendiliğinden gelişen halk ayaklanmaları, birtakım sağcıların provokatif bir şekilde vurulması, Nevski'deki cinayetler, başta Kadetler olmak üzere burjuvazinin "Nevski cinayetlerini işleyenler Lenin'in adamlarıydı" anlamına gelen iftiralarla yüklü yaygaraları, işçilerle burjuvazi arasındaki mücadelenin olağanüstü ölçüde şiddetlenmesi ve alevlenmesi, küçük burjuva partilerin – Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler – kafasının tamamen karışması ve hem siyasetlerinde hem de genel olarak devlet iktidarı meselesine yaklaşımlarındaki muazzam tereddüt gibi nesnel gerçekleri içermektedir. 9-10 Haziran ve 18 Haziran ise bize aynı sınıfsal resmi başka bir biçimde sunmaktadır.

Olayların seyri olabildiğince açık: halkın artan hoşnutsuzluğunu, sabrının taşmasını ve öfkesini ve proletaryayla burjuvazi arasında, özellikle de küçük burjuva kitleler üzerinde nüfuz kazanmak için verilen mücadelenin şiddetinin giderek arttığını gösteriyor. Sosyalist Devrimciler ve Menşevikleri karşıdevrimci Kadetlere bağımlı kılan, bununla ilişkili çok önemli iki tarihsel gelişme bulunuyor. Bu gelişmelerden ilki 6 Mayıs'ta Sosyalist Devrimciler ve Menşeviklerin burjuvazinin çanak yalayıcısına dönüşmelerine, kendilerini burjuvaziyle yapılan pazarlıklara ve anlaşmalara giderek daha fazla bulaşmış bulmalarına, en hayati devrimci önlemleri defalarca erteleyerek burjuvaziye eşsiz "hizmetlerde" bulunmalarına neden olan koalisyonun kurulması; ikincisi ise cephedeki taarruz. Bu taarruz kaçınılmaz bir şekilde emperyalist savaşın sürdürülmesi,

emperyalist burjuvazinin etkisinde, ağırlığında ve rolünde muazzam bir artış gerçekleşmesi, halk arasında şovenizmin olabildiğince yaygınlaşmasını ve son olarak da iktidarın – ilk olarak askeri iktidarın, ardından da genel olarak devlet iktidarının – karşıdevrimci yüksek rütbeli subaylara devredilmesi anlamına gelmiştir.

20-21 Nisan ve 3-4 Temmuz arasında sınıf karşıtlıklarını derinleştiren ve keskinleştiren, 4 Temmuz'dan sonra karşıdevrimci burjuvaziye 20-21 Nisan'a kıyasla kendi programı ve taktiği, acil hedefi ve bu hedefe ulaşmaya yönelik "açık" yöntemleri olduğu belli olan adımları çok daha net bir şekilde atma olanağı veren tarihsel olayların seyri bu şekildedir.

4 Temmuz üzerinden Bolşeviklerin kendi kendilerini yenilgiye uğratmayı "tasarladıkları", bu yenilginin Bolşeviklerin kendi "maceracılığından" vesaire kaynaklandığı anlamına gelen (bu arada L. Martov tarafından da dile getirilen) incelikten yoksun sızlanmalar kadar, tarihsel dayanaktan yoksun, teorik açıdan acınası ya da pratik olarak saçma bir şey daha yoktur. Tüm bu sızlanmalar, (halkın bütünüyle meşru olan hoşnutsuzluğuna ve öfkesine "barışçıl ve örgütlü" bir nitelik kazandırma çabasına) "katılmamamız gerektiğine" ilişin tüm bu iddialar, Bolşeviklerden geliyorsa, ya düpedüz döneklik ya da küçük burjuvazinin alışılageldik ödlekliğinin ve kafa karışıklığının her zamanki ifadelerinden bir tanesidir. Aslında 3-4 Temmuz hareketi, tıpkı yazın ilkbaharı izlemesinde olduğu gibi bir kaçınılmazlıkla 20-21 Nisan hareketinden kaynaklanmıştır. Kitlelerin yanında yer almak ve bir kenarda bekleyip, kitlelerin tam anlamıyla örgütlü olmadığı ve hareketlerinin zaman zaman aşırıya kaçtığına ilişkin – sanki 20-21 Nisan'da hiçbir aşırılık olmamış, sanki tarihte aşırılıklardan azade, ciddi herhangi bir halk hareketi olmuş gibi! – ukala bahanelerle Pontius Pilatus gibi sorumluluktan kaçmak yerine, kitlelerin meşru eylemine mümkün olduğunca barışçıl ve örgütlü bir nitelik kazandırmaya çalışmak proletarya partisinin asla kaçamayacağı bir görevdir.

4 Temmuz'dan sonra Bolşeviklerin yenilmesi, bundan önceki tüm olayların seyrinden kaynaklanan tarihsel bir zorunluluktur, çünkü 20-21 Nisan'da küçük burjuva kitleler ve liderlerinin, Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler, eli kolu henüz taarruz nedeniyle bağlanmamış ve henüz "koalisyon kabinesinde"

burjuvaziyle yapılan pazarlıklara boğazlarına kadar gömülmemişken, 4 Temmuz'a gelindiğinde artık elleri kolları öylesine bağlanmış ve boğazlarına kadar pazarlıklara öylesine gömülmüş bir durumdadırlar ki karşıdevrimci Kadetlerle (baskıcı önlemler, iftiracılık ve kıyıcılık konusunda) işbirliği yapmaya tenezzül etmek dışında bir çareleri kalmamıştır. Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler 4 Temmuz'da, bir daha çıkmamak üzere karşıdevrim çirkefine saplanmıştır; Mayıs'tan Temmuz'a kadar koalisyon kabinesindeki rolleri ve taarruz politikasına verdikleri onay nedeniyle istikrarlı bir şekilde bu çirkefe gömülmüşlerdir.

Konumuzdan, *Pravda*'nın kapatılmasından, 4 Temmuz olaylarının tarihsel olarak değerlendirilmesine sapmış gibi görünebiliriz. Ancak bu yalnızca görünüşte böyledir, çünkü bunlardan biri olmadan diğeri anlaşılamaz. Meseleyi ve olayların birbirleriyle bağlantısını incelediğimizde *Pravda*'nın kapatılmasının, tutuklamaların ve Bolşeviklere yönelik diğer baskıların karşıdevrimcilerin, özellikle Kadetlerin uzun zamandır var olan programlarının gerçekleştirilmesinden başka bir şey olmadığını gördük.

Şimdi özel olarak bu programı *kimin*, hangi araçlarla uyguladığına bakmak son derece öğretici olacaktır.

Olgulara bir bakalım. 2-3 Temmuz'da hareket büyüyordu; halk, hükümetin ataletine, hayat pahalılığına, iktisadi altüst oluşa ve taarruza yönelik öfkeyle kaynıyordu. Kadetler bir feda hamlesi yaparak geri çekildi ve iktidara bağlanmış ama iktidardan yoksun durumdaki Sosyalist Devrimcilere ve Menşeviklere halkın yenilgisinin ve öfkesinin faturasını ödemeleri doğrultusunda ültimatom verdi.

2-3 Temmuz'da Bolşevikler kitleleri eyleme geçmekten alıkoymaya çalışıyordu. Bu, 2 Temmuz'da El Bombası Alayı'nda olanları haberleştiren *Dyelo Naroda*'dan bir görgü tanığı tarafından *bile* teslim edilmişti. 3 Temmuz akşamı hareket sel olup taştı ve Bolşevikler, hareketin "barışçıl ve örgütlü" olması gerektiğini vurgulayan bir çağrı hazırladı. 4 Temmuz'da sağcıların provokatif bir şekilde vurulması, her iki taraftan verilen kurbanların sayısını artırdı. Yürütme Kurulu'nun bu olayları araştırma, günde iki kez bülten yayımlama vs. vs. yönündeki vaatlerinin boş sözler olarak kaldığı belirtilmeli! Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler

hiçbir şey yapmadılar; iki taraftaki ölülerin tam bir listesini bile yayımlamadılar!!

4 Temmuz gecesi Bolşevikler eylemin durdurulmasına yönelik bir çağrı hazırladı ve *Pravda* bu çağrıyı aynı gece yayımladı. Ancak aynı gece karşıdevrimci birlikler (belli ki Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin ve onların Sovyetlerinin daveti veya rızasıyla – bu, her türlü gizlilik ihtiyacının geçtiği bugün bile tabii ki hakkında tam bir sessizliğin sürdürüldüğü "hassas" bir konu) Petrograd'a ulaşmaya başladı. İkinci olarak aynı gece askeri okul öğrencileri ve benzerleri, açık ki komutanları Polovtsev'den ve Genelkurmay'dan aldıkları talimatlar doğrultusunda, Bolşeviklere baskın yapmaya başladı. 4-5 Temmuz gecesi *Pravda*'nın bürosu basıldı. 4 ve 6 Temmuz'da matbaası "Trud" tahrip edildi; Voynov adlı bir işçi, matbaadan *Listok "Pravdi"* taşıdığı için güpegündüz öldürüldü; Bolşeviklere yönelik ev baskınları ve gözaltılar gerçekleştirildi ve devrimci birlikler silahsızlandırıldı.

Tüm bunları kim başlattı? Hükümet veya Sovyet değil, Genelkurmay etrafında toplanmış ve "karşı istihbarat servisi" adına hareket eden, orduyu karıştırmak üzere Pereverzev ve Aleksinskiy'in yalanlarını yayan karşıdevrimci askeri bir çete.

Hükümet ortalıkta yok. Kazakların gelip onları ezebileceğine ilişkin mesajı alıp başlarına gelebilecekler karşısında tir tir titreyen Sovyetler de öyle. Bolşeviklerin izinin sürülmesine öncülük eden Kara Yüz ve Kadet basını, Sovyetlerin de izini sürmeye başladı.

Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler siyasetlerinin bütünü nedeniyle kendi ellerini kollarını bağladılar. Elleri kolları bağlı olduğundan karşıdevrimci birlikleri Petrograd'a çağırdılar (ya da çağrılmasına göz yumdular). Böylece elleri kolları daha da bağlandı. Rezil karşıdevrimci lağım çukurunun dibine kadar battılar. Tam bir ödleklikle, Bolşevikler "vakasını" araştırmak üzere görevlendirdikleri kendi komisyonlarını azlettiler. Bolşevikleri alçakça karşıdevrimcilere sattılar. Öldürülen Kazakların cenazelerine katılma sefilliği göstererek karşıdevrimcilerin ellerini öptüler.

Elleri kolları tamamen bağlı. Lağım çukurunun dibindeler.

Bir gün bir şeyi, başka bir gün başka bir şeyi deniyorlar; Kerenskiy'i kabineye teslim ettiler, Canossa'ya Kadetlere gidiyorlar, bir "Zemskiy Sobor" ya da Moskova'daki karşıdevrimci

hükümetin "taç giyme törenini" düzenliyorlar.[144] Kerenskiy, Polovtsev'i görevden alıyor.

Ancak bütün bu çabalardan hiçbir şey çıkmaz. Bu çabalar hiçbir şekilde *olayların gerçek seyrini* değiştiremez. Kerenskiy Polovtsev'i görevden alıyor, ama aynı zamanda Polovtsev'in önlemlerine ve politikasına şekil ve yasallık kazandırıyor; Aleksinskiy'in programı doğrultusunda *Pravda*'yı kapatıyor, askerlere yönelik idam cezası getiriyor, cephede toplantıları yasaklıyor, Bolşevikleri (Kollontay'ı bile) tutuklamaya devam ediyor.

Rusya'daki "anayasanın doğası" büyük bir açıklıkla ortaya çıkıyor: cephede taarruz ve cephe gerisinde Kadetlerle kurulan koalisyon Sosyalist Devrimcileri ve Menşevikleri karşıdevrimin lağım çukuruna sürüklemiştir. *Gerçekte* devlet iktidarı karşıdevrimcilerin, askeri çetenin eline geçmektedir. Kerenskiy ile Tsereteli ve Çernov hükümeti *bunun yalnızca vitrinidir;* karşıdevrimcilerin önlemlerini, eylemlerini ve politikalarını *olup bittikten sonra* yasallaştırmaya mecburdur.

Kadetlerle Kerenskiy, Tsereteli ve Çernov arasında süregiden pazarlık, büsbütün önemsiz olmasa bile ikincil önemdedir. Bu pazarlığı Kadetlerin mi kazanacağı, yoksa Tsereteli ve Çernov'un "tek başına" tutunmayı mı başaracağının olayların gerçek seyri üzerinde hiçbir etkisi olmayacaktır. Temel, asıl ve belirleyici gerçek, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin karşıdevrimcilerin safına (6 Mayıs'tan beri sürdürdükleri politikanın kaçınılmaz sonucu olarak) savrulmuş olmalarıdır.

Partiyi geliştirme çevrimi tamamlanmış bulunmaktadır.

144 Geçici Hükümet tarafından planlanan Devlet Konferansı'na atıf yapılıyor. Konferans, 12 (25) Ağustos 1917'de Moskova'da toplantıya çağrıldı. Delegelerin çoğunluğu toprak sahipleri, burjuvazinin mensupları, generaller, subaylar ve Kazak liderleriydi. Sovyet delegasyonu Menşeviklerden ve Sosyalist Devrimcilerden oluşuyordu. Konferansın, devrimi yenmek üzere toprak sahipleri ve burjuvazinin karşıdevrimci güçlerini harekete geçirmesi bekleniyordu. Kornilov, Alekseyev, Kaledin ve diğerleri devrimi ezmeye yönelik bir program ortaya koydu. Kerenskiy konuşmasında devrimci hareketi bastırma ve köylüler tarafından büyük arazilere el konulmasını engelleme tehdidi savurdu. Bolşevik Parti Merkez Komitesi işçi sınıfını bu konferansa karşı bir protesto eylemine katılmaya çağırdı. Konferansın açılış gününde Bolşevikler Moskova'da 400.000'den fazla kişinin katılımıyla bir günlük bir genel grev örgütledi. Başka şehirlerde de protesto mitingleri ve grevler gerçekleşti.

Kendilerini karşıdevrimcilere bağlamalarına neden olan, 28 Şubat'tan 6 Mayıs'a kadar dile getirdikleri Kerenskiy'e "güven" beyanından en dibe vurdukları 5 Temmuz'a kadar Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler dosdoğru aşağı doğru gitmektedir.

Yeni bir dönem açılıyor. Karşıdevrimcilerin zaferi halkın Sosyalist Devrimci ve Menşeviklerden beklediğini bulamamasına neden oluyor ve kitlelerin devrimci proletaryanın siyasetini benimsemesinin yolunu açıyor.

26 Temmuz (8 Ağustos) 1917'de yazılmıştır.
Raboçi i Soldat, sayı: 11 ve 12'de 4-5 Ağustos 1917'de yayımlanmıştır.

Kamenev'in Stockholm Konferansı Hakkında MYK'da Yaptığı Konuşma[145]

Kamenev yoldaşın 6 Ağustos'ta Merkez Yürütme Kurulu'nda Stockholm Konferansı hakkında yaptığı konuşma, partisine ve

145 Stockholm'de uluslararası bir sosyalist konferansın toplantıya çağrılması meselesi Nisan 1917'de ortaya atılmıştır. Danimarkalı bir sosyal şoven olan Borgbjerg, Danimarka, Norveç ve İsveç işçi partilerinin ortak bir komitesi adına Petrograd'a gelmiş, Rusya'nın sosyalist partilerini "Stockholm Sosyalist Barış Konferansı'na" davet etmiştir. Konu Petrograd Sovyeti'nde tartışılmıştır. Menşevikler ve S.R.'ler daveti kabul etmiş ve konferansa çağrı yaparak inisiyatif almaya karar vermiştir. Lenin'in Yedinci (Nisan) Tüm Rusya Konferansı'na sunduğu bir önerge üzerine Bolşevik Parti, sosyal şoven bir girişim olan Stockholm konferansına katılmaya karşı olduğunu kesin bir dille ilan etmiştir. Bolşevik Parti konferansın emperyalist niteliğini teşhir etmiş ve Borgjberg'i Alman emperyalizminin ajanı olarak nitelemiştir.

6 (19) Ağustos 1917'de Stockholm Konferansı'na yönelik hazırlıkların tartışıldığı bir Merkez Yürütme Kurulu toplantısında Kamenev konferansa katılım konusunda ısrar etmiş, Bolşeviklerin konuyla ilgili kararının gözden geçirilmesi gerektiğini savunmuştur. MYK'daki Bolşevik grup bu açıklamayla bir ilişkisi olmadığını duyurmuştur.

Lenin, yayımlanmak üzere *Proletari*'ye ilettiği "Kamenev'in Stockholm Konferansı Hakkında MYK'da Yaptığı Konuşma" başlıklı mektupla aynı zamanda, 17 (30) Ağustos'ta Yurtdışındaki Merkez Komitesi Bürosu'na hitaben bir mektup daha göndermiştir. Lenin, Kamenev'in beyanına atıfla şunları yazmıştır: "Kamenev'in açıklamasını ... alçaklık değilse de aptallığın doruğu olarak görüyorum ve bu konuda hem Merkez Komitesi'ne hem de basına yazmış bulunuyorum" (bkz. V.I. Lenin, *Toplu Eserler,* cilt: 35, s. 320). 16 (29) Ağustos'ta Bolşevik Parti Merkez Komitesi, Stockholm Konferansı meselesini tartışarak katılmama kararını yinelemiştir.

Konferans hiç toplanmamıştır.

ilkelerine sadık tüm Bolşeviklerin tepkisini çekmek zorundadır.

Kamenev yoldaş konuşmasının daha ilk cümlesinde, tüm konuşmasına çok çirkin bir ton kazandıran resmi bir beyanda bulunmuştur. Kendisi adına konuştuğunu söylemiş ve "grubumuzun bu konuyu tartışmadığı" çekincesini koymuştur.

İlk olarak örgütlü bir partide ne zamandan beri tek tek üyeler önemli meseleler hakkında "kendi adlarına" konuşmaktadır? Grup meseleyi tartışmadığına göre Kamenev yoldaşın konuşmaya hakkı yoktur. Sözlerinden çıkartılması gereken ilk sonuç budur.

İkinci olarak Kamenev yoldaş, Parti Merkez Komitesi'nin Stockholm Konferansı'na katılmama kararını görmezden gelme hakkını nereden almıştır? Bu karar bir kongreyle veya Merkez Komite'nin başka bir kararıyla iptal edilmediği sürece Parti için bağlayıcı olmaya devam etmektedir. İptal edilmiş olsaydı Kamenev yoldaş sessiz kalamaz, yakın geçmiş zamanı kullanarak, "Biz Bolşevikler şu ana kadar Stockholm Konferansı'na ilişkin olumsuz bir tutum benimsedik" diyemezdi.

Bir kez daha buradan çıkan sonuç Kamenev'in konuşmaya hakkının olmadığı, dahası doğrudan doğruya bir Parti kararını ihlal ettiği, doğrudan doğruya Partiye karşı konuştuğu ve kendisi açısından bağlayıcı olan Merkez Komite kararı hakkında tek söz etmeyerek Partinin iradesine karşı çıktığıdır. Oysa karar, üstelik Zimmerwald Konferansı'nın Stockholm Konferansı'na katılımı uygun görmesi halinde Parti temsilcisinin Zimmerwald Konferansı'ndan çekileceği ekiyle birlikte *Pravda*'da yayımlanmıştır.

Kamenev, Bolşeviklerin Stockholm Konferansı'na katılıma ilişkin "önceden var olan" olumsuz tutumunun nedenlerini doğru bir şekilde anlatmamıştır. Konferansa sosyal emperyalistlerin katılacağını ve devrimci bir Sosyal Demokratın onlarla herhangi bir işinin olmasının kepazelik olacağını söylememiştir.

Geçmişte pek çok yanlış yapmış olmasına karşın Starostin'in devrimci Sosyal Demokrat bakış açısını Kamenev'den bin kat daha iyi, daha doğru ve daha uygun bir şekilde ortaya koyduğunu üzülerek kabul etmek durumundayız. Sosyal emperyalistlerle, bakanlarla, Rusya'daki kasabın yamaklarıyla müzakere etmek utanç verici bir ihanettir. Bu durumda enternasyonalizmden bahsedilemez.

Kamenev'in aslında Stockholm Konferansı hakkındaki

görüşümüzde bir "değişiklik" yapılmasına yönelik argümanları gülünç derecede zayıftır.

> "O andan [??] itibaren Stockholm Konferansı'nın," diyor Kamenev, "emperyalist ülkelerin şuursuz bir aracı olmaktan çıktığı [??] bizim için açık hale geldi."

Bu doğru değil. Bunu destekleyecek tek bir olgu yok ve Kamenev bunu savunmak üzere hiçbir ciddi argüman öne süremez. Almanlar katılırken İngiliz-Fransız sosyal emperyalistleri katılmayı reddediyorsa bunu ilkesel bir değişiklik olarak kabul etmek mümkün mü? Bu, enternasyonalist bakış açısından bir değişiklik sayılabilir mi? Kamenev, Danimarkalı sosyal emperyalistle ilgili çok benzer durum hakkında Parti konferansında (29 Nisan) alınan kararı gerçekten de "unutmuş" olabilir mi?

> Gazetelerde yer alan haberlere göre, diye devam ediyor Kamenev, "dünya proletaryasının güçleri Stockholm semalarında dalgalanan devrim bayrağı altında toplanmaya başlamıştır."

Bu, Çernov ve Tsereteli'ye yakışacak denli anlamsız bir belagattir. Düpedüz uydurmadır. Aslında Stockholm üzerinde dalgalanan devrimin bayrağı değil müzakerelerin, anlaşmaların, sosyal emperyalistlere af çıkarılmasının ve bankacılar arasında ilhak edilen toprakların paylaşılmasına yönelik pazarlıkların bayrağıdır.

Tüm dünya karşısında devrimci enternasyonalizmden sorumlu olan enternasyonalistlerin partisinin Rus ve Alman sosyal emperyalistlerin, Çernovlar, Skobelevler ve şürekâsının burjuva emperyalist hükümetlerinin bakanlarının kirli oyunlarına göz kırparak taviz vermesine müsamaha gösteremeyiz.

Üçüncü bir Enternasyonal inşa etmeye karar vermiş bulunuyoruz ve bunu tüm zorluklara rağmen yapmak zorundayız. Sosyal emperyalistlerle ve sosyalizm kaçkınlarıyla pazarlık yapmak üzere tek bir geri adım bile atmayacağız!

Proletari, sayı: 3
16 (29) Ağustos 1917
İmza: *N. Lenin*

RSDİP Merkez Komitesi'ne

Olaylar baş döndürücü bir hızla ilerlediğinden bu satırlar elinize ulaştığında artık her şey için çok geç olabilir. Bu mektubu 30 Ağustos Çarşamba günü yazıyorum ve alıcıları onu 2 Eylül Cuma gününden önce okumamış olacak. Yine de şansımı deneyerek aşağıdaki satırları yazmayı görev biliyorum.

Kornilov Ayaklanması, olayların seyrinde son derece beklenmedik (böylesine bir anda ve bu şekilde olması beklenmediktir) ve inanılmaz ölçüde keskin bir dönüştür.

Her keskin dönüş gibi Kornilov Ayaklanması da taktiklerde bir revizyona gidilmesini ve değişiklik yapılmasını gerektirmektedir. Ve her revizyonda olduğu gibi bunda da ilkesizlikten kaçınmak için çok dikkatli olmak zorundayız.

Savaşın sonuna kadar sürdürülmesi (Volodarskiy gibi) ya da S.R.'lerle bir *blok* oluşturulmasına (diğer Bolşevikler gibi), Geçici Hükümetin *desteklenmesine* savrulanların ilkelerini terk ettikleri kanaatindeyim. Bu kişilerin tavrı mutlak anlamda yanlış ve ilkesizdir. Ancak iktidar proletaryaya devredildikten *sonra*, ancak bir barış önerisi yapıldıktan *sonra*, gizli antlaşmalara ve bankalarla bağlantılara son verildikten *sonra; ancak tüm bunların ardından* savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunmalıyız. Ne Riga'nın ne de *Petrograd'ın zapt edilmesi* savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunmamıza neden olabilir. (Volodarskiy'in bunu okumasını çok isterdim.) O zamana kadar proleter devrimi savunuyoruz, savaşa karşıyız ve savaşın sonuna kadar sürdürülmesi taraftarı *değiliz.*

Şu anda bile Kerenskiy hükümetini desteklememeliyiz. Bu ilkesizliktir. Bize şöyle sorabilirler: Kornilov'a karşı savaşmayacak mıyız? Elbette savaşmak zorundayız! Ancak bu aynı şey değildir; burada, uzlaşma tuzağına düşen ve olayların seyrine *kapılan* Bolşeviklerin çiğnediği bir ayrım çizgisi var.

Kerenskiy'in *askerlerinin yaptığı gibi* Kornilov'a karşı savaşmalıyız, savaşıyoruz; ancak Kerenskiy'i desteklemiyoruz. *Tam tersine* onun zayıflığını teşhir ediyoruz. Fark budur. Bu ince ama son derece yaşamsal bir farktır ve kesinlikle unutulmamalıdır.

O halde Kornilov Ayaklanması'ndan sonra taktiklerimizde nasıl bir değişiklik olacak?

Kerenskiy'e karşı mücadelemizin *biçimini* değiştiriyoruz. Ona karşı muhalefetimizde en küçük bir yumuşamaya gitmeksizin, ona karşı ettiğimiz tek bir sözü bile geri almaksızın, onu devirme görevinden feragat etmeksizin, mevcut durumu *hesaba katmak* zorunda olduğumuzu söylüyoruz. Kerenskiy'i hemen şimdi devirmemeliyiz. Onunla mücadele etme görevine *başka bir açıdan* yaklaşmalı, Kerenskiy'in *zayıflığını* ve *tereddüdünü* (Kornilov'a karşı mücadele eden) halk nezdinde teşhir etmeliyiz. Bunu geçmişte *de* yaptık. Ancak şimdi bu *en önemli* şey haline geldi ve değişimi bu teşkil ediyor.

Dahası değişim, artık Kerenskiy'e sunulacak "kısmi talepler" için, Milyukov'un tutuklanması, Petrograd'daki işçilerin silahlandırılması, Kronstadt, Vyıborg ve Helsingfors'taki askerlerin Petrograd'a çağrılması, Duma'nın dağıtılması, Rodzyanko'nun tutuklanması, büyük arazilerin köylülere devredilmesinin yasallaştırılması, tahıl ve fabrikalar üzerinde işçi denetimi kurulması vs. vs. için yürüttüğümüz kampanyanın yoğunlaştırılması *en önemli* husus haline gelmesidir. Bu talepleri sadece Kerenskiy'e değil, ondan *daha fazla,* Kornilov'a karşı verilen mücadelenin seyrine kendisini *kaptıran* işçilere, askerle ve köylülere sunmalıyız. *Coşkularını* korumalarını sağlamalı, Kornilov'dan yana olduğunu ilan eden generallerle ve subaylarla hesaplaşmalarını teşvik etmeli, *onları* toprağın derhal köylülere devredilmesini talep etmeye çağırmalı, *onlara* Rodzyanko ve Milyukov'un tutuklanmasının, Duma'nın dağıtılmasının, *Reç*'in ve diğer burjuva gazetelerinin kapatılmasının ve bunlara karşı soruşturma başlatılmasının zorunlu olduğuna ikna

etmeliyiz. "Sol" S.R.'ler özellikle bu doğrultuya sevk edilmelidir.

Proletaryanın iktidarı kazanması görevinden uzaklaştığımızı düşünmek hata olur. Hayır. Buna *doğrudan değil* ama dolaylı olarak ulaşmaya çok yaklaştık. Şu anda Kerenskiy'e karşı doğrudan olmaktan çok, Kornilov'a karşı daha da aktif, gerçekten devrimci bir savaş verilmesini talep etmek suretiyle *dolaylı olarak* kampanya yürütmeliyiz. Tek başına bu savaşın gelişimi *bizi* iktidara taşıyabilir, ancak propagandamızda bundan (yarın bile olayların iktidarı avucumuzun içine koyabileceğini ve ondan vazgeçmememiz gerektiğini hatırlayarak) mümkün olduğunca az *bahsetmeliyiz.* Bana öyle geliyor ki bu hususu (gazeteler üzerinden değil) bir mektupla propagandistlere, ajitatör ve propagandist gruplarına ve genel olarak parti üyelerine iletmeliyiz. Ülkenin savunulmasına, devrimci demokratların ortak bir cephe kurmasına, Geçici Hükümetin desteklenmesine vs. vs. ilişkin sözlerle bıkıp usanmadan mücadele etmeliyiz; zira bunlar yalnızca boş *sözler.* Şunu söylemeliyiz: Şimdi *eylem* zamanı; siz S.R. ve Menşevik beyler uzun zamandır bu bayat laflarla kabak tadı verdiniz. Şimdi *eylem* zamanı; Kornilov'a karşı savaş devrimci bir biçimde, kitleleri içine çekerek, ayağa kaldırarak, kızıştırarak verilmeli (Kerenskiy kitlelerden *korkmaktadır,* halktan *korkmaktadır*). Almanlara karşı savaşta hemen *eyleme* geçilmesi gerekiyor; *kesin* şartlarla *derhal ve koşulsuz bir barış önerilmeli.* Bu yapıldığı takdirde ya hızlı bir şekilde barış *sağlanabilir* ya da savaş, devrimci bir savaşa dönüştürülebilir; yapılmadığı takdirdeyse Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler emperyalizmin uşağı olarak kalmaya devam eder.

* * *

Not: Bu mektup yazıldıktan *sonra Raboçi*'nin[146] altı sayısını okuduğumda görüşlerimizin tamamen uyuştuğunu gördüm. Mükemmel başyazıları, basın özetleri ve V. M – n ve Vol – y'nin makalelerini tüm içtenliğimle selamlıyorum. Volodarskiy'in konuşmasına gelince, editörlere yazdığı ve benim de sitemlerimi

146 *Raboçi* (İşçi) – 25 Ağustos (7 Eylül) – 2 (15) Eylül 1917 arasında, Geçici Hükümet tarafından kapatılan *Pravda*'nın yerine yayımlanan Bolşevik Parti'nin günlük merkezi yayın organı. (Özel sayılar dahil) toplam on iki sayı yayımlanmıştır.

"ortadan kaldıran" mektubunu okudum. Bir kez daha en iyi dileklerim ve selamlarımla!

30 Ağustos (12 Eylül) 1917'de yazılmıştır.
İlk kez *Pravda*, sayı: 250'de, 7 Kasım 1920'de yayımlanmıştır.

Tavizler Üzerine

Siyasette taviz ifadesi belirli taleplerin terk edilmesi, başka bir tarafla yapılan anlaşma üzerine savunulan taleplerin bir kısmından feragat edilmesi anlamına gelir.

Sokaktaki insanın Bolşeviklere iftira atan basının da etkisiyle onlar hakkındaki genel düşüncesi, Bolşeviklerin hiç kimseye taviz vermeyi kabul etmeyecekleri yönündedir.

Devrimci proletaryanın partisi olarak bu fikir bizim için gurur vericidir, çünkü düşmanlarımızın bile sosyalizmin ve devrimin temel ilkelerine olan bağlılığımızı kabul etmek zorunda kaldıklarını göstermektedir. Bununla birlikte bu fikrin doğru olmadığını söylemek zorundayız. Engels, Blankist Komünistlerin Manifestosuna[147] (1873) yönelik eleştirisinde "Taviz yok!"[148] deklarasyonlarıyla alay ederken haklıydı. Engels bunun içi boş bir söz olduğunu söylemişti, çünkü şartlar çoğu zaman mücadele eden bir partiye kaçınılmaz bir şekilde taviz vermeyi dayatır ve bunu "peşinen"[149]

147 *Blankistler* – Fransız sosyalist hareketinde Fransız devrimci ve ütopyacı komünist Louis-Auguste Blanqui'nin (1805-1881) liderlik ettiği eğilimin destekçileri. Blankistler "insanoğlunun ücretli kölelikten yalnızca proletaryanın sınıf mücadelesiyle değil, aydınlardan oluşan küçük bir azınlığın komploları vasıtasıyla kurtulabileceğini" düşünüyordu. Küçük bir komplocular topluluğunun eylemlerini devrimci bir partinin eylemlerinin yerine koyarak bir kalkışmanın zafere ulaşması için gerekli şartları ve kitlelerle bağ kurma zorunluluğunu göz ardı ediyorlardı.

148 Bkz. Friedrich Engels, *Flüchtlingslietarur. II. Programm der blanquistischen Kommuneflüchtlinge*, Marx/Engels, Werke, Bd. 18, Berlin, 1962, s. 528-35.

149 Bkz. Karl Marx ve Friedrich Engels, *Seçme Yazışmalar*, Moskova, 1965, s. 470.

kabul etmekten kesin bir şekilde kaçınmak saçmadır. Gerçekten devrimci bir partinin görevi her türlü tavizi reddetmek değil, taviz vermek kaçınılmaz olduğunda ilkelerine, sınıfına, devrimci amacına, devrimin yolunu açma görevine ve halk kitlelerini devrimin zaferi için eğitmeye sadık kalmasıdır.

Örneğin Üçüncü ve Dördüncü Dumalara katılmayı kabul etmek bir taviz, devrimci taleplerden geçici olarak feragat edilmesi anlamına geliyordu. Ancak bu taviz bize kesinlikle dayatılmıştı, çünkü güçler dengesi o an için kitlesel devrimci mücadele vermemizi imkânsız kılıyordu ve uzun vadede bu mücadeleye hazırlanabilmemiz için böyle bir "domuz ahırının" *içerisinde* bile çalışabilmemiz *gerekiyordu*. Tarih Bolşeviklerin bir parti olarak bu soruna yaklaşımının bütünüyle doğru olduğunu göstermiştir.

Şimdiyse mesele dayatılmayan, ancak gönüllü bir taviz meselesidir.

Partimiz başka herhangi bir siyasi parti gibi *kendi* siyasi egemenliğini tesis etmek için çaba göstermektedir. Amacımız devrimci proletaryanın diktatörlüğüdür. Devrimin altı ayı çok açık, güçlü ve inandırıcı bir şekilde, bu talebin *bilhassa* bu devrim için doğru ve kaçınılmaz olduğunu, aksi takdirde halkın hiçbir zaman demokratik bir barışa, köylülerin toprağa veya tam özgürlüğe (ya da bütünüyle demokratik bir cumhuriyete) ulaşamayacağını göstermiştir. Bu, devrimimizin ilk altı ayındaki olayların seyri, sınıfların ve partilerin mücadelesi ve 20-21 Nisan, 9-10 Haziran, 3-5 Temmuz ve 27-31 Ağustos krizlerinin gelişimi tarafından ortaya konmuş ve kanıtlanmıştır.

Rus Devrimi öylesine ani ve orijinal bir dönüş gerçekleştirmektedir ki parti olarak, doğrudan ve esas sınıf düşmanımız olan burjuvaziye değil, en yakınımızdaki hasımlarımız olan "iktidardaki" küçük burjuva demokrat partilere, Sosyalist Devrimcilere ve Menşeviklere yönelik gönüllü bir tavizde bulunabiliriz.

Bu partilere yalnızca istisnai olarak ve yalnızca çok kısa bir süre için devam edeceği açık olan özgün durum nedeniyle bir uzlaşma teklifinde bulunabiliriz.

Bizim açımızdan taviz, Temmuz öncesinin tüm iktidar Sovyetler talebine ve Sovyetlere karşı sorumlu olan, S.R.'lerden ve Menşeviklerden oluşan bir hükümete dönmektir.

Böyle bir hükümet şu anda ve yalnızca şu anda, belki *birkaç gün* ya da birkaç hafta içinde kurulabilir ve bütünüyle barışçıl bir şekilde sağlamlaştırılabilir. En iyi ihtimalle tüm Rus Devriminin barışçıl bir şekilde *ilerlemesini* güvence altına alır ve dünyada barış ve sosyalizmin zaferine doğru büyük adımlar atılmasına olağanüstü büyük bir şans yaratır.

Kanımca dünya devriminin ve devrimci yöntemlerin taraftarı olan Bolşevikler böyle bir tavize, yalnızca devrimin barışçıl gelişimi adına rıza gösterebilir ve göstermelidir; bu tarihte *son derece* nadir rastlanabilecek, *son derece* değerli, kırk yılın başı yakalanabilecek bir fırsattır.

Taviz şu anlama gelecektir: Bolşevikler hükümete katılmak konusunda hiçbir iddiada bulunmaksızın (ki enternasyonalistler açısından, proletarya ve yoksul köylülüğün bir diktatörlüğü kurulmaksızın bu imkânsızdır) iktidarın derhal proletaryaya ve yoksul köylülüğe devredilmesini talep etmekten ve bu talep doğrultusunda mücadele etmek üzere devrimci yöntemlere başvurmaktan kaçınacaktır. S.R.'ler ve Menşevikler açısından apaçık ve yeni olmayan bir koşul, tam bir propaganda özgürlüğünün olması ve başka hiçbir erteleme olmaksızın, hatta daha erken bir tarihte Kurucu Meclisin toplanmasıdır.

Bu durumda (uzlaşmaya varıldığı varsayılırsa) Menşevikler ve S.R.'ler hükümet bloku olarak, bütünüyle ve sadece Sovyetlere karşı sorumlu bir hükümet kurmayı kabul etmiş olacak, Sovyetler tüm iktidarı yerel olarak da devralacaktır. Bu, "yeni" koşulu teşkil edecektir. Bolşeviklerin, devrimin barışçıl bir şekilde ilerleyeceğine güvenerek başka bir şart öne sürmeyeceği ve tam bir propaganda özgürlüğünün sağlanmış olması ve Sovyetlerin bileşimi ve işleyişi içerisinde hemen yeni bir demokrasinin kurulması (yeni seçimler) sayesinde Sovyetlerdeki parti kavgalarının *barışçıl bir şekilde aşılabileceği* kanaatindeyim.

Bu belki de *hâlihazırda* imkânsızdır. Olabilir. Ama yüzde bir ihtimalle gerçekleşse bile bu fırsatı değerlendirmeye yine de değer.

"Uzlaşan" taraflar, yani bir yanda Bolşevikler diğer yanda ise S.R. ve Menşevik bloku bu "uzlaşmadan" ne kazanabilir? İki taraf *da* herhangi bir şey kazanmazsa uzlaşmanın imkânsız olduğunun kabul edilmesi gerekir ve bundan başka bir şey söylenemez.

Bu uzlaşma hâlihazırda ("barışçıl", uyuşuk dönemlerde yirmi yıla denk olan Temmuz ve Ağustos'tan sonra) ne kadar zor olursa olsun, az da olsa gerçekleştirilmesi olasılığı olduğunu düşünüyorum. Bu olasılık S.R.'lerin ve Menşeviklerin Kadetlerle birlikte kurulacak bir hükümete katılmama kararının ürünüdür.

Bolşevikler görüşlerini özgürce savunma ve gerçekten tam bir demokrasi altında Sovyetlerde nüfuz elde etme şansını elde edecek. Şu anda sözüm ona "herkes" Bolşeviklerin bu özgürlüğünü kabul ediyor. Gerçekteyse bu özgürlük bir burjuva hükümeti ya da burjuvazinin dahil olduğu bir yönetim ya da aslında Sovyetler dışındaki herhangi bir yönetim altında *imkansız.* Bir Sovyet yönetimi altındaysa böyle bir özgürlük *olanaklı* (bunun kesin olduğunu söylemiyoruz, ama yine de olanaklı). Böylesine zor bir dönemde böyle bir olasılık için Sovyetlerin mevcut çoğunluğuyla uzlaşmaya değer. Gerçek demokrasiden korkmak için hiçbir *nedenimiz* yok, çünkü hakikat bizim yanımızda ve bize düşman olan S.R. ve Menşevik partiler içindeki eğilimlerin gelişimi bile haklılığımızı kanıtlıyor.

Menşevikler ve S.R.'ler, halkın ezici çoğunluğunun desteğiyle *bloklarının* programını uygulamaya dönük bütün fırsatları değerlendirme ve Sovyetlerde sahip oldukları çoğunluğu "barışçıl" bir şekilde kullanmayı güvence altına alma şansına kavuşacak.

Elbette, hem bu bir blok olduğu hem de küçük burjuva demokrasisi *her zaman* burjuvaziden ve proletaryadan daha az homojen olduğu için heterojen olan bu bloktan iki ses çıkması muhtemel.

Bu seslerden biri şöyle diyecektir: Bolşeviklerle ve devrimci proletaryayla aynı yolu izleyemeyiz. Her halükarda çok şey talep edecek ve yoksul köylülerin aklını demagojiyle çeleceklerdir. Barış ve İtilaf Devletlerinden kopmayı talep edeceklerdir. Oysa bu imkânsız. Burjuvaziyle kalmamız daha iyi ve daha güvenli; en nihayetinde onlarla yollarımızı ayırmadık, yalnızca Kornilov meselesi üzerinden geçici bir *kavgaya* tutuştuk. Kavga ettik ama aramızı düzeltmeliyiz. Dahası Bolşevikler bize hiçbir şey "vermiyor", çünkü onların ayaklanma çabalarının yenilgisi 1871 Komününün yenilgisi kadar kaçınılmaz.

Diğer sesse şunları söyleyebilir: Komün taşlaması çok yüzeysel, hatta akılsızca. Çünkü evvela Bolşevikler 1871'den bu yana

bir şeyler öğrenmiştir; bankalara el koymamazlık etmez ve Versailles'a doğru ilerlemeyi reddetmezler. Bu şartlarda Komün bile zafer kazanabilirdi. Ayrıca Komün halka, iktidara gelmeleri halinde Bolşeviklerin sunabileceklerini sunma, yani köylülere toprak verme, derhal bir barış teklifinde bulunma, üretim üzerinde gerçek bir denetim sağlama, Ukraynalılar, Finler vs. ile dürüst bir barış yapma gibi adımlar atma şansına sahip değildi. Açık söylemek gerekirse Bolşevikler, Komünün sahip olduğundan on kat fazla "koza" sahip. İkinci olarak Komün, eninde sonunda ağır bir iç savaş, barışçıl kültürel gelişimin uzun bir süre için aksaması, her tür MacMahonlar ve Kornilovlar için faaliyete geçme ve daha kolay komplo kurma fırsatı anlamına geliyor – ve bu tür faaliyetler tüm burjuva toplumumuz açısından bir tehdit. Bir Komünün ortaya çıkması riskini almak akıllıca olur mu?

Rusya'da iktidarı elimize almazsak, olaylar 6 Mayıs'la 31 Ağustos arasında olduğu kadar kasvetli olmaya devam ederse bir Komün kurulması kaçınılmaz. Bütün devrimci işçi ve askerler kaçınılmaz olarak Komün hakkında düşünecek ve ona inanacaktır; kaçınılmaz bir şekilde onu gerçekleştirmeye çalışacak çünkü şunu iddia edeceklerdir: "İnsanlar perişan; savaş, açlık ve yıkım yayılıyor. Bizi yalnızca Komün kurtarabilir. Öyleyse hepimiz perişan olalım, hepimiz ölelim, ama hep birlikte Komünü kuralım." İşçilerin bu tür düşüncelere kapılması kaçınılmaz ve Komünü ezmek 1871'de olduğu kadar kolay olmayacak. Rus Komünü dünyanın her yanında müttefiklere, Komünün 1871'de sahip olduğundan yüz kat daha güçlü müttefiklere sahip olacak... Bir Komünün ortaya çıkması riskini almak akıllıca olur mu? Bolşeviklerin uzlaşmayla bize hiçbir şey vermediğine de katılamam. Zira tüm uygar ülkelerde, uygar bakanlar savaş zamanında ne kadar küçük olursa olsun proletaryayla yapılan her türlü anlaşmaya büyük değer verirler. Çok çok büyük bir değer... Ve bunlar eylem adamlarıdır, gerçek bakanlardır. Bolşevikler, baskıya ve basınlarının zayıflığına rağmen hızlı bir şekilde güçleniyor... Bir Komünün ortaya çıkması riskini almamız akıllıca olur mu?

Sağlam bir çoğunluğumuz var; yoksul köylüler bir süre için daha uyanmayacak; ömrümüz boyunca güvendeyiz. Bir köylü ülkesinde çoğunluğun aşırılıkçıların peşinden gideceğine inanmıyorum. Ve

gerçekten demokratik bir cumhuriyette açık bir çoğunluğa karşı kalkışma başlatmak mümkün değil. İkinci sesin söyleyecekleri bunlar olacaktır.

Martov ya da Spiridonova'nın destekçileri arasından şunları söyleyen üçüncü bir sesin çıkması da mümkün: "Yoldaşlar", Komünden ve ortaya çıkma ihtimalinden söz edip tereddütsüz bir şekilde hasımlarla aynı tarafta olmaktan söz eden sizlere kızgınım. Şu ya da bu şekilde ikiniz de Komünü bastıranlarla birlikte saf tutuyorsunuz. Komünü savunmayı taahhüt etmiyorum ve Bolşevikler gibi önceden Komün saflarında savaşma sözü veremem, ama Komün tüm çabalarıma *rağmen* yine de ortaya çıkarsa ona karşı çıkanlara değil, onu savunanlara yardım ederim.

Küçük burjuva demokratlar arasında, hükümette rahatlıkla bir yere gelebilecek katıksız burjuvalardan henüz proleter bir konum alma kabiliyeti olmayan yarı yoksullara kadar bir dizi renk temsil edildiğinden "blok" içindeki seslerin karmaşık ve çok olması kaçınılmaz. Bu ses karmaşasının belirli bir anda nasıl bir sonuç vereceğini kimse bilemez.

* * *

Yukarıdaki satırlar 1 Eylül Cuma günü yazıldı, ancak öngörülemeyen şartlar nedeniyle (Kerenskiy yönetimi altında, ileride tarihin de yazacağı gibi, tüm Bolşevikler ikametgâhlarını seçmek konusunda özgür değil) o gün yayın kuruluna ulaşmadı. Cumartesi gününe ve bugüne (Pazar) ait gazeteleri okuduktan sonra kendi kendime şunları söyledim: Belki de bir uzlaşma teklif etmek için artık çok geç. Belki de barışçıl bir gelişmenin *halen* mümkün olduğu birkaç gün *de* geçmiştir. Evet, görünüşe göre bu günler geçti.[150] Kerenskiy şu ya da bu şekilde S.R. Partisini ve S.R.'lerin ken-

[150] Kornilov Ayaklanmasının bastırılmasından sonra yeni bir geçici kabine kurulması konusu tartışılmaya başlandı. Yeni kabinenin Menşeviklerin ve S.R.'lerin yanı sıra Kadetleri de içermesi bekleniyordu. Halkın güvenini bütünüyle kaybetmekten korkan Menşevikler ve S.R.'ler Kadetleri içeren bir kabineye katılmayacaklarını ilan ettiler. 1 (14) Eylül 1917'de Geçici Hükümet, A. F. Kerenskiy, A. İ. Verhovskiy, D. N. Verderevskiy, A. M. Nikitin ve M. İ. Tereşçenko'dan oluşan beş kişilik bir Yönetim Kurulu oluşturmaya karar verdi. Bu kabineye resmi olarak Kadetler dahil edilmemişti, ancak oluşumunun arka planında Kadetlerle varılan bir uzlaşma yatıyordu. Menşevikler ve S.R.'ler, 2 (14) Eylül'de yapılan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri

disini yüzüstü bırakacak ve S.R.'ler *olmaksızın* ve S.R.'lerin ataleti sayesinde, burjuvaziye yardımcı olan konumunu sağlamlaştıracak... Evet, görünüşe göre şans eseri barışçıl bir gelişim yolunda ilerlemenin mümkün olduğu günler *geçip gitti.* Geriye, bu notları editöre "Geç Kalmış Düşünceler" başlığıyla yayımlaması ricasıyla iletmek kaldı. Belki de geç kalmış düşünceler her zaman ilgisizlikle karşılanmaz.

1-3 (14-16) Eylül 1917'de yazılmıştır.
Raboçi Put, sayı: 3'te 6 (19) Eylül 1917'de yayımlanmıştır.
İmza: *N. Lenin*

MYK'sının ortak genel kurul toplantısından yeni kabineyi destekleyen bir karar geçirdiler. Bu, Kadetlerle bütün ilişkilerini kestiklerini ilan etmelerine rağmen Menşeviklerin ve S.R.'lerin bir kez daha toprak sahipleri ve kapitalistlerin iktidarlarını sürdürmelerine yardım ettikleri anlamına geliyordu.

Bolşevikler İktidarı Almalıdır[151]

RSDİP (B) Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup

Her iki başkentte de İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinde çoğunluğu elde eden Bolşevikler devlet iktidarını alabilir ve *almak zorundadır.*

Alabilirler, çünkü bu iki büyük kentin aktif devrimci unsurlarının çoğunluğu halkı beraberinde sürüklemek, hasmın direncini kırmak, onu ezmek ve iktidarı elde edip korumak için yeterlidir. Çünkü Bolşevikler derhal demokratik bir barış yapılmasını önererek, derhal köylülere toprak vererek ve Kerenskiy tarafından ayaklar altına alınan ve paramparça edilen demokratik kurum ve özgürlükleri yeniden tesis ederek *hiç kimsenin* alaşağı edemeyeceği bir hükümet kurabilir.

Halkın çoğunluğu *bizim tarafımızdadır.* Bu, 6 Mayıs'tan 31 Ağustos'a ve 12 Eylül'e kadar devam eden uzun ve sancılı olayların seyri tarafından ortaya konulmuştur.[152] Büyük kentlerin Sov-

[151] "Bolşevikler İktidarı Almalıdır" ve "Marksizm ve Ayaklanma" başlıklı mektuplar 15 (28) Eylül 1917'de, kısa süre içinde taktikleri tartışmak üzere bir toplantı çağrısı yapmaya karar veren Merkez Komitesi'nde tartışılmıştır. Lenin'in mektuplarının yalnızca bir nüshasının saklanması sorunu oylamaya sunulmuştur. Oylama sonucu 6 lehte, dört aleyhte ve altı çekimser oy kullanılmıştır. Partinin sosyalist devrime yönelik gidişatına karşı çıkan Kamenev, Lenin'in silahlı bir ayaklanma örgütleme önerisine karşı bir karar taslağı sunmuştur. Kamenev'in taslağı reddedilmiştir.

[152] 6 Mayıs: Koalisyona dayalı ilk Geçici Hükümetin ilan edilmesi; 31 Ağustos: Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nden bir Sovyet Hükümeti

yetlerinde kazanılan çoğunluk, *bizim tarafımıza* geçen insanlardan *kaynaklanmıştır.* Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin tereddütleri ve saflarındaki enternasyonalistlerin sayısındaki artış da bunu göstermektedir.

Demokratik Konferans devrimci halkın çoğunluğunu *değil, küçük burjuvazinin uzlaşmacı üst katmanını* temsil etmektedir. Seçim sonuçları bizi yanıltmamalı; seçimler hiçbir şeyi kanıtlamıyor. Petrograd ve Moskova kent konseyleri seçimlerini Sovyet seçimleriyle karşılaştırın. Moskova'daki seçimleri 12 Ağustos Moskova grevi seçimleriyle karşılaştırın. Bunlar, halka öncülük eden devrimci unsurların çoğunluğuna ilişkin nesnel gerçeklerdir.

Demokratik Konferans köylüleri aldatmaktadır; onlara ne barış ne de toprak vermektedir.

Yalnızca Bolşevik bir hükümet köylülerin taleplerini karşılayacaktır.

* * *

Neden Bolşevikler *tam da şu anda* iktidarı almalı?

Çünkü Petrograd'ın eli kulağında olan teslim oluşu şansımızı yüz kat azaltacaktır.

Ve ordunun başında Kerenskiy ve şürekâsı varken Petrograd'ın teslim oluşunu önlemeye *gücümüz yetmez.*

Kurucu Meclisin toplanmasını da "bekleyemeyiz", çünkü Petrograd'ı Kerenskiy ve şürekâsına teslim etmek Kurucu Meclisin toplanmasını her zaman *akamete uğratabilir.* Yalnızca Partimiz iktidarı alarak Kurucu Meclis'in toplanmasını güvence altına alabilir; daha sonra diğer partileri onu ertelemekle suçlayacak ve bu suçlamalarını temellendirebilecektir.

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barışın yapılması yalnızca hızlı bir şekilde harekete geçerek önlenebilir ve önlenmelidir.

Halk Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin tereddütlerinden

kurulmasına ilişkin bir kararın geçmesi; 12 Eylül: İkisi de Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin hâkimiyetinde olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Kurulu ve Tüm Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Yürütme Kurulu'nun, Demokratik Konferansın toplanması için belirlediği tarih. Demokratik Konferans, 14-22 Eylül (27 Eylül – 5 Ekim) 1917'de Petrograd'da toplanmıştır.

bıkmış durumdadır. Yalnızca büyük kentlerdeki zaferimiz köylüleri peşimizden sürükleyebilir.

* * *

Şu anda kelimenin dar anlamıyla ayaklanmanın "günü" veya "anıyla" ilgilenmiyoruz. Bu yalnızca işçi ve askerlerle, *kitlelerle temas halinde olanların* ortak sesiyle belirlenecektir.

Şu andaki meselemiz Demokratik Konferans'ta Partimizin kelimenin tam anlamıyla *kendi kongresini* yapmış olması ve kongrenin (istesin ya da istemesin) *devrimin kaderine* karar vermek *zorunda olmasıdır.*

Mesele, bu *görevi* Parti açısından açık hale getirmektir. Mevcut görev Petrograd ve Moskova'da (çevresi de dahil) *silahlı bir ayaklanma* başlatmak, iktidarı almak ve hükümeti devirmektir. Basında bununla ilgili açıkça fazla bir şey söylemeksizin bunun ajitasyonunu *nasıl* yapacağımızı değerlendirmek durumundayız.

Marx'ın ayaklanma hakkındaki *"Ayaklanma bir sanattır"*[153] vb. sözlerini hatırlamak ve tartmak zorundayız.

* * *

Bolşevikler açısından "biçimsel" bir çoğunluğun beklenmesi saflık olacaktır. Hiçbir devrim bunu beklemez. Kerenskiy ve şürekâsı da beklememekte ve Petrograd'ı teslim etmeye hazırlanmaktadır. Petrograd ve Moskova işçilerinin sabrını taşırması kaçınılmaz olan, Demokratik Konferans'ın acınası tereddütleridir! İktidarı hemen almadığımız takdirde tarih bizi affetmeyecektir.

Bunun için aygıt yok mu? Bir aygıt var; Sovyetler ve demokratik örgütlenmeler. *Mevcut,* İngilizlerle Almanlar arasında ayrı bir barışın bağlanmasının *arifesindeki,* uluslararası durum *lehimizedir.* Şu anda uluslara barış önerisiyle gitmek *kazanmak* anlamına gelmektedir.

Moskova ve Petrograd'da iktidarı *derhal* alarak (hangisinin önce

153 Engels'in *New York Daily Tribune*'da 1851 ve 1852'de parça parça yayımlanan *Almanya'da Devrim ve Karşıdevrim*'ine bakınız. Bu çalışma, böyle bir eser yazmaya niyeti olan ancak iktisadi çalışmalarıyla meşgul olduğundan Engels'ten bunu yapmasını rica eden Marx'ın imzasını taşır. Engels çeşitli hususlarda Marx'a danışmış ve makaleleri gazeteye göndermeden önce okuması için Marx'a göndermiştir. Eserin Engels tarafından yazılmış olduğu gerçeği, daha sonra bu mektuplaşmaların yayımlanmasıyla ortaya çıkmıştır.

olduğu fark etmez; muhtemelen Moskova önce başlayabilir) *kesin ve tartışmasız* bir biçimde zafere ulaşırız.

N. Lenin

12-14 (25-27) Eylül'de yazılmıştır.

İlk kez 1921'de *Proletarskaya Revolutsiya* dergisinin 2. sayısında yayımlanmıştır.

Marksizm ve Ayaklanma

RSDİP (B) MERKEZ KOMİTESİ'NE MEKTUP

Hakim "sosyalist" partiler tarafından Marksizmde yapılan en tehlikeli ve muhtemelen en yaygın tahrifat, ayaklanmaya hazırlanma ve genel olarak ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınmasının "Blankizm" olduğuna ilişkin oportünist yalandır.

Oportünizmin lideri Bernstein, Marksizmi Blankizmle suçlayarak kendisine kötü bir şöhret edinmiştir ve günümüzün oportünistleri Blankizm diye bağırdıklarında Bernstein'ın kuru "fikirlerini" biraz olsun geliştirmemekte ya da "zenginleştirmemektedir".

Marksistler, ayaklanmayı bir sanat olarak ele aldıkları için Blankizmle suçlanmaktadır! Bu konuda son derece açık, kesin ve kategorik bir şekilde ayaklanmaya bilhassa bir *sanat* olarak atıfta bulunanın, ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınması gerektiğini söyleyenin, ilk önce başarıyı elde etmeniz, ardından da düşmana karşı *saldırıyı* hiç bırakmaksızın, kafa karışıklığından istifade ederek vs. vs. başarıdan başarıya koşmanız gerektiğini ifade edenin bizzat Marx olduğunu tek bir Marksist bile inkâr etmeyecekken doğrunun bundan daha aleni bir biçimde çarpıtılması mümkün olabilir mi?

Başarılı olması için ayaklanmanın bir komployа ve partiye değil, ileri sınıfa dayanması gerekir. İlk husus budur. Ayaklanma, *halkın devrimci yükselişine* dayanmak zorundadır. İkinci husus budur. Ayaklanma, halkın en ileri kesimlerinin eylemi doruk noktasındayken ve düşmanın ve *devrimin zayıf, gönülsüz ve kararsız dostlarının saflarında* kararsızlık en yoğunken gelişmekte olan

devrimin tarihinde bir dönüm noktasına dayanmak zorundadır. Üçüncü husus da budur. Ve ayaklanma sorununun ortaya konuluşuna ilişkin bu üç koşul *Marksizmi Blankizmden* ayırt eder.

Ancak bu koşullar bir kez ortaya çıktığında ayaklanmayı bir sanat olarak ele almayı reddetmek Marksizme ve devrime ihanettir.

Partinin tam da içinde bulunduğumuz anı, olayların tüm seyri içerisinde *ayaklanmanın* objektif olarak günün konusu haline geldiği bir an olarak kavramak *zorunda olduğunu* ve ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınması gerektiğini göstermek için karşılaştırma yöntemine başvurmak ve 3-4 Temmuz'la[154] Eylül günleri

---

154 Lenin, 3-4 (16-17) Temmuz 1917'de Petrograd'da gerçekleşen kitle eylemlerine atıf yapmaktadır. Bu, Geçici Hükümetin birlikleri bir fiyasko olduğu açığa çıkan umutsuz bir taarruza göndermesine öfkelenen askerler, denizciler ve işçilerin bir eylemidir. Eylemler 3 (16) Temmuz'da Vyıborg Bölgesi Birinci Makineli Tüfek Alayı'nda başlamış ve Geçici Hükümete karşı silahlı bir ayaklanmaya dönüşme tehdidi barındırmıştır.

Devrimci krizin henüz doruk noktasına çıkmadığı görüşünde olan Bolşevik Parti o dönemde ayaklanmaya karşı çıkmıştır. 3 (16) Temmuz saat 16.00'da toplanan Merkez Komitesi, harekete geçmeme kararı almış ve Bolşeviklerin o sıralarda toplantı halinde olan İkinci Petrograd Kent Konferansı'ndan da benzer bir karar çıkmıştır. Konferans delegeleri, kitleleri eylemden vazgeçirmek üzere fabrikalara ve ilçelere gitmiş ancak zaten başlamış olan hareketi durdurmayı başaramamıştır.

O gece geç saatlerde Merkez Komitesi, Petrograd Komitesi ve Askeri Örgütle birlikte kitlelerin ruh halini dikkate almış ve barışçıl ve örgütlü bir nitelik kazandırmak üzere eyleme katılma kararı almıştır. Yorucu bir çalışma sürecinin ardından kısa bir tatile çıkan Lenin kentte değildir. Olayları duyduktan sonra 4 (17) Temmuz sabahı Petrograd'a dönmüş ve liderliği üstlenmiştir.

4 (17) Temmuz'daki eyleme 500.000'den fazla insan katılmıştır. Göstericiler, "Tüm iktidar Sovyetlere" gibi Bolşevik sloganlar atmış ve Tüm Rusya Sovyet Merkezi Yürütme Kurulu'nun iktidarı almasını talep etmiştir. Ancak Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderler bunu reddetmiştir. Geçici Hükümet, Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin hâkim olduğu Merkez Yürütme Kurulu'nun bilgisi ve rızası dahilinde askeri okul öğrencileri ve Kazaklardan oluşan birliklere saldırı emri vermiş ve barışçıl göstericiler üzerine ateş açtırmıştır. Göstericileri dağıtmak üzere cepheden karşıdevrimci birlikler getirtilmiştir.

Lenin o gece Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesi'nin, gösterileri örgütlü bir şekilde durdurmaya yönelik karar alan bir toplantısına başkanlık etmiştir. Bu, ana devrimci gücü yenilgiden kurtarmaya yardımcı olduğundan akıllıca bir adım olmuştur. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler, karşıdevrimcilere yardımcı olacak şekilde hareket etmiş, Bolşevik Parti'ye yönelik

arasında bir paralellik kurmak belki de en iyisi olacaktır.

3-4 Temmuz'da, gerçeğin ırzına geçmeksizin, yapılacak en doğru şeyin iktidarı almak olduğu, zira düşmanlarımızın her halükârda bizi ayaklanmayla suçlayacakları ve bize acımasız bir şekilde isyancı muamelesi yapacakları ileri sürülebilirdi. Ancak o dönemde bu temelde iktidarı almaya karar vermek yanlış olurdu, çünkü ayaklanmanın zafere ulaşmasının nesnel koşulları bulunmuyordu:

(1) Henüz devrimin öncüsü olan sınıfın desteğinden yoksunduk.

Henüz Petrograd ve Moskova işçi ve askerlerinin çoğunluğunun desteğine sahip değildik. Şimdiyse her iki Sovyette de çoğunluğa sahibiz. Bu, *yalnızca* Temmuz ve Ağustos'un tarihinin, Bolşeviklere reva görülen "acımasız muamelenin" yarattığı tecrübenin ve Kornilov Ayaklanması[155] deneyiminin bir ürünü.

---

saldırısında burjuvazinin yanında yer almıştır. *Pravda, Soldatskaya Pravda* (Askerin Gerçeği) ve diğer Bolşevik gazeteler Geçici Hükümet tarafından kapatılmış, işçilerin bağışlarıyla finanse edilen Trud Matbaası tahrip edilmiştir. İşçiler silahsızlandırılmış ve gözaltına alınmıştır; arama ve kovuşturmalar başlatılmıştır. Petrograd garnizonunun devrimci birlikleri başkentten çekilmiş ve cepheye gönderilmiştir.

Temmuz olaylarından sonra ülkede iktidar, Sovyetleri etkisiz bir eklentiye dönüştüren karşıdevrimci Geçici Hükümetin eline geçmiştir. Hem ikili iktidar dönemi hem de devrimin barışçıl aşaması sona ermiştir. Bolşevikler, Geçici Hükümeti devirmeye yönelik silahlı bir ayaklanma hazırlama göreviyle karşı karşıya kalmıştır.

155 Burjuvazi ve toprak sahiplerinin, Çarlık yanlısı Başkomutan General Kornilov liderliğinde Ağustos 1917'de gerçekleştirdiği karşıdevrimci ayaklanma. Komplocular Petrograd'ı almayı, Bolşevik Parti'yi ve Sovyetleri dağıtmayı ve monarşiyi restore etmek üzere askeri bir diktatörlük kurmayı planlamıştır. Geçici Hükümet Başkanı Kerenskiy komploda rol almış, ancak ayaklanma başladıktan sonra Kornilov'la birlikte ortadan kaldırılabileceğini fark etmiş ve mevzudan elini eteğini çekerek ayaklanmanın Geçici Hükümeti hedef aldığını ilan etmiştir.

Ayaklanma, 25 Ağustos'ta (7 Eylül) Kornilov'un Üçüncü Süvari Alayını, karşıdevrimci örgütlerin harekete geçmek üzere hazır beklediği Petrograd üzerine göndermesiyle patlak vermiştir.

Kornilov'a karşı kitle mücadelesine, Lenin'in talep ettiği gibi Geçici Hükümeti ve onun Sosyalist Devrimci ve Menşevik suç ortaklarını teşhir etmeye devam eden Bolşevik Parti öncülük etmiştir. Bolşevik Parti Merkez Komitesi Petrograd işçilerini ve devrimci asker ve denizcileri isyancılara karşı harekete geçirmiştir. Petrograd işçileri hızla Kızıl Muhafız birliklerini örgütlemiş ve bazı yerlerde devrimci komiteler oluşturulmuştur. Kornilov'un

(2) O dönemde ülke çapında bir devrimci yükseliş yoktu. Şimdi, Kornilov Ayaklanmasından sonraysa var; illerdeki durum ve birçok yerellikte Sovyetlerin iktidarı alması bunu gösteriyor.

(3) O zaman düşmanlarımız ve kararsız küçük burjuvazi arasında ciddi bir siyasi *tereddüt* yoktu. Şimdiyse muazzam bir tereddüt var. Baş düşmanımız, İtilaf Devletleri ve dünya emperyalizmi (zira dünya emperyalizminin başında "İtilaf Devletleri" bulunuyor) savaşı zafer kazanana kadar sürdürmekle Rusya'ya karşı ayrı bir barış arasında yapmak arasında *tereddüt etmeye başlamıştır*. Halk içindeki çoğunluğunu açık bir şekilde yitirmiş bulunan küçük burjuva demokratlarımız muazzam bir şekilde bocalamaya başlamış ve bir blok oluşturmayı, yani Kadetlerle bir koalisyon kurmayı reddetmiştir.

(4) O halde 3-4 Temmuz'da bir ayaklanma hata olurdu; iktidarı ne fiziksel olarak ne de siyasi olarak elimizde tutabilirdik. Zaman zaman Petrograd'ı elimize geçirmiş olmamıza rağmen iktidarı fiziksel olarak koruyamazdık, çünkü o dönemde işçi ve askerler Petrograd için *savaşıp canlarını vermezdi*. O dönemde *ne* Kerenskiylerin *ne de* Tsereteli ve Çernovların "gaddarlığı" ya da dizginlerinden boşanmış nefreti söz konusuydu. Halkımız henüz Bolşeviklere yönelik, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin de dahil olduğu zulüm deneyimiyle tava gelmemişti.

3-4 Temmuz'da iktidarı siyasi olarak elimizde tutamazdık, çünkü *Kornilov Ayaklanmasından önce* ordu ve iller, Petrograd'ın üzerine yürüyebilirlerdi.

Şimdiyse bambaşka bir tablo var.

Devrimin, halkın öncüsü olan, kitleleri peşinden sürükleyebilecek sınıfın çoğunluğunun desteğine sahibiz.

Halkın çoğunluğunun desteğine sahibiz çünkü Çernov'un istifası, kesinlikle tek belirti olmasa da, köylülerin Sosyalist

birliklerinin ilerleyişi durdurulmuş ve Bolşevik ajitatörler birliklerin moralini bozmuştur.

Kornilov Ayaklanması, Bolşevik Parti önderliği altındaki işçi ve köylüler tarafından ezilmiştir. Geçici Hükümet, kitlelerin baskısı altında Kornilov ve işbirlikçilerinin ayaklanma örgütleme suçlamasıyla tutuklanması ve haklarında kovuşturma başlatılması talimatı vermek zorunda kalmıştır.

Devrimcilerin blokundan (ya da Sosyalist Devrimcilerin kendisinden) *toprak alamayacağının* en çarpıcı ve açık göstergesi. Ve bu, devrimin halkçı özelliğinin başlıca nedeni.

Bir bütün olarak emperyalizmin ve bir bütün olarak Menşevik-Sosyalist Devrimci blokun inanılmaz bir şekilde bocaladığı bir dönemde hangi yöne gideceğinden emin olan bir parti olarak avantajlı bir konumdayız.

Zaferimiz kesin, çünkü halk çaresizliğin eşiğine gelmiş bulunuyor ve biz tüm halka kesin bir çıkış yolu gösteriyoruz; "Kornilov günlerinde" halkın tamamına liderliğimizin değerini gösterdik ve blok siyasetçilerine tereddütlerinde hiçbir gerileme olmamasına karşın *reddettikleri* bir uzlaşma teklifinde bulunduk.

Uzlaşma teklifimizin henüz reddedilmediğini ve Demokratik Konferans'ın *halen* bu teklifi kabul edebileceğini düşünmek büyük bir hata olur. Uzlaşma *bir parti tarafından partilere* önerildi; başka bir şekilde de teklif edilemezdi. Partiler tarafından da reddedildi. Demokratik Konferans ise bir *konferanstır,* daha fazlası değil. Bir şeyi unutmamak gerekir; orada devrimci halkın, yoksulların, hayata küsmüş köylülerin çoğunluğu temsil edilmemektedir. Demokratik Konferans bir *azınlık konferansıdır; bu* açık gerçek unutulmamalıdır. Demokratik Konferansı bir parlamento olarak gördüğümüz takdirde bu bizim açımızdan büyük bir hata, düpedüz parlamenter bir bönlük olur; kaldı ki bu konferans kendisini devrimin kalıcı ve egemen meclisi ilan etse bile *hiçbir şeye karar veremez.* Karar verme gücü onun *dışında,* Petrograd'ın ve Moskova'nın işçi mahallelerinde bulunmaktadır.

Başarılı bir ayaklanma için tüm nesnel şartlar mevcuttur. Yalnızca ayaklanmada elde edeceğimiz zaferin dünyanın en ıstırap verici şeyine, halkı fazlasıyla yıpratmış bulunan tereddütlere son verebileceği, olağanüstü avantajlı bir durumdayız; yalnızca ayaklanmada elde edeceğimiz zaferin, daha bütünlüklü, daha adil ve daha erken ulaşılabilecek bir barış, devrimin *lehine* bir barış anlaşması önererek devrime karşı ayrı bir barış anlaşması yapılması oyununu *bozmamızı* sağlayabileceği bir durumdayız.

Son olarak yalnızca Partimiz zafere ulaşan bir ayaklanmayla Petrograd'ı kurtarabilir, çünkü barış önerimiz reddedilecek olursa, bir ateşkes sağlamayı başaramazsak "savaşın sonuna kadar

sürdürülmesi taraftarı" haline geleceğiz; bu durumda kendimizi *savaşan partilerin en tepesine* koyacak, *en mükemmel savaş partisi* olacak ve savaşı gerçekten devrimci bir şekilde yürüteceğiz. Tüm ekmeği ve botları kapitalistlerin elinden alacağız. Onlara yalnızca kırıntıları bırakacak, ayaklarına çarık giydireceğiz. Tüm ekmeği ve ayakkabıları cepheye göndereceğiz.

Ve Petrograd'ı kurtaracağız.

Rusya'da gerçek anlamda devrimci bir savaş için gereken hem maddi hem de manevi kaynaklar halen muazzam büyüklüktedir; Almanların bize bir ateşkes önerme ihtimaliyse yüzde doksan dokuz. Ve şimdi bir ateşkes sağlamanın kendisi *tüm dünyayı* kazanmak anlamına gelecektir.

* * *

Devrimi ve Rusya'yı emperyalistlerin her iki grubunun "ayrı" bir müsaderesinden kurtarmak için Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının mutlak bir zorunluluk olduğunu kabul ederek ilk başta konferanstaki siyasi taktiklerimizi gelişmekte olan ayaklanmanın şartlarına uygun hale getirmeliyiz; ikinci olaraksa Marx'ın ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınması gerektiğine ilişkin fikirlerini yalnızca laf olsun diye benimsemediğimizi göstermeliyiz.

Konferansta sayıların peşinden koşmaksızın ve kararsızları kararsızların kampında bırakmaktan korkmaksızın derhal Bolşevik grubu sağlamlaştırmalıyız. Kararsızlar, devrim davası açısından kararlı ve adanmış savaşçıların kampından çok, *bulundukları yerde* faydalılar.

Bolşevikler adına, uzun konuşmaların ve genel olarak "konuşmaların" yersizliğini, devrimi kurtarmak için derhal harekete geçilmesinin zorunluğunu, burjuvaziden mutlak kopuşun zorunluluğunu, mevcut hükümetin bir bütün olarak görevden alınmasını, Rusya'nın "ayrı" bir biçimde parçalanmasına hazırlık yapan İngiliz-Fransız emperyalistlerinden tamamıyla kopulmasını ve tüm iktidarın derhal *devrimci proletaryanın öncülüğündeki devrimci demokratlara* devredilmesini hiçbir belirsizliğe yer bırakmayacak şekilde vurgulayan kısa bir açıklama hazırlamalıyız.

Açıklamamız *bu* sonucu, halklar için barış, köylüler için toprak, kapitalistlerin utanç verici kârlarına el konulması ve üretimi utanç

verici bir şekilde sabote etmelerine karşı denetim kurulmasına yönelik program önerileriyle birlikte mümkün olduğunca kısa ve etkili bir şekilde formüle edilmelidir.

Açıklamamız ne kadar kısa ve etkili olursa o kadar iyi olur. Yalnızca son derece önemli iki konuya daha, yani halkın tereddütlerden yorulduğu, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin kararsızlığından artık gına geldiği ve devrime ihanet ettikleri için bu *partilerle* ilişkimizi kesin olarak sonlandırdığımız hususlarına açık bir şekilde yer verilmelidir.

Ve bir şey daha... Ya derhal ilhakların olmadığı bir barış önerisinde bulunarak, İtilaf Devletleri emperyalizmi ve tüm emperyalistlerden hemen koparak, en kısa sürede bir ateşkes sağlanmasını temin ederiz ya da tüm devrimci proletarya ülkenin savunulması için harekete geçer ve proletaryanın önderliğinde devrimci demokratlar tarafından gerçekten adil, gerçekten devrimci bir savaş verilir.

Bu açıklamayı yaptıktan ve konuşma değil *karar,* önerge yazımı değil eylem çağrısında bulunduktan sonra tüm grubumuzu *fabrikalara ve kışlalara sevk etmeliyiz.* Onların yeri buralardır; hayatın nabzı buralarda atmaktadır; devrimimizin kurtuluşunun kaynağı buralardadır ve Demokratik Konferans'ın itici gücü budur.

Burada ateşli ve coşkulu konuşmalarla programımızı açıklamalı ve alternatifi ortaya koymalıyız: ya Konferans *bir bütün olarak* bu programı kabul eder ya da ayaklanma başlar. Orta yol yok. Erteleme imkânsız. Devrim ölüyor.

Sorunu bu şekilde ortaya koyarak, tüm grubumuzun fabrikalara ve kışlalara yoğunlaşmasını sağlayarak *ayaklanmanın başlayacağı doğru anı belirleyebiliriz.*

Ayaklanmayı Marksist bir biçimde, yani bir sanat olarak ele almak için aynı zamanda, tek bir saniye daha kaybetmeden, isyancı müfrezelerin *karargâhını* örgütlemeli, güçlerimizi paylaştırmalı, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli, Aleksandriskiy Tiyatrosu'nu kuşatmalı, Peter ve Paul Kalesi'ni[156] işgal etmeli, Ge-

---

156 *Aleksandrinskiy Tiyatrosu,* Demokratik Konferans'ın toplandığı yerdir.

Neva üzerinde, Kışlık Saray'ın karşısında bulunan *Peter ve Paul Kalesi* ise çarın siyasi muhaliflerinin tutulduğu bir devlet hapishanesi olarak hizmet vermiştir. Artık müze olan bu kale stratejik bir konuma sahipti ve büyük bir silah deposu vardı.

nelkurmay ve hükümet üyelerini gözaltına almalı ve diğer askeri okul öğrencilerine ve düşmanın, kentin stratejik noktalarına yaklaşmasına izin vermektense ölmeyi yeğleyecek Vahşi Tümen'e[157] karşı harekete geçmeliyiz. Silahlı işçilerimizi seferber etmeli ve onları nihai dehşetli savaşı vermeye çağırmalı, telgraf ve telefon santrallerini derhal ele geçirmeli, ayaklanma karargâhımızı merkezi telefon santraline taşımalı ve karargâhı telefon üzerinden tüm fabrikalara, tüm alaylara, silahlı mücadelenin verildiği tüm noktalara vs. bağlamalıyız.

Kuşkusuz bütün bunlar, *ayaklanma bir sanat olarak ele alınmadığı takdirde* Marksizme ve devrime sadık kalmanın imkânsız olduğu gerçeğini örnekler üzerinden göstermeyi amaçlamaktadır.

N. Lenin

13-14 (26-27) Eylül 1917'de yazılmıştır.

İlk kez 1921'de *Proletarskaya Revolutsiya* dergisinin 2. sayısında yayımlanmıştır.

157 *Vahşi Tümen* – Birinci Dünya Savaşı sırasında Kuzey Kafkaslardan gelen dağlı gönüllülerden oluşturulmuştur. General Kornilov devrimci Petrograd'a yönelik saldırısında bu tümeni koçbaşı olarak kullanmaya çalışmıştır.

Rus Devrimi ve İç Savaş

BİZİ İÇ SAVAŞLA KORKUTMAYA ÇALIŞIYORLAR

Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin Kadetlerle bir bloka katılmayı reddetmeleri ve demokratların onlar olmaksızın bir hükümet kurabilecek durumda olmaları ve Rusya'yı onlara karşı yönetebilmeleri ihtimalinin korkuttuğu burjuvazi, demokratların gözünü korkutmak için elinden geleni yapıyor.

Onları korkutabileceğiniz kadar korkutun! Burjuva basının tamamının sloganı bu. Onları tüm gücünüzle korkutun! Yalan söyleyin, iftira atın, ama onları korkutun!

Birjevka,[158] Bolşevik faaliyetler üzerine uydurduğu haberlerle korkutuyor. Diğerleri bunu Alekseyev'in istifası ve çok yakında Almanların Petrograd'a saldıracağı hakkında, sanki gerçekler, Galiçya'da, Riga ve Petrograd yakınlarında Almanlara cepheyi açabilme kabiliyetine sahip olanların (Alekseyev'in de kuşkusuz parçası olduğu) Kornilov'un generalleri olduğunu ve ordu içerisinde komuta kademesine karşı en büyük nefreti yine Kornilov'un generallerinin uyandırdığını göstermiyormuş gibi dedikodular yayarak yapıyor.

Demokratların gözünü korkutma yöntemini daha "somut" ve

---

158 *Birjevka (Birjeviye Vedomosti* – Borsa Sicili) – 1880'de kurulan bir burjuva gazetesi. Petrograd'da önce haftada üç gün, sonra dört gün, ardından da günlük olarak ve en sonunda, 1902'de, günde iki baskı şeklinde yayımlanmıştır. Ahlaksızlığı ve ilkesizliğiyle ün yapmıştır. Şubat'ta gerçekleşen burjuva demokratik devrimden sonra editörleri Lenin ve Bolşevik Parti'ye karşı bir kışkırtma kampanyası başlatmıştır. Ekim 1917 sonlarında Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi tarafından kapatılmıştır.

ikna edici hale getirmek için "iç savaş" tehlikesine atıf yapıyorlar. Tüm sindirme yöntemleri içinde iç savaşla korkutma belki de en yaygın olanı. Halkın Özgürlüğü Partisi'nin Rostov na Donu Komitesi'nin 1 Eylül tarihli kararında bu yaygın fikir, cahillerden oluşan çevrelerde iştahla benimsenen şu şekilde formüle ediliyor (*Reç*, sayı: 210):

> "Komite, devrimin tüm kazanımlarının iç savaş tarafından ortadan kaldırılabileceğine ve genç, halen istikrarsız olan özgürlüğümüzün kan gölünde boğulabileceğine inanmaktadır ve devrimin kazanımlarını korumak istiyorsak devrimin, gerçekleştirilmesi imkânsız sosyalist ütopyaların önerdiği şekilde geliştirilmesine güçlü bir şekilde karşı çıkılmasının zorunlu olduğu görüşündedir."

Burada, *Reç*'in başyazılarında, Plehanov ve Potresov'un yazılarında, Menşevik gazetelerdeki makalelerde vs. vs. sürekli karşılaştığımız temel fikir en açık, kesin, iyi düşünülmüş ve güçlü şekilde ifade ediliyor. Dolayısıyla bu fikri daha ayrıntılı ele almak faydalı olur.

Başka şeylerin yanı sıra devrimimizin yarım yıllık deneyimi temelinde iç savaş sorununun daha somut bir çözümlemesini yapmaya çalışalım.

Bu deneyim, Avrupa'da on sekizinci yüzyıldan itibaren gerçekleşen tüm devrimlerin deneyimine benzer şekilde iç savaşın sınıf mücadelesinin en keskin biçimi olduğunu, sınıf mücadelesinde kendi kendilerini tekrar eden, artan, yayılan, şiddetli bir hal alan iktisadi ve siyasi çatışma ve çarpışmaların, bir sınıfın diğerine karşı silahlı mücadelesine dönüştüğü nokta olduğunu gösteriyor. Çoğu zaman – aslında her zaman da denilebilir – az çok özgür ve gelişmiş tüm ülkelerde iç savaş, aralarındaki uzlaşmaz çelişki kapitalizmin iktisadi gelişiminin bütünü, dünyadaki en yeni toplumun tüm tarihi tarafından yaratılan ve derinleştirilen sınıflar arasında, yani burjuvaziyle proletarya arasında gerçekleşmektedir.

Devrimimizin son yarım yılı boyunca, proletaryanın bir iç savaş başlatmaya çok yaklaştığı çok güçlü kendiliğinden patlamaları (20-21 Nisan,[159] 3-4 Temmuz) tecrübe ettik. Öte yandan Kornilov

[159] Şu olgulara atıf yapılmaktadır: 20 Nisan'da (3 Mayıs) gazeteler, Dışişleri Bakanı Milyukov'un İtilaf Devletleri hükümetlerine Geçici Hükümetin,

ayaklanması, Kadet Partisi'nin öncülük ettiği toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından desteklenen askeri bir komploydu; burjuvazinin gerçek anlamda bir iç savaş başlattığı bir komplo.

Olgular böyle. Devrimimizin tarihi bu şekilde. Bu tarihten her şeyden önce, devrimimizin seyri ve sınıfsal önemi üzerinde uzun uzadıya düşünmemiz gerektiğini öğrenmeliyiz.

Rusya'da proleter iç savaşla burjuva iç savaşın tohumlarını, (1) hareketin kendiliğinden doğası; (2) amaçları; (3) katılan kitlelerin siyasi bilinci; 4) harekete dahil olan güçler; (5) hareketin kararlılığı açısından karşılaştırmaya çalışalım. Şu anda "iç savaş" sözünü "boş yere ortaya atan" tüm partiler soruna bu şekilde yaklaşmış ve iç savaşın tohumlarını incelemek konusunda gerçek bir girişimde bulunmuş olsa, tüm Rus devriminin sınıf bilincinin bundan büyük yarar göreceği kanısındayız.

Hareketin kendiliğinden doğasıyla başlayalım. Zira 3-4 Temmuz hareketi konusunda Menşevik *Raboçaya Gazeta* ve Sosyalist Devrimci *Dyelo Naroda*[160] gibi tanıkların, hareketin kendiliğinden kökenini kabul eden beyanlarına sahibiz. Bu tanıklığı *Proletarskoye*

Çarlık Hükümetinin imzaladığı tüm antlaşmaları tanıdığını bir kez daha teyit etme ve savaşı zafere kadar sürdürme niyetinde olduğunu belirten notunu yayımladı. Bu emperyalist siyaset muazzam bir öfkeye neden oldu ve 21 Nisan'da (4 Mayıs) Petrograd işçileri Bolşevik Parti'nin yayımladığı çağrıya uyarak iş bıraktı. Barış talep eden ve 100.000'den fazla işçi ve askerin katıldığı bir miting düzenlediler. Moskova'da, Urallarda, Ukrayna'da, Kronstadt'ta ve diğer il ve ilçelerde de protesto gösterileri düzenlendi. Birçok kent Sovyeti, Petrograd Sovyeti'ne Milyukov'un notunu protesto eden karar önerileri gönderdi.

Nisan eylemi bir hükümet krizine yol açtı. Kitle basıncı, Milyukov ve Guçkov'u kabineden istifa etmek zorunda bıraktı. 5 (18) Mayıs'ta kurulan ilk koalisyon hükümeti, 10 kapitalist bakan ve onlarla işbirliği yapan partilerin liderlerinden, yani Sosyalist Devrimci Parti'den Kerenskiy ve Çernov'la Menşeviklerden Tsereteli ve Skobelev'den vs. oluşuyordu. Burjuva hükümeti, açık bir şekilde burjuvaziyle aynı safta yer alan Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler tarafından kurtarıldı.

160 *Dyelo Naroda* (Halkın Davası) – Sosyalist Devrimcilere ait günlük bir gazete; Mart 1917'yle Temmuz 1918 arasında Petrograd'da çeşitli adlar altında yayımlanmıştır. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan bir tutum almış, kapitalistlerle işbirliği yapmış ve Geçici Hükümeti desteklemiştir. Ekim 1918'de Samara'da (dört sayı) ve Mart 1919'da Moskova'da (10 sayı) yeniden yayımlanmış ve karşıdevrimci faaliyetleri nedeniyle kapatılmıştır.

Dyelo'da[161] yayımlanan ve *Bir Cevap* başlığıyla broşür olarak basılan bir makalede alıntılamıştım. Ancak açık nedenlerden ötürü, kendilerini ve Bolşeviklere uygulanan zulümde oynadıkları rolü savunan Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler resmi olarak 3-4 Temmuz patlamasının kendiliğinden doğasını inkâr etmeye devam etmektedir.

Şimdilik bu tartışmalı meseleyi bir kenara bırakalım ve üzerinde tartışma olmayan bir konuyu ele alalım. Hiç kimse 20-21 Nisan hareketinin kendiliğinden doğasını inkâr etmemektedir. Bolşevik Parti "Tüm İktidar Sovyetlere" sloganı altında bu kendiliğinden harekete katılmıştır; merhum Linde, Bolşeviklerden bağımsız olarak harekete katılarak hükümet üyelerini tutuklamak üzere 30.000 askerle sokağa çıkmıştır. (Parantez içinde bu birliklerin eyleminin soruşturulmadığını ve incelenmediğini belirtelim. Bu eylem yakından incelenmiş olsaydı ve 20 Nisan olayları tarihsel akışı içindeki yerine yerleştirilmiş, yani 28 Şubat'tan 29 Ağustos'a kadar uzanan zincirdeki bir halka olarak görülmüş olsaydı Bolşeviklerin hatasının ve kusurunun, cahillerin Bolşeviklere yönelttiği suçlamanın iddia ettiği gibi aşırı devrimcilik değil, taktiklerindeki yetersiz devrimcilik olduğu açık hale gelirdi.)

O halde proletaryayı iç savaşın başlangıcına yönelten hareketin kendiliğinden doğası hakkında herhangi bir kuşku yok. Diğer yandan Kornilov Ayaklanmasında kendiliğindenliği hatırlatacak tek bir iz bile yok; Kornilov Ayaklanması yalnızca hileyle ve komuta kademesinde olmanın verdiği güçle ordunun bir bölümünü peşinden sürüklemeyi uman generallerin kurduğu bir komplodur.

Hareketin kendiliğindenliğinin onun kitleler içinde derin kökleri bulunduğunun, bu köklerin sağlam ve kaçınılmaz olduğunu gösterdiğine hiçbir şüphe yok. Proleter devrim sağlam köklere sahiptir, burjuva karşıdevrimse köksüzdür; hareketin kendiliğinden doğası üzerinden incelendiğinde olguların gösterdiği budur.

Şimdi de hareketin amaçlarına bakalım. 20-21 Nisan hareketi Bolşevik sloganları benimsemeye çok yaklaşmıştır; 3-4 Temmuz

161 *Proletarskoye Dyelo* (Proleter Davası) – Kronstadt İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ndeki Bolşevik grubun günlük yayın organı. 1917'de, Temmuz'da Geçici Hükümet tarafından kapatılan *Golos Pravdi* (Gerçeğin Sesi) yerine yayımlanmaya başlamıştır.

ise doğrudan bu sloganlarla bağlantılı olarak, bu sloganların etkisi ve yönlendiriciliği altında gelişmiştir. Bolşevik Parti, gazetelerinde ve sözlü propagandasında duymak isteyen herkese gayet açık, kesin, net ve doğru bir şekilde proleter iç savaşın başlıca *amaçlarından*; proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünden, barıştan ve derhal bir barış önerisi getirilmesinden, büyük arazilere el konulmasından söz etmiştir.

Kornilov Ayaklanmasının amaçlarını hepimiz biliyoruz ve demokratlar arasında hiç kimse bu amaçların toprak sahipleri ve burjuvazinin diktatörlüğü, Sovyetlerin dağıtılması ve monarşinin restore edilmesi için hazırlık yapılması olduğunu tartışmamaktadır. Başlıca Kornilovcu parti olan Kadet Partisi (bu arada bundan sonra Kornilov Partisi diye adlandırılmalıdır) Bolşeviklerden daha geniş bir basına ve daha fazla propaganda olanağına sahiptir, ancak buna rağmen hiçbir zaman halka açıkça burjuvazinin diktatörlüğünden ya da Sovyetlerin dağıtılmasından ya da genel olarak Kornilovcuların amaçlarından bahsetmeye cüret edememiştir!

Hareketin amaçları söz konusu olduğunda olgular bize proleter iç savaşın, halk önünde nihai amaçlarını açıkça ortaya koyabileceğini ve emekçi halkın sempatisini kazanabileceğini, burjuva iç savaşınsa kitlelerin bir kısmını, ancak amaçlarını gizleyerek peşinden sürükleyebileceğini göstermektedir; bu, sınıf bilincine sahip kitleler göz önünde bulundurulduğunda iki iç savaş arasındaki muazzam farktır.

Bu meseleyle ilgili yegâne nesnel veri, parti bağlantıları ve seçimlerle ilgili veriler gibi görünüyor. Görünüşe göre kitlelerin sınıf bilincini net bir şekilde değerlendirmeye izin verecek başka bir olgu bulunmuyor. Proleter devrimci hareketin Bolşevik Parti, burjuva karşıdevrimci hareketinse Kadet Partisi tarafından temsil edildiği aşikâr ve devrimin altı aylık deneyiminden sonra bu pek de tartışmalı bir husus değil. İncelenen sorunla ilgili olgusal nitelikte üç karşılaştırma yapılabilir. Petrograd'da yerel konseyler için yapılan Mayıs seçimlerinin kent konseyi için yapılan Ağustos seçimleriyle karşılaştırılması, Kadetlerin oylarında azalma, Bolşeviklerin oylarındaysa muazzam bir artış olduğunu göstermektedir. Kadet basını, kural olarak Bolşevizmin işçi ya da asker kitlelerinin yoğunlaştığı yerlerde güçlü olduğunu kabul etmektedir.

Parti üyeliğindeki dalgalanma, toplantılara katılım vs. hakkında herhangi bir istatistik bulunmadığından partinin *kitleler* tarafından bilinçli olarak desteklenmesi yalnızca parti için toplanan paralarla ilgili yayımlanmış veriler üzerinden değerlendirilebilir. Bu veriler, Bolşevik işçilerin *Pravda*[162] için, baskı altında tutulan gazeteler için vs. kitlesel ölçekte muazzam bir kahramanlık gösterdiğini göstermektedir. Bu tür para toplama çalışmalarına ilişkin raporlar daima yayımlanmıştır. Kadetler arasındaysa buna benzer bir şey görmüyoruz; onların parti çalışmalarının zenginlerin katkıları üzerinden "beslendiği" açık. Kitlelerin aktif desteğinin izine rastlanmıyor.

Son olarak bir yanda 20-21 Nisan ve 3-4 Temmuz hareketleri, diğer yanda Kornilov Ayaklanmasının bir karşılaştırması, Bolşeviklerin kitlelere doğrudan doğruya iç savaştaki düşmanlarının kim olduğuna, yani burjuvaziye, toprak sahiplerine ve kapitalistlere, işaret ettiğini göstermektedir. Kornilov Ayaklanması, Kornilov'un peşinden giden askerlerin, Vahşi Tümen ve Kornilov'un birliklerinin Petrograd kitleleriyle karşı karşıya kaldıkları anın açıkça

---

[162] *Pravda* (Gerçek) – ilk sayısı 22 Nisan (5 Mayıs) 1912'de yayımlanan yasal günlük Bolşevik gazete.

Pravda'nın ideolojik doğrultusu, gazeteye hemen hemen her gün yazan ve editörlerine gazeteyi militan bir devrimci yayın haline getirmek üzere talimat veren Lenin tarafından belirlenmiştir.

Partinin örgütsel çalışmalarının önemli bir bölümü *Pravda*'nın, yerel Parti hücrelerinin toplantı yaptığı, fabrikalardaki Parti faaliyetleri hakkındaki bilgilerin toplandığı ve Merkez Komitesi ve Petersburg Komitesi'nin talimatlarının yayımlandığı yayın kurulu ofislerinde yürütülmüştür.

Pravda polis tarafından sistematik bir şekilde taciz edilmiş ve 8 (21) Temmuz 1914'te kapatılmıştır.

Şubat 1917 burjuva demokratik devriminden sonra yeniden yayımlanmaya başlamıştır. 5 (18) Mart 1917'de RSDİP Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesi'nin yayın organı haline gelmiştir.

Lenin Petrograd'a döndüğünde *Pravda*'nın yayın kurulu üyesi olmuş ve gazete, Lenin'in burjuva demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürme planı doğrultusunda bir kampanya başlatmıştır.

Geçici Hükümetin baskısı nedeniyle gazete Temmuz-Ekim 1917 arasında *Listok Pravdi, Proletari, Raboçi* ve *Raboçi Put* gibi çeşitli adlarla yayımlanmıştır. Büyük Ekim Devrimi'nden sonra, 29 Ekim (9 Kasım) 1917'de gazete orijinal ismiyle yayın hayatına devam etmiştir.

gösterdiği gibi, bunu *tamamıyla aldatılmış oldukları* için yapmış olduklarını göstermiş bulunmaktadır.

Dahası proletarya ve burjuvazinin iç savaştaki *gücünü* hangi veriler göstermektedir? Bolşeviklerin yegâne gücü proleterlerin sayısı, sınıf bilinci ve Sosyalist Devrimci ve Menşeviklerin "alt kademelerinin" (yani işçi ve yoksul köylülerin) Bolşevik sloganlara duydukları sempatidir. Bu sloganların 20-21 Nisan, 18 Haziran[163] ve 3-4 Temmuz'dan sonra Petrograd'daki faal devrimci kitlelerin çoğunluğunun sempatisini kazandığı bir gerçektir.

"Parlamento" seçimleri ve yukarıda bahsedilen hareketlere

163 Birinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi 9 (22) Haziran 1917'de, Bolşevik Merkez Komitesi'nin 10 (23) Haziran'da yapmayı planladığı mitingi yasakladı. Miting düzenleme kararı, RSDİP (B) Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesi'nin genişletilmiş toplantısında, ilçelerden, ordu birliklerinden, sendikalardan ve fabrika komitelerinden gelen delegelerin katılımıyla alınmıştı. Miting, Birinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi'ne Petrograd işçi ve askerlerinin Sovyetlerin tüm devlet iktidarını almasını istediğini gösterecekti. Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler mitingin yapılmasına engel olma kararı aldılar ve Kongreyi bu doğrultuda bir karar geçirmeye zorladılar.

Bolşevik Merkez Komitesi, Kongrenin kararına karşı çıkmak istemedi ve Lenin'in önerisiyle 9 (22) Haziran gecesi kararını geri çekti. Merkez Komitesi'nin, Petrograd Komitesi'nin üyeleriyle parti aktivistleri, işçileri ve askerleri yerlerinde kalmaya ikna etmek üzere fabrikalara ve kışlalara gittiler. Çabaları başarılı oldu ve işçi ve askerler mitingin zamanlamasının iyi olmayacağını kabul ettiler.

Sovyet Kongresi'ndeki Menşevik ve Sosyalist Devrimci önderliği, Geçici Hükümete güven beyan etmek üzere 18 Haziran'da (30 Haziran) bir miting düzenleme kararı aldı.

Lenin, Merkez Komitesi ve Petrograd Komitelerinde, kitlelerin gerçek duygularını gösterecek bir mitinge hazırlık yapılması için büyük çaba harcadı. Mitingin hemen öncesinde, 17 (30) Haziran'da *Pravda*, Merkez Komitesi, Petrograd Komitesi, Merkez Komitesi Askeri Örgütü ve Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi'nin halkı, devrimin gücünü göstermeye davet eden çağrısını yayımladı.

18 Haziran'daki (1 Temmuz) mitinge, çok büyük çoğunluğu Bolşevik Parti'nin devrimci sloganlarının yazılı olduğu pankartları taşıyan 500.000 civarında işçi ve asker katıldı. Yalnızca küçük bir grup, Geçici Hükümete destek verilmesi çağrısı yapan işbirlikçi partilerin pankartlarını taşıdı. Kitlelerin yükselmekte olan devrimci faaliyetini ve Bolşevik Parti'nin artan etkisini gösteren miting, Bolşevik Parti açısından büyük bir zaferdi. Miting, kitlelerin Geçici Hükümete ve Menşevikler ve Sosyalist Devrimcilerin burjuvaziyle işbirliği siyasetine hiçbir şekilde güvenmediğini ortaya koydu.

ilişkin verilerin karşılaştırması, devrimci proletaryanın *kitleleri* etkilemek ve mücadeleye çekmek konusunda *parlamento dışında* parlamenter mücadeleye göre kıyaslanmayacak kadar güçlü olduğu yönünde Rusya'yla ilgili Batı'da sık sık yapılan bir gözlemi tam anlamıyla desteklemektedir. Bu gözlem, iç savaşla ilgili olarak son derece önemlidir.

Parlamenter mücadele ve seçimlerin tüm şartlarının ezilen sınıfların bir iç savaşta harekete geçirebileceği güçten çok daha azını seferber edebilmesinin nedeni gayet açıktır.

Kadetlerin ve Kornilov Ayaklanmasının gücü, servetin gücüdür. Basın ve bir sürü siyasi demeç, İngiliz-Fransız sermayesi ve emperyalizminin Kadetlerden ve Kornilov hareketinden *yana* olduğunu ortaya koymaktadır. 12 Ağustos'ta yapılan Moskova Konferansı'nda[164] sağın tamamının Kornilov ve Kaledin'i çılgınca desteklediğini herkes bilmektedir. Fransız ve İngiliz burjuva basınının Kornilov'a "yardım ettiğini" herkes bilmektedir. Kornilov'un *bankaların* yardımını aldığının belirtileri vardır.

Kornilov arkasına zenginliğin tüm gücünü almış, buna rağmen acınası ve hızlı bir yenilgiye uğramıştır! Kornilov'un destekçileri arasında zenginler haricinde yalnızca iki toplumsal güç vardır: Vahşi Tümen ve Kazaklar. Bunlardan ilkiyle ilgili olarak *sadece* cehaletin ve aldatmanın gücü etkili olmuştur ve bu güç, basın burjuvazinin elinde kalmaya devam ettiği sürece daha büyük olacaktır. İç savaşta alınacak zaferin ardından proletarya *bu* "iktidar" kaynağını kesin olarak ortadan kaldıracaktır.

Kazaklarsa Rusya'nın çeperindeki bölgelerden birinde, hayat

---

164 12 (25) Ağustos 1917'de Geçici Hükümetin çağrısıyla burjuvazinin ve toprak sahiplerinin güçlerini harekete geçirmek üzere toplanmıştır. Bilhassa büyük iş adamları ve sanayicilerin, bankacıların, toprak sahiplerinin ve Çarlık Duması üyelerinin katıldığı karşıdevrimci bir konferanstır. Konferansa katılan Sovyet delegeleri, Menşevik ve Sosyalist Devrimci partilerin temsilcileridir. General Kornilov, General Alekseyev, General Kaledin ve diğerleri, devrimi ezmek için bir plan öne sürmüştür. Kerenskiy, devrimci hareketin başını ezme ve büyük arazilere el koyan köylülere karşı güç kullanma tehdidi savurmuştur.

Bolşevik Merkez Komitesi proletaryayı Moskova Konferansı'nı protesto etmeye çağırmıştır. Moskova'da Bolşevikler, Konferansın başladığı gün bir günlük genel grev düzenlemiştir. 400.000'den fazla işçi greve katılmıştır. Başka kentlerde de protesto mitingleri ve grevler düzenlenmiştir.

tarzları, ekonomileri ve geleneklerinde Ortaçağdan kalma birçok özelliği koruyan, zengin, küçük ya da orta ölçekli (ortalama arazi büyüklüğü 50 desyatindir) toprak sahiplerinden oluşan bir halkın bir kesimidir. Bunu, bir Rus Vendeé'sinin[165] tabanı olarak değerlendirebiliriz. Peki, Kornilov-Kaledin hareketine ilişkin olgular neyi göstermektedir? Guçkovlar, Milyukovlar, Ryabuşinskiyler ve yandaşlarının "sevgili liderleri" Kaledin bile bir kitle hareketi yaratmayı başaramamıştır!! Kaledin, Bolşeviklerden çok daha "doğrudan", çok daha açık bir şekilde iç savaşa doğru ilerlemiştir. Kaledin özellikle "Don'u ayağa kaldırmaya" gitmiş ve "kendi" bölgesinde, Rus demokrasisinden genel olarak çok uzakta olan Kazak bölgesinde bile bir kitle hareketi yaratamamıştır. Proletaryaya baktığımızdaysa, Bolşevik karşıtı tüm Rusya demokrasisinin etkisinin ve gücünün merkezinde bile hareketin kendiliğinden patlamalar gerçekleştirdiğini gözlemliyoruz.

Kazakların çeşitli katmanlarının ve iktisadi gruplarının demokrasiye ve Kornilov Ayaklanmasına ilişkin tavırları hakkında objektif veriler bulunmamaktadır. Yoksul ve orta halli Kazakların daha ziyade demokrasiye meylettiklerini ve sadece subayların ve hali vakti yerinde Kazakların en üst kesiminin bütünüyle Kornilov'dan yana olduğunu gösteren belirtiler bulunmaktadır.

Kaldı ki 26-31 Ağustos deneyimi, burjuva karşıdevriminden yana Kazak kitle hareketinin son derece zayıf olduğunu göstermiştir.

Geriye son soru, hareketin kararlılığı sorunu kalıyor. Bolşevik, devrimci proleter harekete bakıldığında; Rusya'da cumhuriyetin ortaya çıktığı altı ay boyunca Bolşevizme karşı mücadelenin, Bolşevizmin düşmanlarından yana basın organları ve propaganda güçlerinin *muazzam* üstünlüğü üzerinden hem ideolojik olarak (iftira kampanyasını "ideolojik" mücadele olarak sınıflandırma riskini alırsak) hem de yüzlerce insanın tutuklanmasını, ana matbaamızın tahrip edilmesini ve ana gazetemizle başka gazetelerimizin kapatılmasını da içeren *bir dizi baskı aracılığıyla* yürütüldüğüne dair kanıtlarımız bulunuyor. Olgulara bakıldığında sonucun

165 *Vendeé* – 18. yüzyılın sonundaki Fransız burjuva devrimi sırasında karşıdevrimci yuvası olan bir Fransız kenti. *Vendeé*'nin büyük ölçüde Katolik rahiplerin etkisi altındaki geri köylüleri, karşıdevrimcilerin devrimci Fransa'ya karşı verdikleri savaşta kullandıkları bir araçtı.

ne olduğu görülebilir: Ağustos'ta yapılan Petrograd seçimlerinde Bolşeviklere verilen destekte muazzam bir artış ve gerek Sosyalist Devrimci, gerekse Menşevik partiler içerisinde Bolşevizme yaklaşan enternasyonalist ve sol eğilimlerin güçlenmesi. Bu, cumhuriyet Rusya'sında devrimci proleter hareketin kararlılığının çok büyük olduğu anlamına gelmektedir. Olgular bize Kadetlerin, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin ortak çabasının hareketi biraz olsun zayıflatmayı *başaramadığını* göstermektedir. Tam tersine Kornilovcuların "demokrasiyle" ittifakı Bolşevizmi *güçlendirmiştir.* Devrimci proleter eğilimle mücadelenin olası tek aracı ideolojik etki *ve* baskılardır.

Kadet-Kornilov hareketinin kararlılığı hakkındaysa halen herhangi bir veri bulunmamaktadır. Kadetler hiçbir baskı görmemiştir. Guçkov serbest bırakılmış, Maklakov ve Milyukov tutuklanmamıştır bile... *Reç* dahi kapatılmamıştır. Kadetler kollanmıştır. Kerenskiy'in hükümeti Kornilovcu Kadetlere *yaltaklanmaktadır.* Meseleyi şöyle tarif edelim: İngiliz-Fransız sermayesinin ve Rus Ryabuşinskiylerin Kadetlere, *Yedinstvo*'ya[166], *Dyen*'e[167] vs. Petrograd'daki yeni seçim kampanyası için milyonlar daha verdiğini düşünsek bile Kornilov Ayaklanmasından sonra oy sayılarını artırmaları mümkün mü? Mitinglere vs. bakarak bir değerlendirme yapacak olursak bu sorunun cevabının olumsuz olmaması çok zor.

* * *

Rus Devriminin tarihinin sunduğu verileri karşılaştırarak yaptığımız çözümlemeyi özetlersek, proletaryanın iç savaşının başlangıcının hareketin gücünü, sınıf bilincini, derin köklere sahip olduğunu, büyümesini ve kararlılığını açığa çıkarttığı sonucuna

---

166 *Yedinstvo* (Birlik) – Mart-Kasım 1917, daha sonra da Aralık 1917-Ocak 1918'de Petrograd'da yayımlanan, Plehanov'un yönetimindeki bir günlük gazete. Savaşın sonuna kadar sürdürülmesini ve burjuva Geçici Hükümete kayıtsız şartsız destek olunmasını savunan aşırı sağcı Menşevik grubu bir araya getirmiştir. Gazete, Bolşevik Parti'ye karşı amansız bir mücadele vermiştir.

167 *Dyen* (Gün) – 1912'den itibaren Petersburg'da yayımlanan burjuva liberal günlük gazete. Menşevik katkıcıları da olan gazete, Şubat 1917 burjuva demokratik devriminden sonra Menşeviklerin eline geçmiştir. Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de kapatılmıştır.

ulaşırız. Burjuvazinin iç savaşının başlangıcıysa güç, kitleler içinde sınıf bilinci, derinlik ve zafer şansı barındırmıyor.

Kadetlerle Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler arasında Bolşeviklere, yani devrimci proletaryaya karşı kurulan ittifak birkaç aydır pratikte denenmiş bulunmaktadır ve geçici olarak gizlenen Kornilovcuların "demokratlarla" bu ittifakı Bolşevikleri zayıflatmamış, aksine güçlendirmiş, "ittifakın" çöküşüne ve Menşevikler arasında sol muhalefetin güçlenmesine yol açmıştır.

Bolşeviklerle Sosyalist Devrimciler ve Menşeviklerin Kadetlere, burjuvaziye, karşı bir ittifak kurmasıysa henüz denenmemiştir. Ya da daha kesin söylemek gerekirse böyle bir ittifak yalnızca tek bir cephede, yalnızca beş gün için, 26 Ağustos'tan 31 Ağustos'a kadar, Kornilov Ayaklanması döneminde denenmiş ve daha önce hiçbir devrimde görülmemiş bir rahatlıkla karşıdevrim karşısında zafer kazanmıştır; burjuvaziyi, toprak sahiplerini, kapitalistleri, İtilaf Devletleri emperyalizmini ve Kadet karşıdevrimi öylesine ezici bir şekilde bastırmıştır ki *o tarafın* iç savaşı ortadan kalkmış, daha en başından bir hiçe dönüşmüş, herhangi bir "savaş" veremeden çökmüştür.

Bu tarihsel gerçek karşısında tüm burjuva basını ve korosu (Plehanovlar, Potresovlar, Breşko Breşkovskayalar vs.) var güçleriyle Bolşeviklerle Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler arasındaki bir ittifakın dehşetli bir iç savaş "tehdidi" olduğunu haykırmaktadır!

Eğer mesele bu kadar üzücü olmasaydı eğlenceli sayılabilirdi. Ancak böylesine açık, tartışmasız, gün gibi ortada bir saçmalığın, devrimimizin tarihinin bütününe ilişkin gerçeklerin bu şekilde çarpıtılmasının halen alıcı bulabilmesi üzücü... Bu yalnızca bencil burjuva yalanının, devrimin en su götürmez, elle tutulur düzeyde somut derslerinin üzerini örtmeye çalışan bir yalanın halen yaygın olduğunu göstermektedir (ve basın burjuvazinin tekelinde kaldığı sürece buna engel olunamaz).

Devrimden çıkan tartışmasız, olgularla bütünüyle kanıtlanmış bir ders varsa o da yalnızca Bolşeviklerle Sosyalist Devrimci ve Menşeviklerin ittifakının, yalnızca tüm iktidarın derhal Sovyetlere devredilmesinin Rusya'da bir iç savaşı imkânsız kılacağıdır, çünkü burjuvazinin böyle bir ittifaka, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine karşı bir iç savaş başlatması düşünülemez;

böyle "savaş" ilk "çarpışmaya" kadar bile devam edemez; burjuvazi, Kornilov Ayaklanmasından sonra ikinci defa Vahşi Tümeni ya da eskisiyle aynı sayıda Kazak birliğini bile Sovyet Hükümetine karşı harekete geçirmeyi başaramaz!

Herhangi bir devrimin barışçıl bir biçimde gelişmesi, genel olarak söylemek gerekirse, son derece nadir görülen, son derece zor bir süreçtir, çünkü devrim en keskin sınıf çelişkilerinin azami düzeyde şiddetlenmesidir; ancak bir köylü ülkesinde, proletaryayla köylülüğün birliğinin olabilecek en haksız ve canice savaşın yıprattığı bir halka barış getirebileceği bir zamanda, bu birliğin *tüm toprakları* köylülüğe verebileceği bir durumda, bu ülkede, tarihin bu olağanüstü anında, tüm iktidar Sovyetlere devredildiği takdirde devrimin barışçıl bir şekilde gelişmesi *mümkün* ve *muhtemeldir*. Sovyetler bütünüyle demokratik kılınır ve beş yüz askere bir temsilci verilirken bin işçiye bir temsilci verilmesi gibi "küçük hırsızlıklar" ve demokratik ilkelerin ihlal edilmesine son verilirse partilerin Sovyetler içerisinde iktidar için verdikleri mücadele barışçıl bir biçimde ilerleyebilir. Demokratik bir cumhuriyette böylesi küçük hırsızlıklar ortadan kalkacaktır.

Hiçbir tazminat ödenmeksizin tüm toprakları köylülere veren ve bütün halklara adil bir barış öneren Sovyetlerle karşı karşıya kaldıklarında İngiliz, Fransız ve Rus burjuvazisi, Kornilovlar, Buchananlar,[168] Ryabuşinskiyler, Milyukovlar, Plehanovlar ve Potresovlar tamamıyla güçsüzdür ve onlardan korkulmaması gerekir.

Burjuvazinin tüm toprakların tazminatsız bir şekilde köylülere verilmesine, hayatın başka alanlarında benzer reformlara, adil bir barışa ve emperyalizmden kopulmasına karşı direnmesi kuşkusuz kaçınılmazdır. Ancak bu direncin iç savaş aşamasına varması için bir çeşit *kitleye, savaşma* ve Sovyetlerin hakkından gelme becerisine sahip kitlelere ihtiyaç vardır. Burjuvazi böyle kitlelere sahip değildir ve hiçbir yerden de edinemeyecektir. Sovyetler tüm iktidarı ne kadar çabuk ve kararlı bir şekilde ele alırsa Vahşi Tümenin ve Kazakların siyasi bir bilince dayanarak Kornilov'u

168 *Buchanan, George William* (1855-1924) – İngiliz diplomat ve Britanya'nın Rusya büyükelçisi (1910-1918). Devrime karşı mücadelelerinde gericilere yardımcı olmuş ve Ağustos 1917'de Kornilov'un karşıdevrimci ayaklanmasına destek vermiştir.

destekleyen küçük bir azınlıkla, işçi ve köylülerin demokratik ve *sosyalist* (çünkü bundan sonra ele alacağımız şey sosyalizm olacaktır) ittifakını destekleyen ezici çoğunluk arasında bölünmesi o kadar hızlanacaktır.

İktidar Sovyetlere geçtiğinde burjuvazinin direnişi *yüz binlerce* işçi ve köylünün *tek tek her bir* kapitalisti "takip etmesiyle", teftiş etmesiyle, denetlemesiyle ve kayda geçirmesiyle sonuçlanacaktır, çünkü işçi ve köylülerin çıkarları kapitalistlerin halkı aldatmasına karşı mücadele edilmesini gerektirecektir. Bu teftiş ve denetimin biçimleri ve yöntemleri kapitalizmin kendisi tarafından, bankalar, büyük fabrikalar, tröstler, demiryolları, postaneler, tüketici dernekleri ve sendikalar gibi kapitalizmin yarattığı kurumlar tarafından geliştirilmiş ve sadeleştirilmiştir. Sovyetler en ayrıntılı şekilde hesap vermekten kaçan ya da halkı aldatan kapitalistleri cezalandırdığı, onları tüm mülklerine el koyarak ve kısa bir süre için tutuklayarak cezalandırdığı takdirde bu, burjuvazinin direncini kan akıtmadan kırmak için yeterli olacaktır. Zira bu denetim ve teftişin, kamulaştırıldıktan sonra bankalar, işçi birlikleri, postaneler, tüketici dernekleri ve sendikalar üzerinden yürütülmesi genel, güçlü ve karşı konulamaz bir hal alacaktır.

Ve Rusya'nın Sovyetleri, Rus işçi ve yoksul köylülerinin ittifakı, sosyalizme doğru attığı adımlarda yalnız değildir. Yalnız olsaydık bu görevi barışçıl bir şekilde yerine getiremezdik, çünkü bu, esas itibarıyla uluslararası bir görevdir. Ancak muazzam yedek güçlere, Rusya'nın emperyalizmden ve emperyalist savaştan kopuşunun kaçınılmaz olarak, olgunlaşmakta olan işçilerin sosyalist devrimini hızlandıracağı diğer ülkelerdeki en ileri işçilerden oluşan ordulara sahibiz.

* * *

Kimileri iç savaşta "oluk oluk kan akacağından" söz etmektedir. Kornilovcu Kadetlerin yukarıda aktarılan kararında bundan bahsedilmektedir. Bu ifade, tüm burjuvalar ve oportünistler tarafından binlerce şekilde tekrar edilmektedir. Sınıf bilincine sahip işçiler, Kornilov Ayaklanmasından bu yana bu söze gülmektedir; gülmeye devam edecek, gülmekten kendini alamayacaktır.

Ancak içinde bulunduğumuz savaş zamanında "oluk oluk kan

akması" meselesi güçlerin, akıbetlerin ve sonuçların yaklaşık olarak hesaplanması üzerinden incelenebilir ve incelenmelidir; mesele ciddiye alınmalı ve içi boş, basmakalıp bir söz, yalnızca Kornilov'un Rusya'yı "oluk oluk akan kanda" boğmasını *sağlamak* ve burjuvazinin diktatörlüğünü, toprak sahiplerinin ve monarşinin iktidarını restore etmek için elinden gelen *her şeyi* yapan Kadetlerin ikiyüzlülüğü olarak değerlendirmemelidir.

"Oluk oluk kan akacak" diyorlar. Meselenin bu boyutunu da analiz edelim.

Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin tereddütlerinin devam ettiğini, iktidarı Sovyetlere teslim *etmediklerini*, Kerenskiy'i *devirmediklerini*, burjuvaziyle eski, kokuşmuş uzlaşmalarını başka bir biçim altında (diyelim ki Kadetler yerine "partili olmayan" *Kornilovcularla*) restore ettiklerini, devlet aygıtını Sovyet aygıtıyla değiştirmediklerini, barış önerisinde bulunmadıklarını, emperyalizmden kopmadıklarını ve büyük topraklara el koymadıklarını varsayalım. Sosyalist Devrimciler ve Menşeviklerin mevcut yalpalamalarının, şimdiki "12 Eylül'ün" sonucunun böyle olduğunu farz edelim.

Devrimimizden edindiğimiz tecrübe bize açıkça, bunun sonucunun Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin daha da zayıflaması, kitlelerden daha da kopmaları, kitleler içinde müthiş bir öfke ve hoşnutsuzluğun birikmesi, devrimci proletaryaya, Bolşeviklere yönelik sempatinin muazzam ölçüde artması olacağını söylüyor.

Bu şartlarda başkent proletaryası bir Komüne, bir işçi kalkışmasına, iktidarın fethedilmesine, en yüksek ve kararlı şekliyle bir iç savaşa bugüne kıyasla daha da yakın olacaktır; 20-21 Nisan ve 3-4 Temmuz deneyiminden sonra böyle bir sonucun tarihsel olarak kaçınılmaz olduğu kabul edilmelidir.

"Oluk oluk kan akacak" diye bağırıyor Kadetler. İyi de oluk oluk kan akması, zaferin proletarya ve yoksul köylülük tarafından kazanılması anlamına gelir ve bu zaferin emperyalist savaşın yerine barış getirmesi, yani kapitalistlerin elde edecekleri ganimetlerin ve gasp ettiklerinin (ilhaklar) paylaşımı için kanlarını dökmekte olan *yüz binlerce* erkek ve kadının hayatını kurtarması ihtimali yüzde doksan dokuzdur. 20-21 Nisan tüm iktidarın Sovyetlere devredilmesiyle sonuçlanmış ve Bolşevikler, yoksul köylülerle

birlikte Sovyetlerde zafere ulaşmış olsaydı bu, "oluk oluk kan akması" pahasına gerçekleşmiş bile olsa, hiç kuşkusuz 18 Haziran taarruzlarında can veren *yarım milyon* Rus askerinin hayatını kurtarmış olurdu.

Şimdi her yerde ortaya atılan iç savaş meselesini tartıp değerlendiren sınıf bilincine sahip her bir Rus işçisi böyle düşünmektedir, böyle düşünmek zorundadır ve elbette pek çok şey tecrübe etmiş ve bunlar üzerine kafa yormuş olan bu işçi ya da asker, İstanbul, Lvov, Varşova ve "Almanya'ya karşı zafer kazanmak" adına milyonlarca Rus askerini daha feda etmeye razı kişilerin, partilerin ve grupların "oluk oluk kan akacak" diye bağırmalarından korkmayacaktır.

Bir iç savaşta "oluk oluk akacak kan", Rus emperyalistlerin (iktidarı Sovyetlere teslim ederek bundan kaçınmaları gayet mümkün olmasına rağmen) 19 Haziran'dan bu yana yarattığı kan *denizinin* yanına dahi yaklaşamaz.

Siz Milyukovlar, Potresovlar ve Plehanovlar, mevcut savaş devam ederken "oluk oluk kan akmasına" *karşı* argümanlar öne sürerken dikkatli olun, çünkü askerler kan *denizlerini* gördü ve bunun ne anlama geldiğini biliyor.

Rus Devriminin bugünkü, halkları perişan eden son derece ağır ve canice savaşın dördüncü yılı olan 1917'deki uluslararası durumu, iç savaştan zaferle çıkan Rus proletaryası adına yapılan adil bir barış önerisinin bir ateşkes sağlama ve yeni kan denizleri yaratmaksızın barışı temin etme ihtimalinin yüzde doksan dokuz olduğunu gösteriyor.

Çünkü savaş halindeki İngiliz-Fransız ve Alman emperyalizminin proletaryanın kuracağı sosyalist Rusya Cumhuriyeti'ne karşı birleşmesi pratik olarak imkânsızdır; İngiliz, Japon ve Amerikan emperyalizminin bize karşı birleşmesiyse çok zordur ve Rusya'nın coğrafi konumu nedeniyle bizim açımızdan bir tehdit teşkil etmemektedir. Diğer yandan tüm Avrupa devletlerinde devrimci ve sosyalist proleter kitlelerin varlığı bir vakıadır; dünya çapında sosyalist devrimin gelişmesinden ve kaçınılmazlığından kuşku duyulamaz ve böyle bir devrime delegasyonlar ve Stockholm'de yabancı Plehanovlarla ya da Tseretelilerle konferansçılık oynamak değil, yalnızca Rus Devriminin ilerlemesi ciddi katkıda bulunabilir.

Burjuvazi feryat figan Rusya'da komünün, yani iktidarı aldığı takdirde proletaryanın yenilgisinin kaçınılmaz olduğunu söylemektedir.

Bunlar bir sınıfın aldatıcı, bencilce feryatlarıdır.

Proletarya, iktidarı elde ettiği takdirde onu elinde tutmak ve Batı'da zafer kazanan bir devrim gerçekleşene kadar Rusya'yı yönetmek konusunda *her türlü* olanağa sahip olacaktır.

İlk olarak Komünden bu yana çok şey öğrendik ve Komünün ölümcül hatalarını tekrar etmeyecek, bankaları burjuvazinin elinde bırakmayacak, kendimizi Versailles'a (ya da Kornilovculara) karşı savunmakla sınırlandırmayacak, onlara karşı hücuma geçip onları ezeceğiz.

İkincisi muzaffer proletarya Rusya'ya barış getirecektir ve dünyada hiçbir güç, halkların üç yıldan uzun zamandır katledilmesinin yarattığı onca dehşetin ardından *barış* getiren bir hükümeti; dürüst, samimi, adil bir barış tesis eden bir hükümeti deviremez.

Üçüncüsü muzaffer proletarya köylülüğe derhal ve tazminatsız bir şekilde toprak verecektir. Ve hükümetin, bilhassa "koalisyonun", Kerenskiy hükümetinin "toprak sahipleriyle oynadığı" oyundan yorulmuş ve keyfi kaçmış köylülüğün çok büyük çoğunluğu mutlak ve koşulsuz bir şekilde, olanca gücüyle muzaffer proletaryayı destekleyecektir.

Siz Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler, sürekli halkın "kahramanca çabalarından" söz ediyorsunuz. Henüz çok kısa bir süre önce Merkez Yürütme Kurulu'nun İzvestiya'sının baş makalesinde bilmem kaçıncı kez bu söze rastladım. Sizin açınızdan bu yalnızca laf. Ama işçiler ve köylüler bunu okuyor ve üzerine kafa yoruyor ve Kornilov Ayaklanması deneyimiyle, Peşehonov'un bakanlığı "deneyimiyle", Çernov'un bakanlığı "deneyimiyle" *vesaire* tahkim edilen bu düşünce kaçınılmaz olarak, bu "kahramanca çabanın" yoksul köylülerin en sadık müttefikleri ve liderleri olan kentli işçilere güven duyması sonucunu veriyor. Kahramanca çaba, Rus proletaryasının iç savaşta burjuvaziye karşı zafere ulaşmasından başka bir şey değildir, çünkü yalnızca bu zafer ülkeyi ıstırap verici tereddütlerden kurtaracak, yalnızca bu zafer çıkış yolunu gösterecek, yalnızca bu zafer toprak ve barışı getirecektir.

Kentli işçilerle yoksul köylülük arasındaki ittifak, iktidarın

derhal Sovyetlere devredilmesiyle gerçekleştirilebilirse bu çok daha iyi olacaktır. Bolşevikler, devrimin bu şekilde barışçıl gelişimini sağlamak üzere elinden geleni yapacaktır. Bu olmaksızın kendi başına Kurucu Meclis bile çare olmayacak, Sosyalist Devrimciler anlaşmalar üzerinden Kadetlerle, Breşko-Breşkovskaya'yla ve Kerenskiy'le (bunların Kadetlerden ne farkı var?) vesaire "oynaşmaya" devam edecektir.

Kornilov Ayaklanması deneyimi bile "demokratlara" bir şey öğretmediyse, yıkıcı tereddüt ve uzlaşma politikasını sürdürecekler-se, onlara proleter devrim açısından bu tereddütlerden daha yıkıcı hiçbir şey olmadığını söylemek durumundayız. Durum böyleyken beyler, bizi iç savaşla korkutmaya kalkmayın. Kornilovculukla ve "koalisyonla" ilişkinizi derhal, kati bir şekilde kesmediğiniz takdirde iç savaş kaçınılmaz. Bu savaş sömürücülere karşı zafer, köylüye toprak, halklara barış getirecek; dünya sosyalist proletaryasının muzaffer devriminin yolunu açacak.

Raboçi Put, sayı: 12
16 (29) Eylül 1917
İmza: *N. Lenin*

Devrimin Görevleri

Nüfusunun çok büyük kısmı küçük burjuvazinin parçası olan Rusya, bir küçük burjuva ülkesidir. Küçük burjuvazinin burjuvaziyle proletarya arasında bocalaması kaçınılmazdır ve ancak proletaryaya katıldığı takdirde devrimin zaferi sağlanabilir; barış, özgürlük ve emekçi halk için toprak hedefine kolaylıkla, barışçıl, hızlı ve sorunsuz bir şekilde ulaşılabilir.

Devrimimizin seyri, bu tereddütleri pratik olarak bize göstermektedir. O halde Sosyalist Devrimci ve Menşevik partiler hakkında kendimizi kandırmayalım; proletaryanın yoluna sıkı sıkıya bağlı kalalım. Yoksul köylülerin yoksulluğu, savaşın dehşeti, açlığın dehşeti; tüm bunlar kitlelere proletaryanın yolunun doğruluğunu, proleter devrimi destekleme ihtiyacını giderek daha açık bir şekilde gösteriyor.

Küçük burjuvazinin burjuvaziyle bir "koalisyon" kurulabileceği ve anlaşma yapılabileceğine, Kurucu Meclis'in "hızlı bir şekilde" toplanmasının "sakince" beklenmesinin mümkün olacağına vs. ilişkin "barışçıl" umutları devrimin seyri tarafından acımasız, zalim, geri dönülemez bir biçimde yok edilmiştir. Kornilov Ayaklanması, işçi ve köylülerin yerel kapitalistler ve toprak sahipleri tarafından, askerlerin subaylar tarafından vs. vs. aldatıldığını gösteren binlerce küçük derse bir yenisini eklemiş, bu açıdan büyük ölçekteki son amansız ders olmuştur.

Ordu içerisinde, köylülük ve işçiler arasında hoşnutsuzluk ve öfke artmaktadır. Sosyalist Devrimciler ve Menşeviklerin burjuvaziyle kurdukları, her şeyi vaat eden ama hiçbir şeyi gerçekleştirmeyen

"koalisyon" kitleleri kızdırmakta, gözünü açmakta, onları isyana doğru ittirmektedir.

Hem Sosyalist Devrimciler (Spiridonova ve diğerleri) hem de Menşevikler (Martov ve diğerleri) arasında sol büyümektedir ve daha şimdiden bu partilerin kurul ve kongrelerinin yüzde kırkına ulaşmış bulunmaktadır. Ve *aşağıda,* proletarya ve köylülük arasında, özellikle de en yoksul kesimlerde Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin çoğunluğu bu iki partinin *soluna* yüzünü çevirmiştir.

Kornilov okulu öğreticidir, pek çok şey öğretmiştir.

Sovyetlerin, Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderlerden daha ileri gitmeyi başarıp, devrimin barışçıl bir biçimde gelişmesini mi sağlayacağı yoksa yerinde saymaya devam edip bir proleter ayaklanmasını kaçınılmaz mı kılacağını bilmek imkânsızdır.

Bunu bilemeyiz.

İşimiz, programımızın sunulmasıyla, programımızın ulusal niteliğinin, halkın büyük çoğunluğunun çıkarları ve talepleriyle tam bir uyum içinde olduğunun açıklığa kavuşturulmasıyla devrimin barışçıl bir şekilde gelişmesine "son" bir şans verilmesini sağlamak için mümkün olan her şeyin yapılmasına yardımcı olmaktır.

Aşağıdaki satırlar böyle bir programın sunulmasına yöneliktir.

Bu programı en alttakilere, kitlelere, büro çalışanlarına, işçilere, köylülere; yalnızca destekçilerimize değil, bilhassa Sosyalist Devrimcileri izleyenlere, partili olmayan unsurlara, cahillere daha fazla taşıyalım. Bu kesimleri kesin bir şekilde kendi yargılarını verebilecekleri, kendi kararlarını alabilecekleri, Konferansa, Sovyetlere, hükümete *kendi* temsilcilerini yollayabilecekleri bir düzeye çıkartalım ki Konferansın sonucu *ne olursa olsun* çalışmalarımız boşuna olmasın. Ancak o zaman bu çalışma Konferans için, Kurucu Meclis seçimleri için ve genel olarak tüm diğer siyasi çalışmalar için de faydalı olacaktır.

Deneyim bize Bolşevik program ve taktiklerin doğru olduğunu öğretiyor. 20 Nisan'la Kornilov Ayaklanması arasında çok kısa bir süre olmasına karşın çok fazla şey olmuştur.

Kitlelerin, ezilen sınıfların deneyimi onlara bu süre içerisinde Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderlerin kitlelerden tamamıyla koptuğunu öğretmiştir. Bu en kesin surette, somut programımızı

kitlelerin dikkatine sunmayı başardığımız ölçüde programımızın tartışılması üzerinden açığa çıkarılacaktır.

Kapitalistlerle Yapılan Anlaşmalar Yıkıma Neden Olmuştur

1. Burjuvazinin temsilcilerinin, çok az sayıda bile olsa, iktidarda kalmasına izin vermek; General Alekseyev, Klembovskiy, Bagration, Gagarin ve diğerleri gibi adı çıkmış Kornilovcuların ya da burjuvazi karşısında bütünüyle iktidarsız olduğunu ve Bonapartist becerilerini kanıtlamış Kerenskiy gibilerin iktidarda kalmasına izin vermek bir yandan yalnızca, kapitalistlerin kasten ivmelendirdiği ve şiddetlendirdiği açlığa ve kaçınılmaz iktisadi felakete kapı açılmasına, diğer yandan da ordu, kurmay sınıfından nefret ettiği ve emperyalist savaşa hevesle katılamayacağı için askeri bir felakete neden olacaktır. Dahası iktidarda kalan Kornilovcu generallerin ve subayların Galiçya ve Riga'da yaptıkları gibi *cepheyi kasten Almanlara açacağına* hiç kuşku yoktur. Bu, aşağıda açıklandığı gibi, yalnızca yeni bir temelde yeni bir hükümetin kurulmasıyla önlenebilir. 20 Nisan'dan bu yana yaşadığımız onca şeyden sonra burjuvaziyle yapılan anlaşmaların herhangi bir biçimde sürdürülmesi, Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler açısından sadece bir hata olmakla kalmayacak, halka ve devrime doğrudan doğruya ihanet anlamına gelecektir.

İktidar Sovyetlere

2. Tüm iktidar, belirli bir program temelinde ve hükümetin tamamıyla Sovyetlere karşı sorumlu olması şartıyla yalnızca İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine geçmelidir. Hem halkın devrimin özellikle hareketli geçen son haftalarında edindiği deneyimi kayda geçirmek hem de bazı örneklerde halen var olan açık adaletsizlikleri (nispi temsilin olmaması, eşitsiz seçimler vb.) ortadan kaldırmak için derhal yeni Sovyet seçimleri yapılmalıdır.

Henüz demokratik bir şekilde seçilmiş kurumların bulunmadığı tüm yerelliklerde ve aynı zamanda orduda tüm iktidar yalnızca yerel Sovyetlere, komiserlere ve onların seçtiği, ama sadece gerektiği gibi seçilen, diğer kurumlara verilmelidir.

İşçiler ve devrimci askerler, yani pratikte Kornilovcuları bastırma becerisini göstermiş olanlar her yerde silahlandırılmalı ve bu, devletin tam desteğiyle gerçekleştirilmelidir.

Halklara Barış

3. Sovyet hükümeti *derhal* savaşan *bütün* halklara (aynı anda hem hükümetlerine hem de işçi ve köylü kitlelerine) demokratik şartlara dayanan acil bir genel barış ve hemen bir ateşkes anlaşması yapılmasını (üç aylığına bile olsa) teklif etmelidir.

Demokratik bir barışın ana koşulu ilhakların (toprak gasplarının), tüm güçlerin kaybettiklerini geri almasını ima eden yanlış anlamda değil, gerek Avrupa'da gerekse sömürgelerde, istisnasız *her* ulusun *ayrı* bir devlet mi kuracağı, yoksa başka bir devletin bileşimi içinde mi yer alacağı konusunda kendi adına karar alma özgürlüğüne ve imkânına sahip olmasını savunan doğru anlamda reddedilmesidir.

Sovyet hükümeti barış şartlarını önerirken kendisi bu şartların gerçekleştirilmesine yönelik adımları derhal atmalı, yani şu ana kadar bizi bağlayan, çar tarafından imzalanan ve Rus kapitalistlerine Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. yağmalanmasını vaat eden gizli antlaşmaları yayımlamalı ve reddetmelidir. Ardından Ukraynalıların ve Finlerin taleplerini derhal karşılamalı, hem onlara hem de Rusya'daki Rus olmayan diğer tüm uluslara ayrılma hakkı da dahil tam bir özgürlük temin etmeli, aynısını Ermenistan'ın *tamamına* uygulamalı, hem bu ülkeyi hem de işgal edilen Türk topraklarını vs. terk etmeye başlamalıdır.

Bu tür barış şartları kapitalistlerce onaylanmayacak, ancak tüm halklardan öylesine müthiş bir sempati kazanacak ve yağma savaşının sürdürülmesine karşı dünya çapında öylesine büyük bir coşkuya ve genel bir öfke patlamasına neden olacaktır ki derhal bir ateşkes sağlamamız ve barış müzakerelerine başlamaya yönelik bir rıza elde etmemiz hayli muhtemeldir. Zira savaşa karşı işçi devrimi her yerde karşı konulamaz bir şekilde gelişmektedir ve bu gelişim (işçi ve köylülerin bizim Kerenskiy hükümeti de dahil *tüm* emperyalist hükümetlerce kandırılması anlamına gelen) barış hakkındaki sözlerle değil, yalnızca kapitalistlerden koparak ve barış önerisi getirerek hızlandırılabilir.

En düşük ihtimal gerçekleşir, yani savaşan tek bir devlet bile bir ateşkesi dahi kabul etmezse, savaş bize dayatılmış olur ve gerçekten haklı bir savunma savaşına dönüşür. Bu, proletarya ve yoksul köylülük tarafından kavranırsa Rusya, özellikle de halkı soyan kapitalistlerden tam anlamıyla kopulduktan sonra, askeri anlamda bile katbekat güçlü hale gelecek; dahası bu şartlarda savaş, yalnızca sözde değil fiiliyatta da tüm ülkelerin ezilen sınıflarıyla, tüm dünyanın ezilen halklarıyla birlikte verilen bir savaş olacaktır.

Halk, kapitalistlerin zaman zaman küçük burjuvaziyi ve gözü korkmuş olan diğerlerini de etkileyen, İngilizlerle ve diğer kapitalistlerle olan yağmacı ittifaktan koptuğumuz takdirde bunların Rus Devrimine ciddi zarar verebilecekleri iddiasına karşı özellikle uyarılmalıdır. Bu iddia baştan aşağı yanlıştır, çünkü "İtilaf Devletlerinin mali yardımı" bankerleri zengin etmekte ve Rus işçi ve köylülerini tıpkı urganın asılan bir adamı desteklediği gibi desteklemektedir. Rusya'nın yeteri miktarda ekmeği, kömürü, petrolü ve demiri vardır; bu malların gerektiği gibi dağıtılması için tek yapmamız gereken, halkı soyup soğana çeviren toprak sahipleri ve kapitalistlerden kurtulmaktır. Rus halkının mevcut müttefikleri tarafından savaşla tehdit edilmesi ihtimaline gelince, Fransızların ve İtalyanların ordularını Almanlarınkiyle birleştirip, kendilerine adil bir barış teklif eden Rusya'ya karşı seferber etmesinin absürt olduğu açıktır. Britanya, Amerika ve Japonya'ya gelince, bu güçler Rusya'ya savaş ilan etseler bile (ki bu, hem böyle bir savaşın kitlelerden destek bulması son derece zor olması hem de bu ülkelerin kapitalistlerinin Asya'nın paylaşılması, özellikle de Çin'in yağmalanması konusundaki maddi çıkarlarının farklılığı nedeniyle hayli zordur) bu savaşın Rusya'ya vereceği zarar, Almanya, Avusturya ve Türkiye'ye karşı verilen savaşın neden olduğu yıkım ve sefaletin yüzde birine bile denk gelmez.

Toprak İşleyenin

4. Sovyet hükümeti derhal büyük araziler üzerindeki özel mülkiyetin herhangi bir tazminat ödenmeden sona erdirildiğini ve tüm arazilerin, sorunun Kurucu Meclis tarafından çözülene kadar köylü komitelerinin yönetimine verildiğini ilan etmelidir. Bu köylü komiteleri, öncelikle ücretsiz olarak yoksul köylülerin kullanımına

sunulmaları şartıyla, toprak sahiplerinin tüm hayvanlarına ve avandanlıklarına da el koyacaktır.

Uzun zamandır köylülüğün çok büyük bir çoğunluğu tarafından hem kongre kararlarında hem de (örneğin İzvestiya Sov*yeta Krestyanskih Deputatov*[169] tarafından yayımlanan 242 talimatın özetinden de görülebileceği gibi) yerel köylülerce çıkarılan yüzlerce talimatta talep edilen bu gibi önlemlerin mutlak anlamda ve acilen alınması zorunludur. Köylülüğün "koalisyon" hükümeti döneminde mağdur olmasına neden olan ertelemelere artık yer yoktur.

Bu önlemleri almakta tereddüt eden her hükümet, işçi ve köylülerin bir kalkışmasıyla devrilip ezilmesi gereken, *halk düşmanı* bir hükümet olarak değerlendirilmelidir. Öte yandan yalnızca bu önlemleri hayata geçiren bir hükümet tüm halkın hükümeti olacaktır.

Açlığa ve Ekonomik Yıkıma Karşı Mücadele

5. Sovyet hükümeti derhal üretim ve bölüşüm üzerinde ülke çapında işçi denetimi getirmelidir. 6 Mayıs'tan bu yana yaşanan deneyim böyle bir denetim olmaksızın reformlara ilişkin verilen tüm sözlerin ve bu reformları uygulamaya yönelik tüm girişimlerin kifayetsiz olduğunu ve eşi görülmemiş bir yıkımın eşlik ettiği açlığın, haftadan haftaya ülke açısından daha da büyük bir belaya dönüştüğünü göstermektedir.

Hem bankaların ve sigortacılığın hem de en önemli sanayi kollarının (petrol, kömür, metalurji, şeker vb.) derhal devletleştirilmesi ve devletle yaptıkları sözleşmeler üzerinden semiren kapitalist azınlık üzerinde işçi ve köylüler tarafından sıkı bir denetim kurulmasıyla, bu ihmal edilebilir derecede küçük azınlığın kârlarının ve mülklerinin adil bir şekilde vergilendirilmesinden ve muhasebeleştirilmesinden kaçmalarının önlenmesi zorunludur.

Açlıkla mücadele açısından, köylü orta sınıfı ve Kazakları ya

[169] *İzvestiya Vserossiskovo Sovyeta Krestyanskih Deputatov* (Tüm Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetlerinden Haberler) – Tüm Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin 9 (22) Mayıs-Aralık 1917 arasında Petrograd'da yayımlanan resmi, günlük yayın organı. Sosyalist Devrimci Parti'nin sağ kanadının görüşlerini dile getirmiştir. Ekim Sosyalist Devrimi'ne düşmanca yaklaşmış ve karşıdevrimci propaganda yaptığı için kapatılmıştır.

da küçük zanaatkârları tek bir kopekten bile mahrum etmeyecek bu tür önlemlerin acilen alınması gerekmektedir ve bu önlemler savaşın yükünün eşit bir şekilde bölüşülmesini sağlayacağı için tamamıyla adildir. Yalnızca kapitalist yağma ve üretimin kasten sabote edilmesine set çekildikten sonra emek üretkenliğinin artırılmasına yönelik çalışmak, herkesi kapsayan zorunlu bir çalışma sistemi getirmek, tahılla mamul malların uygun bir şekilde mübadele edilmesini ve şu anda zenginlerin istifllediği milyonların Hazine'nin kasasına girmesini sağlamak mümkün olacaktır.

Böylesi önlemler alınmaksızın büyük toprak sahipliğinin tazminat ödenmeden sona erdirilmesi de olanaksız olacaktır, çünkü büyük arazilerin ezici bir bölümü bankalara ipotek edilmiş durumdadır; dolayısıyla toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlanmıştır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu Ekonomi Dairesi'nin son kararı (*Raboçaya Gazeta*, sayı: 152) yalnızca hükümetin aldığı (toprak sahipleri ve kulakların daha da zenginleşmesi adına tahıl fiyatlarının artırılması gibi) önlemlerin verdiği *"zararı"* değil, yalnızca "hükümet tarafından iktisadi hayatın düzenlenmesi için oluşturulan merkezi organların *mutlak anlamda atıl olduğu* gerçeğini" değil, bu hükümetin "kanunlara karşı geldiğini" de kabul etmektedir. Hâkim partilerin, Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin, bu kabulü bir kez daha burjuvaziyle uzlaşma siyasetinin suç teşkil eden yapısını ortaya koymaktadır.

Toprak Sahipleri ve Kapitalistlerin Karşıdevrimiyle Mücadele

6. Kornilov ve Kaledin Ayaklanması, başında Kadetlerin ("Halkın Özgürlüğü" Partisi'nin) bulunduğu, toprak sahipleri ve kapitalist sınıfın tamamı tarafından desteklendi. Bu, Merkez Yürütme Kurulu'nun İzvestiya'sının yayımladığı olgular üzerinden tamamıyla kanıtlanmış bulunuyor.

Ancak karşıdevrimi bütünüyle bastırmak, hatta soruşturmak için hiçbir şey yapılmış değil ve iktidar Sovyetlere devredilmeden bu konuda ciddi bir adım atılamaz. Devlet iktidarına sahip olmaksızın hiçbir komisyon eksiksiz bir soruşturma yürütemez

ya da suçluları tutuklayamaz vs. Yalnızca bir Sovyet hükümeti bunu yapabilir ve yapmalıdır. Yalnızca bir Sovyet hükümeti, Kornilovcu generalleri ve burjuva karşıdevrimin elebaşlarını (Guçkov, Milyukov, Ryabuşinskiy, Maklakov ve şürekâsı) tutuklayarak, karşıdevrimci oluşumları (Devlet Duması, memurlar birliği vb.) dağıtarak, bu oluşumların üyelerini yerel Sovyetlerin gözetimi altına alarak ve karşıdevrimci silahlı birlikleri lağvederek Rusya'yı, aksi takdirde tekrarlanması kaçınılmaz olan "Kornilov" girişimlerine karşı koruyabilir.

Yalnızca bu hükümet hem Kornilov davasını hem de diğer tüm davaları, burjuvazi tarafından başlatılmış olanları bile, eksiksiz ve şeffaf bir şekilde soruşturacak bir komisyon kurabilir ve yeri geldiğinde Bolşevik Parti, işçileri yalnızca böyle bir komisyonla tam anlamıyla işbirliği yapmaya ve ona boyun eğmeye çağırabilir.

Sadece bir Sovyet hükümeti, kapitalistlerin halktan sızdırdıkları milyonların yardımıyla en büyük matbaalara ve gazetelerin çoğunluğuna el koyması gibi aleni bir haksızlıkla başarılı bir şekilde mücadele edebilir. Karşıdevrimci burjuva gazetelerinin (*Reç, Russkoye Slovo*[170] vb.) baskı altına alınması, matbaalarına el konulması, gazetelere verilen özel reklamların devlet tekeline alınması, bu ilanların Sovyetler tarafından yayımlanan, köylülere gerçeği söyleyen gazetelere aktarılması zorunludur. Ancak bu şekilde burjuvazi yalan ve iftiraya, halkı fütursuzca aldatmaya, köylülüğü yanlış yönlendirmeye ve bir karşıdevrim hazırlamaya yarayan bu güçlü silahından mahrum bırakılabilir ve bırakılmalıdır.

Devrimin Barışçıl Gelişimi

7. Bugün Rus demokrasisi, Sovyetler ve Sosyalist Devrimci ve Menşevik partiler, devrimlerin tarihinde çok ender rastlanan bir

[170] *Russkoye Slovo* (Rus Sözü) – 1895'ten başlayarak (1894'te bir pilot sayı yayımlanmıştır) Moskova'da yayımlanan günlük gazete. Görünüşte bağımsız olan gazete Rus burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda ılımlı liberal bir çizgi benimsemiştir. 1917'de burjuva Geçici Hükümetten yana olmuş, Lenin ve Bolşevik Parti'ye keskin bir biçimde saldırmıştır.

Kasım 1917'de Sovyetkarşıtı yalan haberler yaptığı gerekçesiyle kapatılmıştır. Ocak 1918'den itibaren *Novoye Slovo* (Yeni Söz) ve *Naşe Slovo* (Sözümüz) adlarıyla yayımlanmıştır. Temmuz 1918'de nihai olarak kapatılmıştır.

olasılıkla, daha fazla ertelemeksizin Kurucu Meclisi belirlenen tarihte toplama, ülkeyi bir kez daha askeri ve ekonomik bir felakete sürüklenmekten kurtarma ve devrimin barışçıl gelişimini sağlama olasılığıyla karşı karşıyadır.

Sovyetler, yukarıda açıklanan programı hayata geçirmek üzere hemen tüm iktidarı eline alırsa sadece Rus halkının onda dokuzunun, işçi sınıfının ve köylülüğün çok büyük bir çoğunluğunun desteğini almakla kalmayacak, ordu ve halkın çoğunluğunun da muazzam devrimci coşkusunu sağlamayı garanti edecektir ki bu coşku olmadan açlığa ve savaşa karşı zafer kazanmak imkânsızdır.

Sovyetlerin, tereddüt etmemesi halinde bir direnişle karşılaşmayacağına hiç kuşku yoktur. Hiçbir sınıf Sovyetlere karşı bir ayaklanma başlatmaya cesaret edemez ve Kornilov Ayaklanması deneyimiyle dersini alan toprak sahipleri ve kapitalistler, barışçıl bir şekilde iktidarı terk edecek ve Sovyetlerin ültimatomuna boyun eğecektir. Kapitalistlerin Sovyetlerin programına karşı direnişini aşmak için işçi ve köylülerin sömürücüler üzerinde denetim kurması ve itaat etmeyenleri, tüm mülklerine el koymak ve kısa süreliğine tutuklamak gibi cezalara çarptırması yeterli olacaktır.

Sovyetler tüm iktidarı ele geçirerek bugün bile – ve muhtemelen bu son şansıdır – devrimin barışçıl gelişimini, temsilcilerin barışçıl bir şekilde halk tarafından seçilmesini ve partilerin Sovyetler içinde barışçıl bir şekilde mücadele etmesini sağlayabilir; çeşitli partilerin programlarını pratikte sınayabilir ve iktidar bir partiden diğerine barışçıl bir şekilde geçebilir.

Devrimin 20 Nisan'dan Kornilov Ayaklanmasına kadarki seyri, bu fırsat kaçırıldığı takdirde burjuvaziyle proletarya arasında en keskin iç savaşlardan birinin yaşanmasının kaçınılmaz olduğunu göstermiştir. Eli kulağında olan çöküş bu savaşı daha da yakınlaştıracaktır. Erişilebilecek tüm veri ve değerlendirmelerin de gösterdiği gibi, böyle bir savaş, yukarıda açıklanan programı uygulayan ve yoksul köylülüğün desteğini alarak işçi sınıfının tam bir zaferiyle sonuçlanmalıdır; ancak bu hayli zor ve kanlı bir savaş olabilir ve on binlerce toprak sahibinin, kapitalistin ve onlara sempati besleyen memurun hayatına mal olabilir. Proletarya, yalnızca yukarıda açıklanan programın uygulanmasıyla mümkün olan devrimi kurtarmak için her türlü fedakârlığı yapmaktan kaçınmayacaktır.

Öte yandan proletarya, devrimin barışçıl bir şekilde gelişmesini sağlamak üzere var olan son şansını kullanması halinde de Sovyetleri mümkün olan her şekilde destekleyecektir.

Raboçi Put, sayı: 20-21
9-10 Ekim (26-27 Eylül) 1917
İmza: N.K.

Kriz Olgunlaşmıştır[171]

I

Eylül sonu, hem Rus Devriminin tarihi hem de görünüşe bakılırsa dünya devrimi açısından hiç kuşkusuz çok önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Dünya işçi sınıfı devrimi, sonsuz cesaretleri gerçekte sosyal şovenizmden başka bir şey olmayan çürümüş resmi "sosyalizmden" geriye kalan namuslu olan ne varsa temsil eden kişilerin eylemiyle başlamıştır. Almanya'da Liebknecht, Avusturya'da Adler, Britanya'da MacLean; bunlar, son derece ağır bir işi, dünya devriminin müjdecisi olma rolünü üzerlerine alan yalıtılmış kahramanlardan isimleri en iyi bilinenlerdir.

Bu devrimin tarihsel olarak hazırlanmasında ikinci aşama, kendisini resmi partilerdeki bölünmeler, illegal yayınlar ve sokak eylemleriyle ifade eden kitlelerin yaygın hoşnutsuzluğu olmuştur. Savaşa karşı düzenlenen protestolar güçlenmiş ve devlet baskısının kurbanlarının sayısı giderek artmıştır. Hukuka saygılarıyla, hatta özgürlükleriyle – Almanya, Fransa, İtalya ve Britanya – tanınmış ülkelerin hapishaneleri onlarca, yüzlerce enternasyonalistle, savaş

[171] Vyıborg'da yazılmıştır. Altı bölümden oluşan metnin son bölümü yayımlanmak üzere değil, Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komiteleri ve Sovyet üyelerinin okuması için yazılmıştır. Son iki bölümün yalnızca el yazmaları bugüne ulaşmıştır. Makale ilk kez dört bölüm olarak *Raboçi Put*'un 20 (7) Ekim 1917 tarihli 30. sayısında yayımlanmıştır; gazetede yayımlanan metinle el yazmalarının karşılaştırılması, bölümlerden birinin çıkarıldığını ve V. Bölümün VI. Bölüm başlığıyla yayımlandığını göstermektedir.

Makale, Bolşevik süreli yayınlarda yaygın şekilde aktarılmıştır.

karşıtıyla ve işçi sınıfı devrimi savunucusuyla dolmuştur.

Üçüncü aşamaysa henüz başlamıştır. Bu aşama, devrimin arifesi olarak adlandırılabilir. Özgür İtalya'da parti liderlerinin topluca tutuklanması ve bilhassa Alman ordusu içinde isyanların başlaması,[172] çok önemli bir dönüm noktasında, dünya çapında bir devrimin arifesinde olduğumuzun tartışmasız belirtileridir.

Bundan önce de Almanya'daki askerler arasında tekil isyanların olduğu doğru, ancak bunlar öylesine küçük, zayıf ve yalıtılmış vakalardır ki üzerlerini örtmek mümkün olmuştur ve isyana teşvik eden eylemlerin *kitlelere yayılmasını* kontrol etmenin başlıca yolu bu olmuştur. En sonunda, Alman askeri kölelik rejiminin en küçük ayrıntıya kadar inen ve inanılmaz bir titizlikle uygulanan tüm sertliğine rağmen donanmada üzerinin örtülmesi *imkânsız* bir hareket gelişmiştir.

En küçük bir kuşku yok. Dünya proleter devriminin eşiğindeyiz. Ve tüm ülkelerin proletarya enternasyonalistleri içinde yalnızca biz Rus Bolşevikleri biraz olsun özgürlüğün sefasını sürüyoruz – yasal bir partimiz ve bir sürü gazetemiz var; her iki başkentin İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri bizim yanımızda ve bir devrim zamanında halkın çoğunluğunun desteğine sahibiz. Haklı olarak, "daha fazlasına sahip olandan daha fazlasını yapması beklenir" sözü bize uygulanabilir ve uygulanmalıdır.

---

172 Devrimci denizcilerin 4.000 üyeli (Temmuz 1917 sonlarında) bir örgütlenmesinin öncülük ettiği, Alman denizcilerin Ağustos 1917'deki devrimci eylemine atıf yapılmaktadır. Eylemin başını, *Friedrich der Grösse* zırhlısından Max Reichpietsch ve Albin Köbis adlı denizciler çekmiştir. Örgüt, demokratik bir barış ve bir ayaklanmaya hazırlık yapmak üzere mücadele etmeye karar vermiştir. Ağustos başında donanma içinde gösteriler patlak vermiştir. Willhelmshaven'de bulunan *Prinzergent Luitpold* savaş gemisinin denizcileri, daha önce grev yaptıkları için tutuklanan yoldaşlarının serbest bırakılması için mücadele etmek üzere izinsiz bir şekilde gemiye çıkmamış; 16 Ağustos'ta *Westphalia*'nın itfaiyecileri çalışmayı reddetmiş; aynı zamanda, o sırada denizde bulunan *Nürnberg* kruvazörünün mürettebatı isyan çıkarmıştır. Denizcilerin hareketi, Wilhelmshaven'deki bir dizi filoya yayılmıştır. Gösteriler çok vahşi bir şekilde bastırılmıştır. Reichpietsch ve Köbis kurşuna dizilmiş, isyanın diğer aktif katılımcıları uzun süreli ağır hapis cezalarına çarptırılmıştır.

II

Rusya'da hiç kuşkusuz devrimin en önemli anına ulaşılmıştır.

Bir köylü ülkesinde ve daha dün küçük burjuva demokrasisine hâkim olan Sosyalist Devrimci ve Menşevik partilerin desteğini almış devrimci, cumhuriyetçi bir hükümet altında bir *köylü ayaklanması* gelişmektedir.

Bu ne kadar inanılmaz olsa da gerçek.

Biz Bolşevikler bu gerçek karşısında şaşırmış değiliz. Her zaman burjuvaziyle kurulan bu dile düşmüş "koalisyonun" demokrasiye ve devrime *ihanet eden, emperyalist* katliamın bir hükümeti olduğunu, kapitalistleri ve toprak sahiplerini *halktan* koruyan bir hükümet olduğunu söyledik.

Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin hayata geçirdiği aldatmaca sayesinde Rusya'da halen, bir cumhuriyet yönetiminde ve devrim zamanında, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin hükümeti Sovyetlerle yan yana varlığını sürdürüyor. Acı ve uğursuz gerçek bu. Öyleyse emperyalist savaşın uzatılmasının ve sonuçlarının halk nezdinde yarattığı muazzam zorluklar göz önünde bulundurulduğunda Rusya'da bir köylü ayaklanmasının başlamış ve yayılmakta olması şaşırtıcı bulunabilir mi?

Öyleyse Bolşeviklerin düşmanlarının, başından beri "koalisyonu" destekleyen partinin, son birkaç güne ya da haftaya kadar halkın çoğunluğunun desteğini arkasına almış partinin, koalisyon siyasetinin köylülerin çıkarlarına ihanet olduğunu anlamış olan "yeni" Sosyalist Devrimcileri taciz etmeye devam eden partinin, *resmi* Sosyalist Devrimci Parti'nin liderlerinin, resmi yayın organları *Dyelo Naroda*'da 29 Eylül'de yayımlanan başyazıda şunları yazmış olması şaşırtıcı mı:

> "Şu ana kadar Rusya'nın iç kesimlerindeki köylerde halen devam eden serflik ilişkilerine son vermek için hiçbir şey yapılmamıştır ... Kırda arazi ilişkilerinin düzenlenmesine ilişkin Geçici Hükümet tarafından uzun süre önce yapılan, hatta Adli Konferans gibi bir aftan geçmeyi bile başaran kanun teklifi, bir yerlerde umutsuz bir biçimde takılıp kalmıştır ... Cumhuriyet hükümetimizin halen Çarlık yönetiminin eski alışkanlıklarından kurtulmak için alacağı çok yol olduğunu ve devrimci bakanların yöntemlerinde halen Stolıpin'in izinin bariz bir şekilde hissedildiğini ileri sürerken haksız mıyız?"

Bunu yazanlar resmi Sosyalist Devrimciler! Düşünün bir kere: koalisyonun destekçileri, bir köylü ülkesinde yedi aydır devam eden devrimin ardından "serfliğe son verilmesi", köylülüğün toprak sahipleri tarafından köleleştirilmesinin sona erdirilmesi için "gerçek anlamda hiçbir şey yapılmadığını" kabul etmek *zorunda kalıyor*! Bu Sosyalist Devrimciler meslektaşları Kerenskiy ve bakanlarını *Stolıpinler* diye adlandırmak *zorunda kalıyor.*

Hasımlarımızın safından, yalnızca koalisyonun çöktüğüne ve Kerenskiy'e katlanan resmi Sosyalist Devrimcilerin *halk düşmanı, köylü düşmanı* ve *karşıdevrimci* bir partiye dönüştüğüne değil, tüm Rus Devrimi'nin bir dönüm noktasına ulaştığına ilişkin bundan daha anlamlı bir kanıt sunulabilir mi?

Bir köylü ülkesinde, Sosyalist Devrimci Kerenskiy, Menşevik Nikitin ve Gvozdyov ve sermayenin ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden diğer bakanların hükümetine karşı bir köylü ayaklanması! Bu ayaklanmanın cumhuriyetçi bir hükümet tarafından *askeri yöntemlerle* bastırılması!

Böylesi gerçekler karşısında dürüst bir şekilde proletaryanın yanında olup da krizin olgunlaştığını, devrimin olağanüstü önemli bir andan geçmekte olduğunu, hükümetin köylü ayaklanması üzerindeki zaferinin devrimin ölüm ilanı, Kornilov Ayaklanmasının nihai zaferi olacağını inkâr etmek mümkün mü?

III

Demokratik bir cumhuriyetin yedi aydır hüküm sürdüğü bir köylü ülkesinde olayların bir köylü ayaklanması noktasına gelmesi, devrimin ülke çapında bir çöküşle karşı karşıya olduğunu, daha önce görülmemiş şiddette bir kriz yaşamakta olduğunu ve karşıdevrimci güçlerin *sınırı* zorlamakta olduğunu su götürmez bir şekilde kanıtlamaktadır.

Burası açık. Köylü ayaklanması gibi bir gerçek karşısında diğer tüm siyasi belirtiler, ülke çapında bir krizin olgunlaşmakta olduğuyla çelişseler bile hiçbir öneme sahip olmayacaktır.

Ancak tam tersine tüm belirtiler, ülke çapında bir krizin olgunlaştığına işaret etmektedir.

Tarım sorunundan sonra Rusya'da devlet işlerinin en önemli sorunu, bilhassa küçük burjuva kitleleri açısından, ulusal sorundur.

Ve Bay Tsereteli ve şürekâsı tarafından ayarlanan "Demokratik" Konferans'ta "ulusal" birleşimin koalisyon *aleyhine* verilen oylar göz önünde bulundurulduğunda (55'te 40), yalnızca sendikaların gerisinde kalarak ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri birleşiminde verilen oyları *aşarak* radikalizm açısından ikinci sırada yer aldığını görüyoruz. Kerenskiy hükümeti – köylü ayaklanmasını bastıran hükümet – gerici Fin burjuvazisini güçlendirmek üzere Finlandiya'daki devrimci askerleri geri çekiyor. Ukrayna'da genel olarak Ukraynalıların, özelde de Ukraynalı askerlerin hükümetle yaşadığı çatışmalar giderek sıklaşıyor.

Buna ek olarak savaş zamanında tüm devlet işlerinde olağanüstü büyük bir rol oynayan orduyu ele alalım. Finlandiya'daki ordunun ve Baltık Denizi'ndeki filonun hükümetle yollarını *tamamen ayırdığını* görüyoruz. Tüm cephe adına konuşan, Bolşevik olmamasına karşın tüm Bolşeviklerden daha devrimci bir tarzda konuşarak askerlerin artık savaşmayacağını söyleyen subay Dubasov'un tanıklığına sahibiz.[173] Askerlerin "aşırı gergin" olduğunu ve "düzenin" korunacağını (yani bu askerlerin köylü ayaklanmasının bastırılmasına katılmasını) garanti etmenin imkânsız olduğunu belirten hükümet raporları bulunmaktadır. Son olarak bir de on yedi bin askerden on dört bininin Bolşeviklere oy verdiği Moskova'daki seçim var.

Moskova'daki ilçe konseyleri için yapılan bu seçimlerde alınan oy, genel olarak tüm ulusun ruh halindeki köklü değişimin en çarpıcı belirtilerinden bir tanesidir. Moskova'nın genel anlamda Petrograd'dan daha küçük burjuva bir kent olduğu bilinmektedir. Moskova proletaryasının sık sık kırı desteklediği ve kırla bağlantısının Petrograd'la kıyaslanmayacak ölçüde yoğun olduğu, köylülüğe çok daha fazla sempati duyduğu ve köylülerin duyarlılıklarına daha yakın olduğu tartışmasız bir gerçektir.

Moskova'da Sosyalist Devrimciler ve Menşeviklerin toplam oy oranı Haziran'da yüzde 70'ten yüzde 18'e düşmüştür. Küçük burjuvazinin ve halkın koalisyona sırtını döndüğünden kuşku

173 21 Eylül (4 Ekim) 1917'de yapılan Petrograd Sovyeti toplantısında konuşan bir subay olan Dubasov'un sözlerine atıf yapılmaktadır. Cepheden henüz dönmüş olan Dubasov, "Burada ne söylerseniz söyleyin, askerler savaşmayacak" demiştir.

duyulamaz. Oy oranlarını yüzde 17'den 30'a çıkaran Kadetler gücünü artırmış, ancak "Sağ" Sosyalist Devrimciler ve "Sağ" Menşeviklerin de saflarına katılmış olması gerçeğine rağmen bir azınlık, iflah olmaz bir azınlık olarak kalmıştır. *Russkiye Vedomosti*[174] Kadetlerin aldığı oy sayısının *67.000*'den *62.000*'e düştüğünü belirtmektedir. Yalnızca Bolşeviklerin aldığı oylar – 34.000'den 82.000'e – artmıştır. Bolşevikler toplam oyların yüzde 47'sini almıştır. Sol Sosyalist Devrimcilerle birlikte artık Sovyetlerde, orduda ve *kırda* çoğunluğa sahip olduğumuz konusunda en ufak bir kuşku yoktur.

Yalnızca geçici değil gerçek bir öneme sahip olan belirtilerden bir diğeri de iktisadi, siyasi ve askeri açıdan muazzam bir önemi olan demiryolu işçileri ve postane çalışanlarının da hükümetle keskin bir karşıtlık içinde olması,[175] savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan Menşeviklerin bile "Bakanları" Nikitin'den hoşnutsuz olması ve resmi Sosyalist Devrimcilerin Kerenskiy ve şürekâsını "Stolıpinler" diye nitelemesidir. Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin hükümete bu şekilde verdikleri "desteğin" bir değeri varsa bile bunun negatif bir değer olduğu açık değil mi?

IV

* * *

174 *Russkiye Vedomosti* (Rus Demeçleri) – 1863'ten itibaren Moskova'da yayımlanan, ılımlı liberal aydınların görüşlerini dile getiren günlük gazete. Gazete 1905'ten itibaren Kadet Partisi'nin sağ kanadının yayını haline gelmiştir. 1918'de başka karşıdevrimci gazetelerle birlikte kapatılmıştır.

175 Demiryolu işçilerinin ücret artışı için yaptıkları ülke çapındaki greve atıf yapılmaktadır. Grev 23 Eylül (6 Ekim) 1917'de başlamış ve Geçici Hükümeti paniğe sevk etmiştir. Burjuva basın grevci demiryolu işçilerine saldırmıştır. Grev, RSDİP (B) Merkez Komitesi tarafından 24 Eylül (7 Ekim) 1917'de tartışılmıştır. *Raboçi Put*'ta (İşçinin Yolu) "Demiryolu İşçilerine Yardımcı Olalım" başlığıyla yayımlanan bir çağrıda Merkez Komitesi, Geçici Hükümetin karşıdevrimci siyasetini teşhir etmiş ve proletaryayı demiryolu işçilerine tam bir destek vermeye, karşıdevrimcilerin provokatif saldırılarından korumaya ve grevin izole edilerek yenilmesini önlemek için elinden geleni yapmaya çağırmıştır. Grev, Geçici Hükümetin demiryolu işçilerinin bir kısmının taleplerini karşılaması üzerine 26 Eylül (9 Ekim) 1917 gecesi sona ermiştir.

V

Evet, Merkez Yürütme Kurulu'nun liderleri, burjuvaziyi ve toprak sahiplerini savunmak adına doğru taktikler izlemektedir. Ve Bolşeviklerin anayasal yanılsamaların tuzağına düşmeleri, Sovyetler Kongresine ve Kurucu Meclisin toplanmasına "bel bağlamaları", Sovyetler Kongresini "beklemeleri" vesaire halinde proletaryanın davasına *alçakça ihanet etmiş* olacağı konusunda en küçük bir kuşku yoktur.

Bu durumda davaya ihanet etmiş olurlar çünkü bu davranışlarıyla, donanmada bir ayaklanma başlatan devrimci Alman işçilere ihanet etmiş olurlar. Bu şartlar altında Sovyetler Kongresini vesaire "beklemek", *enternasyonalizme ihanet* olur, dünya sosyalist devrimine ihanet olur.

Çünkü enternasyonalizm sözlerden, dayanışma beyanlarından, kararnamelerden değil, *eylemlerden* ibarettir.

Bu durumda Bolşevikler *köylülere* ihanet etmiş olur, çünkü *Dyelo Naroda*'nın bile Stolıpin hükümetiyle karşılaştırdığı bir hükümetin köylü ayaklanmasını bastırmasına müsamaha göstermek tüm devrimin, temelli *mahvedilmesi* anlamına gelir. Anarşi ve halkın artan kayıtsızlığı hakkında bir velveledir sürüyor; iyi de köylüler *isyana sürüklenmişken* sözde "devrimci demokratların" sabırlı bir şekilde bu isyanın askeri güçle bastırılmasına müsamaha gösterdiği bir zamanda halk seçimlere kayıtsız kalmasın da ne yapsın!

Bolşevikler bu durumda demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olur, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına müsamaha göstermek Kurucu Meclis seçimlerinin *tam da* Demokratik Konferans ve "Ön Parlamentodan" bile beter, daha da kaba bir şekilde bağlanmasına izin vermek *anlamına gelir.*

Kriz olgunlaşmıştır. Rus Devriminin tüm geleceği söz konusudur. Bolşevik Parti'nin onuru söz konusudur. İşçi sınıfının uluslararası sosyalist devriminin geleceği söz konusudur.

Kriz olgunlaşmıştır...

29 Eylül 1917

Buraya kadar yazılanların tamamı yayımlanabilir, ancak aşağıdaki satırlar *Merkez Komite, Petrograd Komitesi, Moskova Komitesi ve Sovyetlerde* görev alan üyelere *dağıtım içindir.*

VI

O halde ne yapmalı? *Aussprechen was ist,* "gerçekleri dile getirmek" ve Merkez Komitemizde ve Partimizin liderleri arasında Sovyetler Kongresini *beklemek* lehine ve iktidarın hemen alınmasına *karşı,* derhal bir ayaklanma başlatılmasına *karşı* bir eğilim ya da bir görüş olduğu gerçeğini kabul etmek zorundayız. Bu eğilim ya da görüş *aşılmak* zorundadır.[176]

Aksi takdirde Bolşevikler asla kurtulamayacakları bir *utanca* sürüklenecek ve bir parti olarak *kendi kendilerini yok edeceklerdir.*

Zira böyle bir anı kaçırmak ve Sovyetler Kongresini "beklemek" *tam bir aptallık* ya da *düpedüz ihanettir.*

Bu, Alman işçilere düpedüz ihanet etmek anlamına gelir. Kuşkusuz onların devrimi başlayana kadar beklememeliyiz. Öyle bir durumda Lieberdanlar onu "desteklemeyi" savunurlar. Oysa o devrim, Kerenskiy, Kişkin ve şürekâsı iktidarda olduğu sürece *başlayamaz.*

Bu, köylülüğe düpedüz ihanet olur. Her iki *başkentin* Sovyetleri bizim kontrolümüzdeyken köylü ayaklanmasının bastırılmasına izin vermek, köylülüğün güvenini son zerresine kadar ve *haklı olarak kaybetmek* anlamına gelir. Köylülerin gözünde kendimizi Lieberdanlarla ve diğer hainlerle aynı düzeye indirmiş oluruz.

Sovyetler Kongresini "beklemek" tam bir aptallık olur, çünkü bu haftaların, hatta günlerin *her şeyi* belirlediği bir dönemde *haftalar* kaybetmek anlamına gelir. Bu, korkakça iktidardan *vazgeçmek* anlamına gelir, çünkü 1-2 Kasım'da iktidarı almak (ahmakça ayaklanma için "tayin edilen" bu tarihte Kazaklar seferber

[176] Kamenev, Zinovyev, Trotskiy ve takipçilerinin tavrına atıf yapılmaktadır. Lenin'in silahlı ayaklanma planına karşı çıkan Kamenev ve Zinovyev, Rus işçi sınıfının sosyalist bir devrim gerçekleştiremeyeceğini ilan etmiş ve bir burjuva cumhuriyeti kurulmasını talep eden Menşevik pozisyona kaymıştır. Trotskiy ise, Geçici Hükümete Kongrenin açıldığı gün güçlerini toparlayarak ayaklanmayı ezme şansı vereceğinden ayaklanmanın yenilmesi anlamına gelse de, ayaklanmanın İkinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi toplanana kadar ertelenmesinde ısrar etmiştir.

edileceğinden hem siyasi hem teknik açıdan[177]) imkânsız hale gelecektir.

Sovyetler Kongresini beklemek aptallıktır, çünkü Kongre *hiçbir* şey getirmeyecektir, hiçbir şey getiremez!

"Ahlaki" önem mi? Sovyetlerin köylüleri *desteklediğini* ve köylü ayaklanmasının *bastırılmakta olduğunu* biliyorken, kararların ve Lieberdanlarla yapılacak konuşmaların "öneminden" bahsetmek hakikaten tuhaf! *Sovyetleri* sefil tartışma kulüpleri durumuna indirgemiş oluruz. Önce Kerenskiy'i yenin, sonra Kongreyi toplantıya çağırın.

Bolşevikler şu anda ayaklanmanın başarılı olacağı *garantisine sahiptir:* (1) (Sovyet Kongresini "beklemediğimiz" takdirde) üç noktadan – Petrograd'dan, Moskova'dan ve Baltık filosundan – *ani* saldırı başlatabiliriz;[178] (2) desteği garanti eden sloganlara sahibiz – kahrolsun toprak sahiplerine karşı ayaklanan köylülerin isyanını bastıran hükümet! (3) *kırda* çoğunluğa sahibiz; (4) Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler içindeki dağılma tamamlandı; (5) teknik olarak Moskova'da (düşmanı hazırlıksız yakalamak için buradan bile başlayabiliriz) iktidarı alabilecek durumdayız; (6) Petrograd'da *derhal* Kışlık Sarayı, genelkurmay binasını, ana telefon santralini ve büyük matbaaları ele geçirebilecek *binlerce* silahlı işçimiz ve askerimiz var. *Ordu* içindeki ajitasyon çalışması barışı, toprağın köylülere verilmesini vesaire temsil eden böyle bir hükümetle savaşmayı *imkansız* kılacağı için hiçbir şey önümüzde duramaz.

Derhal üç noktadan, Petrograd, Moskova ve Baltık filosundan, saldırıya geçersek 3-5 Temmuz'da verdiğimizden çok daha az kayıpla başarılı olma ihtimalimiz yüzde doksan dokuz, çünkü *askerler,* barışı temsil eden bir hükümetin üzerine yürümeyecektir. Kerenskiy'in *artık* Petrograd'da "sadık" süvarileri vs. olsa bile iki

177 "İktidarı almaya" karar vermek üzere Sovyetler Kongresini 20 Ekim'de "toplantıya çağırmak" – bunun aptalca, ayaklanma için tarih "vermekten" nasıl bir farkı var? İktidarı şimdi almak mümkün, oya 20-29 Ekim'de böyle bir şansımız olmayacak.

178 Parti, askerlerin sevk edilmesi vesairenin incelenmesi konusunda ne yaptı? Ayaklanmayı bir sanat olarak yürütmek konusunda ne yaptı? Yalnızca Merkez Yürütme Kurulu'nda vesaire konuşup durdu!

taraftan saldıracak olursak *teslim olmak* zorunda kalacaktır, çünkü ordunun sempatisine *sahibiz.* Şu anda önümüzde duran bu ihtimallerle iktidarı almazsak iktidarın Sovyetlere devredilmesiyle ilgili tüm söylediklerimiz bir *yalana* dönüşür.

İktidarı hemen almaktan geri durmak, "beklemek", Merkez Yürütme Kurulu'ndaki konuşmalara gömülmek, kendimizi "araç için (Sovyet) savaşmakla", "Kongre için savaşmakla" kısıtlamak *devrimi başarısızlığa mahkûm etmek demektir.*

Merkez Komite'nin, Demokratik Konferans'ın başlangıcından bu yana böyle bir politika izlenmesine yönelik ısrarlı taleplerime *cevap bile vermediği* düşünülürse; merkezi yayın organının makalelerimden, Bolşevikler tarafından alınan utanç verici Ön Parlamento'ya katılma kararı, Menşeviklerin Sovyet Prezidyumu'na kabul edilmesi vs. vs. gibi apaçık hatalara yaptığım atıfları çıkarttığı düşünülürse, bütün bunları Merkez Komite'nin bu meseleyi ele almak konusunda dahi isteksiz olduğuna ilişkin "ince" birer ipucu olarak, çenemi kapalı tutmam gerektiğine dair ince birer ipucu ve tarafıma yapılan bir emeklilik teklifi olarak değerlendirmeden edemiyorum.

Bu vesileyle, Partinin *alt kademelerinde* ve Parti kongresinde kampanya yürütme hakkım saklı kalmak kaydıyla *Merkez Komitesi'nden istifamı sunmak* durumundayım.

Çünkü Sovyetler Kongresini "beklediğimiz" ve içinde bulunduğumuz anın geçmesine izin verdiğimiz takdirde devrimin *mahvına* neden olacağımıza derinden inanıyorum.

29 Eylül
N. Lenin

Not: Kazak birliklerinin bile barışı temsil eden bir hükümete karşı gelmeyeceğini gösteren bir dizi olgu mevcut! Peki ne kadarlar? Neredeler? Ve tüm ordu *bizi desteklemek üzere* birliklerini göndermeyecek mi?

I-III ve V. bölümler 7 (20) Ekim 1917'de *Raboçi Put* gazetesinin 30. sayısında yayımlanmıştır; VI. bölüm ilk kez 1924'te yayımlanmıştır.

Bolşevikler İktidarı Elinde Tutabilir mi?[179]

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Bu broşür, metinden de anlaşılacağı üzere Eylül sonunda yazılmaya başlanmış ve 1 Ekim 1917'de tamamlanmıştır.

25 Ekim Devrimi bu broşürde ortaya atılan soruyu teori

---

179 Eylül sonu ile 1 (14) Ekim 1917 arasında Vyıborg'da yazılmıştır. İlk kez *Proveşçeniye* (Eğitim) dergisinin Ekim 1917 tarihli 1. ve 2. sayılarında yayımlanmıştır.

Aylık Bolşevik teorik dergi *Proveşçeniye* Aralık 1911-Haziran 1914 arasında Petersburg'da yasal olarak yayımlanmıştır. Ulaştığı en yüksek tiraj 5.000 olmuştur.

Lenin'in önerisiyle çıkarılmaya başlanmış ve Vorovskiy, Ulyanova-Yelizarova, Krupskaya, Olminskiy ve başkalarının yazılarına yer vermiştir. Edebiyat incelemesi bölümünün editörlüğünü Gorkiy yapmıştır. Lenin, önce Paris'ten daha sonra Krakow ve Poronin'den derginin yayın politikasını yönlendirmiş, bazı makalelerin düzenlemesini yapmış ve yayın kurulu üyeleriyle düzenli olarak yazışmıştır.

Dergi hem oportünistleri – tasfiyeciler, otvozistler ve Troçkistler – hem de burjuva milliyetçilerini teşhir etmiş, yeni devrimci yükseliş döneminde işçi sınıfı mücadelesi üzerine haberlere yer vermiş, Dördüncü Duma seçimlerinde Bolşevik sloganları yaygınlaştırmış ve İkinci Enternasyonal partileri içindeki revizyonizme ve merkezciliğe karşı çıkmıştır. Rusya'da ileri görüşlü işçilerin Marksist, enternasyonalist bir çizgide eğitilmesinde büyük bir rol oynamıştır.

Proveşçeniye Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde, Haziran 1914'te, çarlık hükümeti tarafından kapatılmış ve 1917 sonbaharında yayın hayatına geri dönmüştür, ancak yalnızca iki sayı yayımlanmıştır.

alanından pratik alanına aktarmıştır.

Bu soru artık sözlerle değil eylemlerle yanıtlanmak durumundadır. Bolşeviklerin iktidarı almasına karşı ortaya atılan argümanlar son derece zayıftır. Bu argümanlar darmadağın olmuştur.

Artık ileri sınıfın – proletaryanın – görevi, işçi ve köylü yönetiminin ayakta kalabileceğini pratik olarak göstermektir. Sınıf bilincine sahip tüm işçiler, tüm faal ve dürüst köylüler, tüm çalışan ve sömürülen halk pratikte, bu muazzam tarihsel sorunu çözmek üzere ellerinden geleni yapacaktır.

İş başına, herkes iş başına; dünya sosyalist devrimi davası kazanacak.

St. Petersburg, 9 Kasım 1917
N. Lenin

İlk kez 1918'de N. Lenin'in *Bolşevikler İktidarı Elinde Tutabilir mi?* başlıklı broşüründe yayımlanmıştır, "Asker ve Köylü Kütüphanesi Dizisi", St. Petersburg.

Reç'ten *Novaya Jizn*'e,[180] Kornilovcu Kadetlerden yarı Bolşeviklere kadar, Bolşevikler haricindeki tüm ama tüm eğilimlerin kabul ettiği şey nedir?

Hepsi de Bolşeviklerin ya tek başına tüm devlet iktidarını almaya hiçbir zaman cüret edemeyeceğini ya da buna cüret eder ve iktidarı alırlarsa onu çok kısa bir süre için bile elinde tutamayacağını kabul etmektedir.

Bolşeviklerin tek başına tüm devlet iktidarını almasının çözülmesi hiçbir şekilde mümkün olmayan bir siyasi sorun olduğunu, yalnızca en düşkün, kendini beğenmiş "fanatiklerin" bunun çözülebilir olduğunu düşünebileceğini savunan varsa, bu iddiayı, en sorumlu ve en etkili siyasi partilerin ve farklı "renklerden" eğilimlerin beyanlarını aktararak çürütüyoruz.

Bahsedilen sorulardan ilki, Bolşeviklerin tüm devlet iktidarını almaya cüret edip edemeyecekleri, hakkında bir iki söz ederek başlayayım. Tüm Rusya Sovyetler Kongresinde bu soruya, Tsereteli'nin[181] bakanlık konuşmalarından biri sırasında koltuğumdan bağırarak dile getirdiğim bir düşünceyle, hiç de muğlak olmayacak bir şekilde olumlu cevap verdim. Ve şu ana kadar basında Bolşeviklerin tek başına iktidarı almaması gerektiği anlamında herhangi bir açıklamasına rastlamadım ya da böyle bir şey duymadım. Halen bir siyasi partinin – ve özellikle de ileri sınıfın partisinin – fırsat olduğunda iktidarı almayı reddetmesi halinde var olma hakkı olmayacağı, parti adını taşımaya layık olmayacağı, her açıdan değersiz olacağı görüşündeyim.

Şimdi Kadetlerin, Sosyalist Devrimcilerin ve yarı Bolşeviklerin (aslında onlara çeyrek Bolşevikler demeliyim) ele aldığımız soruyla ilgili açıklamalarını aktaralım.

---

180 *Novaya Jizn* (Yeni Hayat) – Menşevik günlük gazete; enternasyonalistler diye bilinen, aralarında Menşeviklerin, Martov ve Menşevik zihniyetli aydınların takipçilerinin olduğu bir grubun yayın organı. Nisan 1917-Temmuz 1918 arasında Petrograd'da yayımlanmıştır.

181 Bu olay 4 (17) Temmuz 1917'de, Geçici Hükümet bakanlarından Menşevik Tsereteli'nin Rusya'da tüm iktidarı almaya hazır bir siyasi parti bulunmadığını söylediği bir konuşması sırasında gerçekleşmiştir. Lenin, Bolşevik Parti adına Tsereteli'nin konuşmasını, "Var!" diyerek kesmiştir. Daha sonra kürsüden yaptığı konuşmada Lenin, Bolşevik Parti'nin "her an tüm iktidarı almaya hazır olduğunu" ilan etmiştir.

Reç'in 16 Eylül tarihli baş makalesinde şunlar söyleniyor:

> "Aleksandrinskiy Tiyatrosu'na hoşnutsuzluk ve kargaşa hâkimdi ve sosyalist basının yansıttığı tablo da böyleydi. Yalnızca Bolşeviklerin görüşleri kesin ve dolambaçsızdı. Bunlar, Konferansta azınlığın görüşleriydi. Sovyetlerde ise giderek büyüyen bir eğilimi temsil ediyorlar. Ancak sözel açıdan tüm kavgacılıklarına, kibirli sözlerine ve özgüven gösterilerine rağmen Bolşevikler, birkaç fanatik hariç, yalnızca konuşurken cesurlar. Kendi başlarına 'tüm iktidarı' almaya yeltenemezler. Düzen bozuculuğun ve bölücülüğün *en iyi örnekleri* olan Bolşevikler, aslında hem içsel cehaletlerinin hem de mevcut başarılarının geçiciliğinin bütünüyle farkında olan ödlekler. Bizim gibi onlar da nihai zaferlerinin ilk gününün aynı zamanda hızlı düşüşlerinin de ilk günü olacağının farkında. Doğaları gereği sorumsuz, yöntemsel ve pratik açıdan anarşist olan Bolşevikler sadece bir siyasi eğilim olarak, daha doğrusu bir siyasi düşüncenin sapmalarından bir tanesi olarak değerlendirilmeli. Bolşevizmden uzun bir süre için kurtulmanın, onu defetmenin en iyi yolu, ülkenin kaderini Bolşevik liderlerin eline bırakmak olur. Ve eğer böylesi deneyler izin verilemez ve çok tehlikeli olmasaydı, umutsuzluk içinde bu cesur önleme başvurmaya karar verilebilirdi. Neyse ki, tekrar edelim, günümüzün bu can sıkıcı kahramanlarının gerçekten tüm iktidarı alma ihtimali yok. Hiçbir koşulda yapıcı bir iş yapma becerisine sahip değiller. Dolayısıyla tüm kesin ve dolambaçsız görüşleri kürsüyle, hitabetle sınırlı. Pratik açıdan konumları, nereden bakılırsa bakılsın değerlendirmeye alınamaz. Ancak görüşlerinin bir açıdan pratik bir sonucu bulunuyor: onlara karşı olan 'sosyalist düşüncenin' tüm renklerini bir araya getiriyor..."

Kadetler böyle düşünüyor. Bununla birlikte işte Rusya'daki en büyük, "hâkim ve iktidardaki" partinin, Sosyalist Devrimcilerin, 21 Eylül'de *Dyelo Naroda*'da yayımlanan imzasız bir makalede, yani başyazıda ifade edilen görüşleri:

> "... Burjuvazi, Kurucu Meclisin toplanmasından önce Konferans tarafından uygun bulunan platform temelinde demokrasiyle birlikte çalışmayı reddederse *koalisyon, Konferansın kendisinden çıkmalıdır.* Bu, koalisyonun destekçileri adına ciddi bir fedakârlık olacaktır, *ancak 'saf' bir iktidar 'çizgisini' savunanlar bile bunu kabul etmek zorunda kalacaktır.* Ancak korkarız ki burada bu anlaşmaya ulaşılamayabilir. Bu durumda üçüncü ve son bir ihtimal kalmaktadır:

Hükümet, Konferansın ilkesel olarak homojen bir hükümeti savunan kesimi tarafından örgütlenmelidir.

"Daha net ifade edelim: *Bolşevikler, bir kabine oluşturmak zorunda kalacaktır.* Bolşevikler, devrimci demokratlara 'uzlaşmanın' terk edilmesiyle her türlü nimete ulaşılacağını vaat ederek ve ülkenin yaşadığı tüm talihsizlikleri koalisyona atfederek, devrimci demokratların kafasına koalisyon nefretini sokmak için ellerinden geleni yapmıştır.

"Ajitasyonlarıyla ne yaptıklarının farkındalarsa, eğer *halkı aldatmıyorlarsa,* sağda solda dağıtmakta oldukları senetlerin bedelini ödemek *görevleridir.*

"Mesele açıktır.

"İktidarı almalarının imkânsız olduğuna ilişkin aceleyle uydurulmuş teorinin arkasına saklanarak beyhude girişimlerde bulunmalarına izin verilmemelidir.

"Demokrasi, onların teorilerini kabul etmeyecektir.

"Aynı zamanda koalisyonun savunucuları onlara tam destek vermeyi garanti etmelidir. Önümüzdeki üç ihtimal, üç yol bunlardır ve başka bir yol da yoktur!" (İtalikler *Dyelo Naroda*'ya ait.)

Sosyalist Devrimciler de böyle düşünüyor. Ve son olarak da işte *Novaya Jizn*'in "çeyrek Bolşeviklerinin", derginin 23 Eylül tarihli başyazısında dile getirilen "pozisyonu" (tabi eğer iki cami arasında beynamaz kalmaya pozisyon diyebilirsek):

"Konovalov ve Kişkin arasında yeniden bir koalisyon kurulacak olursa bu, demokrasinin yeni bir teslimiyeti ve Konferansın 14 Ağustos platformu temelinde sorumlu bir hükümet kurulması kararının feshedilmesinden başka bir anlam taşımayacaktır...

"Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerden oluşan homojen bir bakanlık sorumluluğunu, koalisyon hükümetindeki sorumlu sosyalist bakanların hissettiği kadar düşük bir düzeyde hissedebilecektir... Bu hükümet yalnızca devrimin 'diri güçlerini' harekete geçirmeyi başaramamakla kalmayacak, devrimin öncüsünün, proletaryanın aktif desteğine de güvenemeyecektir.

"Ancak başka türde bir homojen hükümetin, 'proletarya ve yoksul köylülüğün' hükümetinin kurulması da bundan daha iyi olmayacak, hatta mevcut durumdan çıkış açısından daha da kötü olacak; aslında hiçbir şekilde bir çıkış yolu olmayıp tam bir iflas anlamına

gelecektir. Bu sloganın, onu önce rastgele ve çekingen bir şekilde ortaya atıp, daha sonra sistematik olarak 'açıklığa kavuşturan' *Raboçi Put* haricinde hiç kimse tarafından savunulmadığıysa bir gerçektir."

(Doğru olmadığı apaçık olan bu cümleler, *Dyelo Naroda*'nın 21 Eylül tarihli başyazısını dahi unutan sorumlu gazeteciler tarafından "cesurca" yazılmıştır.)

"Bolşevikler resmi olarak 'Tüm İktidar Sovyetlere' sloganını yeniden gündeme getirmektedir. Bu slogan, Merkez Yürütme Kurulu'nun temsil ettiği Sovyetlerin, Temmuz günlerinin ardından kararlı bir şekilde aktif bir Bolşevik karşıtı politikayı benimsemesinden sonra geri çekilmişti. Ancak artık 'Sovyet çizgisinin' düzeltilmiş sayılabileceği söylenebilir; dahası önerilen Sovyetler Kongresinde Bolşeviklerin çoğunluğu elde edeceklerini varsaymak için pek çok neden bulunmaktadır. Bolşevikler tarafından 'Tüm İktidar Sovyetlere' sloganının bu şartlarda yeniden gündeme getirilmesi, tam da proletarya ve 'yoksul köylülüğün' diktatörlüğünün sağlanmasını hedefleyen 'taktik bir çizgidir'. Sovyetlerin aynı zamanda Köylü Temsilcileri Sovyetlerini de ima ettiği bir gerçek; dolayısıyla Bolşevik slogan da Rusya'daki demokrasinin tamamının ezici çoğunluğunu oluşturan kısmına dayan bir iktidar anlamına gelmektedir. Ancak bu durumda 'Tüm İktidar Sovyetlere' sloganı tüm bağımsız önemini yitirmektedir, çünkü Sovyetlerin bileşimini Konferans tarafından kurulan ön meclisle neredeyse özdeş kılmaktadır..."

(*Novaya Jizn*'in iddiası, bu yapay ve sahte demokrasinin "neredeyse" demokrasiyle "özdeş" olduğunu ilan etmeye eşdeğer olan kuyruklu bir yalandır: Ön meclis, bir azınlığın, özellikle Kuskova, Berkenheim, Çaykovski ve şürekâsının iradesini çoğunluğun iradesi gibi sunan bir *sahtekârlıktır.* İlk husus bu. İkinci husussa, Konferansta Avksentiyevler ve Çaykovskilerle dolu Köylü Sovyetlerinin bile öylesine yüksek bir kısmı koalisyona karşı çıkmıştır ki, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleriyle birlikte değerlendirildiğinde bu, *koalisyonun mutlak çöküşü* anlamına gelmektedir. Ve üçüncü husus da, "İktidar Sovyetlere"nin, Köylü Sovyetlerinin iktidarının esas itibarıyla kırsal bölgeleri kapsayacağı anlamına geldiği ve kırsal bölgelerde yoksul köylülüğün ağır bastığının kesin olduğudur.)

"Eğer bu ikisi aynı şeyse o halde Bolşevik sloganın derhal geri

çekilmesi gerekmektedir. Ancak eğer 'İktidar Sovyetlere' yalnızca proletarya diktatörlüğü için uydurulan bir kılıfsa, böyle bir iktidar kesin olarak devrimin başarısızlığa uğraması ve çökmesi anlamına gelecektir.

"Yalnızca ülkedeki diğer sınıflardan değil demokrasinin gerçek, diri güçlerinden de yalıtılmış olan proletaryanın hem teknik olarak devlet aygıtını ele geçiremeyeceği ve onu, olağanüstü karmaşık bir durumda harekete geçiremeyeceğini hem de siyasi olarak hasım güçlerin, sadece proletarya diktatörlüğünü değil, tüm devrimi tartışmaya açacak baskısına direnemeyeceğini görmek için kanıta ihtiyaç var mı?

"Mevcut durumun gereksinimlerine cevap verebilecek yegâne iktidar, demokrasi içerisinde gerçekten dürüst bir koalisyonun kurulmasıdır."

* * *

Bu uzun alıntılardan ötürü okurdan özür dileriz, ancak bunu yapmak zorundaydık. Bolşeviklere düşman farklı partilerin konumlarına ilişkin tam bir resim sunmamız gerekiyordu. Kesin bir şekilde *tüm* bu partilerin Bolşeviklerin devlet iktidarını bir bütün olarak almasının yalnızca mümkün değil, acil de olduğu sorununu kabul ettiklerine ilişkin son derece önemli gerçeği kanıtlamak zorunluydu. Şimdi de Kadetlerden *Novaya Jizn*'e "herkesin", Bolşeviklerin iktidarı elinde tutamayacağına ikna olmasına neden olan iddiaları inceleyerek devam edelim.

Saygıdeğer *Reç* bu anlamda herhangi bir argüman öne sürmüyor. Yalnızca seçkin ve öfkeli tacizlerini Bolşeviklerin üzerine boca etmekle yetiniyor. Yaptığımız alıntı başka şeylerin yanı sıra *Reç*'in Bolşevikleri iktidara almaya "kışkırttığını" düşünerek, "Dikkatli olun yoldaşlar, düşmanın tavsiye ettiği şey muhakkak kötüdür" demenin ne denli yanlış olacağını gösteriyor. Genel ve somut değerlendirmeleri pratik bir biçimde tartmak yerine, burjuvazinin bizi iktidarı almaya "kışkırttığı" itirazının bizi "ikna etmesine" izin verirsek burjuvazi tarafından kandırılmış oluruz, çünkü burjuvazi elbette her zaman kötü niyetle Bolşeviklerin iktidarı almasının neden olacağı milyonlarca felakete ilişkin kehanette bulunacak ve her zaman kötü niyetle "Bolşeviklerin iktidarı almasına izin verip sonra onları ezmektense onlardan bir vuruşta, 'yıllar yılı' bellerini

doğrultamayacakları bir şekilde kurtulmak daha iyidir" diye bağıracaktır. Bu feryatların da, başka bir açıdan, "provokasyon" olduğu söylenebilir. Kadetler ve burjuvazi hiçbir şekilde bize iktidarı almamızı "tavsiye etmemektedir" ve hiçbir zaman da "etmemiştir"; onlar yalnızca hükümetin çözülemez olduğu iddia edilen sorunlarıyla bizi *korkutmaya* çalışmaktadır.

Hayır. Ödü patlamış burjuvazinin çığlıklarının bizi korkutmasına izin vermemeliyiz. Hiçbir zaman önümüze "çözülemez" toplumsal sorunları koymadığımızı, son derece zor olan mevcut durumdan çıkışın tek yolu olan sosyalizme doğru derhal adım atmaya ilişkin *gayet* çözülebilir bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu ve bunun *sadece* proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğüyle çözülebileceğini aklımızdan çıkarmamalıyız. Proletarya Rusya'da iktidarı aldığı takdirde zafer, üstelik kalıcı bir zafer, hiçbir zaman ve hiçbir yerde olmadığı kadar kesindir.

Tamamen pratik bir şekilde belirli bir anı olumsuz kılan *somut* şartları tartışmalıyız, ancak bir an için bile burjuvazinin vahşi ulumalarının bizi korkutmasına izin vermemeliyiz ve hiçbir zaman Bolşeviklerin tüm iktidarı alması meselesinin gerçekten *acil* bir hal aldığını unutmamalıyız. Bunu unuttuğumuz takdirde Partimiz, iktidarı almak için henüz "erken" olduğunu kabul etmeye kıyasla çok daha büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacaktır. Bu açıdan artık "erken olabilecek" *hiçbir şey* yoktur; belki bir-ikisi haricinde milyon tane olasılık iktidarı almamız lehindedir.

Reç'in boca ettiği şiddetli tacizlere karşı şunu söyleyebiliriz ve söylemeliyiz:

> Övgünün tatlı fısıltılarında değil,
> *Öfkenin vahşi haykırışlarında*
> *Duyarız tasdikin sesini*[182]

Burjuvazinin bizden böylesine şiddetle nefret etmesi, halka, burjuva iktidarını devirmenin *doğru* yol ve yöntemlerini gösterdiğimizin en çarpıcı kanıtıdır.

* * *

Dyelo Naroda bu defa, nadir rastladığımız bir istisna yaparak,

---

182 Nekrasov'un *Kutsanmıştır Mülayim Şair*'inden.

ne bizi taciz etmeye tenezzül etmiş ne de argüman namına herhangi bir şey öne sürmüştür. *Dyelo Naroda* yalnızca dolaylı ipuçları üzerinden "Bolşevikler bir kabine oluşturmak zorunda kalacak" tahmininde bulunarak bizi *korkutmaya* çalışmıştır. Bizi korkutmaya çalışan Sosyalist Devrimcilerin kendilerinin, ürkmüş liberalin hayaletinden ödünün patladığına inanabiliriz. Sosyalist Devrimcilerin, Merkez Yürütme Kurulu ve benzeri "irtibat" (Kadetlerle irtibat, yani basit bir dille söyleyecek olursak Kadetlerle düşüp kalkma) komisyonları gibi bazı olağanüstü yüksek ve olağanüstü kokuşmuş kurumlarda, birincisi tüm bu Merkez Yürütmelerin, ön meclislerin vs. iğrenç, mide bulandıracak denli tiksindirici ve bir anlığına bile nefes alan *her* insan için zararlı bir atmosferi olduğu, ikincisi samimiyet bulaşıcı olduğu ve içtenlikle korkmuş bir cahil, bir devrimciyi bile bir süreliğine bir hödüğe dönüştürebileceği için bazı Bolşevikleri korkutmayı başardıklarına da aynı ölçüde inanabilirim.

Ancak, "insani" açıdan, Kadetler eşliğinde bakan olma talihsizliğine uğramış ya da Kadetlerin gözünde bakanlığa layık olan bir Sosyalist Devrimcinin korkusunun içtenliğini ne kadar iyi anlayabilsek de korkutulmamıza izin verdiğimiz takdirde proletaryaya ihanet etmenin eşiğinde duran bir siyasi hata yapmış olacağımızı biliyoruz. Pratik argümanlarınızı alalım beyler! Korkunuzla korkmamızı sağlamak konusunda hiç umutlanmayın!

* * *

Bu defa *Novaya Jizn*'de yalnızca pratik argümanlar olduğunu görüyoruz. Gazete, bu meselede burjuvaziye danışmanlık rolü üstleniyor; bu, pek çok iyi tespiti olan bu hanımı açıkça "hayrete düşüren",[183] Bolşeviklerin savunulması adına nasihat verme rolünden çok daha uygun bir rol.

Danışman *altı* iddia öne sürüyor:

(1) Proletarya "ülkedeki diğer sınıflardan yalıtılmıştır";

(2) "demokrasinin gerçekten diri güçlerinden yalıtılmıştır";

(3) "teknik olarak devlet aygıtını ele geçirmeyi başaramayacaktır";

(4) "bu aygıtı harekete geçirmeyi başaramayacaktır";

(5) "durum olağanüstü karmaşıktır";

183 Gogol'un Ölü Canlar'ındaki bir karaktere atıf yapılıyor.

(6) "siyasi olarak hasım güçlerin, sadece proletarya diktatörlüğünü değil, tüm devrimi tartışmaya açacak baskısına direnemeyecektir".

Novaya Jizn'in ilk iddiası gülünç derecede acemice formüle edilmiştir, çünkü kapitalist ve yarı kapitalist toplumda yalnızca üç sınıf olduğunu biliyoruz: burjuvazi, küçük burjuvazi (büyük ölçüde köylülükten oluşmaktadır) ve proletarya. Tartışılmakta olan mesele proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesi, burjuvaziye karşı yapacağı devrim olduğuna göre proletaryanın diğer sınıflardan yalıtılmış olmasından bahsetmenin ne anlamı var?

Açık ki *Novaya Jizn* proletaryanın köylülükten yalıtılmış olduğunu söylemeye çalışmaktadır, zira toprak sahiplerini kastetmiş olamaz. Bununla birlikte şu anda proletaryanın köylülerden yalıtılmış olduğunu açıkça ve kesin bir şekilde söyleyememektedir çünkü bu iddianın düpedüz yanlış olduğu çok açıktır.

Kapitalist bir ülkede proletaryanın, bugün Rusya'da proletaryanın küçük burjuvaziden yalıtılmış olduğundan daha az yalıtıldığı – ve dikkat edin, *burjuvaziye karşı* bir devrimde – bir durumu hayal etmek güç. Tsereteli'nin "Bulıgin Duması'nda", yani ünlü "Demokratik" Konferansı'nda burjuvaziyle koalisyon kurulmasıyla ilgili "birleşimlerde" yapılan oylamaların sonuçları bunun en objektif ve su götürmez kanıtlarından birini sunmaktadır. Sovyet birleşimlerini ele aldığımızda şu sonuçları görüyoruz:

	Koalisyon lehine oylar	Koalisyon aleyhine oylar
İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri	83	192
Köylü Temsilcileri Sovyetleri	102	70
Tüm Sovyetler	185	262

Dolayısıyla bir bütün olarak çoğunluk, proletaryanın sloganının yanında ve burjuva koalisyonun *karşısında* yer almaktadır. Yukarıda Kadetlerin bile Sovyetlerdeki Bolşevik etkisinin artışını kabul etmek zorunda kaldıklarını gördük. Ve burada da Sovyetlerde *dünün* liderlerinin, merkezi kurullarda sağlam bir çoğunluğa sahip olan Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin topladığı Konferansın sonuçlarını görüyoruz! Bolşeviklerin Sovyetlerdeki *gerçek*

hâkimiyetinin, *olduğundan daha az* gösterildiği açık.

Hem burjuvaziyle koalisyon meselesinde hem de büyük arazilerin derhal köylü komitelerine devredilmesi meselesinde Bolşevikler hâlihazırda, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerinde çoğunluğu, *halkın,* küçük burjuvazinin çoğunluğunu elde etmiş bulunuyor. 24 Eylül'de yayımlanan *Raboçi Put*'un 19. sayısı, Sosyalist Devrimcilerin yayın organı *Znamya Truda*'nın[184] 25. sayısından, 18 Eylül'de Petrograd'da yapılan yerel Köylü Sovyetleri konferansıyla ilgili bir haberi aktarıyordu. Konferansta dört Köylü Sovyeti'nin (Kostroma, Moskova, Samara ve Taurida guberniyaları) Yürütme Kurulları, sınırlandırılmamış bir koalisyon lehine oy kullanmıştır. Üç guberniya ve *iki* ordunun (Vladimir, Ryazan ve Karadeniz guberniyaları) Yürütme Kurulları, Kadetlerin olmadığı bir koalisyon lehine oy vermiştir. Yirmi üç guberniya ve dört ordunun Yürütme Kurulları ise koalisyona karşı oy kullanmıştır.

O halde köylülerin çoğunluğu koalisyona karşıdır!

"Proletaryanın yalıtılmışlığı" bahsiyle ilgili bu kadarı yeterli.

Bu arada koalisyon destekçilerinin, zengin köylülerin ve ücretli emek kullanan büyük toprak sahiplerinin sayısının görece fazla olduğu merkeze uzak üç guberniya, Samara, Taurida ve Karadeniz ile köylü burjuvazinin yine Rusya'daki guberniyaların çoğunluğundan daha güçlü olduğu dört endüstriyel guberniya (Vladimir, Ryazan, Kostroma ve Moskova) olduğunu belirtmeliyiz. Bu mesele hakkında daha ayrıntılı istatistikler toplamak ve *"zengin"* köylülerin çok olduğu guberniyalardaki *yoksul* köylülere ilişkin verileri tespit etmek ilginç olurdu.

Ayrıca "Rus olmayan gruplar" içinde koalisyona karşı olanların, 40'a karşı 15 oy gibi belirgin bir ağırlık taşıması da ilginçtir. İlhak politikası ve Bonapartist Kerenskiy ve şürekâsının Rusya'nın egemen olmayan uluslarına uyguladığı açık şiddet meyvesini vermiş

184 *Znamya Truda* (Emeğin Bayrağı) – Sosyalist Devrimci Parti Petrograd Komitesi'nin, 23 Ağustos (5 Eylül) 1917'den itibaren yayımlanan günlük yayın organı. 1 (14) Kasım 1917'den (59. sayı) itibaren Sosyalist Devrimci Parti Petrograd Komitesi ve İkinci Sovyetler Tüm Rusya Kongresi Merkez Yürütme Kurulu'ndaki Sol Sosyalist Devrimcilerin yayın organı olmuştur. Gazete 28 Aralık 1917'den (10 Ocak 1918) (105. sayı) itibarense Sol Sosyalist Devrimci Parti'nin merkezi yayın organı haline gelmiştir. Sol Sosyalist Devrimcilerin Temmuz 1918'deki ayaklanması sırasında kapatılmıştır.

bulunuyor. Burada tarih, ezilen ulusların ezen uluslara karşı mücadelesini ön plana çıkarttığı için ezilen ulus halklarının geniş bir kesimi (buna küçük burjuva kitle de dahildir) Rus proletaryasına Rus burjuvazisinden daha fazla güvenmektedir. Burjuvazi ezilen ulusların kurtuluş davasına alçakça ihanet etmiş, proletarya ise kurtuluş davasına sadık kalmıştır.

Mevcut durumda Rus halkının küçük burjuva kesimleri açısından temel sorunlar ulusal sorun ve tarım sorunudur. Bu, tartışmasız böyle. Ve her iki meselede de proletarya "yalıtılmış *değildir*"; tam aksine hiç olmadığı kadar yalıtılmışlıktan uzaktır. Halkın çoğunluğu proletaryanın arkasındadır. *Yalnızca* proletarya, iktidarına halkın çoğunluğunun desteğini hemen sağlamakla kalmayıp halk içerisinde gerçek bir devrimci coşkunun da açığa çıkmasını temin edecek şekilde kararlı, gerçek anlamda "devrimci demokrat" bir siyaset izlemeye muktedirdir. Çünkü halk ilk kez, Çarlık yönetiminde ya da cumhuriyet yönetimi altında şatafatlı sözlerin, dırdırların, hakaretlerin, hilelerin, oyalamaların, el altından yapılan pazarlıkların ve kaytarmaların (Kerenskiy'in köylülere ve ezilen uluslara layık gördüğü tüm bu ödüllerin) arkasına saklayarak aynı politikayı sürdürme çabasında olduğu gibi toprak sahiplerinin köylüler ve Büyük Rusların Ukraynalılar üzerindeki acımasız baskısını değil, eylemlerle, toprak sahiplerine karşı anında hayata geçirilen devrimci önlemlerle, Finlandiya'nın, Ukrayna'nın, Beyaz Rusya'nın, Müslümanların vesaire özgürlüğünün derhal ve *tam olarak* yeniden tesis edilmesiyle ortaya konan sıcak bir yakınlığı görecektir.

Sosyalist Devrimci ve Menşevik beyler bunu gayet iyi biliyorlar ve bu nedenle de halka *karşı gerici* demokratik siyasetlerini izlemelerine yardım etmeleri için kooperatif topluluklarının yarı Kadet patronlarını işin içine çekiyorlar. Bu nedenle hiçbir zaman, örneğin tüm büyük arazilerin derhal köylü komitelerine devredilip edilmeyeceği, Finlandiyalıların ya da Ukraynalıların belirli taleplerinin kabul edilip edilmeyeceği gibi pratik siyasetle ilgili hususları halkoyuna sunmaya, bu konularda halkı bir referanduma çağırmaya ya da en azından tüm yerel Sovyetlerde, tüm yerel örgütlerde bir oylama yapmaya cüret edemezler.

Günümüzün en önemli konusunu, barış meselesini ele alalım.

Demek proletarya "diğer sınıflardan yalıtılmış"... Proletarya bu konuda *tüm* ulusu, *bütün sınıflardan* kanlı canlı ve dürüst insanları, küçük burjuvazinin ezici bir çoğunluğunu gerçek anlamda temsil etmektedir; çünkü yalnızca proletarya, iktidarı aldığında, savaş halindeki tüm uluslara *derhal* adil bir barış önerisi götürecektir; çünkü yalnızca proletarya, mümkün olan en çabuk ve adil barışa ulaşmak için gerçekten *devrimci* önlemler (gizli antlaşmaların yayımlanması ve benzeri) almaya cesaret edecektir.

Proletarya yalıtılmamıştır. Proletaryanın yalıtılmış olduğu hakkında bağırıp çağıran *Novaya Jizn*'deki beyefendiler yalnızca burjuvaziye ilişkin kendi öznel korkularını dile getirmektedirler. Rusya'daki olayların nesnel durumu kesinlikle proletaryanın, *tam da içinde bulunduğumuz dönemde* küçük burjuvazinin çoğunluğundan "yalıtılmamış" olduğunu göstermektedir. Tam da şu anda, hazin "koalisyon" deneyiminden sonra, proletarya halkın çoğunluğunun sempatisini kazanmış bulunmaktadır. Bolşeviklerin iktidarı elinde tutmasının *bu* koşulu *gerçekleşmiştir.*

* * *

İkinci iddia, proletaryanın "demokrasinin gerçekten diri güçlerinden yalıtılmış olduğudur". Bunun ne anlama geldiğini kavramak mümkün değil. Belki de Fransızların bu gibi durumlarda dedikleri gibi, söylenenler "Yunancadır".

Novaya Jizn yazarlarından iyi bakan olur. Bir Kadet kabinesinde bakan olmak için hayli uygunlar çünkü tüm bu bakanların en pis işlerin üzerini örtmek, dolayısıyla emperyalistlerin ve sosyal emperyalistlerin alkışını almayı hak etmek için makul görünen, süslü, ancak tamamen anlamsız laflar yumurtlama yeteneğine sahip olması gerekiyor. Proletaryanın, demokrasinin gerçekten diri güçlerinden yalıtılmış olduğunu iddia eden *Novaya Jizn* yazarlarının Kadetlerden, Breşkovskaya'dan, Plehanov'dan ve şürekâsından alkış alacağı kesin; zira *dolaylı* olarak Kadetlerin, Breşkovskaya'nın, Plehanov'un ve şürekâsının "demokrasinin diri güçleri" olduğunu ima etmektedirler ya da bunu ima ettikleri düşünülecektir.

Bu doğru değildir. Onlar ölü güçler. Koalisyonun tarihi bunu kanıtlamıştır.

Burjuvazi ve içinde bulundukları burjuva entelektüel ortam

tarafından sindirilmiş olan *Novaya Jizn* yazarları, *Volya Naroda*,[185] *Yedintsvo* ve diğerleri gibi aslında öz itibarıyla Kadetlerden farkı olmayan Sosyalist Devrimcilerin sağ kanadını ve Menşevikleri "diri" kabul etmektedir. Oysa biz, kulaklarla değil yalnızca kitlelerle bağları olanları, yalnızca koalisyondan çıkarılan derslerin yabancılaştırdıklarını diri güçler olarak görüyoruz. Küçük burjuva demokrasisinin "aktif diri güçleri" Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin sol kanadı tarafından temsil edilmektedir. Bu kanadın özellikle Temmuz karşıdevriminden bu yana güç kazanmış olması, proletaryanın *yalıtılmamış* olduğunun en objektif işaretlerinden bir tanesidir.

Bu, yakın zamanda, 24 Eylül'de, Çernov'un grubunun Kişkin ve şürekâsıyla kurulacak yeni bir koalisyonu destekleyemeyeceğini beyan etmesinin de gösterdiği gibi, Sosyalist Devrimci Merkezcilerin sola doğru salınmasıyla daha da çarpıcı bir şekilde açıklığa kavuşmuştur. Şu ana kadar, kentsel ve bilhassa da kırsal bölgelerden elde edilen oylar itibarıyla en büyük ve hâkim parti olan Sosyalist Devrimci Parti üyelerinin ezici çoğunluğunu oluşturan Sosyalist Devrimci Merkezin bu sola doğru salınımı, *Dyelo Naroda*'dan aktardığımız, demokrasinin belirli şartlar altında bütünüyle Bolşeviklerden oluşan bir hükümete "tam destek vermeyi garanti etmesi" gerektiğine ilişkin sözlerinin yalnızca boş laf olmadığını göstermektedir.

Sosyalist Devrimci Merkezin Kişkin'le yeni bir koalisyona destek vermemesi ya da illerde bulunan (Kafkaslarda Jordania vs.) *savaşın sonuna kadar sürdürülmesini savunan* Menşevikler arasında koalisyona *karşı çıkanların* ağırlıkta olması gibi olgular, bugüne kadar Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin izinden gitmiş *halkın* bir kısmının tamamıyla Bolşeviklerden oluşan bir hükümeti *destekleyeceğinin* nesnel bir kanıtıdır.

Şu anda Rusya proletaryası hiçbir şekilde demokrasinin *diri* güçlerinden yalıtılmamıştır.

185 *Volya Naroda* (Halkın İradesi) – Sosyalist Devrimci Parti'nin sağ kanadının günlük yayın organı. 29 Nisan 1917'de Petrograd'da yayımlanmaya başlamış, Kasım 1917'de kapatılmıştır. Daha sonra başka adlar altında yeniden yayımlanmıştır. Şubat 1918'de kalıcı bir şekilde kapatılmıştır.

* * *

Üçüncü iddia, proletaryanın "teknik olarak devlet aygıtını ele geçiremeyeceği" iddiası, belki de en sıradan, en sık dile getirilen itiraz. Hem bu nedenle hem de zafer kazanan proletaryanın karşı karşıya kalacağı en *ciddi* ve *zor* görevlerinden birine işaret ettiği için bu iddia üzerinde özellikle durmak gerekiyor. Bu görevlerin çok zor olacağına şüphe yok, ancak kendine sosyalist diyen bizler bu zorluğa sadece söz konusu görevlerden *kaçmak* için işaret edecek olursak burjuvazinin uşaklarıyla aramızdaki fark pratikte bir hiçe indirgenmiş olur. Proleter devrimin görevlerinin zorluğu proletaryanın destekçilerini, bu görevleri yerine getirmenin araçlarının daha dikkatli ve somut bir incelemesini yapmaya sevk etmeli.

Devlet aygıtı en başta daimi ordu, polis ve bürokrasidir. *Novaya Jizn* yazarları proletaryanın teknik olarak bu aygıtı ele geçiremeyeceğini söyleyerek, Bolşevik yazında uzun süre önce ele alınan olgulardan veya argümanlardan bihaber olduklarını ve bunları dikkate almaya niyetlerinin bulunmadığını ortaya koymuş oluyorlar.

Tüm *Novaya Jizn* yazarları kendilerini Marksist olarak değilse bile en azından Marksizme aşina, eğitimli sosyalistler olarak görüyor. Oysa Marx, Paris Komünü deneyimine dayanarak bize, proletaryanın basitçe var olan devlet aygıtını ele geçiremeyeceğini ve onu kendi amaçları için kullanamayacağını, bu aygıtı paramparça etmesi ve yerine yeni bir aygıt koyması gerektiğini öğretiyor (bu konuyu, ilk kısmı artık bitmiş olan ve yakında *Devlet ve Devrim. Marksist Devlet Kuramı ve Proletaryanın Devrimdeki Görevleri* başlığıyla yayımlanacak başka bir broşürde daha ayrıntılı olarak ele alacağım). Bu yeni türdeki devlet aygıtı Paris Komünü tarafından yaratılmıştı ve Rusya'daki İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri de aynı türde bir "devlet aygıtıdır". 4 Nisan 1917'den bu yana bunu pek çok defa belirttim; bu konu Bolşevik konferansların kararlarında ve Bolşevik yazında da ele alındı. Elbette *Novaya Jizn* Marx'a ve Bolşeviklere hiç katılmadığını söyleyebilir, ancak zor sorunlar karşısında ciddiyetsiz bir tutum aldığını öne sürerek Bolşeviklere kibirli bir şekilde sık sık fırça atan bir gazetenin bu sorunun üzerinden atlaması, olsa olsa kendisine akli melekelerinin zayıflığı nedeniyle bir belge kazandırır.

Proletaryanın "devlet aygıtını ele geçirmesi" ve "harekete

geçirmesi" *mümkün değildir.* Ancak proletarya eski devlet aygıtındaki baskıcı, rutin, uslanmaz derecede burjuva olan her şeyi *paramparça edebilir* ve onları *kendi,* yeni aygıtıyla değiştirebilir. İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tam da böyle bir aygıttır.

Novaya Jizn'in bu "devlet aygıtını" tamamıyla unutması yalnızca korkunç diye nitelenebilir. *Novaya Jizn*'ciler teorik düşüncelerinde böyle davranarak özünde, Kadetlerin siyasi pratik alanında yaptıklarını siyasi teori alanında yapmaktadır. Çünkü proletarya ve devrimci demokratlar aslında yeni bir devlet aygıtına *ihtiyaç duymuyorlarsa* Sovyetlerin *varlık nedeni* ortadan kalkar; Sovyetler var olma hakkını yitirir ve Kornilovcu Kadetler onları bir hiçe indirgeme çabalarında *haklı* olurlar!

Novaya Jizn'in bu korkunç teorik gafı ve siyasi körlüğü, (*Novaya Jizn*'in son Kent Konseyi sırasında blok oluşturduğu) enternasyonalist Menşeviklerin bile bu konuda Bolşeviklere bir nebze yakınlaşmış olması nedeniyle daha da korkunç bir hal almaktadır. Martov Yoldaş, Demokratik Konferans'ta Sovyet çoğunluğu adına yaptığı açıklamada şunları söylüyor:

> "Devrimin ilk günlerinde halkın içerisinden güçlü bir şekilde fışkıran yaratıcı coşku sonucunda oluşturulan İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, eski rejimin köhne devlet dokusunun yerini alan devrimci devletin yeni dokusunu teşkil etmektedir..."

Bu sözler biraz fazla süslü; yani belagat burada, net siyasi düşüncenin üzerini örtüyor. Sovyetler henüz eski "dokunun" yerini almamıştır ve bu eski "doku" eski rejimin devletinin değil, hem Çarlığın hem de burjuva cumhuriyetinin devletinin dokusudur. Ancak her halükarda Martov burada *Novaya Jizn*'in katbekat ilerisindedir.

Sovyetler, ilk olarak işçi ve köylülerden oluşan bir silahlı gücü temin eden yeni bir devlet aygıtıdır ve bu güç, eski nizami ordu gibi halktan ayrı değil ona sıkı sıkıya bağlıdır. Askeri açıdan bu güç, öncekilerden kıyaslanmayacak ölçüde güçlüdür; devrimci açıdansa başka hiçbir şeyle ikame edilemez. İkinci olarak bu aygıt halkla, halkın çoğunluğuyla öylesine yakın, öylesine kopmaz, varlığı öylesine kolaylıkla gösterilebilir ve yenilenebilir bir bağ teşkil etmektedir ki önceki devlet aygıtında buna yakından uzaktan benzeyen

hiçbir şey yoktur. Üçüncü olarak bu aygıt, personelinin seçilmiş olması ve halkın iradesiyle hiçbir bürokratik formalite olmaksızın geri çağrılmaya tabi olması sayesinde önceki aygıttan çok daha demokratiktir. Dördüncüsü birçok farklı meslekle yakın bir ilişki sağlamakta, böylece kırtasiyeciliğe gerek kalmaksızın çok çeşitli ve en radikal reformların yapılabilmesini kolaylaştırmaktadır. Beşincisi öncüye, yani ezilen sınıfların, işçilerin ve köylülerin, sınıf bilinci en yüksek, en enerjik ve ilerici kesimlerine örgütsel bir biçim kazandırmakta, böylece ezilen sınıfların öncüsüne, şimdiye değin siyasi hayatın ve tarihin tamamıyla dışında kalmış olan bu sınıfların tüm kitlesini ayağa kaldırabileceği, eğitebileceği ve onlara önderlik edebileceği bir araç sunmaktadır. Altıncısı parlamenter sistemin avantajlarıyla anında ve doğrudan demokrasinin avantajlarının bir araya getirilmesini mümkün kılmakta, yani halkın seçilmiş temsilcilerini hem yasama hem de yürütme işlevleriyle donatmaktadır. Burjuva parlamenter sisteme kıyasla bu, demokrasinin gelişiminde dünya çapında, tarihsel öneme sahip bir ilerlemedir.

1905'te sadece birkaç hafta hayatta kalabilen Sovyetlerimiz, tabir caizse, yalnızca bir embriyo olarak ortaya çıkmıştı. O dönemin şartlarında Sovyetlerin kapsamlı bir şekilde gelişmesinin mümkün olmadığı açıktı. 1917 Devriminde de bu halen mümkün değildir, çünkü birkaç ay son derece kısa bir süredir ve – bu çok önemlidir – Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderler Sovyetleri *pazarlamış*, rollerini bir münazara kulübünün rolüne, liderlerin uzlaşmacı siyasetlerinin işbirlikçiliğine indirgemiştir. Lieberlerin, Danların, Tseretelilerin ve Çernovların liderliğinde Sovyetler yozlaşmakta, çürümektedir. Sovyetler yalnızca *tüm* devlet iktidarını aldıklarında kendi potansiyellerini ve kabiliyetlerini gerektiği gibi geliştirebilecek, ortaya koyabilecektir; çünkü aksi takdirde *yapacak bir şeyleri yoktur,* aksi takdirde ya sadece embriyodurlar (ve uzun süre embriyo olarak kalmak ölümcüldür) ya da oyuncaktırlar. "İkili iktidar" Sovyetlerin paralize olması anlamına gelmektedir.

Devrimci sınıfların yaratıcı coşkusu Sovyetlere yol açmamış olsaydı Rusya'da proleter devrim umutsuz bir dava olarak kalırdı, çünkü proletarya eski devlet aygıtı yerinde durduğu sürece hiçbir şekilde iktidarı elinde tutamaz ve yeni bir aygıtı birden bire

yaratmak olanaksızdır. Sovyetlerin Tsereteliler ve Çernovlar tarafından pazarlanmasının hazin tarihi, yani "koalisyonun" tarihi, aynı zamanda Sovyetlerin küçük burjuva yanılsamalardan kurtuluşunun, *bütün* burjuva koalisyonların kepazeliğinin ve pisliğinin pratik olarak tecrübe edildiği "araftan" geçişin tarihidir. Bu "arafın" Sovyetleri zayıflatmak yerine, çelik gibi sağlamlaştırdığını umalım.

* * *

Proleter devrimin karşı karşıya olduğu en büyük zorluk ülke çapında en hassas ve özenli muhasebe ve denetim yapısını, üretim ve malların dağıtımı üzerinde *işçi denetimini* kurmaktır.

Novaya Jizn yazarları "işçi denetimi" sloganını ileri sürerek sendikalizme kaydığımızı iddia ettiğinde, "Marksizm" üzerine çalışmaksızın onu Struve gibi *ezberden öğrenerek* uygulamaya çalışan aptal öğrenci yönteminin bir örneğini sunuyordu. Sendikalizm ya proletaryanın devrimci diktatörlüğünü inkâr eder ya da onu, genel olarak siyasi iktidara yaptığı gibi, geri plana iter. Bizse proletaryanın devrimci diktatörlüğünü en öne koyuyoruz. *Novaya Jizn* yazarlarıyla ağız birliği edip işçi denetimi *değil,* devlet denetimi demiş olsak bu basitçe burjuva reformist bir söz, öz itibarıyla bütünüyle Kadetlere ait bir formül olurdu, çünkü Kadetlerin, işçilerin "devlet" denetimine *katılmasına* hiçbir itirazı yoktur. Kornilovcu Kadetler bu tür bir katılımın burjuvazinin işçileri kandırmasının en iyi yolu olduğunu, tüm Gvozdyovların, Nikitinlerin, Prokopoviçlerin, Tseretelilerin ve o çetenin geri kalanının *satın alınmasının* en incelikli yolu olduğunu gayet iyi bilmektedir.

"İşçi denetimi" dediğimizde bu sloganı her zaman proletarya diktatörlüğüne *bağlıyor,* daima proletarya diktatörlüğünün *hemen arkasına* koyuyor, böylece ne tür bir devleti kastettiğimizi açıklıyoruz. Devlet, *sınıf* egemenliğinin aracıdır. Hangi sınıfın? Eğer burjuvazininse bu, altı aydan uzun süredir Rusya'nın emekçi halkını "Kornilovlaştırmakta" ve "Kerenskiyleştirmekte" olan Kadet-Kornilov-"Kerenskiy" devletidir. Eğer proletaryanınsa, proletaryanın devletinden söz ediyorsak, *bu* proletarya diktatörlüğünün devletidir; o halde işçi denetimi ülke çapında, tüm toplumu kapsayan, her yerde var olan, üretim ve malların dağıtımının en

hassas ve özenli şekilde *muhasebesinin tutulmasına* dayanan bir denetim haline *gelebilir.*

Proleter, yani sosyalist devrimin karşı karşıya olduğu temel zorluk, ana görev budur. Sovyetler olmadan, en azından Rusya'da, bu görev yerine getirilemez. Sovyetler, proletaryanın bu tarihsel öneme sahip sorunu çözebilmesini sağlayacak örgütsel çalışmaya *işaret etmektedir.*

Bu da bizi devlet aygıtı sorununun bir başka boyutuna getiriyor. Modern devlet esas olarak "baskıcı" olan aygıtın – nizami ordu, polis ve bürokrasi – yanı sıra bankalarla ve sendikalarla son derece yakın bağlantılara sahip başka bir aygıta, muazzam miktarda muhasebe ve kayıt işlemi gerçekleştiren bir aygıta daha sahiptir. Bu aygıt parçalanmamalıdır. Kapitalistlerin denetiminden alınmalıdır; kapitalistler ve tuttukları ipler *kesilmeli, koparılmalı,* bu aygıttan *ayrılmalıdır;* bu aygıt, proleter Sovyetlerinin *emrine sokulmalı,* genişletilmeli, daha kapsamlı ve ülke çapına yayılan bir aygıt haline getirilmelidir. Ve bu, geniş ölçekli kapitalizmin hâlihazırda elde etmiş olduğu kazanımlar (genel olarak proleter devrimin hedefine bu kazanımları değerlendirerek ulaşabileceği gibi) değerlendirilerek *yapılabilir.*

Kapitalizm bankalar, sendikalar, postacılık hizmetleri, tüketici dernekleri ve büro çalışanları birlikleri şeklini alan bir muhasebe *aygıtı* yaratmıştır. *Büyük bankalar olmaksızın sosyalizm imkânsız olacaktır.*

Büyük bankalar, sosyalizmde meydana getirmemiz *gereken* ve kapitalizmden *hazır bir şekilde aldığımız* "devlet aygıtıdır"; buradaki görevimiz bu mükemmel aygıtı *kapitalistçe sakatlayan* bağları koparmak, onu *daha da büyük,* daha da demokratik, daha da kapsamlı hale getirmektir. Nicelik niteliğe dönüşecektir. Her bir kırsal bölgede, her fabrikada şubesi olan tek bir Devlet Bankası, büyüklerin en büyüğü, *sosyalist aygıtın* onda dokuzunu teşkil edecektir. Bu, ülke çapında *defter tutma,* ülke çapında üretim ve malların dağıtımının *muhasebeleştirilmesi,* bu, deyim yerindeyse, sosyalist toplumun *iskeleti* olacaktır.

Kapitalizmde tam anlamıyla bir devlet aygıtı olmayan ama bizimle, sosyalizmde o hale gelecek olan bu "devlet aygıtını" bir çırpıda, tek bir kararnameyle "ele geçirebilir" ve "etkin hale

getirebiliriz", çünkü defter tutma, denetim, kayıt tutma, muhasebe ve sayma işi, büyük kısmı proleter ya da yarı proleter konumunda olan çalışanlar tarafından yerine getirilmektedir.

Proleter hükümetin tek bir kararnamesiyle bu çalışanlar, tıpkı Briand ve diğer burjuva bakanlar gibi kapitalizmin bekçilerinin, tek bir kararnameyle demiryolu işçilerini kamu çalışanı haline getirmesi gibi kamu çalışanı statüsüne geçirilebilir ve geçirilmelidir. Bu türden çok daha fazla kamu çalışanına ihtiyacımız olacak ve çok daha fazlası *elde edilebilir,* çünkü kapitalizm muhasebe ve denetim işini basitleştirmiş, onu, okuma yazma bilen herkesin yapabileceği görece basit bir sisteme indirgemiştir.

Banka, sendika, ticaret vs. vs. işlerindeki sıradan çalışanları *Sovyetlerin* denetimi ve gözetimine tabi kamu çalışanlarına dönüştürmek, hem teknik (finans kapitalizmi de dahil kapitalizmin bizim için yaptığı hazırlık çalışması sayesinde) hem de siyasi açıdan gayet mümkündür.

Sayıları çok az olan ancak kapitalistlere doğru meyleden üst düzey memurlarsa kapitalistlerle aynı şekilde, yani "sert" bir muamele göreceklerdir. Kapitalistler gibi onlar da *direnmeye* çalışacaktır. Bu direniş *kırılmak* zorundadır ve her zaman naif Peşehonov'un Haziran 1917 gibi erken bir tarihte tam bir "devlet bebeği" gibi geveleDiği "kapitalistlerin direnişi kırıldı" sözü, bu çocukça söz, bu çocukça böbürlenme, bu çocukça caka satma, o zaman *proletarya tarafından ciddiyetle ele alınacaktır.*

Bunu yapabiliriz, çünkü tüm mesele halkın çok küçük bir azınlığının, işçi birliklerinin, sendikaların, tüketici derneklerinin ve Sovyetlerin, her bir Tit Titiç[186] üzerinde Fransızların Sedan'da[187] *kuşatıldığı* gibi *denetim kurduğu,* kelimenin tam anlamıyla bir avuç insanın direnişini kırma meselesidir. Bu Tit Titiçları isim isim biliyoruz; bunun için yalnızca yöneticilerin listesine, yönetim kurulu üyelerine, büyük hissedarlara vs. bakmamız yeterli. *Tüm* Rusya'da yalnızca birkaç bin, en çok birkaç bin kişiler ve proleter

186 Tit Titiç – Ostrovskiy'in *Başkasının Derdini Üstlenmek* adlı komedisindeki, zenginlerin küçük çaplı tiranlığını temsil eden tüccar karakteri.

187 *Sedan* – Fransız ordusunun 1-2 Eylül 1870'de Prusyalılar tarafından bozguna uğratıldığı, 100.000'den fazla Fransız askerinin İmparator III. Napoleon'la birlikte esir alındığı yer.

devleti, Sovyet aygıtıyla, işçi birlikleriyle vs. her biri için on, hatta yüz denetçi atayarak "direnişi kırmak" şöyle dursun, (kapitalistler üzerinde) *işçi denetimiyle* her türlü direnişi *imkânsız* bile kılabilir.

En önemli mesele kapitalistlerin mülklerine el koymak değil, kapitalistler ve olası destekçileri üzerinde ülke çapında, her şeyi kapsayan bir işçi denetimi kurmak olacaktır. Tek başına mülklere el konulması, örgütlenme, uygun bir bölüşüme yönelik muhasebe yapma unsurunu içermediğinden hiçbir yere varmaz. El koyma yerine, elbette değerlendirmeden kaçma, gerçeği saklama, kanundan yakayı kurtarma olasılığını bertaraf ederek, rahatlıkla *adil* bir (örneğin Şingaryov'un[188] koyduğu ölçekte bile) vergi koyabiliriz. Ve bu olasılık sadece *işçi devletinin* işçi denetimiyle *ortadan kaldırılabilir.*

Zorunlu birleşme, yani zorunlu olarak, devlet denetimi altındaki birliklerde bir araya gelme; kapitalizmin yolunu hazırladığı, Almanya'da Junker devletinin yaptığı, Rusya'da Sovyetler, proletarya diktatörlüğü, tarafından rahatlıkla yapılabilecek olan şey budur ve bu, bize evrensel, güncel ve bürokratik olmayan bir *devlet aygıtı sağlayacaktır.*

* * *

Burjuvazinin akıl hocalarının dördüncü iddiası proletaryanın "devlet aygıtını harekete geçiremeyeceğidir". Öncekine göre bu iddiada yeni bir şey yok. Elbette eski aygıtı ele geçirip etkin hale getiremeyiz. Yeni aygıt, Sovyetler ise "halkın kendisinden kaynaklanan çok güçlü bir yaratıcı coşku patlamasıyla" *zaten* harekete geçirilmiş bulunmaktadır. Yapmamız gereken tek şey onu Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderlerin vurduğu *prangalardan* kurtarmak. Bu aygıt *zaten* harekete geçmiş bulunmaktadır; biz sadece onu tam hızla ilerlemesine engel olan rezil küçük burjuva ayak bağlarından kurtarmak zorundayız.

Bu noktada daha önce söylenenleri tamamlamak üzere iki durumun ele alınması gerekiyor. Bunlardan ilki, yeni denetim

---

188 Şingaryov, A. I. (1869 – 1918) – 1907'den itibaren Kadet Partisi Merkez Komitesi üyesi olan bir Kadet. İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Dumalarda vekillik yapmıştır. Şubat 1917 burjuva demokratik devriminden sonra Birinci Geçici Hükümette Tarım Bakanlığı, İkinci Geçici Hükümette Maliye Bakanlığı koltuğunda oturmuştur.

araçlarının bizim tarafımızdan *değil,* askeri-emperyalist aşamasında bulunan kapitalizm tarafından yaratılmış olması, ikincisiyse proletarya devletinin *idaresine* daha fazla demokrasi getirmenin önemidir.

Tahıl tekeli ve ekmeğin karneye bağlanmasını biz değil, savaş zamanının kapitalist devleti getirdi. Kapitalizm çerçevesinde, savaş zamanında işçilere yönelik ağır ceza olarak kullanılan zorunlu çalışmayı devreye soktu. Ancak yine burada, tarih yapan tüm faaliyetlerde olduğu gibi, proletaryanın silahlarını kapitalizmden aldığını, onları "icat etmediğini" ya da "sıfırdan yaratmadığını" görüyoruz.

Tahıl tekeli, ekmeğin karneye bağlanması ve zorunlu çalışma, proletarya devletinin elinde, egemen Sovyetlerin elinde, muhasebe ve denetimin en güçlü araçları olacaktır; bunlar *işçiler* tarafından kapitalistler ve *genel olarak zenginler* üzerinde kullanılacak, "devlet aygıtının harekete geçirilmesi", kapitalistlerin direnişinin aşılması, onların proleter devletine tabi kılınması açısından tarihte eşi görülmemiş bir güç temin edecektir. Denetime ve *insanların çalışmaya sevk edilmesine* yönelik bu araçlar, meclisin çıkardığı yasalardan ve onun giyotininden daha etkili olacaktır. Giyotin yalnızca sindirir, *aktif* direnişi kırar. *Bizim için bu yeterli değildir.*

Bu bizim için yeterli değildir. Biz yalnızca kapitalistleri "sindirmekle", yani proleter devletin her şeye kadir olduğunu hissetmelerini ve ona aktif bir şekilde direnme fikrinden vazgeçmelerini sağlamakla yetinemeyiz. Daha tehlikeli ve zararlı olduğu konusunda hiç kuşku bulunmayan *pasif* direnişlerini de kırmak zorundayız. Sadece her türlü direnişi kırmakla da kalmamalıyız. *Kapitalistleri* yeni devlet örgütlenmesinin çerçevesi içinde çalışmaya zorlamalıyız. Kapitalistleri "ortadan kaldırmak" yetmez; onları (işe yaramaz, iflah olmaz "direnişçileri" ortadan kaldırdıktan sonra) *yeni devletin hizmetinde* kullanmalıyız. Bu, hem kapitalistler hem de burjuva aydınların, büro çalışanlarının vs. en üst kesimi için geçerlidir.

Ve bunu yapacak araçlara sahibiz. Bunun araçları bize savaş zamanının kapitalist devleti tarafından verilmiştir. Bu araçlar tahıl tekeli, ekmeğin karneye bağlanması ve zorunlu çalışmadır. "Çalışmayana ekmek yok"; İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin iktidar

olduktan sonra getireceği en temel, ilk ve en önemli kural bu olacaktır.

Her işçinin bir iş defteri vardır. Her ne kadar *mevcut durumda* bu defter kapitalist ücretli köleliğin, işçinin bir asalağa ait olduğunu gösteren bir vesikası olsa da işçinin değerini azaltmaz.

Sovyetler önce *zenginler için,* daha sonra da tüm halk için iş defterleri çıkaracaktır (bir köylü ülkesinde muhtemelen, köylülüğün çok büyük çoğunluğu için iş defterlerine uzun süre ihtiyaç olmayacaktır). İş defteri "halk sürüsünün" bir nişanesi olmaktan, "aşağıda" olmanın bir belgesi olmaktan, ücretli köleliğin bir vesikası olmaktan çıkacaktır. Yeni toplumda artık ne "ırgat" ne de çalışmayan insanlar olduğunu gösteren bir belgeye dönüşecektir.

Zenginler iş defterlerini, mesleklerinin en yakından ilişkili olduğu işçi veya büro çalışanları birliğinden temin etmek ve her hafta ya da belirlenmiş başka bir süre için o birlikten, işlerini özenli bir şekilde yaptıklarını gösteren bir sertifika almak zorunda olacaktır; bu sertifika olmadan ekmek karnelerini ya da genel olarak erzaklarını alamayacaklardır. Proleter devlet şöyle söyleyecektir: Bankacılığa ve işletmelerin birleştirilmesine yönelik iyi idarecilere (bu açıdan kapitalistlerin daha fazla deneyimi vardır ve deneyimli kişilerle çalışmak daha kolaydır) ve eskisine göre çok daha fazla mühendise, tarım uzmanına, teknisyene ve bilimsel eğitim almış her türden uzmana ihtiyacımız var. Tüm bu uzmanlara alışkın oldukları ve ayak uydurabilecekleri işler vereceğiz; büyük ihtimalle ücretlerin tam anlamıyla eşitlenmesini ancak tedrici olarak sağlayabileceğiz ve bu uzmanlara geçiş dönemi boyunca daha yüksek maaşlar vereceğiz. Ancak onları işçilerin kapsamlı denetimine tabi kılacak ve "çalışmayana ekmek yok" kuralını tam anlamıyla ve mutlak olarak uygulayacağız. İşin örgütsel biçimini yeni baştan icat etmeyecek, onu hazır bir şekilde kapitalizmden alacağız; bankaları, sendikaları, en iyi fabrikaları, deneme istasyonlarını, akademileri vesaire devralacağız ve tek yapmamız gereken gelişmiş ülkelerde uygulanan en iyi modelleri ödünç almak olacak.

Elbette tüm kapitalist sınıfın son derece inatçı bir direniş göstereceğini ama bu direnişin tüm Sovyet halkının örgütlenmesiyle kırılacağını söylediğimizde hiçbir şekilde ütopyacılık tuzağına düşmüyor, makul, pratik düşüncenin sınırlarını terk etmiyoruz.

Olağanüstü inatçı ve dik kafalı olan kapitalistlerse kuşkusuz tüm mülklerine el konulmak ve tutuklanmak suretiyle cezalandırılmak durumundadır. Ancak diğer yandan proletaryanın zaferi, örneğin bugünün İzvestiya'sında okuduğumuz gibi örneklerin sayısında bir *artışı* beraberinde getirecektir:

> "26 Eylül'de iki mühendis Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi'ne gelerek, bir grup mühendis olarak bir sosyalist mühendisler sendikası kurmaya karar verdiklerini bildirdi. İçinde bulunduğumuz dönemin toplumsal devrimin başlangıç dönemi olduğuna inanan sendika, işçi örgütleriyle tam bir birlik içinde ve işçilerin çıkarları doğrultusunda çalışarak kendisini emekçi halkın hizmetine sunuyor. Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi temsilcileri bu bildirime, Konseyin örgütlenmesi içinde memnuniyetle, programında Birinci Fabrika Komiteleri Konferansı'nın üretim üzerinde işçi denetimi hakkındaki ana tezlerine yer veren bir Mühendis Seksiyonu kuracağını belirterek yanıt verdi. Fabrika Komiteleri Merkez Konseyi delegeleriyle sosyalist mühendisler girişim grubu önümüzdeki birkaç gün içerisinde ortak bir toplantı yapacak." (İzvestiya, 27 Eylül 1917)

* * *

Bize, proletaryanın devlet aygıtını harekete geçiremeyeceği söyleniyor.

1905 devriminden bu yana Rusya, 150.000.000 insana sürekli şiddet uygulayan, durmaksızın hakaret eden ve büyük çoğunluğu insanlık dışı çalışma koşullarına ve neredeyse açlığa mahkûm eden 130.000 toprak sahibi tarafından yönetildi.

Buna rağmen bize 240.000 üyesiyle Bolşevik Parti'nin Rusya'yı yönetemeyeceği, Rusya'yı yoksulların çıkarları doğrultusunda ve zenginlere karşı yönetemeyeceği söyleniyor. Bu 240.000 kişi hâlihazırda yetişkin nüfusun bir milyondan az olmayan bir kesiminin desteğine sahip; zira Avrupa'daki deneyimin ve Rusya'nın, örneğin geçen Ağustos'ta yapılan Petrograd Kent Konseyi seçimlerinin ortaya koyduğu tecrübesinin işaret ettiği, parti üyeleriyle partinin aldığı oylar arasındaki oran tam olarak budur. Dolayısıyla biz zaten, her ayın 20'sinde cukkaya indirilen dolgun bir meblağ adına değil, yüce idealler uğruna kendisini sosyalist devlete adamış *bir milyon* kişilik bir "devlet aygıtına" sahibiz.

Bunun yanı sıra, hiçbir kapitalist devletin sahip olmadığı ya da hiçbir zaman sahip olamayacağı "sihirli bir yönteme", devlet aygıtımızı derhal, bir çırpıda, *on katına* çıkarmamızı sağlayacak bir yönteme sahibiz. Bu sihirli yöntem emekçi halkı, yoksulları devlet idaresinin gündelik işlerine çekmektir.

Bu sihirli yöntemi kullanmanın ne denli kolay olacağını ve bu yöntemin ne kadar kusursuz bir şekilde işleyeceğini açıklamak için mümkün olan en basit ve çarpıcı örneği ele alalım.

Devlet, bir aileyi zorla yaşadığı yerden tahliye edip yerine bir başkasını yerleştiriyor olsun. Bu, kapitalist devlette sık sık yaşanan bir durumdur ve proleter ya da sosyalist devlette de yaşanacaktır.

Kapitalist devlet, aile reisini kaybeden ve kirayı ödeyemeyen bir işçi ailesini kapının önüne koyar. İcra memurları, polisle ya da milis güçleriyle birlikte tam kadro kapıya dayanır. Bir işçi mahallesinde tahliye gerçekleştirmek için bir Kazak müfrezesi görevlendirilmesi gerekir. Neden? Çünkü icra memuru ve milisler çok güçlü bir askeri muhafız birliği olmadan oraya gitmeyi kabul etmez. Tahliye manzarasının komşular arasında, çaresizliğin eşiğine sürüklenmiş binlerce insan arasında muazzam bir öfke, kapitalistlere ve kapitalist devlete karşı muazzam bir nefret uyandıracağını bilirler; öyle ki icra memuru ve milis gücü her an lime lime edilme riskini göze alırlar. Bunun için büyük bir askeri güce, büyük bir kentte birkaç alaya ihtiyaç duyulur ve birlikler uzak, merkezin dışında bir yerden gelmelidir ki kent yoksullarının yaşantısına aşina olmasınlar; böylece askerler de sosyalizmle "enfekte" olmasın.

Proleter devletse çok yoksul bir aileyi zengin birinin dairesine yerleşmeye zorlayacaktır. İşçi milisleri mangasında on beş kişi olduğunu varsayalım; iki denizci, iki asker, iki sınıf bilincine sahip işçi (bunlardan birinin partimizin üyesi ya da sempatizanı olduğunu farz edelim), bir aydın ve en az beşi kadın, hizmetçi, vasıfsız işçi vesaire olmak üzere sekiz yoksul emekçi. Manga zenginin dairesine gelir, orayı teftiş eder ve iki erkek ve iki kadının beş odalı bir yeri işgal ettiğini görür – "Yurttaşlar, bu kış biraz sıkışıp iki odayı kullanmak ve iki odayı da şu anda bodrumda yaşayan başka iki aile için hazırlamak zorundasınız. Mühendislerin yardımıyla (siz de mühendistiniz, değil mi?) herkes için uygun konutlar inşa edene kadar biraz sıkışmak durumunda kalacaksınız. Telefonunuz

on ailenin kullanımına sunulacak. Bu, alışveriş gibi işler için harcanan yüzlerce saatlik emekten tasarruf edilmesini sağlayacak. Ailenizde hafif işler yapabilecek durumda olan iki kişi işsiz: elli beş yaşında bir kadın yurttaş ve on dört yaşında bir erkek yurttaş. On ailenin istihkakının gerektiği gibi dağıtılmasını denetlemek ve bununla ilgili gereken kayıtları tutmak üzere günde üç saat çalışacaklar. Mangamızdaki öğrenci yurttaş şimdi devletin bu emrini yazılı hale getirecek ve sizler de bu emri sadakatle yerine getireceğinize ilişkin imzalı bir beyanname verme nezaketi göstereceksiniz."

Kanımca eski burjuva devlet aygıtıyla yeni sosyalist devlet aygıtı ve idaresi arasındaki fark bu şekilde ortaya konulabilir.

Biz ütopyacı değiliz. Vasıfsız bir emekçinin ya da bir aşçının hemen devlet idaresi işine girişemeyeceğini biliyoruz. Bu noktada Kadetlerle, Breşkovskaya'yla ve Tsereteli'yle aynı fikirdeyiz. Ancak bu yurttaşlardan, yalnızca zenginlerin ya da zengin ailelerden seçilmiş memurların devleti *idare etme* kabiliyetine sahip olduklarına, devlet idaresinin sıradan, gündelik işlerini yapabileceğine ilişkin önyargılı görüşten derhal vazgeçilmesini talep ederek ayrılıyoruz. Devletin idare edilmesi işinde *eğitimin* sınıf bilincine sahip işçi ve askerler tarafından verilmesini ve bu eğitimin hemen başlatılmasını, yani derhal tüm emekçi halkın, tüm yoksulların bu iş için eğitilmesine yönelik bir *başlangıç* yapılmasını talep ediyoruz.

Kadetlerin insanlara demokrasiyi öğretmek istediklerini de biliyoruz. Kadet hanımlar hizmetçilerine İngiliz ve Fransız kaynaklarına göre kadınların eşit haklarına dair ders vermeye istekli. Ve bir sonraki konserde, bin kişilik izleyici kitlesinin karşısında sahnede bir öpüşme ayarlanmış durumda: Kadet hoca hanım Breşkovskaya'yı, Breşkovkaya eski bakan Tsereteli'yi öpecek ve böylece onlara minnettar kalan halk, cumhuriyetçi eşitlik, özgürlük ve kardeşlik konusunda ibret alacak...

Evet, Kadetlerin, Breşkovskaya'nın ve Tsereteli'nin kendilerince demokrasiye adanmış olduklarına ve halk arasında bunun propagandasını yaptıklarına katılıyoruz. Ama sizin demokrasi anlayışınız onlarınkinden bir şekilde farklıysa ne yapmalı?

Bize göre savaşın muazzam yükünü ve perişanlığını hafifletmek

ve aynı zamanda halkta açtığı korkunç yaraları sarmak için *devrimci* demokrasiye, konut dağıtımının yoksulların çıkarlarına göre yapılması gibi *devrimci önlemlere* ihtiyaç var. Hem kentlerde hem de kırda istihkakın, giyeceklerin, ayakkabıların vs., kırsal bölgelerde toprakların dağıtımında vesaire *tam olarak bu* usul benimsenmeli. Çünkü devletin *bu* ruhla idare edilmesiyle yirmi değilse bile on milyonluk bir *devlet* aygıtını, hiçbir kapitalist devletin görmediği türde bir aygıtı *harekete geçirebiliriz.* Yalnızca biz böyle bir aygıt yaratabiliriz, çünkü halkın büyük çoğunluğunun tam ve özverili desteğini kazanacağımızdan eminiz. Yalnızca biz böyle bir aygıt yaratabiliriz, çünkü kapitalizmin uzun süren "okulunda" (kapitalizm okuluna boşu boşuna gitmedik) disiplin kazanmış, sınıf bilincine sahip işçilere, bir işçi milisi oluşturabilecek ve onu *zamanla tüm halkı kucaklayan* bir güce dönüştürebilecek (onu derhal genişletmeye başlayacak) işçilere sahibiz. Sınıf bilincine sahip işçiler önderlik etmelidir, ancak onlar yönetme işi için devasa emekçi ve ezilen halk kitlesini de seferber edebilir.

Bu yeni aygıtın ilk adımlarını atarken çeşitli hatalar yapılmasının kaçınılmaz olduğunu söylemeye bile gerek yok. Ancak köylüler serflikten kurtulduktan ve kendi işlerini yönetmeye başladıktan sonra hata yapmadılar mı? Halkın kendi kendisini yönetmeyi ve hatalardan kaçınmayı öğrenmesinin pratikten başka bir yolu var mı? Derhal halkın gerçekten kendi kendisini yönetmesine doğru ilerlemekten başka bir yol var mı? Buradaki asıl mesele yalnızca, toplumsal konumları nedeniyle tamamıyla sermayeye bağımlı olan özel memurların devleti idare edebileceğine ilişkin önyargılı burjuva entelektüel görüşü terk etmektir. Esas mesele burjuva memurların ve "sosyalist" bakanların eski tarzda yönetmeye çalıştıkları ancak bunu başaramadıkları ve yedi ay sonra bir köylü ülkesinde köylü isyanıyla karşı karşıya kaldıkları duruma bir son vermektir! Esas mesele emekçi ve ezilen halka pratik olarak ekmeğin, her türlü gıdanın, sütün, giyeceklerin, konutların vs. *yoksulların çıkarları doğrultusunda* en *uygun,* en katı biçimde düzenlenmiş ve örgütlenmiş şekilde dağıtımını gerçekleştirebileceklerini ve bunu gerçekleştirmek zorunda olduklarını kendi kendilerine kanıtlamak üzere kendi güçlerine güvenmeleri gerektiğini telkin etmektir. Bu yapılmadığı takdirde Rusya çöküş ve felaketten

kurtarılamaz. Bununla birlikte idari işlerin proleterlere ve yarı proleterlere verilmesine dönük dikkatli, cesur ve yaygın hamle halk arasında daha önce eşi görülmemiş bir coşku yaratacak, halk güçlerinin sıkıntılara karşı mücadelesini öylesine büyütecektir ki dar, eski kafalı bürokratik güçlerimize olanaksız görünen şey, kapitalistler, toprak sahipleri ve bürokratlar için ya da cezalandırılma korkusuyla değil, *kendileri için çalışmaya başlayan* milyonlar için olanaklı olacaktır.

* * *

Devlet aygıtı meselesiyle yakından ilişkili bir diğer sorunsa Bazarov Yoldaşın *Novaya Jizn*'in 27 Eylül tarihli 138. sayısında yer alan "Bolşevikler ve İktidar Sorunu" başlıklı makalesinde alışılmadık bir hararetle ve beceriksizlikle ortaya attığı merkeziyetçilik sorunudur.

Bazarov Yoldaş şöyle akıl yürütüyor: "Sovyetler, devlet hayatının tüm alanları için uygun bir aygıt değildir," çünkü, diyor, yedi aylık deneyimin gösterdiği ve "St. Petersburg Yürütme Kurulu Ekonomi Dairesi'nin elindeki yüzlerce belgenin" teyit ettiği gibi Sovyetler, birçok yerde aslında "tam bir iktidara" sahip olmalarına karşın "iktisadi çöküşle mücadele etmek konusunda tatmin edici olmanın yakınına dahi yaklaşabilen sonuçlar alamamıştır". İhtiyaç duyulan, "üretim dallarına göre bölünmüş, her bir dalda katı bir merkeziyetçiliğin uygulandığı ve ülke çapında tek bir merkeze tabi olan" bir aygıttır. "Bu, eski aygıtı değiştirme değil," ne yazık ki, "... Bolşevikler bir plana sahip insanlarla ne kadar dalga geçerlerse geçsinler, yalnızca onu reformdan geçirme meselesidir..."

Bazarov Yoldaşın tüm bu argümanları; acizliği, burjuvazinin sınıfsal bakış açısını ve argümanlarını yansıtması nedeniyle gerçekten inanılmaz.

Aslında Sovyetlerin Rusya'da herhangi bir yerinde "tam bir iktidara" sahip olduğunu söylemek (kapitalistlerin bencilce sınıfsal yalanlarının bir tekrarı değilse) basitçe zırvalıktır. Tam iktidar, tüm toprak, tüm bankalar, tüm fabrikalar üzerinde iktidar anlamına gelir; siyasetle iktisat arasındaki bağlantının tarihsel ve bilimsel gerçeklerine vakıf olan bir kişi bu "küçük" ayrıntıyı "unutamaz".

Burjuvazinin yöntemi iktidarı Sovyetlerden *esirgemek,* Sovyetlerin attığı tüm önemli adımları *sabote ederken* hükümeti kendi elinde tutmak, toprak, bankalar vs. üzerindeki iktidarı elinde tutmak ve daha sonra da felaketin suçunu Sovyetlerin üzerine yıkmaktır! Hazin koalisyon deneyiminin bütünü tam da bu kapıya çıkmaktadır.

Sovyetler hiçbir zaman tam iktidara sahip olmamıştır ve aldıkları önlemler, kafa karışıklığını artıran geçici çözümler üretmenin ötesine geçememiştir.

Fikri olarak, programatik olarak ve tüm taktikleri itibarıyla merkeziyetçi olan Bolşeviklere merkeziyetçiliğin zorunlu olduğunu kanıtlamak, zaten açık olan bir kapıyı açmak için omuz atmaya benziyor. *Novaya Jizn* vaktini boşa harcıyor çünkü "ülke çapındaki" görüşleriyle dalga geçmemizin anlamını ve önemini hiçbir şekilde kavrayamamış bulunuyor. Ve *Novaya Jizn* yazarları bunu, sınıf mücadelesi öğretisine sadece *inanır gibi yaptıkları* ama onu ciddiyetle kabul etmedikleri için kavrayamıyorlar. Sınıf mücadelesine ilişkin ezberledikleri sözleri tekrarlayarak sürekli, teorik açıdan eğlenceli, pratik olaraksa gerici olan "sınıflar üstü bakış açısına" kayıyor ve burjuvaziye bu şekilde kuyruk sallamayı "ülke çapında" plan diye adlandırıyorlar.

Devlet, sevgili dostlar, sınıfsal bir kavram. Devlet, bir sınıfın diğeri üzerinde şiddet uygulamasının bir organı ya da aracı. Burjuvazinin proletaryaya şiddet uygulamasının bir aracı olduğu ölçüde proletaryanın yalnızca tek bir sloganı olabilir: devletin *yıkılması.* Ancak devlet bir proleter devleti haline geldiğinde, proletaryanın burjuvaziye şiddet uygulamasının aracı olduğunda, tam anlamıyla ve koşulsuz bir şekilde güçlü bir devletten ve merkeziyetçilikten yanayız.

Daha popüler bir dille ifade edecek olursak, "planlarla" değil, Bazarov ve şürekâsının "işçi denetimini", "proletarya diktatörlüğünü" inkâr ederek burjuvazinin diktatörlüğünden *yana olduklarını* kavrayamamalarıyla dalga geçiyoruz. Bu ikisi arasında bir yol yoktur; orta bir yol olduğu düşüncesi küçük burjuva demokratların boş hayalidir.

Tek bir merkezi kurul, tek bir Bolşevik bile Sovyetlerin *merkezileşmesine,* bütünleştirilmesine karşı bir iddiada bulunmamıştır.

Hiçbirimiz üretimin her dalında fabrika komiteleri olmasına ya da bunların merkezileşmesine karşı çıkmadık. Bazarov *hedefi fena halde* ıskalıyor.

Biz "merkeziyetçiliğe", "planlara" değil koalisyon deneyiminin ardından *reformizme* gülüyoruz; hep güldük ve gülmeye de devam edeceğiz; çünkü reformizminiz tam bir zırvalık. Ve "aygıtı değiştirmek değil reformdan geçirmek" demek, reformist olmak anlamına gelir, devrimci değil reformist bir demokrat olmak anlamına gelir. Reformizm egemen sınıfı devirmek *değil,* onun adına taviz vermek demektir; egemen sınıf taviz verir ama iktidarı *elinde tutmaya* devam eder.

Koalisyonla geçen altı ayda denenen tam olarak budur.

Bizim alay ettiğimiz de budur. Sınıf mücadelesi öğretisinin derinlikli bir kavrayışına ulaşmayı başaramayan Bazarov, koro halinde "Çok doğru, çok doğru, biz hiçbir şekilde reformlara karşı değiliz, işçilerin ülke çapında denetime katılmasını destekliyoruz, buna bütünüyle katılıyoruz" diye şakıyan burjuvazinin ağına düşüyor ve sevgili Bazarov *nesnel olarak* kapitalistlerin şarkısını söylüyor.

Bu, şiddetli sınıf mücadelesinin ortasında bir "orta" yol bulmaya çalışanların başına her zaman gelir. Ve *Novaya Jizn* yazarları sınıf mücadelesini kavrayamadıklarından politikaları böylesine saçma ve burjuvaziyle proletarya arasında sürekli salınan bir politikadır.

"Planlar" üzerinde çalışın sevgili yurttaşlar; bu siyaset değildir, sınıf mücadelesi değildir; bu bahiste halka faydalı olabilirsiniz. Gazetenizde bir sürü iktisatçı var. Bunları üretim ve bölüşümün düzenlenmesinin sorunları üzerine çalışmak isteyen mühendislerle ve diğerleriyle bir araya getirin; büyük "aygıtınızın" (gazetenizin) orta sayfasını Rusya'da malların üretim ve dağıtımı, bankalar sendikalar vs. vs. hakkında doğru verilerin pratik incelemesine ayırın; böylece halka faydalı olabilirsiniz; böylece iki cami arasında beynamaz kalmanız özellikle zararlı olmaz; işçiler "planlar" üzerine yapılacak böylesi bir çalışmayla alay etmez, aksine buna minnettar kalır.

Proletarya zafer kazandığında bunu yapacak, iktisatçıları, mühendisleri, tarım uzmanlarını vesaire işçi örgütlerinin *denetimi altında* bir "plan" hazırlamak, bu planı gerçekleştirmek,

merkeziyetçiliğin emek tasarrufu sağlayan yöntemlerini, denetimin en basit, en ucuz, en uygun ve genel önlem ve yöntemlerini geliştirmek üzere işe koşacaktır. Bunun için iktisatçılara, istatistikçilere ve teknisyenlere iyi paralar ödeyeceğiz... Ancak bu işi dürüst bir şekilde ve bütünüyle *emekçi halkın çıkarları doğrultusunda* yapmamaları halinde onlara tek bir lokma dahi vermeyeceğiz.

Biz merkeziyetçilikten ve "plandan" yanayız, ancak *proleter* devletin merkeziyetçiliğini ve planını, proletaryanın üretimi ve bölüşümü yoksulların, emekçi halkın, sömürülenlerin çıkarları doğrultusunda, sömürücülere karşı düzenlemesini savunuyoruz. "Ülke çapında" ifadesinin yalnızca bir anlamına, kapitalistlerin direncinin kırılması, tüm iktidarın halkın çoğunluğuna, yani proleterlere ve yarı proletere, işçilere ve yoksul köylülere verilmesi anlamına katılabiliriz.

* * *

Beşinci iddia Bolşeviklerin, "durum olağanüstü karmaşık" olduğu için iktidarı elinde tutamayacağı...

Ey bilge adamlar! Belki de "durum" "olağanüstü karmaşık" olmasaydı devrime ısınmaya razı olacaktınız.

Ama böyle bir devrim hiç olmamıştır ve böyle bir devrim için iç geçirmek bir burjuva entelektüelin gerici sızlanmalarından başka bir şey değildir. Bir devrim çok da karmaşık görünmeyen bir durumda başlasa bile devrimin gelişiminin kendisi *her zaman olağanüstü* karmaşık bir durum yaratır. Bir devrim, gerçek, köklü, Marx'ın ifadesiyle[189] hakiki bir "halk" devrimi, müthiş karmaşık ve eski toplumsal düzenin, on milyonlarca insanın yaşam tarzının ölüp yenisinin doğduğu sancılı bir süreçtir. Devrim son derece yoğun, şiddetli, dehşetli bir sınıf mücadelesi ve iç savaştır. Tarihteki tek bir büyük devrim bile iç savaş olmaksızın gerçekleşmemiştir. Ve yalnızca "fularlı bir adam"[190] iç savaşın "olağanüstü karmaşık bir durum" olmaksızın gerçekleşebileceğini düşünebilir.

Durum olağanüstü karmaşık olmasaydı devrim olmazdı.

---

189 Marx'ın L. Kugelmann'a 12 Nisan 1871 tarihli mektubuna bakınız (Marx ve Engels, *Seçme Yazışmalar*, Moskova, 1955, s. 318).

190 Çehov'un en ufak bir yenilikten bile korkan ürkek bir kişiyi resmettiği Fularlı Adam'ına atıf yapılmaktadır.

Kurttan korkuyorsanız ormana gitmeyin.

Beşinci itirazla ilgili tartışılacak bir şey yok, çünkü bu iddianın iktisadi, siyasi ya da başka bir anlamı bulunmuyor. Bu iddia sadece devrimin yıprattığı ve korkuttuğu insanların özlemini ifade ediyor. Bu özlemi betimlemek için anlayışınıza sığınarak kişisel deneyimlerimden iki küçük hususu aktaracağım.

Temmuz günlerinden kısa bir süre önce varlıklı bir mühendisle sohbet ediyordum. Bu mühendis bir zamanlar devrimciydi, Sosyal Demokrat hareket içinde yer almış, hatta Bolşevik Parti'ye üye bile olmuştu. Şimdiyse kavgacı ve boyun eğmez işçilerden korkan, onlara öfke duyan bir haldeydi. "Biraz olsun Alman işçileri gibi olabilselerdi," dedi (mühendis, eğitimli ve yurtdışında yaşamış bir adam), "elbette toplumsal devrimin genel olarak kaçınılmaz olduğunu anlıyorum, ama burada işçilerin düzeyi savaş tarafından öylesine düşürüldü ki... bu bir devrim değil, cehennem."

Tarih toplumsal bir devrime tıpkı istasyona yanaşan bir Alman ekspres treni gibi barışçıl, sakin, sıkıntısız ve kesin bir şekilde yol açmış olsa onu kabul etmeye hazırdı. Ağırbaşlı bir kondüktör vagon kapısını açıp, "Toplumsal Devrim İstasyonu! *Alle aussteigen!* (Herkes insin!)" diyebilirdi. Bu durumda Tit Titıçlar idaresindeki bir mühendis olma konumunu değiştirip işçi örgütleri idaresindeki bir mühendis olmaya itirazı olmazdı.

Bu, grev görmüş bir adam. En sıradan grevin, en huzurlu zamanlarda bile nasıl bir tutku patlamasına neden olduğunu bilir. Elbette sınıf mücadelesi, yüzyıllar boyunca toprak sahiplerinin zulmettiği, on yıllar boyunca kapitalistlerin ve çarın subaylarının soyup soğana çevirdiği ve ezdiği, savaş ve sömürünün neredeyse çaresizliğe sürüklediği milyonlarca insanı, koca bir ülkenin tüm emekçi halkını ayağa kaldırdığında bunun yaratacağı fırtınanın milyonlarca kez daha şiddetli olacağını kavrıyordu.

Temmuz günlerinden sonra Kerenskiy hükümetinin şahsıma gösterdiği ihtimam sayesinde yeraltına çekilmek zorunda kaldım. Elbette bizim gibi insanlara sığınacak bir yer verenler işçilerdi. Petrograd'ın uzak bir işçi mahallesindeki küçük bir işçi evinde akşam yemeği hazırlanıyordu. Ev sahibemiz masaya ekmek koydu. Ev sahibi, "Bakın ne güzel ekmek. Artık bize kötü ekmek vermeye cüret 'edemiyorlar'. Üstelik Petrograd'da bir daha iyi ekmek

alabileceğimizi hayal etmeyi bile bırakmışken..."

Temmuz günlerine ilişkin bu sınıfsal değerlendirme beni şaşkına çevirmişti. Düşüncelerim bu olayların siyasi önemi, olayların genel seyrinde oynadığı rolün tartılması, tarihteki bir zikzağa neden olan bu durumun ve bunun neden olabileceklerinin analiz edilmesi ve değişen duruma ayak uydurmak üzere sloganlarımızı ve Parti aygıtımızı nasıl değiştirmemiz gerektiği etrafında dönüp dolaşıyordu. Ekmeğe gelince, ihtiyaç nedir bilmeyen ben bu konuda hiç kafa yormamıştım. Ekmeğin kıymetini bilmemiş, onu her nasılsa, yazmanın bir yan ürünü olarak görmüştüm. Zihin her şeyin temeline, ekmek için verilen sınıf mücadelesine, son derece karmaşık ve çapraşık bir yol izleyen siyasi analiz üzerinden yaklaşıyor.

Ancak ezilen sınıfın bu üyesi, iyi ücret alan ve hayli zeki işçilerden olmasına karşın, meseleyi hayret edilecek bir sadelik ve doğrudanlıkla, biz aydınların gökyüzündeki yıldızlar kadar uzak olduğumuz sağlam bir kararlılık ve inanılmaz bir açıklıkla ele alıyordu. Tüm dünya iki kampa ayrılıyor: "biz", emekçi halk ve "onlar", sömürücüler. Onda olup bitenler hakkında çekingenliğin zerresi bile yok; bu, emekle sermaye arasındaki uzun mücadele içerisindeki çarpışmalardan yalnızca bir tanesi. Ağaç keserseniz yongalar uçuşur.

"Devrimin yarattığı bu 'olağanüstü karmaşık durum' ne kadar da ıstırap verici"; burjuva aydını böyle düşünür ve hisseder.

"'Onları' biraz sıkıştırdık; bizi eskiden olduğu gibi hakir görmeye cüret 'edemezler'. Onları yine sıkıştıracak ve büsbütün defedeceğiz"; işçiyse böyle düşünür ve hisseder.

* * *

Altıncı ve son iddia: proletarya "hasım güçlerin, yalnızca proletarya diktatörlüğünü yok etmekle kalmayıp devrimin bütününü de tartışmaya açacak baskısına direnemeyecektir".

Beyler, bizi korkutmaya çalışmayın, başaramazsınız. Bu hasım güçleri ve baskılarını Kornilocvulukta gördük (Kerenskiy rejimi de ondan hiçbir şekilde farklı değil). Herkes proletaryanın ve yoksul köylülüğün Kornilov çetesini nasıl yerle yeksan ettiğini ve burjuvazinin destekçilerinin ve devrime alışılmadık ölçüde "düşman"

olan birkaç olağanüstü varlıklı yerel küçük toprak sahibinin pozisyonunun ne denli acınası ve çaresiz olduğunu gördü ve halk bunu hatırlıyor. 30 Eylül tarihli *Dyelo Naroda* işçileri "sabırlı olmaya", Kurucu Meclis (isyancı köylülere karşı alınan "askeri önlemler" altında!) toplanana kadar Kerenskiy'e (yani Kornilov'a) ve Tsereteli'nin sahte Bulıgin Duması'na "katlanmaya" çağırıyor ve *Novaya Jizn*'in altıncı iddiasını büyük bir zevkle, sesi kısılıncaya kadar avaz avaz bağırarak tekrarlıyor: "Kerenskiy hükümeti hiçbir koşulda teslim olmayacak" (pogrom kışkırtıcılarının ve antisemitlerin, monarşi yanlılarının ve Kadetlerin gerisinde kalmak istemeyen *Dyelo Naroda*'nın "Trotskiy ve Lenin'in" iktidarı diye adlandırdığı Sovyetlere, işçi ve köylülerin iktidarına, teslim olmayacağı kastediliyor; Sosyalist Devrimciler işte bu kadar ileri gidiyor!)

Ancak ne *Novaya Jizn* ne de *Dyelo Naroda* sınıf bilincine sahip işçileri korkutabilir. "Kerenskiy hükümeti," diyorsunuz, "hiçbir durumda teslim olmayacak", yani daha basit, açık ve net bir ifadeyle, Kornilov Ayaklanmasını tekrarlayacak. Ve *Dyelo Naroda*'daki beyler bunun bir "iç savaş", "çok korkunç bir olasılık" olacağını söylemeye cüret ediyorlar.

Hayır beyler, işçileri aptal yerine koyamayacaksınız. Bu bir iç savaş değil, bir avuç Kornilovcunun umutsuz bir ayaklanması olur. Halka "teslim olmayı reddetmek" ve her ne pahasına olursa olsun Vyıborg'da Kornilov'un adamlarının başına gelenleri daha geniş bir ölçekte tekrarlamak istiyorlarsa – Sosyalist Devrimcilerin istediği *buysa,* Sosyalist Devrimci Parti'nin üyesi Kerenskiy'in istediği buysa – halkı çaresizliğe sürükleyebilirler. Ama beyler, işçileri ve askerleri bununla korkutamayacaksınız.

Ne büyük küstahlık! Yeni bir Bulıgin Duması uydurdular; sahtekârlık yaparak kendilerine yardımcı olmak üzere gerici bir işbirlikçi ve kulak kalabalığı yaratıp bunlara kapitalistleri ve toprak sahiplerini (mülk sahibi sınıflar denilen şeyi) eklediler ve Kornilovcu çete yardımıyla *halkın iradesine,* işçilerin ve köylülerin iradesine *engel olmak* istiyorlar.

Bir köylü ülkesinde işleri öyle bir noktaya getirdiler ki köylü ayaklanması sel gibi her yere yayılıyor! Düşünün bir kere! Nüfusun yüzde 80'inin köylü olduğu demokratik bir ülkede köylülük ayaklanmaya sürüklendi... Aynı *Dyelo Naroda,* Çernov'un

gazetesi, "Sosyalist Devrimci" Parti'nin yayın organı, 30 Eylül'de işçilere ve köylülere "sabırlı olmalarını" öğütleme yüzsüzlüğünü gösteren gazete, 29 Eylül'deki başyazısında şunu kabul etmek zorunda kalmıştı:

> "Şu ana kadar Rusya'nın iç kesimindeki köylerde *halen devam eden* serflik ilişkisine son vermek için *hiçbir şey* yapılmamıştır."

Aynı *Dyelo Naroda,* yine 29 Eylül'de yayımlanan bu başyazıda, "devrimci bakanların" kullandığı yöntemlerde "Stolıpin'in dokunuşu fazlasıyla hissediliyor" diyor; başka bir deyişle, daha açık ve basit bir şekilde ifade etmek gerekirse, Kerenskiy, Nikitin, Kişkin ve şürekâsını *Stolıpin* olmakla yaftalıyor.

Köylüleri isyana sürükleyen "Stolıpin" Kerenskiy ve şürekâsı, şimdi de köylülere karşı "askeri önlemler" alıyor, halkı Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasıyla teskin etmeye çalışıyor (oysaki Kerenskiy ve Tsereteli, 8 Temmuz'da Kurucu Meclisin belirlenen tarihte, 17 Eylül'de, toplanacağını ilan ederek halkı resmen kandırmış, daha sonra bu *sözlerinden dönmüş* ve Kurucu Meclisi, *Menşevik Dan*'ın tavsiyesine rağmen, o zamanın Menşevik Merkez Yürütme Kurulu'nun istediği Ekim sonuna da değil Kasım sonuna ertelemiştir). "Stolıpin" Kerenskiy ve şürekâsı halkı, sanki halk bu konuda daha önce kendisine yalan söylemiş olanlara inanabilirmiş, Kurucu Meclisin uzak köylerde *askeri önlemler* alan, yani sınıf bilincine sahip köylülerin sudan gerekçelerle tutuklanmasına ve seçimlerde *hile* yapılmasına açıkça göz yuman bir hükümet tarafından *gerektiği şekilde* toplanacağına inanabilirmiş gibi, Kurucu Meclisin bir an önce toplanacağını söyleyerek teskin etmeye çalışmaktadır

Hükümet köylüleri isyana sürüklemiştir ve şimdi de onlara, "'sabırlı' olmalısınız, beklemelisiniz, isyancı köylüleri 'askeri önlemlerle' yatıştıran hükümete güvenmelisiniz!" deme yüzsüzlüğünü göstermektedir.

Meseleleri bu denli tırmandıran, yüz binlerce Rus askerinin 19 Haziran'dan sonraki taarruzda helak olması, savaşın uzaması, Alman denizcilerin ayaklanıp subaylarını güverteden atması; meseleleri bu denli tırmandıran sürekli olarak barış hakkında konuşup savaşan tüm devletlere adil bir barış önerilmemesi ve yine

de işçilere ve köylülere, ölmekte olan askerlere "sabırlı olmalısınız", "Stolıpin" Kerenskiy'in hükümetine, Kornilov generallerine bir ay daha güvenmelisiniz diyecek kadar yüzsüz olunması; belki de o ayda on binlerce askeri daha kıyıma gönderirler... "Sabırlı olmalısınız"...

Bu utanmazlık değilse nedir?

Ama Sosyalist Devrimci beyler, Kerenskiy'in sevgili partisinin üyeleri, askerleri kandıramayacaksınız.

İşçiler ve askerler Kerenskiy hükümetine bir gün bile, *bir* saat bile katlanmayacak, çünkü *Sovyet* hükümetinin tüm savaşan devletlere *derhal* adil bir barış önereceğini, böylece *büyük bir olasılıkla* hemen bir ateşkes ve hızlı bir barış yapılmasını sağlayacağını biliyorlar.

Köylü ordumuzun askerleri bir gün, bir saat bile Kerenskiy hükümetinin – köylü ayaklanmasını bastırmak için *askeri önlemlere* başvuran hükümetin – Sovyetlerin iradesine karşı iktidarda kalmasına izin vermeyecek.

Hayır Sosyalist Devrimci beyler, Kerenskiy'in sevgili partisinin üyeleri, artık işçileri ve köylüleri kandıramayacaksınız.

* * *

Ölümüne korkan *Novaya Jizn*'in bizi proletarya diktatörlüğünü ortadan kaldıracağına inandırmak istediği düşman güçlerin baskısı sorunuyla ilgili, yalnızca ancak korkudan aklını yitirmiş olanların göremeyeceği bir başka dehşet verici mantıksal ve siyasal hata bulunmaktadır.

"Hasım güçlerin baskısı proletarya diktatörlüğünü ortadan kaldıracak" diyorsunuz. Peki. Ama sevgili yurttaşlar, hepiniz iktisatçısınız, eğitimli insanlarsınız. Hepiniz demokrasiyle burjuvaziyi kıyaslamanın anlamsız olduğunu, bir cehalet göstergesi olduğunu biliyorsunuz; bu, okkayla arşını kıyaslamaktan farksız, çünkü demokrat bir burjuvaziyle küçük burjuvazinin demokratik olmayan (bir Vendeé yaratmaya muktedir) kesimleri mevcut.

"Hasım güçler" yalnızca içi boş bir laf. Sınıfsal ifade (toprak sahiplerinin desteklediği) *burjuvazi.*

Burjuvazi ve toprak sahipleri, proletarya ve küçük burjuvazi, küçük mülk sahipleri, en başta da köylüler; *tüm* kapitalist ülkeler gibi

Rusya'nın da bölünmüş olduğu üç ana "güç" bunlardır. (Rusya dahil) bütün kapitalist ülkelerde, yalnızca bilimsel iktisadi analizin değil, *tüm* ülkelerin modern tarihteki *siyasi deneyimlerinin*, on sekizinci yüzyıldan bu yana Avrupa'da gerçekleşen *bütün* devrim deneyimlerinin, 1905 ve 1917 Rus devrimleri deneyiminin uzun zaman önce ortaya koyduğu üç ana "güç" bunlardır.

O halde proletaryayı, iktidarının burjuvazinin baskısı tarafından ortadan kaldırılmasıyla mı tehdit ediyorsunuz? Tehdidinizin çıktığı tek ama tek kapı budur; başka bir anlamı yoktur.

Pekâlâ. Örneğin burjuvazi işçi ve yoksul köylülerin iktidarını ortadan kaldırabilirse tek alternatif bir "koalisyon", yani küçük burjuvaziyle burjuvazi arasında bir ittifak ya da anlaşmadır. Başka türlüsü düşünülemez!

Ancak koalisyon yaklaşık altı aydır denenmiştir ve iflasa neden olmuştur ve siz, *Novaya Jizn*'in nazik ama düşünmeyi beceremeyen yurttaşları, siz kendiniz koalisyonu *reddettiniz.*

Öyleyse nereye varıyoruz?

Novaya Jizn'in yurttaşları, kafanız öylesine karışık ki, gözünüzü korkutmalarına öylesine izin verdiniz ki, *bırakın beşi, üçe kadar saymak* kadar basit bir mesele hakkında bile doğru düzgün düşünemiyorsunuz.

Ya tüm iktidar burjuvaziye, ki hem siz bu sloganı savunmayı uzun zaman önce bıraktınız hem de burjuvazinin kendisi bunu ima etmeye dahi cüret edemiyor, çünkü halkın bu iktidarı 20-21 Nisan olaylarında bir omuz darbesiyle devirdiğini ve yenisinin ortaya çıkması halinde bunu üç kat kararlı ve acımasız bir şekilde devireceğini biliyor ya da küçük burjuvazi, yani onlarla burjuvazi arasında kurulacak bir koalisyon (ittifak, anlaşma), iktidara; zira küçük burjuvazi, tüm devrim deneyimlerinin gösterdiği ve kapitalist bir ülkede sermayeyi ya da emeği temsil etmenin mümkün olduğunu ama uzun süre bu ikisi arasında bir yerde durmanın mümkün olmadığını açıklayan iktisadın ortaya koyduğu gibi, tek başına ve bağımsız bir şekilde iktidar olmak istemiyor ve *olamaz.* Rusya'da koalisyon altı aydır onlarca yol denemiş ve başarısız olmuştur.

Ya da son olarak tüm iktidar burjuvaziye karşı, onun direnişini kırmak üzere, proleterlere ve yoksul köylülere. Bu henüz

denenmemiştir ve siz *Novaya Jizn*'ci beyler, halkın bu konudaki *cesaretini kırıyor,* onları burjuvaziden duyduğunuz korkuyla korkutmaya çalışıyorsunuz.

Bunlar dışında dördüncü bir yol icat edilemez.

Dolayısıyla *Novaya Jizn* proletarya diktatörlüğünden, kendi iddiasına göre, proletaryanın iktidarı burjuvazi tarafından yenilebileceği için korkuyor ve onu bu nedenle reddediyorsa, bu *gizlice* kapitalistlerle *uzlaşma* pozisyonuna dönmesiyle aynı anlama gelmektedir! Bu, gün gibi açıktır; direnişten korkan, bu direnişin kırılmasının mümkün olduğuna inanmayan, halkı "kapitalistlerin direnişine dikkat edin, onunla başa çıkamazsınız" diye uyaran herkes, *böylece* bir kez daha kapitalistlerle uzlaşma çağrısı yapıyor demektir.

Novaya Jizn'in kafası, artık koalisyonun iflas etmiş olduğunun farkına varan, onu açıkça savunmaya cüret edemeyen ve aynı zamanda, burjuvazinin koruması altında olup, tüm iktidarın proleterlere ve yoksul köylülere geçmesinden korkan bütün küçük burjuva demokratlar gibi iflah olmaz ve acınası bir şekilde karışmıştır.

* * *

Kapitalistlerin direnişinden korkmak ve yine de kendine devrimci demek, sosyalist olarak kabul edilmeyi istemek; bu utanç verici değil mi? Böyle sesler *yükselebildiğine* göre, oportünizmin lekelediği uluslararası sosyalizm ideolojik açıdan daha ne kadar dibe vurabilir?

Kapitalistlerin direnişinin gücünü zaten gördük; bunu tüm halk gördü, çünkü kapitalistler diğer sınıflara göre daha fazla sınıf bilincine sahiptir ve Sovyetlerin önemini hemen kavramış, *Sovyetlere set çekmek,* onları bir hiçe indirgemek, (Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin yardımıyla) onları pazarlamak, münazara kulübüne çevirmek, aylar boyu devam eden boş konuşmalarla ve devrime oynayarak köylüleri ve işçileri yıpratmak için ne gerekiyorsa yapmış, her yolu, her çareyi denemiş, en akıl almaz yalanlara ve iftiralara, askeri komplolara başvurmuştur.

Ancak *henüz* proleterlerin ve yoksul köylülerin direnişinin gücünü *görmüş değiliz,* çünkü bu yalnızca iktidar proletaryanın eline geçtikten sonra, ihtiyaçların ve kapitalist köleliğin ezdiği on

milyonlarca insan, kendi deneyimlerine dayanarak devlet iktidarının ezilen sınıfların eline geçtiğini, devletin toprak sahipleriyle ve kapitalistlerle mücadele etmesi için yoksullara yardımcı olduğunu, onların *direnişini* kırdığını gördükçe ve *hissettikçe* tam anlamıyla görünür olacaktır. *Ancak* o zaman halk arasında kapitalistlere karşı hangi el değmemiş direniş güçlerinin gizil halde bulunduğunu göreceğiz; ancak o zaman Engels'in "gizil sosyalizm"[191] dediği şey kendisini dışa vuracak. Ancak o zaman işçi sınıfı iktidarına karşı kendisini aktif ya da pasif direnişle ortaya koyan *on bin* gizli ve açık düşmana karşı siyasi açıdan uykuda olan, yoksulluğun ve çaresizliğin azabıyla kıvranan, insan olduğuna, yaşamaya hakkı olduğuna, modern merkezi devletin tüm gücüyle onlara da hizmet edebileceğine, proleter milis birliklerinin mutlak bir güvenle *onları* da devlet idaresinde doğrudan, acil, gündelik bir rol üstlenmeye çağırabileceğine inanmayı bırakmış olan *bir milyon* yeni savaşçı ortaya çıkacaktır.

Kapitalistler ve toprak sahipleri, Plehanov, Breşkovskaya, Tsereteli, Çernov ve şürekâsının nazik yardımıyla demokratik cumhuriyetin ırzına geçmek, halkı umursamazlığa, kayıtsızlığa sürükleyecek ölçüde zenginliğe köle olarak onu *kirletmek* için *elinden geleni* yapmıştır; *onlara göre hava hoştur,* çünkü aç adam cumhuriyetle monarşi arasındaki farkı görmez; kendisine yabancı çıkarlar için hayatını feda ederken soğuktan tir tir titreyen, yalın ayak, tükenmiş asker cumhuriyeti sevmeye meyletmez.

Ancak her bir emekçi, her bir işsiz, her bir aşçı, mahvolmuş her bir köylü gazetelerden değil, kendi gözleriyle proleter devletin zenginliğe yaltaklanmayıp yoksula yardım ettiğini, devrimci önlemler almakta tereddüt etmediğini, asalakların elindeki istihkak fazlasına el koyduğunu ve onları açlara dağıttığını, evsizleri zorla zenginlerin evlerine yerleştirdiğini, zenginleri süt parası ödemek zorunda bırakırken *bütün* yoksul ailelerin çocukları yeterli miktarı alana kadar onlara tek bir damla dahi vermediğini, toprağı emekçi halka devrettiğini ve fabrikaların ve bankaların işçilerin denetimine girdiğini, servetlerini gizleyen milyonerlere anında ve ciddi cezalar verdiğini gördüğünde; yoksullar tüm bunları görüp hissettiğinde

191 Engels'in F.A. Sorge'a yazdığı 22 Şubat 1888 tarihli mektuba bakınız.

hiçbir kapitalist ya da kulak, milyarları yöneten dünya mali sermayesinin güçleri, halkın devriminin hakkından gelemeyecektir; tam tersine, bütün ülkelerde olgunlaşmakta olan *sosyalist devrim* tüm dünyada zafere ulaşacaktır.

Devrimimiz kendi kendisinden korkmadığı, tüm iktidarı proletaryaya devrettiği takdirde yenilmez olacaktır, çünkü arkamızda geçici olarak savaşın baskı altında tuttuğu ama yok edemediği, aksine çoğalttığı dünya proletaryasının kıyaslanamayacak ölçüde büyük, gelişmiş, örgütlü güçleri vardır.

* * *

Yoksul köylülerin özverili desteğini alacağı kesin olan Bolşevik hükümetin, yani proleter hükümetin kapitalist beyefendiler tarafından "ortadan kaldırılacağından" nasıl korkulabilir! Bu ne öngörüsüzlük! Bu ne kepaze bir halk korkusu! Bu ne ikiyüzlülük! Bu korkuya sahip olanlar "adalet" sözcüğünü hiç inanmadan, sırf alışkanlık nedeniyle, klişe bir söz olarak, ona hiçbir anlam yüklemeksizin ağzına alan "yüksek" (kapitalist standartlarla "yüksek" ama aslında *kokuşmuş*) "sosyeteye" bağlıdır.

İşte bir örnek.

Bay Peşehonov ünlü bir yarı Kadet. Breşkovskayalar ve Plehanovlarla aynı zihniyete sahip, ondan daha ılımlı bir Trudovik bulunamaz. Burjuvaziye ondan daha fazla hizmet etmiş bir bakan olmamıştır. Dünyada "koalisyonu", kapitalistlerle uzlaşmayı, ondan daha ateşli bir şekilde savunan kimse yoktur.

Bu beyefendinin "Demokratik" (Bulıgin diye okuyun) Konferans'ta yaptığı konuşmada itiraf etmek *zorunda kaldıklarını,* savaşın sonuna kadar sürdürülmesi taraftarı İzvestiya şöyle aktarıyor:

> "İki program var. Bir tanesi bir dizi sınıfsal ve ulusal talepten oluşan program. Bu program en açık şekilde Bolşevikler tarafından savunuluyor. Ancak demokrasinin diğer kesimleri açısından bu programı reddetmek kolay değil. Bunlar emekçi halkın talepleri, aldatılmış ve ezilmiş milletlerin talepleri. Dolayısıyla demokrasi açısından Bolşeviklerle ilişkiyi kesmek, bu sınıfsal talepleri reddetmek, en başta bu talepler öz itibarıyla haklı olduğu için, kolay değil. Ancak devrimden önce gerçekleşmesi için mücadele ettiğimiz, adına devrimi yaptığımız ve başka şartlarda hepimizin istisnasız destekleyeceği

> bu program mevcut koşullarda büyük bir tehlike teşkil ediyor. Tehlike şu anda her zaman olduğundan daha büyük çünkü bu talepler, devletin onlara uygun hareket etmesinin mümkün olmadığı bir dönemde öne sürülmek durumunda. En başta devlete zeval gelmemesi için bütünü, yani devleti savunmak zorundayız ve bunu yapmanın tek yolu, ne kadar haklı ve ikna edici olursa olsun, taleplerin karşılanması değil, tam aksine her kesimin katkısıyla bunların sınırlandırılması ve bu taleplerden fedakârlıkta bulunulmasıdır." (İzvestiya, 17 Eylül)

Bay Peşehonov kapitalistler iktidarda olduğu sürece bütünü *değil,* Rusya'nın ve "İtilaf Devletlerinin" bencil emperyalist çıkarlarını savunduğunu anlayamıyor. Bay Peşehonov savaşın, ancak kapitalistlerden, gizli *antlaşmalarından, ilhaklarından* (yabancı toprakların zapt edilmesinden), bankalarının ve maliyelerinin *dolandırıcılığından* kopulduktan sonra bir emperyalist savaşın, ilhaklara yönelik bir yağma savaşı olmaktan çıkacağını anlayamıyor. Bay Peşehonov ancak bundan *sonra* bu savaşın – düşman, adil bir barışa yönelik olarak sunulan resmi teklifi reddettiği takdirde – bir savunma savaşı, haklı bir savaş olabileceğini anlayamıyor. Bay Peşehonov, sermayenin boyunduruğundan kurtulmuş, köylülere toprak vermiş ve bankaları ve fabrikaları işçilerin denetimi altına almış bir ülkenin savunma potansiyelinin, kapitalist bir ülkeninkinden *katbekat* fazla olacağını anlayamıyor.

Bay Peşehonov'un anlayamadığı temel husus, Bolşevizmin adaletini, taleplerinin *"emekçi halkın"*, yani halkın çoğunluğunun talepleri olduğunu kabul etmek zorunda kaldığı anda kendi konumundan, küçük burjuva demokrasisinin konumundan *feragat etmiş* olmasıdır.

Gücümüz burada yatıyor. Hükümetimiz bu nedenle yenilmez olacaktır, çünkü rakiplerimiz bile Bolşeviklerin programının "emekçi halkın" ve "ezilen ulusların" programı olduğunu kabul etmek zorunda kalmaktadır.

En nihayetinde Bay Peşehonov siyasi olarak Kadetlerin, Yedinstvo'nun ve *Dyelo Naroda*'cıların, Breşkovskayaların ve Plehanovların dostudur; kulakların ve eşleri ve kız kardeşleri yarın şemsiyeleriyle, Kornilov'un ya da (ki aynı şey) Kerenskiy'in birliklerine yenildikleri takdirde yaralı Bolşeviklerin gözünü çıkaracak

olan beylerin temsilcisidir.

İşte böyle bir beyefendi, Bolşeviklerin taleplerinin "adil" olduğunu kabul etmek *zorunda kalmaktadır.*

Ona göre "adalet" yalnızca boş laftır. Ancak yarı proleter kitleler ve savaşın mahvettiği, eziyet ettiği ve bitkin düşürdüğü kentli ve kırsal küçük burjuvazinin çoğunluğu açısından adalet boş bir laf değil, son derece acil, son derece yakıcı bir sorun, açlıktan ölmekle ve bir dilim ekmek bulabilmekle ilgili en önemli meseledir. Bu nedenle siyaset "koalisyona", açlık çeken, mahvolmuş olanlarla sömürenlerin çıkarları arasındaki bir "uzlaşmaya" *dayanamaz.* Bu nedenle Bolşevik hükümetin *bu* insanların çok büyük bir kısmının desteğini alması *garantidir.*

Entelektüeller ve iktisadi materyalizmin *"arka planı* hakkında kafa yormaları" gibi pek yüce bir zemine dayanarak kendilerini Marksist diye niteleme eğiliminde olan alçaklar adalet boş laftır diyor.

Fikirler, insanlara değdiğinde güce dönüşür. Ve tam da içinde bulunduğumuz dönemde Bolşevikler, yani devrimci proleter enternasyonalizmin temsilcileri siyasetlerinde, dünyanın her yerinde sayısız emekçiyi motive eden bir fikri cisimleştirmiş bulunmaktadır.

Sadece adalet, halkın sömürüye karşı yalın öfkesi, hiçbir zaman onları sosyalizmin doğru yoluna getiremezdi. Ancak artık kapitalizm sayesinde büyük bankalar, sendikalar, demiryolları vesaireden oluşan maddi aygıt geliştiğinden, gelişmiş ülkelerin muazzam deneyimi, kullanılması kapitalizm tarafından *engellenen* mühendislik mucizeleriyle dolu olduğundan, sınıf bilincine sahip işçiler bu aygıtı sistematik bir şekilde ele geçirecek çeyrek milyon üyeye sahip bir parti inşa ettiğinden; artık tüm bu şartlar mevcut olduğundan, *Bolşevikler gözlerinin korkutulmasına izin vermediği* ve iktidarı almayı başardığı takdirde dünyadaki hiçbir güç Bolşeviklerin, dünya sosyalist devrimi zafer kazanana kadar iktidarı elinde tutmasına engel olamaz.

SONSÖZ

Yukarıdaki satırlar, 1 Ekim tarihli *Novaya Jizn*'in başyazısında, Bolşeviklere sempati duyma iddiasında olduğu ve "sizi

kışkırtmalarına izin vermeyin" gibi sağduyulu bir cehalet örneği teşkil eden nasihatler verdiği için daha da tehlikeli olan (hedefi Bolşevikleri korkutmak ve iktidarı almaktan *sakınmalarını* sağlamak olan provokasyonla ilgili haykırışların tuzağına düşmememiz açısından) bir başka aptallık yumurtlandığında yazılmış bulunuyordu.

Yumurtlanan inci şu:

> "Bir yanda 3-5 Temmuz, diğer yanda Kornilov günleri gibi hareketlerden çıkan dersler gayet açık bir biçimde, halk arasında muazzam bir etkisi bulunan organlara sahip olan demokrasinin, iç savaşta savunmacı bir pozisyon aldığında yenilmez olduğunu, inisiyatif alıp saldırıya geçtiğindeyse tereddüt eden grupları kaybederek yenilgiye uğradığını gösteriyor."

Bolşevikler bu argümanın cahilce aptallığına herhangi bir şekilde ve en ufak ölçüde teslim olacak olursa partilerini ve devrimi mahvederler.

Zira bu argümanın yazarı, iç savaş (tam da söyleyecek pek çok şeyi olan bir hanıma göre bir konu) hakkında konuşma işini üstlenerek bu meseleyle ilgili *tarihsel dersleri* inanılmaz ölçüde gülünç bir şekilde çarpıtmaktadır.

Proletaryanın devrimci taktiklerinin temsilcisi ve kurucusu Karl Marx, *bu* dersleri, *bu* meseleyle ilgili tarihten çıkan dersleri şöyle ele alıyor:

"Ayaklanma, savaş veya başka bir sanat dalı gibi bir sanattır ve ihmal edildiği takdirde onları göz ardı eden tarafın çöküşünü beraberinde getirecek olan belli usul kurallarına sahiptir. Partilerin yapısı ve böylesi bir durumda ele almak zorunda olduğunuz şartlardan mantıksal olarak çıkarılan bu kurallar öylesine yalın ve basittir ki, kısa 1848 deneyimi bile Almanların bu kurallara hayli aşina olmasını sağlamıştır. En başta, hiçbir zaman sonuna kadar gitmeye tam anlamıyla hazır olmadan ayaklanma kartını oynamayın [kelimenin tam anlamıyla: oyununuzun sonuçlarıyla yüzleşin][192] "Ayaklanma, değeri her gün değişebilen birçok belirsiz büyüklük içeren bir denklemdir; karşınızdaki güçler örgütlülük,

[192] Alıntılanan pasajlarda köşeli parantez içinde verilen ekler, aksi belirtilmedikçe Lenin'e aittir.

disiplin ve alışılagelmiş otoritenin sağladığı her türlü avantaja sahiptir [Marx'ın aklındaki ayaklanmanın en "zor" türüdür: "sağlam bir şekilde kurulu bulunan" eski otoriteye, henüz devrimin ve hükümetin bocalamasının etkisiyle dağılmamış bir orduya karşı ayaklanma]; onlara karşı üstünlüklerinizi güçlü bir şekilde devreye sokamadığınız takdirde bozguna uğrarsınız. İkinci olarak isyancı bir kariyere başladıktan sonra olabilecek en büyük kararlılıkla davranın ve sürekli saldırı halinde kalın. Savunma, her silahlı kalkışmanın sonudur; savunmaya çekilen bir kalkışma düşmanlarıyla boy ölçüşemeden yenilgiye uğrar. Düşmanlarınızı güçleri dağınık haldeyken şaşırtın, ne kadar küçük olursa olsun, her gün yeni başarılar elde etmenin yolunu hazırlayın; ilk başarılı kalkışmanın size sağladığı moral üstünlüğü koruyun; her zaman en güçlü darbeyi izleyen ve her zaman en güvenli tarafı gözeten kararsız unsurları bu şekilde yanınıza çekin; düşmanlarınızı size karşı güçlerini toplayamadan geri çekilmeye zorlayın; devrimci taktiklerin gelmiş geçmiş en büyük ustası Danton'un ifadesiyle, *de l'audace, de l'audace, encore d'laudace!*" (*Almanya'da Devrim ve Karşıdevrim,* Almanca baskı 1907, s. 118).

Novaya Jizn'in "özenti Marksistleri" biz tüm bunları değiştirdik diyebilir; üç kez cesaret yerine bizim iki erdemimiz var: "Bizde iki tane var efendim: itidal ve doğruluk".[193] "Bize" göre dünya tarihinin verdiği ders, Büyük Fransız Devrimi deneyimi, hiçbir şeydir. "Bizim" açımızdan önemli olan, Molçalin'in gözünden gördüğümüz 1917'nin iki hareketinin deneyimidir.

Bu iki deneyimi bu çekici gözler olmadan inceleyelim.

3-5 Temmuz'u "iç savaşla" kıyaslıyorsunuz, çünkü Aleksinskiy, Pereverzev ve şürekâsına inanıyorsunuz. *Novaya Jizn*'deki beylerin özelliği *böyle* insanlara inanmaları (ve büyük bir günlük gazete gibi kocaman bir aygıt ellerinin altında olmasına rağmen kendilerinin 3-5 Temmuz hakkında *bilgi toplamak* için kelimenin tam anlamıyla hiçbir şey yapmaması).

Yine de bir an için 3-5 Temmuz'un Bolşevikler tarafından başlangıç aşamasında tutulan nüve halindeki bir iç savaş değil, gerçek

193 Griboyedov'un Akıldan Bela adlı komedisinde, dalkavukluk ve yağcılığın sembolüne dönüşen Molçalin karakterinin sözlerine atıf yapılıyor.

bir iç savaş olduğunu farz edelim. Buyurun bunu farz edelim.

Bu durumda bu ders neyi kanıtlar?

Birincisi Bolşevikler saldırıya *geçmemiştir,* çünkü 3-4 Temmuz gecesinde, hatta 4 Temmuz'da saldırıya geçmiş olsalar çok şey kazanacakları tartışmasız bir biçimde görülmektedir. Eğer (*olguların* gösterdiği gibi kendiliğinden bir patlamayı 20-21 Nisan türünde bir gösteriye dönüştürmekten değil, *Novaya Jizn*'in yaptığı gibi) bir iç savaştan söz edecek olursak savunmacı pozisyonları onların zayıflığıdır.

O halde buradan çıkan "ders", *Novaya Jizn*'in akil adamlarının *yanıldığını* kanıtlamaktadır.

İkinci olarak Bolşevikler 3 ya da 4 Temmuz'da bir ayaklanma bile başlatmaya kalkışmamışlarsa, *tek bir* Bolşevik *organ* bile böyle bir soruyu gündeme getirmemişse, bunun nedeni *Novaya Jizn*'le ihtilafımızın kapsamının ötesinde yatmaktadır. Zira devrimci partiyi bir ayaklanma hakkında düşünmekten alıkoyan bir çoğunluğun açıkça bulunmadığı hususunu değil "iç savaşın", yani ayaklanmanın *dersleri* hakkında tartışıyoruz.

Herkes Bolşeviklerin büyük şehirlerdeki ve kırdaki Sovyetlerde çoğunluğu (Moskova'daki oyların yüzde 49'undan fazlasını) Temmuz 1917'den çok daha sonra elde ettiğini bildiğine göre bir kez daha "dersler" *Novaya Jizn*'in, pek çok şeyi bilen hanımın, olmasını istediğinden çok ama çok farklıdır.

Yok, hayır *Novaya Jizn*'deki yurttaşlar, siz siyasete bulaşmasanız daha iyi edersiniz!

Devrimci parti devrimci sınıfların ileri kesimleri arasında ve kırda çoğunluğa sahip değilse ayaklanma gündem dışıdır. Ayrıca ayaklanma şunları gerektirir: (1) Ülke çapında devrimin gelişmesi; (2) eski hükümetin, örneğin "koalisyon" hükümetinin ahlaki ve siyasi açıdan tam anlamıyla iflas etmesi; (3) ortada bulunan tüm gruplar, yani dün hükümeti tam anlamıyla desteklemiş olmalarına karşın bugün hükümeti tamamen desteklemeyenler arasında keskin bir tereddüdün bulunması.

Neden 3-5 Temmuz'un "dersleri" hakkında konuşan *Novaya Jizn* bu son derece önemli dersi fark etmeyi başaramıyor? Çünkü siyasi bir sorun siyasetçiler tarafından değil, burjuvazinin dehşete düşürdüğü bir aydın grubu tarafından ele alınıyor.

Devam edelim. Üçüncü olarak olgular, tam da Tsereteliler kendilerini *Temmuz* siyasetiyle *ifşa ettikleri*, tam da *halk* yığınları *kendisinin* en önde gelen savaşçılarının Bolşevikler olduğunun ve "toplumsal blok" savunucularının hain olduğunun farkına vardığı için Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler içindeki çözülmenin 3-4 Temmuz'dan *sonra* açığa çıktığını göstermektedir. Kornilov Ayaklanmasından önce bile bu çürüme, Bolşeviklerin ve "toplumsal blok" savunucularından oluşan çetenin zaferiyle sonuçlanan, 20 Ağustos'ta yapılan Petrograd seçimlerinde bütünüyle ortaya çıkmıştı (*Dyelo Naroda* kısa bir süre önce partilerin aldığı oy oranlarını *gizleyerek* bunu reddetmeye çalıştı, ancak bu hem kendi kendisini hem de okurlarını aldatmaktan başka bir anlam taşımıyordu; 24 Ağustos'ta *Dyen*'de yayımlanan, yalnızca kenti kapsayan rakamlara göre Kadetlerin kullanılan oy oranı yüzde 22'den yüzde 23'e çıktı, ancak Kadetlerin aldığı oy sayısı yüzde 40 azaldı; Bolşeviklerin oy oranıysa yüzde 20'den yüzde 33'e çıkarken alınan oy sayısı sadece yüzde 10 azaldı; "ortada yer alan tüm grupların" oy oranıysa yüzde 58'den yüzde 44'e gerilerken aldıkları oy sayısı yüzde 60 düştü!).

Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler içindeki çözülmenin Temmuz'dan sonra ve Kornilov Ayaklanmasından önce başladığı, her iki parti içinde neredeyse yüzde 40'a ulaşan sol kanatların gelişimi tarafından da kanıtlanmaktadır; bu, Kerenskiyler tarafından Bolşeviklere uygulanan zulmün "cezasıdır".

Proletaryanın partisi ise birkaç yüz üyeyi "kaybetmiş" olmasına karşın 3-4 Temmuz'dan muazzam bir *kazanımla* çıkmıştır, çünkü *halk* tam da bu sert günlerde Bolşeviklerin adanmışlığının ve Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin *ihanetinin* farkına varmıştır. Öyleyse buradan çıkan "ders" *Novaya Jizn*'in çıkarttığının çok ama çok uzağında, ondan tamamıyla farklıdır; bu ders şudur: fokur fokur kaynayan kitleleri "demokrasinin Molçalinlerine" yamanmak adına terk etmeyin ve bir ayaklanma başlatırsanız düşman güçleri dağınıkken saldırıya geçin, düşmanı gafil avlayın.

Öyle değil mi beyler, *Novaya Jizn*'in "özenti Marksistleri"?

Yoksa "Marksizm" taktiklerinizi *nesnel* durumun kesin bir değerlendirmesine dayandırmak anlamına değil de "iç savaş" ve "bir Sovyet Kongresi ve Kurucu Meclisin toplanması" sözlerini

şuursuzca ve eleştirmeksizin bir araya getirmek anlamına mı geliyor?

İyi de bu zırvalık beyler, bu hem Marksizmle hem de genel olarak mantıkla düpedüz alay etmek!

Nesnel durumda sınıf mücadelesinin "iç savaş" düzeyinde şiddetlenmesini sağlayacak *hiçbir şey* yoksa neden "bir Sovyet Kongresi ve Kurucu Meclisle" *bağlantılı olarak* "iç savaştan" söz ediyorsunuz? (Zira *Novaya Jizn*'in burada tartışılan makalesinin başlığı bu.) Bu durumda okura nesnel durumda bir iç savaş için zemin olmadığını, dolayısıyla Sovyet Kongresi ve Kurucu Meclis gibi barışçıl, anayasal, kanunen ve parlamenter anlamda "basit" şeylerin taktiğin köşe taşı olabileceğini ve olması gerektiğini açık bir şekilde söyleyebilir ve kanıtlayabilirdiniz. Bu durumda böyle bir kongrenin ve böyle bir meclisin gerçekten *karar alabileceği* görüşünü savunmak *mümkün.*

Ancak mevcut nesnel şartlar bir iç savaş olasılığına, hatta bir iç savaşın kaçınılmazlığına işaret ediyorsa, ondan yalnızca "boş boş" söz etmeyip bir iç savaş durumunun varlığını gayet açık bir şekilde görmüş, hissetmiş, duyumsamışsanız, Sovyet Kongresini ya da Kurucu Meclisi nasıl köşe taşı yapabilirsiniz? Bu açlıktan kırılan, ıstırap çeken halkla düpedüz alay etmektir! Açların iki ay daha "beklemeye" razı olacağını mı düşünüyorsunuz? Ya da her gün daha da kötü hale geldiği hakkında bizzat yazıp çizdiğiniz perişanlığın Sovyet Kongresini ya da Kurucu Meclisi "beklemeye" razı olacağını mı sanıyorsunuz? Ya da bizim tarafımızdan barışa yönelik ciddi adımlar atılmadığı (yani savaşan tüm devletlere adil bir barış için resmi bir teklif yapılmadığı) takdirde başlayacak olan Alman taarruzunun Sovyet Kongresini ya da Kurucu Meclisi "beklemeye" razı olacağını mı düşünüyorsunuz? Ya da 28 Şubat'tan 30 Eylül'e kadar olağanüstü çalkantılı ve görülmemiş bir hızla gelişen Rus Devriminin tarihinin 1 Ekim'le 29 Kasım[194] arasında ani değişiklikleri, patlamaları, askeri yenilgileri ve iktisadi krizleri içermeyecek şekilde son derece sakin, barışçıl, hukuki açıdan dengeli bir hızla ilerleyeceğine ilişkin elinizde bazı olgular mı

194 Şunlara atıf yapılıyor: 28 Şubat (13 Mart) – Şubat Devrimi'nin tarihi; 30 Eylül (13 Ekim) – Geçici Hükümetin Kurucu Meclisin toplanması için belirlediği ilk geçici tarih; 28 Kasım (11 Aralık) 1917 – Kurucu Meclisin toplantı tarihi.

var? Ya da Bolşevik *olmayan* subay Dubasov'un cephe adına resmi olarak "savaşmayacağını" söylediği göz önüne alınırsa, cephedeki ordu "belirlenen" tarihe kadar sessizce açlıktan ve soğuktan ölecek mi? Ya da köylü ayaklanması sırf siz onu "anarşi" ve "pogrom" diye adlandırdınız diye veya Kerenskiy *köylülere karşı* "askeri" güç kullanacağı için iç savaşta bir faktör olmaktan çıkacak mı? Ya da hükümetin sakin ve dürüst bir şekilde çalışması, aynı zamanda bir *köylü* ülkesinde köylü ayaklanmasını *bastırırken hiçbir* aldatmaca olmaksızın Kurucu Meclisi toplaması mümkün ve *akla uygun* mu?

"Smolni Enstitüsü'ndeki kafa karışıklığına"[195] gülmeyin beyler! Saflarınızdaki kafa karışıklığı ondan aşağı kalmaz. İç savaşla ilgili zor sorulara karmakarışık sözlerle ve acınası anayasal yanılsamalarla yanıt veriyorsunuz. Bu nedenle Bolşevikler bunun gibi bir haleti ruhiyeye teslim olursa hem partilerini hem de devrimi rezil eder diyorum.

1 Ekim 1917
N. Lenin

Eylül sonu – 1 (14) Ekim 1917'de yazılmıştır.
Ekim 1917'de *Proveşçeniye* dergisinin 1. ve 2. sayılarında yayımlanmıştır.

195 N. Suhanov'un *Novaya Jizn* (Yeni Hayat) gazetesinde yayımlanan "Başka Bir Yıldırım" başlıklı makalesinden alıntı.

Smolni Enstitüsü Ağustos 1917'ye kadar Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu ve Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ndeki Bolşevik grupların merkeziydi. Devrimci Askeri Komite'nin de tesisleri Ekim'den itibaren burada bulunuyordu.

İşçilere, Köylülere ve Askerlere!

Yoldaşlar! Kerenskiy'in de üyesi olduğu Sosyalist Devrimci Parti, gazetesi *Dyelo Naroda*'da (30 Eylül'de) sizi *"sabırlı olmaya"* çağırdı.

Gazete bizden "sabırlı olmamızı" ve iktidarı Kerenskiy hükümetinin eline bırakmamızı istiyor; iktidarın İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine geçmemesi gerektiğini söylüyor. Bize diyorlar ki bırakalım Kerenskiy toprak sahiplerine, kapitalistlere ve kulaklara sırtını dayasın; bırakalım devrimi yapan ve Kornilovcu generalleri bozguna uğratan Sovyetler "sabırlı" olsun. Bırakalım yakında toplanacak olan Kurucu Meclise kadar sabretsinler.

Yoldaşlar! Çevrenize şöyle bir bakın, kırda, orduda neler olduğunu, köylülerin ve askerlerin artık buna katlanamadığını görün. Bugüne değin hileyle topraktan mahrum bırakılmış olan *köylülerin başkaldırısı* bir sel gibi tüm Rusya'yı kaplıyor. Köylüler artık bu duruma katlanamıyor. Kerenskiy köylüleri bastırmak ve toprak sahiplerini savunmak için *asker* gönderdi. Yine Kerenskiy, toprak sahiplerini temsil eden Kornilovcu generaller ve subaylarla anlaştı.

Ne kentlerdeki işçiler ne de cephedeki askerler köylülerin toprak için verdikleri bu haklı mücadelenin askeri yollarla bastırılmasına müsamaha gösterebilir.

Cephedeki ordu içerisinde neler olduğuna ilişkin, partili olmayan bir subay, Dubasov, tüm Rusya'nın önünde şunları söyledi: "Askerler artık savaşmayacak". Askerler bitkin, askerlerin ayakları çıplak, askerler aç, askerler kapitalistlerin çıkarları için savaşmak istemiyor; *barış önerisi,* ilhakların olmadığı adil bir barış

önerisinin savaşan tüm halklara sunulması aylardır erteleniyorken (erteleyen Kerenskiy'den başkası değil) önlerine yalnızca barış hakkında birkaç güzel söz konulduğu için *"sabırlı olmak"* istemiyorlar.

Yoldaşlar! Kerenskiy, İşçi ve Asker Temsilcileri *Sovyetlerine karşı asker göndermek,* Sovyetlerin *iktidarı almasını önlemek* için bir kez daha Kornilovcu generaller ve subaylarla pazarlık ediyor! *Dyelo Naroda* açıkça Kerenskiy'in *"hiçbir koşulda"* Sovyetlere *"teslim olmayacağını"* kabul ediyor.

Öyleyse kışlalara gidin, Kazak birliklerine gidin, emekçi halka gidin ve onlara *gerçeği* anlatın.

İktidar Sovyetlerin elinde olursa (Sovyet Kongresi 20 Ekim'de başladığı takdirde) en geç 25 Ekim'de, savaşan tüm halklara *adil bir barış teklif edilecek.* Rusya'da bir *işçi, köylü ve asker hükümeti* olacak; bu hükümet *derhal,* tek bir gün bile yitirmeden, *savaşan tüm halklara adil bir barış teklif edecek.* O zaman tüm halk, kimin haksız bir savaş istediğini öğrenecek. O zaman Kurucu Mecliste kararı halk verecek.

İktidar Sovyetlerin elinde olursa *toprak sahiplerinin* arazileri *derhal, tüm halkın devrolunamaz mülkü* ilan edilecek.

Kerenskiy ve hükümeti, köydeki sömürücülere, kapitalistlere ve toprak sahiplerine dayanarak buna karşı mücadele ediyor!

Bu kişi ve bu çıkarlar adına sizden "sabırlı olmanız" isteniyor.

Kerenskiy'in toprak için ayaklanan köylüleri bastırmak üzere silahlı güç kullanabilmesini sağlamak adına "sabretmek" istiyor musunuz?

Savaşın biraz daha uzatılması, *barış önerisinin* ve sabık Çarın Rus ve İngiliz-Fransız kapitalistleriyle imzaladığı gizli antlaşmaların feshedilmesinin biraz daha ertelenmesi için "sabırlı olmak" istiyor musunuz?

Yoldaşlar, Kerenskiy'in daha önce Kurucu Meclis'in toplanacağı sözü vererek halkı kandırdığını unutmayın! 8 Temmuz'da kati bir şekilde Kurucu Meclis'i en geç 17 Eylül'de toplamaya söz verdi ve *halkı aldattı.* Yoldaşlar! Kerenskiy hükümetine her kim inanırsa kardeşlerine, köylülere ve askerle ihanet eder!

Hayır, halk, *fazladan bir gün için bile* ertelemenin sonuçlarına katlanmak istemiyor. *Fazladan bir gün için bile* köylülerin silahlı

güçle bastırılmasına, derhal adil bir barış teklifi getirilebilecekken ve getirilmek zorundayken savaşta helak olan binlere binlerin daha katılmasına katlanamayız.

Kahrolsun köylülerin bastırılmasında, üzerlerine ateş açılmasında, savaşın uzatılmasında Kornilovcu toprak sahibi generallerle suç ortaklığı yapan *Kerenskiy hükümeti!*

Tüm iktidar İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine!

1-2 (14-15) Ekim 1917'de yazılmıştır.
İlk kez 23 Nisan 1924'te *Pravda,* sayı: 93'te yayımlanmıştır.

Yoldaşlara Mektup

Yoldaşlar,

Son derece kritik bir dönemden geçiyoruz; olaylar öylesine büyük bir hızla gelişiyor ki, kaderin cilvesiyle tarihin ana akışının bir şekilde uzağına düşmüş siyasi bir yazar, özellikle de yazdıkları basılmadan önce bir miktar zaman geçmişse, sürekli olarak geç kalma ya da olaylardan bihaber olma riskini göze almak zorunda kalıyor. Bunun bütünüyle farkında olsam da, hiç basılmaması ihtimalini de göze alarak, Bolşeviklere hitaben bu mektubu iletmek zorundayım, çünkü sizleri en kararlı şekilde uyarmayı görev bildiğim tereddütler daha önce eşi görülmemiş niteliktedir ve bunların Parti, uluslararası proletarya hareketi ve devrim üzerinde yıkıcı etkileri olabilir. Çok geç kalma tehlikesinin önünü almak üzere sahip olduğum bilgilerin niteliğini ve tarihini belirteceğim.

Önceki gün Bolşeviklerin Petrograd'daki çok önemli bir toplantısına katılmış olan ve beni tartışmanın ayrıntıları konusunda bilgilendiren bir yoldaşı gördüğümde günlerden 16 Ekim Pazartesi'ydi.[196] Tartışmanın konusu, pazar günü farklı siyasi eğilimlerden tüm gazetelerde konu edilen ayaklanmanın ta kendisiydi. Toplantıda, başkentte Bolşeviklerin çalışma yürüttüğü tüm alanlardan en etkili temsilciler mevcuttu. Toplantıya katılanların yalnızca çok küçük bir kısmı, topu topu iki yoldaş, olumsuz bir

196 16 (29) Ekim 1917 tarihli genişletilmiş Merkez Komitesi toplantısına atıf yapılıyor. Lenin o tarihte halen Petrograd'da saklanıyordu ve toplantıya katıldığını gizlemek için toplantının tarihini 15 (28) Ekim olarak değiştiriyor; gizlilik nedeniyle kendisini toplantı hakkında bilgilendirdiğini söylediği bir yoldaşa atıf yapıyor.

pozisyon aldı. Bu yoldaşların öne sürdüğü argümanlar öylesine zayıftı, öylesine şaşılacak denli büyük bir kafa karışıklığını, korkaklığı ve Bolşevizmin ve devrimci proleter enternasyonalizminin tüm temel fikirlerinin çöküşünü yansıtıyordu ki böylesine utanç verici tereddütler için bir açıklama bulmak kolay değil. Ancak olup biten gayet açık ve devrimci parti böylesine ciddi bir sorun hakkında tereddütlere müsamaha gösterme hakkına sahip olmadığından ve ilkelerini bir çırpıda harcayan bu iki yoldaş kafa karışıklığına neden olabileceğinden, argümanlarını analiz etmek, tereddütlerini teşhir etmek ve ne denli utanç verici olduğunu göstermek zorunlu. Aşağıdaki satırlar bunu yapmaya çalışıyor.

* * *

> "Halk içinde çoğunluğa sahip değiliz ve bu koşul sağlanmaksızın ayaklanma umutsuzdur..."

Böyle konuşanlar ya gerçeği çarpıtmaktadır ya da tüm ülkede Bolşevik Parti'nin oyların yüzde elli artı birini alması şeklinde peşin bir teminat isteyen, devrimin hakiki şartlarını biraz olsun hesaba katmaksızın her durumda bunu talep eden ukalalardır. Tarih hiçbir zaman böyle bir teminat vermemiştir ve herhangi bir devrimde de böyle bir teminat verilmesi mümkün değildir. Böyle bir talepte bulunmak izleyiciyle alay etmek anlamına gelir ve iddia sahibinin gerçeklikten *koptuğunu* saklamaya çalışmasından başka bir şey ifade etmez.

Çünkü gerçeklik bize Temmuz günlerinden sonra halkın çoğunluğunun hızlı bir şekilde Bolşeviklerin tarafına geçmeye başladığını açık bir şekilde göstermektedir. Bu ilk olarak Kornilov Ayaklanmasından önce, Petrograd'da yapılan 20 Ağustos seçimlerinde Bolşeviklerin banliyöler hariç oyların yüzde 20 ila 33'ünü almasında, ardından da Eylül'de Moskova'da yapılan ilçe konseyi seçimlerinde Bolşeviklerin oyunun yüzde 11'den yüzde 49,3'e (kısa bir süre önce karşılaştığım Moskova'dan bir yoldaş gerçek oranın yüzde 51 olduğunu söyledi) çıkmasında görülmüştür. Bu, Sovyetler için yapılan yeni seçimlerle de kanıtlanmıştır. Bu, "Avksentyev" merkez Sovyeti'ne karşın, köylü Sovyetlerinin çoğunluğunun koalisyona *karşı* olduğunu ifade etmesiyle kanıtlanmıştır. Koalisyona karşı olmak, *pratikte* Bolşeviklerin izinden gitmek

anlamına gelmektedir. Ayrıca cepheden gelen haberler askerlerin giderek daha sık ve daha kesin bir biçimde, Sosyalist Devrimci ve Menşevik liderlerin, subayların, vekillerin vs. vs. kasıtlı iftiralarına ve saldırılarına rağmen daha da büyük bir kararlılıkla *toplu halde* Bolşeviklerin safına geçtiğini göstermektedir.

Son olarak, günümüzde Rusya'da hayatın en çarpıcı gerçeği *köylülüğün isyanıdır.* Bu nesnel olarak, sözlerle değil eylemlerle, halkın Bolşeviklerin safına geçmekte olduğunu göstermektedir. İsyan ve anarşi hakkında bağırıp duran burjuva basının ve onun sefil şakşakçısı, "müteredditt" *Novaya Jizn* sürüsünün yalanları bir yana, gerçek budur. Tambov guberniyasındaki[197] köylü hareketi hem fiziksel hem de siyasal anlamda bir ayaklanmadır; toprağın köylülere devredilmesine ilişkin anlaşma başta olmak üzere muazzam siyasi sonuçlar veren bir ayaklanma. *Dyelo Naroda* da dahil ayaklanmanın korkuttuğu Sosyalist Devrimci güruhun şimdi toprağın köylülere devredilmesi ihtiyacı hakkında *avaz avaz bağırması* tesadüf değildir. Bu, Bolşevizmin doğruluğunun ve başarısının *pratik* göstergelerinden bir tanesidir. Bonapartistlere ve Ön Parlamentodaki yalakalarına ayaklanma dışında bir yolla "ders vermenin" imkânsız olduğunu göstermiştir.

Bu gerçektir ve gerçekler inatçıdır. Ve ayaklanma *lehine* gerçeklere dayanan "argüman", kafası karışmış ve korkmuş politikacıların "kötümser" bahanelerinden bin kat daha güçlüdür.

Köylü ayaklanması ülke çapında siyasi öneme sahip bir olay olmasaydı Ön Parlamentonun Sosyalist Devrimci uşakları toprağı köylülere devretme ihtiyacı hakkında avaz avaz bağırmazdı.

Köylü ayaklanmasının *Raboçi Put* tarafından daha önce üzerinde

197 Tambov guberniyasında Eylül 1917'de gelişen köylü hareketi büyük bir boyut kazanmış, köylüler pek çok büyük araziye el koymuş, toprak sahiplerinin malikânelerini yıkıp yakmış ve tahıl stoklarını müsadere etmiştir. Eylül'de 32'si Tambov guberniyasında olmak üzere 68 guberniya ve bölgede 82 büyük arazi tahrip edilmiştir. Guberniyada, özellikle Kozlov uyezdinde olmak üzere, toplamda 166 köylü eylemi olduğu bildirilmiştir. Dehşete düşen toprak sahipleri tahıllarını satmaya çalışmak üzere tren istasyonlarına götürmüş, bu nedenle demiryolu kavşakları gerçek anlamda tahılla kaplanmıştır. Moskova Askeri Bölgesinin komutanı köylü ayaklanmasını ezmek üzere Tambov guberniyasına askeri birliklerini yollamış ve sıkıyönetim ilan etmiştir, ancak köylülerin toprak için verdikleri mücadelenin ölçeği büyümeye devam etmiştir.

durulmuş olan başka bir olağanüstü siyasi ve devrimci sonucu da Tambov guberniyasındaki tren istasyonlarına tahıl gönderilmesidir. Buyurun kafası karışık beyler, size bir "argüman" daha; ayaklanmanın ülkeyi, kapımızı çalmakta olan açlıktan ve daha önce eşi görülmemiş bir krizden kurtarmanın tek yolu olduğunu gösteren bir argüman. Sosyalist Devrimci ve Menşevik hainler homurdanır, tehdit savurur, kararnameler yazar, Kurucu Meclisi toplayarak açları doyurmayı vaat ederken halk, ekmek sorununu *Bolşevik bir tarzda,* toprak sahiplerine, kapitalistlere ve spekülatörlere karşı ayaklanarak çözmeye başlıyor.

Burjuva basını bile, *Russkaya Volya* dahi, Tambov guberniyasındaki tren istasyonlarının tahılla kaplı olduğuna ilişkin bilgileri yayımlayarak ekmek sorununa *böyle* bir çözüm (tek gerçek çözümün) bulunmasının muhteşem sonuçlarını kabul etmek zorunda kaldı... *Ve bu köylüler ayaklandıktan sonra oldu!*

Halkın çoğunluğunun Bolşevikleri izlediğinden ve izlemeye devam edeceğinden kuşku duymak utanç verici bir tereddüttür ve pratikte proleter devrimciliğin *tüm* ilkelerinin terk edilmesi, Bolşevizmden bütünüyle vazgeçilmesi anlamını taşımaktadır.

* * *

"Ne biz iktidarı alacak kadar güçlüyüz, ne de burjuvazi de Kurucu Meclisin toplanmasını önleyecek kadar güçlü."

Bu argümanın ilk kısmı önceki argümanın basit bir tekrarından ibaret. Argümanın sahiplerinin kafa karışıklığı ve burjuvaziden duydukları korku, işçilere ilişkin kötümserlik ve burjuvaziye ilişkin iyimserlik üzerinden ifade edilince daha ikna edici olmuyor. Junkerler ve Kazaklar kanlarının son damlasına kadar Bolşeviklerle savaşacaklarını söyleseler buna tamamıyla itimat edilecek, ama işçi ve askerler yüzlerce toplantıda Bolşeviklere güvenlerinin tam olduğunu ifade etse ve iktidarın Sovyetlere devredilmesine hazır olduklarını tekrarlasa oy vermenin başka, savaşmanın başka şey olduğunu hatırlamanın "tam zamanı" olacak!

Elbette böyle iddialar ortaya atıyorsanız bir ayaklanma ihtimalini "inkâr edersiniz". Ancak özel bir dürtüyle özel olarak yönlendirilen bu "kötümserliğin" siyasi olarak burjuvazinin safına kaymaktan ne farkı olduğunu sorabiliriz.

Olgulara bir bakın. Bolşeviklerin binlerce kez tekrarlanan ama şimdi kötümserlerimiz tarafından "unutulan" bildirilerini hatırlayın. Binlerce kez İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin bir güç olduğunu, devrimin öncüsü olduğunu, iktidarı *alabileceğini* söyledik. Binlerce kez iktidarın Sovyetlere devredilmesinden *korkarken* "demokrasinin tam yetkili organları" hakkında laf salatası yapan Menşeviklere ve Sosyalist Devrimcilere çıkıştık.

Peki ya Kornilov Ayaklanması neyi kanıtladı? Sovyetlerin gerçek bir güç olduğunu.

Ve şimdi, tüm bunlar deneyimle, gerçeklerle ispatlanmışken bizden Bolşevizmi reddetmemiz, kendimizi inkâr etmemiz ve (Petrograd ve Moskova Sovyetleriyle il Sovyetlerinin çoğunluğu Bolşeviklerin safında olmasına rağmen) yeterince güçlü olmadığımızı söylememiz bekleniyor! Bunlar utanç verici tereddütler değilse nedir? "Kötümserlerimiz" aslında, bunu kabul etmeye *korksalar da,* "Tüm İktidar Sovyetlere" sloganını terk etmektedir.

Burjuvazinin Kurucu Meclisin toplanmasını önleyecek kadar güçlü olmadığı nasıl kanıtlanabilir?

Sovyetlerin burjuvaziyi devirecek *gücü yoksa* bu, burjuvazinin Kurucu Meclisin toplanmasını önleyebilecek kadar güçlü olduğu *anlamına gelir,* çünkü burjuvaziyi durduracak başka bir güç yoktur. Kerenskiy ve şürekâsının vaatlerine güvenmek, süfli Ön Parlamentonun kararnamelerine güvenmek; tüm bunlar proletarya partisinin bir üyesine ve bir devrimciye yakışıyor mu?

Mevcut hükümet devrilmediği takdirde burjuvazinin Kurucu Meclisin toplanmasını engelleyecek *gücünün olması* bir yana, burjuvazi bu sonuca Petrograd'ı Almanlara teslim ederek, cepheyi açarak, lokavtları artırarak ve gıda sevkiyatını sabote ederek, *dolaylı yoldan da* ulaşabilir. *Olgular* burjuvazinin hâlihazırda bunu kısmen yapmakta olduğunu göstermektedir ki bu, işçi ve askerler onları devirmediği takdirde bunu *tam anlamıyla* yapabilecekleri anlamına gelmektedir.

* * *

"Sovyetler, Kurucu Meclisi toplama ve tüm Kornilovcu komploları durdurma talebiyle hükümetin kafasına doğrultulmuş bir silah olmalıdır."

Bu iki mahzun kötümserden biri, işte bu kadar ileri gidebilmiştir.

Bu denli ileri gitmek zorundadır çünkü ayaklanmayı reddetmek, "Tüm İktidar Sovyetlere" sloganını reddetmekle *aynı şeydir.*

Elbette bir slogan "kutsal" bir şey değildir; bu konuda hepimiz hemfikiriz. Ancak bu durumda neden bu sloganı değiştirdiğimiz sorusu (tıpkı Temmuz günlerinden sonra bu soruyu sorduğum gibi) *sorulmuyor?* Parti, Eylül'den beri ayaklanma sorununu tartışırken, şu anda bu "Tüm İktidar Sovyetlere" sloganını gerçekleştirmenin *tek yoluyken,* bunu açıkça dile getirmekten neden *korkuluyor*?

Mahzun kötümserlerimizin gidebileceği başka bir yol yok. Ayaklanmanın reddedilmesi, iktidarın Sovyetlere devredilmesinin reddedilmesidir ve tüm umut ve beklentilerin, Kurucu Meclisi toplama "sözü veren" nazik burjuvaziye "bağlanması" anlamına gelir.

İktidar bir kez Sovyetlerin eline geçtiğinde Kurucu Meclisin toplanmasının ve başarıya ulaşmasının *kesin olduğunu* anlamak bu kadar zor mu? Bolşevikler bunu binlerce kez dile getirdi ve *hiç kimse* bunu reddetmeye çalışmadı bile. Herkes bu "karma türü" haklı buldu, ancak "karma tür" sözünün arkasına saklayarak çaktırmadan iktidarın Sovyetlere devredilmesinden *vazgeçilmesini* savunmak, sloganımızı açık bir şekilde reddetmekten *korkarken gizlice* bu sözü devreye sokmak merak uyandıran bir meseledir. Bunu anlatmak için kullanabileceğimiz parlamenter bir ifade var mı?

Birisi kötümserimize şu çok anlamlı soruyu sordu: "Bu silahın kurşunu var mı?" Eğer yoksa bu doğrudan, binlerce kez Sovyetleri bir "silah" olarak tanımlayan ve halkı binlerce kez aldatan Lieberdanlara kadar uzanmak anlamına gelir. Zira *onların kontrolü altındayken* Sovyetlerin hiçbir kıymetinin olmadığı görülmüştü.

Ama eğer bu silahın "kurşunu" varsa bu, bir ayaklanma için *teknik* hazırlık yapmaktan başka bir anlama gelemez; çünkü kurşunu namluya sürmeniz, silahı doldurmanız gerekir ve tek bir kurşun yeterli olmaz.

Ya Lieberdanların safına geçer ve *açıkça* "Tüm İktidar Sovyetlere" sloganını reddedersiniz ya da ayaklanma başlatırsınız.

İkisinin ortasında bir yol yoktur.

* * *

"Rodzyanko istese bile burjuvazi Petrograd'ı Almanlara teslim edemez, çünkü savaşı burjuvazi değil kahraman denizcilerimiz veriyor."

Bu argüman bir kez daha, devrimci güçler ve proletaryanın kabiliyetleri hakkında kötümser olanların her adımlarında kaçınılmaz bir şekilde dışa vurdukları *burjuvaziye yönelik* "iyimserliğe" indirgeniyor.

Savaşı kahraman denizciler veriyor, *ama* bu *iki* amiralin Esel'in düşmesinden önce *ortadan kaybolmasını* engellemiyor!

Bu gerçek ve gerçekler inatçıdır. Gerçekler, amirallerin en az Kornilov kadar ihanet edebilme *kabiliyetine* sahip olduklarını gösteriyor. Saha Komutanlığının değiştirilmediği ve kurmay sınıfının halen Kornilovcu bir bileşime sahip olduğu tartışmasız bir gerçek.

Kornilovcular (ki başlarında Kerenskiy vardır, çünkü o da Kornilovcudur) Petrograd'ı teslim etmek *istiyorlarsa* bunu iki, hatta üç yoldan yapabilirler.

Birincisi Kornilovcu subayların ihanetiyle kuzeydeki kara cephesini açabilirler.

İkincisi bizim donanmamızdan *daha güçlü olan* tüm Alman donanmasına hareket serbestisi verilmesini "kabul edebilirler"; hem Alman hem de İngiliz emperyalistlerle anlaşabilirler. Dahası ortadan kaybolan amiraller *de* Almanlara *planları* vermiş olabilir.

Üçüncüsü, lokavtlar yoluyla ve gıda sevkiyatını sabote ederek askerlerimizi tam anlamıyla çaresizliğe ve acze sürükleyebilirler.

Bu üç yoldan herhangi birine başvurulma ihtimali inkâr edilemez. Olgular Rusya'nın burjuva-Kazak partisinin hâlihazırda bu üç kapıyı da tıklattığını ve her birini açmaya çalıştığını göstermektedir.

Buradan ne sonuç çıkıyor? Buradan burjuvazi devrimi boğana kadar *beklemeye* hakkımız olmadığı sonucu çıkıyor.

Deneyim, Rodzyanko'nun dileklerinin hafife alınmaması gerektiğini gösteriyor. Rodzyanko bir iş adamıdır. Rodzyanko'nun arkasında *sermaye* vardır. Bu tartışmasız böyle. Proletarya iktidara sahip olmadığı sürece sermaye muazzam bir güçtür. Rodzyanko *on yıllar boyunca* sadakatle ve samimiyetle sermayenin politikalarını uygulamıştır.

Buradan ne sonuç çıkıyor? Buradan, devrimi kurtarmanın tek yolu olan ayaklanma sorunuyla ilgili tereddüt etmenin, korkakça burjuvazinin dümen suyunda gitme bönlüğüne, bugüne kadar en çok Bolşeviklerin mücadele ettiği yarı Lieberdan, Sosyalist Devrimci-Menşevik ve yarı "köylümsü" bönlüğe kapılmak anlamına geldiği sonucu çıkıyor.

Ya kollarınızı göğsünüzde kavuşturup, Rodzyanko ve şürekâsı Petrograd'ı teslim edip devrimi boğana kadar Kurucu Meclisi bekler ve ona "iman" edersiniz ya da bir ayaklanma başlatırsınız. İkisinin ortasında bir yol yoktur.

Kurucu Meclis'in toplanması bile kendi başına hiçbir şeyi değiştirmeyebilir, çünkü en egemen meclisin bile "kuruculuğunun", yapacağı oylamanın, açlık ya da Wilhelm üzerinden herhangi bir etkisi olmayacaktır. Kurucu Meclisin hem toplanması hem de *başarısı* iktidarın Sovyetlere devredilmesine bağlıdır. Gerçekler, Bolşeviklerin bu kadim doğrusunu hiç olmadığı kadar açık ve çarpıcı bir şekilde teyit etmektedir.

* * *

"Her geçen gün daha da güçleniyoruz. Kurucu Meclise güçlü bir muhalefet olarak girebiliriz; neden her şeyi tehlikeye atıyoruz?.."

Bu, Kurucu Meclisin toplantıya çağrıldığını "okuyup", buna güvenerek en yasal, en sadık, en anayasal yola biat eden bir hödüğün argümanıdır.

Oysa bu, Kurucu Meclisi *beklemek* ne açlık ne de Petrograd'ın teslim edilmesi sorununu çözebileceği için acınası bir yoldur. Naifler ya da kafası karışıklar ya da gözlerinin korkutulmasına izin vermiş olanların unuttuğu "ayrıntı" budur.

Açlık beklemez. Köylü ayaklanması da beklemedi. Savaş beklemez. Ortadan kaybolan amiraller de beklemedi.

Biz Bolşevikler Kurucu Meclisin toplanmasına yönelik inancımızı *beyan edersek* açlık da bekleyecek mi? Ortadan kaybolan amiraller de beklemeyi kabul edecek mi? Maklakovlar ve Rodzyankolar lokavtları ve tahıl sevkiyatlarını sabote etmeyi bırakmayı ya da İngiliz ve Alman emperyalizmiyle yapılan gizli antlaşmaları ifşa etmeyi kabul edecekler mi?

"Anayasal yanılsamaların" ve parlamenter donukluğun

kahramanlarının argümanları *bu kapıya* çıkıyor. Somut gerçeklik kayboluyor ve geriye yalnızca Kurucu Meclisin toplanmasıyla ilgili bir *kâğıt parçası* kalıyor; geriye seçim yapmaktan başka bir şey kalmıyor.

Ve kör olanlar hâlâ açların, generallerin ve amirallerin ihanetine uğramış askerlerin neden seçimlere karşı ilgisiz olduğunu merak edip duruyor! Ey ukala dümbelekleri!

* * *

"Kornilovcular yeniden kafalarını kaldıracak olursa onlara günlerini gösteririz! Ama niye risk alıp biz başlatıyoruz?"

Bu olağanüstü ikna edici ve devrimci. Tarih tekerrür etmez, ama ona *sırtımızı* çevirirsek ilk Kornilov Ayaklanması üzerine kafa yorup şunu tekrar eder dururuz: "keşke Kornilovcular bir kez daha denese". Bundan ne de mükemmel bir devrimci strateji olurdu. Ne kadar da hiçbir şey yapmadan beklemeye benziyor! Belki de Kornilovcular talihsiz bir zamanda yeniden işe koyulur. Bu "pek ağır" bir argüman değil mi? Bu proleter siyaset açısından ne kadar da ciddi bir zemin!

Peki ya ikinci nesil Kornilovcular birkaç ders çıkarmışlarsa ne olacak? Ya *başlamadan önce* açlık nedeniyle isyan çıkmasını, cephenin yarılmasını, Petrograd'ın teslim olmasını beklerlerse? O zaman ne olacak?

Proletarya partisinin taktiklerini Kornilovcuların eski hatalarından birini tekrar etmesi ihtimaline dayandırmamız öneriliyor!

Bolşeviklerin yüzlerce kez *ortaya koyduklarını*, devrimimizin altı aylık tarihinin gösterdiği onca şeyi, yani Kornilovcuların bir diktatörlüğüyle proletarya diktatörlüğü *haricinde hiçbir* çıkış yolu olmadığını, nesnel olarak başka bir yol olmadığını ve olamayacağını unutalım. Bunu unutalım, tüm bunlardan vazgeçelim ve bekleyelim! Neyi bekleyeceğiz? Bir mucize olmasını, 20 Nisan'la 29 Ağustos arasındaki olayların çalkantılı ve yıkıcı seyrini (savaşın uzaması ve açlığın yayılması nedeniyle) Kurucu Meclisin barışçıl, sakin, sorunsuz, yasal bir şekilde toplanmasının ve pek meşru kararlarının uygulanmasının izlemesini bekleyelim. Buyurun size "Marksist" taktik! Bekleyin ey açlar! Kerenskiy Kurucu Meclisi toplama sözü verdi.

* * *

"Uluslararası durumda aslında hemen harekete geçmemizi zorunlu kılan bir şey yok; üzerimize ateş açılmasına izin verirsek Batı'daki sosyalist devrim davasına zarar verme ihtimalimiz daha güçlü..."

Bu argüman gerçekten muhteşem: Scheidemann'ın "kendisi", Renaudel'in[198] "kendisi" bile işçilerin uluslararası sosyalist devrime yönelik sempatisini bu kadar iyi "manipüle" edemezdi!

Düşünün bir kere: olabilecek en zor şartlar altında, yalnızca *tek bir* Liebknecht'e (ve o da hapiste), herhangi bir gazetesi yokken, örgütlenme özgürlüğü yokken, Sovyetleri yokken, varlıklı köylülerin hepsi de dahil *tüm* sınıflar enternasyonalizm fikrine muazzam derecede düşmanca bakıyorken, emperyalist büyük burjuvazi, orta ve küçük burjuvazi müthiş düzeyde örgütlüyken Almanlar, yani devrimci Alman enternasyonalistler ve denizci üniforması içindeki Alman işçiler, donanmada kazanma şanslarının yüzde bir olduğu bir isyan başlattılar.

Ama elinin altında düzinelerce gazete, örgütlenme özgürlüğü, Sovyetlerin *çoğunluğu* olan, dünyanın en iyi durumdaki proletarya enternasyonalistleri olan bizler, ayaklanmamızla Alman devrimcileri desteklemeyi reddetmeliyiz. Scheidemannlar ve Renaudeller gibi, vurulursak dünya böylesine olağanüstü, böylesine makul, böylesine ideal enternasyonalistleri kaybedeceği için ayaklanmamanın çok daha sağduyulu olduğuna düşünmeliyiz.

Haydi, ne kadar makul olduğumuzu kanıtlayalım. Hadi *Alman isyancılara* desteğimizi beyan eden bir karar yayımlayıp Rusya'da *ayaklanmaktan* vazgeçelim. Bu sahici, makul bir enternasyonalizm olur. Bu bilgelikle yüklü siyaset *her yerde* zafer kazansa dünya enternasyonalizmin ne kadar hızlı serpilip gelişeceğini hayal edin bir kere!

Savaş tüm ülkelerde işçileri alabildiğine yormuş, onları bitap düşürmüştür. İtalya'da, Almanya'da ve Avusturya'da sık sık kitle

---

198 *Scheidemann, Philip* (1865-1939) – Alman Sosyal Demokrasisinin oportünist kesiminin en sağ kanadının liderlerinden ve 1918-21 arasında Alman işçi sınıfı hareketinin kanlı bir şekilde bastırılmasının örgütleyicilerinden biri.

Renaudel, Pierre (1871-1935) – Fransız Sosyalist Partisi'nin reformist liderlerinden biri.

hareketleri patlak vermektedir. *Yalnızca* biz İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine sahibiz. Öyleyse haydi biz de *beklemeye devam edelim.* Yalnızca sözle değil, eylemleriyle de toprak sahiplerine karşı ayaklanan, bizi Kerenskiy hükümetine karşı ayağa kalkmaya çağıran Rus köylülerine olduğu gibi, Alman enternasyonalistlere de ihanet edelim...

Rus Devrimini boğmak için hazır olan tüm ülkelerin kapitalistlerinin emperyalist komplolarının kara bir bulut gibi tepemize çökmesini bekleyelim; *ruble* bizi boğana kadar sabırla bekleyelim! Komploculara karşı saldırıya geçip, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin zaferiyle saflarını dağıtmak yerine, tabi Kerenskiy ve Rodzyanko vicdana gelip Kurucu Meclisi toplarsa, tüm uluslararası komploların *oylamalarla* hakkından geleceğimiz Kurucu Meclisi bekleyelim. Kerenskiy ve Rodzyanko'nun dürüstlüğünden şüphemiz mi var?

* * *

> "Ama herkes bize karşı! Yalıtılmış durumdayız; Merkez Yürütme Kurulu, Menşevik enternasyonalistler, *Novaya Jizn*'ciler ve Sol Sosyal Demokratlar bize karşı çağrılar yayımlıyor ve yayımlamaya da devam edecekler!"

Ne kahredici bir argüman. Şimdiye değin müttereddit olanları tereddüt ettikleri için acımasızca cezalandırıp durduk. *Bu sayede* halkın sempatisini kazandık. *Bu sayede,* var olmasaydı ayaklanmanın güvenli, çabuk ve kesin bir şekilde gerçekleştirilemeyeceği Sovyetleri kazandık. Şimdiyse kazandığımız Sovyetleri *müttereddit*lerin *safına geçmek için* kullanalım. Bu, Bolşevizm için ne de muhteşem bir kariyer olur!

Hem Lieberdanların ve Çernovların hem de Sol Sosyalist Devrimcilerin ve Menşeviklerin siyasetinin özü *tereddütlerden* ibaret. Sol Sosyalist Devrimciler ve Menşevik enternasyonalistler, *kitlelerin sola doğru kaydığı* gerçeğinin bir *göstergesi* olmaları açısından muazzam bir siyasi öneme sahipler. Bu doğrultudaki iki olgu, hem Menşeviklerin hem de Sosyalist Devrimcilerin kabaca yüzde 40'ının solun safına geçmesi ve köylü ayaklanması, açık ve net bir şekilde birbiriyle ilişkili.

Ancak artık, çoktan çürümüş bulunan Merkez

Yürütme Kurulu'nun ya da müstereddit Sol Sosyalist Devrimciler ve şürekâsının bize karşı çıkması üzerinden sızlananların tarifi zor omurgasızlığını açığa çıkaran da yine bu ilişkinin doğası. Çünkü küçük burjuva liderlerin – Martovların, Kamkovların, Suhanovların ve şürekâsının – *bu* tereddütleri, köylülerin *ayaklanmasıyla* karşılaştırılmak durumunda. Bu, *gerçekçi* bir siyasi karşılaştırmadır. Yolumuza kiminle devam etmeliyiz? Petrograd'ın, *dolaylı olarak kitlelerin sola doğru savrulmasını* ifade eden ama *her* siyasi dönemeçte utanmazca sızlanan, tereddüt eden, koşup Lieberdanlardan, Avksentyevlerden ve şürekâsından af dileyen bir avuç müstereddit lideriyle mi, *yoksa sola kayan kitlelerin kendisiyle mi?*

Sorun yalnızca ve yalnızca bu şekilde ortaya konulabilir.

Çünkü köylü ayaklanması Martovların, Kamkovların ve Suhanovların ihanetine uğramıştır; bizden, devrimci enternasyonalistlerin işçi partisinden de ona ihanet etmemiz istenmektedir. Sol Sosyalist Devrimcilerin ve Menşevik enternasyonalistlerin suçlama siyaseti bu kapıya çıkmaktadır.

Oysa biz tereddüt edenlere yardımcı olmak için önce kendimizin tereddüt etmeyi bırakması gerektiğini söyleyegeldik. Bu "hoş" sol küçük burjuva demokratlar, koalisyon lehine de "tereddüt göstermemişler" miydi? Uzun vadede bizi izlemelerini sağladık, çünkü kendimiz tereddüt etmedik. Olaylar, haklılığımızı gösterdi.

Bu beyler, tereddütleriyle her zaman devrimi geriye çektiler; bizse tek başımıza onu kurtardık. Şimdi, açlık Petrograd'ın kapısına dayanmışken ve Rodzyanko ve şürekâsı şehri teslim etmeye hazırlanırken bundan vaz mı geçelim?!

* * *

"Ama demiryolu işçileriyle ve postane çalışanlarıyla sağlam bağlarımız yok. Onların resmi temsilcisi Plansonlar.[199] Postaneler ve demiryolları olmadan kazanma şansımız var mı?"

Evet, evet, Plansonlar buradan, Lieberdanlar şuradan fırlıyor. *Kitleler* onlara nasıl bir güven sergiledi ki? Her zaman bu liderlerin

199 *Planson, A.A.* – Halkçı Sosyalist ve Merkez Yürütme Kurulu (İlk Birleşim) üyesi. İşbirlikçilerin örgütlerinden olan Vikjel'in (Demiryolu İşçileri Tüm Rusya Yürütme Kurulu) liderlerinden.

kitlelere ihanet ettiğini ortaya koymadık mı? Kitleler, hem Moskova'daki seçimlerde hem de Sovyet seçimlerinde bu liderlere sırt çevirip yüzünü *bize* dönmedi mi? Yoksa demiryolu işçileri ve postane çalışanları aç değil mi! Ya da Kerenskiy ve şürekâsına karşı grev yapmıyorlar mı?

Bir yoldaş, kötümserlerden birine, "Bu sendikalarla 28 Şubat'tan önce bağlantımız var mıydı?" diye sordu. Kötümser, bu iki devrimin karşılaştırılamayacağını söyleyerek yanıt verdi. Oysa bu cevap, soruyu soranın pozisyonunu *güçlendiriyor.* Çünkü *burjuvaziye karşı proleter* devriminin uzun süren hazırlığından binlerce kez bahsedenler Bolşeviklerin ta kendisi (ve bunu karar anı geldiğinde bu sözlerden vazgeçmek için yapmadılar). Postane ve telgraf çalışanları ve demiryolu işçileri sendikalarının siyasi ve iktisadi hayatı, proleter unsurların küçük burjuva kitlelerden ve burjuva üst kademelerden *ayrışmasıyla* karakterize ediliyor. Önceden şu ya da bu sendikayla "bağlantı" kurulması mutlak bir zorunluluk değil; önemli olan yalnızca bir proleter ve köylü ayaklanmasının hem demiryolu işçileri ordusunu hem de posta ve telgraf çalışanları *kitlesini* tatmin *edebilecek* olmasıdır.

* * *

"Petrograd'da ancak iki ya da üç gün yetecek kadar ekmek var. İsyancılara ekmek verebilir miyiz?"

Bu, binlerce kuşkucu düşünceden (kuşkucular *her zaman* "şüphe ederler" ve deneyim dışında başka hiçbir şeyle çürütülemezler), suçu yanlış omuzlara yükleyen düşüncelerden bir tanesi.

Açlığı hazırlayanlar ve devrimin açlıkla boğulması üzerine spekülasyon yapanlar Rodzyanko ve şürekâsıdır; burjuvazidir. Açlıktan kaçış yok ve kırda köylüler toprak sahiplerine karşı ayaklanmadığı ve işçiler kentlerde ve Petrograd ve Moskova'da kapitalistlere karşı zafer kazanmadığı sürece *herhangi bir çare de bulunamaz.* Tahılı zenginlerden almanın ya da sabotajlarına rağmen sevk etmenin ya da sıkı bir şekilde hesabını tutmanın *başka bir yolu yok.* "Demokrasinin" tedarik örgütlenmelerinin ve gıdayla ilgili sıkıntılarının, kapitalistlerin sabotajına karşı milyonlarca *şikâyetle, sızlanmayla* ve *yalvarışla* dolu tarihi bunun kanıtıdır.

Yeryüzünde muzaffer proleter devrimin iktidarı haricinde,

şikâyetlerden, yalvarışlardan ve gözyaşlarından *devrimci eyleme* geçişi sağlayabilecek başka bir güç yoktur. Ve proleter devrim ne kadar geciktirilir, müteredditlerin ve kafası karışıkların tereddütleriyle ne kadar uzun süre ertelenirse, o kadar çok kurban verecek ve gıda nakliyatını ve dağıtımını *örgütlemesi* o kadar zor olacaktır.

"Ayaklanmada erteleme ölümcüldür"; giderek artan yıkıma, yaklaşan açlığa bakıp yine de işçileri ayaklanmaktan *caydıracak* (*yani onları beklemeye ve bir süre daha umudunu burjuvaziye bağlamaya ikna edecek*) hazin "cesarete" sahip olanlara yanıtımız budur.

* * *

"Henüz cephede de herhangi bir tehlike yok. Askerlerin kendisi silah bile bıraksa bu yine de bir facia olmaz."

Ama askerler ateşkes imzalamayacak. Bunun için devlet iktidarı gerekir ve bu da bir ayaklanma olmadan elde edilemez. Askerler basitçe *kaçar*. Cepheden gelen haberler de bunu gösteriyor. Rodzyanko'yla Wilhelm arasındaki işbirliğine yardımcı olmamak için ve *(zaten çaresizliğe çok yakın olan)* askerlerin mutlak bir çaresizliğe kapılıp her şeyi kadere bırakarak yığınlar halinde kaçtığı *tam* bir iktisadi çöküş riski nedeniyle beklememeliyiz gerek.

* * *

"Ama iktidarı alır ve ne bir ateşkes ne de demokratik bir barış sağlayamazsak, askerler devrimci bir savaş vermek istemeyebilirler. O zaman ne olacak?"

Bu argüman akla, delinin biri kuyuya bir taş atmış kırk akıllı çıkaramamış sözünü getiriyor.

Biz hiçbir zaman, emperyalist bir savaş sırasında *iktidarda olmanın* zorluklarını inkâr etmedik. Ama yine de proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünü *telkin ettik*. Harekete geçme zamanı geldiğinde bundan vaz mı geçmeliyiz?

Her zaman tek bir ülkede proletarya diktatörlüğünün kurulmasının uluslararası durumda, ülkenin iktisadi hayatında, ordunun koşullarında ve ruh halinde muazzam değişiklikler yaratacağını söyledik; şimdi tüm bunları "unutmalı" ve devrimin "zorluklarının" gözümüzü korkutmasına izin mi vermeliyiz?

* * *

> "Herkesin dediği gibi kitleler, sokağa dökülecek bir ruh haline sahip değil. Kötümserliğin arttığını gösteren işaretler arasında, pogromcu ve Kara Yüzler yanlısı gazetelerin tirajındaki büyük artış gösterilebilir."

İnsan, burjuvazi tarafından gözünün korkutulmasına izin verdiğinde etrafındaki tüm nesne ve görüngüleri sapsarı kesilmiş gibi görmeye başlıyor. İlk olarak harekete ilişkin Marksist ölçütü izlenimci, anlıkçı bir ölçütle değiştiriyor; haleti ruhiyelere ilişkin öznel izlenimlerini, sınıf mücadelesinin gelişimine ve ülkedeki olayların, bir bütün olarak uluslararası durum bağlamındaki seyrine dair siyasi analizin *yerine koyuyor.* Elbette sağlam bir parti çizgisinin, partinin yılmaz kararlılığının da, özellikle en keskin devrimci anlarda ruh halini belirleyen bir *unsur* olduğunu "pek münasip bir şekilde" unutuveriyor. Bazen sorumlu liderlerin tereddütleriyle ve dün değer verdiklerini bugün yakmaya hazır oluşlarıyla, kitlelerin belirli katmanlarının ruh halinde en olmadık tereddütlere neden olduğunu unutmak insanlara "pek münasip" gelir.

İkinci olarak omurgasız kişiler – ve şu anda asıl mesele de budur – kitlelerin ruh halinden bahsederken şunu eklemeyi unutur:

"herkes" bunu gergin ve sabırsız bir ruh halinde söylemektedir;

"herkes", Sovyetler tarafından Sovyetlerin savunulması için çağrı yapıldığında işçilerin tek bir yumruk olup ayağa kalkacağını kabul etmektedir;

"herkes" işçilerin, kaçınılmaz olduğunu açık bir şekilde kavradıkları "nihai mücadeleyle" ilgili merkezlerin kararsızlığından büyük bir hoşnutsuzluk duyduğunu kabul etmektedir;

"herkes" oybirliğiyle en geniş yığınların ruh halini, çaresizliğe ve anarşiye varabilecek durumlara çok yakın olarak nitelemektedir;

"herkes" sınıf bilincine sahip işçiler arasında, yetkilileri etkilemek üzere yapılan tekil grevlerin, mitinglerin ve eylemlerin bir çözüm getirmediği görülmüş ve bütünüyle kavranmış olduğundan, *yalnızca* mitingler, *yalnızca* kısmi mücadeleler için sokağa çıkmak konusunda belirgin bir isteksizlik olduğunu, sınıf bilincine sahip işçilerin aklında kısmi değil genel bir mücadele olduğunu görmektedir *vesaire.*

Kitlelerin ruh halini bu şekilde sınıf mücadelesi ve siyasi mücadelenin gelişimiyle devrimimizin altı ayı boyunca gelişen olayların

seyri açısından değerlendirdiğimizde, burjuvazinin gözünü korkuttuğu insanların meseleyi nasıl çarpıttığı daha açık hale gelecektir. İşler 20-21 Nisan'dan, 9 Haziran'dan, 3 Temmuz'dan öncesinde olduğu gibi değil, çünkü o zaman mesele, bir parti olarak bizim ya kavramayı başaramadığımız (20 Nisan) ya da geriye çekip barışçıl bir mitinge dönüştürdüğümüz (9 Haziran ve 3 Temmuz) *kendiliğinden bir galeyan* meselesiydi; çünkü o zaman Sovyetlerin *henüz bizim olmadığını*, köylülerin Bolşeviklerin yoluna (ayaklanma) değil, *halen* Lieberdan-Çernov'a güvendiğini gayet iyi biliyorduk ve sonuç olarak da halkın çoğunluğunun desteğini alamazdık; ayaklanma için çok erken olurdu.

O zaman sınıf bilincine sahip işçilerin çoğunluğu henüz belirleyici nihai mücadele sorununu ortaya atmamıştı; parti birimlerimizden bir tanesi *bile* o zaman bu sorunu ortaya atmış değildi. Aydınlanmamış, geniş yığınlar açısındansa henüz ne çaresizliğin açığa çıkardığı ortak çaba ne de kararlılık vardı; ortada yalnızca Kerenskiy'i ve burjuvaziyi "eylemle", basit bir mitingle "etkilemeye" dönük naif bir umutla birlikte gelişen kendiliğinden bir *galeyan* vardı.

Bir ayaklanma için gereken bu değil, bir yanda sınıf bilincine sahip unsurlar arasında sonuna kadar savaşmaya yönelik bilinçli, sağlam ve devamlı bir kararlılık, diğer yandaysa artık kısmi önlemlerle hiçbir şeyin kurtarılamayacağını *hisseden,* hiç kimsenin "etkilenemeyeceğini", Bolşeviklerin nihai savaşta onlara önderlik edememesi durumunda açların "anarşik bir şekilde her şeyi paramparça edeceğini, her şeyi yakıp yıkacağını" *hisseden* geniş yığınlar arasındaki bir çaresizlik duygusudur.

Devrimin gelişimi pratikte *hem* işçileri *hem de* köylülüğü tam da, sınıf bilincine sahip olanlar arasında deneyimden kaynaklanan gergin haleti ruhiyeyle, çaresizliğin eşiğindeki geniş yığınlar arasında lokavt silahının kullanılmasına ve kapitalistlere yönelik nefretin bir bileşkesine taşımıştır.

Bolşevizmi taklit eden gerici basının madrabazlarının "başarısını" tam da bu zeminde kavrayabiliriz. Burjuvaziyle proletarya arasındaki nihai savaş yaklaşırken gericilerin kötücül bir keyif içinde olması istisnasız her devrimde gözlemlenen bir durumdur; bu hep böyle olmuştur ve hiçbir şekilde bunun önüne geçilemez. Ve

bu ortamın gözünüzü korkutmasına izin verirseniz sadece ayaklanmadan değil, genel olarak proleter devrimden de vazgeçmek zorunda kalırsınız. Çünkü kapitalist bir toplumda bu devrim, bir yandan gericiliğin kötücül bir keyif içinde olması, diğer yandan da bu şekilde küplerini dolduracakları umudu taşıması ona eşlik *etmeksizin gelişemez.*

Sınıf bilincine sahip işçiler Kara Yüzlerin burjuvaziyle el ele olduğunu ve işçilerin (küçük burjuvazinin inanmadığı, kapitalistlerin dehşete düştüğü, Bolşeviklerin iktidarı elinde tutamayacağına inanan Kara Yüzlerin zaman zaman sırf fesatlıktan ötürü olmasını istediği) nihai zaferinin, yalnızca bu zaferin Kara Yüzleri tamamıyla *ezeceğini,* Bolşeviklerin iktidarı savaşın bitap düşürüp mahvettiği tüm insanlığın yararına sıkı sıkıya elinde *tutabileceğini* çok iyi biliyor.

Aslında aklı başında hiç kimse *Rodzyankoların* ve Suvorinlerin uyum içinde hareket ettiğinden, aralarında rolleri paylaştıklarından kuşku duyabilir mi?

Olgular Kerenskiy'in Rodzyanko'nun emirlerine göre hareket ettiğini, Rusya Cumhuriyeti Devlet Matbaasının (gülmeyin!) "Duma"daki gericilerin Kara Yüz konuşmalarını tüm masrafları devlete ait olacak şekilde bastığını kanıtlamadı mı? Bu gerçek, "kendi küçük adamlarına" hizmet eden *Dyelo Naroda*'daki yalakalar *tarafından bile* ifşa edilmedi mi? *Tüm* seçim deneyimleri Kadet listelerinin, Çarlık yanlısı toprak sahiplerinin "çıkarlarının" denetimindeki satılık bir gazete olan *Novoye Vremya*[200] tarafından desteklendiğini göstermedi mi?

Daha dün ticaret ve sanayi kapitalistlerinin (elbette partizan olmayan kapitalistler, tabi ya öyleler; çünkü Vihlayevler ve Rakitnikovlar, Gvozdyovlar ve Nikitinler kesinlikle Kadetlerle değil – aman Allah korusun – *partizan olmayan* ticaret ve sanayi

---

200 *Novoye Vremya* (Yeni Zamanlar) – 1868-1917 arasında Petersburg'da çeşitli yayımcılar tarafından basılan günlük gazete. Pek çok kez siyasi rengini değiştirmiş ve 1905'ten itibaren Kara Yüzler'in yayın organı haline gelmiştir. Şubat 1917 burjuva demokratik devriminden sonra karşıdevrimci bir tavır almış ve Bolşeviklere karşı azgın bir kampanya yürütmüştür. Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de kapatılmıştır. Lenin, *Novoye Vremya*'yı yozlaşmış basına örnek olarak vermektedir.

çevreleriyle ittifak halindeler) Kadetlere 300.000 ruble gibi dolgun bir meblağ bağışladığını okumadık mı?

Meselelere duygusal bir açıdan değil sınıfsal bir perspektifle bakarsak tüm Kara Yüz basınının "Ryabuşinskiy, Milyukov ve şürekâsı" şirketinin bir şubesi olduğunu görürüz. Kapitalistler bir yandan Milyukovları, Zaslavskiyleri, Potresovları vesaire, diğer yandan Kara Yüzleri satın almaktadır.

Proletaryanın zaferi, halkın bu ucuz Kara Yüz zehriyle iğrenç bir şekilde zehirlenmesine son vermenin tek yoludur.

Bitap düşmüş, açlığın ve savaşın uzamasının perişan ettiği kalabalığın Kara Yüz zehrine tutunmasında şaşılacak bir şey var mı? Çöküşün eşiğinde olup da ezilen kitlelerin çaresiz *olmadığı* kapitalist bir toplum hayal edilebilir mi? Büyük kısmı halen cahil olan kitlelerin çaresizliğinin kendisini her türlü zehrin daha fazla tüketilmesi üzerinden ifade *edeceğinden* kuşku duyulabilir mi?

Kitlelerin ruh hali hakkında atıp tutanlar, kendi omurgasızlıkları için kitleleri suçlayanlar umutsuz bir durumdadır. Kitleler, bilinçli bir şekilde uygun zamanı bekleyenlerle bilinçsiz bir şekilde çaresizliğe kapılmaya hazır olanlar şeklinde bölünmüştür; ancak ezilenlerden ve açlardan oluşan yığınlar omurgasız *değildir.*

* * *

"Öte yandan Marksist parti ayaklanma sorununu bir askeri komplo sorununa indirgeyemez..."

Marksizm olağanüstü derin ve çok boyutlu bir öğreti. Bu nedenle Marx'tan yapılan bölük pörçük alıntıların – özellikle de uygunsuz bir şekilde yapılanların – Marksizmden kopanların "argümanları" içinde bulunabilmesinde şaşılacak bir şey yok. Askeri komplo, belirli bir sınıfın partisi tarafından örgütlenmemişse, örgütleyicileri genel olarak içinde bulunulan siyasi anı ve özel olarak uluslararası durumu analiz *etmemişse*, parti halkın çoğunluğunun desteğini *kazanmamışsa*, devrimci olayların gelişimi küçük burjuvazinin uzlaşmacı sanrılarının pratik olarak reddedilmesini beraberinde *getirmemişse*, devrimci mücadelenin, otoritesi kabul görmüş ya da pratikte kendisini bir otorite olarak ortaya koymuş Sovyetler gibi organlarının çoğunluğu *kazanılmamışsa*, ordu içinde (savaş zamanında), haksız savaşı tüm halkın iradesine karşın

uzatan hükümete karşı bir hassasiyet *gelişmemişse,* ayaklanmanın sloganları ("tüm iktidar Sovyetlere", "köylüye toprak" ya da "savaşan tüm ülkelere derhal, gizli antlaşmalara ve gizli diplomasiye son verilmesini de içeren demokratik bir barış teklif edilmesi" gibi) yaygın bir şekilde bilinen ve popüler sloganlara *dönüşmemişse,* ileri işçiler kitlelerin çaresiz durumundan ve kırın, ciddi bir köylü hareketi ya da toprak sahipleri ve onları savunan hükümete karşı bir ayaklanmayla ortaya konulan desteğinden emin *değilse,* ülkenin ekonomik durumu krizin barışçıl ve parlamenter yollarla çözülebileceğine ilişkin gerçek umutlara kaynaklık *ediyorsa* Blankizmdir.

Bu kadarı yeter mi?

Bolşevikler İktidarı Elinde Tutabilir mi? başlıklı broşürümde (bir-iki gün içinde yayımlanacağını umuyorum) Marx'tan, gerçekten ayaklanma sorunuyla ilişkili olan ve bir "sanat" olarak ayaklanmanın özelliklerini sıralayan bir alıntı yaptım.

Rusya'da şimdilerde bir askeri komploya karşı feryat eden tüm gevezeleri ağızlarını açıp bir "sanat" olarak ayaklanma ile mahkûm edilmesi gereken bir askeri komplo arasındaki farkı açıklamaya davet etsek, ya burada alıntılananları tekrar edip kendilerini saklamaya çalışacaklarına ya da kendilerini daha da alçaltıp işçilerin alay konusu olacaklarına bahse girmeye hazırım. Buyurun deneyin bakalım sevgili sözüm ona Marksistler! Bize "askeri komploya" *karşı* bir şarkı söyleyin!

NOT

Salı günü akşam sekizde Petrograd'da yayımlanan gazetelerin sabah baskısına ulaştığımda yukarıdaki satırlar yazılmıştı; bu gazetelerden birinde, *Novaya Jizn*'de V. Bazarov'un bir makalesi vardı. V. Bazarov, "iki tanınmış Bolşevikin derhal eyleme geçilmesine karşı el yazısıyla kaleme aldıkları bir manifestonun şehirde dağıtıldığını" iddia ediyordu.

Bu doğruysa yoldaşlar, bu mektubun size en erken çarşamba öğleden sonra ulaşabileceğini göz önüne alırsak, sizden mektubu mümkün olan en kısa sürede *yayımlamanızı* rica ediyorum.

Mektubu yayımlanmak üzere yazmamış, partimize mektup aracılığıyla hitap etmek istemiştim. Ancak *Novaya Jizn*'in partiyle

alakası olmayan ve binlerce kez sergiledikleri alçakça omurgasızlıklar (önceki gün Bolşeviklere oy verip, dün dünyaca ünlü birlik kongresinde Menşeviklerle *neredeyse* birlik olarak onlara oy veren) nedeniyle alay konusu olmuş kahramanları karşısında, böylesi tiplerin eline partimizin üyelerinin ayaklanma karşıtı propaganda yaptığı *bir manifesto* geçmesi karşısında sessiz kalamayız. Bırakalım bu isimsiz kişiler gün ışığına çıksın ve bırakalım bu utanç verici tereddütleri nedeniyle, sınıf bilincine sahip işçilerin alay konusu olacak olsalar bile, hak ettikleri cezayı çeksinler. Bu mektubu Petrograd'a yollamak için yalnızca bir saatim var, dolayısıyla beyinsiz *Novaya Jizn* eğiliminin hayırsız kahramanları hakkında yalnızca birkaç şey söyleyebileceğim. V. Bazarov, "kitleler içinde umutsuzluk ve kayıtsızlık duygusu yayan herkes bir ayaklanma hazırlıyor" diyen ve bu sözlerinde de binlerce kez haklı olan Ryazanov Yoldaş'la polemik yapmaya kalkışıyor.

Hayırsız davanın hayırsız kahramanı "cevabı" şöyle "yapıştırıyor":

"Umutsuzluk ve kayıtsızlığın kazandığı hiç görülmüş mü?"

Ey *Novaya Jizn*'in alçak aptalları! Tarihte ezilen sınıf kitlelerinin çektikleri uzun acılar ve her türlü krizin olağanüstü derecede şiddetlenmesi nedeniyle çaresizliğe kapılmaksızın umutsuz bir savaşta zafer kazandığı, bu kitlelerin uşak kılıklı çeşit çeşit ön parlamentolar karşısında, devrimin içinin boşaltılması karşısında, Lieberdanların Sovyetleri iktidar ve ayaklanma organları olmaktan çıkarıp laklak edilen kahvehanelere indirgemesi karşısında kayıtsızlığa kapılmadığı ayaklanma örneği biliyor musunuz?

Yoksa *Novaya Jizn*'in alçak aptalları kitleler arasında ekmek sorununa, savaşın uzaması sorununa, toprağın köylülere verilmesi sorununa ilişkin bir kayıtsızlık mı keşfetti?

17 (30) Ekim 1917'de yazılmıştır.

19, 20, 21 Ekim (1, 2 ve 3 Kasım) 1917'de *Raboçi Put*'un 40, 41 ve 42. sayılarında yayımlanmıştır.

İmza: *N. Lenin*

Bolşevik Parti Üyelerine Mektup[201]

201 Bu ve "RSDİP (B) Merkez Komitesi'ne" başlığını taşıyan (bkz. Lenin, V.I., *Collected Works*, cilt: 26, Progress Publishers, Moskova, 3. baskı, 1977, s. 223-227) mektuplar Lenin'in, Merkez Komitesi'nin silahlı ayaklanmaya ilişkin kararını akamete uğratmaya çalışan Zinovyev ve Kamenev'e karşı mücadelesini yansıtmaktadır. Zinovyev ve Kamenev, ayaklanma meselesinin tartışıldığı 10 (23) Ekim 1917 tarihinde yapılan Merkez Komitesi toplantısında yenilgiye uğratılmış ve ertesi gün MK'ya görüşlerini belirten bir açıklamayla, RSDİP (B)'nin Petersburg, Moskova, Moskova Bölge ve Finlandiya Bölge Komitelerine, Sovyetler Merkez Yürütme Kurulu ve Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi'ndeki Bolşevik gruplara MK kararına karşı çıkan "Mevcut Durum Üzerine" başlıklı bir mektup göndermişlerdir. Zinovyev ve Kamenev Petersburg Komitesi'nin 15 (28) Ekim'de yapılan, mektuplarının okunduğu genişletilmiş toplantısında ve bir kez daha silahlı ayaklanmaya karşı çıktıkları 16 (29) Ekim tarihli genişletilmiş MK toplantısında destek bulamayınca açık bir ihanete girişmişlerdir. 18 (31) Ekim'de yarı Menşevik *Novaya Jizn* gazetesi, yazarın Zinovyev ve kendisi adına silahlı ayaklanmaya karşı çıktığı ve bu arada partinin çok önemli bir kararını düşmana ifşa ettiği, "Kamenev'le 'Ayaklanma' Üzerine" başlıklı bir makale yayımlamıştır. Lenin aynı gün, bu hamleyi devrime ihanet olarak nitelediği yukarıdaki ilk mektubunu, ertesi gün de ikinci mektubunu kaleme almıştır. Zinovyev ve Kamenev'i grev kırıcı diye adlandıran Lenin, partiden ihraç edilmelerini talep etmiştir.

Lenin'in mektubu 20 Ekim'de (2 Kasım) Merkez Komitesi'nde tartışılmış, ilk konuşmayı yapan Dzerjinskiy, "Kamenev'in tüm siyasi faaliyetlerden çekilmesi" yönünde bir öneri sunmuştur. Cerjinskiy, Zinovyev'inse zaten saklanmakta olduğunu, dolayısıyla herhangi bir parti faaliyetine katılmadığını söylemiştir. Sverdlov, Kamenev'in davranışının hiçbir gerekçesi olamayacağını, ancak Merkez Komitesi'nin parti üyelerini ihraç etme yetkisi bulunmadığını söylemiştir. Sverdlov, Kamenev'in Merkez Komitesi'nden istifa etmesini önermiştir. Stalin iki kez söz almıştır. İlkinde tartışmanın bir MK genel toplantısına taşınmasını önermiş ve yapılan oylamada bu önerisi reddedilince "Partiden ihracın çare olmadığını" söylemiştir. Zinovyev ve Kamenev'in MK'da kalması, böylece MK kararlarına uymanın onları bağlaması gerektiğini savunmuştur.

Kamenev MK'dan ihraç edilmiş ve MK kararları ve politikaları hakkında herhangi bir açıklama yapması yasaklanmıştır. MK üyelerinin, MK'nın aldığı kararlar hakkında kamuoyuna herhangi bir açıklama yapması da yasaklanmıştır.

Lenin karara katılmamış ve bunun bir taviz olduğunu söylemiştir.

Yoldaşlar,

18 Ekim Çarşamba gününe ait Petrograd gazetelerine ulaşma olanağım olmadı. Kamenev ve Zinovyev'in parti yayını olmayan *Novaya Jizn* gazetesinde yayımlanan açıklamalarının tam metni bana telefonda aktarıldığında buna inanamadım. Ancak ne yazık ki bu açıklamayı yaptıklarına ilişkin herhangi bir şüphe bulunmuyor ve bu vesileyle parti üyelerine perşembe akşamı ya da cuma sabahı ulaşabilecek bu mektubu yazmak durumunda kaldım; çünkü bu eşine rastlanmamış *grev kırıcılık* karşısında sessiz kalmak suç olur.

Pratik sorun ne kadar ciddiyse ve grev kırıcılık suçunu işleyenler ne kadar sorumlu ve "önemli" kişilerse, mesele o kadar tehlikelidir; grev kırıcılar o kadar kararlı bir biçimde defedilmelidir ve grev kırıcıların eskiden verdikleri "hizmetleri" göz önünde bulundurmayı bir an için akıldan geçirmek bile affedilemez bir tereddüt olacaktır.

Düşünün bir kere! Parti çevrelerinde, Partinin Eylül'den beri ayaklanma sorununu tartıştığı biliniyor. Hiç kimse adı geçen kişilerden herhangi birinin tek bir mektubunu ya da açıklamasını duymuş değil! Şimdi, diyebiliriz ki, Sovyetler Kongresi'nin hemen arifesinde iki önde gelen Bolşevik, Bolşeviklerin çoğunluğuna ve açık ki *Merkez Komitesi'ne karşı çıkıyor.* Bu doğrudan söylenmiyor, ancak bu durum mücadeleye verilen zararı daha da artırıyor çünkü imalarla konuşmak daha da tehlikeli.

Kamenev ve Zinovyev'in açıklamalarının metninden Merkez Komitesi'ne karşı çıktıkları açıkça anlaşılıyor; aksi takdirde açıklamalarının bir anlamı olmazdı. Ancak özel olarak Merkez Komite'nin *hangi* kararını tartıştıklarını söylemiyorlar.

Neden?

Nedeni açık; çünkü bu karar Merkez Komite tarafından yayımlanmış değil.

Bu ne anlama gelir?

Son derece önemli bir sorun hakkında, 20 Ekim gibi kritik bir günün arifesinde iki "önde gelen Bolşevik", parti merkezinin yayımlanmamış bir kararına saldırıyor ve bunu parti yayınları dışında yapıyor; üstelik de tam da bu sorunla ilgili olarak *işçilerin partisine karşı burjuvaziyle işbirliği yapan* bir gazetede...

Bu, Plehanov'un örneğin parti yayını olmayan yayınlarda 1906-1907'de yaptığı ve Partinin çok sert bir biçimde kınadığı açıklamalarından binlerce kez daha alçakça ve *milyonlarca kez daha zararlı*! O dönemde konu yalnızca seçimler meselesiydi; şimdiyse iktidarın alınması için ayaklanma sorunu!

Böyle bir sorun hakkında, merkez bir karar aldıktan *sonra,* bu *yayımlanmamış* karar hakkında Rodzyankoların ve Kerenskiylerin önünde, partiye ait olmayan bir gazetede tartışma yürütmek... Bundan daha haince, daha grev kırıcı, daha beter bir davranış hayal edebiliyor musunuz?

Kendi adıma bu eski yoldaşları, onlarla olan eski yakın ilişkilerim nedeniyle kınamakta tereddüt etmeyi utanç verici sayarım. Doğrudan ikisini de artık yoldaşım saymadığımı ve her ikisinin de Partiden ihraç edilmesini sağlamak üzere onlarla hem Merkez Komite'de hem de Kongre'de tüm gücümle mücadele edeceğimi beyan ediyorum.

Olayların seyri içerisinde giderek artan bir sıklıkla bir ayaklanma ihtiyacıyla karşı karşıya kalan bir işçi partisi, merkezinin aldığı yayımlanmamış kararlar Parti dışı yayınlarda tartışılırsa ve militanlarının safında tereddüt ve kafa karışıklığı yaratılırsa bu zor görevi yerine getiremez.

Bırakalım Bay Zinovyev ve Bay Kamenev bir düzine kafası karışıkla ya da Kurucu Meclis seçimi adaylarıyla birlikte kendi partilerini kursunlar. İşçiler böyle bir partiye katılmaz çünkü bu partinin sloganı şu olur:

> "Bir Merkez Komitesi toplantısında nihai savaş meselesiyle ilgili yenilgiye uğramış olan Merkez Komite üyeleri, yayımlanmamış Parti kararlarına Partiye ait olmayan yayın organlarında saldırabilir."

Bırakalım *böyle* bir parti kursunlar; işçi sınıfının Bolşevik Partisi bundan yalnızca kazançlı çıkar.

Tüm belgeler yayımlandığında grev kırıcı Zinovyev ve Kamenev'in yıldızı daha da parlayacaktır. Bu arada bırakalım işçiler şu soruyla meşgul olsun:

> "Tüm Rusya'da örgütlü bir sendikanın Yürütme Kurulu'nun bir ay süren tartışmalar sonunda yüzde 80 çoğunlukla bir greve hazırlık yapma kararı aldığını, ancak henüz ne grevin tarihinin ne de başka

bir ayrıntısının açıklanmadığını farz edelim. Yine karar alındıktan *sonra*, iki üyenin 'muhalif görüş' bahanesinin arkasına saklanarak kararın gözden geçirilmesi için yalnızca yerel gruplara yazmakla kalmayıp, mektuplarının Parti yayını olmayan gazetelere iletilmesine izin verdiklerini farz edelim. Son olarak bu iki üyenin, karar henüz yayımlanmamış olmasına karşın Parti yayını olmayan gazetelerde karara saldırdıklarını ve kapitalistlerin önünde grevi kötülemeye başladıklarını varsayalım.

"Soru şu; işçiler böyle grev kırıcıları ihraç etmekte tereddüt gösterir mi?"

* * *

Şu anda, 20 Ekim'e bu kadar yaklaşmışken, uzaktan ayaklanmayla ilgili olarak, grev kırıcıların Partiye ait olmayan yayın organlarına verdikleri demecin amaca ne kadar zarar verdiğini yargılayabilmem mümkün değil. *Pratik açıdan* çok büyük bir zarar verildiğine şüphe yok. Durumu telafi edebilmek için en başta, grev kırıcıları ihraç ederek Bolşevik cephenin birliğini yeniden tesis etmemiz zorunlu.

Ayaklanmaya karşı öne sürülen ideolojik argümanların zayıflığı, bu argümanları ne kadar gün yüzüne çıkarırsak o kadar açık hale gelecektir. Kısa bir süre önce bu konuyla ilgili *Raboçi Put*'a bir makale yolladım; editörler makaleyi yayımlamanın imkânsız olduğunu düşünüyorlarsa Parti üyelerinin makalenin el yazmasını okuması sağlanabilir.[202]

Esasen "ideolojik" diyebileceğimiz iki argüman var. Birincisi Kurucu Meclisin "beklenmesi" gerektiği argümanı. Haydi bekleyelim, belki o zamana kadar dayanabiliriz; bütün argüman bu. Belki açlığa rağmen, ekonomik kaosa rağmen, askerlerin sabrının tükenmiş olduğu gerçeğine rağmen, Rodzyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etmeye yönelik adımlarına rağmen, belki dayanabiliriz.

Bir ihtimal ve belki; bu argümanın tüm söylediği bu.

İkincisi ise patırtılı bir kötümserlik. Burjuvazi ve Kerenskiy açısından her şey yolunda, bizim açımızdansa hiçbir şey yolunda değil. Kapitalistler mükemmel bir şekilde hazırlandılar, işçiler açısındansa her şey yanlış. "Kötümserler" avaz avaz meselenin askeri

[202] "Yoldaşlara Mektup" başlıklı makale kastediliyor.

boyutuna ilişkin bağırıyor, ama "iyimserler" sessiz, çünkü belli şeyleri Rodzyanko ve Kerenskiy'e ifşa etmek grev kırıcılardan başka kimse açısından hoş değil.

Zor bir dönem. Zor bir görev. Ağır bir ihanet.

Buna rağmen görev başarıyla tamamlanacak; işçiler saflarını sıklaştıracak, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin olağanüstü sabırsızlığı gerekeni yapacak! Saflarımızı sıklaştıralım, proletarya kazanmak zorunda!

N. Lenin

18 (31) Ekim 1917'de yazılmıştır.

İlk kez 1 Kasım 1927'de *Pravda*'nın 250. sayısında yayımlanmıştır.

Merkez Komitesi Üyelerine Mektup[203]

Yoldaşlar,

Bu satırları 24'ü akşamı yazıyorum. Durum son derece kritik. Aslında artık ayaklanmayı ertelemenin ölümcül olacağı tamamıyla açık.

Tüm gücümle yoldaşlarımı artık her şeyin pamuk ipliğine bağlı olduğunu, konferanslarla ya da kongrelerle (Sovyet kongreleriyle bile) değil bütünüyle halk tarafından, kitleler tarafından, silahlı halkın mücadelesiyle çözülebilecek sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu görmeye çağırıyorum.

Kornilovcu burjuvazinin saldırısı ve Verhovskiy'in görevden alınması beklemememiz gerektiğini gösteriyor. Her ne pahasına olursa olsun tam da bu akşam, tam da bu gece, önce askeri okul öğrencilerini silahsızlandırdıktan (direnirlerse onları yenilgiye uğratmalı) vesaire sonra hükümet üyelerini tutuklamalıyız.

Beklememeliyiz! Her şeyi kaybedebiliriz!

İktidarın hemen ele geçirilmesinin değeri *halkın* (kongrelerin değil, halkın, en başta ordunun ve köylülerin), Verhovskiy'i kapı dışarı eden ve ikinci bir Kornilov entrikası çevirmekte olan Kornilovcu hükümete karşı savunulması olacaktır.

İktidarı kim almalı?

Şu anda bunun bir önemi yok. Bırakalım bu işi Devrimci Askeri Komite[204] ya da iktidarı halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının

---

[203] 24 Ekim (6 Kasım) gecesi yazılmıştır. Aynı gün Lenin gizlice Smolni'ye gelmiş ve ayaklanmanın liderliğini üstlenmiştir.

[204] *Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi* 12 (25) Ekim 1917'de Bolşevik

(derhal barış önerisi getirilmesi), köylülüğün çıkarlarının (topraklara derhal el konulması ve özel mülkiyetin kaldırılması), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine bırakacağını ilan eden "başka herhangi bir kurum" yapsın.

Tüm ilçeler, tüm alaylar, tüm kuvvetler hemen seferber edilmeli ve derhal delegasyonlarını, hiçbir koşul altında iktidarın 25'ine kadar Kerenskiy ve şürekâsının eline bırakılamayacağı, bu meseleye ilişkin tam da bu akşam, tam da bu gece bir karar verilmek zorunda olduğu konusunda ısrar etmek üzere Devrimci Askeri Komite'ye ve Bolşevik Parti Merkez Komitesi'ne yollamalıdır.

Tarih, bugün zafere ulaşabilecekken (ve bugün kesinlikle zafere ulaşabilecekken) yarın pek çok şeyi, her şeyi kaybetme riskini alan devrimcilerin ayak sürümesini affetmeyecektir.

Bugün iktidarı alırsak onu Sovyetlere rağmen ama Sovyetler adına almış olacağız.

İktidarın alınması ayaklanmanın işidir; siyasi amacı iktidar alındıktan sonra açık hale gelecektir.

25 Ekim'de yapılacak tereddütlü oylamayı beklemek bir felaket ya da yalnızca bir formalite olacaktır. Halk bu tür meseleler hakkında seçimle değil güçle karar verme hak ve sorumluluğuna sahiptir; devrimin kritik anlarında halk, temsilcilerini, hatta en iyi temsilcilerini bile beklemek yerine onlara talimat verme hak ve sorumluluğuna sahiptir.

Tüm devrimlerin tarihi bunu göstermektedir ve *devrimin*

Parti Merkez Komitesi'nin talimatıyla kurulmuştur. Üyeleri Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi, Petrograd Sovyeti, fabrika komiteleri, sendikalar ve askeri örgütlenmelerden seçilmiştir. Merkez Komitesi'nin önderliği altında hareket etmiş ve Kızıl Muhafız müfrezelerinin oluşturulması ve işçilerin silahlandırılmasında Bolşevik Askeri Örgütlenme'yle yakın bir ilişki içinde çalışmıştır. Komitenin ana görevi Merkez Komitesi talimatları doğrultusunda silahlı ayaklanmayı hazırlamaktır. Ekim Devrimi'nin zaferi için muharebe güçlerinin örgütlenmesine yönelik çeşitli faaliyetler yürütmüştür. Komitenin komuta merkezi, Devrimci Askeri Merkez, 16 (29) Ekim 1917'de Merkez Komitesi tarafından oluşturulmuş ve Lenin'den günlük talimatlar almıştır. Ekim Devrimi'nin zaferinden ve İkinci Sovyetler Kongresi'nde Sovyet Hükümetinin seçilmesinden sonra Devrimci Askeri Komite'nin temel görevi karşıdevrimle mücadele etmek ve devrimci düzeni korumak olmuştur. Devrimci Askeri Komite, işlevlerini yeni kurulan Halk Komiserliklerine devretmiş, 5 (18) Aralık 1917'de varlığına son vermiştir.

kurtuluşunun, barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlıktan kurtuluşun, toprağın köylülere devredilmesinin kendilerine bağlı olduğunu bilen devrimcilerin bu olanağın ellerinden kayıp gitmesine izin vermesi muazzam bir suç olacaktır.

Hükümet sallanmaktadır. Her ne pahasına olursa olsun ona öldürücü darbe indirilmelidir!

Bu eylemi ertelemek ölümcüldür.

24 Ekim (6 Kasım) 1917'de yazılmıştır.
İlk kez 1924'te yayımlanmıştır.

Rusya Yurttaşlarına![205]

Geçici Hükümet görevden alınmıştır. Devlet iktidarı, Petrograd proletaryasına ve garnizonuna önderlik eden Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi'ne geçmiştir.

Halkın uğruna savaştığı amaç, yani derhal demokratik bir barış önerisi yapılması, toprak sahipliğine son verilmesi, üretim üzerinde işçi denetimi kurulması ve Sovyet iktidarı teminat altına alınmıştır.

Yaşasın işçilerin, askerlerin ve köylülerin devrimi!

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi
10.00, 25 Ekim 1917
Raboçi; Soldat, sayı: 8
25 Ekim (7 Kasım) 1917

---

205 Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi adına Lenin tarafından yazılmıştır. 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de *Raboçi i Soldat* gazetesi tarafından yayımlanmış, daha sonra *Derevenskaya Bednota, İzvestiya* ve başka gazeteler tarafından yeniden yayımlanmıştır.

Raboçi i Soldat (İşçi ve Asker) – Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin yayın organı olan, 17 (30) Ekim 1917 ile Şubat 1918 arasında yayımlanan akşam gazetesi.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Toplantısı 25 Ekim (7 Kasım) 1917[206]

1

SOVYET İKTİDARININ GÖREVLERİ HAKKINDA RAPOR

GAZETE HABERİ

Yoldaşlar, Bolşeviklerin her zaman zorunlu olduğunu söylediği işçi ve köylü devrimi gerçekleşti.

Bu işçi ve köylü devriminin önemi nedir? Devrimin önemi, ilk olarak bir Sovyet hükümetine, burjuvazinin hiçbir payının olmayacağı kendi iktidar organımıza sahip olmamızdır. Ezilen kitlelerin kendisi bir iktidar yaratacaktır. Eski devlet aygıtı temellerinden yıkılacak ve Sovyet örgütlenmeleri biçiminde yeni bir idari yapı kurulacaktır.

Bundan böyle Rusya'nın tarihinde yeni bir evre başlamıştır ve bu üçüncü Rus Devrimi, en sonunda sosyalizmin zaferine yol açmak zorundadır.

Acil görevlerimizden bir tanesi, savaşa derhal son vermektir. Mevcut kapitalist sistemle yakından ilişkili olan bu savaşı sona erdirmek için sermayenin kendisiyle savaşmak gerektiği herkes

---

206 Toplantı 25 Ekim (7 Kasım) günü 14.35'te, Devrimci Askeri Komite'nin Geçici Hükümetin devrildiğine ve devrimin zafer kazandığına ilişkin raporuyla açılmıştır. Lenin, Sovyet iktidarının önündeki görevler hakkında bir rapor sunmuştur. Lenin tarafından okunan karar önerisi, ezici bir çoğunluk tarafından kabul edilmiştir.

açısından açıktır.

Bu konuda, İtalya'da, İngiltere'de ve Almanya'da hâlihazırda gelişmeye başlamış olan dünya işçi sınıfı hareketi bize yardımcı olacaktır.

Uluslararası demokrasiye adil ve acil bir barış için yapacağımız öneri her yerde uluslararası proleter kitleler arasında coşkulu bir karşılık bulacaktır. Proletaryanın güvenini artırmak için tüm gizli antlaşmalar[207] derhal yayımlanmalıdır.

Rusya içerisinde köylülüğün çok büyük bir kısmı kapitalistlerle yeterince oyalandıklarını ve artık işçilerle birlikte yürüyeceklerini söylemiştir. Toprak sahipliğine son veren tek bir kararname, köylülüğün güvenini kazanmamızı sağlayacaktır. Köylüler, kurtuluşlarının işçilerle ittifak yapmakta olduğunu anlayacaktır. Üretim üzerinde gerçek bir işçi denetimi kurmalıyız.

Artık nasıl birlikte çalışacağımızı öğrenmiş bulunuyoruz. Gerçekleşen devrim bunun kanıtıdır. Her şeyin üstesinden gelecek olan ve proletaryayı dünya devrimine taşıyacak olan kitle örgütlenmesinin gücüne sahibiz.

Şimdi Rusya'da proleter bir sosyalist devlet inşa etmeye koyulmalıyız.

Yaşasın dünya sosyalist devrimi! *(Yoğun alkış.)*

---

207 Çarlık hükümeti ve onu takip eden Rusya'nın burjuva Geçici Hükümetiyle Britanya, Fransa, Almanya, Japonya ve diğer emperyalist güçler arasında imzalanan gizli antlaşmalar gibi gizli diplomatik belgelere atıf yapılmaktadır. 10 (23) Kasım 1917'den itibaren bu belgeler *Pravda* ve İzvestiya'da ve Aralık'ta *Eski Dışişleri Bakanlığı Arşivlerinden Gizli Belgeler Derlemesi* başlığıyla bir dizi şeklinde yayımlanmıştır. Aralık 1917'yle Şubat 1918 arasında yedi cilt yayımlanmıştır. Sovyet Hükümeti gizli antlaşmaları yayımlayarak yürüttüğü devrimci propaganda, ilhakları ve tazminatları içermeyen demokratik bir barış sağlanması lehine çok önemli bir girdi yapmış ve Birinci Dünya Savaşı'nın emperyalist doğasını teşhir etmiştir.

2

KARAR

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, Petrograd proletaryası ve garnizonunun muzaffer devrimini selamlamaktadır. Sovyet, kitlelerin bu alışılmadık ölçüde kansız ve son derece başarılı ayaklanmasının gösterdiği dayanışmayı, örgütlülüğü, disiplini ve mutlak fikir birliğini bilhassa vurgulamaktadır.

Sovyet, devrimle birlikte yaratılacak ve kent proletaryasının yoksul köylülüğün tamamının desteğini almasını sağlayacak olan işçi ve köylü hükümetinin, Sovyet hükümetinin, ülkeyi savaşın tarifi imkânsız sefalet ve dehşetinden kurtarmanın tek yolu olan sosyalizme doğru sağlam adımlarla ilerleteceğine sarsılmaz bir inanç duymaktadır.

Yeni işçi ve köylü hükümeti derhal, savaşan tüm ülkelere adil ve demokratik bir barış önerisi sunacaktır.

Yeni hükümet derhal toprak sahipliğine son verecek ve toprağı köylülere devredecektir. Yeni hükümet üretim ve malların dağıtımı üzerinde işçi denetimi tesis edecek ve bankalar üzerinde ülke çapında denetim kurarken, onları aynı zamanda tek bir devlet bankasına dönüştürecektir.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tüm işçi ve köylüleri, işçi ve köylü devrimini özveriyle ve tüm güçleriyle desteklemeye çağırmaktadır. Sovyet, yoksul köylülerle ittifak halindeki kentli işçilerin katı, yoldaşça bir disiplin sergileyeceğine ve sosyalizmin zaferi için yaşamsal olan, tam anlamıyla devrimci bir düzen kuracağına yönelik inancını dile getirmektedir.

Sovyet, Batı Avrupa ülkelerinin proletaryasının bize sosyalizmin eksiksiz ve kalıcı bir zafer kazanmasında yardım edeceğine inanmaktadır.

İzvestiya, sayı: 207
26 Ekim 1917

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri İkinci Tüm Rusya Kongresi[208]

25-26 Ekim (7-8 Kasım) 1917

[208] 25-26 Ekim (7-8 Kasım) 1917'de Petrograd'da yapılmıştır. Kongreye bir dizi uyezd ve guberniya Köylü Temsilcileri Sovyetinden de delegeler katılmıştır. Kongreye katılan 649 delegeden 390'ı Bolşevik, 160'ı Sosyalist Devrimci, 72'si Menşevik ve 14'ü Menşevik enternasyonalisttir. Kongreye sonradan katılan delegeler de olmuştur.

Kongre 25 Ekim'de saat 10.40'ta, Kızıl Muhafız müfrezeleri, denizciler ve Petrograd garnizonundan devrimci askerler, Geçici Hükümetin hücum birlikleri ve askeri okul öğrencilerinin koruması altında sığındığı Kışlık Saraya yönelik baskını halen sürdürmekteyken Smolni Enstitüsü'nde başlamıştır. Ayaklanmayı yönetmekte olan Lenin ilk oturuma katılmamıştır. Lenin, Antonov-Ovseyenko, Krilenko ve Lunaçarskiy'in de aralarında olduğu on dört Bolşevik, Kamkov, Karelin ve Spiridonova'nın aralarında olduğu yedi Sosyalist Devrimci ve Ukrayna Sosyalist Partisi'nin bir üyesi Başkanlık Divanına seçilmiştir. Menşevikler ve Sağ Sosyalist Devrimciler, Başkanlık Divanına katılmayı reddetmiştir. Menşeviklerin ve Sağ Sosyalist Devrimcilerin liderleri, bir koalisyon hükümeti kurulması için Geçici Hükümetle müzakerelere başlanması yönünde bir öneri sunmuş, devam etmekte olan sosyalist devrimin bir komplo olduğunu savunmuşlardır. Çoğunluğun Bolşevikleri desteklediğini gördükten sonra Kongreyi terk etmişlerdir (Bund delegeleri de onlara katılmıştır). 26 Ekim'de (8 Kasım) saat 15.00'dan kısa bir süre sonra Kongre, Kışlık Saray'ın ele geçirildiğine ve Geçici Hükümet üyelerinin tutuklandığına ilişkin bir rapor almış ve "İşçilere, Askerlere ve Köylülere!" başlığını taşıyan çağrıyı kabul etmiştir. Çağrı Lenin tarafından yazılmış ve iktidarın İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine devredildiğini ilan etmiştir. Oturum 17.00'dan sonra kapanmıştır.

İkinci oturum aynı gün 21.00'da başlamış, oturumda Lenin raporlarını sunmuş ve barış ve toprak hakkında tarihsel önemdeki kararlar kabul edilmiştir; Halk Komiserleri Konseyi olarak adlandırılan, başkanlığını Lenin'in yaptığı işçi ve köylü hükümeti yine bu oturumda kurulmuştur. Sol Sosyalist Devrimciler, yalnızca Bolşeviklerden oluşan Sovyet Hükümetine katılmayı reddetmiştir. Kongre, 62 Bolşevik ve 29 Sol Sosyalist Devrimciden oluşan 101 kişilik Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nu seçmiştir.

Kongre ayrıca Tüm Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun, hem Köylü Sovyetleri ve askeri birliklerden hem de Kongreyi terk eden gruplardan gelecek delegelerle genişletilebileceği yönünde karar almıştır. Kongre 05.00'da sona ermiştir.

1

İŞÇİLERE, ASKERLERE VE KÖYLÜLERE!
(25 EKİM)

İkinci Tüm Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi açılmıştır. Sovyetlerin büyük bir çoğunluğu Kongrede temsil edilmektedir. İşbirlikçi Merkez Yürütme Kurulu'nun görevine son verilmiştir.[209] İşçi, asker ve köylülerin çoğunluğunun iradesini ve Petrograd'da işçilerin ve garnizonun zafere ulaşan ayaklanmasını arkasına alan Kongre, iktidarı kendi eline almaktadır.

Geçici Hükümet devrilmiştir. Geçici Hükümet üyelerinin çoğunluğu tutuklanmıştır.

Sovyet hükümeti tüm ülkelere derhal demokratik bir barış önerisi ve tüm cephelerde derhal ateşkes yapılması teklifi getirecektir. Kongre, toprak sahiplerinin, hanedanın ve manastırların arazilerinin herhangi bir tazminat ödenmeksizin köylü komitelerine devrini sağlayacak; orduda tam demokrasiyi hâkim kılarak askerlerin haklarını koruyacak; üretim üzerinde işçi denetimi kuracak; Kurucu Meclisin belirlenen tarihte toplanmasını sağlayacak; kentlere ekmek, köylere ise zorunlu gereksinim maddelerinin tedarik edilmesini temin edecek; Rusya'daki tüm ulusların kendi kaderini tayin hakkını gerçek anlamda garanti edecektir.

Kongre, yerelliklerde tüm iktidarın, hakiki bir devrimci düzen sağlamakla yükümlü olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine geçmesini karar altına alır.

Kongre, siperlerdeki askerleri uyanık olmaya ve sağlam durmaya çağırır. Sovyetler Kongresi, yeni hükümetin doğrudan tüm halklara teklif edeceği demokratik barış sağlanana kadar devrimci ordunun devrimi emperyalizmin saldırılarına karşı koruyabileceğine inanmaktadır. Yeni hükümet, mülk sahibi sınıflara karşı kararlı bir el koyma ve vergilendirme politikası yürüterek devrimci

209 Petrograd'da 3-24 Temmuz (16 Haziran-7 Temmuz) 1917'de düzenlenen Birinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi'nde seçilen Merkez Yürütme Kurulu'na atıf yapılmaktadır. Birinci Merkez Yürütme Kurulu'nda burjuva Geçici Hükümeti destekleyen Sağ Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler çoğunluğa sahiptir.

orduyu eksiksiz bir şekilde ikmal etmek ve asker ailelerinin durumunu iyileştirmek için elinden geleni yapacaktır.

Kornilov'un adamları – Kerenskiy, Kaledin ve diğerleri – Petrograd'a askerlerini getirmeye çalışmaktadır. Kerenskiy'in aldatarak harekete geçirdiği müfrezelerden bazıları ayaklanan halkın safına geçmiştir.

Askerler, Kornilovcu Kerenskiy'e direnmek için ne gerekiyorsa yapın! Tetikte olun!

Demiryolu işçileri, Kerenskiy tarafından Petrograd'a sevkedilen tüm askeri trenleri durdurun!

Askerler, fabrikalardaki ve ofislerdeki işçiler, devrimin ve demokratik barışın kaderi ellerinizde!

Yaşasın devrim!

Tüm Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi
Köylü Sovyetleri Delegeleri
25 Ekim (7 Kasım) 1917'de yazılmıştır.
Raboçi i Soldat gazetesinin 26 Ekim (8 Kasım) 1917 tarihli 9. sayısında yayımlanmıştır.

2

BARIŞ HAKKINDA RAPOR
(26 EKİM)

Barış meselesi yakıcı bir meseledir; günün en sancılı sorunudur. Bu konu hakkında pek çok şey söylenmiş ve yazılmıştır ve kuşkusuz hepiniz bu konuyu yoğun bir şekilde tartıştınız. Öyleyse seçtiğiniz hükümetin yayımlaması gereken bir deklarasyonu okumama müsaade edin.

BARIŞ HAKKINDA KARARNAME

24-25 Ekim Devrimi'yle kurulan ve kendisini İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayandıran işçi ve köylü hükümeti, savaşan tüm halkları ve hükümetlerini derhal adil, demokratik bir barış için müzakerelere başlamaya çağırmaktadır.

Hükümet, savaşan tüm ülkelerde, savaşın bitap düşürdüğü, acı çektirdiği ve tükettiği işçi sınıfının ve diğer emekçilerin ezici çoğunluğunun hasretini çektiği adil ya da demokratik bir barışla – en açık ve ısrarlı şekilde, Çarlık monarşisinin devrilmesinden bu yana Rus işçi ve köylüleri tarafından talep edilen barışla – ilhakların (yabancı topraklara el konulmadığı, yabancı ülkelerin zorla müsadere edilmediği) ve tazminatların olmadığı acil bir barışı kastetmektedir.

Rusya hükümeti tüm savaşan ülkelerin derhal böyle bir barış yapmasını önermekte ve bu barış, tüm ülke ve ulusların tam yetkili halk temsilcileri meclislerinde nihai olarak kabul edilene kadar, en küçük bir erteleme dahi olmaksızın, hemen cesur önlemler almaya hazır olduğunu beyan etmektedir.

Genel olarak demokratların, özel olarak işçi sınıfının adalet duygusu doğrultusunda hükümet, ele geçirilen yabancı toprakların ilhak edilmesini küçük veya zayıf bir ulusun kesin, açık ve gönüllü bir şekilde dile getirilmiş rızası ve isteği olmaksızın, bu adımın ne zaman atıldığından bağımsız olarak, ilgili devlet tarafından zorla ilhak edilen ulusun gelişmişlik veya geri kalmışlık düzeyinden ve son olarak, bu ulusun Avrupa'da mı, yoksa uzak, denizaşırı bir yerde mi olduğundan bağımsız olarak büyük veya güçlü bir devletle bütünleştirilmesi olarak anlamaktadır.

Herhangi bir ulus, belirli bir devletin sınırları içinde kalmaya zorlanıyor, açık isteğine – ister basında, halka açık toplantılarda, isterse partilerin aldıkları kararlarda ya da ulusal baskıya karşı düzenlenen protesto eylemleri ve ayaklanmalarda dile getirilmiş olsun – rağmen varoluşunun biçimine, ilhakçı ya da genel olarak daha güçlü olan ulusun askerleri tam anlamıyla çekildikten sonra ve hiçbir baskı olmaksızın yapılacak serbest seçimlerle karar verme hakkından mahrum bırakılıyorsa bu tür bütünleştirme ilhak, yani müsadere ve şiddet anlamına gelir.

Hükümet, bu savaşın güçlü ve zengin ulusların fethettikleri zayıf ulusları nasıl paylaşacakları meselesi üzerinden sürdürülmesini insanlığa karşı işlenmiş en büyük suç olarak değerlendirmekte ve kati bir şekilde bu savaşı, istisnasız tüm uluslar için aynı ölçüde adil olan, belirtilen şartlarla sona erdirmek üzere derhal barış şartlarını imzalamakta kararlı olduğunu ilan etmektedir.

Hükümet, yukarıdaki barış şartlarını bir ültimatom olarak görmediğini de ilan eder; diğer bir deyişle hükümet, savaşan ülkelerden herhangi biri tarafından mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde öne sürülen başka her türlü barış şartını, yapılan barış önerisinin mutlak bir netliğe sahip olması ve hiçbir belirsizlik ve gizlilik içermemesi kaydıyla, değerlendirmeye hazırdır.

Hükümet gizli diplomasiye son vermekte ve kendi adına tüm müzakereleri halka tamamen açık bir şekilde yürütmeyi amaçladığını ilan etmektedir. Hükümet, toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümeti tarafından Şubat-25 Ekim 1917 arasında imzalanan veya akdedilen gizli antlaşmaların tamamını derhal yayımlayacaktır. Hükümet, çoğu durumda olduğu gibi, Rus toprak sahipleri ve kapitalistlerinin avantajlarını ve imtiyazlarını korumayı ve Büyük Ruslar tarafından gerçekleştirilen ilhakların sürdürülmesini veya genişletilmesini amaçladığı ölçüde bu gizli antlaşmaların tüm içeriğinin koşulsuz olarak ve derhal iptal edildiğini ilan eder.

Hükümet, tüm ülkelerin hükümetlerine ve halklarına derhal barış müzakerelerine başlanmasını önererek kendi adına bu müzakerelerin yazılı olarak, telgrafla ve çeşitli ülkelerin temsilcileri arasındaki görüşmeler yoluyla ya da bu temsilcilerin bir konferansında yürütülmesine hazır olduğunu ifade etmektedir. Müzakerelerin kolaylaştırılması amacıyla hükümet, tarafsız ülkelere tam yetkili temsilcilerini atamaktadır.

Hükümet, savaşan bütün ülkelerin hükümetlerine ve halklarına derhal ateşkes yapılmasını önermekte ve kendi adına bu ateşkesin üç aydan, yani savaşa dahil olan veya dahil olmak zorunda bırakılan istisnasız tüm halkların veya ulusların temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilecek barış müzakerelerinin sonuçlandırılması ve tüm ülkelerin halklarının temsilcilerinden oluşan yetkili meclislerin barış şartlarını nihai olarak onaylamaya çağırılması için yeterli bir süreden kısa olmayacak şekilde imzalanmasını arzu etmektedir.

Rusya'nın Geçici İşçi ve Köylü Hükümeti, savaşan ülkelerin hükümetlerine ve halklarına bu barış önerisini sunarken özellikle mevcut savaşa katılan en gelişmiş ve en büyük üç ülkenin, Büyük Britanya, Fransa ve Almanya'nın, sınıf bilincine sahip işçilerine çağrıda bulunmaktadır. Bu ülkelerin işçileri ilerleme ve sosyalizm

davasına büyük katkılarda bulunmuştur; İngiltere'de Chartist hareketin muazzam örneklerini, Fransız proletaryasının yaptığı tarihsel öneme sahip bir dizi devrimi ve son olarak Almanya'da Anti Sosyalist Yasa'ya[210] karşı verilen kahramanca mücadeleleri ve tüm dünyanın işçilerine model olan, kitlesel proleter örgütleri yaratmak üzere yapılan uzun soluklu, ısrarlı ve disiplinli çalışmayı orta koymuşlardır. Proleter kahramanlığın ve tarihsel, yaratıcı çalışmanın bütün bu örnekleri, söz konusu ülkelerin işçilerinin karşı karşıya oldukları, insanlığı savaşın dehşetinden ve sonuçlarından kurtarma görevini kavrayacağını; bu işçilerin, kapsamlı, kararlı ve son derece güçlü eylemleriyle bize hem başarılı bir şekilde barışı sağlamakta hem de halkımızın sömürülen emekçi kitlelerini kölelikten ve her türlü sömürüden kurtarmakta yardım edeceğini göstermektedir.

* * *

24-25 Ekim Devrimi'yle yaratılan ve kendisini İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetlerine dayandıran işçi ve köylü hükümeti, derhal barış müzakerelerine başlamak zorundadır. Çağrımız hem hükümetlere hem de halklaradır. Barışın sağlanmasını geciktirebileceği ve halk hükümeti buna cüret edemeyeceği için hükümetleri göz ardı edemeyiz; ancak bununla aynı anda halklara da çağrı yapmama hakkına sahip değiliz. Her yerde hükümetler ve halklar arasında farklılıklar vardır, dolayısıyla halklara, savaş ve barış meselelerine müdahale etmeleri konusunda yardımcı olmak

[210] *Anti Sosyalist Yasa,* Almanya'da 1878 yılında Bismarck Hükümeti tarafından işçi sınıfı ve sosyalist hareketle mücadele etmek üzere çıkarılmıştır. Sosyal Demokrat örgütleri, işçi derneklerini ve işçi basınını yasadışı ilan etmiş ve sosyalist yazının toplatılmasını öngörmüştür. Sosyal Demokratlar taciz edilmiş ve sınır dışı edilmiştir. Ancak bu saldırılar, yeraltı çalışmasına adapte olan Sosyal Demokrat Parti'yi çökertmeyi başaramamıştır; Partinin merkezi yayın organı *Sozial-Demokrat* yurtdışında basılmış ve parti düzenli olarak kongrelerini (1880, 1883 ve 1887) toplamaya devam etmiştir. Yeraltındaki Sosyal Demokrat örgütlenme ve gruplar ülke içinde hızlı bir şekilde canlanmış ve gizli bir Merkez Komitesi'nin idaresinde çalışmıştır. Parti aynı zamanda kitlelerle bağlantılarını güçlendirmek üzere çeşitli yasal araçlar kullanmış ve etkisini düzenli bir biçimde artırmıştır: 1878-1890 arasında Reichstag seçimlerinde aldığı oylar üç katından fazla yükselmiştir. Marx ve Engels, Alman Sosyal Demokratlara çok yardımcı olmuştur. Anti Sosyalist Yasa, kitle baskısı ve büyüyen işçi hareketi sonucunda 1890'da kaldırılmıştır.

durumundayız. Elbette ilhakların ve tazminatların olmadığı bir barışa yönelik tüm programımız üzerinde ısrar edeceğiz. Bu programdan geri adım atamayız, ancak düşmanlarımıza, koşullarının bizimkilerden farklı olduğunu, dolayısıyla bizimle müzakerelere başlamanın faydasız olduğunu söyleme fırsatı vermemeliyiz. Hayır, onları avantajlı bir konumda olmaktan mahrum bırakmalı ve şartlarımızı bir ültimatom şeklinde sunmamalıyız. Her türlü barış şartını ve tüm önerileri değerlendirmeye istekli olduğumuza ilişkin husus bu nedenle eklendi. Bunları değerlendirmeliyiz, ancak bu ille de bu şartları ve önerileri kabul edeceğimiz anlamına gelmez. Bu şartları ve önerileri, hangi tavizlerin verilebileceğine, hangilerinin verilemeyeceğine karar verme gücüne sahip olacak Kurucu Meclisin değerlendirmesine sunmalıyız. Barışı ve adaleti savunur gibi yapan ama aslında ilhakçı ve yağmacı bir savaşı sürdüren hükümetlerin aldatmacasıyla mücadele ediyoruz. Hiçbir hükümet düşündüklerinin tamamını dile getirmeyecektir. Bizse gizli diplomasiye karşıyız ve tüm halkın gözü önünde, açık bir şekilde hareket edeceğiz. Zorluklara gözümüzü kapatmıyoruz, hiçbir zaman kapatmadık. Savaş inkâr yoluyla, tek taraflı olarak sona erdirilemez. Üç aylık bir ateşkes öneriyoruz, ancak bundan daha kısa süreli bir ateşkesi reddetmemeliyiz ki bitkin durumdaki ordu kısa bir süre için bile olsa rahat nefes alabilsin; dahası tüm medeni ülkelerde ulusal meclisler, barış şartlarının tartışılması için toplantıya çağırılmak durumunda.

Hemen bir ateşkes yapılmasını önererek, işçi sınıfı hareketinin gelişimine çok büyük katkıları olmuş ülkelerin sınıf bilincine sahip işçilerine çağrıda bulunuyoruz. Chartist hareketin çıktığı Britanya'nın işçilerine, art arda gerçekleştirdikleri ayaklanmalarla ne kadar güçlü bir sınıf bilincine sahip olduklarını gösteren Fransa'nın işçilerine ve Anti Sosyalist Yasa'ya karşı mücadele eden ve güçlü örgütler yaratan Almanya'nın işçilerine çağrıda bulunuyoruz.

14 Mart Manifestosu'nda[211] bankerlerin devrilmesi çağrısı yapmış, ama kendi bankerlerimizin alaşağı edilmesi şöyle dursun,

[211] Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin dünya halklarına yönelik, 15 Mart 1917 tarihli İzvestiya gazetesinin 15. sayısında yayımlanan manifestosuna atıf yapılmaktadır.

Geçici Hükümet koalisyonunda onlarla ittifak kurmuştuk. Şimdiyse bankerlerin hükümetini devirdik.

Hükümetler ve burjuvazi güçlerini birleştirmek ve işçi ve köylü devrimini kanla boğmak için ellerinden geleni yapacaktır. Ancak üç yıldır devam eden savaş, diğer ülkelerdeki Sovyet hareketi ve Alman donanmasında patlak verip, cellat Wilhelm'in yedek subayları tarafından ezilen isyanın da gösterdiği gibi, kitleler açısından iyi bir ders olmuştur. Son olarak Afrika'nın derinliklerinde değil Avrupa'da, haberlerin gayet hızlı yayılabildiği bir bölgede yaşadığımızı unutmamalıyız.

İşçi hareketi zafere ulaşacak ve barışın ve sosyalizmin yolunu açacaktır. *(Uzun alkışlar)*

İzvestiya, sayı: 208, 27 Ekim 1917 ve *Pravda,* sayı: 171, 28 Ekim (10 Kasım) 1917

3

BARIŞ RAPORUNUN TARTIŞILMASINI İZLEYEN KAPANIŞ KONUŞMASI (26 EKİM)

Deklarasyonun genel niteliğine değinmeyeceğim. Kongremizin kurduğu hükümet, esasla ilişkili olmayan hususlarda değişiklik yapabilir.

Barış talebimizin bir ültimatom şeklinde sunulmasına şiddetle karşı çıkıyorum. Bir ültimatom, tüm davamız açısından ölümcül sonuçlar verebilir. Emperyalist hükümetlerin taleplerimizden bazı önemsiz noktalarda sapması onlara uzlaşmazlık nedeniyle barış müzakerelerine girmenin imkânsız olduğunu söyleme fırsatı verebileceği için bunu talep edemeyiz.

Çağrımızı her yere göndermeliyiz, çağrımızı herkes bilmeli. İşçi ve köylü hükümetimizin önerdiği şartları gizlemek imkânsız olacaktır.

Bankerlerin ve toprak sahiplerinin hükümetini deviren işçi ve köylülerimizin devrimini susturmak imkânsız olacaktır.

Hükümetler bir ültimatoma cevap vermeyebilir; formüle ettiğimiz şekliyle ise bu metne cevap vermek zorunda kalacaklar.

Bırakalım herkes hükümetlerin aklından ne geçtiğini öğrensin. Biz herhangi bir sır olmasını istemiyoruz. Her zaman kendi ülkesinin kamuoyunun gözetimi altında olan bir hükümet istiyoruz.

Uzak bir bölgedeki bir köylü, ültimatomlardaki ısrarımız nedeniyle, diyelim ki başka bir hükümetin ne istediğini bilmediğinde ne söyleyecek? Yoldaşlar, neden herhangi bir şekilde barış koşulları önerilmesi ihtimalini dışarıda bıraktınız demeyecek mi? Bu şartları tartışır, inceler ve daha sonra da Kurucu Meclisteki temsilcilerime nasıl hareket etmeleri gerektiği hakkında talimat verebilirdim. Hükümetler adil şartları kabul etmediği takdirde bunun için devrimci yöntemlerle mücadele etmeye hazırım, ama bazı ülkeler açısından, hükümetlerine kendi başlarına mücadele etmelerini tavsiye edebileceğim şartlar olabilir. Fikirlerimizin tam anlamıyla gerçekleşmesi yalnızca kapitalist sistemin bir bütün olarak alaşağı edilmesine bağlı. Köylü bize bunları söyleyebilir ve asıl meselemiz burjuvazinin ve onun hükümetlerinin başındaki taç giymiş ya da giymemiş cellatların olanca rezilliğini, olanca alçaklığını teşhir etmekken bizi önemsiz ayrıntılar üzerinde aşırı uzlaşmaz davranmakla suçlayabilir.

Hükümetlere uzlaşmaz tavrımızın arkasına saklanma ve savaş alanına gönderilmelerinin gerekçesini halklardan gizleme şansı vermemeliyiz; onlara bu şansı veremeyiz. Bu küçücük bir damladır, ancak burjuvazinin zaferini giderek aşındıracak olan bu damlayı reddetmemeliyiz, reddedemeyiz. Bir ültimatom vermek, hasımlarımızın elini rahatlatır. Oysa biz tüm şartların halk tarafından bilinmesini sağlamalıyız. Tüm hükümetlerin şartlarımızla yüzleşmesini ve kendi halklarına bir cevap vermelerini sağlamalıyız. Tüm barış önerilerini, karar vermesi için Kurucu Meclise sunmalıyız.

Yoldaşlar, çok dikkat etmemiz gereken bir başka husus daha var. Gizli antlaşmalar yayımlanmalıdır. İlhaklarla ve tazminatlarla ilgili maddeler iptal edilmelidir. Yoldaşlar, çeşitli maddeler bulunmaktadır; yağmacı hükümetler yalnızca yağma hakkında anlaşmalar yapmamış, bunlara kendi arasında iktisadi anlaşmaları ve iyi komşuluk ilişkilerine dair başka maddeleri de dahil etmişlerdir.

Antlaşmaların bizi bağlamasına izin vermemeliyiz. Antlaşmaların ayağımıza dolanmasına izin vermemeliyiz. Yağma ve şiddetle

ilgili tüm maddeleri reddediyoruz, ama iyi komşuluk ilişkilerine dair hükümleri ve tüm iktisadi anlaşmaları kabul ediyoruz; bunları reddedemeyiz. Üç aylık bir ateşkes önerisi yaptık; halklar bitap düşmüş olduğundan, üç yılı aşkın zamandır süren bu kanlı savaşta biraz olsun nefes almaya hasret kaldığından uzun bir süre vermeyi seçtik. Halklara barış koşullarını tartışma ve parlamentonun da katılımıyla iradelerini ifade etme fırsatı vermemiz gerektiğinin ve bunun zaman alacağının farkında olmak zorundayız. Siperlerdeki askerler durmak bilmeyen kıyımın neden olduğu kâbustan bir süre için bile olsa kurtulabilsin diye uzun bir ateşkes talep ettik, ancak daha kısa süreli bir ateşkes önerisini reddetmemeliyiz; bu tür önerileri incelemeliyiz ve bize bir aylık, bir buçuk aylık bir ateşkes dahi önerilse bunu kabul etmekle yükümlüyüz. Ateşkes önerimiz de bir ültimatom biçimini almamalı, çünkü düşmanlarımıza uzlaşmazlığımızı bahane ederek tüm gerçeği halklardan gizleme fırsatı vermemeliyiz. Önerimiz bir ültimatom biçimini almamalı, çünkü ateşkes istemeyen bir hükümet suç işlemektedir. Ateşkes önerimizi bir ültimatom biçiminde ortaya koymadığımız takdirde halklara hükümetlerin suçlu olduğunu gösterebiliriz ve halklar böylesine suçlular karşısında sessiz kalmayacaktır. Ültimatom vermeyerek zayıflık gösterdiğimiz itirazı geldi; ama halkın gücünden bahsederken tüm burjuva sahtekârlığını bir kenara bırakmanın zamanı geldi. Burjuva anlayışına göre halk, emperyalist hükümetlere körü körüne biat edip kıyıma devam ettiğinde güçten bahsedilebilir. Burjuvazi bir devleti ancak, hükümet aygıtının gücüyle, halkı burjuva yöneticilerin onları savurmak istediği yere savurabiliyorsa güçlü olarak kabul eder. Bizim güçle ilgili fikrimiz başkadır. Bizim fikrimize göre bir devlet, halk siyasi açıdan bilinçli olduğunda güçlüdür. Devlet, halk her şeyi bildiğinde, her şey hakkında bir görüş oluşturabildiğinde ve her şeyi bilinçli bir şekilde yapabildiğinde güçlüdür. Yorgunluk hakkındaki gerçeği dile getirmekten korkmamıza gerek yok; bugün hangi devlet yorgun değil, hangi ulus bunun hakkında açıkça konuşmuyor? Örneğin bu yorgunluk nedeniyle uzun süredir, katliama derhal son verilmesini talep eden bir devrimci hareketin ortaya çıktığı İtalya'ya bakın. Almanya'da savaşın sona erdirilmesini talep eden kitlesel işçi eylemleri yok mu? Alman donanmasında Wilhelm denilen cellat ve

uşakları tarafından acımasızca bastırılan isyanı kışkırtan yorgunluk değil miydi? Bu tür şeyler, yorgunluk ve savaşa son verilmesi hakkında konuşulmaya başlanan Almanya kadar disiplinli bir ülkede bile mümkün olabiliyorsa bunun hakkında açıkça konuşmaktan korkmamıza gerek yok, çünkü bu hem kendi ülkemiz hem de savaşan, savaşmayan tüm ülkeler açısından geçerli bir gerçek.

Pravda, sayı: 171
28 Ekim (10 Kasım) 1917

4

TOPRAK HAKKINDA RAPOR (26 EKİM)

Devrimin, toprak sorununun ne denli önemli olduğunu kanıtladığını ve ortaya koyduğunu açıkça belirtmemiz gerektiğine inanıyoruz. İkincisi silahlı ayaklanmanın patlak verdiği Ekim Devrimi, toprağın köylülere devredilmesi gerektiğini açıkça göstermiştir. Devrilen hükümet ve işbirlikçi Menşevik ve Sosyalist Devrimci partiler, çeşitli bahanelerle toprak sorununun çözümünü erteleyerek suç işlemiş, böylece ülkeyi iktisadi kaosa, köylülüğüyse isyana sürüklemişlerdir. Kırdaki isyanlar ve anarşiye dair konuşmalar yanlış, ödlekçe ve aldatıcıdır. Akıllıca alınmış önlemlerin isyana ve anarşiye neden olduğu nerede ve ne zaman görülmüş? Hükümet akıllıca hareket etmiş ve aldığı önlemler yoksul köylülerin taleplerini karşılamış olsaydı köylü yığınları içerisinde karışıklık olabilir miydi? Oysa hükümetin aldığı tüm önlemler, Avksentyev ve Dan'ın Sovyetlerinin de kabul ettiği gibi, köylülerin çıkarlarına aykırı olmuş ve onları ayaklanmaya mecbur etmiştir.

Bu ayaklanmayı kışkırtan hükümetin bizzat kendisinin sorumlu olduğu isyan ve anarşiden etekleri tutuşmuştur. Ayaklanmayı kan ve silahla ezmeye karar vermişken kendileri devrimci askerler, denizciler ve işçilerin silahlı ayaklanmasıyla alaşağı edildiler. İşçi ve köylü devriminin hükümetinin ilk görevi toprak sorununu geniş, yoksul köylü kitlelerini yatıştıracak ve tatmin edecek şekilde çözmektir. Size Sovyet Hükümetimizin yayımlaması gereken

kararnamenin maddelerini okuyacağım. Kararnamenin maddelerinden bir tanesi, yerel Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin verdiği 242 tezkereden derlenen Toprak Komitelerine Yetki Verilmesi hakkındadır.

TOPRAK HAKKINDA KARARNAME

(1) Toprak sahipliği herhangi bir tazminat ödenmeksizin, derhal geçerli olmak üzere kaldırılmıştır.

(2) Büyük araziler, hanedan, manastır ve kilise arazileri de dahil olmak üzere, tüm hayvanlar, avadanlıklar, binalar ve bunlarla ilişkili olan her şeyle birlikte, Kurucu Meclis toplanana kadar volost toprak komiteleri ve uyezd Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin tasarrufuna bırakılmıştır.

(3) Bundan böyle tüm halka ait olan el konulan mülklere verilen her türlü zarar, devrim mahkemeleri tarafından cezalandırılacak ağır suç kapsamına alınmıştır. Uyezd Köylü Temsilcileri Sovyetleri, büyük arazilere el konulması sırasında düzenin en katı şekilde sağlanması, arazilerin büyüklüklerinin ve müsadereye tabi olanların belirlenmesi, el konulan tüm mülklerin tam bir envanterinin hazırlanması ve tüm binaları, avadanlıkları, hayvanları, ürün stokları vs. ile birlikte halka devredilen bütün tarımsal işletmelerin en devrimci biçimde korunması için gerekli tüm önlemleri alır.

(4) İzvestiya Vserossiskovo Soveta Krestyanskih Deputatov gazetesi tarafından 242 yerel köylü tezkeresinden derlenen ve bu gazetenin 88. sayısında (Petrograd, sayı: 88, 19 Ağustos 1917) yayımlanan aşağıdaki Köylü Tezkeresi, Kurucu Meclis bu konuda nihai bir karar alana kadar her yerde büyük toprak reformlarının uygulanmasına yol gösterecektir.

Toprak Hakkında Köylü Tezkeresi

"Toprak sorunu, tüm boyutlarıyla halkın Kurucu Meclisi tarafından çözüme kavuşturulabilir.

"Toprak sorununun en adil çözümü aşağıdaki şekilde sağlanabilir:

"(1) *Toprak üzerinde özel mülkiyet kalıcı olarak kaldırılır;* toprak

alınıp satılmaz, kiralanmaz, ipotek edilmez veya başka bir şekilde devredilemez.

"*Devlete, hanedana, manastırlara, kiliseye, fabrikalara, kamu taşınmazlarına, özel şahıslara, köylülere vs. ait* tüm topraklara *tazminatsız el konulur*; bunlar halkın ortak mülkiyeti haline gelir ve toprağı ekenlerin kullanımına sunulur.

"Bu mülkiyet devriminin mağdur ettiği kişiler, yeni hayat şartlarına uyum sağlamak için gereken süre boyunca devlet desteği almaya hak kazanmış sayılır.

"(2) Tüm yeraltı zenginliklerinin – maden cevherleri, kömür, tuz, vb. – yanı sıra devlet çapında öneme haiz tüm ormanlar ve sular, münhasıran devletin tasarrufuna bırakılır. Bütün küçük ırmaklar, göller, koruluklar vs. yerel özyönetim organları tarafından idare edilmek üzere komünlerin kullanımına geçer.

"(3) Üst düzeyde *bilimsel* tarımın uygulandığı araziler – meyve bahçeleri, orman çiftlikleri, fidelikler, fidanlıklar, seralar, vb. – *bölünmez;* söz konusu arazinin büyüklüğüne ve önemine bağlı olarak münhasıran *devletin ya da komünlerin* tasarrufuna bırakılan *model çiftliklere dönüştürülür.*

"Kasaba ve köylerde bulunan, üzerinde meyve ve sebze bahçeleri olan hane arazileri, arazi parçasının büyüklüğü ve önemi ile bu arazilerden alınacak verginin kanunla belirlenmesi kaydıyla, mevcut sahiplerinin kullanımına bırakılır.

"(4) Haralara, devlete ve özel sektöre ait hayvan ve kümes hayvanı çiftliklerine vs. el konulur ve bunlar tüm halkın mülkü haline gelerek büyüklüğüne ve önemine bağlı olarak münhasıran devletin veya komünün tasarrufuna bırakılır.

"Tazminat sorunu Kurucu Meclis tarafından ele alınır.

"(5) El konulan arazilerdeki tüm hayvanlar ve tarım aletleri, söz konusu arazilerin büyüklüğüne ve önemine bağlı olarak münhasıran devletin veya komünün tasarrufuna bırakılır ve bunlar için herhangi bir tazminat ödenmez.

"Çok az toprağa sahip köylülerin tarım aletleri müsadereye tabi değildir.

"(6) Rus devletinin, toprağı kendi emeğiyle, ailelerinin yardımıyla

veya bir ortaklık içerisinde ekmek isteyen tüm yurttaşları (cinsiyet ayrımı olmaksızın), toprağı işleyebildikleri sürece toprağın kullanım hakkına sahiptir. Ücretli emek istihdamına izin verilmez.

"Herhangi bir köy komünü üyesinin azami iki yıla kadar geçici bir fiziksel engelinin olması halinde köy komünü söz konusu süre boyunca bu üyesinin geçimini, yeniden çalışabilecek duruma gelene kadar arazisini ekmek suretiyle kolektif olarak temin eder.

"Yaşlılık veya hastalık nedeniyle kalıcı bir engeli bulunan ve kişisel olarak toprağı işleyemeyecek durumda olan köylüler, kullanım haklarını kaybeder, ancak karşılığında devletten emekli maaşı almaya hak kazanır.

"(7) Arazi kullanım hakkı eşitlik temeline dayanır, yani toprak emekçi halka, yerel şartlara bağlı olarak bir emek veya geçim standardına göre dağıtılır.

"Her köyde veya yerleşim biriminde kararlaştırılan arazi kullanım hakkının biçimlerine – hane halkı, çiftlik, komün veya kooperatif temelinde – ilişkin hiçbir sınır getirilmez.

"(8) Temlik edilen tüm topraklar ulusal arazi fonunun parçası haline gelir. Bu toprakların köylülere dağıtımı, içerisinde hiçbir sosyal statü farkı bulunmayan demokratik bir şekilde örgütlenmiş köy ve kent komünlerinden merkezi bölgesel devlet kurumlarına kadar, yerel ve merkezi özyönetim organlarının sorumluluğundadır.

"Arazi fonu, nüfus ve üretkenlik artışına ve tarımın bilimsellik düzeyine bağlı olarak düzenli olarak yeniden dağıtılır.

"Parsellerin sınırları değiştirildiğinde parselin orijinal merkezine dokunulmaz.

"Komünden ayrılan üyelerin toprağı, arazi fonuna intikal eder; bu tür topraklara ilişkin öncelik hakkı, ayrılan üyelerin yakın akrabalarına veya ayrılan üye tarafından belirlenen kişilere verilir.

"Gübre ve toprağın ıslahında kullanılan malzemelerin maliyeti, bunlar, parselin arazi fonuna iade edildiği tarihte tamamıyla kullanılmamışsa tazmin edilir.

"Belirli bir bölgede mevcut olan arazi fonunun yerel halkın ihtiyaçları açısından yetersiz olduğunun görülmesi halinde artık nüfus başka yerlerde iskân edilir.

"Yeniden iskânın örgütlenmesi devletin görevidir ve hem yeniden iskânın hem de avadanlıkların temin edilmesinin maliyeti devlet tarafından üstlenilir.

"Yeniden iskân süreci şu sırayla yürütülür: yeniden iskân edilmek isteyen topraksız köylüler, kötü alışkanlıklar sergileyen komün üyeleri, kaçaklar ve benzeri ve son olarak kurayla ya da anlaşmaya belirlenenler."

Tüm Rusya'nın sınıf bilincine sahip köylülerinin büyük çoğunluğunun mutlak iradesini ifade eden bu Tezkerenin içeriği, Kurucu Meclis toplanana kadar, derhal ve mümkün olduğunca yürürlüğe konulacak ve bazı hükümleri, tedrici niteliği dolayısıyla uyezd Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin belirlediği şekilde uygulanacak geçici bir kanun olarak ilan edilmiştir.

(5) Sıradan köylülerin ve sıradan Kazakların topraklarına el konulmaz.

* * *

Burada kararnamenin kendisinin ve Tezkerenin Sosyalist Devrimciler tarafından hazırlandığına ilişkin itirazlar geldi. Ne çıkar? Kimin hazırladığının bir önemi var mı? Demokratik bir hükümet olarak, katılmasak bile halk kitlelerinin kararını göz ardı edemeyiz. Deneyim ışığında, bu kararnameyi pratiğe dökerek ve yerel olarak uygulayarak köylülerin kendisi doğrunun ne olduğunu kavrayacaktır. Ve köylüler Sosyalist Devrimcileri izlemeyi sürdürseler, bu partiye Kurucu Meclis'te çoğunluğu verseler bile, biz yine de ne çıkar demeye devam edeceğiz.

Deneyim en iyi öğretmendir ve doğruyu gösterecektir. Bırakalım köylüler bu sorunu bir ucundan çözsün, biz de diğer ucundan çözelim. Deneyim bizi devrimci, yaratıcı çalışmanın genel akışı içinde, yeni devlet biçimlerinin ayrıntılandırılmasında birbirimize yaklaşmaya zorlayacaktır. Kılavuzumuz deneyim olmalı; kitlelerin yaratıcı yeteneklerine tam bir özgürlük tanımak durumundayız. Silahlı ayaklanmayla devrilen eski hükümet toprak sorununu eski, hiçbir değişikliğe uğramamış Çarlık bürokrasisiyle çözmek istedi. Ancak bürokrasi sorunu çözmek yerine, yalnızca köylülerle savaştı.

Köylüler devrimimizin sekiz ayı süresince bir şeyler öğrendiler;

tüm toprak sorunlarını kendileri çözmek istiyorlar. O halde bu kararnamede yapılacak tüm değişikliklere karşıyız. Onun ayrıntılarının da peşinde değiliz, çünkü bir eylem programı değil bir kararname yazıyoruz. Rusya devasa bir ülke ve yerel şartlar farklı farklı. Köylülerin kendisinin sorunu doğru bir şekilde, gerektiği gibi, bizim yapabileceğimizden daha iyi çözebileceğine inanıyoruz. Mesele bunu bizim ruhumuzla mı Sosyalist Devrimci programın ruhuyla mı yaptıkları değil. Mesele, köylülerin artık kırda toprak sahiplerinin olmadığı, tüm sorunlarla ilgili kendilerinin karar almak zorunda olduğu ve kendi hayatlarını kendilerinin düzenlemek durumunda olduğu konusunda kesin bir güvenceye sahip olmaları. *(Coşkulu alkışlar)*

5

İŞÇİ VE KÖYLÜ HÜKÜMETİ KURULMASINA İLİŞKİN KARAR

Tüm Rusya İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Kongresi şu kararı almıştır:

Kurucu Meclis toplanana kadar ülkeyi yönetmek üzere, Halk Komiserleri Konseyi olarak anılacak olan geçici bir işçi ve köylü hükümeti kurulması. Devlet faaliyetinin tekil dallarının yönetimi, üyeleri Kongrenin ilan ettiği programın gerçekleştirilmesini sağlayacak ve kadın ve erkek işçi, denizci, asker, köylü ve büro çalışanlarının kitle örgütleriyle yakın temas halinde çalışacak olan komisyonlara bırakılmıştır. Hükümet otoritesi bu komisyonların başkanlarından oluşan bir cemiyete, yani Halk Komiserleri Konseyine verilmiştir.

Halk Komiserlerinin faaliyetleri üzerinde denetim yetkisi, Halk Komiserlerini değiştirme hakkı da dahil olmak üzere, Tüm Rusya İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'ne ve bu Kongrenin Merkez Yürütme Kurulu'na aittir.

An itibarıyla Halk Komiserleri Konseyi şu şekilde oluşturulmuştur:

Konsey Başkanı – *Vladimir Ulyanov (Lenin);*

İçişleri Halk Komiseri – *A.İ. Rıkov;*

Tarım – *V. P. Milyutin;*

Çalışma – *A. G. Şliyapnikov;*

Ordu ve Donanma İşleri – *V. A. Ovseyenko (Antonov), N. V. Krilenko ve P. Y. Dıbenko*'dan oluşan bir komite;

Ticaret ve Sanayi – *V. P. Nogin;*

Eğitim - *A. V. Lunaçarskiy;*

Maliye – İ. İ. *Skvortsov (Stepanov);*

Dışişleri – *L. D. Bornstein (Trotskiy);*

Adalet – *G. İ. Oppokov (Lomov);*

Gıda – İ. *A. Tedoroviç;*

Posta ve Telgraf – *N. P. Avilov (Glebov);*

Milliyet İşleri Başkanı – *Y. V. Çugaşvili (Stalin).*

Demiryolları Halk Komiseri makamı geçici olarak boştur.

26 Ekim (8 Kasım) 1917'de yazılmıştır.

Raboçi i Soldat gazetesinin 27 Ekim (9 Kasım) 1917 tarihli 10. sayısında yayımlanmıştır.

Yazılama

"Savaş," diyor Lenin, "savaştan önce izlenen politikaların doğrultusunu değiştirmez, yalnızca onların gelişimini hızlandırır." Savaş sürecinde kendi egemen sınıflarının yanında yer alan dönemin önde gelen Sosyal Demokrat partilerinin "demokratik bir barışın yaklaşmakta olduğu" iddiasına, "tıpkı 'anavatanın savunulmasına' ilişkin sözlerin kitlelere sahtekarca ulusal kurtuluş savaşı ideolojisini aşılaması gibi, demokratik bir barış hakkındaki sözler de kitlelere aynı burjuva yalanını *farklı bir biçimde* aşılamaktadır" diye karşı çıkıyor.

Lenin'in 1916 başlarıyla Kasım 1917 arasında yazdıklarından derlenen *Devrime Doğru*, Bolşeviklerin I. Dünya Savaşı'na ve emperyalizmin dinamiklerine ilişkin değerlendirmelerini, adil ve kalıcı bir barışın nasıl sağlanabileceğine ilişkin görüşlerini, dönemin Sosyal Demokrat hareketine yönelik eleştirilerini ve bütün bunların Rusya'da sosyalist devrimin zaferiyle ilişkisini ortaya koyuyor.

Devrime Doğru, Ekim Devrimi'nin içine yerleştiği uluslararası bağlamın yanı sıra Rusya ve Bolşevik Parti içerisinde verilen siyasi mücadelelere de ışık tutuyor. Ekim Devrimi'nin zafere ulaşmasında Lenin'in önderliğinin ne denli önemli bir rol oynadığını gösteren bu metinler, taşıdığı tarihsel değerin ötesinde günümüzün pek çok sorununa ilişkin sosyalist devrimci bir perspektif de sunuyor.

32 TL
9 786059 988957